GRATANGEN KOMMUNE

Kommunestyret

Dato: 21.06.2018 09:00

Sted: Gratangen rådhus

Notat:

Eventuelle forfall meldes servicetorget på telefon 77 02 18 00 evt.
på e-post: postmottak@gratangen.kommune.no.
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Gratangen 15.06.2018

For leder i Kommunestyret, Eva Helene Ottesen

Lena Solvang
møtesekretær

Saksliste

Orienteringssaker

3/18 Orienteringer 4

Referatsaker

24/18 Tilsagn om midler til utstyrssentraler 5
25/18 Tilsagn om midler til aktiviteter for barn og unge 9
26/18 Manglende lovkrav fra fylke april 2018 - tilsvar 13
27/18 Innvilgelse av tilskudd kr.250000,- til kommunalt rusarbeid over statsbudsjettets kapittel 765 post 62 for 2018 15
28/18 Justert referat felles regionrådsmøte 25. mai 2018 20
29/18 Brevtilordførerne fra NT Troms om regulering av Drosjenæringen 23
30/18 Ungdataundersøkelse Gratangen 2018 - nøkkeltallsrapport 24
31/18 Samarbeidsflate mellom psykisk helsevern UNN HF og Gratangen kommune 82
32/18 Anmodning om å opprette kommunekomité for TV-aksjonen NRK 2018 84
33/18 Brev vedr vannscooter til kommuner 87
34/18 Sjøveien videre - forslag til ny havne- og farvannslov 91
35/18 KS kontingent for 2019 108
36/18 Referat fra regionalt politrådsmøte Ofoten 04.05.2018 110
37/18 Utlysning Strategisk næringsrettet kommunesamarbeid 128
38/18 Samarbeid i partnerskapet om digitalisering av de sosiale tjenestene i NAV 133
39/18 Arsrapport LFE 2017 135
40/18 Endring av takst- og rabattsystem ved Hålogalandsbrua 147
41/18 Tolkningsuttalelse – Innholdet i bistandsplikten og ansvaret til stat og kommune. 149
42/18 Feil i suppleringsvalg til Formannskapet 156

Saker til behandling

22/18 Innbyggerinitiativ - ønske om opphevelse av nedsatt konsesjonsgrense 157
23/18 Regnskap og årsberetning 2017 171
24/18 Økonomimelding 1-2018 228
25/18 Forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 - andre gangs behandling 231
26/18 Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Gratangen - andre gangs behandling 368
27/18 Plan for habilitering og rehabilitering 428
28/18 Strategi for økonomisk vekst og utvikling i Sør-Troms 431
29/18 Sør-Troms Regionråd - Opptak av Tjeldsund kommune som medlem 455
30/18 Veivalg for framtidig samarbeidsløsning for NAV Gratangen 461
31/18 Narvik kommune - vertskommuneavtale om kommunal sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor 525
32/18 Prosjekt Junker JU52 videre utvikling 535

33/18 Forliksrådet - suppleringsvalg og valg av leder 551
34/18 Plan for økonomisk vekst og utvikling i Sør-Troms 555
35/18 Veksthuset Gratangen AS - oppnevning av styremedlem 556
36/18 Kontrollutvalget 558

Kommunestyret, 26.04.2018

Orienteringer

Tema	Navn
En markering	Ordfører Eva Ottessen
Strategi for økonomisk vekst og utvikling i Sør-Troms	Nina Dons-Hansen, Sør-Troms Regionråd
Informasjon om: • **Utfordringer ifm. gjennomføring av kontrollutvalgets møter** • **Kontrollutvalgets pågående arbeid**	Terje Flaaten-Stokkan, leder, kontrollutvalget
Oppfølging av kommunestyrets vedtak	Ole Kr. Severinsen
Generell orientering	
Orientering om aktiviteter i SPIRE	Eva Ottesen, Styreleder

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Gratangen kommune
Att: PER CASPERSEN

Deres ref:	Vår ref:	48895	Arkivkode:	383	Dato:	11.05.2018

Tilskudd - Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom 2018

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) viser til deres søknad om tilskudd for 2018 gjennom Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom.

Bufdir forvalter tilskuddsordningen. Ordningen reguleres av Rundskriv 01/2018 for tilskuddsåret 2018. Rundskriv med veileder ligger på våre nettsider: http://www.bufdir.no/Tilskudd/Soke_om_tilskudd/Barnefattigdom/. Tilskuddsmottakere skal sette seg godt inn i disse.

Bevilgninger og søknader

Bufdir fordeler i 2018 kr 269 441 000 fra Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom. Direktoratet har mottatt 1 191 søknader, med en total søknadssum på kr 515 398 610. Det vil si at det var en oversøkning i forhold til tilgjengelige midler på kr 245 957 610.

Prioriteringer

For at mange gode tiltak skal få tilskudd har ikke alle fått så mye tilskudd som de søkte om. Der ikke annet fremkommer av vedtaket, begrunnes derfor redusert tilskuddsbeløp med begrensede midler.

I prioriteringen av søknadene har Bufdir vurdert hvilke tiltak som best bidrar til deltakelse og medvirkning for målgruppen i ferie-, kultur- og fritidsaktiviteter og deltakelse på alternative mestringsarenaer. Søknader er vurdert som gode når de har en konkret beskrivelse av hvordan de vil bidra til å oppnå formålet med tilskuddsordningen, konkret beskrivelse av aktiviteten og hvilket omfang tilbudet skal ha, og en god plan for å nå tilskuddsordningens målgruppe (rekruttering). Bufdir har videre lagt vekt på kommunens prioritering og vurdering av tiltak, spesielt der vurderingen vi har mottatt fra kommunen er godt begrunnet. Direktoratet har i 2018 lagt noe større vekt på hvor mye støtte den enkelte kommune får innvilget per barn i lavinntektsfamilier, enn ved tidligere års tildelinger.

Bufdir har i saksbehandlingen prioritert følgende for 2018:

- Søknader fra kommuner og bydeler med store levekårsproblemer.
- Tiltak som skjer i et samarbeid mellom frivillig sektor og forebyggende tjenester.
- Tiltak som fremmer integrering av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn.
- Tiltak som retter seg mot barn og ungdom som vokser opp med foreldre med rusproblemer/psykiske vansker.

Vedtak

Søknad om tilskudd til Gratangen kommune sitt tiltak «Aktiviteter for barn og unge i Gratangen » innvilges med 120 000 kroner.

Vilkår

Ved mottak av tilskudd anses søker å ha satt seg inn i og godtatt vilkårene i dette brevet, og i Rundskriv 01/2018 med veileder.

Dersom tilskudd ikke kan benyttes som forutsatt og/eller i henhold til rundskriv med veileder og/eller dette brev, skal direktoratet varsles omgående.

Tilskuddsmottaker har ansvar for å ha gode rutiner, etiske retningslinjer eller annet som sørger for tryggheten til barn og unge i sine tilbud. Dette kan for eksempel være opplæringstiltak, referansesjekk, politiattest eller lignende for personer som jobber med barn og unge.

Tilskuddsmottaker forplikter seg til å besvare henvendelser fra direktoratet og oppgaver i Bufdirs søknadsportal for tilskudd.

Det tas forbehold om at direktoratet (tilskuddsforvalter) og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og riksrevisjonsloven § 12 tredje ledd

Utbetaling

Midlene blir overført til kommunen/bydelen som dere søkte gjennom. Kommunen/bydelen er ansvarlig for utbetaling av midler til alle tilskuddsmottakere i sin kommune/bydel. Dere har søkt gjennom **Gratangen kommune** og kontaktperson i kommunen er **PER CASPERSEN** (per.caspersen@gratangen.kommune.no).

Tilskuddsmottakere som får utbetalt feil tilskudd må straks ta kontakt med Bufdir.

Tilskudd over 500 000 kroner til kommunale/offentlige tiltak vil normalt bli utbetalt i to omganger. For frivillige organisasjoner er grensen 300 000 kroner. Dersom hele tiltaket dreier seg om for eksempel aktivitet i sommerferien vil imidlertid hele tilskuddsbeløpet normalt utbetales i én omgang. Første utbetaling foretas så snart som mulig, mens den andre utbetalingen vil foretas i september 2018.

For dere vil den første utbetalingen utgjøre 120 000 kroner.

Rapportering og regnskap

Tilskuddet skal benyttes i løpet av tilskuddsåret 2018. Tilskuddsåret går fra 1. mars i år til 1. mars neste år. Frist for rapportering er 1. april 2019. Rapport og regnskap leveres i Bufdirs søknadsportal. Dere vil få beskjed når rapporteringsskjemaene er tilgjengelige.

Bruk av midler utover tilskuddsåret kan kun skje dersom søknad om dette er godkjent av direktoratet. Frist for å søke om utvidelse av tilskuddsperioden og utsatt rapporteringsfrist er 31. januar 2019.

Informasjon/krav om rapportering og regnskap finner dere i Rundskriv 01/2018 med veileder. Regnskapet og rapport skal vise om midlene er benyttet i tråd med søknaden og eventuelle merknader fra direktoratet i tilskuddsbrevet (dette brevet).

Vi understreker at det skal opprettes et eget kostnadssted eller prosjektnummer for tiltaket. Kostnader som ikke er ført på prosjektets kostnadssted eller prosjektnummer, kan underkjennes av Bufdir. Regnskapet for hvert enkelt tiltak skal omfatte alle utgifter og inntekter, inkludert egenfinansiering.

Regnskapet skal være kontrollert av revisor.

For kommunale tiltak skal regnskap kontrolleres av kommunerevisjonen uavhengig av tilskuddsbeløp.

For private aktører skal regnskap kontrolleres av statsautorisert eller registrert revisor uavhengig av tilskuddsbeløp.

For frivillige organisasjoner skal regnskap av statsautorisert eller registrert revisor når tilskuddssummen er på 200 000 kroner eller mer. Hvis tilskuddsbeløpet er lavere, skal prosjektregnskapet fremdeles være kontrollert av revisor, men det er da ikke krav om at revisor er statsautorisert eller registrert.

Det kan ikke velges noen som er ugild til revisor, jf. Revisorloven § 4-1. Revisor skal kontrollere regnskapene i henhold til standard for avtalte kontrollhandlinger (ISRS 4400) og de spesifiserte kravene som er tilgjengelig på https://www.bufdir.no/Tilskudd/Rapportere_pa_tilskudd/Barnefattigdom/

Alle tilskuddsmottakere skal kunne legge frem hovedbok/spesifisert regnskapsrapport hvor det tydelig fremkommer hvordan midlene er benyttet for hvert enkelt tiltak.

Manglende innsending av rapport eller regnskap, eller at disse er ufullstendige, kan medføre at tilskudd blir krevd tilbake. Utbetaling av nye tilskudd vil kunne bli stanset. Eventuelle ubenyttede midler skal tilbakebetales til Bufdir. Direktoratet vil ta kontakt med søker vedrørende beregning av Bufdirs andel av de ubenyttede midlene.

Tilbakebetaling av midler

Bufdir kan kreve at dere tilbakebetaler hele eller deler av tilskuddet dersom:

- dere, eller noen på deres vegne, gir ufullstendige eller ukorrekte opplysninger til Bufdir
- dere ikke bruker midlene slik dere beskrev i søknaden og budsjettet
- dere ikke bruker midlene i samsvar med vilkårene i tilskuddsbrevet
- dere ikke bruker hele eller deler av tilskuddet
- dere ikke gjennomfører tiltaket
- dere ikke sender inn rapport og regnskap innen fristen
- Bufdir ikke godkjenner innsendt rapport og regnskap (dette gjelder uansett om tilskuddet er benyttet eller ikke)
- Bufdir utbetaler for høyt tilskudd på grunn av gale beregninger fra vår side

Andre forhold

Vi minner om at det ved presentasjon og omtale av tiltak/prosjekter med tilskudd fra denne bevilgningen skal framgå at de er finansiert med tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Vedtaket sendes kun elektronisk og er sendt til den oppdaterte elektroniske adressen deres organisasjon har oppgitt til Bufdir, jfr. forvaltningsloven § 15a.

Klageadgang

I følge forvaltningsloven § 28 kan enkeltvedtak truffet av Bufdir påklages til Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). Dere skal sende klagen til Bufdir, se § 32. Fristen for å klage er 3 uker, og løper fra det tidspunktet vedtaket er gjort tilgjengelig for parten, det vil si dagens dato, jfr. fvl § 29 og eForvaltningsforskriften § 11 annet ledd. Klagen kan sendes gjennom Bufdirs søknadsportal, ved å klikke på søknaden under "Mine søknader". Knappen for klageskjema vil da bli tilgjengelig øverst i vinduet. Dere finner flere opplysninger om muligheten for å klage her.

Vennligst skriv vårt saksnummer **48895** i all korrespondanse om denne saken.

Med hilsen

Terje B. Grytten
seksjonssjef

Emina Simic
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kommunene, staten og frivilligheten har signert en fritidserklæring, der de forpliktet seg til å arbeide for at alle barn og unge skal få mulighet til å delta jevnlig i én organisert fritidsaktivitet. Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom er et av verktøyene som skal bidra til dette. Mer informasjon om fritidserklæringen finner du her: www.bufdir.no/Familie/Barnefattigdom/Fritidserklaringen/

Er du interessert i støtte til internasjonale prosjekter for ungdom (13-30 år) eller jobber du med ungdom? Søk om midler fra Erasmus+: Aktiv Ungdom, et EU-finansiert program drevet av Bufdir. Du kan få støtte til mobilitetsprosjekter, samarbeidsprosjekter og politikkutvikling i samarbeid med organisasjoner fra Europa og naboregionene. Søknadsfrist er tre ganger i året. Mer informasjon finner du her: www.aktivungdom.eu

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Gratangen kommune
Att: PER CASPERSEN

Deres ref:	Vår ref:	48895	Arkivkode:	383	Dato:	11.05.2018

Tilskudd - Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom 2018

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) viser til deres søknad om tilskudd for 2018 gjennom Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom.

Bufdir forvalter tilskuddsordningen. Ordningen reguleres av Rundskriv 01/2018 for tilskuddsåret 2018. Rundskriv med veileder ligger på våre nettsider: http://www.bufdir.no/Tilskudd/Soke_om_tilskudd/Barnefattigdom/. Tilskuddsmottakere skal sette seg godt inn i disse.

Bevilgninger og søknader

Bufdir fordeler i 2018 kr 269 441 000 fra Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom. Direktoratet har mottatt 1 191 søknader, med en total søknadssum på kr 515 398 610. Det vil si at det var en oversøkning i forhold til tilgjengelige midler på kr 245 957 610.

Prioriteringer

For at mange gode tiltak skal få tilskudd har ikke alle fått så mye tilskudd som de søkte om. Der ikke annet fremkommer av vedtaket, begrunnes derfor redusert tilskuddsbeløp med begrensede midler.

I prioriteringen av søknadene har Bufdir vurdert hvilke tiltak som best bidrar til deltakelse og medvirkning for målgruppen i ferie-, kultur- og fritidsaktiviteter og deltakelse på alternative mestringsarenaer. Søknader er vurdert som gode når de har en konkret beskrivelse av hvordan de vil bidra til å oppnå formålet med tilskuddsordningen, konkret beskrivelse av aktiviteten og hvilket omfang tilbudet skal ha, og en god plan for å nå tilskuddsordningens målgruppe (rekruttering). Bufdir har videre lagt vekt på kommunens prioritering og vurdering av tiltak, spesielt der vurderingen vi har mottatt fra kommunen er godt begrunnet. Direktoratet har i 2018 lagt noe større vekt på hvor mye støtte den enkelte kommune får innvilget per barn i lavinntektsfamilier, enn ved tidligere års tildelinger.

Bufdir har i saksbehandlingen prioritert følgende for 2018:

- Søknader fra kommuner og bydeler med store levekårsproblemer.
- Tiltak som skjer i et samarbeid mellom frivillig sektor og forebyggende tjenester.
- Tiltak som fremmer integrering av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn.
- Tiltak som retter seg mot barn og ungdom som vokser opp med foreldre med rusproblemer/psykiske vansker.

Vedtak

Søknad om tilskudd til Gratangen kommune sitt tiltak «Aktiviteter for barn og unge i Gratangen » innvilges med 120 000 kroner.

Vilkår

Ved mottak av tilskudd anses søker å ha satt seg inn i og godtatt vilkårene i dette brevet, og i Rundskriv 01/2018 med veileder.

Dersom tilskudd ikke kan benyttes som forutsatt og/eller i henhold til rundskriv med veileder og/eller dette brev, skal direktoratet varsles omgående.

Tilskuddsmottaker har ansvar for å ha gode rutiner, etiske retningslinjer eller annet som sørger for tryggheten til barn og unge i sine tilbud. Dette kan for eksempel være opplæringstiltak, referansesjekk, politiattest eller lignende for personer som jobber med barn og unge.

Tilskuddsmottaker forplikter seg til å besvare henvendelser fra direktoratet og oppgaver i Bufdirs søknadsportal for tilskudd.

Det tas forbehold om at direktoratet (tilskuddsforvalter) og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og riksrevisjonsloven § 12 tredje ledd

Utbetaling

Midlene blir overført til kommunen/bydelen som dere søkte gjennom. Kommunen/bydelen er ansvarlig for utbetaling av midler til alle tilskuddsmottakere i sin kommune/bydel. Dere har søkt gjennom **Gratangen kommune** og kontaktperson i kommunen er **PER CASPERSEN** (per.caspersen@gratangen.kommune.no).

Tilskuddsmottakere som får utbetalt feil tilskudd må straks ta kontakt med Bufdir.

Tilskudd over 500 000 kroner til kommunale/offentlige tiltak vil normalt bli utbetalt i to omganger. For frivillige organisasjoner er grensen 300 000 kroner. Dersom hele tiltaket dreier seg om for eksempel aktivitet i sommerferien vil imidlertid hele tilskuddsbeløpet normalt utbetales i én omgang. Første utbetaling foretas så snart som mulig, mens den andre utbetalingen vil foretas i september 2018.

For dere vil den første utbetalingen utgjøre 120 000 kroner.

Rapportering og regnskap

Tilskuddet skal benyttes i løpet av tilskuddsåret 2018. Tilskuddsåret går fra 1. mars i år til 1. mars neste år. Frist for rapportering er 1. april 2019. Rapport og regnskap leveres i Bufdirs søknadsportal. Dere vil få beskjed når rapporteringsskjemaene er tilgjengelige.

Bruk av midler utover tilskuddsåret kan kun skje dersom søknad om dette er godkjent av direktoratet. Frist for å søke om utvidelse av tilskuddsperioden og utsatt rapporteringsfrist er 31. januar 2019.

Informasjon/krav om rapportering og regnskap finner dere i Rundskriv 01/2018 med veileder. Regnskapet og rapport skal vise om midlene er benyttet i tråd med søknaden og eventuelle merknader fra direktoratet i tilskuddsbrevet (dette brevet).

Vi understreker at det skal opprettes et eget kostnadssted eller prosjektnummer for tiltaket. Kostnader som ikke er ført på prosjektets kostnadssted eller prosjektnummer, kan underkjennes av Bufdir. Regnskapet for hvert enkelt tiltak skal omfatte alle utgifter og inntekter, inkludert egenfinansiering.

Regnskapet skal være kontrollert av revisor.

For kommunale tiltak skal regnskap kontrolleres av kommunerevisjonen uavhengig av tilskuddsbeløp.

For private aktører skal regnskap kontrolleres av statsautorisert eller registrert revisor uavhengig av tilskuddsbeløp.

For frivillige organisasjoner skal regnskap av statsautorisert eller registrert revisor når tilskuddssummen er på 200 000 kroner eller mer. Hvis tilskuddsbeløpet er lavere, skal prosjektregnskapet fremdeles være kontrollert av revisor, men det er da ikke krav om at revisor er statsautorisert eller registrert.

Det kan ikke velges noen som er ugild til revisor, jf. Revisorloven § 4-1. Revisor skal kontrollere regnskapene i henhold til standard for avtalte kontrollhandlinger (ISRS 4400) og de spesifiserte kravene som er tilgjengelig på https://www.bufdir.no/Tilskudd/Rapportere_pa_tilskudd/Barnefattigdom/

Alle tilskuddsmottakere skal kunne legge frem hovedbok/spesifisert regnskapsrapport hvor det tydelig fremkommer hvordan midlene er benyttet for hvert enkelt tiltak.

Manglende innsending av rapport eller regnskap, eller at disse er ufullstendige, kan medføre at tilskudd blir krevd tilbake. Utbetaling av nye tilskudd vil kunne bli stanset. Eventuelle ubenyttede midler skal tilbakebetales til Bufdir. Direktoratet vil ta kontakt med søker vedrørende beregning av Bufdirs andel av de ubenyttede midlene.

Tilbakebetaling av midler

Bufdir kan kreve at dere tilbakebetaler hele eller deler av tilskuddet dersom:

- dere, eller noen på deres vegne, gir ufullstendige eller ukorrekte opplysninger til Bufdir
- dere ikke bruker midlene slik dere beskrev i søknaden og budsjettet
- dere ikke bruker midlene i samsvar med vilkårene i tilskuddsbrevet
- dere ikke bruker hele eller deler av tilskuddet
- dere ikke gjennomfører tiltaket
- dere ikke sender inn rapport og regnskap innen fristen
- Bufdir ikke godkjenner innsendt rapport og regnskap (dette gjelder uansett om tilskuddet er benyttet eller ikke)
- Bufdir utbetaler for høyt tilskudd på grunn av gale beregninger fra vår side

Andre forhold

Vi minner om at det ved presentasjon og omtale av tiltak/prosjekter med tilskudd fra denne bevilgningen skal framgå at de er finansiert med tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Vedtaket sendes kun elektronisk og er sendt til den oppdaterte elektroniske adressen deres organisasjon har oppgitt til Bufdir, jfr. forvaltningsloven § 15a.

Klageadgang

I følge forvaltningsloven § 28 kan enkeltvedtak truffet av Bufdir påklages til Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). Dere skal sende klagen til Bufdir, se § 32. Fristen for å klage er 3 uker, og løper fra det tidspunktet vedtaket er gjort tilgjengelig for parten, det vil si dagens dato, jfr. fvl § 29 og eForvaltningsforskriften § 11 annet ledd. Klagen kan sendes gjennom Bufdirs søknadsportal, ved å klikke på søknaden under "Mine søknader". Knappen for klageskjema vil da bli tilgjengelig øverst i vinduet. Dere finner flere opplysninger om muligheten for å klage her.

Vennligst skriv vårt saksnummer **48895** i all korrespondanse om denne saken.

Med hilsen

Terje B. Grytten
seksjonssjef

Emina Simic
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kommunene, staten og frivilligheten har signert en fritidserklæring, der de forpliktet seg til å arbeide for at alle barn og unge skal få mulighet til å delta jevnlig i én organisert fritidsaktivitet. Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom er et av verktøyene som skal bidra til dette. Mer informasjon om fritidserklæringen finner du her: www.bufdir.no/Familie/Barnefattigdom/Fritidserklaringen/

Er du interessert i støtte til internasjonale prosjekter for ungdom (13-30 år) eller jobber du med ungdom? Søk om midler fra Erasmus+: Aktiv Ungdom, et EU-finansiert program drevet av Bufdir. Du kan få støtte til mobilitetsprosjekter, samarbeidsprosjekter og politikkutvikling i samarbeid med organisasjoner fra Europa og naboregionene. Søknadsfrist er tre ganger i året. Mer informasjon finner du her: www.aktivungdom.eu

Astafjord barneverntjeneste
for Gratangen, Lavangen og Salangen

Fylkesmannen i Troms
Boks 6105
9291 TROMSØ

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Arkivkode:	Dato:
	759/ 2018	Gunnhild Masterbakk		05.04.2018

TILSVAR - MANGLENDE OPPFØLGING AV LOVPÅLAGTE OPPGAVER INNEN BARNEVERNET - RAPPORTERINGER PR. 31.12.17

Viser til Deres ref 2016/34, arkivkode 620 av 21.03.18. Videre viser vi til vårt tilsvar ref 2845/2017 av 27.11.17 på Deres samme ref 2016/34, arkivkode 620.

Astafjord barneverntjeneste velger å gi tilbakemelding på status for tiltak presentert i vårt tilsvar av 27.11.17. Dette gjør vi ved å legge ved per d.d. tabell for "Tiltaksplan for Astafjord barneverntjeneste – plan for utvikling av tjenesten ifht. fokusområder barnevern 2018".

Astafjord barneverntjeneste har sett at rapportering for tilsynsbesøk ikke er ført riktig i vårt saksbehandlingssystem, og som følge av dette er rapportert feil. Ved manuell telling fremkommer følende tall for våre kommuner gjeldende rapportering 2017;

Kommune	**Antall tilsynsbarn i kommunen**	**Krav til antall tilsyn 1. halvår**	**Antall tilsyn gjennomført 1. halvår**	**Krav til antall tilsyn 2. halvår**	**Antall tilsyn gjennomført 2. halvår**	**Totalt antall tilsyn gjennomført 2017**
Gratangen	3	6	5	6	4	9 av 12
Lavangen	5	8	5	10	8	13 av 18
Salangen	12	23	15	23	22	37 av 46

Det er mål om å gjennomføre to opplærings- og kvalitetssikringsdager med Visma, leverandør av fagsystemet Familia. Dette helst innen første halvår av 2018. Det ses på løsninger med å kjøre dette kurset sammen med flere tjenester i Midt-Troms.

Følgende system for oppfølging av barnevern fra ledelse gjennomføres fortsatt:
Det gjennomføres minimum månedlige møter mellom administrasjon i vertskommunen og barnevernleder gjennom ulik fora, og det avholdes samarbeidsmøter i samarbeidskommunene. Det gjennomføres minimum kvartalsvise driftsmøter mellom administrasjon i vertskommunen og barnevernleder. Rapporteringer gjøres videre til administrasjonssjef og saker meldes til styringsgruppa ved behov. Styringsgruppen har møte 6 ganger per år. Ledelsen er kjent med arbeidsmengden og utfordringene dette medfører.

<u>Dagens situasjon</u>

- Fortsatt utfordring med totalt mange barn plassert utenfor hjemmet, hvor tallet i dag er 27. Vi har fortsatt flere barn i dag plassert i beredskapshjem, hvor vurdering gjøres nå ifht. mulig bistand fra Fylkesmannen for å gjennomgå Bufetats bistandsplikt i disse saker. Plasseringer er spredt over lange avtander. Der hvor vi skulle hatt hjelp fra statens barnevern til å få riktige tiltak, har vi brukt tid og ressurser på selv å rekruttere tiltak og følge opp. Det er fortsatt et høyt antall saker som går i nemnd, tingrett eller ankes til lagmannsrett.
  Konklusjon/konsekvens: barneverntjenesten gjør oppfølging, men har utfordringer

med å ha nok ressurser til å dokumentere tilstrekkelig det vi forvaltningsmessig utfører av oppgaver.

Konkret tilbakemeldinger på fylkesmannens brev

- **Tiltaksplaner og omsorgsplaner**. Det stemmer at det er brudd. Det er tilført nye stillinger fra 01.01.18. Noen med virkning fra 01.03.18 og noen fra 01.05.18. Det jobbes i inneværende år med intern omorganisering, opplæring av nytilsatte og derigjennom etterlevelse av lovkrav. Det jobbes med å få på plass fagledere barnevern.
- **Brudd i oppfølging i fosterhjem**. Se tabell ovenfor for tilsynsbarn andre halvår 2017. Det er tilsatt i 40% fast stilling tilsynsperson gjeldende fra 01.01.18 med prøveprosjekt deler av 2017. Dette har gitt effekt ved at nær alle tilsyn som fast tilsatte utfører er tatt siste halvdel av 2017. For oppfølgingsbesøk stemmer det at 4 barn har fått kun ett av de to lovpålagte besøkene siste halvår 2017. Da forholdene er meget små i disse kommuner velges det å ikke redegjøre for bakgrunn for dette da det kan avsløre identitet til sak og personer. Disse utfordringer ivaretas per i dag med å ha økt stilling med 40 % tiltakskonsulent ut året for å ha fokus på veiledning i fosterhjem og ifht. kollegaveiledning for ulike tiltak/plasseringer.
- **Fristbrudd.** Det stemmer at det er brudd. Vi har også for andre halvår 2017 valgt å være ærlige på at det er arbeidspresset som gjør at vi ikke når fristene innen 3 mnd fremfor å kamuflere dette med forklaringer i komplekse saker og vanskelig samarbeid med foreldre. Det er slik at arbeidspress over tid har gitt økt mengde både egenmeldt og legemeldt sykefravær, samt at erfarne arbeidstakere har søkt seg bort fra barnevernet. Dette har bidratt til at vi har gått med til dels underbemanning og perioder med mye opplæring/vikarer. Dette bidrar også til at fristbruddene er slik de er. Det vises derfor til første kulepunkt i dette avsnitt.

Hovedkonklusjon tiltak;

- Flere stillinger er tilført med ansettelser fra 01.01.18 til 01.05.18. Effekt av dette (etter opplæringperiode) vil vise seg først høsten 2018.
- Vi leier inn konsulenter/vikarer til å ta unna noen undersøkelser.
- Det jobbes med interne omorganiseringer for få en mer effektiv arbeidsmetode.
- Det jobbes med interne omorganiseringer for å minske behov for kjøp av tjenester.
- Vi deltar på løpende kompetansesatsing innenfor barnevern.

Hovedutfordring personell;

- Det er utfordrende med kompetansesatsing fra statens side for å imøtekomme nye lovkrav, når det ikke medfølger tilstrekkelig nok ressurser for å utføre merarbeidet med dette. Det være seg i form av rene oppgaver som blir liggende, eller i form av vikarutgifter mens kompetanseheving pågår. Det er nesten ikke mulig å få tak i vikarer for ansatte med fravær fra arbeidssted av ulike årsaker, inkl. permisjon for kompetanseheving. Dette spesielt for fravær i kortere og ikke sammenhengende perioder.

Med vennlig hilsen

Gunnhild Masterbakk
Barnevernleder

Kopi: Adm.sjef Salangen kommune, Rådmann Gratangen kommune, Rådmann Lavangen kommune

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Kjetil Trygve Larsen	776 42143	24.05.2018	2018/655 - 31	737.0
		Deres dato	Deres ref.	

Gratangen kommune
v/ Rådmann
Nergårdsveien 2
9470 GRATANGEN

Innvilgelse av tilskudd kr 250.000 til kommunalt rusarbeid over statsbudsjettets kapittel 765 post 62 for 2018

Vi viser til søknad på tilskudd over tilskuddsordningen kommunalt rusarbeid datert 19.2.2018.

Fylkesmannen innvilger tilskudd til Gratangen kommune ved rusforebyggende tiltak barn/unge for 2018 på **kr 250.000** inkl. kr 10.000 i kompetanseutviklingsmidler. Tilskuddet er plassert i år 3 etter regelverkets beregningsregler pkt. 4 overgangsregler.

Kommunen har ikke ubenyttede midler fra tildeling til kommunalt rusarbeid 2017 som kommer til fratrekk i beløpet.

Samlet utbetaling for 2018 blir dermed kr 250.000.

Utbetaling og krav til bekreftelse
Tilskuddet blir først utbetalt når Fylkesmannen har mottatt og godkjent den vedlagte bekreftelsen på aksept av vilkår i utfylt og signert stand. Frist: 3 uker etter mottatt tilsagnsbrev.

Fylkesmannens merknad til tildelingen:

- Økning i rammeoverføring til Gratangen kommune knyttet til Opptrappingsplan for rusfeltet 2016 – 2020 for 2018, er etter delkostnadsnøkkel for sosialhjelp for 2018 oppgitt fra HOD å være kr. 72.739.
- Gratangen kommune har gjennom rapporteringen IS-24/8 ikke registrert økning av årsverk innen rus- og psykisk helsetjenester totalt i 2017. Dette er ikke i tråd med tilskuddsordningens og opptrappingsplanens intensjoner om kapasitetsvekst.
- Opptrappingsplan rus fremhever BrukerPlan som verktøy for å kartlegge omfang og karakteren av kommunens rus- og psykisk helseproblematikk, samt brukernes livsvilkår, tjenestetilbud og tjenestebehov.

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø

Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39

Avdeling
Helse- og
omsorgsavdelingen

fmtrpostmottak@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/troms

BrukerPlan kan brukes til kartlegging, kvalitetssikring, utvikling og planlegging av tjenester. Fylkesmannen stiller seg svært positiv til at Gratangen kommune har gjennomført BrukerPlan kartlegging.

Vi ber Gratangen kommune ved rådmann og ansvarlig tjenesteleder sette seg godt inn i merknad og føringer for tildelingen.

Fylkesmannen legger følgende føringer for arbeidet som skal utføres:

Målet med tilskuddsordningen er å bidra til varig kapasitetsvekst i det samlede kommunale tilbudet til personer med rusproblemer slik at disse sikres et helhetlig, tilgjengelig og individuelt tilpasset tjenestetilbud.

Tilskuddet må brukes i samsvar med tilskuddsordningens regelverk, slik det framkommer på Helsedirektoratets nettside: https://helsedirektoratet.no/Documents/Tilskudd/Kommunalt%20rusarbeid%20-%20regelverk.pdf

Tilskuddet gis til lønn til stillinger i inntil fire år, med en gradvis nedtrapping. Kommunens egenfinansiering må økes i takt med at tilskuddsmidlene avkortes. Kommunen må sørge for en gradvis innarbeiding av stillinger i økonomiplanen slik at økt kapasitet i tjenestene blir av varig karakter. Hvordan dette løses må framkomme i rapportering for tilskuddet for 2018 og i ev. ny søknad for 2019.

Det forventes at kommunene benytter økte rammeoverføringer i opptrappingsplanperioden til å styrke tjenestetilbudet til målgruppen.

Tilskuddet er gitt til formålet som er beskrevet i dette brevet. Midlene kan som hovedregel ikke omdisponeres eller brukes til andre formål enn det som er beskrevet i dette brevet.

Brukermedvirkning
Brukerorganisasjonene Rio og Marborg samarbeider med Fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark om prosjektet «Brukerstemmen i Nord». Prosjektet tar sikte på å styrke systematisk brukermedvirkning på rusfeltet i kommunene, og bidra til å styrke lokale brukermedvirkere.

Kommunen oppfordres til å ta kontakt med RIO/MARBORG for å få bistand til å etablere mer treffsikre tjenester gjennom styrket systematisk brukermedvirkning. Prosjektet skal også hjelpe med å få frem lokale brukermedvirkere. For mer informasjon om prosjektet se: http://www.marborg.no/wp-content/uploads/2016/08/2016_BSN-Brosjyre-2.pdf.

Gi beskjed om endringer
Fylkesmannen må ha skriftlig beskjed snarest mulig om endringer i mottakers adresse, kontonummer og kontaktperson.

Ubrukt tilskudd
Tilskuddet skal brukes dette budsjett- og kalenderåret. Dersom midlene ikke brukes fullt ut, finnes det følgende alternativer:

1. Dersom dere ikke trenger hele tilskuddet til prosjektet/aktiviteten, må tilskuddet tilbakebetales snarest til Fylkesmannen i Troms kontonummer 4714.10.01430, merket med kapittel, post og vårt saksnummer. Fylkesmannen skal informeres skriftlig om dette.

2. Midler som dere ikke bruker fullt ut i år, vil bli trukket fra neste års tildeling av tilskudd dersom prosjektet/aktiviteten blir videreført.

Tilskuddsmottaker skal i skriftlig form informere Fylkesmannen om overføring av midler som ikke vil bli benyttet inneværende år **innen 30. november 2018**.

Rapportering på måloppnåelse
Det skal rapporteres i henhold til kriteriene for måloppnåelse fastsatt i regelverket for tilskuddet. Rapport og regnskap må være levert før årets tilskudd blir utbetalt.

Helsedirektoratet har utarbeidet et Questback-skjema som skal benyttes til rapportering for tilskuddet. Rapporteringsskjemaet vil bli sendt ut i januar 2019.

Frist for rapportering er **1.februar 2019.**

Ytterligere krav til rapportering:
Helsedirektoratet kommer tilbake til ytterligere rapportering jf. rapporteringsskjema, IS-8/24.

Vedr. regnskap:
Fra 2018 bortfaller krav til regnskap og revisorattestasjon.

Økonomiansvarlig i kommunen skal pr 31.12. kontrollere at tilskuddsmidlene er benyttet i henhold til spesifiserte kriterier i tilskuddsbrevet. Det skal innrapporteres til Fylkesmannen i et eget skjema som følger i kunngjøringen av ordningen.

Rapporteringsfrist til Fylkesmannen er **1. februar 2019**.

Oppfølging og kontroll:
Fylkesmannen kan føre kontroll med:

- at bevilgningen brukes etter kravene i regelverk og tilskuddsbrev
- at opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen er korrekte, jf. Bevilgningsreglementet §10, annet ledd.

Fylkesmannen kan gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen. Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Fylkesmannen kan iverksette nødvendige og hensiktsmessige kontroller.

Klagerett
Tildeling av/ avslag på tilskudd under ordningen er ikke et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven § 2, første ledd, bokstav a og b, er det ikke klagerett.

Søknadsfrist for neste års tilskudd
Det må søkes om tilskudd for hvert enkelt år. Søknadsfristen for tilskudd til prosjekter/aktiviteter som planlegges videreført neste år, kunngjøres senere. Kunngjøring vil bli publisert på fylkesmannens nettside.
Vennligst påfør all korrespondanse vårt saksnummer

Vennligst påfør all korrespondanse vårt saksnummer 2018/655-31.

Vi ønsker dere lykke til med arbeidet og ser fram til å høre om resultatene!

Med hilsen

Svein R. Steinert e.f.
fylkeslege

Anette M. Thyrhaug
fagansvarlig

Vedlegg:
Bekreftelse / aksept av vilkår

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

AKSEPT AV VILKÅR

Akseptbrevet må signeres og returneres så snart som mulig, senest innen 3 uker etter at tilskuddsbrevet ble mottatt. Akseptbrevet skal sendes i retur til:

Fylkesmannen i Troms
Postboks 6105
9291 TROMSØ

Eller i skannet versjon til
fmtrpostmottak@fylkesmannen.no

Vår referanse: 2018/655-31

Tilskuddsmottaker: Gratangen kommune
Adresse: Nergårdsveien 2
9470 Gratangen

Organisasjonsnummer
Kontonummer
Kontaktperson, telefonnummer og e-postadresse for økonomiansvarlig
Utbetalingen til mottaker bes merket med

Gjelder tilskudd over statsbudsjettets kapittel **765 post 62 for budsjettåret 2018; Kommunalt rusarbeid.** Tilsagnet er på inntil **kr 250.000.**

Kommunen har ikke ubenyttede midler fra 2017, som kommer til fratrekk fra tilskuddet.

Samlet tilsagn	Overført fra 2017	Til utbetaling i 2018
250.000	0	250.000

Utbetalingen for 2018 blir kr 250.000.

Mottaker av tilskuddet bekrefter med dette å ha lest og godtatt de vilkår og rapporteringskrav som er gitt i tilsagnsbrevet med referanse 2018/655-31.

Mottaker bekrefter at dette skjemaet gir riktige opplysninger om kontoen som eies av tilskuddsmottaker, og at Fylkesmannen varsles ved endringer.

Sted, dato og signatur

Bekreftelsen skal undertegnes av styreleder eller den som har signaturmyndighet (prokura). For kommuner og fylkeskommuner skal bekreftelsen undertegnes av rådmannen eller den som har fått delegert myndighet.

Referat informasjons- og drøftingsmøte om felles regionråd i Sør-Troms og Ofoten.

Tid: Fredag 25. mai 2018 kl 09:30-14:30 Sted: Thon Hotell Harstad, Panorama.
Møtt: *Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes, Kristine Haugen, Eva Ottesen, Sigrun Wiggen Prestbakmo, Karin Eriksen, Dag Sigurd Brustind, Liv Kristin Johnsen, Tor Asgeir Johansen, Hermod Amundsen, Geir-Ketil Hansen, Svein Erik Kristiansen, Svein Nilsen, Viveka Teräs, Paul Rosenmeyer, Guttorm Aasebøstøl.*
Også til stede: *Ole Kristian Severinsen, Hugo Thode Hansen, Merete Hessen, Frode Skuggedal, Monika Amundsen, Stine Fedreheim, Arne Kvensjø, Sturla Bangstad, Nina Dons-Hansen, Sigbjørn Astrup, Elisabeth Storjord.*

Velkommen v leder i Sør-Troms regionråd, Helene Berg Nilsen
Kort presentasjonsrunde.

Presentasjon av arbeidsgruppens resultat så langt:

- **Visjonen om ett råd:**
  - Fordelene større enn ulempene
  - Større påvirkningskraft
  - Mulig tilgang på utviklingsmidler jf. Fylkesråd i Nordland
  - Tilgang til 2 stortingsbenker og fylker
- Styrke samfunns- og næringsliv rundt fylkesgrensa.
- Intensjon om sammenslåing f.o.m. 1. januar 2019 eller 2020 drøftes
- Politisk samarbeidsorgan etter kommunelovens §27
- Måten som regionrådene er organisert på er ulike
- Antall administrativt ansatte blir en konsekvens av oppgaveporteføljen som må utredes nærmere
- Økonomi avhenger av antall administrativt ansatte, finansieringen av prosjektledere, oppgaveporteføljе, omfang av møter, reisevirksomhet, administrative forhold m.v. Må utvikles videre.

  Når gjennomføre sammenslåing:
- Fordeler og ulemper med sammenslåing i 2019

  Anbefaling fra prosjektgruppa:
- Nytt råd etableres
- Dersom etablering ikke blir før 2020 brukes 2019 til forberedelse/tilrettelegging:
  - Felles uttalelser
  - Felles Re:tenk konferanse
  - Tett samarbeid omkring forsvarsprosjektene – vurdere sammenslåing av prosjekter i august
  - Gjennomføre noen fellesmøter

Sammensetning nytt råd, forslag tre ulike modeller- nytt råd med 9 kommuner:
Modell Sør-Troms: 9 repr., modell Ofoten: 27 repr., Nytt alternativ: 18 repr: Ordfører, valgt politiker

Invitasjon av andre inn i rådet?
Fylkeskommuner, næringsaktører, kompetansemiljøer?

Debatt:

I debatten ble det fremhevet at dette er en positiv sak å jobbe med. Regionene kommer til å få en sterkere rolle. I fellesskap kan STRR og OR nå ta et grep og få satt på dagsorden det som er viktig for utvikling i vår felles region. Det ble fremhevet en tro på at dersom vi slår oss sammen vil det gi en positiv effekt når en ser dette i et langsiktig perspektiv. Kommunene må bestemme hvordan dette skal bli og se ut. Vi må være i forkant, fremoverlent og f. eks. ha en intensjonsavtale slik at vi er på plass når fylkeskommunene omorganiserer seg. Å ville det, ha tro på det, er viktig. Man må se det store bildet, det er viktig med større påvirkningskraft. Får vi et regionråd på tvers av fylkesgrensene må de to fylkeskommunene se vår region i mye større grad. Trenger vi ett år ekstra for å gjennomføre sammenslåing er det ok. Dette må gjøres riktig. To store byer i Nord-Norge vil ha en ny og større påvirkningsmulighet enn i dag, med samarbeid over fylkesgrensa.

Det ble debattert om innhold om hvorvidt regionrådet er et konsensusorgan. Regionrådet skal være et politisk samarbeidsorgan og jobbe primært med ting kommunene er enige om. Den interne konkurransen vil ellers være der. Andre viktige utviklingsområder må være fokus. Nøkkelfaktoren er samarbeid mellom politikk, næring, forskning og utvikling. Formelle juridiske forhold ble dratt fram. Det å ha regionråd er ikke lovregulert i dag. Ny kommunelov er på trappene og i løpet av høsten 2018 vil lovgrunnlaget være klart. Forslaget sier at det skal hete *interkommunalt, politisk råd*. Det vil være vanskelig å rekke å etablere et nytt råd til 01.01.2019, og det er anbefalt med en organisering i § 27. I debatten var det ikke enighet om organisering og antall representanter. Noen mente at fordelen med å ha med opposisjonen er en bedre forankring i kommunene med bred politisk enighet, mens andre mente at det er viktig at ordføreren er den som er meningsbærer og forankrer i egen kommune. Dette må jobbes videre med.

Det framkom at kommunene var på litt ulik plass i prosessen. Det ble etterspurt grundigere saksopplysninger fra regionrådene som grunnlag for god nok forankring i egen kommune. En del av kommunene har gjort et intensjonsvedtak om å gå inn i prosessen for å evt. etablere et nytt regionråd. Det ble også stilt spørsmål om to byer vil danne en for sterk akse for de små kommunene, og det fremkom et «strekk i laget» i Sør-Troms. Noen har kommet lengre enn andre. Et svar var at noen kanskje ikke har gjort hjemmeleksa og fulgt opp i egen kommune underveis, og det ble bedt om konkretisering av hvilke spørsmål som ikke er besvart i tidligere utredninger, med henvisning til dokumentene da saken ble lagt fram i eget regionråd samt samfunnsanalysene både til ByR og kommunestrukturarbeidet. Dato er uvesentlig. Det er viktig å få på bordet hva den enkelte kommune ønsker og hvilke alternativer de ser. Kanskje de vil gå til et annet regionråd? Vi har jo et regionråd fordi vi ønsker å få noe til. Et svar i møtet var at man ønsket at prosessen skulle gå videre, selv om noen kommuner var i tvil om egen deltakelse i nytt råd.

- **Oppsummering og veien videre**

- Felles regionrådsmøte mellom Ofoten og Sør-Troms regionråd er positiv til å fortsette prosessen med sikte på en sammenslåing av de to regionrådene.

- Målsettingen er å skape et enda mer slagkraftig politisk samarbeidsorgan for utvikling av Ofoten og Sør-Troms og ekstern påvirkning.

- Sekretariatet bes om å utarbeide ulike organisasjonsformer og forslag til vedtekter for et felles råd. I dette ligger utarbeidelse av ny milepælsplan. Dette forelegges for regionrådene og behandles i fellesmøte mellom Ofoten og Sør-Troms regionråd. Deretter behandles dette i de respektive kommunestyrer.

Protokolltilførsel fra Sigrun Wiggen Prestbakmo, ordfører i Salangen kommune:
«Salangen kommune, ved ordfører, stiller seg ikke bak oppsummeringen av debatten omkring sammenslåing av regionrådene. Oppsummeringen gjenspeiler ikke bredden i debatten.»

Ref
Elisabeth Storjord

Til

Ordførerene i Troms Fylke

tirsdag, 24. april 2018

FREMTIDIG DROSJEREGULERING

Hei. Jeg heter Åsmund Karlsen, og er leder av Norges Taxiforbund avd Troms. Jeg tar kontakt med deg for å gi deg viktig informasjon om hvilke endringer som samferdselsdepartementet planlegger for drosjenæringen.

ESA har sendt en såkalt begrunnet uttalelse om at det Norske lovverket rundt drosjeløyver ikke er tilpasset EU sine regler for fri konkurranse innen EU og EØS land. De krever flere endringer, men den viktigste, med størst konsekvenser er:

Behovsprøving (antallsregulering) må fjernes.

I dag bestemmer løyvemyndighetene hvor mange drosjeløyver som trengs for å gi drosjekunder et godt tilbud, og samtidig sørge for at drosjenæringen kan ha en normal inntekt på sitt arbeid. Denne ordningen krever også at drosjenæringen sørger for et tilbud 24 timer i døgnet, 365 dager i året i hele landet. Flere land i EU har fortsatt denne ordningen, (Tyskland, Frankrike, Spania mfl) men allikevel krever ESA at den må bort i Norge, og departementet har bekreftet at de vil følge ESA sitt pålegg.

Da ønskes det at alle som har tilfredsstillende vandel, har løyvekurs og en økonomisk garanti, kan starte med taxi. Og kjøreplikten vil selvsagt forsvinne. Denne endringen ble gjort i Sverige i 1990. Resultatet kjenner vi. De store byene fikk langt flere drosjer, grisgrendte strøk mistet sitt drosjetilbud totalt, og mindre byer og tettsteder fikk et drosjetilbud kun på dagtid når det var offentlig betalt transport.

Departementet har sett at dette også kan skje i Norge, men sier da at de har planer om å unngå dette med å la kommuner / fylkeskommuner kjøpe den taxidekning de i dag har gratis, eller prøve å selge en enerett i enkelte distrikter.

Like lite som kommuner har ønsket/kunnet betale for opprettholdelse av nærbutikker, postkontor eller bensinstasjoner, tror vi på at det er økonomisk vilje eller evne i kommunene til å kjøpe en slik taxidekning. Det skal også sies, at selv om de store byene i Sverige fikk flere drosjer, ble kvaliteten svært variabel, og prisene gikk opp.

Vi ber om at denne saken settes på sakskartet til kommunen, og at det snarest blir gitt tilbakemeldinger til departementet om at dette er en endring som vi ikke ser kan ha fordeler hverken for kommunen, dens innbyggere eller drosjenæringen her i nord.

Vi er også kjent med at det er sterke grupper, også innad i flere partier, som ønsker å gå enda lenger enn departementet har foreslått. De ønsker å fjerne hele løyveordningen, for å tilpasse seg Ubers krav til å komme tilbake til Norge. Dette vil være det samme som å legge drosjenæringen i landet død.

Det er derfor svært viktig at kommunene i Nord sier i fra at disse endringene ikke er ønsket. Og det må sies nå!

Jeg står selvsagt mer enn gjerne til disposisjon for mer informasjon i sakens anledning.

Med vennlig hilsen

Åsmund Karlsen

Ungdomsskoleelever i Gratangen kommune

Hva driver ungdommene med? Hvordan har de det?

ungdata

NOVA
Velferdsforskningsinstituttet
HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS

KORUS NORD

Rapporten er utarbeidet av ungdatasenteret i samarbeid med KoRus - Nord

Ungdatasenteret
Velferdsforskningsinstituttet NOVA,
OsloMet – storbyuniversitetet
Stensberggata 26
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 OSLO
67 23 50 00
www.oslomet.no
www.ungdata.no

KoRus - Nord
Teknologiveien 10
8517 Narvik
76 96 73 10
www.korusnord.no

Innhold

Om rapporten	2
Ungdataundersøkelsen	3
Foreldre	4
Venner	6
Lokalmiljøet	8
Skoletrivsel	10
Skolearbeid	12
Skulk	14
Framtidstro	16
Hjemme	18
Ute med venner	20
Mediebruk	22
Organisert fritid	24
Trening	26
Helse	28
Kosthold	30
Fysiske plager	32
Psykiske plager	34
Selvbilde	36
Tobakk	38
Alkohol	40
Hasj	42
Mobbing	43
Vold	45
Regelbrudd	47
Nøkkeltall	49
Litteratur	53

ungdata

Om rapporten

Ungdata er et spørreskjemabasert verktøy, som gir et bredt bilde av hvordan ungdom har det og hva de driver med i fritida. I denne rapporten presenteres hovedresultatene fra ungdataundersøkelsen som ble gjennomført blant ungdomsskoleelever i Gratangen våren 2018.

Rapporten tar for seg 23 temaer og gir et bilde av ungdomstiden i starten av tenårene. Innenfor hvert tema vil man få svar på hvordan gutter og jenter har besvart spørsmålene. Alle resultatene i rapporten er oppgitt i prosent.

I rapporten sammenliknes resultatene i 2018 med eventuelle tidligere ungdataundersøkelser som er gjennomført i kommunen. Resultatene fra 2018 blir også sammenliknet med landsrepresentative tall, basert på ungdataundersøkelser fra mer enn 300 kommuner gjennomført over hele landet i perioden 2015-2017.

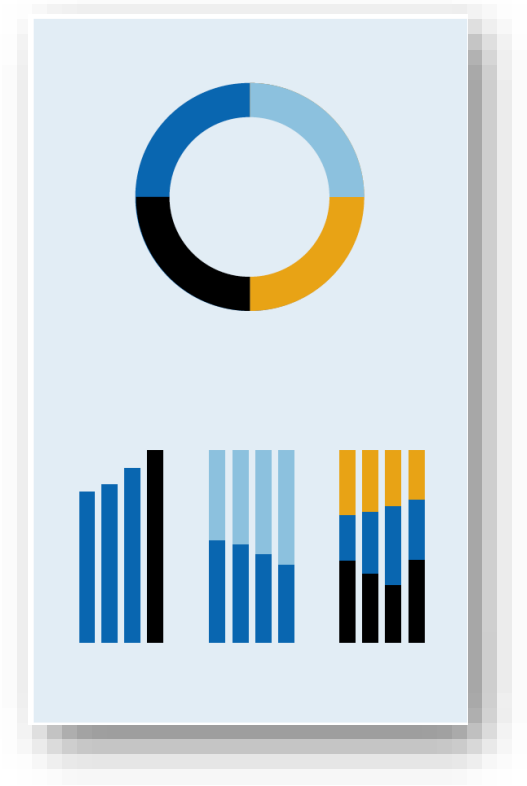

Ungdata kartlegger ungdommenes livssituasjon

Bakerst finnes en oversikt over nøkkeltall på tvers av ulike temaområder, der man kan se hvordan ungdom i kommunen har det sammenliknet med ungdom i fylket og i andre typer av kommuner.

På nettsiden ungdata.no finnes resultater fra ungdataundersøkelser gjennomført i andre kommuner. Her finnes mer informasjon om undersøkelsen og om metodene som er brukt. Her finner man også forskningsresultater basert på Ungdata.

Denne rapporten er en del av gratistilbudet som gis til alle kommuner som ønsker å delta i Ungdata. Alle tall er hentet fra den lokale undersøkelsen, mens tekstene er utformet slik at de skal passe i alle kommuner. Det er derfor ikke foretatt egne vurderinger av hva de konkrete resultatene betyr for den enkelte kommune.

Hva kan Ungdata si noe om?

Intensjonen med Ungdata er å kartlegge hvordan ungdom har det og hva de driver med i fritiden sin. Undersøkelsen omfatter temaer knyttet til familie, vennskap, skole, lokalmiljø, helse, mobbing, regelbrudd og deltakelse i fritidsaktiviteter.

Gjennom å spørre ungdom direkte om disse temaene kan Ungdata gi en oversikt over hvor mange som for eksempel trives i lokalmiljøet sitt eller som driver med idrett. Resultatene må tolkes lokalt og de kan gi en pekepinn på hvilke områder det kan være verdt for kommunen å satse videre på.

Ungdata brukes nå av de fleste kommunene i landet, som ett av flere kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle lokal oppvekstpolitikk og i arbeidet med å bedre unges folkehelsesituasjon. Resultatene fra Ungdata kan også brukes til å bevisstgjøre ungdom på hvordan andre ungdommer har det og hva som er vanlige fritidsaktiviteter.

Ungdataundersøkelsen

Ungdata gjennomføres ved at skoleelever over hele landet svarer på et elektronisk spørreskjema som omfatter ulike sider ved deres livssituasjon. Undersøkelsen gjennomføres i skoletiden med en voksen til stede i klasserommet. De fleste bruker mellom 30 og 45 minutter på å besvare alle spørsmålene.

Undersøkelsen er anonym og det er frivillig for ungdommene om de ønsker å være med eller ikke. Alle foreldre blir informert om undersøkelsen i forkant, og de kan si fra til skolen dersom de ikke ønsker at barnet deres skal delta.

Spørreskjemaet som brukes i Ungdata er tilpasset elever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Denne rapporten omfatter kun ungdomstrinnet. Kommuner som gjennomfører undersøkelsen på videregående får egne rapporter som viser resultater fra den delen av undersøkelsen.

Hvem står bak Ungdata?

Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet (tidl. Høgskolen i Oslo og Akershus) og sju regionale kompetansesentre innen rusfeltet (KoRus) står bak Ungdata.

Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med kommunen, som står for den praktiske gjennomføringen på skolene.

Data fra alle kommuner samles i den nasjonale ungdatabasen. Databasen inneholder svar fra mer enn 440.000 ungdommer som har deltatt i Ungdata siden de første undersøkelsene ble gjennomført i 2010.

Helsedirektoratet finansierer Ungdata som et gratistilbud til alle kommuner i Norge.

Hvor mange deltok i undersøkelsen?

51

Hva er svarprosenten?

94 %

Antall gutter og jenter

som besvarte undersøkelsen i Gratangen

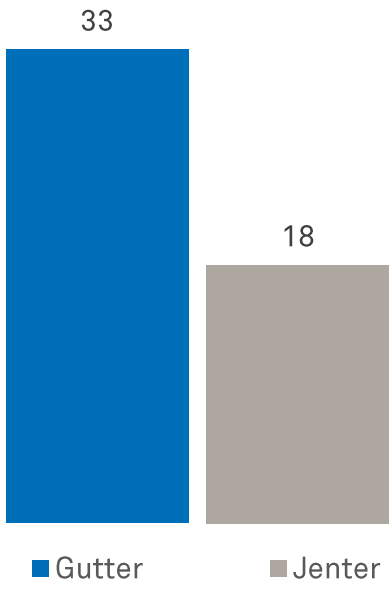

I tolkningen av resultater kan det være lurt å ta hensyn til at det alltid er noe statistisk usikkerhet knyttet til prosentene som oppgis. Usikkerheten er størst i undersøkelser der det er relativt få ungdommer som har svart på undersøkelsen.

Foreldre

I følge barneloven har foreldrene plikt til å sørge for økonomisk underhold og omsorg, de skal sikre en forsvarlig oppdragelse og at barnet får en utdanning. Foreldrenes ressurser – økonomisk, kulturelt og sosialt – danner grunnlaget for barn og unges levekår og utvikling. Selv om mange ungdom opplever at foreldrene går fra hverandre, bor om lag to av tre tenåringer sammen med begge foreldrene sine.

Etter hvert som barn blir eldre blir egne meninger og interesser tydeligere. En del av det å være ung handler også om løsrivelse og det å bli en selvstendig person. Her kan det ligge kimer til konflikter mellom unge og foreldre. Likevel vedvarer som regel den emosjonelle nærheten til foreldrene utover i ungdomstiden og for mange unge er foreldrene deres de viktigste støttespillerne når det oppstår problemer av ulik art.

Ungdata viser at de færreste ungdommer opplever stadige krangler med foreldrene, og at det store flertallet er svært godt fornøyd med foreldrene sine.

Svært mange ungdommer har i dag et tillitsfullt og nært forhold til sine foreldre, og mye tyder på at den generasjonskløften som preget en del av de tidligere ungdomsgenerasjonene ikke lenger er til stede. At båndene mellom dagens ungdom og foreldre er preget av tillit understrekes av at svært mange opplever at foreldrene har god oversikt over hva de gjør i fritiden og hvem de er sammen med.

De fleste er svært godt fornøyd med foreldrene sine

Hvor fornøyd er du med foreldrene dine?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

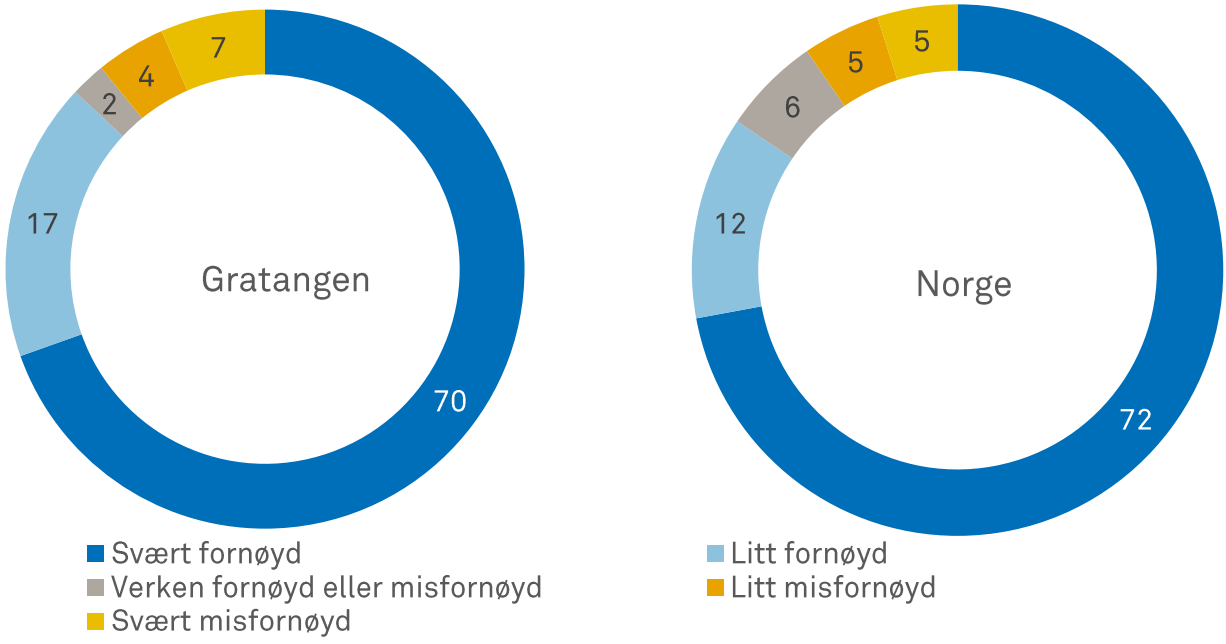

Prosentandel som er fornøyd med foreldrene sine

Blant gutter og jenter

Hvordan ungdom opplever foreldrene sine

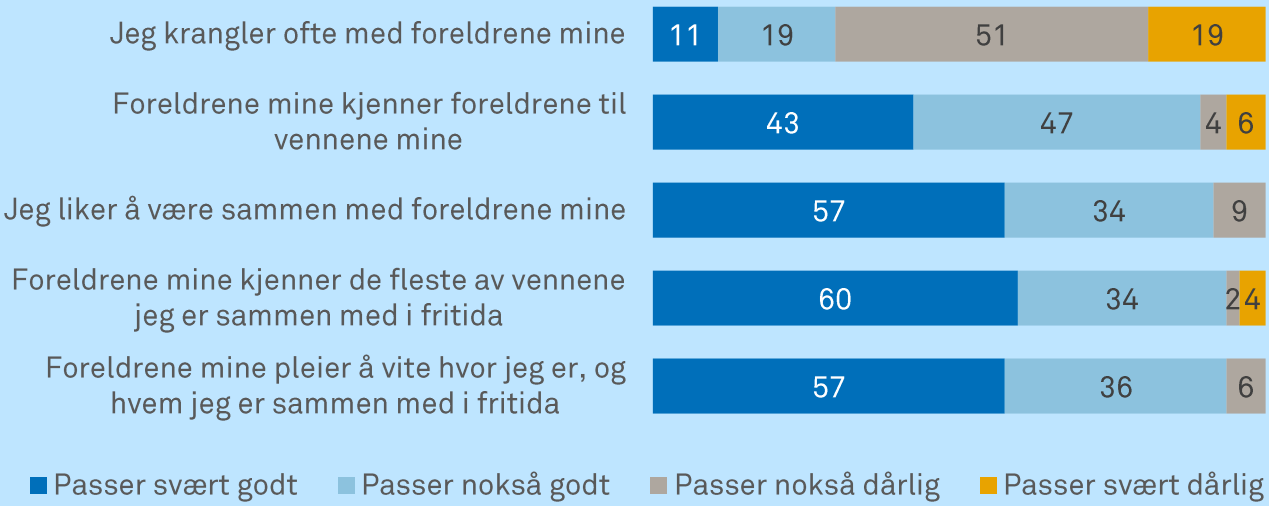

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med foreldrene sine

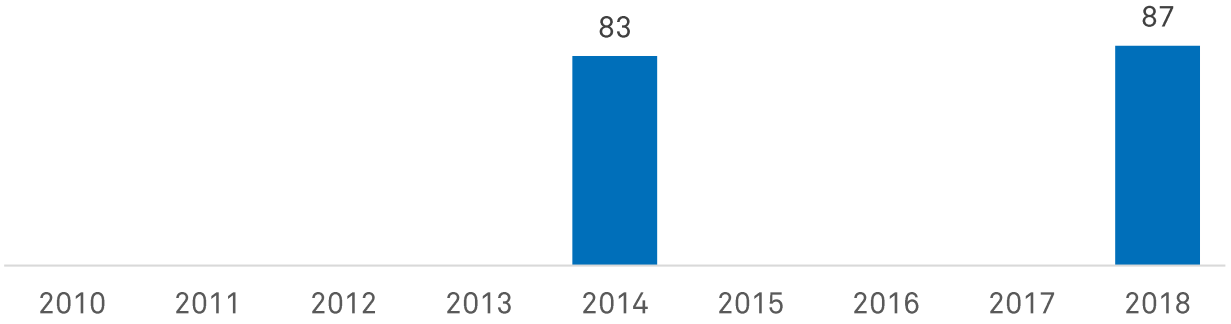

Venner

Ungdomstiden beskrives gjerne som en fase i livet der de jevnaldrende er særlig viktige. Venner er for de fleste en kilde til lek, glede, støtte, samhørighet og bekreftelse. På lengre sikt har samspillet med de jevnaldrende betydning for utvikling av selvbilde og sosial kompetanse. Mange knytter også vennskap som varer livet ut i denne perioden.

I overgangen fra barn til tenåring endres vennenes betydning. Mens leken står i sentrum blant de yngste, blir det etter hvert like betydningsfullt hvem man er sammen med som hva man gjør.

Hvilken rolle de jevnaldrende vennene spiller i hver enkelt ungdoms liv vil variere. Mens noen trives godt med én eller to venner, er andre opptatt av å ha en stor vennegjeng og flest mulig «likes» på Facebook. For mange vil kvaliteten på vennskapene likevel bety mer enn antallet.

Med økt bruk av sosiale medier har ungdom fått en ny arena å være sammen på. Ungdom deler informasjon og opplysninger om sine liv, hva de gjør, og hvem de er sammen med, på en annen måte enn tidligere.

Å ha venner betyr at man er godtatt, det markerer tilhørighet og det sier noe om hvem man er. Det er derfor positivt når Ungdata viser at de aller fleste ungdommer har venner å være sammen med. Det er samtidig bekymringsfullt at hver tiende ungdom i Norge mangler venner de kan stole på og som de kan snakke med om alt mulig.

De aller fleste har venner de kan stole på

Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

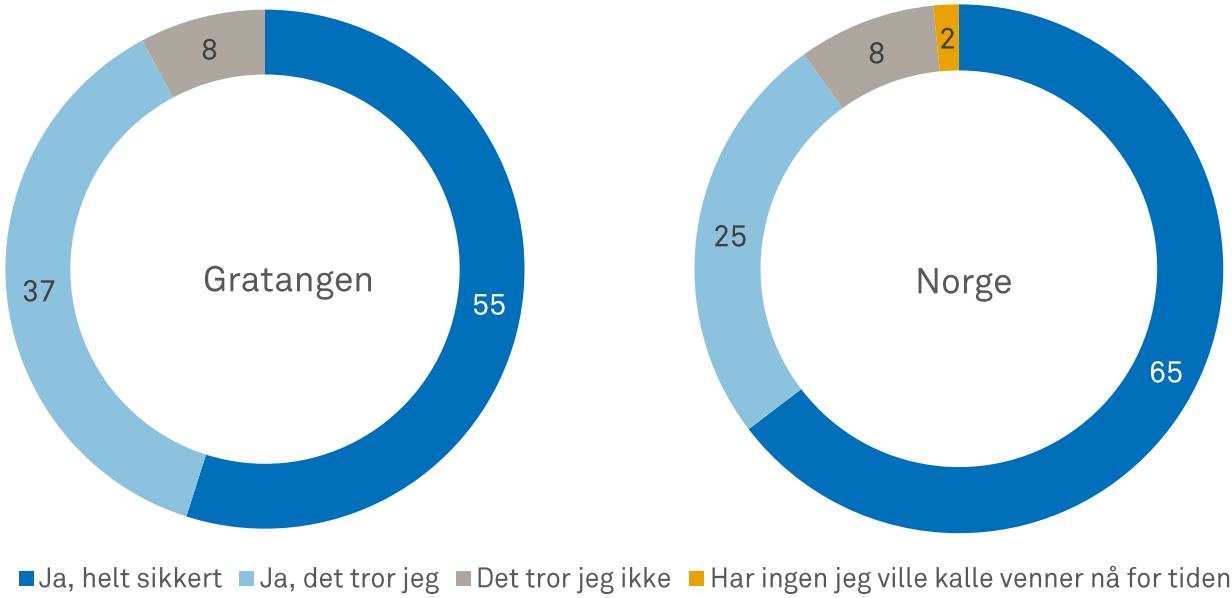

Prosentandel som har en fortrolig venn

Blant gutter og jenter

Når du er sammen med venner, hvem er du da som oftest sammen med?

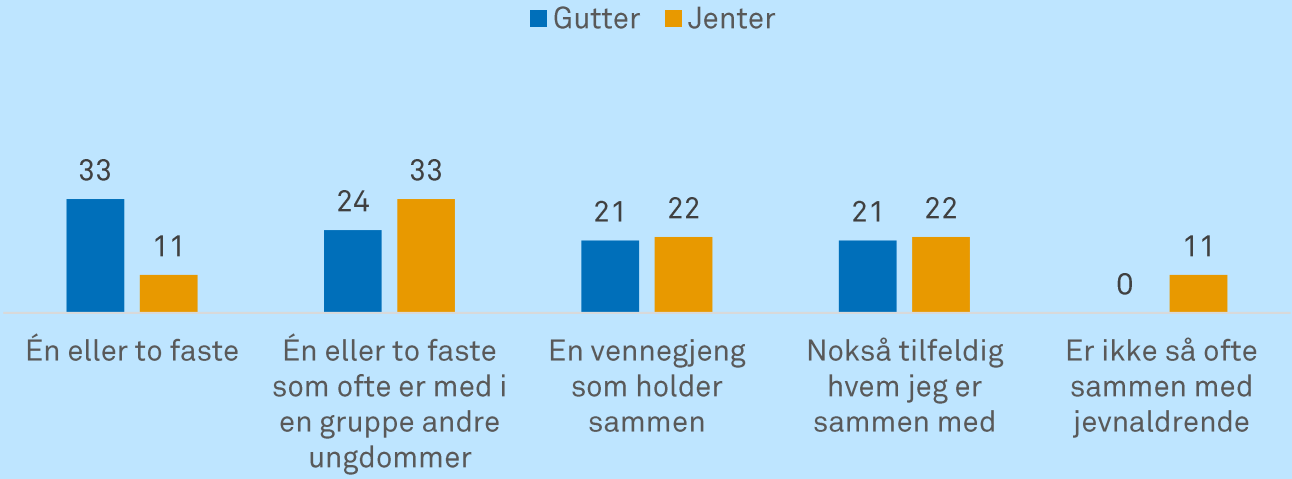

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har en fortrolig venn

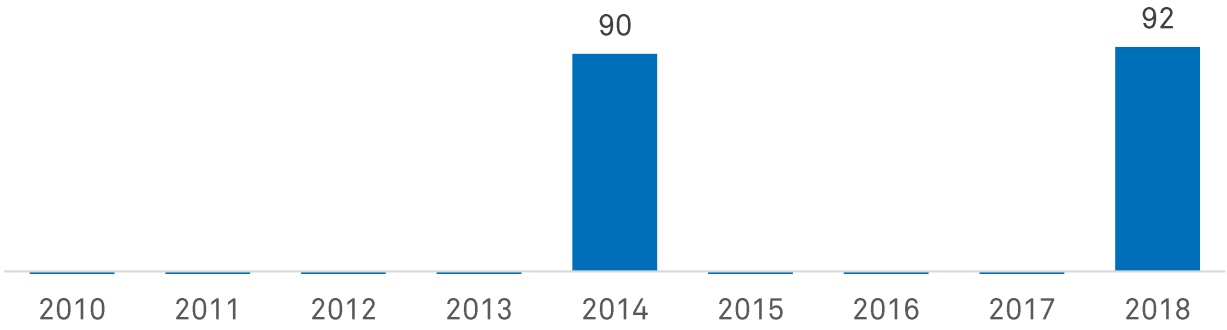

Lokalmiljøet

Dagens ungdom vokser opp i en globalisert verden der mennesker, meninger og inntrykk vandrer på tvers av landegrenser og sosiokulturelle skiller. Samtidig har det lokale og tilhørigheten til nærmiljøet fremdeles stor betydning i menneskers liv.

Å vokse opp betyr å vokse opp på et bestemt sted, og forskjellige lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for utfoldelse og sosialt samvær. Tilbudet av organisasjoner, fritidstilbud og kulturtilbud påvirker hvordan den enkelte kan utfolde seg og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i et lokalmiljø. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, rekreasjonsområder og urørt natur. Opplevelsen av lokalmiljøet vil også være preget av utsiktene til utdanning, arbeid og familieetablering på sikt.

Barn og unge bruker lokalmiljøet i større grad og på en annen måte enn foreldrene. Trygge og sunne lokalmiljøer er derfor særlig viktig for denne aldersgruppas velferd. Barn og unge kan også ha andre meninger enn voksne om hva som gir livskvalitet på hjemstedet.

Ungdata viser at de fleste ungdommer er litt eller svært godt fornøyd med lokalmiljøet sitt. Men det er også en del som ikke er så godt fornøyd. Hva ungdom er fornøyd med og misfornøyd med varierer mye fra kommune til kommune. Dette viser at kommunene kan gjøre mye for å tilrettelegge for ungdommers trivsel.

Ikke alle er like godt fornøyd med lokalmiljøet sitt

Hvor fornøyd er du med lokalmiljøet der du bor?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

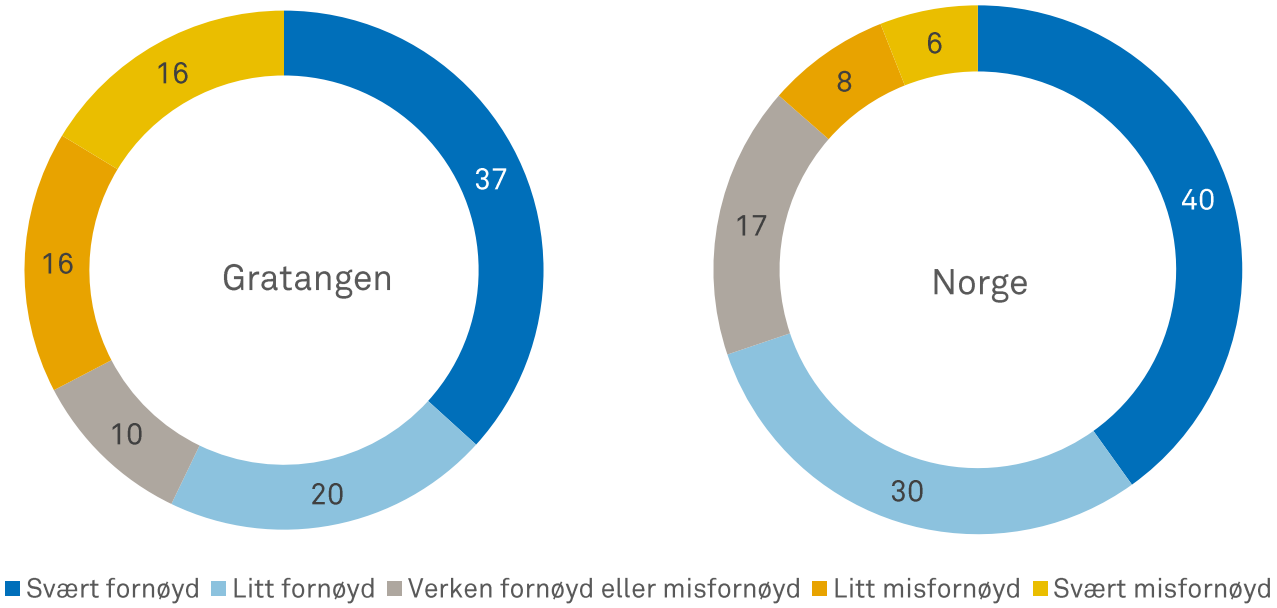

Prosentandel som er fornøyd med lokalmiljøet

Blant gutter og jenter

Hvordan ungdom opplever tilbudet der de bor

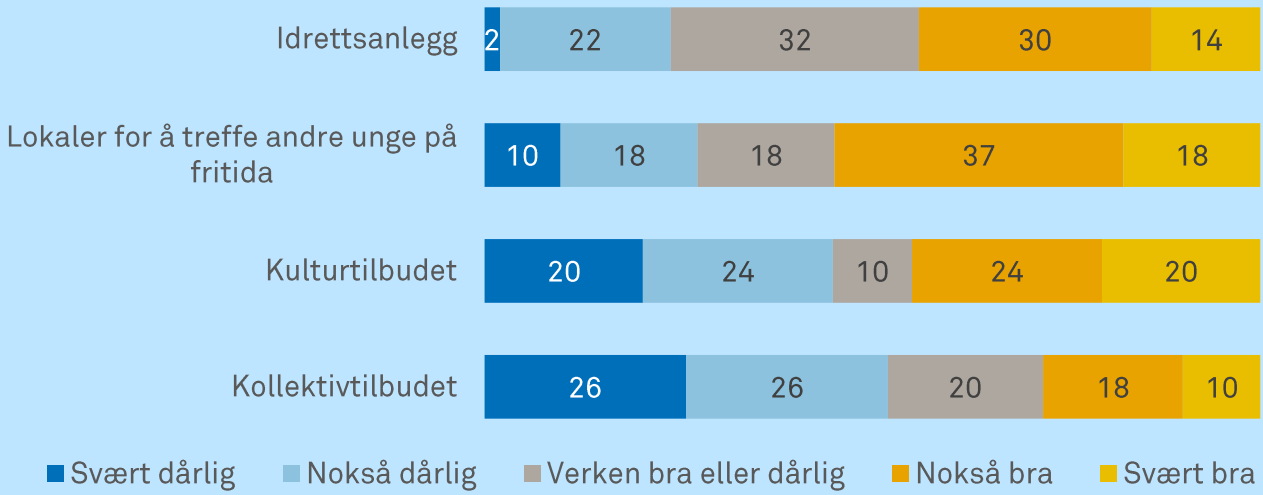

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med lokalmiljøet

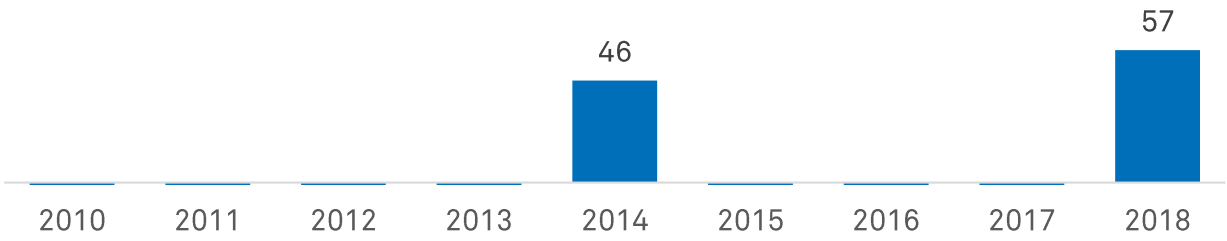

Skoletrivsel

Skolen er ikke bare et sted for læring, men også en arena for sosialt samvær. Den sosiale siden ved skolen blir kanskje ekstra viktig i en tid der digitale kommunikasjonsformer preger mye av fritiden til ungdom.

Nasjonale studier fra de siste 20-30 årene viser at norske ungdomsskoleelever i økende grad trives på skolen og at det er færre som kjeder seg eller som gruer seg til å gå på skolen. Sammenliknet med elever i mange andre land, er trivselen i norsk skole høy.

Også svarene fra Ungdata viser at de aller fleste trives på skolen. Det store flertallet mener at lærerne bryr seg om dem og like mange føler at de passer inn blant skolens elever. Svarene tyder på at den norske skolen har lykkes med å skape et læringsmiljø som oppleves som positivt av det store flertallet av elevene.

Selv om jenter i gjennomsnitt oppnår en god del bedre karakterer enn gutter, er det ikke noen vesentlige kjønnsforskjeller i skoletrivsel.

Likevel er det ikke alle som er fornøyd med skolen sin. På landsbasis gjelder dette nærmere to av ti elever. Forskning fra Ungdata viser at skoletrivselen varierer med elevenes sosiale bakgrunn. Det er flere som trives på skolen i familier der foreldrene har høy sosioøkonomisk status sammenliknet med de som vokser opp med færre ressurser hjemme.

Skolen er et godt sted å være – men ikke for alle

Hvor fornøyd er du med skolen du går på?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

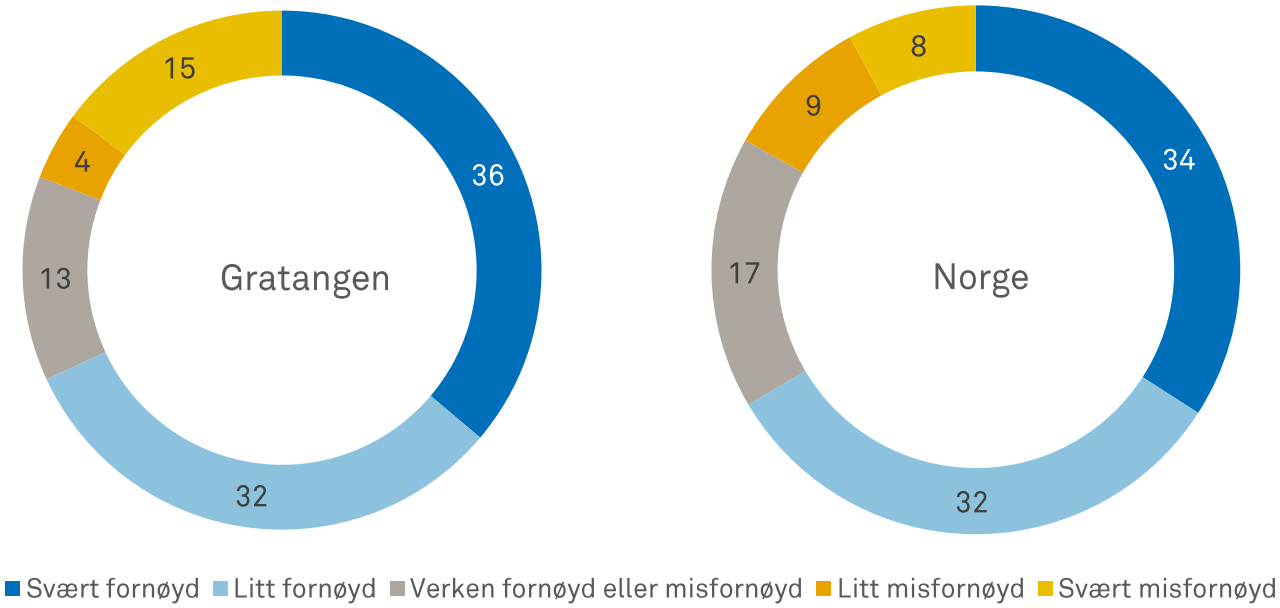

Prosentandel som er fornøyd med skolen de går på

Blant gutter og jenter

Hvordan ungdom opplever skolen

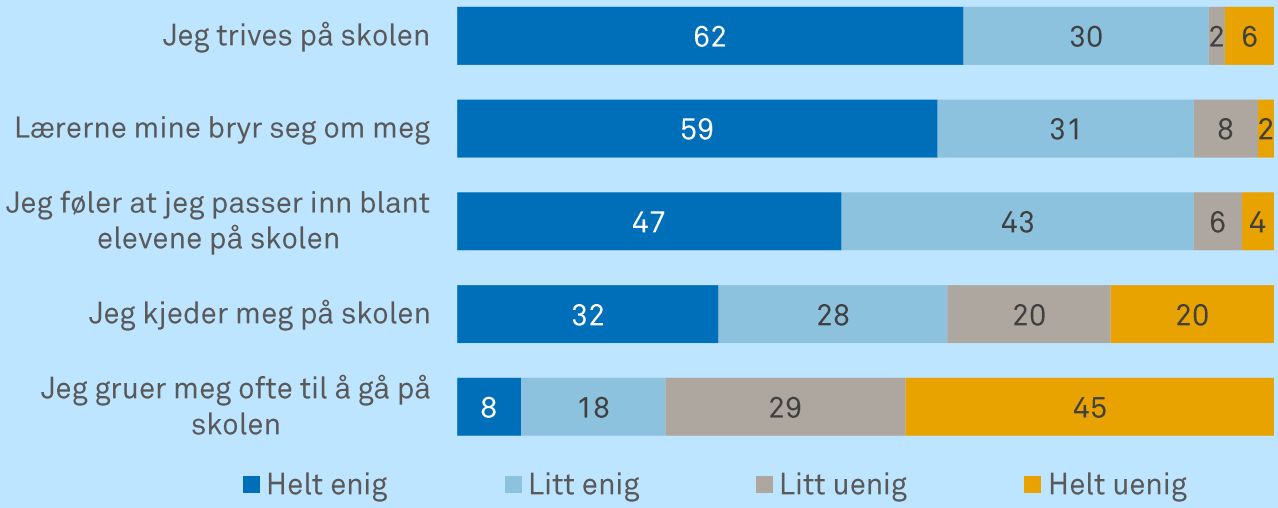

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med skolen de går på

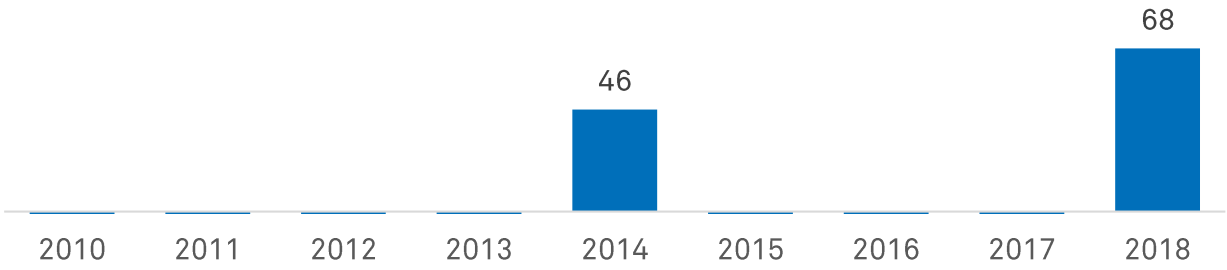

Skolearbeid

Lekser har lang tradisjon i norsk skole. Opprinnelig ble det gitt for at elevene skulle pugge seg fram til kunnskap, der presten eller læreren gjennom høringer kontrollerte hva elevene kunne. Selv om pugging i dag anses som en mindre relevant læringsstrategi, er lekser likevel noe de aller fleste skoler velger å pålegge elevene.

Lekser kan bidra til økt selvdisiplin og gode arbeidsvaner, og det kan være en effektiv måte for skolen å få involvert foreldrene i skolearbeidet på. Den viktigste begrunnelsen ligger likevel i forventningen om at lekser bidrar til økt læring.

Forskning tyder imidlertid ikke på at leksearbeid i seg selv har særlig store læringseffekter. Det vil blant annet avhenge av under hvilke betingelser leksene gis og skolearbeidet foregår på, men også av tilbakemeldingene fra lærerne i etterkant.

Ungdata viser at det er stor variasjon i hvor mye tid ungdomsskoleelevene bruker på leksearbeid. Noen bruker nesten ingen tid, mens andre bruker flere timer hver dag. I Norge har andelen som bruker mye tid på lekser økt de senere årene, en tidstrend som har vært tydeligst blant jentene.

Mange ungdommer gir gjennom Ungdata uttrykk for at de har mer skolearbeid enn de klarer å gjøre. For noen bidrar lekser og karakterpress til å gjøre skolehverdagen stressende.

Det er stor variasjon i hvor mye tid ungdom bruker på lekser

Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid (utenom skoletiden)?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

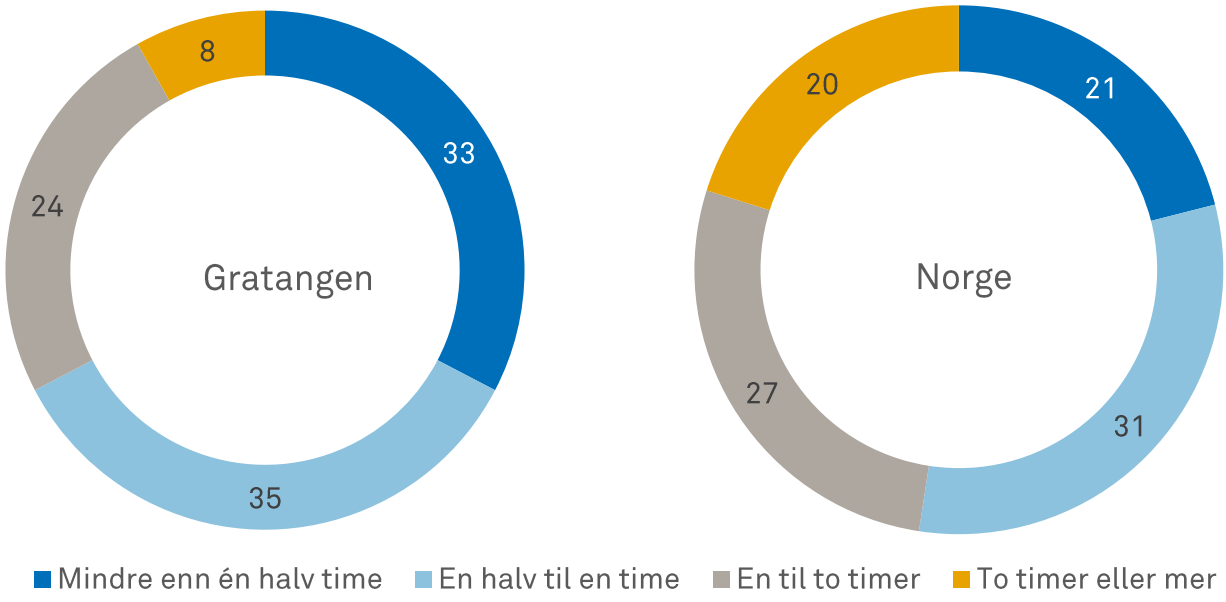

Prosentandel som bruker minst én time daglig på lekser

Blant gutter og jenter

Hvor ofte har du hatt det slik de siste månedene?

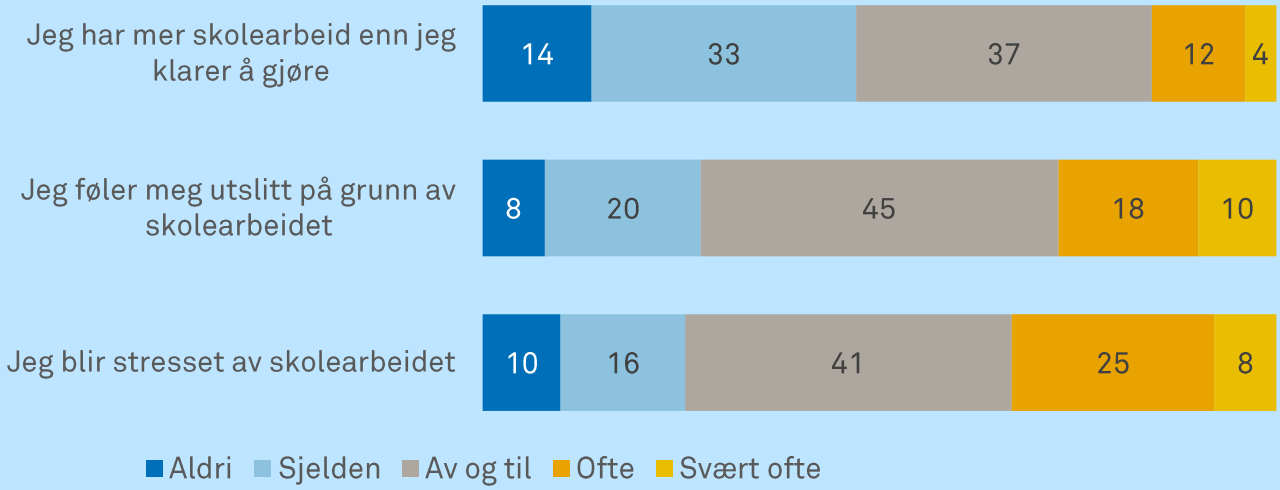

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som bruker minst én time daglig på lekser

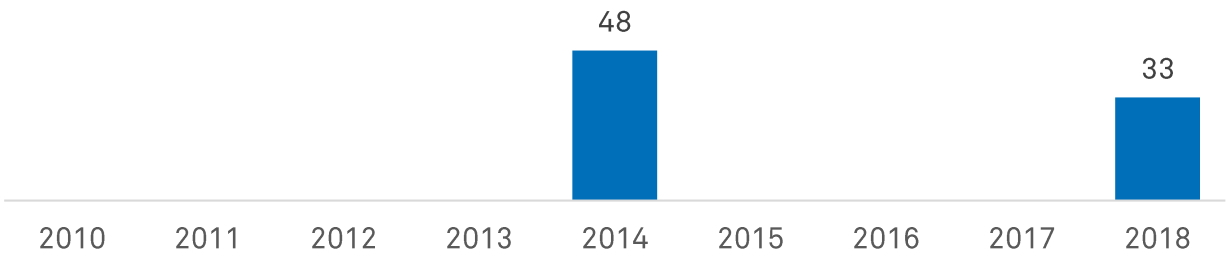

Skulking

Motivasjon for læring er en sentral drivkraft bak skoleresultatene til den enkelte elev. Dette kommer til syne på ulike måter, både gjennom de utdanningsvalgene elevene gjør, den innsatsen de legger ned og elevenes oppslutning om skolens formål og regler. Skolemotivasjon på ungdomstrinnet har også betydning for i hvor stor grad den enkelte klarer å gjennomføre videregående utdanning.

Å skulke skolen – særlig når dette skjer gjentatte ganger – kan være et uttrykk for enkeltelevers manglende motivasjon for læring.

Lite tyder imidlertid på at norske ungdomsskoleelever slutter mindre opp om skolens hovedformål i dag enn tidligere. Flere undersøkelser viser tvert imot at elevene på mange måter er mer pliktoppfyllende og disiplinerte enn for noen tiår tilbake.

Ungdataresultatene bekrefter denne trenden. Andelen på landsbasis som har skulket skolen har gått noe ned siden starten av 2010-tallet. Særlig gjelder dette for jentene.

Skulking som fenomen øker derimot betydelig gjennom ungdomsårene. På landsbasis har i overkant av hver tiende elev på starten av ungdomsskolen skulket skolen det siste året. Det samme gjelder nær tre av ti på 10. trinn.

Generelt er det små kjønnsforskjeller i omfanget av skulking.

Færre ungdomsskoleelever skulker skolen enn tidligere

Hvor mange ganger har du skulket skolen siste år?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

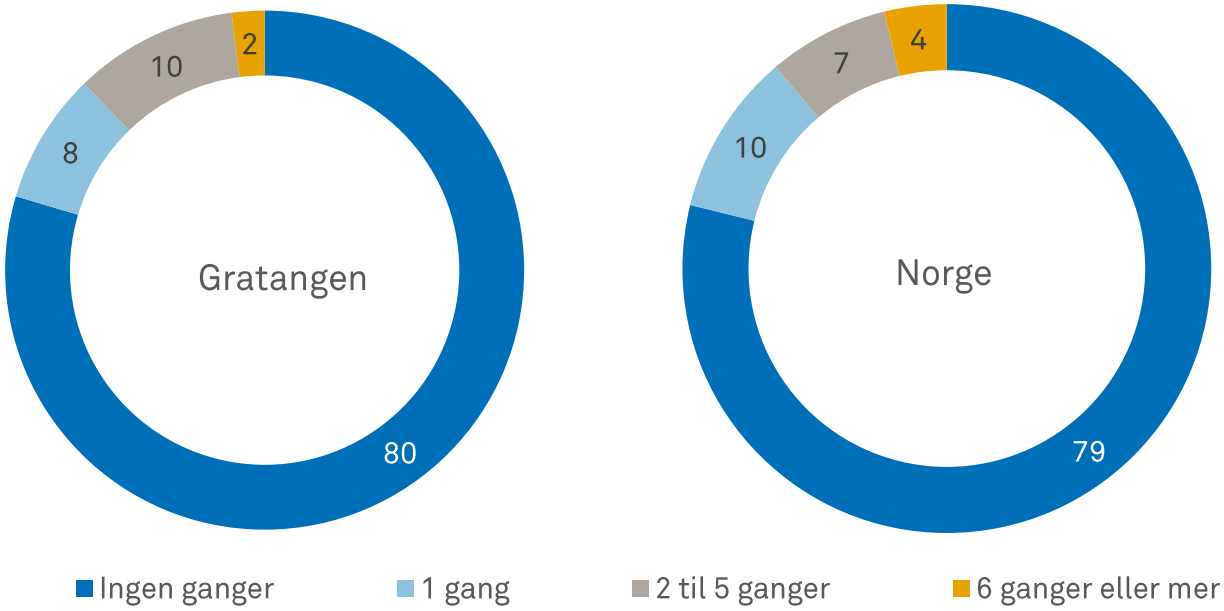

Hvor mange ganger har du skulket skolen siste år?

Prosentandel blant gutter og jenter

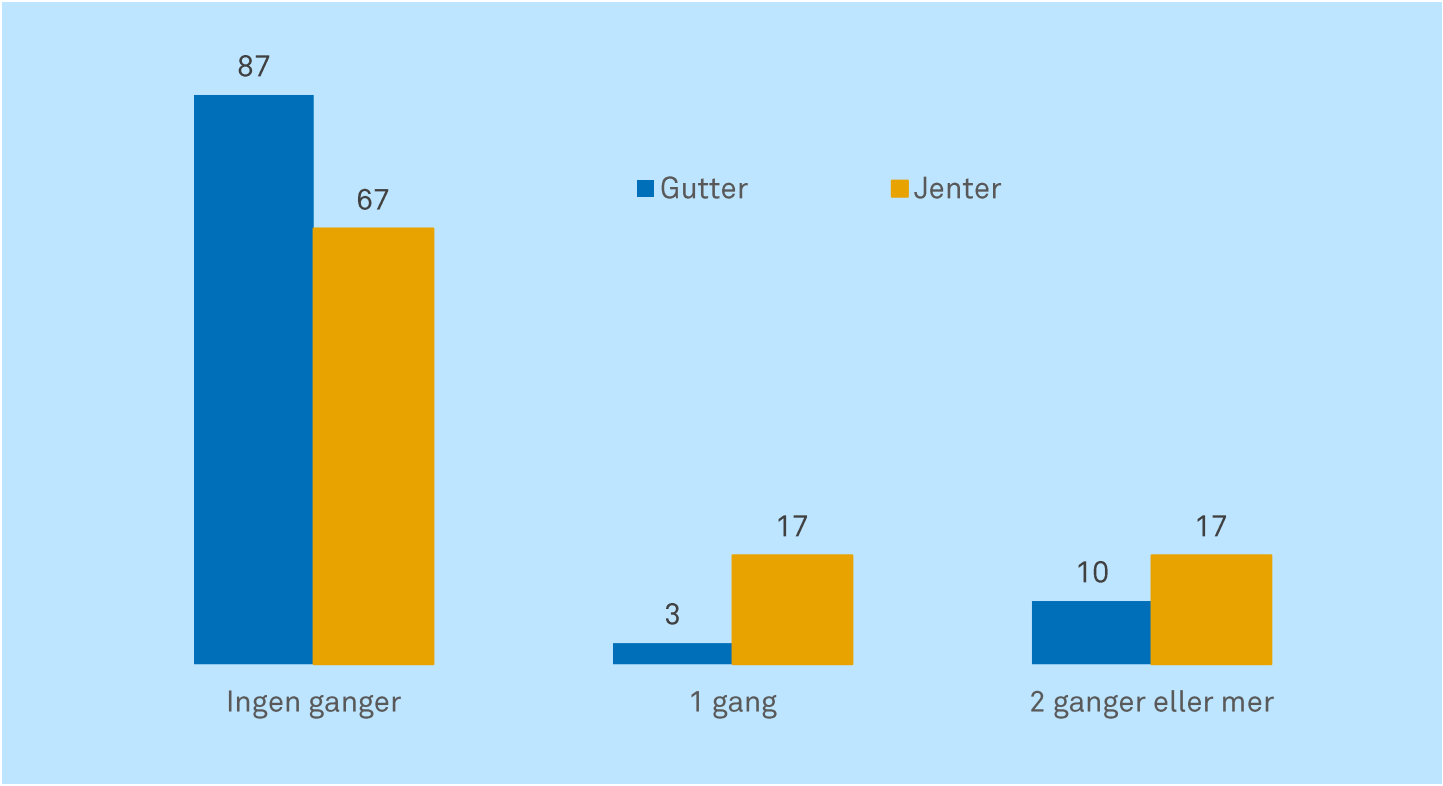

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har skulket skolen minst én gang siste år

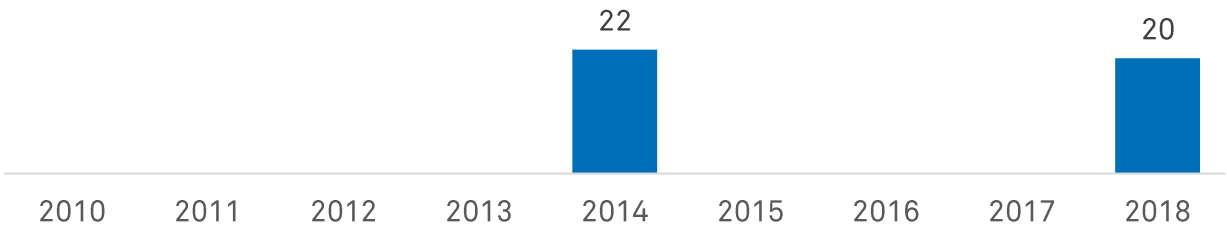

Framtidstro

Ungdata viser at norsk ungdom er svært optimistiske med tanke på framtida. De aller fleste tror de vil få et godt og lykkelig liv og bare et mindretall tror de noen gang kommer til å bli arbeidsledige. Svært mange – og stadig flere – mener at de kommer til å ta høyere utdanning.

Svarene reflekterer at vi i dag har med en utdanningsorientert ungdomsgenerasjon å gjøre. Det har heller aldri tidligere vært så mange unge som tar så lang utdanning som i dag. Mot slutten av 20-årene har over halvparten av jentene, og rundt en tredel av guttene, høyere utdanning.

Selv om nesten alle norske ungdommer begynner direkte i videregående opplæring, er det likevel ikke alle som fullfører. Målinger viser at fem år etter påbegynt videregående utdanning, er det rundt en av fire som har ikke fullført og bestått. Selv om mange av disse fullfører senere, er det likevel rundt 15 prosent av årskullene som trolig aldri kommer til å fullføre videregående opplæring.

En av de sentrale målsettingene i norsk utdanningspolitikk har vært sosial utjevning, slik at alle har de samme muligheter til utdanning. Til tross for et åpent utdanningssystem med gode finansieringsordninger er det fortsatt store forskjeller i utdanningsvalg mellom ungdom som vokser opp i ulike samfunnslag. Samtidig er det mange av de unge med innvandrerbakgrunn som sikter høyt i utdanningssystemet og gjerne mot de mest prestisjefylte studiene.

> En optimistisk og utdanningsorientert ungdomsgenerasjon

Tror du at du vil komme til å leve et godt og lykkelig liv?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

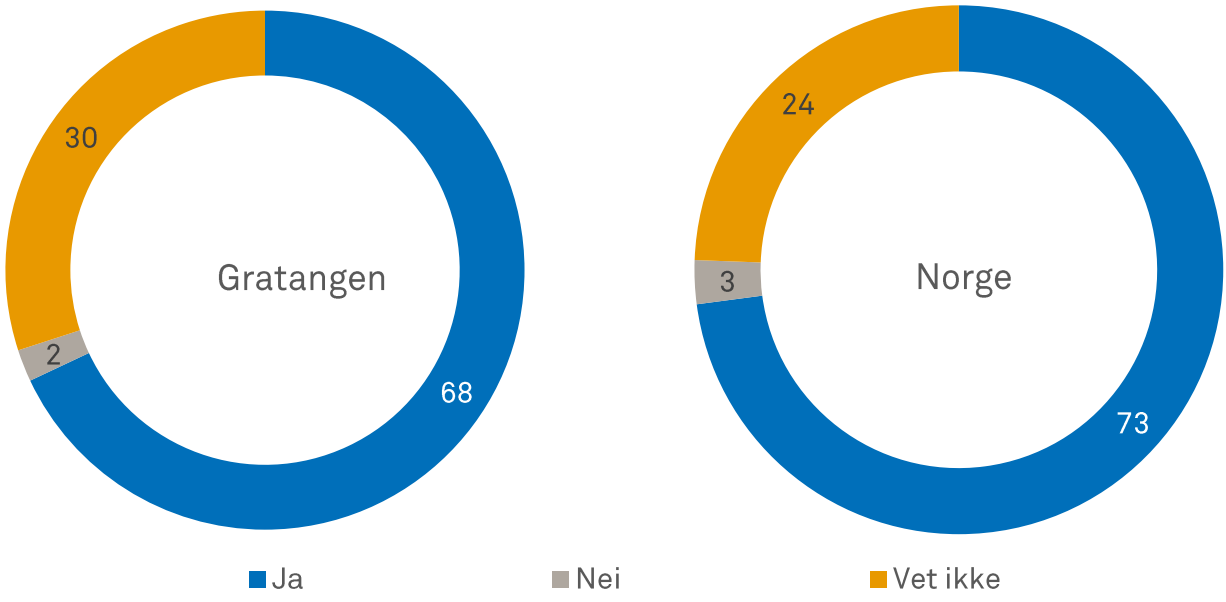

Prosentandel som tror de vil leve et godt og lykkelig liv

Blant gutter og jenter

Hva tror du om framtida di? Tror du at du...

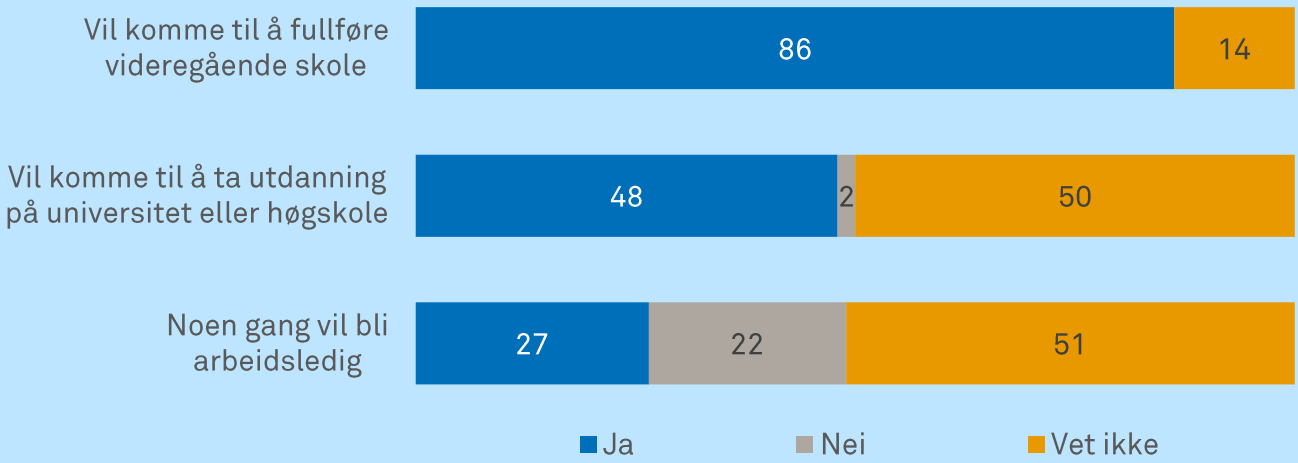

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som tror de ...

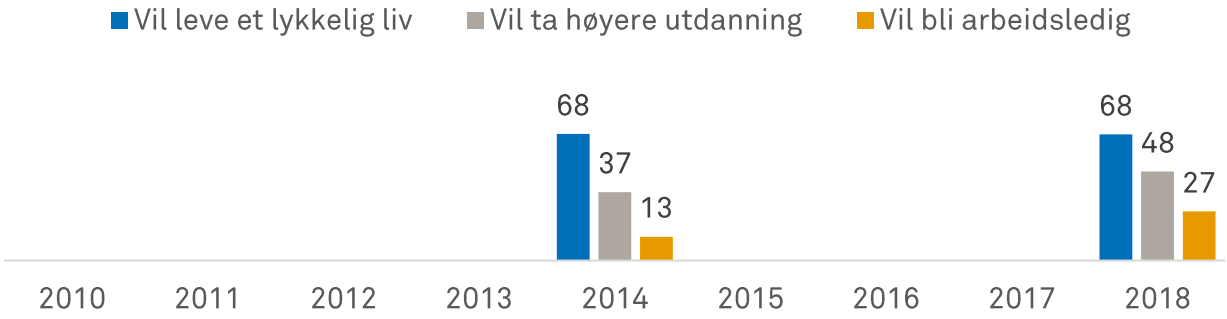

Hjemme

Ungdoms fritid er i forandring, og hjemmet er blitt et stadig viktigere oppholdssted for de unge. En viktig årsak er den nye kommunikasjonsteknologien som gjør det mulig å være hjemme og samtidig ha kontakt med sine venner. For ungdom har internett gjort behovet for å møtes på senteret eller «på løkka» mindre.

Også andre endringer i ungdoms liv kan bidra til at ungdom bruker mer tid hjemme. Flere har argumentert for at generasjonskløften er mindre enn tidligere. Dette gjør det enklere for mange unge å være i samme hus som sine foreldre. Krav til prestasjoner i skole- og utdanningssammenheng fører til at ungdom bruker mer tid i hjemmet til lekser. At også boligene har blitt større, gjør at de fleste tenåringer har eget rom, og mange disponerer en kjellerstue eller loftstue som de kan bruke til samvær med venner.

Svarene fra Ungdata tyder på en nokså hjemmekjær ungdomsgenerasjon. Dette gjelder både gutter og jenter og på tvers av alder.

Samtidig viser Ungdata at når ungdom er hjemme, skjer det i stadig mindre grad sammen med andre ungdommer, i hvert fall fysisk. Mange bruker mye tid på å være sosial via nett, enten dette skjer gjennom sosiale medier eller online dataspill. Hjemmet som arena for fysisk samvær med jevnaldrende har dermed blitt svekket de senere årene, til fordel for nye måter å kommunisere med hverandre på.

En hjemmekjær ungdomsgenerasjon

Hvor mange ganger har du vært hjemme hele kvelden i løpet av den siste uka?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

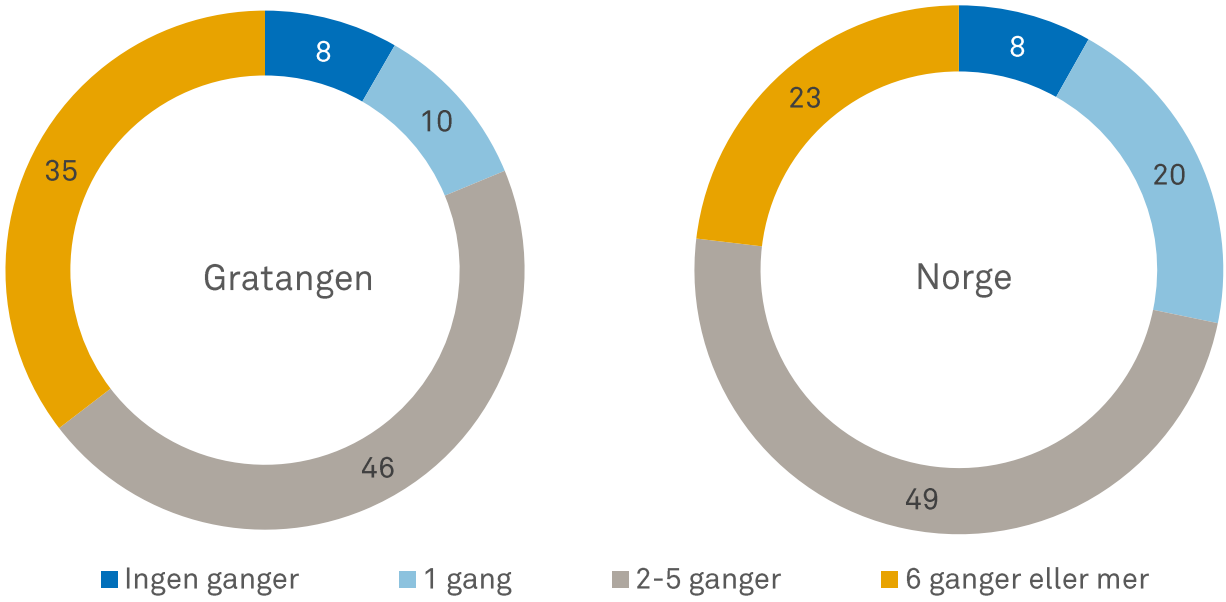

Prosentandel som har vært sammen med venner hjemme hos hverandre minst to ganger siste uke

Blant gutter og jenter

Hvor mange ganger har du gjort dette i løpet av den siste uka?

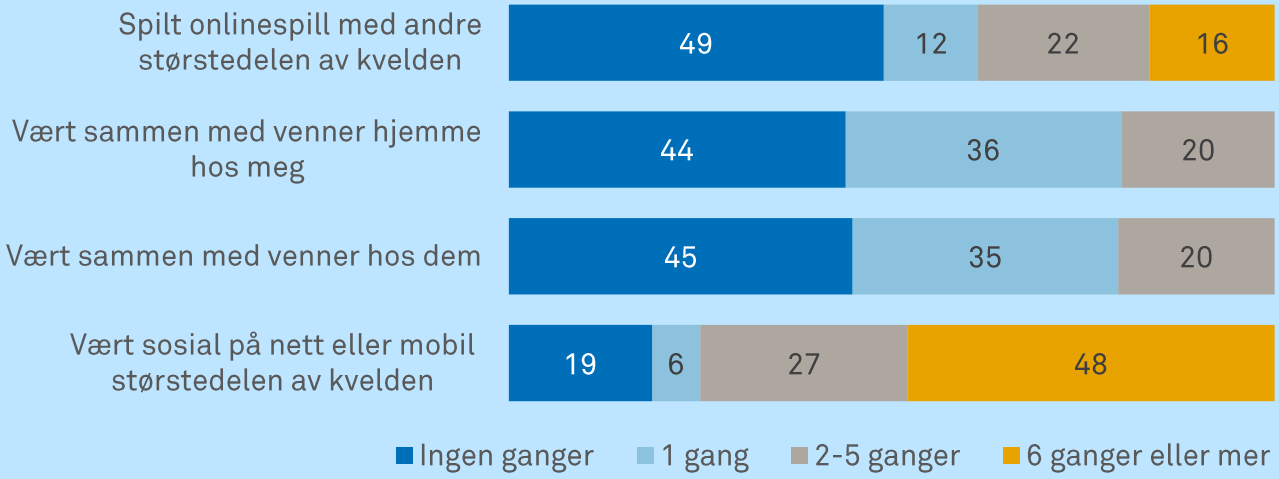

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har vært sammen med venner hjemme hos hverandre minst to ganger siste uke

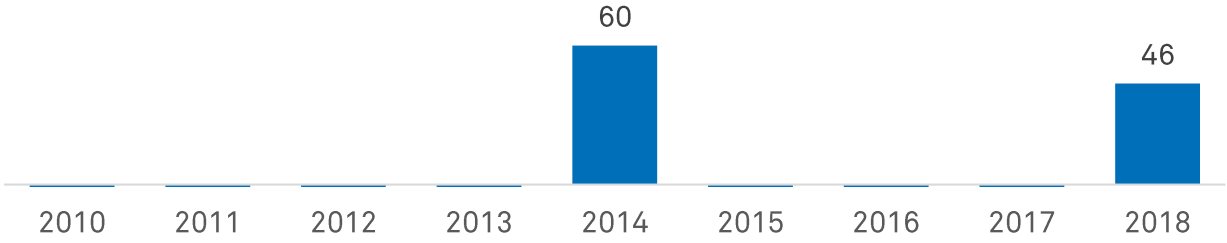

Ute med venner

I ungdomsforskningen har det vært vanlig å skille mellom ungdommenes uteorienterte og hjemmeorienterte fritid. Mens den hjemmeorienterte fritiden gir foreldre større muligheter til å kontrollere ungdom, har ungdom større spillerom til å prøve ut grenser når de oppholder seg utenfor hjemmet.

Generelt er det nokså få som bruker størsteparten av kveldene til å henge ute med venner. Svært mange ungdommer er ikke ute med venner en eneste kveld i løpet av en vanlig uke.

Ungdata viser at det i løpet av de siste årene har blitt stadig færre ungdomsskoleelever som bruker fritiden sin ute med venner om kveldene. Med et endret fritidsmønster endres gjerne bekymringene rundt ungdoms bruk av fritiden. I dag vekker digitale aktiviteter foran skjermer av ulikt slag større uro enn det ustrukturerte samværet med jevnaldrende på gatehjørnet.

I dag er bekymringene gjerne knyttet til manglende fysisk aktivitet og kvaliteten på det sosiale samværet. Statistisk sentralbyrås tidsbruksundersøkelser viser at dagens unge sammenlignet med de som var unge på 1980- og 1990-tallet, bruker mindre tid på idrett og friluftsliv og er mindre sammen med jevnaldrende.

Generelt er det små kjønnsforskjeller i det uteorienterte fritidsmønsteret, mens det er flere av de eldste ungdomsskoleelevene som henger ute om kvelden.

Det er mindre vanlig at ungdom henger ute med venner

Hvor mange ganger har du vært ute med venner størsteparten av kvelden i løpet av den siste uka?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

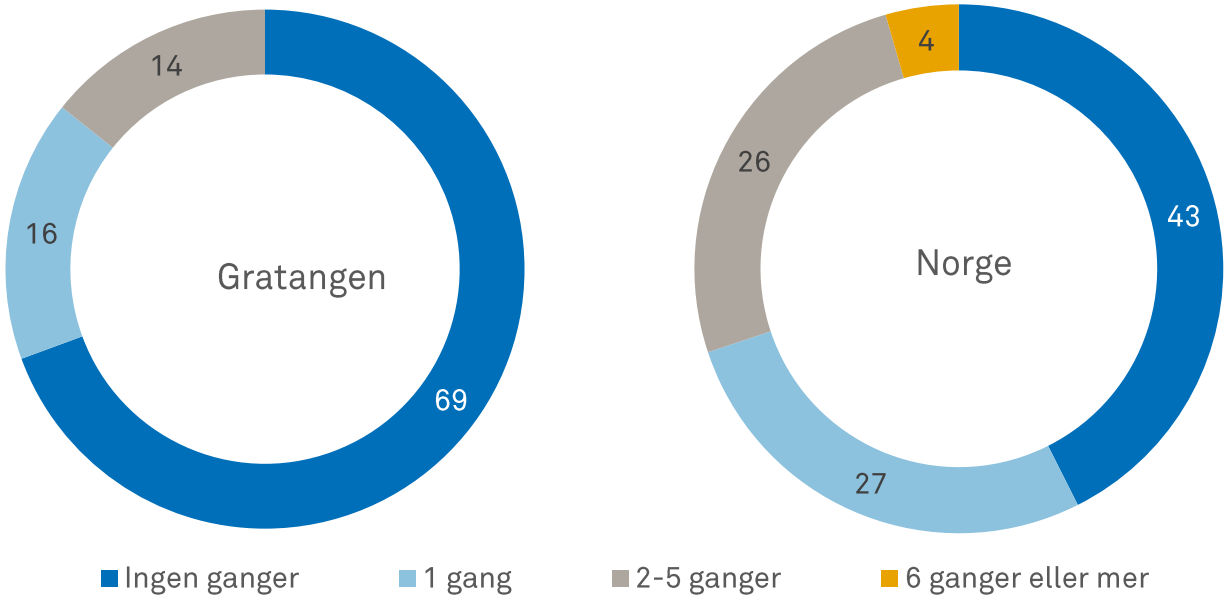

Prosentandel som har vært ute med venner størsteparten av kvelden minst to ganger siste uke

Blant gutter og jenter

Hvor mange ganger har du gjort dette i løpet av siste uka?

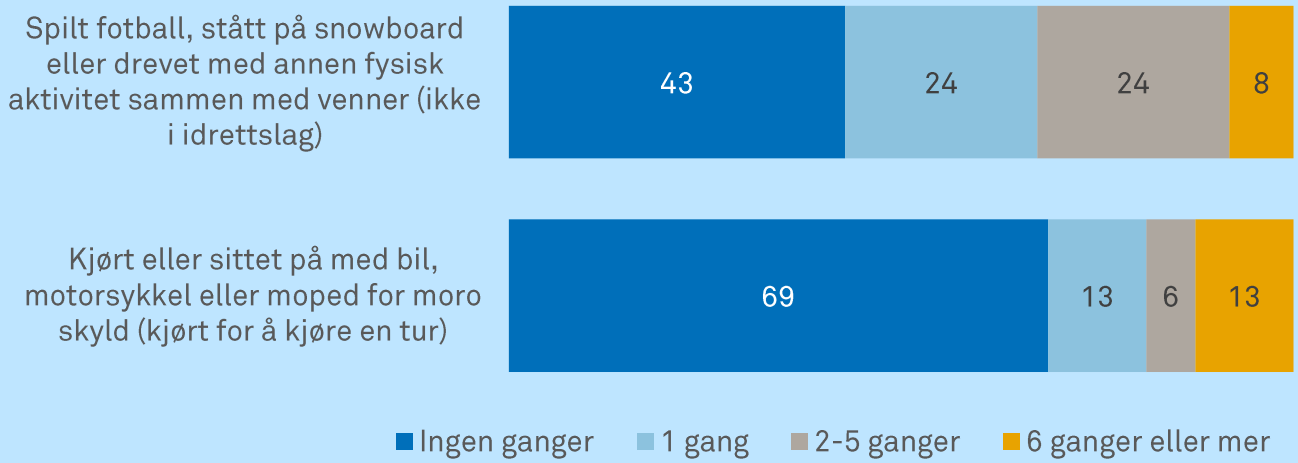

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har vært ute med venner størsteparten av kvelden minst to ganger siste uke

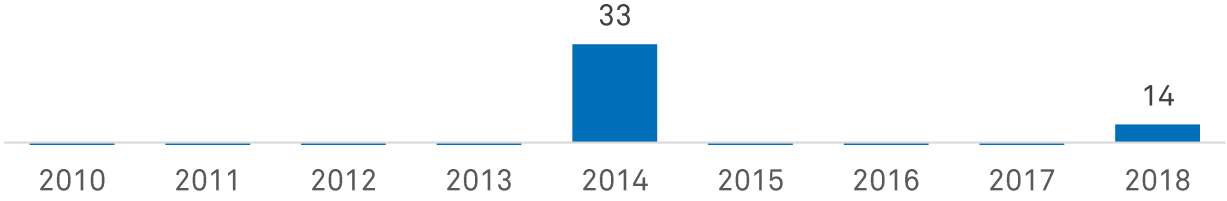

Mediebruk

I løpet av kort tid har det skjedd noe i retning av en digital revolusjon. Smarttelefoner og digitale medier er på mange måter blitt en så integrert del av hverdagen til dagens ungdom, at det for mange er vanskelig å tenke seg et liv uten.

Den viktigste teknologiske endringen handler nok om mulighetene i måter å kommunisere på og komme i kontakt med andre på. De nye mediene er dessuten en sentral formidlingskanal for hva som skjer i ungdomskulturene. Det kan handle om alt fra å holde kontakt med venner til å arrangere fester, konserter eller politiske markeringer. Mange lever ut mye av sin sosiale tid på nettet, og for den enkelte unge kan det ha store sosiale omkostninger å ikke være til stede.

Selv om mange bruker mye av fritiden sin på digitale aktiviteter, er det stor variasjon ungdommene imellom. Noen få bruker mindre enn én time daglig, mens rundt halvparten bruker mer enn tre timer.

Skjermtiden øker derimot gjennom ungdomstrinnet, og på landsbasis bruker gutter samlet noe mer tid foran en skjerm enn jenter.

Det er betydelige kjønnsforskjeller i hva gutter og jenter bruker mediene til. Mens gutter er langt mer opptatt av spill, er jenter oftere på sosiale medier. Jenter bruker samlet sett noe mer tid enn gutter på filmer, serier og TV-programmer.

Stor variasjon i ungdoms bruk av digitale medier

Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis foran en skjerm i løpet av en dag?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

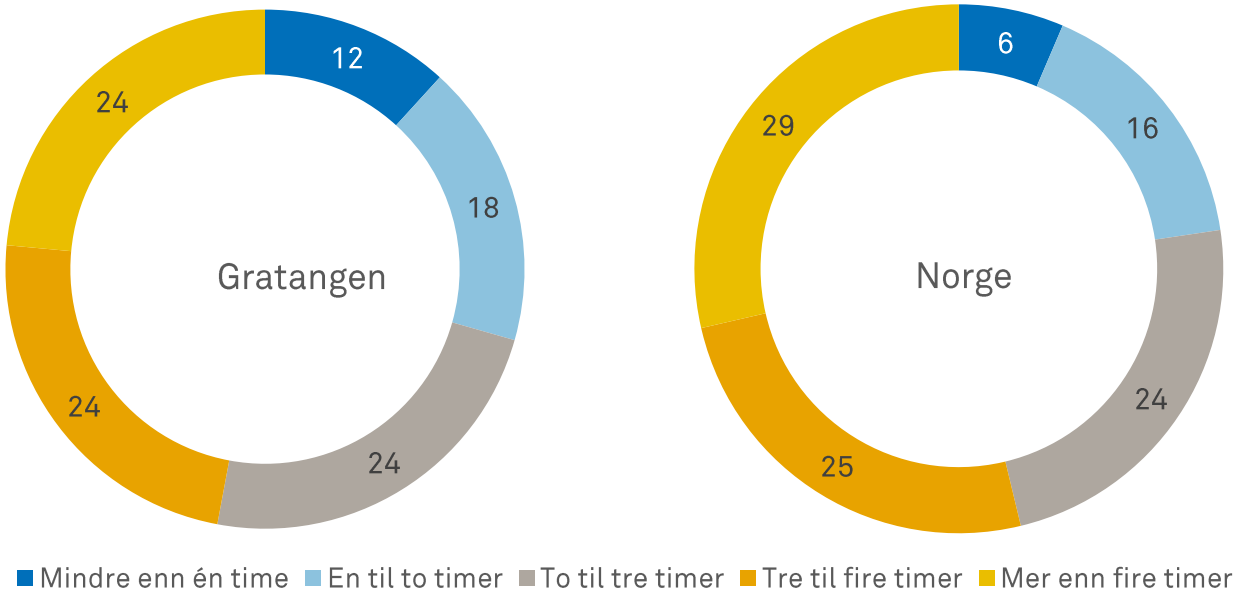

Prosentandel som daglig bruker minst to timer på elektroniske spill

Blant gutter og jenter

Tidsbruk i løpet av en vanlig dag

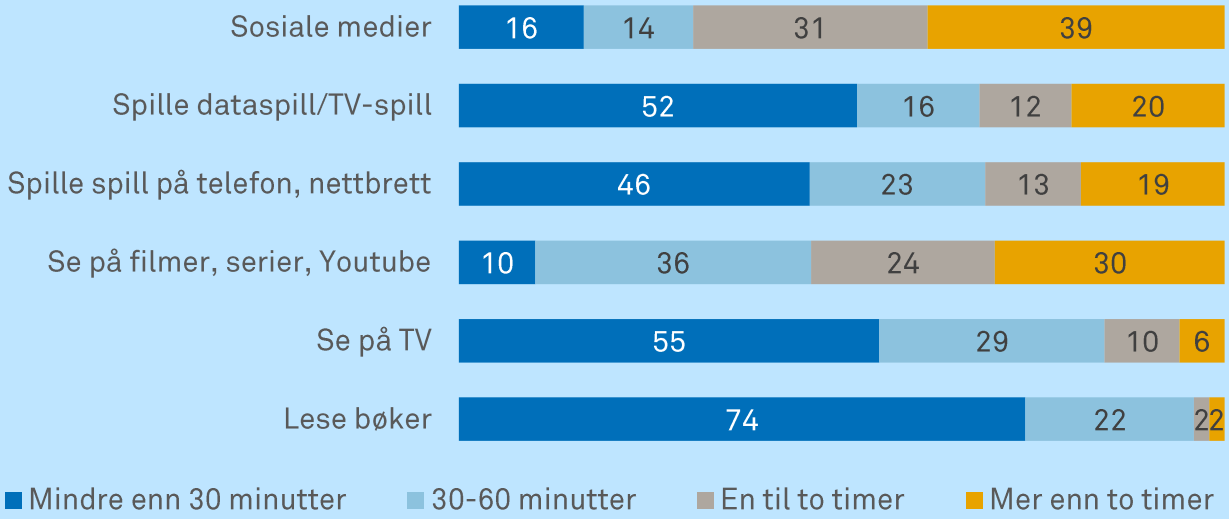

Prosentandel som daglig bruker minst to timer på sosiale medier

Blant gutter og jenter

Organisert fritid

Organisasjoner, klubber, lag og foreninger er viktige arenaer for samvær med andre unge. Sammenliknet med skolen og det uformelle samværet ungdom imellom gir deltakelse i organisasjonene andre typer erfaringer. På sitt beste gir organisasjonene ungdom mulighet til å utvikle sine evner, de lærer å fungere i et fellesskap, ytre egne meninger og å jobbe målrettet.

Barne- og ungdomsorganisasjonene tillegges ofte en forebyggende rolle. Forskning tyder imidlertid på at sammenhengen mellom for eksempel rusmiddelbruk og organisasjonsdeltakelse varierer en del med organisasjonstype. Det er også slik at mange av organisasjonene særlig rekrutterer ungdom som i utgangspunktet er «veltilpassede».

Ungdata viser at de fleste barn og unge har deltatt i eller vært innom ulike typer organiserte fritidsaktiviteter gjennom oppveksten. Selv om det er en viss nedgang i løpet av ungdomsårene, er det på landsbasis to av tre ungdomsskoleelever som deltar i en eller annen form for organisert fritidsaktivitet. Idretten organiserer klart flest.

Landsrepresentative undersøkelser fra de siste tiårene tyder på at andelen unge medlemmer i frivillige organisasjoner har vært synkende. Det er organisasjoner som speider, korps, kor og religiøse foreninger som har opplevd størst medlemssvikt. Idrettslagene har derimot i stor grad beholdt sin store oppslutning.

De aller fleste har gjennom oppveksten deltatt i organiserte fritidsaktiviteter

Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter at du fylte 10 år?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

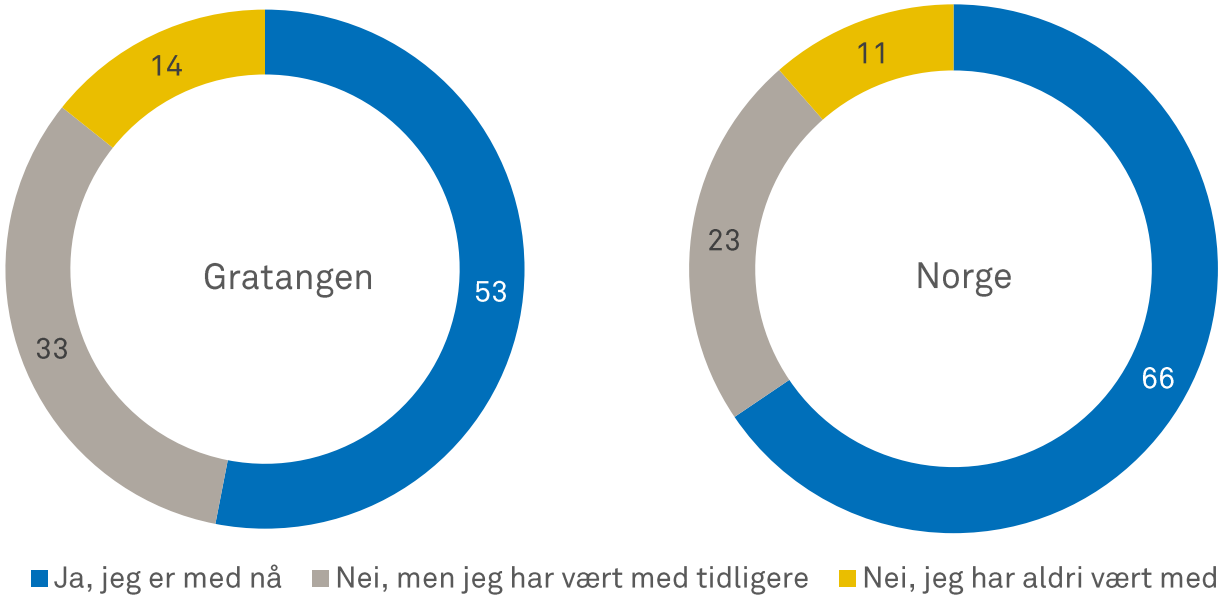

Prosentandel som er med i en fritidsorganisasjon

Blant gutter og jenter

Deltakelse i ulike organiserte fritidsaktiviteter

Antall ganger i løpet siste måned

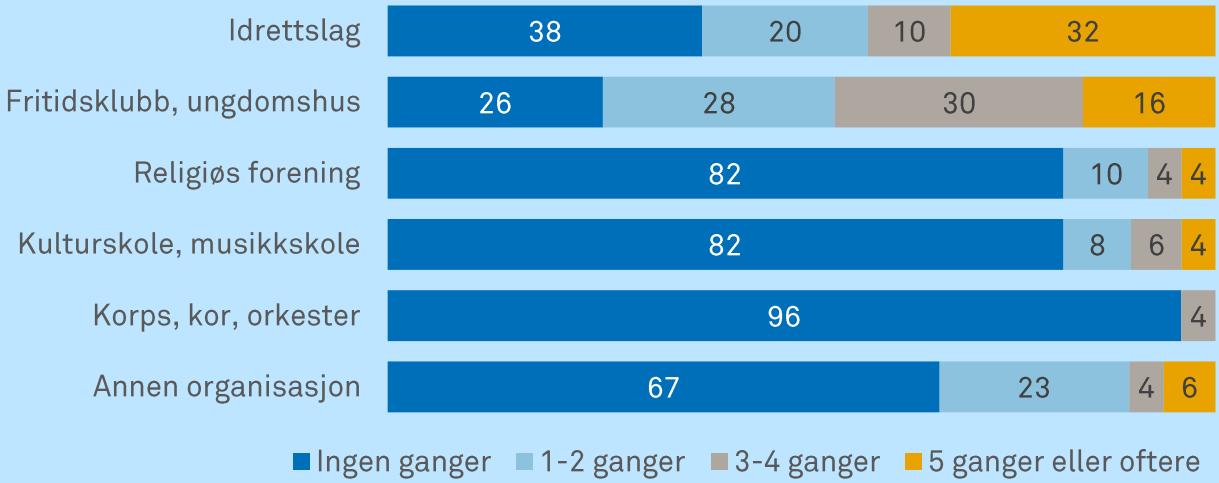

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er med i en fritidsorganisasjon

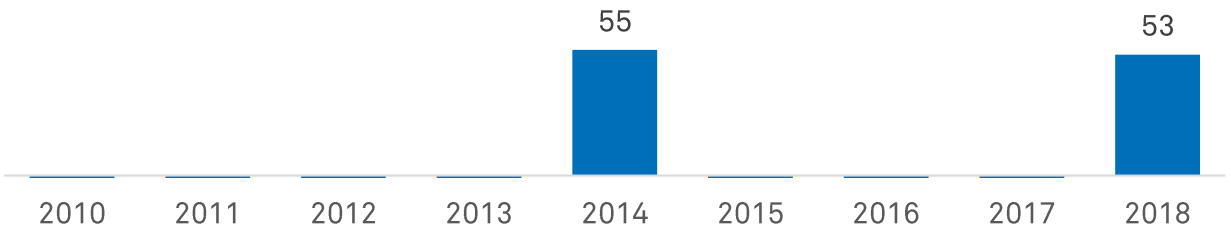

Trening

Trening er noe svært mange unge driver med i fritiden sin. Noen spiller håndball, basket eller fotball gjennom et idrettslag, andre trener på et treningssenter. Det er også mange som sykler eller løper seg en tur, enten alene eller sammen med venner.

Mediene gir av og til inntrykk av at norsk ungdom er i ferd med å forfalle fysisk. Selv om omfanget av stillesittende atferd har økt, viser forskning at det er like mange unge som trener i dag som på begynnelsen av 1990-tallet. Samtidig er mange lite fysisk aktive ellers i hverdagen, og det tilbringes mye tid foran ulike typer skjermer.

I løpet av ungdomstiden er det mange som slutter i idrettslagene. En god del av disse begynner å trene på treningssenter eller de trener på egen hånd. Samlet sett er det derfor ikke så store forskjeller i trenings-aktivitet mellom ungdom på ulike klassetrinn.

Det har tradisjonelt vært klare kjønnsforskjeller i trening, og særlig har det vært flere gutter enn jenter i idrettslagene. De siste årene har vi sett en tendens til at flere jenter trener på andre arenaer (utenfor idrettslagene), slik at det i dag er små kjønnsforskjeller i trening samlet sett.

I mange idretter stilles det store krav til utstyr og deltakelse, og det kan koste en god del å være med. Dette kan være en utfordring for å nå det overordnede målet for norsk idrett: «idrett for alle».

Dagens ungdom er opptatt av trening

Hvor ofte trener du?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

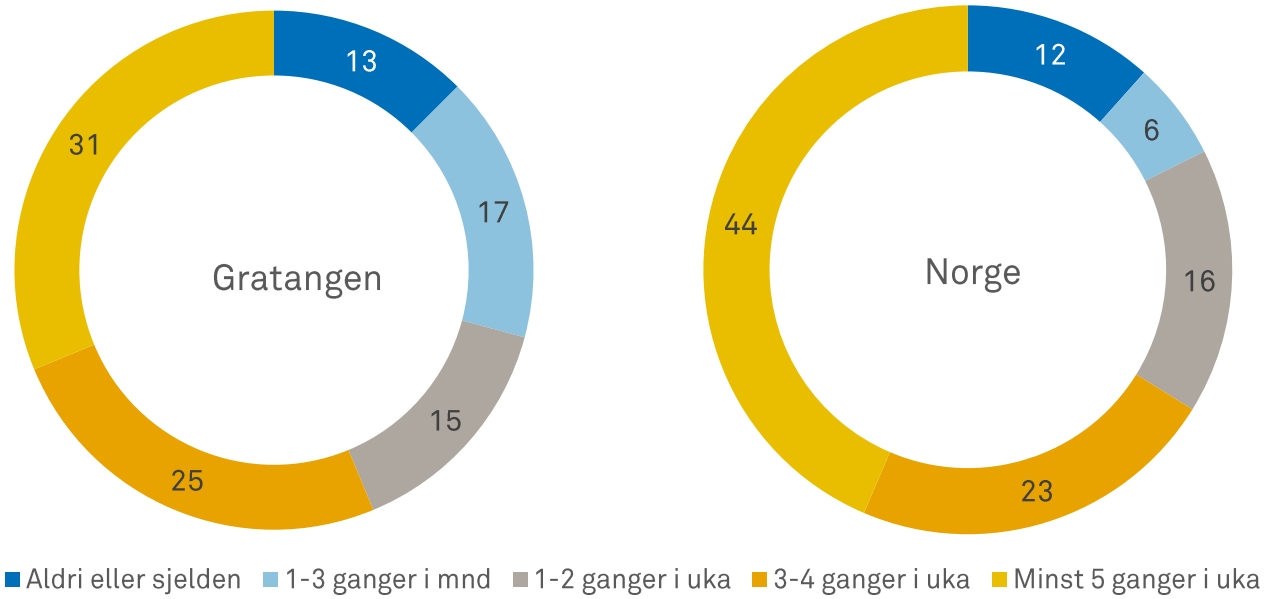

Prosentandel som trener minst én gang i uka

Blant gutter og jenter

Prosentandel som trener minst én gang i uka

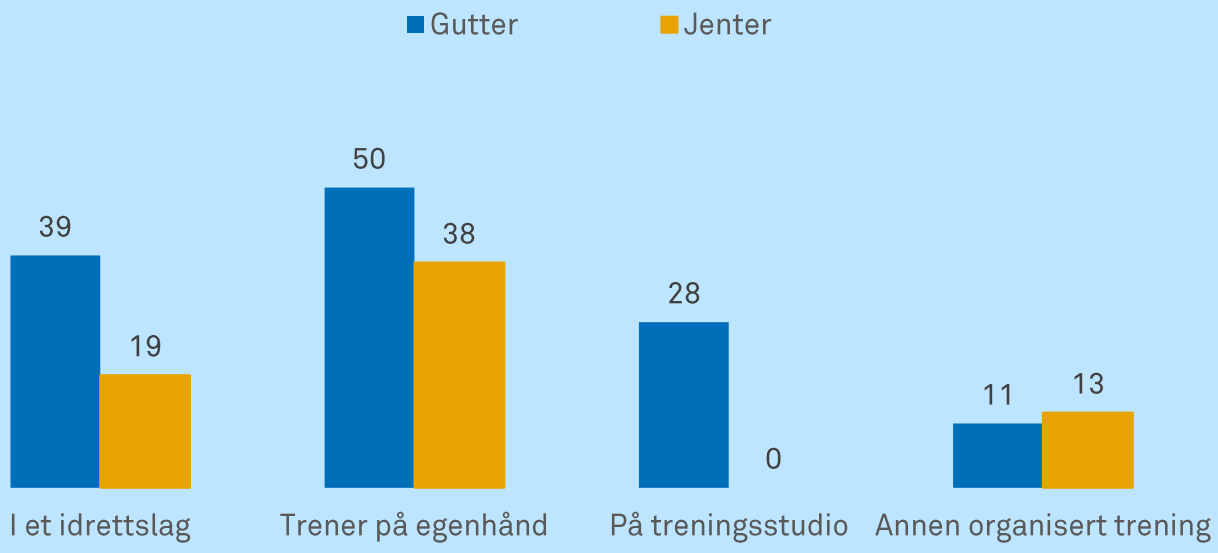

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som trener minst én gang i uka på ulike måter

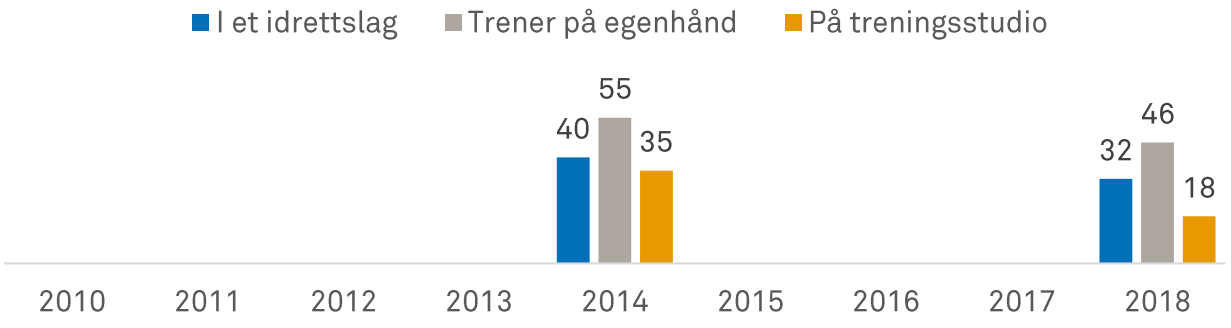

Helse

Egenvurdert helse er en viktig indikator for sykelighet og bruk av helsetjenester, og anvendes til å overvåke befolkningens helsestatus over tid. Selv om Ungdata viser at det store flertallet er fornøyd med egen helse, er det også en del som ikke er spesielt fornøyd.

Livsstilsvaner etableres ofte i ungdomsårene og kan ha betydning for helse både i ungdomstiden og senere i livet. Andelen som røyker blant unge i Norge har gått ned, og flere av røykerne, særlig blant gutter, har gått over til snus. Nedgang ser man også i alkoholforbruk og bruk av andre rusmidler.

Barn og unge opp til 16-års alder er jevnt over fysisk aktive. Imidlertid synker aktivitetsnivået med alderen. Jenter er mindre fysisk aktive enn gutter. Tilbudet av skjermbaserte aktiviteter har økt med årene, og fremstår som et bekymringsfullt alternativ til fysisk aktivitet.

Det er samtidig generelt større fokus på helse i dag enn tidligere, og i en del ungdomsmiljøer har det å være sunn blitt «in». Større kunnskap om risikofaktorer har gjort at vi i dag er mer opptatt av å forebygge dårlig helse. Samtidig har vi sannsynligvis blitt flinkere til å kjenne etter hvordan vi har det.

Ungdata viser at de fleste unge er fornøyd med egen helse. Generelt er jenter litt mer misfornøyd enn gutter. Det er også en tendens til flere som er misfornøyd med egen helse blant de eldste tenåringene.

De fleste er fornøyd med egen helse

Hvor fornøyd er du med helsa di?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

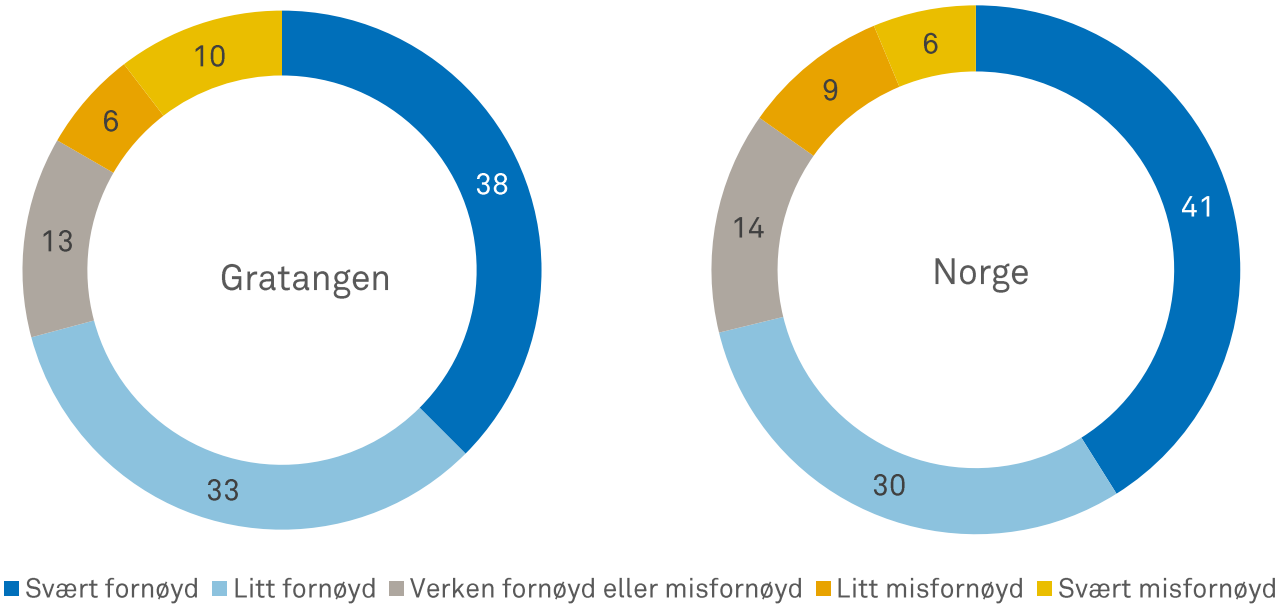

Prosentandel som er fornøyd med helsa si

Blant gutter og jenter

Bruk av helsetjenester – antall ganger siste året

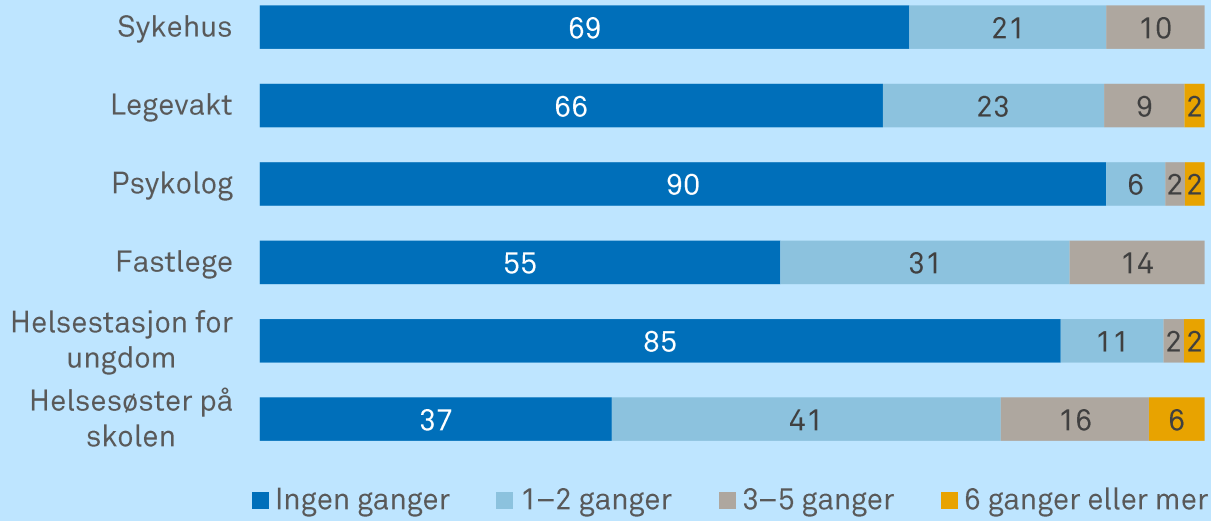

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med helsa si

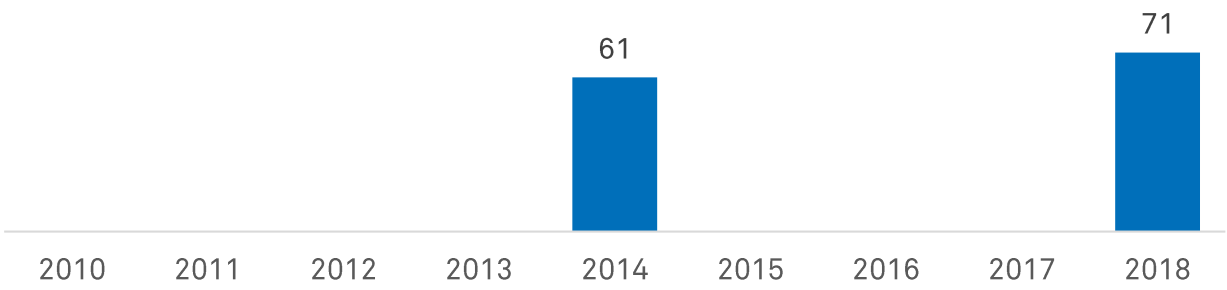

Kosthold

Ungdomstiden er preget av at kroppen utvikler seg raskt og behovet for næringsstoffer øker. Det vi spiser og drikker påvirker helsa vår. Et sunt kosthold og god ernæring kan redusere risiko for en rekke sykdommer, og er avgjørende for vekst og utvikling i ungdomstiden. Gode kostholdsvaner etableres også tidlig og tas med videre i livet.

Folkehelseinstituttet anbefaler at et sunt kosthold blant annet bør inneholde grove kornprodukter, grønnsaker, frukt, fisk, fugl og kjøtt. Samtidig bør inntaket av sukker reduseres.

Større autonomi fra foreldre og bedre tilgang til penger, gjør at ungdom har mer kontroll over eget kosthold enn da de var barn. Fristelsene er store og for mange er det lett å velge usunne drikke- og matvarer.

Resultater fra HEVAS-undersøkelsen viser likevel at mange ungdommer har sunne spisevaner ved at de regelmessig spiser frukt og grønt, og spiser frokost, lunsj og middag de fleste dagene i uka. Samtidig blir ofte spisevanene mindre sunne med økende alder, og jenter har i gjennomsnitt noe sunnere matvaner enn gutter.

Spørsmål om kosthold kom for første gang inn i Ungdatas grunnmodul fra 2017. Det mangler derfor foreløpig nasjonale sammenliknbare data på kostholdsområdet.

Hva spiser norske ungdommer

Andel som spiser frukt og bær minst fire ganger i uka

Blant gutter og jenter

Andel som spiser godteri minst fire ganger i uka

Blant gutter og jenter

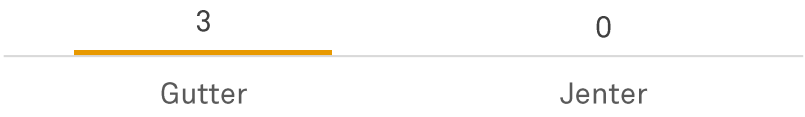

Hvor ofte ungdom spiser...

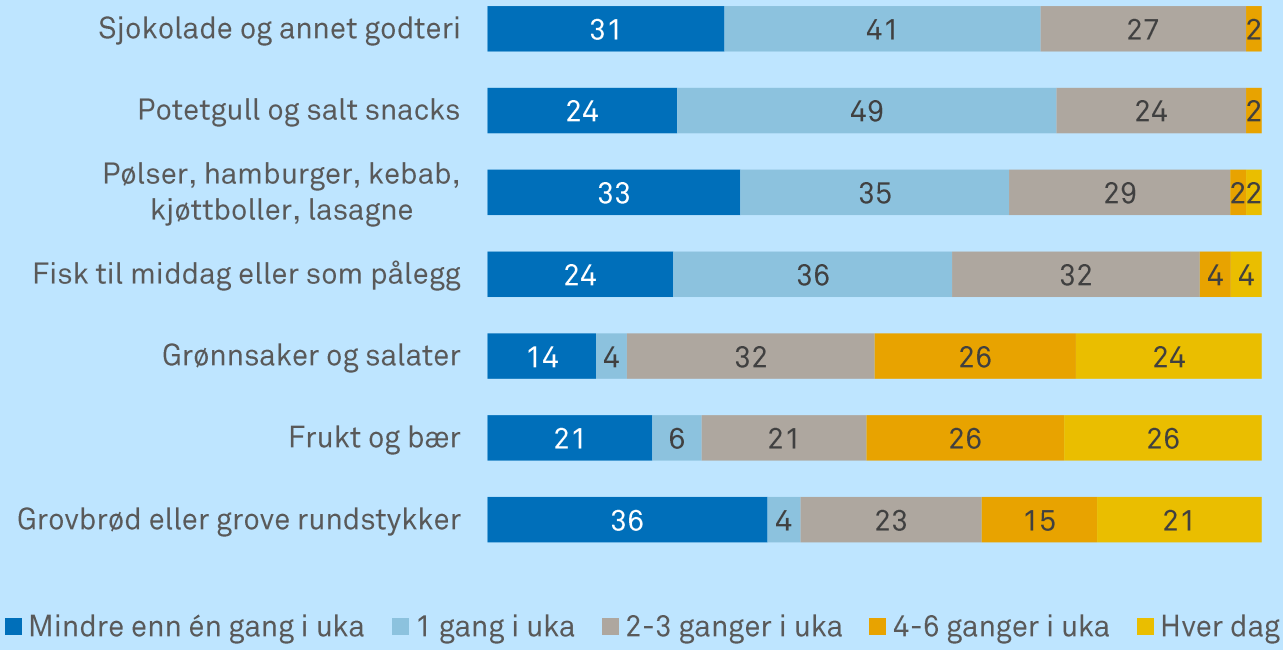

Hvor ofte ungdom drikker...

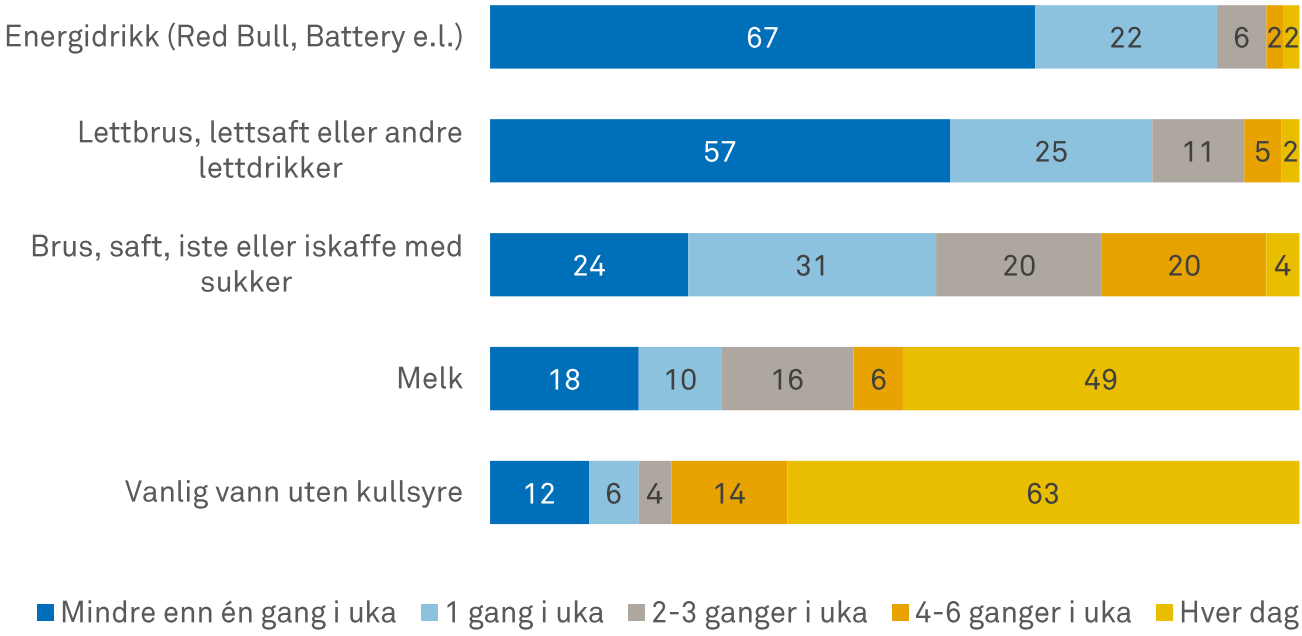

Fysiske plager

Verdens helseorganisasjon definerer helse som en «tilstand av fullkommen fysisk, psykisk og sosial velvære - ikke bare fravær av sykdom eller svakhet». God fysisk helse innebærer å ha en frisk og sunn kropp, være i fysisk aktivitet, ha god ernæring og å få tilstrekkelig med hvile.

Selv om ungdom generelt har god fysisk helse, er det likevel mange som sliter med ulike typer plager i hverdagen. Ungdata kartlegger en del psykosomatiske plager, og resultatene viser at de aller fleste er plaget av dette fra tid til annen. De mest utbredte plagene er hodepine, magevondt og smerter i nakke, skulder, ledd og muskulatur. For de fleste skjer dette bare noen få ganger.

Likevel er det på landsbasis i underkant av 10 prosent av guttene og rundt 20 prosent av jentene som daglig er plaget av hodepine, magesmerter, ryggsmerter eller andre typer psykosomatiske problemer.

Jentene er altså betydelig mer utsatt enn guttene. For guttene endrer omfanget av helseplager seg lite gjennom ungdomsårene, mens det blant jenter er en betydelig økning i begynnelsen av tenårene for deretter å flate ut.

Det er samtidig langt flere jenter enn gutter som jevnlig bruker reseptfrie medikamenter som Paracet o.l. Forbruket av smertestillende medisiner blant norske 15-16-åringer er høyt, og har steget betydelig siden 2001.

En god del ungdom sliter daglig med fysiske helseplager

Hvor ofte bruker du reseptfrie medikamenter?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

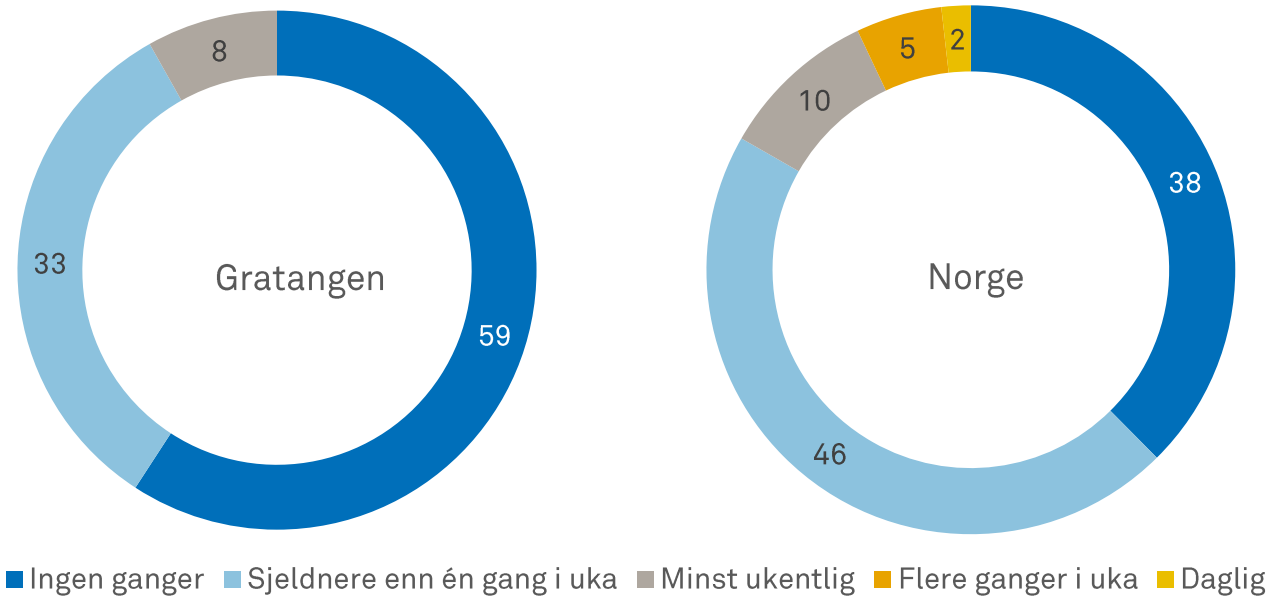

Prosentandel som bruker reseptfrie medikamenter ukentlig eller daglig

Blant gutter og jenter

Hvor mange som har hatt ulike plager siste måned

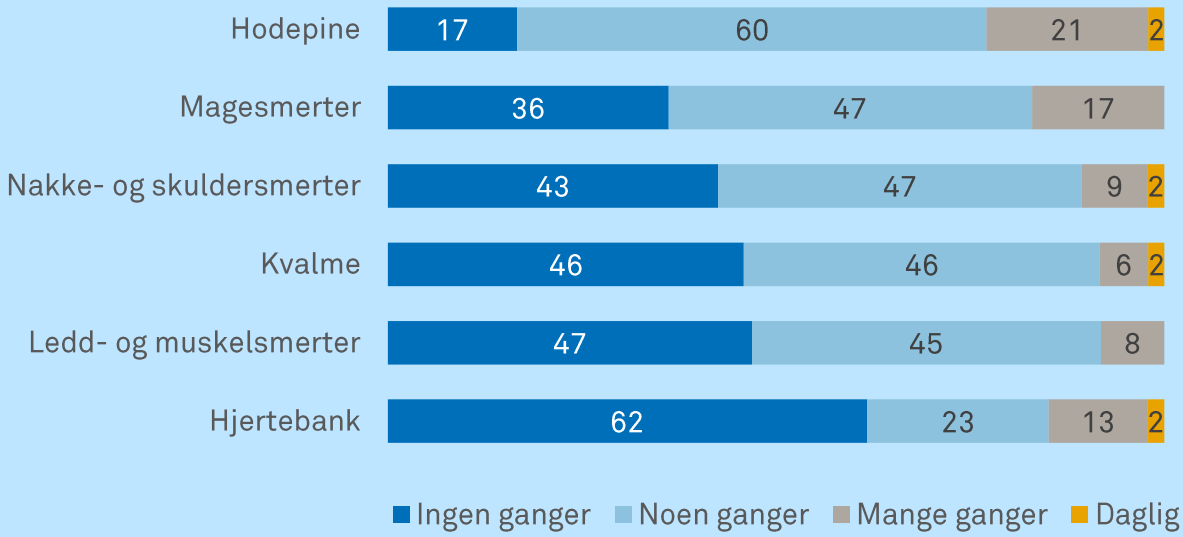

Prosentandel som daglig sliter med én eller flere av plagene som er vist i figuren over

Blant gutter og jenter

Psykisk helse

Ungdomstiden er en sårbar periode som byr på store omveltninger – også mentalt. De unge skal finne ut hvem de er og hva de står for, og møter nye krav og forventninger. Mange unge sliter psykisk i perioder. For de fleste er slike symptomer forbigående, men for noen blir de varige.

Om psykiske problemer øker blant unge, gir forskningen ingen entydige svar på. Det er likevel flere studier som tyder på at stadige flere jenter enn før rapporterer om ulike typer psykiske helseplager. Det har dessuten vært en klar økning i angst- og depresjonslidelser som begrunnelse for uføretrygd blant unge.

Generelt er depresjon og angst de vanligste plagene blant ungdom. Jenter er mer plaget og oppsøker oftere hjelp enn gutter. Konfliktfylte forhold i hjemmet og liten grad av sosial støtte øker risikoen for slike lidelser. Flere undersøkelser viser også en klar sammenheng mellom mobbing og dårlig psykisk helse.

I Ungdata måles psykiske helseplager gjennom spørsmål som skal fange opp ulike former for depressive symptomer. Ungdommene som rapporterer om at de er mye plaget av flere slike symptomer, regnes som å ha et «høyt nivå». På landsbasis er det rundt 15 prosent av ungdomsskoleelevene som tilfredsstiller dette kriteriet. Det er langt flere jenter enn gutter som er mye plaget og omfanget av plager øker en god del gjennom årene på ungdomsskolen, særlig blant jentene.

Det er også en god del ungdommer som føler seg ensomme i hverdagen.

Mange ungdommer sliter med en del psykiske plager i hverdagen

Har du vært plaget av ensomhet i løpet av siste uke?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

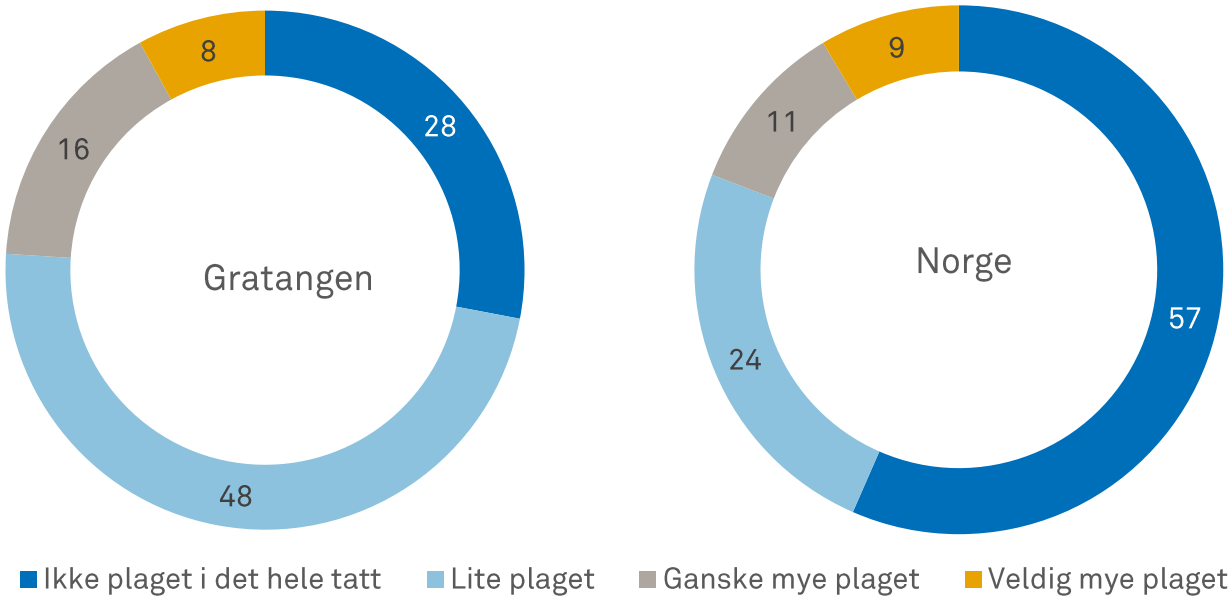

Prosentandel som er mye plaget av depressive symptomer

Blant gutter og jenter

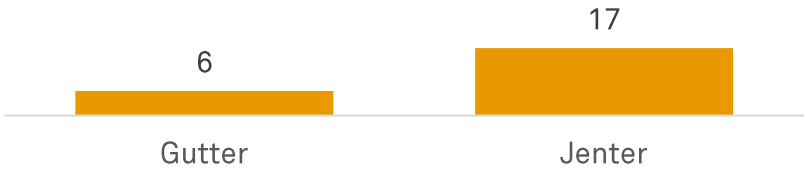

Hvor mange som har hatt ulike plager siste uke

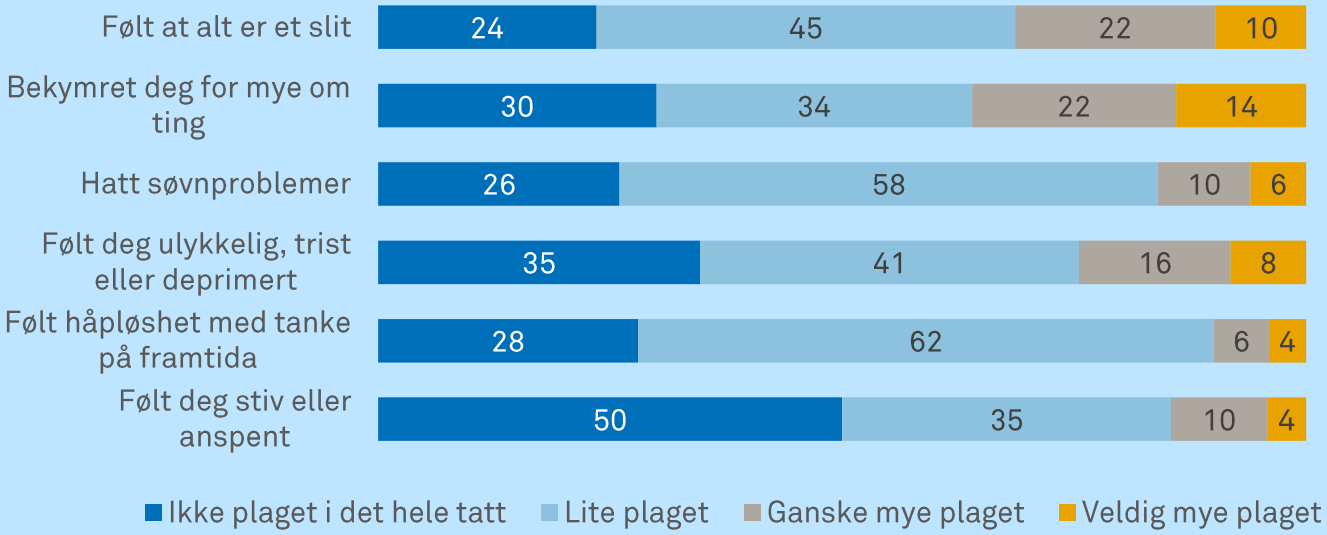

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er mye plaget av ...

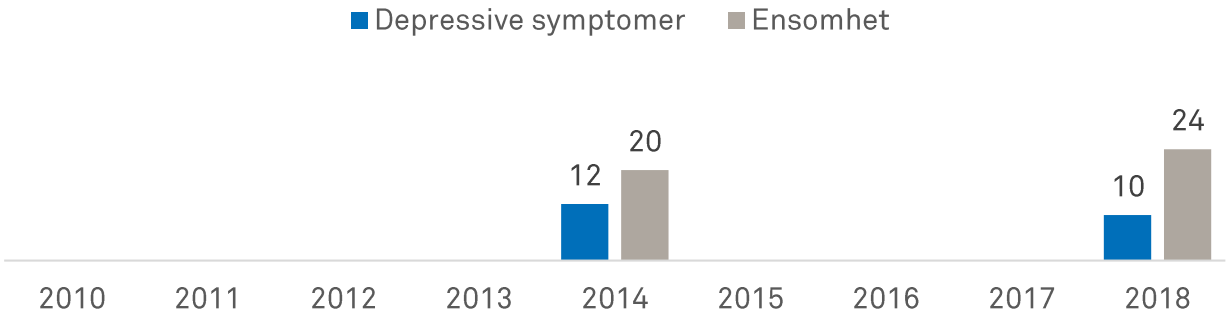

Selvbilde

Selvbildet er en viktig del av identiteten vår, og handler om hvordan vi ser på oss selv, både på godt og vondt. Ungdommer som har det bra, har ofte et positivt selvbilde.

Selvbildet blir utviklet gjennom hele livet, og påvirkes av et bekreftende samspill med andre. Positive tilbakemeldinger kan bidra til et positivt selvbilde, mens stadig kritikk kan medvirke til å gi et negativt selvbilde.

Det er ikke uvanlig å føle seg usikker fra tid til annen. Ungdomstiden handler om å bli kjent med seg selv og finne ut av hva de står for. Man er gjerne ekstra vår for andres kommentarer og syn på en selv.

Forskning har vist at det er en sammenheng mellom negativt selvbilde og problemer som spiseforstyrrelser, angst og depresjon. Selvbildet er også påvirket av hvor fornøyd ungdom er med kroppen sin og sitt eget utseende.

Generelt viser Ungdata at det store flertallet av norske ungdommer er ganske godt fornøyd med hvordan de selv er.

Samtidig er det en god del variasjon i ungdommenes vurderinger, og på spørsmål om hvor fornøyd ungdom er med eget utseende er det nokså mange som er direkte misfornøyd.

Kjønnsforskjellene er betydelige, jentene er langt mindre fornøyd med seg selv, sitt eget utseende og måten de lever livet sitt på enn guttene.

De fleste er fornøyd med seg selv

Hvor fornøyd er du med utseendet ditt?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

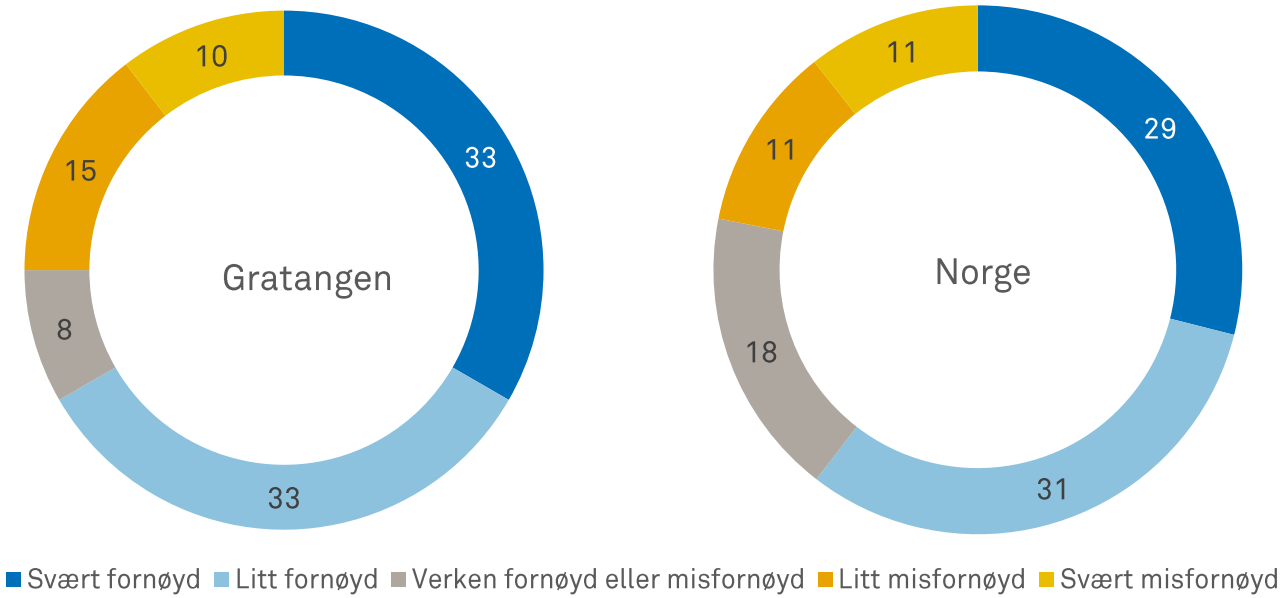

Prosentandel som er fornøyd med utseendet sitt

Blant gutter og jenter

Hvor godt ulike utsagn om selvbilde passer på de unge

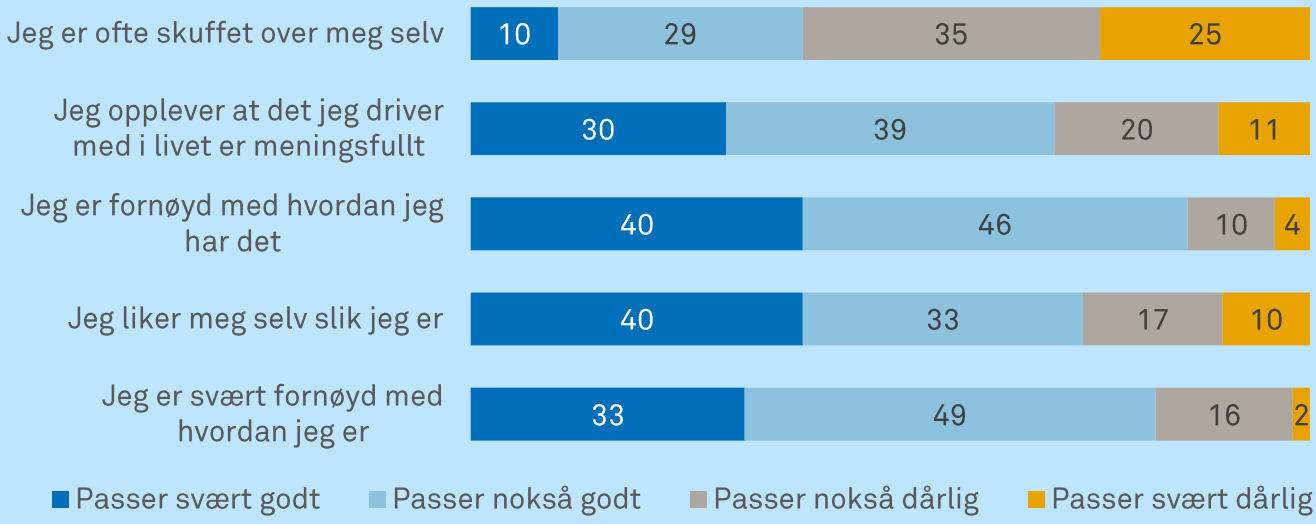

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med utseendet sitt

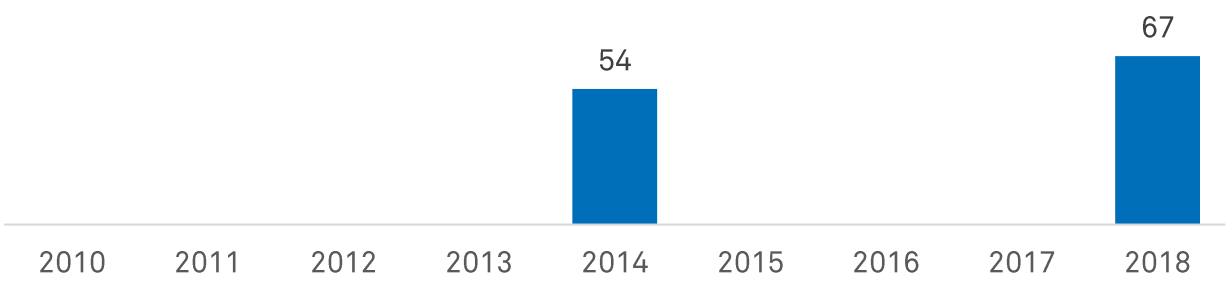

Tobakk

Samfunnet har de senere årene intensivert kampen mot røyking. I 1996 ble aldersgrensen for kjøp av tobakk hevet fra 16 til 18 år, og i 2004 ble det innført totalforbud mot røyking på alle steder hvor allmennheten har adgang.

Andelen røykere både blant ungdom og voksne har gått markant ned fra årtusenskiftet til i dag. Samtidig har andelen i befolkningen som snuser, gått opp.

Parallelt har det skjedd nokså dyptgripende endringer i synet på røyking – også blant de unge. Røyking var tidligere en viktig markør for voksenhet og var forbundet med en viss status. I dag gir røyking derimot liten status og respekt i de fleste ungdomsmiljøer.

Den internasjonale WHO-undersøkelsen «Helsevaner blant skoleelever», viser at tobakksrøyking er langt mindre utbredt blant norske elever enn blant ungdom i de fleste av de 40 landene som deltar i undersøkelsen.

Ungdata viser at røyking er mer eller mindre helt ut, i hvert fall på ungdomstrinnet. Svært få røyker daglig og det er heller ikke så mange som røyker ukentlig. Det store flertallet har aldri prøvd å røyke.

Det er heller ikke så mange på ungdomstrinnet som bruker snus, men det er flere som snuser enn som røyker.

Ungdata viser at det siden 2010 har vært en klar nedgang i andelen elever på ungdomstrinnet som røyker. Det samme gjelder for snusing.

Røyking er helt ut på ungdomsskolen. Det er heller ikke mange som snuser

Røyker du?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

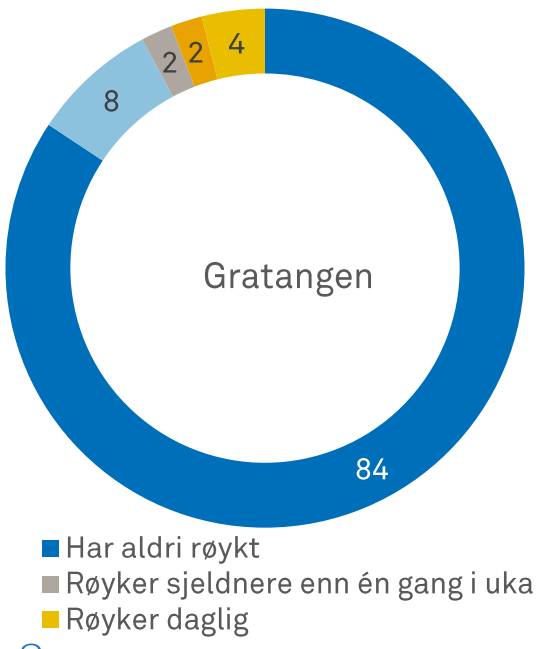

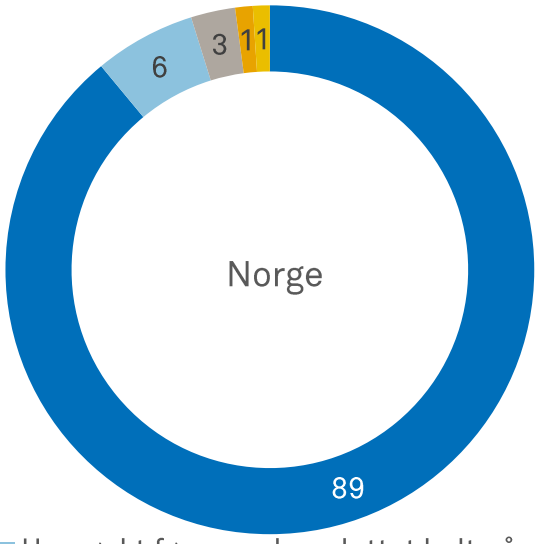

Prosentandel som røyker eller snuser

Blant gutter og jenter

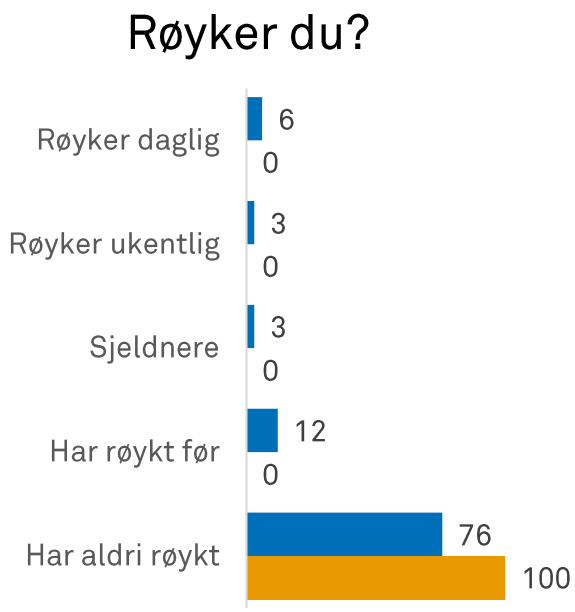

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som bruker tobakk jevnlig

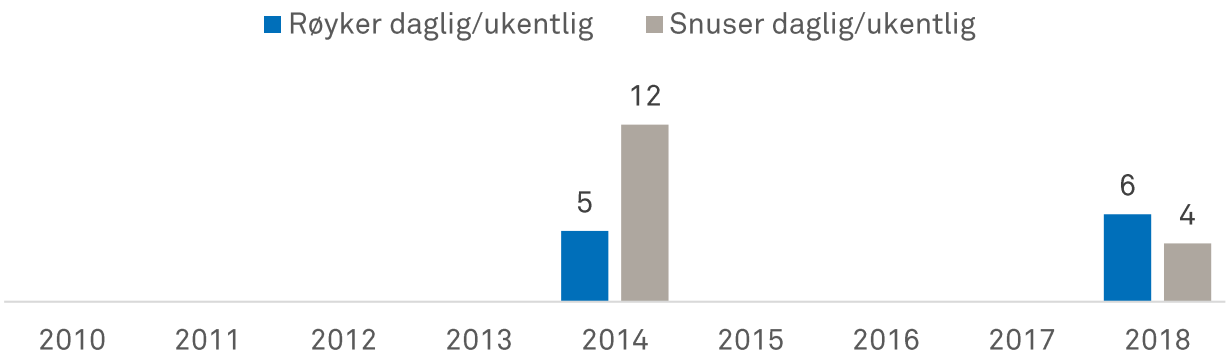

Alkohol

Alkohol som rusmiddel har en lang tradisjon i Norge. Til tross for at voksne i dag drikker mer alkohol enn tidligere, har de unges bruk av alkohol flatet ut, og fra årtusenskiftet vist en tydelig nedgang. Likevel er det fremdeles mange unge som drikker alkohol, og da særlig i den siste delen av tenårene.

For mange innebærer eksperimentering med og bruk av alkohol en symbolsk markering av overgangen fra barn til ungdom. Å drikke i ungdomsalderen er dessuten sammenvevd med vennskap, flørting og en sosial livsstil. Unge som drikker alkohol midt i tenårene, har som regel mange venner og et aktivt sosialt liv.

Samtidig vet vi at det å drikke alkohol gir risiko for akutte skader, og ungdom som begynner å drikke tidlig, har i mange tilfeller et atferdsmønster der andre typer antisosial atferd og bruk av tyngre rusmidler inngår. Ungdom i en slik situasjon har gjerne et mer trøblete forhold til skolen og til foreldrene enn andre. De begår mer kriminalitet, har dårligere psykisk helse og får oftere problemer senere i livet.

Ungdata viser at det er stor variasjon i hvor gamle ungdom er når de begynner å drikke alkohol. Det store flertallet har ikke vært beruset i løpet av ungdomsskolen. På slutten av ungdomsskolen har omtrent én av fire opplevd å ha vært beruset.

Det er generelt små forskjeller i alkoholvaner mellom gutter og jenter.

Få av ungdomsskoleelevene har vært fulle

Har du drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset i løpet av siste år?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

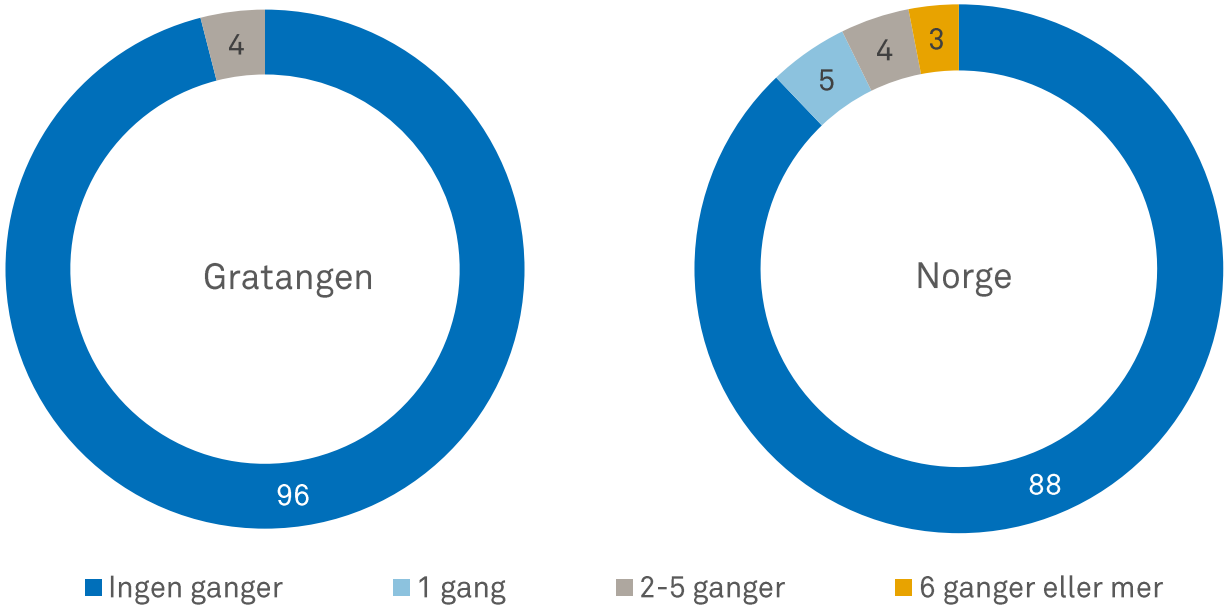

Prosentandel som har vært tydelig beruset siste år

Blant gutter og jenter

Hender det at du drikker noen form for alkohol?

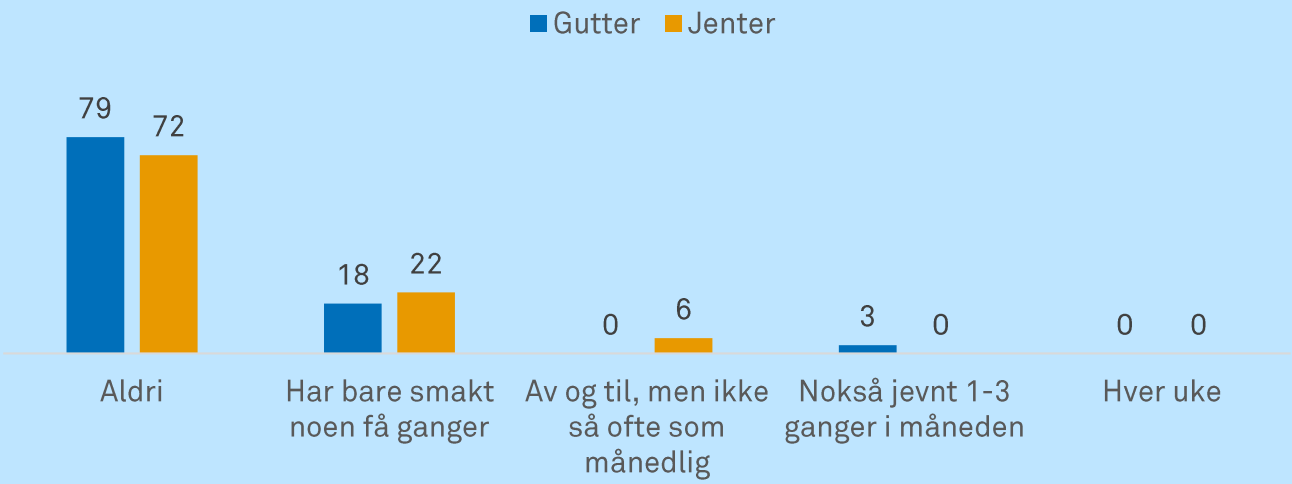

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har vært tydelig beruset siste år

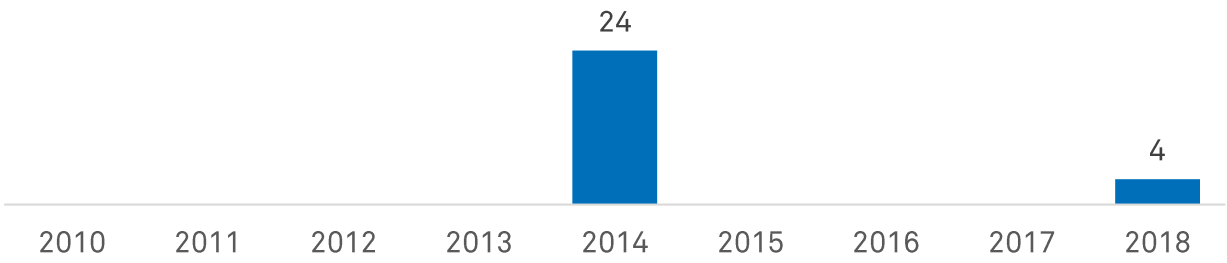

Hasj

Bruk av narkotiske stoffer er ulovlig og blir til dels sterkt fordømt. Fram mot årtusenskiftet var det en tydelig økning i bruken av hasj og marihuana blant ungdom. Ungdata viser at denne utviklingen har flatet ut eller gått noe ned de senere årene, i hvert fall blant elever på ungdomstrinnet. Stoffer som kokain, ecstasy og heroin har bare marginal utbredelse.

Om det å prøve hasj eller marihuana – isolert sett – er farligere enn å debutere tidlig med alkohol er i dag omdiskutert. Det at alkohol er et legalt og sosialt akseptert rusmiddel, mens hasj og andre narkotiske stoffer er forbudt, utgjør uansett en viktig forskjell. Både rusmiddelbrukerens egen forståelse og omverdenens fortolkning og reaksjon, påvirkes av om stoffet er lovlig eller ikke. Unge som bruker illegale rusmidler, har krysset en ekstra grense.

Ungdata viser at relativt få elever på ungdomstrinnet har erfaringer med hasj og marihuana. Bruken av slike stoffer øker derimot betydelig gjennom tenårene.

Det er generelt flere gutter enn jenter som har prøvd hasj. Gutter blir også tilbudt hasj oftere enn jenter.

Det er heller ikke så vanlig at ungdom på ungdomstrinnet har blitt tilbud hasj. Samtidig er det en god del flere som blir tilbudt stoffet enn som selv har prøvd.

Noen få har prøvd cannabis på ungdomstrinnet

Har du brukt hasj eller marihuana i løpet av siste år?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

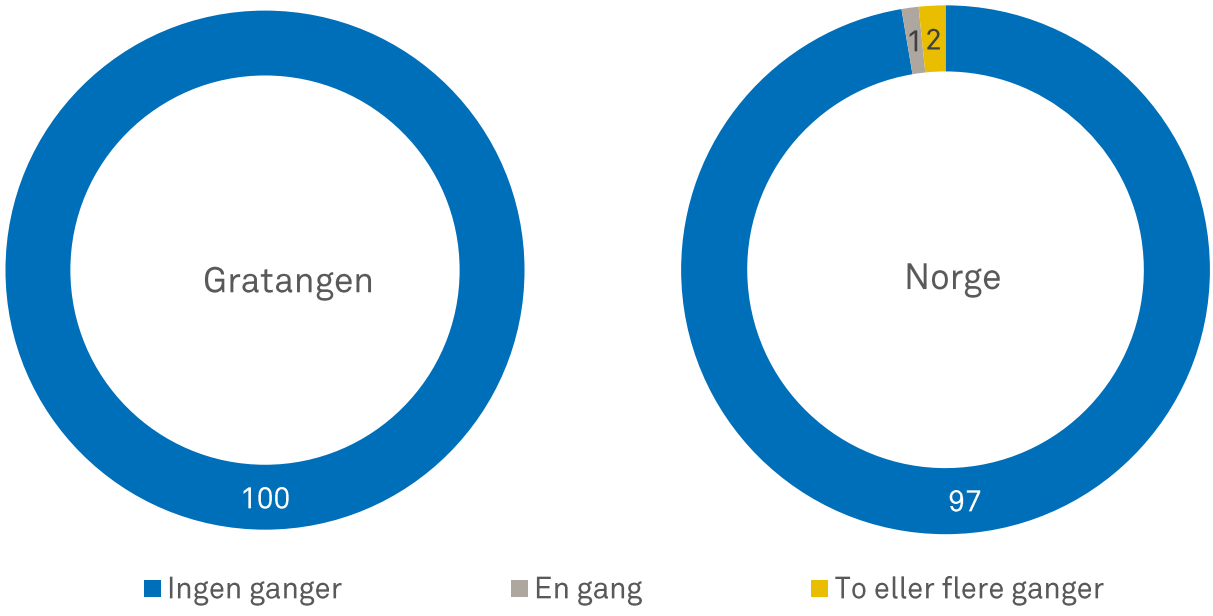

Mobbing

Mobbing er et alvorlig problem som rammer mange unge. Det kan defineres som gjentatte negative handlinger der én eller flere personer bevisst og med hensikt skader eller forsøker å skade eller tilføre noen ubehag. Som regel er mobbeofrene ute av stand til å ta igjen. Mobbingen kan være fysisk, ved bruk av vold, eller psykisk, som vedvarende utfrysing fra venneflokken.

Mobbing er mest utbredt på barneskolen og avtar i løpet av tenårene. Det er likevel en del som opplever jevnlig å bli fryst ut, utstengt eller plaget også på ungdomstrinnet. I Ungdata måles mobbing på en indirekte måte. På spørsmål om man blir plaget, fryst ut eller truet av andre ungdommer er det rundt 7-8 prosent av elevene på landsbasis som svarer at de blir utsatt hver 14. dag eller oftere.

Både de som mobber, og de som utsettes for mobbing, er risikoutsatte grupper.

Ofrene er særlig utsatt for psykiske og fysiske problemer senere i livet.

En ny type mobbing har blitt mer aktuell de siste årene – digital mobbing. I Ungdata er det relativt få som rapporterer om at de er utsatt for dette.

Siden 2002 har sentrale aktører i skolen deltatt i et forpliktende samarbeid mot mobbing gjennom Manifest mot mobbing. Likevel har forekomsten av mobbing vært relativt stabil over tid. Trenden i Ungdata siden 2010 tilsier at noen flere jenter enn før opplever å bli mobbet, mens tallene for guttene ikke har endret seg.

Mange ungdommer blir utsatt for mobbing

Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

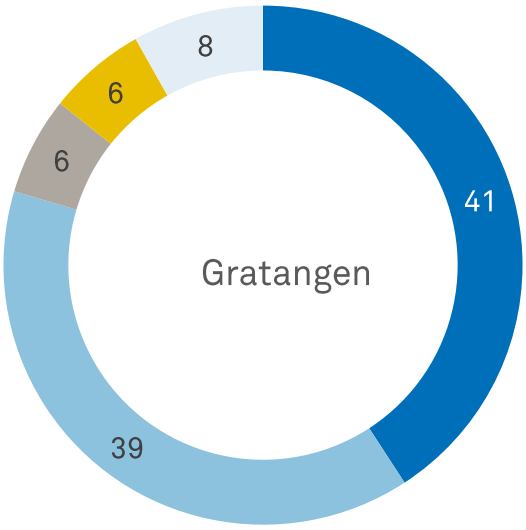

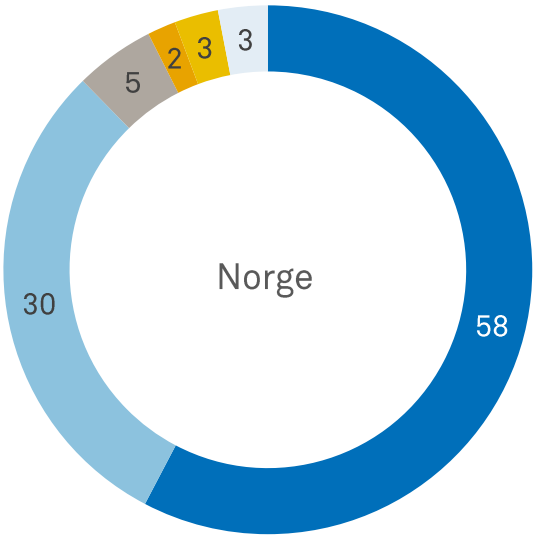

Prosentandel som har opplevd negative ting via nett eller mobil

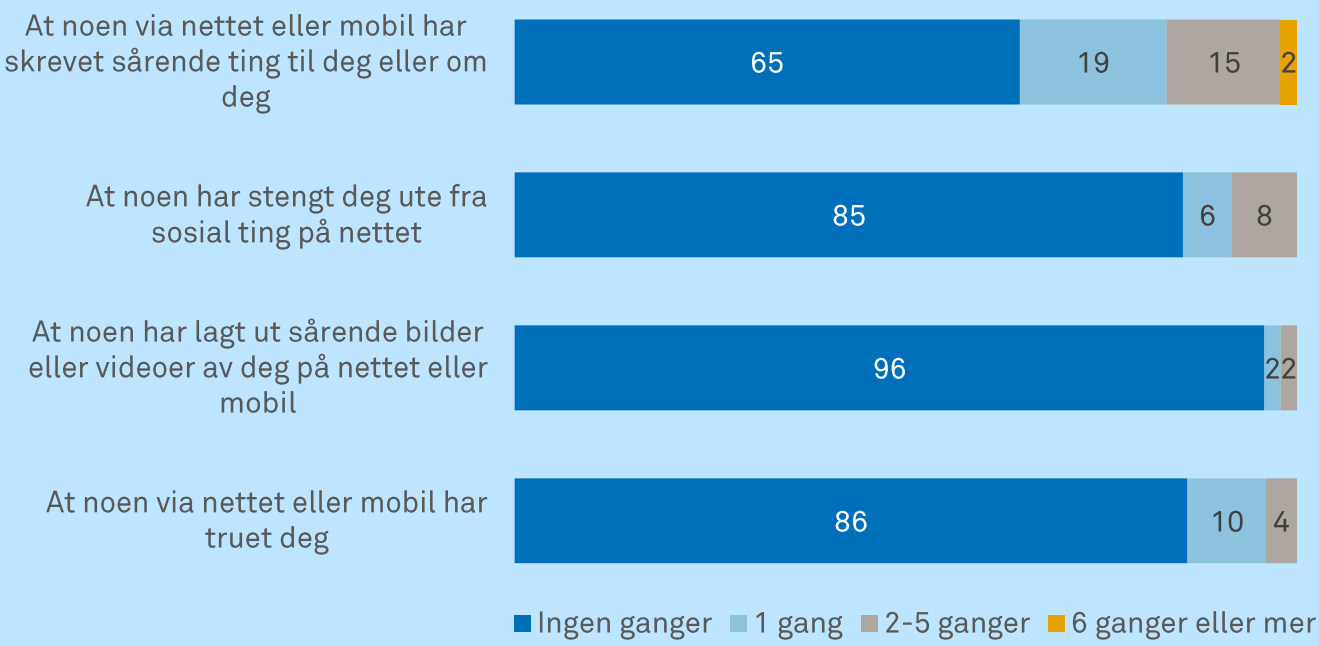

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som blir mobbet minst hver 14. dag

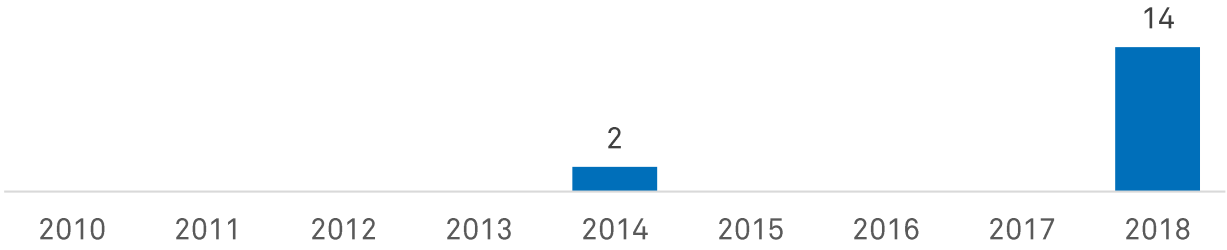

Vold

Ungdom er oftere involvert i voldsepisoder enn andre aldersgrupper. Volden kan ta ulik form og kan grovt sett deles inn i fysisk, psykisk og seksuell vold. Gjerningspersonene kan være både voksne og jevnaldrende.

Vold vurderes gjerne ut fra konsekvenser og styrkeforholdet mellom partene. Selv om hoveddelen av den volden som foregår blant ungdom ikke gir varige mén, kan grov vold i ungdomstiden resultere i alvorlige fysiske og/eller psykiske problemer for dem det gjelder.

Noen ganger er det tydelig hvem som er den aktive parten, mens det andre ganger er vanskelig å skille klart mellom offer og utøver. Guttene er overrepresentert i begge grupper. De utøver i langt større grad ulike former for vold sammenliknet med jentene, og de er klart oftere ofre for vold.

I Ungdata svarer en mindre gruppe av ungdom at de blir utsatt for vold eller trusler om vold. Flest er utsatt for trusler, men det er også en del som blir skadet på grunn av vold. På landsbasis er det så mange som hver tiende gutt på ungdomstrinnet og fem–seks prosent av jentene som har blitt skadet eller fått sår på grunn av vold.

Kriminalstatistikken viser en økning i vold og trusler fram til midten av 2000-tallet, før forekomsten igjen synker markant. Trenden i Ungdata siden 2010 er at stadig færre ungdommer er utsatt for vold.

Gutter er langt mer utsatt for vold enn jenter

Har du blitt utsatt for trusler om vold i løpet av siste året?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

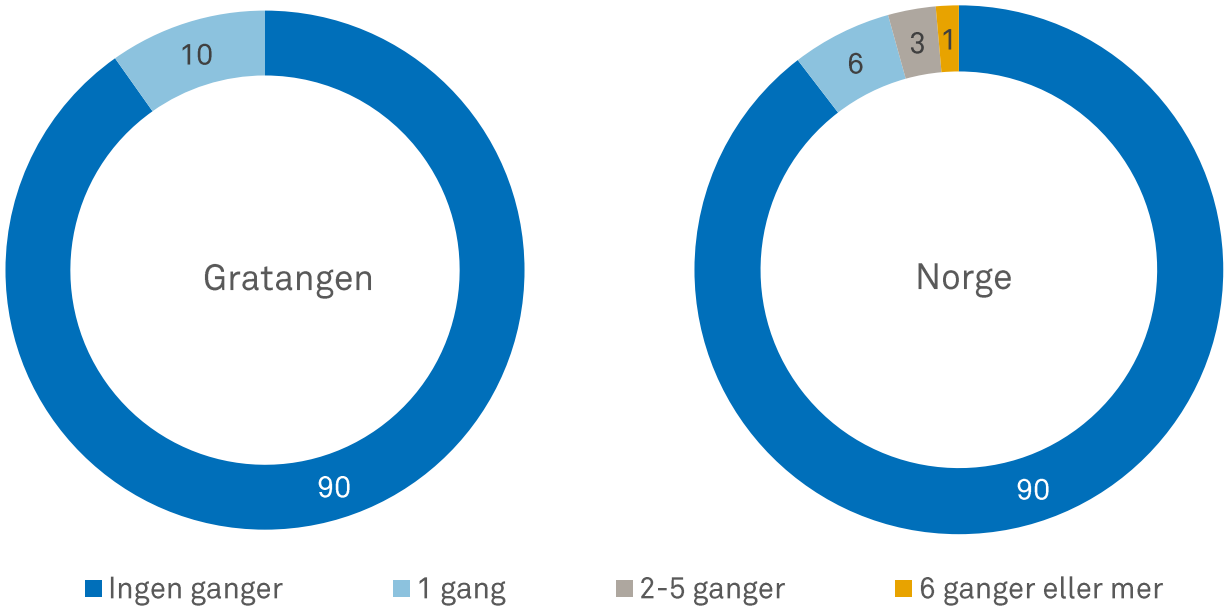

Prosentandel som har blitt utsatt for trusler om vold minst én gang siste året

Blant gutter og jenter

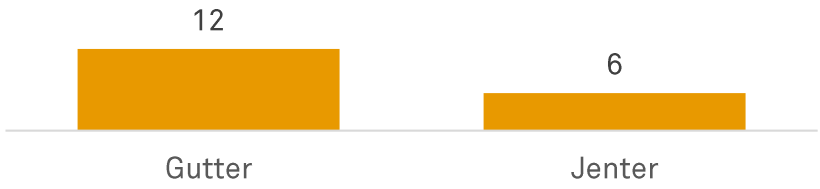

Prosentandel som har blitt utsatt for ulike former for vold siste år

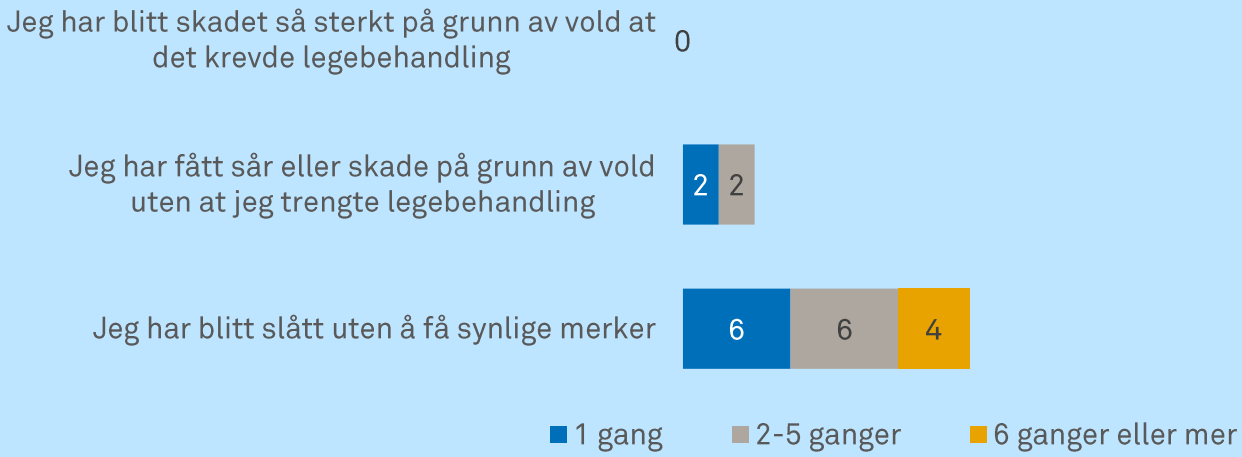

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever som har blitt utsatt for trusler om vold minst én gang i løpet av det siste året

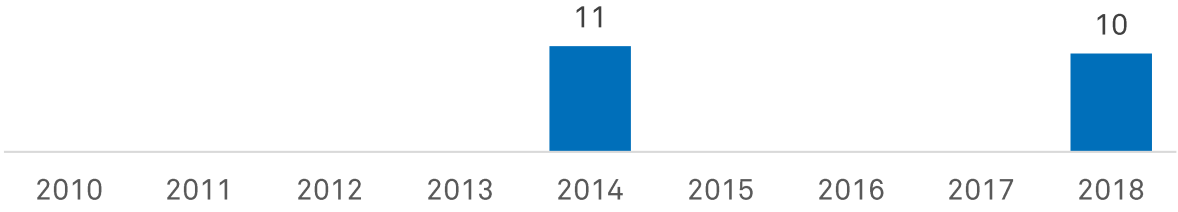

Regelbrudd

Ungdomstida er en periode der de unge prøver seg ut på nye arenaer. I denne fasen deltar mange i handlinger som er på kant med loven – eller på kant med det som er alminnelig sosialt akseptert. Innen kriminologisk forskning er det et etablert funn at lovbrudd forekommer hyppigst blant ungdom og unge voksne.

Å debutere tidlig med kriminalitet og å begå lovbrudd av alvorlig karakter øker risikoen for en kriminell løpebane senere i livet. Det er ikke helt tilfeldig hvem som havner i denne gruppa. Ofte har de andre tilleggsproblemer som ustabile hjemmeliv, svak psykisk helse, dårlig skoletilpasning, svakt sosialt nettverk og rusproblemer.

Etter en nokså kraftig økning i ungdomskriminaliteten gjennom store deler av etterkrigstida, har ungdomskriminaliteten gått tilbake det siste tiåret. Og i et historisk perspektiv blir de unge kriminelle eldre og eldre. På slutten av 1950-tallet var kriminaliteten i Norge mest utbredt blant 14-åringene. I dag topper 19-åringene kriminalstatistikken.

Dagens ungdom er generelt veltilpasset og ikke spesielt opptatt av å bryte regler. Ungdata viser at det samtidig er en del ungdommer som for eksempel har vært i slåsskamp, nasket i butikker eller som driver med tagging og annet hærverk. Gruppen som driver mye med denne formen for regelbrudd er imidlertid forholdsvis liten, og vil ofte være nokså synlige i mange ungdomsmiljøer.

> Dagens ungdom er generelt lite opptatt av å bryte regler

Hvor mange ganger har du vært i slåsskamp siste år?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Gratangen og i Norge

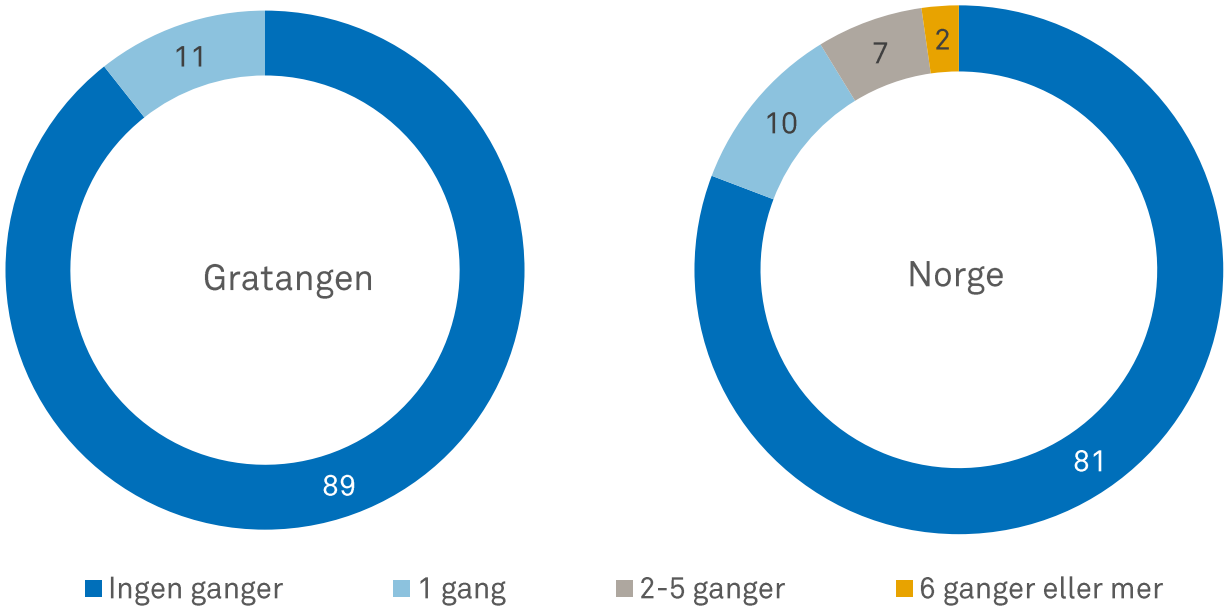

Har du gjort dette i løpet av det siste året?

Tidstrend i Gratangen

Prosentandel av ungdomsskoleelever med seks eller flere regelbrudd siste året

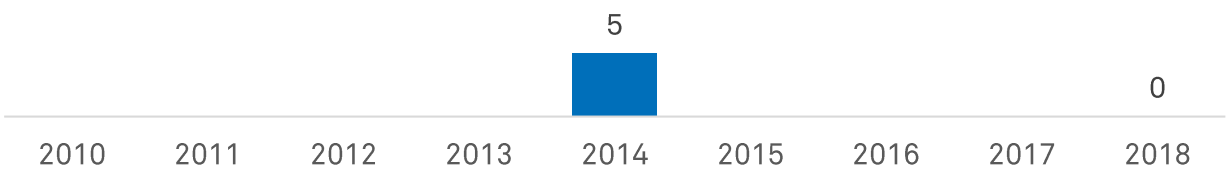

Nøkkeltall – fylket

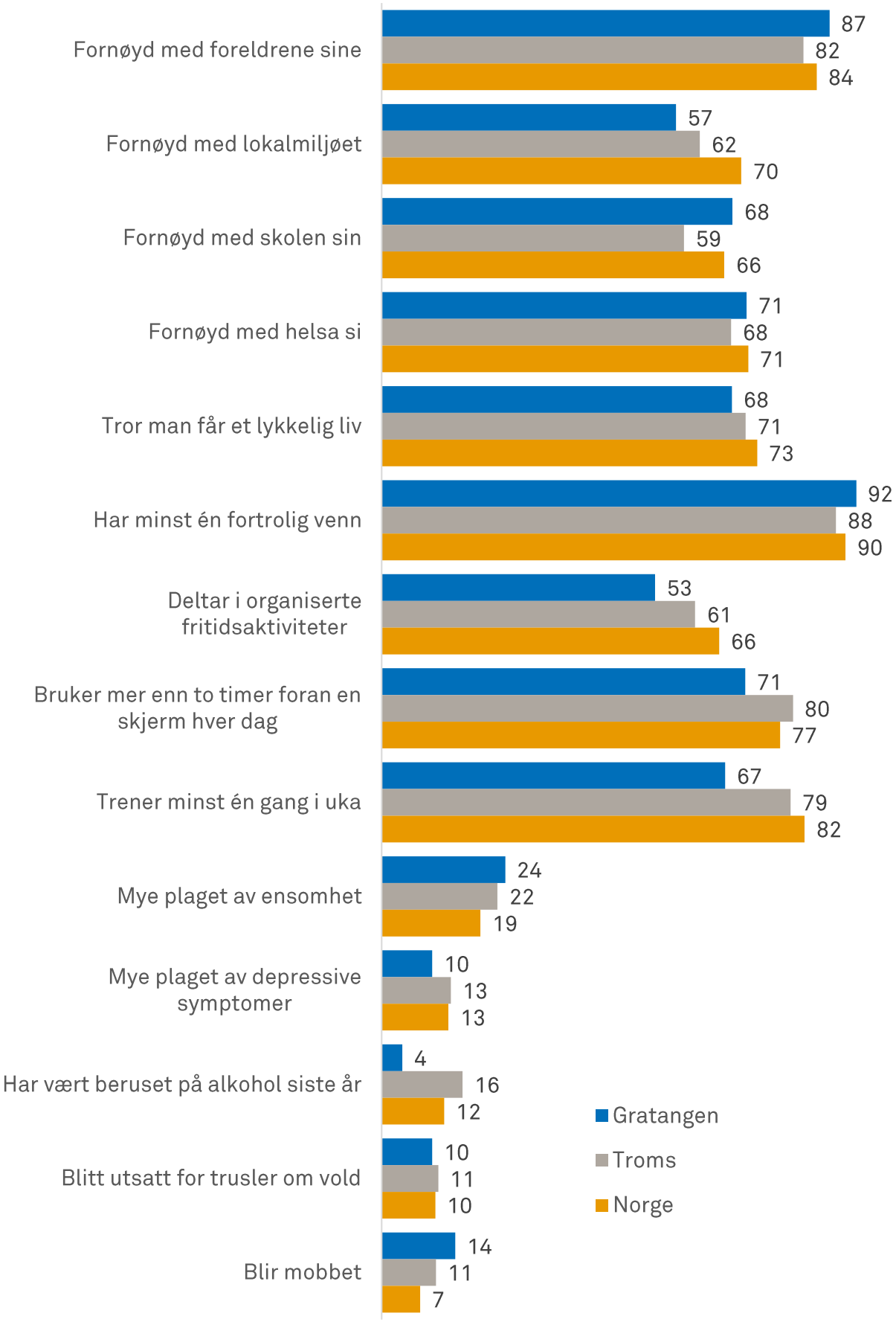

Nøkkeltall - kommunestørrelse

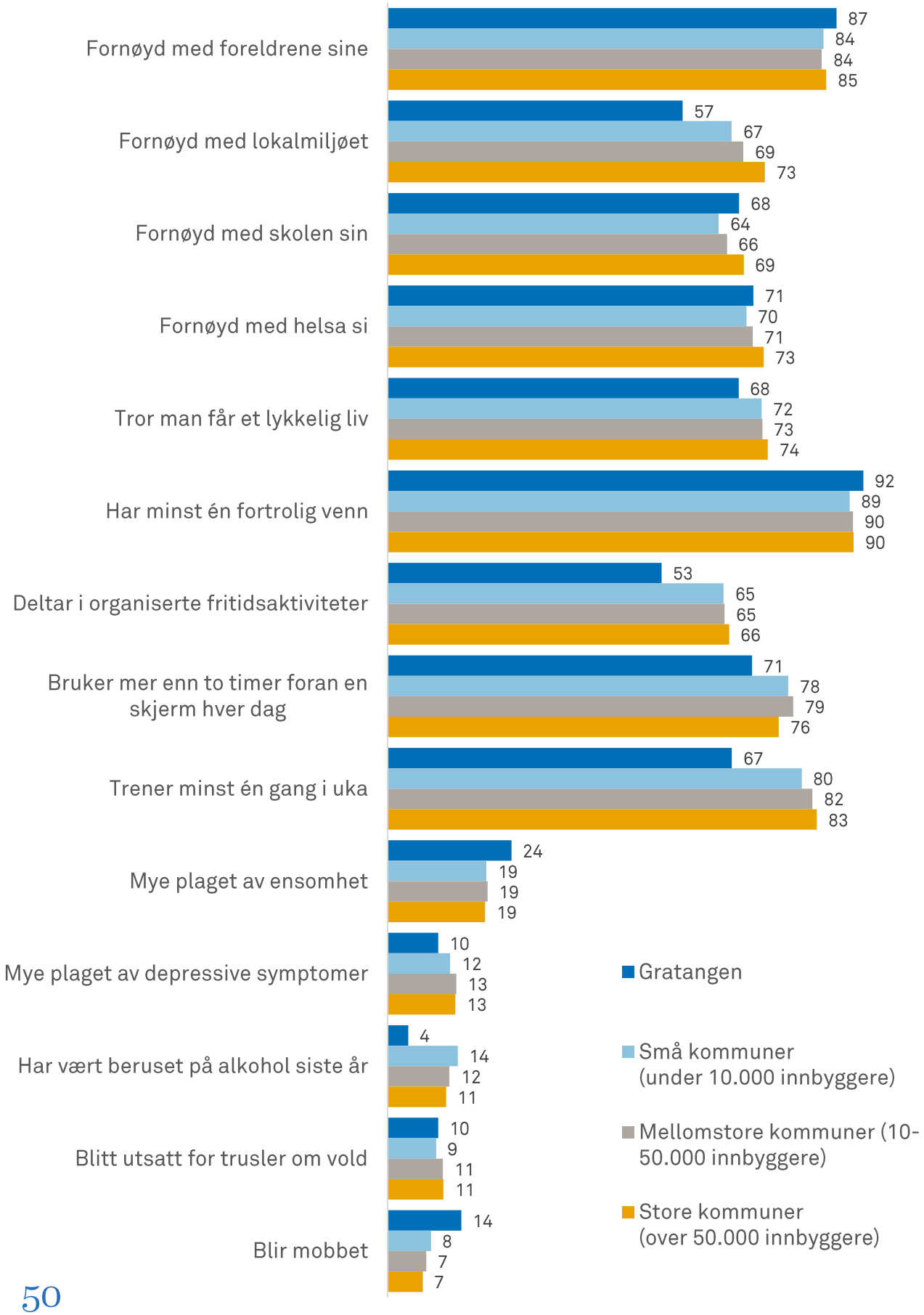

Nøkkeltall – definisjoner

Fornøyd med foreldrene:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med foreldrene dine?». Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Fornøyd med lokalmiljøet:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med lokalmiljøet der du bor?». Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Fornøyd med skolen sin:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med skolen du går på?». Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Er fornøyd med helsa si:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med helsa di?». Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer «svært fornøyd» eller «litt fornøyd».

Tror man får et lykkelig liv:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tror du at du vil komme til å få et godt og lykkelig liv?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Har minst én fortrolig venn:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «Ja, helt sikkert» eller «Ja, det tror jeg».

Deltar i organiserte fritidsaktiviteter:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Er du, eller har du tidligere vært, med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger etter at du fylte 10 år?» Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer «Ja, jeg er med nå».

Bruker mer enn to timer foran en skjerm hver dag:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil) i løpet av en dag?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer to timer eller mer.

Trener minst én gang i uka:
Indikatoren er målt gjennom fire spørsmål om hvor ofte ungdom trener eller driver med følgende aktiviteter: «Trener eller konkurrerer i et idrettslag», «Trener på treningsstudio eller helsestudio», «Trener eller trimmer på egen hånd (løper, svømmer, sykler, går tur)» og «Driver med annen organisert trening (dans, kampsport eller lignende)». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de trener minst én gang i uka.

Nøkkeltall – definisjoner

Mye plaget av ensomhet:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du i løpet av den siste uka vært plaget av å føle deg ensom?». Indikatoren viser hvor mange prosent av ungdommene som svarer «veldig mye plaget» eller «ganske mye plaget».

Mye plaget av depressive symptomer:
Indikatoren er målt gjennom et spørsmål om man siste uka har vært plaget av noe av det følgende: «Følt at alt er et slit», «Hatt søvnproblemer», «Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert», «Følt håpløshet med tanke på framtida», «Følt deg stiv eller anspent» og «Bekymret deg for mye om ting». Indikatoren viser hvor mange prosent som i gjennomsnitt svarer at de minst er ganske mye plaget av disse symptomene.

Har vært beruset på alkohol siste år:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor mange ganger har du drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset det siste året (de siste 12 måneder)?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de har gjort dette minst én gang.

Blitt utsatt for trusler om vold:
Indikatoren er målt gjennom spørsmål om man i løpet de siste 12 månedene har: «blitt utsatt for trusler om vold». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at dette har skjedd minst én gang.

Blir mobbet:
Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja, flere ganger i uka», «ja, omtrent én gang i uka» eller «ja, omtrent hver 14. dag».

Litteratur

Foreldre og foreldreskap

Kari Stefansen, Ingrid Smette & Åse Strandbu (2016). Understanding the increase in parents' involvement in organized youth sports. Sport, Education and Society, 111.

Jon Ivar Elstad & Kari Stefansen (2014). Social Variations in Perceived Parenting Styles among Norwegian Adolescents. *Child Indicators Research* 7(3):649–70

Venner

Lars Roar Frøyland & Cay Gjerustad (2012). Vennskap, utdanning og framtidsplaner. Forskjeller og likheter blant ungdom med og uten innvandrerbakgrunn i Oslo. Oslo: NOVA.

Skole og framtid

Tormod Øia (2011). *Ungdomsskoleelever. Motivasjon, mestring og resultater*. NOVA Rapport 9/2011. Oslo: NOVA.

Erling Skaalvik & Roger Andre Federici (2015). Prestasjonspresset i skolen. Bedre skole (3).

Anders Bakken (2016). Endringer i skoleengasjement og utdanningsplaner blant unge med og uten innvandringsbakgrunn. Trender over en 18-årsperiode. *Tidsskrift for Ungdomsforskning* 16(1):40–62.

Gunn E. Birkelund & Arne Mastekaasa (2009). *Integrert? Innvandrere og barn av innvandrere i utdanning og arbeidsliv*. Oslo: Abstrakt forlag.

Statistikkbanken. ssb.no

Ungdomskultur

Guro Ødegård (2016). Ungdom, opprør og tilpasning. Et essay om generasjonsdannelser. *Sosiologi i dag*, side 9-37 (nr. 3/4, årgang 46).

Tormod Øia & Viggo Vestel (2014). Generasjonskløfta som forsvant. Et ungdomsbilde i endring. *Tidsskrift for ungdomsforskning* 14(1):99–133.

Mediebruk

Medietilsynet (2016). Barn og medier 2016. www.barnogmedier2016.no.

Lars Roar Frøyland, Marianne B. Hansen, Mira Aaboen Sletten, Leila Torgersen & Tilmann von Soest (2010). *Uskyldig moro? Pengespill og dataspill blant norsk ungdom*. NOVA Rapport 18/10. Oslo: NOVA.

Mira Aaboen Sletten, Åse Strandbu og Øystein Gilje (2015). Idrett, dataspilling og skole – konkurrerende eller på lag? *Norsk pedagogisk tidsskrift* 99(05).

Sosial ulikhet

Anders Bakken, Lars Roar Frøyland & Mira Aaboen Sletten (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata-undersøkelsene?* NOVA Rapport 3/16. Oslo: NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus.

Mira Aaboen Sletten (2011). *Å ha, å delta, å være en av gjengen. Velferd og fattigdom i et ungdomsperspektiv.* Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Oslo: Universitetet i Oslo.

Organiserte fritidsaktiviteter

Guro Ødegård (2007). Troløs ungdom. Endringer i ungdoms deltagelse i frivillige organisasjoner fra 1992 til 2002. I Strandbu & Øia (red): *Ung i Norge. Skole, fritid og ungdomskultur*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Idrett

Ørnulf Seippel, Mari Kristin Sisjord & Åse Strandbu (2016). *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Guro Ødegård, Anders Bakken & Åse Strandbu (2016). *Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom i Oslo. Barrierer, frafall og endringer over tid.* Rapport 2016-7. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Trygve B. Broch (2016). Trening til samfunnsdeltakelse. Hvordan idrettsungdom leker med og etablerer solidaritet til hierarkier. *Sosiologi i dag 46 (3/4:* 64-86).

Litteratur

Psykisk helse

Mira Aaboen Sletten & Anders Bakken (2016). *Psykiske helseplager blant ungdom – tidstrender og samfunnsmessige forklaringer. En kunnskapsoversikt og en empirisk analyse.* NOVA notat 4/16. Oslo: NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus.

Tilmann von Soest & Christer Hyggen (2013). Psykiske plager blant ungdom og unge voksne - hva vet vi om utviklingen de siste årtiene? I Hammer & Hyggen (red): *Ung voksen og utenfor. Mestring og marginalisering på vei til voksenlivet*. Oslo: Gyldendal akademiske.

Silje Hartberg & Kristinn Hegna (2014). "Hør på meg. Ungdomsundersøkelsen i Stavanger 2013." NOVA-rapport 2/14. Oslo: NOVA.

Lars Wichstrøm (2006). Internaliserende vansker. I Ung i Norge – psykososiale utfordringer. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Helse og trivsel

Oddrun Samdal mfl. (2016). *Helse og trivsel blant barn og unge*. Hemil-rapport 1/2015. Bergen: Hemil-senteret, Universitetet i Bergen.

Rusmidler

Willy Pedersen (2015). *Bittersøtt*. Oslo: Universitetsforlaget.

Willy Pedersen & Tilmann von Soest (2015). Adolescent alcohol use and binge drinking: An 18-year trend study of prevalence and correlates. Alcohol and alcoholism, 50(2), 219-225.

Tormod Øia (2013). Ungdom, rus og marginalisering. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Mobbing

Dan Olweus (2012). Cyberbullying: An overrated phenomenon? European Journal of Developmental Psychology, 9(5), 520-538.

Kyrre Breivik, Edvin Bru, Charlotte Hancock, Thormod Idsøe, Ella Cosmovici Idsøe, & Mona E. Solberg (2018). Å bli utsatt for mobbing. En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak. Stavanger: Læringsmiljøsenteret.

Dan Olweus (2000). Mobbing i skolen. Hva vi vet og hva vi kan gjøre? Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Ingunn Marie Eriksen & Selma Therese Lyng (2015). *Skolers arbeid med elevenes psykososiale miljø. Gode strategier, harde nøtter og blinde flekker*. NOVA rapport 14/15. Oslo: NOVA/AFI, Høgskolen i Oslo og Akershus.

Regelbrudd

Lars Roar Frøyland & Mira Aaboen Sletten (2012). Mindre problematferd for de fleste, større problemer for de få? En studie av tidstrender i problematferd: 1992, 2002 og 2010. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 12(2), 43-66.

Vold

Svein Mossige & Kari Stefansen (2016). *Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007-2015*. NOVA-rapport 5/16. Oslo: NOVA.

Kari Stefansen, Ingrid Smette og Dagmara Bossy (2014). Angrep mot kjønnsfriheten: Unge jenters erfaringer med uønsket beføling. *Tidsskrift for Kjønnsforskning* 38(1):3–19.

Nasjonale resultater fra Ungdata

NOVA (2013). Ungdata. Nasjonale resultater 2010-2012. NOVA rapport 10/13.

NOVA (2014). Ungdata. Nasjonale resultater 2013. NOVA rapport 10/14.

NOVA (2015). Ungdata. Nasjonale resultater 2014. NOVA rapport 7/15.

Anders Bakken (2016). Ungdata 2016. Nasjonale resultater. NOVA rapport 8/16. www.ungdata.no

Anders Bakken (2017). Ungdata 2017. Nasjonale resultater. NOVA rapport 10/17. www.ungdata.no

Ungdata 2018
Gratangen

ungdata

Avdeling Sør – Psykisk helse og rusklinikken

UNIVERSITETSSYKEHUSET NORD-NORGE
DAVVI-NORGGA UNIVERSITEHTABUOHCCEVIESSU

HELSE NORD

Gratangen kommune ved rådmann
Nergårdveien 2,
9471 Gratangen

16.mai 2018

Samarbeidsflate mellom psykisk helsevern UNN HF og Gratangen kommune

Aktuelt
Psykisk helsevern ved Universitetssykehuset Nord-Norge har vurdert at vår primære samarbeidsflate med Gratangen kommune bør være Senter for psykisk helse og rusbehandling (SPHR) Ofoten og Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) i Narvik. Dere har tidligere hatt Midt-Troms som primær samarbeidspart.

Bakgrunn
Bakgrunnen for vår vurdering er reiseavstand for pasientene og at dere har legevaktsamarbeid med Narvik kommune. Gratangen kommune har nå også gått inn i et prosjekt som omhandler etablering av aktivt oppsøkende behandlingsteam (FACT) sammen med SPHR Ofoten og omkringliggende kommuner.

Hva innebærer dette?
Fra 1.september vil BUP og SPHR Ofoten være Gratangen kommune sine primære samarbeidsparter innenfor psykisk helsevern. Innbyggerne i Gratangen med psykiske lidelser og behov for poliklinisk oppfølging for lette til moderate ruslidelser, vil få sitt helsetilbud i Narvik.

Fritt sykehusvalg er gjeldende og pasientene kan be om behandling et annet sted enn Narvik. Hvis det i henvisning ikke angis at pasient har et ønske om dette, vil de som får rett til utredning/behandling etter 1.september primært få tilbud i Narvik (gjelder tilbud ved BUP og alle enheter ved SPHR, dvs døgn, voksenpsykiatrisk poliklinikk og ambulant akutteam). Pasienter som allerede er i behandling, trenger ikke bytte behandlingssted med mindre de selv har ønske om dette.

Gratangen kommune vil inviteres med i Samarbeidsforum psykisk helse og rus Ofoten sammen med SPHR Ofoten og Narvik, Tysfjord, Ballangen, Tjeldsund og Evenes kommune.

Saksgang
I februar informerte vi rådmann per telefon om våre planer om endret samarbeidsflate. 19.mars hadde vi et drøftingsmøte. Rådmann møtte oss og hadde ingen innvendinger til våre planer om endring, men ønsket at dere skulle ha litt mere tid å drøfte dette internt i Gratangen kommune slik at vi kan få innspill til vår beslutning. Fint hvis dere kan gi UNN HF

en tilbakemelding innen 1.juni, hvis dere har innvendinger. Dette brevet sendes både som epost direkte til rådmann/postmottak og som vanlig brev.

BUP og SPHR samarbeider ofte med ulike instanser i kommunen. Det er viktig at alle samarbeidsparter får informasjon om endringer. Gjelder fastleger og legevakt, psykiatritjenesten, ulike botilbud, NAV, Barnevern, PPT og helsestasjon/helsesøster.

Ny kontaktinformasjon:
BUP Narvik: 76968670

SPHR Ofoten: 76968600

AAT vakttelefon: 76968611

Med vennlig hilsen

Anita M. Vaskinn

Anita Mikalsen Vaskinn
Avdelingsleder/Psykologspesialist

Mob: +47 99040654 **Tlf:** +47 77015900

Universitetssykehuset Nord-Norge HF
Avdeling Sør, Psykisk helse- og rusklinikken

Det er resultatene for pasienten som teller!

Til Ordfører Eva Ottesen
i Gratangen kommune

Tromsø 18. mai 2018

Anmodning om å opprette kommunekomité for TV-aksjonen NRK 2018

Tusen takk for innsatsen Gratangen kommune gjorde for TV-aksjonen i fjor!

TV-aksjonen NRK 2018 går til Kirkens Bymisjons arbeid for å skape et varmere og mer inkluderende samfunn. I år går TV-aksjonen av stabelen søndag 21.oktober.

Med årets TV-aksjon kan Kirkens Bymisjon skape møter som endrer liv. Ved å åpne dører og legge til rette for at flere møtes, skal vi vise hvorfor årets TV-aksjon er viktigere enn aldri før. Vi skal tilby mennesker som opplever å stå utenfor, et nytt fellesskap, en seng eller en samtale og slik bidra til at flere får muligheten til å oppnå egne mål og drømmer. Pengene som samles inn skal skape 700 000 møter mellom mennesker.

Kommunekomiteen er avgjørende for å mobilisere organisasjoner, skoler, næringsliv, foreninger, idrettslag og bøssebærere. **Vi håper du vil medvirke til at årets TV-aksjon blir en knallsuksess ved å påta deg vervet som leder for kommunekomiteen i Gratangen kommune**.

Som leder for kommunekomiteen er du en døråpner og et ansikt utad for organiseringen av verdens største dugnad og innsamlingsaksjon. Komiteen bør også bestå av ressurspersoner fra kommune, skole, foreninger og næringsliv som kan bidra til å engasjere frivillige og bøssebærere til årets aksjon. Vedlagt finner du en brosjyre med forslag til oppgaver og roller som komiteen kan ta på seg for å mobilisere så mange lokale støttespillere som mulig. Ved å inkludere flere mennesker i komiteen som oppgavene kan fordeles på, blir arbeidet lettere for hvert enkelt medlem.

Når kommunekomiteen er utnevnt, ber vi om at medlemmene registrerer seg på vårt elektroniske registreringsskjema innen 20. juni. Skjemaet finner dere på blimed.no/aksjonskomite-paa-1-2-3/

Det vil opprettes en fylkesaksjonskomité i Troms fylke som ledes av fylkesmannen. Fylkesaksjonskomiteen vil fungere som en regional støttespiller i gjennomføringen av innsamlingen.

Vi gleder oss til et nytt og spennende TV-aksjonsår, og ser frem til et godt samarbeid med Gratangen kommune.

Med vennlig hilsen
Inger-Heidi B Kjærvik
Fylkesaksjonsleder Troms og Finnmark
Tlf.: +47 97 61 93 02

OM TV-AKSJONEN

TV-aksjonen NRK 2018 går av stabelen søndag 21.oktober.

Årets TV-aksjon går til Kirkens Bymisjon og skal åpne dører og invitere flere inn i varmen. Fordi ett møte kan endre et liv - og flere møter kan endre et helt samfunn.

TV-aksjonen NRK er verdens største innsamlingsaksjon målt i antall frivillige og innsamlede kroner fordelt på befolkning.

7000 frivillige over hele landet organiserer innsamlingen gjennom 600 kommune- og bydelskomiteer

100.000 bøssebærere banker på 2,3 millioner dører

Siden 1974 har TV-aksjonen gitt livsviktig hjelp til millioner av mennesker.

«TV-aksjonen er ein nasjonal dugnad som får fram det beste i oss alle. Som ordførar er det ei stor ære å få lov til å gå i spissen for dette viktige arbeidet i mi heimkommune. Liten som stor står vi skulder ved skulder for å utgjere ein forskjell. Det gjer meg skikkelig stolt.»

– Jim-Arve Røssevoll, ordførar i Sula kommune

AKSJONSKOMITÉ PÅ 1-2-3

Lag en TV-aksjons komité
mai/juni

Identifiser mulige komitémedlemmer. Hvem kan og vil være med på dugnaden? Hvem kan bruke sin kompetanse til å løfte TV-aksjonen i ditt lokalsamfunn?

Få ting til å skje i lokalmiljøet
august/september

a) Lag en plan for hvordan komiteen skal rekruttere bøssebærere og mobilisere skoler, næringsliv og andre viktige aktører i lokalsamfunnet.

b) Gå igjennom sjekklista. Har man kontroll på alt det nødvendige til aksjonsdagen? Hvem har ansvar for hva og når må dette være klart?

Gjennomfør TV-aksjonen
oktober

Sikre at det er nok bøssebærere. Det er viktig at alle har fått god informasjon om oppmøtested- og tid.

All informasjon finner du på **blimed.no**

ROLLER

Leder
koordinerer og leder TV-aksjonen i din kommune/bydel.

Bøssebæreransvarlig
har oversikt over bøssebærerververvingen. Du koordinerer arbeidet med oppmøtested og de frivillige som deler ut og tar imot bøssene på aksjonsdagen.

Materiellmottaker
mottar og distribuerer kampanjemateriell. Du bestiller og mottar bøssemateriell og koordinerer forberedelsene med bøssene til aksjonsdagen. Bøssen med dekor må ikke synliggjøres før aksjonsdagen.

Skoleansvarlig
engasjerer skoler/barnehager i kommunen/bydelen til å benytte seg av TV-aksjonens undervisningsopplegg. Du bistår skoler med informasjon for de som ønsker å organisere aktiviteter i forbindelse med TV-aksjonen.

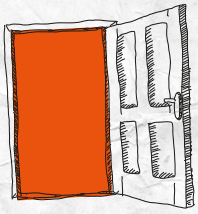

100.000
bøssebærere
banker på 2,3
millioner dører

blimed.no

TV-AKSJONSKONTO
8380 08 09005

BØSSEBÆRERTELEFON
02025

VÅRE GIVERKANALER
BLIMED.NO

KONTAKTINFORMASJON

Fylkesaksjonsleder Østfold	ostfold@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Akershus	akershus@tvaksjonen.no
Byaksjonsleder Oslo	oslo@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Hedmark	hedmark@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Oppland	oppland@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Buskerud	buskerud@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Vestfold	vestfold@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Telemark	telemark@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Aust- og Vest-Agder	agder@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Rogaland	rogaland@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Hordaland	hordaland@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Sogn og Fjordane	sognogfjordane@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Møre og Romsdal	moreogromsdal@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Trøndelag	trondelag@tvaksjonen.no
Byaksjonsleder Trondheim	trondheim@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Nordland	nordland@tvaksjonen.no
Fylkesaksjonsleder Troms og Finnmark	tromsogfinnmark@tvaksjonen.no

Følg TV-aksjonen og Kirkens Bymisjon
på facebook.com/bymisjon

SpareBank 1 DNB Sparebankforeningen telenor posnord

KJÆRE TV-AKSJONSKOMITÉ,
LYKKE TIL MED Å LAGE TIDENES
BESTE TV-AKSJON I DIN KOMMUNE!

7000 frivillige
over hele landet
organiserer
innsamlingen
gjennom 600
kommune- og
bydelskomiteer.

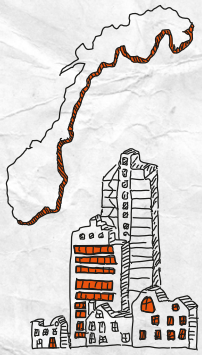

Filen ble ikke funnet. Den er enten slettet, eller sjekket ut.

NORSK FRILUFTSLIV
Nedre Slottsgate 25 | 0157 OSLO
Tlf: 23310980 | post@norskfriluftsliv.no
www.norskfriluftsliv.no
Org.nr. 971 262 834

Til kommunen ved
- ordfører
- rådmann
- ansvarlig for natur og friluftsliv

Oslo, 28. mai 2018

Vannscooter – hvilke muligheter har kommunene til å regulere/diskriminere

Vannscootere ble likestilt med fritidsbåter i mai 2017, og vil derfor i utgangspunktet kunne brukes på lik linje med disse hvis ikke annet er bestemt av kommune eller stat. Norsk Friluftsliv sendte 2. juni 2017 et brev til alle kommunene der vi skisserte hvilke muligheter kommunene har til å regulere bruken av vannscooter. Innholdet i dette brevet står i hovedsak ved lag, men det er skapt en del usikkerhet rundt dette, blant annet fra Kystverket og Vannscooterforbundet.

Med bakgrunn i denne usikkerheten, ba Norsk Friluftsliv om et møte med Samferdselsdepartementet for å avklare hvilke regler som gjelder. I møtet, som ble avholdt 11. mai 2018, var departementet tydelige på følgende:

- At opphevelsen av vannscooterforskriften i utgangspunktet likestiller vannscooter med andre fritidsbåter, men at det samtidig var regjeringen og Stortingets intensjon å gi kommunene full myndighet til å regulere vannscootertrafikken i sitt sjøområde, ut ifra lokale forhold og behov.
- At dagens regelverk gir kommunene muligheter til å regulere bruken av vannscooter eksklusivt, både når det gjelder fart og forbud, men at dette må begrunnes saklig, som et hvert annet offentlig vedtak.

På møtet med departementet ble det diskutert saklige argumenter som kan brukes som begrunnelse for å behandle vannscooter særskilt. Ved endring/innføring av en lokal ordensforskrift må kommunen foreta en avveining av hvilke hensyn og interesser som skal ivaretas, gjennom eventuelle begrensninger i den tillatte bruken av farvann og havner.

Kommunen har myndighet til å vurdere verdien av blant annet følgende interesser høyere enn for eksempel bruk av vannskuter, hvis kommunen finner det formålstjenlig etter en konkret vurdering:

- Hensyn til sikkerhet og støy
- Hensyn til friluftsliv og rekreasjon
- Hensynet til dyre- og fuglelivet

Hva bør og kan kommunene gjøre:

I behandlingen av stortingsmeldingen om friluftsliv er regjeringen og Stortinget tydelige på at bruk av vannscooter kan medføre ulemper for blant annet naturmangfold og friluftsliv. I meldingen påpekes det også at vannscooterkjøring utgjør en sikkerhetsrisiko for de som padler, seiler, ror eller bader.

Det påhviler derfor kommunene et stort ansvar for å ivareta hensynet til sikkerhet, friluftsliv og rekreasjon og dyre- og fuglelivet. Kommunene kan og bør derfor regulere bruken av vannscooter ut fra lokale forhold og behov. Dette kan gjøres etter følgende bestemmelser:

1. Kommunen har hjemmel i **motorferdselloven** til å fastsette lokale forskrifter om bruk av vannscootere i vassdrag og innsjøer der det ikke allerede er forbudt. Kommunen kan forby vannscooter på hele eller deler av arealet og/eller sette fartsbegresninger på hele eller deler av arealet.

2. Kommunen har i **den sentrale fartsforskriften** hjemmel til å gi lokale forskrifter med fartsgrenser. Fartsgrensen i den lokale forskriften vil gjelde alle typer fritidsfartøyer og kan ikke gjelde spesifikt for vannscooter.

   Den sentrale fartsforskriften har også generelle krav om aktsomhet, sikkerhet og hensyn til badende. Fartsforskriften er hjemlet etter havne- og farvannsloven.

3. Kommunen har med hjemmel i **havne- og farvannsloven** mulighet til å begrense bruk av fartøy på sjøen, av hensyn til friluftsliv, miljø, fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk.

   Dette kan gjøres med en **ordensforskrift** som blant annet kan regulere bruk av vannscooter på hele eller deler av kommunes sjøområde, for å ivareta hensyn til trygg ferdsel, forsvarlig forvaltning av farvannet, miljø eller friluftsliv. Reguleringene kan gjelde både fart og forbud. Det er utarbeidet en forskriftsmal som kommunen må bruke.

I enkelte verneområder er bruk av vannscooter forbudt gjennom verneforskriftene. Disse reguleringene blir videreført.

Veileder:

Samferdselsdepartementet har utarbeidet en veileder for kommunene som vil utarbeide egne forskrifter. Denne finnes her:
https://www.regjeringen.no/contentassets/ff990b59c1384984bf6130517d6299a8/veiledning-til-kommunene-6.-juni-2017.pdf
Kystverket har også sendt ut en «veileder» til Samferdselsdepartementets veileder. Den finnes her: http://www.kystverket.no/Regelverk/Havne--og-farvannsloven/kommuners-adgang-til-a-regulere-bruk-av-vannscooter-gjennom-lokale-forskrifter-i-medhold-av-havne--og-farvannsloven/

Hvis veilederene fra Samferdselsdepartmentet og Kystverket oppleves forskjellige, er det Samferdselsdepartementets veileder som gjelder.

Kartlegging og verdsetting av kommunens friluftslivsområder:
For at kommunene skal kunne ivareta friluftslivsinteressene er det viktig at kommunene foretar kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder, også i kommunens sjøområder, jf Miljødirektoratets veileder M98-2013.

Ny havne- og farvannslov på høring:
Vi gjør oppmerksom på at Samferdselsdepartementet har sendt ut forslag til ny havne- og farvannslov på høring: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-nou-2018-4-sjoveien-videre--forslag-til-ny-havne--og-farvannslov/id2593300/

Med vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Hans Erik Lerkelund
Fagsjef naturforvaltning

Siri Meland
Fagsjef samfunnskontakt

Kopi:
- Samferdselsdepartemetnet
- Klima- og miljødepartemetnet
- Kystverket
- Fylkesmenn
- Fylkeskommuner
- Miljødirektoratet
- Forum for natur og friluftsliv

Saksframlegg

Dokumentnr.: 18/00684-2 Saksbehandler: Erna M. Larsen Dato: 20.04.2018

Sak nr.	Behandles av:	Møtedato
	Hovedstyret	28.05.2018

HØRING - NOU 2018-4 - SJØVEIEN VIDERE - FORSLAG TIL NY HAVNE- OG FARVANNSLOV.

Forslag til vedtak
Hovedstyret gir sin tilslutning til at KS' høringsuttalelse utarbeides i tråd med de hovedlinjer angitt i følgende punkter:

1. KS støtter forslaget om at staten gis hovedansvaret for fremkommelighet i farvannet utenfor havn, mens kommunenes ansvar begrenses til sjøområdet i havn.

2. KS er enig i forslaget om at myndighetsutøvelsen som hovedregel legges til staten, og at berørte kommunen skal høres og deres innspill skal vektlegges.

3. KS støtter forslaget om at kommunene kan ta utbytte fra overskuddet i havnevirksomheten.

   Det forutsettes at kravene for å ta ut utbytte ikke fastsettes strengere enn aksjelovens utdelingsregler.

4. KS mener kommunestyret må bestemme utbyttets størrelse i et kommunalt foretak og mener kommunestyrets myndighet er tilstrekkelig begrenset gjennom kravet til nødvendig avsetning.

5. KS mener det må drøftes og utredes mer grundig hvilke muligheter som finnes for å tilpasse havne- og farvannsloven til kommunenes faktiske utfordringer når det gjelder regulering av ferdsel med fritidsfartøy, herunder oppfølging og håndhevelse av regulering av ferdsel med fritidsfartøy med hjemmel i plan- og bygningsloven blant annet om politiet bør gis hjemmel til å håndheve overtredelse av reguleringsbestemmelser.

Administrasjonen gis fullmakt til å vurdere ytterligere forslag fra lovutvalget i KS sitt høringssvar.

Saksframstilling

Bakgrunn
Samferdselsdepartementet har sendt på høring NOU 2018:4 Sjøveien videre –
Forslag til ny havne- og farvannslov med høringsfrist 15.juni 2018.

Kommunesektoren var representert i lovutvalget ved KS-advokat. Havnene har vært representert med havnedirektør Wollert Krohn-Hansen (Trondheim).

Begrepet «havn» kan ha flere betydninger: Det kan forstås som en organisatorisk enhet, som infrastruktur, som transportknutepunkt for gods- og passasjertrafikk, og som geografisk område i land og sjø. 32 havner har status som stamnetthavn, og disse håndterer i underkant av 80 pst av godstrafgodsmengden i norske havner som statistikkføres. De resterende i overkant av 20 pst av godsmengden som statistikkføres håndteres (pr 2018) fra 71 havner. Havnene er i hovedsak i kommunalt eie, og er organisert på ulike måter – som interkommunale selskaper, interkommunalt samarbeid, vertskommunesamarbeid, kommunale foretak, eller som del av kommunens administrasjon.

Havnene har de siste årene gjennomgått store endringer, og litt forenklet kan man si at havnene har gått fra å være en del av en kommunal forvaltning til å bli en markedsrettet og utviklingsorientert logistikkbedrift. Det har også vært en utvikling fra små til større havner.
I regjeringen Solbergs politiske plattform fra 2014 fremgår det at Havne- og farvannsloven skal moderniseres og revideres «med sikte på å åpne for at havner kan organiseres som aksjeselskap.» Videre følger det av regjeringens nasjonale havnestrategi fra 2015 at regjeringen vil «utvikle et regelverk for havnekapital som legger til rette for markedsorienterte havner til det beste for sjøtransporten».

Til sammen danner dette noe av bakgrunnen for en gjennomgang av rammebetingelsene for havnevirksomheten og oppnevnelsen av Havne- og farvannslovutvalget i 2016.
Hovedmålsettingen har vært en gjennomgang av gjeldene havne – og farvannslov med sikte å bedre sikkerheten til sjøs, og å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport. Hensynet til effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser skulle vektlegges. Siktemålet skulle videre være å avdekke svakheter ved gjeldende lov, og foreslå forbedringer for å sikre klare og forutsigbare rammer for kommunenes havne- og farvannsforvaltning og havnevirksomhet. Utvalget skulle også vurdere om det er andre virkemidler innenfor samferdselsdepartements virkeområde som bør reguleres i havne- og farvannsloven samt vurdere strukturen med sikte på forenkling, og brukervennlighet.

Lovutvalgets forslag

Innledning
I vedlegg 1 gjengis alle materielle endringer som utvalgets flertall foreslår, sammenlignet med dagens lov, hentet fra sammendraget i utvalgets rapport.

I saken videre presenteres utvalgets forslag og KS-administrasjonens vurderinger på det området som har høyest oppmerksomhet i kystkommunene, nemlig regelverket om eiernes (kommunenes) adgang til å disponere havnekapitalen. Forslaget om endring i ansvar myndighet i farvannet blir også presentert og vurdert. For øvrig vises til vedlegg 2, som er et mer detaljert notat fra KS-advokatene med mer detaljerte kommentarer til både disse og de øvrige forslagene fra utvalget.

Disponering av havnekapital
I henhold til dagens havne- og farvannslovs kal havnekapitalen holdes adskilt fra havnekommunens økonomi, og kan som hovedregel kun benyttes til havneformål. Det kan ikke utdeles utbytte før det er foretatt nødvendige avsetninger til vedlikehold, framtidig utviklingsvirksomhet mm. Kommunens andel av utbytte må benyttes til havneformål.

Ulike skriftlige innspill til utvalgets arbeid som er gjengitt i rapporten illustrerer uenigheten om hvorvidt dette er et rimelig krav eller ikke:

KS storbynettverk mente at «Dagens rigide regler for anvendelse av havnekapitalen gir etter storbynettverkets oppfatning ikke gode nok insentiver til effektiv drift i havnene, riktig ressursallokering og lønnsomme investeringer. Den historiske begrunnelsen bak å verne denne kapitalen som har sitt grunnlag i at avgifter og vederlag betalt fra skip bør gå til næringen, kan ikke

begrunne at det lokale selvstyre ikke skal få råd over betydelige midler som skyldes økning i bolig- og eiendomspriser. Dette er etter vårt syn å anse som tilfeldige gevinster for havnekassen som ikke er knyttet til havnevirksomhet, og bør etter Storbynettverkets syn underlegges ordinære politiske prosesser slik at det er opp til det lokale selvstyre hvordan midlene skal komme fellesskapet til gode.»

Representanter for næringen og havnene, v/ Norske Havner, KS Bedrift Havn, Norges Rederiforbund, Kystrederiene, NHO Sjøfart og NHO Logistikk og Transport har i ulike innspill argumentert for å beholde dagens regler for havnekapitalen. For eksempel uttaler NHO Sjøfart at «Havnekapitalen i den enkelte havn er bygget opp over mange år, blant annet gjennom (…) brukerbetalingen. Frigivelse av havnekapitalen vil svekke den langsiktige utviklingen av havnene og vil kunne bidra til økte avgifter og vederlag i havn.»

Utvalget har i sin innstilling delt seg i et stort flertall (som bl.a. inkluderer både medlemmet fra KS-advokatene og fra Trondheim Havn IKS) og to mindretall hver på ett medlem.

Det ene mindretallet foreslår å videreføre dagens regelverk.

Flertallet foreslår å åpne for adgang for kommunene (og andre eiere) til å ta ut utbytte fra havnevirksomheten, som også kan benyttes til andre formål enn havn. Imidlertid settes som betingelse av gjenværende egenkapital er tilstrekkelig til å ivareta forsvarlig drift, vedlikehold og utvikling av havnevirksomheten i tråd med lovens formål. Utbytte betinges for det andre av at det ikke kan tas ut større utbytte enn det styret foreslår og at dette også gjelder når havnen er organisert som kommunalt foretak (KF).

Det andre mindretallet støtter åpningen for å ta ut generelt utbytte, men er uenig i den betingelsen som flertallet foreslår for å kunne ta ut utbytte.

Administrasjonens vurdering

Dagens havnelov er til hinder for å kunne ivareta utfordringene ved befolkningsveksten på mulig måte. De kommunale havnene, inkludert havnekapitalen, er en del av fellesskapets ressurser. I kommunal sektor sikres lokalt selvstyre gjennom vektlegging av rammefinansiering i stedet en best for øremerkede midler. Vi støtter derfor utvalgets flertall som går inn for adgang til å ta utbytte fra havnekapitalen til fri bruk.

Når det gjelder vilkårene som flertallet foreslår for å kunne ta ut utbytte, mener administrasjonen at disse er for streng. Administrasjonen mener det ikke må fastsettes strengere regler enn det som følger av aksjelovens tilsvarende regler for utdeling av utbytte. Utvalgsflertallet har tatt utgangspunkt i aksjelovens bestemmelser når de har definert betingelsene for å kunne dele ut utbytte, men foreslår noe strengere regler enn det som følger av aksjeloven. Administrasjonen støtter forslaget om å kunne ta utbytte, men mener reglene ikke må fastsettes strengere enn det som følger av aksjeloven.

Videre er administrasjonen uenig i begrensningen om at utbyttet ikke kan settes høyere enn hva styret foreslår når det gjelder kommunale foretak. Forslaget innebærer at kommunestyret ikke skal kunne ta ut større utbytte enn det styret i kommunalt foretak foreslås. Dette betyr fravikelse fra kommunelovens prinsipp om at kommunestyret er øverste organ og kan gripe inn overfor avgjørelser truffet av underordnet organ. Utvalget har ikke drøftet forholdet til kommuneloven og hvorfor det er nødvendig å innskrenke kommunestyrets suverenitet. Vi stiller spørsmål om dette er riktig og nødvendig. Vi mener det må være opp til kommunestyret å bestemme utbyttets størrelse og mener kommunestyrets myndighet uansett er begrenset gjennom kravet til nødvendig avsetning.

Ansvar og myndighet i farvannet

I dagens havne- og farvannslov er forvaltningsansvar og myndighet i farvannet lagt til staten, mens

kommunene er gitt forvaltningsansvar og myndighet for farvannet i eget sjøområde. Statens ansvar er i hovedsak begrenset til fremkommeligheten i alle hoved- og bileder, mens kommunene har ansvaret for fremkommeligheten i eget sjøområde.

I praksis betyr dette at kommunenes utøver sitt ansvar og oppgaver i all hovedsak farvannet nær havnene. Gjennom en rekke unntaksbestemmelser er i realiteten kommunenes ansvar svært begrenset. Med alle unntaksbestemmelsene i gjeldene lov, fremstår ansvars- og myndighetsfordelingen i dagens lov som svært komplisert, og er til dels overlappende mellom staten og kommunene.
Som en forenkling, og for å klargjøre ansvarsforholdene mellom kommune og stat, foreslår utvalget at staten tillegges ansvaret i farvannet utenfor havn – uavhengig av tiltak, og om tiltaket påvirker sikkerhet og fremkommelighet i hoved- og biled, mens kommunen skal ha ansvaret i sjøområde i egen havn. Forslaget innebærer at staten tar et større ansvar for kostandene med å tilrettelegge for sikker sjøtrafikk.

Utvalget foreslår at myndighetsutøvelsen som hovedregel legges til staten, og at berørte kommuner skal høres og at uttalelsen skal tillegges vekt.

Administrasjonens vurdering
Dagens havnelov har uklare regler og til dels overlappende ansvarsområder fordelt på kommune og stat. Ved å legge hovedansvaret til ett subjekt - i dette tilfelle Kystverket - vil det bidra til å skape forutsigbarhet for brukerne ved at reglene er like, og ikke som i dag der grensene til sjøs er uklare. Den foreslåtte modellen vil kunne gi enkle og tydelige grenser mellom statens og kommunenes ansvars- og myndighetsområder.

Det vil videre bidra til å sikre en enhetlig praksis uavhengig av kommunegrenser i farvannet og den enkelte kommunes økonomi og ressurser.

Administrasjonen mener det er riktig at staten tar et større ansvar for kostnadene med å tilrettelegge for sikker sjøtrafikk.

Regulering av ferdsel med fritidsfartøy
Utvalget behandler regulering av ferdsel med fritidsfartøy spesielt og viser til særlig oppmerksomhet rundt ønsker om regulering av bruk av vannscooter sommeren 2017, da den såkalte Vannscooterforskriften med hjemmel i Småbåtloven ble opphevet. Etter opphevingen av forskriften ble skillet mellom vannscootere og andre farkoster til vanns fjernet. Vannscootere og lignende farkoster ble underlagt samme regelverk som øvrige farkoster.

Flere departementer og Kystverket har likevel vist til muligheter kommunene har for å regulere gjennom lokale forskrifter. Samferdselsdepartementet har utgitt en veileder til kommunene, som blant annet beskriver krav til hvilke vurderinger kommunene må gjøre ved utferdigelse av forskriftsbestemmelser med hjemmel i Havne- og farvannsloven. Blant annet må kommunene ifølge veilederen vurdere om en regulering av bruk av vannscooter eller andre fritidsfartøy faktisk er egnet til å bidra til trygg ferdsel, forsvarlig forvaltning av farvannet, ivaretakelse av miljø eller til tilretteleggelse for et attraktivt friluftsliv, og om en slik regulering også står i et rimelig forhold til de byrdene brukergruppen i farvannet påføres. Dette må ifølge veilederen vurderes konkret knyttet til de aktuelle farvann i den enkelte kommune, og det er opp til den enkelte kommune å påse at eventuelle reguleringer av bruk skjer innenfor de rammer som følger av havne- og farvannsloven og forskriftsmalen.

Utvalget mener at veilederen på dette punktet stiller krav til kommunene som det i praksis er

vanskelige å oppfylle. For vannscooter spesielt, mener utvalget at det kan være problematisk å dokumentere at vannscootere er farligere og mer til skade for miljøet enn andre fritidsfartøy. Utvalget mener at gjeldende lovs hjemmelsgrunnlag som kommunene har til å regulere ferdsel med fritidsfartøy ikke er tilfredsstillende. På denne bakgrunn har utvalget vurdert om kommunenes behov for slik regulering kan ivaretas på en mer hensiktsmessig måte. Utvalget viser til at plan- og bygningsloven (2008) er den sentrale loven i kommunenes arbeid med arealdisponering innenfor sitt sjøområde. Plan- og bygningsloven er omtalt i kapittel 4.2.3. Loven åpner for at areal kan avsettes i arealplan til blant annet formålet «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», og relevante underformål kan eksempelvis være ferdsel, farled, natur- og friluftsområde, jf. § 11-7 nr. 6.

Utvalget vil vise til at plan- og bygningsloven (2008) er den sentrale loven i kommunenes arbeid med arealdisponering innenfor sitt sjøområde. Plan- og bygningsloven er omtalt i kapittel 4.2.3. Loven åpner for at areal kan avsettes i arealplan til blant annet formålet «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», og relevante underformål kan eksempelvis være ferdsel, farled, natur og friluftsområde, jf. § 11-7 nr. 6. Utvalget har funnet at plan- og bygningsloven gir kommunen som planmyndighet en relativt vid adgang til å regulere bruk av fritidsfartøy, av hensyn til arealdisponering og hvor ulike brukergrupper, hensynet til miljø og øvrige interesser kan vektlegges. Utvalget mener at plan- og bygningslovens arealdel er mer egnet enn havne- og farvannsloven som hjemmelsgrunnlag for kommunene til å regulere bruk av fritidsfartøy av hensyn til miljø og friluftsliv, og hvor regulering er basert på avveininger og prioriteringer av arealbruk.

Administrasjonens vurdering

Administrasjonen er enig med utvalget i at det har vist seg krevende å begrunne regulering av vannskuterkjøring på en juridisk holdbar måte med hjemmel i havne- og farvannsloven. Administrasjonen er også enig i at arealdelen i kommuneplanen *kan* være en vei å gå for kommuner som ønsker regulering. Administrasjonen vil imidlertid peke på at utvalget ikke har diskutert håndhevelse og oppfølging av reguleringer.

Administrasjonen mener at hvilke muligheter som finnes for å tilpasse dagens havne- og farvannslov til kommunenes faktiske utfordringer når det gjelder regulering av ferdsel med fritidsfartøy bør utredes og drøftes mer grundig.

Administrasjonen mener oppfølging og håndhevelse av reguleringer av ferdsel med fritidsfartøy med hjemmel i plan- og bygningsloven også må utredes mer, praktiske konsekvenser av denne fremgangsmåten må analyseres nærmere, herunder sanksjonsmuligheter ved overtredelser.

KS Storbynettverkets uttalelse

Vedlegg 3: KS Storbynettverk diskuterte lovforslaget i sitt møte 20 april, og har ønsket å avgi uttalelse til KS hovedstyre om dette før hovedstyrets behandling av vårt høringssvar. Denne fremgår av vedlegg 3.

Lasse Hansen

Helge Eide

Vedlegg 1

Tabell 2.1 Materielle endringer som følge av lovutkastet

Tematikk	Havne- og farvannsloven (2009)	Flertallets lovforslag
Fremkommelighet i farvannet	Ansvaret er fordelt mellom stat og kommune.	Staten har ansvaret. Ansvaret er avgrenset geografisk mot havnen, og begrenset saklig til å gjelde fremkommelighet for allmenn ferdsel og gjenstander som er til hinder eller fare. I havnen forutsettes fremkommeligheten ivaretatt av havnen(e) selv.
Regulering av ferdsel	Myndigheten er lagt til staten. Kommunen har en viss myndighet til å regulere ferdsel gjennom ordensforskrifter. Statens myndighet skal gå foran kommunens.	Staten regulerer ferdselen i farvannet. Berørte kommuner skal høres og deres innspill skal vektlegges.
Tiltak som krever tillatelse	Myndigheten er fordelt mellom stat og kommune. Søknad om tiltak med vesentlige konsekvenser skal alltid avgjøres av staten.	Staten behandler søknader om tiltak som kan påvirke sikkerhet og fremkommelighet i farvannet. Kommunens uttalelse innhentes ved tiltak som kan påvirke sikkerheten og fremkommeligheten i havnen. Kommunen behandler søknader om tiltak der det bare er forholdene lokalt i havnen som kan bli påvirket.
Pålegg til den ansvarlige om å treffe tiltak for å fjerne eller begrense farer i farvannet	Myndighet er fordelt mellom stat og kommune. Tiltak overfor fartøy i fare er kun lagt til staten.	Myndighet ligger til staten når det gjelder farvannet, og til kommunen når det gjelder havn.
Ansvarssubjekt – forbud mot å volde fare, skade eller ulempe i farvannet	Ansvarssubjektet er registrert eier eller eier av gjenstanden på henholdsvis hendelses- eller vedtakstidspunktet.	Fartøyets eier, reder og den som for øvrig har etterlatt gjenstanden kan holdes ansvarlig.
Mottaksplikt	Særskilt bestemmelse om mottaksplikt for kommunale og private havner som er åpne for allmenn trafikk.	Ingen særskilt bestemmelse om mottaksplikt. Havner reguleres av konkurranserett og myndighetsmisbrukslæren.
Begrensning av anløp av hensyn til ulovlig akutt lokal luftforurensning	Åpner for at havner kan begrense anløp til havn av hensyn til miljø.	Kommunen kan gi forskrift om begrensning av anløp til havn når det er nødvendig fordi lokal luftforurensning overskrider tillatt nivå.
Organisasjonsform for kommunal havnevirksomhet	Kommunen gis valgfrihet med hensyn til valg av organisasjonsform for sin havnevirksomhet. Regulering av kommuners og privates deltagelse i foretak. Departementet kan gi nærmere regler om organisering av havner.	Loven legger ingen begrensninger på kommunens valgfrihet.

Tabell 2.1 Materielle endringer som følge av lovutkastet

Tematikk	Havne- og farvannsloven (2009)	Flertallets lovforslag
Skille mellom kommunens myndighetsutøvelse og havnevirksomhet	Ikke krav om skille i gjeldende lov.	Krav om organisatorisk skille mellom kommunens myndighetsutøvelse og dens havnevirksomhet.
Organisering av virksomhet i havner	Departementet kan gi nærmere regler om organisering og forvaltning av havnevirksomhet.	Departementet er gitt myndighet til å regulere havnens forvaltning av havneinfrastruktur og havnetjenester.
Utpekte havner	Departementet kan utpeke havner som er særlig viktige, og fastsette nærmere krav til slike havner.	Ingen bestemmelse om utpekte havner i lovutkastet.
Havnekapital	Som hovedregel skal havnekapitalen kun benyttes til havneformål. Staten må gi tillatelse dersom havnekapital skal benyttes til annet enn havnevirksomhet og dersom kommunen ønsker fritak fra reglene om havnekapital. Ingen mulighet for kommunen til å ta utbytte fra havnevirksomheten til fri bruk.	Kommunen gis adgang til å ta ut utbytte fra havnekapitalen til fri bruk, dersom havnevirksomhetens behov er sikret.
Statlige havner	Departementet har myndighet til å bestemme at moloer, kaier mv. skal brukes til bestemte formål.	Ingen bestemmelse om statlige havner i lovutkastet.
Drift og vedlikehold av havn	Eier av havner og havneterminaler skal sørge for forsvarlig drift og vedlikehold av havn. Departementet er gitt myndighet til å treffe enkeltvedtak og gi forskrift om sikkerhet mv.	Ingen bestemmelse om forsvarlighetsstandard i lovutkastet, men departementets myndighet er videreført.
Havner med persontrafikk	Eier av havner og havneterminaler som har persontrafikk skal drives på en sikker måte for å ivareta hensynet til liv og helse. Departementet er gitt myndighet til å gi forskrift om persontrafikk.	Ingen bestemmelse om havner med persontrafikk i lovutkastet, men departementets myndighet til å gi forskrift er videreført.
Bistand til Forsvaret i sikkerhetspolitiske kriser og i krig	Ikke hjemmel i gjeldende lov.	Plikt for eiere og operatører av alle havner og havneterminaler til å bistå Forsvaret i sikkerhetspolitiske kriser og i krig. Departementet kan definere havner og havneterminaler av særlig forsvarsmessig betydning og stille krav til beredskapsplaner mv.

Vedlegg 2: KS-advokatenes gjennomgang av NOU 2018:4

Ansvar og myndighet

I dagens havne- og farvannslov er forvaltningsansvar og myndighet i farvannet lagt til staten, mens kommunene er gitt forvaltningsansvar og myndighet for farvannet i eget sjøområde. Statens ansvar er i hovedsak begrenset til fremkommeligheten i alle hoved- og bileder, mens kommunene har ansvaret for fremkommeligheten i eget sjøområde.

Et hvert tiltak som kan påvirke sikkerheten og fremkommelighet i hoved- og biled forutsetter en tillatelse fra staten, med tillegg av følgende tiltak:
Akvakulturanlegg, kraftproduserende anlegg i sjø, rørledninger for olje og gass, broer, luftspenn, innretninger, installasjoner og anlegg for kraftproduksjon og petroleumsvirksomhet, herunder slep og oppankring av slike, tiltak som krysser en kommunegrense og andre tiltak som kan skape vesentlige hindringer eller ulempe for den alminnelige ferdsel, herunder sprengninger, større slep, seismiske undersøkelser og utprøving av utstyr. Tiltak utover dette er tillagt kommunen å avgjøre.

I praksis betyr dette at kommunenes utøver sitt ansvar og oppgaver i all hovedsak farvannet nær havnene. Gjennom en rekke unntaksbestemmelser er i realiteten kommunenes ansvar svært begrenset. Med alle unntaksbestemmelsene i gjeldene lov, fremstår ansvars- og myndighetsfordelingen i dagens lov som svært komplisert, og er til dels overlappende mellom staten og kommunene.
Som en forenkling, og for å klargjøre ansvarsforholdene mellom kommune og stat, foreslår utvalget at staten tillegges ansvaret i farvannet utenfor havn – uavhengig av tiltak, og om tiltaket påvirker sikkerhet og fremkommelighet i hoved- og biled, mens kommunen skal ha ansvaret i sjøområde i egen havn. Forslaget innebærer at staten tar et større ansvar for kostandene med å tilrettelegge for sikker sjøtrafikk.

Utvalget foreslår at myndighetsutøvelsen som hovedregel legges til staten, og at berørte kommuner skal høres og at uttalelsen skal tillegges vekt.

KS-advokatenes kommentar

Dagens havnelov har uklare regler og til dels overlappende ansvarsområder fordelt på kommune og stat. Ved å legge hovedansvaret til ett subjekt - i dette tilfelle Kystverket - vil det bidra til å skape forutsigbarhet for brukerne ved at reglene er like, og ikke som i dag der grensene til sjøs er uklare. Den foreslåtte modellen vil kunne gi enkle og tydelige grenser mellom statens og kommunenes ansvars- og myndighetsområder.

Det vil videre bidra til å sikre en enhetlig praksis uavhengig av kommunegrenser i farvannet og den enkelte kommunes økonomi og ressurser.

Administrasjonen mener det er riktig at staten tar et større ansvar for kostnadene med å tilrettelegge for sikker sjøtrafikk.

Administrasjonen er også enig i at myndighetsutøvelsen som hovedregel legges til staten, og at berørte kommuner skal høres og at uttalelsen skal tillegges vekt. Dette innebærer at alle klager knyttet til farvannet utenfor sjøområdet i haven må håndteres av staten. Det vil i prinsippet si Kystverket. Administrasjonen vurderer dette som en fordel for kommunene.

Mer aktivt eierskap – adgang til utbytte

Det har skjedd viktige endringer i samfunnet de siste 30 år, med en sterk urbanisering som har økt verdien på sjønære arealer. Mange steder er det ikke lenger hensiktsmessig å ha havnevirksomhet i sentrum. Behovet for havneareal blitt redusert. I dag er skipene kortest mulig i havn, og lossing og lasting gjøres raskt og effektivt, mens det tidligere kunne ta mange dager å losse eller laste et skip. Dette har noen steder bidratt til at attraktive sjøarealer er solgt ut av havnen og dermed blitt frigjort til byutvikling. Salg av arealer har bidratt til at havnekapitalen for noen havner har blitt større enn hva som kan anses som nødvendig for å sikre havnenes fremtidige utvikling. Dagens lovverk hindrer at havnekapitalen kan brukes til andre sentrale kommunale oppgaver. De er også til hinder for at sentrumsnære arealer ikke kan frigjøres for annen virksomhet. I slike tilfeller opplever kommunene at arealet er låst.

Utvalget har vurdert lovens særlige regulering av kommunal havnevirksomhet og kapitalen i kommunale havner (havnekapitalen). Bestemmelsene foreslås utformet slik at de legger til rette for markedsorienterte havner. Videre er det vektlagt å legge til rette for at havnekapitalen og havnevirksomheten forvaltes på en mest mulig effektiv og samfunnsøkonomisk lønnsom måte. Det er også lagt vekt på at lovforslaget er i tråd med generelle rammebetingelsene for kommunal næringsvirksomhet, herunder statsstøtte- og konkurranseregelverket ved at det foreslås at havnens inntekter og kapital holdes regnskapsmessig adskilt fra kommunens øvrige virksomhet. Utvalget foreslås en begrenset adgang for kommunen til å ta ut utbytte fra havnekapitalen til fri bruk forutsatt at havnevirksomhetens behov er dekket. Dette foreslås slik:

«*Det kan bare deles ut verdier fra den kommunale havnevirksomheten dersom gjenværende egenkapital er tilstrekkelig til å ivareta forsvarlig drift, vedlikehold og utvikling av havnevirksomheten i tråd med lovens formål. Ved realisasjon av den kommunale havnevirksomhetens eiendom skal det gjøres tilstrekkelige avsetninger til nødvendige nyanlegg før utdeling etter første punktum kan foretas. Som utdeling regnes enhver overføring av verdier som direkte eller indirekte kommer eieren til gode*

Uttak av overskudd eller annen utdeling av midler fra kommunalt havnevirksomhet organisert som aksjeselskap, interkommunalt selskap eller kommunalt foretak kan bare besluttes av virksomhetens eierorgan etter forslag fra styret»

Bestemmelsene om utbytte foreslås å omfatte kommunale havner uavhengig av organisasjonsform.

KS-advokatenes kommentar

Dagens regler om havnekapital hindrer kommunen som eier i å ta utbytte av overskudd fra havnevirksomheten. Vi mener dagens havnelov er til hinder for å kunne ivareta utfordringene ved befolkningsveksten på mulig måte. De kommunale havnene, inkludert havnekapitalen, er en del av fellesskapets ressurser. I kommunal sektor sikres lokalt selvstyre gjennom vektlegging av rammefinansiering i stedet en best for øremerkede midler

Ønsket er å sikre at kommunene som eiere av havneinfrastruktur kan rigge havnene for effektiv drift og drive aktiv arealforvaltning. Ser man på havnenes økonomi som en andel av kommunens samlede økonomi utgjør havnene en viktig inntektskilde som kommunen med dagens havne- og farvannslov ikke kan disponere til andre kommunale formål. Vi støtter derfor utvalgets flertall som går inn for adgang til å ta utbytte fra havnekapitalen til fri bruk, men at det ikke må fastsettes strengere regler enn det som følger av aksjeloven.

Utbytte/utdeling betinges *for det første* av at gjenværende egenkapital er tilstrekkelig til å ivareta forsvarlig drift, vedlikehold og utvikling av havnevirksomheten. Det forutsettes at dette ikke er ment å være strengere enn aksjelovens prinsipper for utdeling, ettersom utvalget viser til aksjelovens regler om utbytte.

Ved salg av eiendom, foreslås utvalget at det skal settes av tilstrekkelige midler til nødvendige nye havnearealer før utdeling. KS-advokatene legger til grunn at dette kun er ment som en presisering av hva som følger av første setning, men at det fremhever viktigheten av å sikre tilstrekkelig areal for havnevirksomheten. En aksjeeier vil gjennom utbyttemuligheten ta del i den verdistigning som tilkommer en eiendom ved eventuelt salg i form av utbytte. KS-advokatene mener dette sikrer at kommunene får ta del i den verdistigningen et eventuelt eiendomssalg vil utløse og utnytte gevinsten til andre samfunnsnyttige formål.

Videre innebærer kravet om avsetning av tilstrekkelige midler at dersom et havneområde omreguleres til andre formål, og tidligere havneeiendom realiseres, eller eiendommene realiseres med tanke på omregulering til andre formål, at «gjenværende egenkapital til å ivareta forsvarlig drift, vedlikehold og utvikling av havnevirksomheten» må inkludere avsetning av tilstrekkelige midler til anskaffelse av nytt areal for havnevirksomheten der det er nødvendig. Hva som er «nødvendig», og om det er nødvendig å avsette midler i det hele tatt, vil bero på en konkret vurdering. Under gitte forutsetninger må forslaget forstås slik at det vil være grunnlag for at havneeieren kan ta ut hele den potensielle salgsgevinsten som utbytte.

I forslaget ligger at dagens bestemmelse om at «*havnekapitalen kun kan brukes til havneformål*» ikke videreføres. Lovens formålsbestemmelse og bestemmelsen om utbyttereglene vil likevel sette begrensninger for hva havnekapitalen kan brukes til, men dette gjelder ikke den delen som tas ut som utbytte. Dette gjelder kun kapitalen som forblir i virksomheten.

I utbytteregelen er det presisert at all overføring av verdier fra havnens kapital som direkte eller indirekte kommer eieren til gode regnes som utdeling. Begrepet «direkte eller indirekte» er ifølge utvalget ment å tilsvare begrepet i aksjeloven § 3-6 (2), og skal ha samme betydning. Dette innebærer at verdioverføringen kommer eier direkte til gode, dersom kommunen selv er den som mottar verdioverføring fra havnen. Bestemmelsen klargjør derimot ikke hvordan en situasjon der midler fra havnen brukes til prosjekter som kommer både havnen og eier til gode skal løses. Dersom det bevilges penger fra havnens midler til bygging av en gangbro eller rundkjøring som begge vil ha nytte av straks prosjektet står ferdig eller potensielt i fremtiden kan bevilgningen i sin helhet ikke anses som utbytte/utdeling. KS-advokatene mener dette ikke anses kan anses som utbytte og mener dette bør klargjøres.

Utbytte betinges *for det andre* av at det ikke kan tas ut større utbytte enn det styret foreslår og at dette også gjelder når havnen er organisert som kommunalt foretak (KF). Prinsippet tilsvarer aksjelovens regler om utbytte. Dette anses fornuftig i forhold til utbytte fra egne rettssubjekter (AS, IKS OG SA), men ikke i forhold til et KF. Forslaget innebærer at kommunestyret ikke skal kunne ta ut større utbytte enn det styret i kommunalt foretak foreslås. Dette betyr *fravikelse fra kommunelovens prinsipp* om at kommunestyret er øverste organ og kan gripe inn overfor avgjørelser truffet av underordnet organ. Utvalget har ikke drøftet forholdet til kommuneloven og hvorfor det er nødvendig å innskrenke kommunestyrets suverenitet. Vi stiller spørsmål om dette er riktig og nødvendig. Vi mener det må være opp til kommunestyret å bestemme utbyttets størrelse og mener kommunestyrets myndighet uansett er begrenset gjennom kravet til nødvendig avsetning. Dette bør uansett vurderes nærmere.

Vi støtter forslaget om et regnskapsmessig skille mellom havnens inntekter og kapital og kommunens øvrige virksomhet. Dette er tråd med rapport om Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører som ble offentliggjort 23.01. 2018.

Nærmere om ansvaret for fremkommelighet og beredskap

I lovforslagets § 3 d defineres havn som «sjø- og landområder som er tilrettelagt for mottak og fortøyning av fartøy, og andre områder som er tilknyttet disse».

KS-advokatenes kommentar

KS-avokatene oppfatter at dette må gjelde havneområde knyttet opp mot alle typer havner uavhengig av eierskap, også enkeltstående fergeleier og hutigbåtkaiene. KS-avokatene mener departement bør vurdere om ikke dette bør presiseres i merknadene til lovtekst.

I lovforslagets §§ 7 og 13 brukes henholdsvis begrepet «ferdsel» og «alminnelig ferdsel». Begrepene er ikke nærmere definert. Hva som ligger i begrepene er ikke klart. KS-avokatene mener begrepene bør klargjøres.

Fergetrafikken og hutigbåtrutene er en del av den alminnelige samferdselen og må sikres. Statens ansvar for fremkommeligheten i lovforslagets § 7 sier ikke noe om statens plikter utover over at den har et ansvar for å opprettholde ferdselen og at staten skal ha ansvaret for isbrøyting. KS-avokatene legger til grunn at ansvaret for den alminnelige ferdselen opprettholdes og forutsetter at det er naturlig at staten sørger for isbrøyting for de offentlige ferge- og hutigbåtrutene enten selv eller gjennom avtaler med de kommunale havnene eller private.

Vi er bekymret for om beredskapen vil bli tilstrekkelig ivaretatt. Det er ikke nærmere klargjort hva som ligger i statens ansvar annet enn at staten må sørge for det nødvendige apparatet, og i tilfelle behov inngå avtaler.

Det sies ikke noe om når departementet eller Kystverket har plikt til å gripe inn eller hvor lang tid det må gå før isbrøyting eller fjerning av gjenstander skal iverksettes. KS-advokatene mener dette ikke er tilstrekkelig. Departementet må bes vurdere å fastsette nærmere regler for når plikten til å gripe inn skal iverksettes.

Dersom kystverket eller andre som skal utføre oppdraget på vegne av departement ikke sørger for å oppfylle sine plikter, må det fastsettes regler som sikrer at de kommunale havnene får anledning til å rydde opp. Dette vil eksempelvis være tilfelle der det må rykkes ut raskt for å sikre fremkommeligheten uten at det foreligger avtale mellom, eller en situasjon hvor Kystverket er forhindret til å rykke ut.

Videre mener KS-advokatene at det må fastsettes regler som sikrer at havene for oppgjør for arbeidet de utfører innenfor statens ansvarsområde.

Det sies heller ikke noe om innholdet i det apparatet staten må ha på plass for å sikre fremkommeligheten. Utvalget peker bare på at det bør inngås avtaler med foretak som kan utføre oppgavene. Utvalget skriver at «*Departementet må vurdere konkret hvilke tiltak som er egnet dersom det oppdages forhold som hindrer eller vanskeliggjør ferdselen, herunder eventuelt benytte seg av de forvaltningstiltak som havne- og farvannsloven åpner for.»*

Utvalget forutsetter at det inngås avtaler med kommunale havner eller private om utførelse av statens oppgaver. Mange av de større havnene har allerede utstyr og bygd opp en beredskap å sikre fremkommeligheten i farvannet. Når havnene uansett må holde oppe fremkommeligheten nær egen havn, må disse havnene ha eget utstyr for fremkommelighet og beredskap for å sikre fremkommeligheten i eget osjøområde. Det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt at dette utnyttes gjennom avtaler mellom staten og havnene. De kommunale havnene har i tillegg viktig lokalkunnskap som kan komme staten til nytte gjennom slike samarbeidsavtaler.

I den grad det er mulig, bør det fastsettes noen nærmere retningslinjer for innholdet i avtalene for å unngå tvister, særlig gjelder dette bestemmelser knyttet til oppgjør for utstyr som må anskaffes, vedlikeholdes, og oppgjør ved utrykning og isbrøyting.

Organisering av havnevirksomheten

Det er lagt opp til at det skal være opp til kommunen selv å bestemme hvordan den kommunale havnen skal organiseres. Det betyr at havnene fortsatt kan organiseres som en del av kommunen som rettssubjekt, enten som egen etat eller kommunalt foretak eller organiseres som eget rettssubjekt utenfor kommunen. Alternativet vil da være aksjeselskap (AS) dersom kommunen er eneeier. Går flere kommuner sammen om å drift av havn, kan dette løses enten ved å opprette et Interkommunalt selskap (IKS), et aksjeselskap (AS) eller et samvirkeforetak (SA). Det vil heller ikke være noe formelt til hinder for at havnevirksomheten organiseres som et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27, men dette anbefales ikke av utvalget idet de organisatoriske rammene for denne type virksomhet etter utvalgets syn bør være mer robuste og fastere.
Det nye forslaget åpner også opp for at kommunen kan drifte en havn sammen med private, alternativet vil da være aksjeselskap (AS) eller samvirkeforetak (SA). Utvalget foreslår ingen endringer i de bestemmelsene som regulerer de ulike organisasjonsformene, herunder heller ikke for et IKS.

KS-advokatenes kommentar

KS-advokatene mener utvalgets forslag ivaretar kommunenes rett til selvbestemmelse når det gjelder organisering og støtter forslaget. Vi er enig i utvalgets vurdering ved bruk av § 27- samarbeid. Dette vil også gjelde kommunalt oppgavefellesskap som i forslag til ny kommunelov er foreslått i stedet for nåværende § 27- samarbeid.

Regulering av ferdsel med fritidsfartøy

Utvalget behandler regulering av ferdsel med fritidsfartøy spesielt og viser til særlig oppmerksomhet rundt ønsker om regulering av bruk av vannscooter sommeren 2017, da den såkalte Vannscooterforskriften med hjemmel i Småbåtloven ble opphevet. Etter opphevingen av forskriften ble skillet mellom vannscootere og andre farkoster til vanns fjernet. Vannscootere og lignende farkoster ble underlagt samme regelverk som øvrige farkoster.

Flere departementer og Kystverket har likevel vist til muligheter kommunene har for å regulere gjennom lokale forskrifter. Samferdselsdepartementet har utgitt en veileder til kommunene, som blant annet beskriver krav til hvilke vurderinger kommunene må gjøre ved utferdigelse av forskriftsbestemmelser med hjemmel i Havne- og farvannsloven. Blant annet må kommunene ifølge veilederen vurdere om en regulering av bruk av vannscooter eller andre fritidsfartøy faktisk er egnet til å bidra til trygg ferdsel, forsvarlig forvaltning av farvannet, ivaretakelse av miljø eller til tilretteleggelse for et attraktivt friluftsliv, og om en slik regulering også står i et rimelig forhold til de byrdene brukergruppen i farvannet påføres. Dette må ifølge veilederen vurderes konkret knyttet til de aktuelle farvann i den enkelte kommune, og det er opp til den enkelte kommune å påse at eventuelle reguleringer av bruk skjer innenfor de rammer som følger av havne- og farvannsloven og forskriftsmalen.

Utvalget mener at veilederen på dette punktet stiller krav til kommunene som det i praksis er vanskelige å oppfylle. For vannscooter spesielt, mener utvalget at det kan være problematisk å dokumentere at vannscootere er farligere og mer til skade for miljøet enn andre fritidsfartøy.

Utvalget mener at gjeldende lovs hjemmelsgrunnlag som kommunene har til å regulere ferdsel med fritidsfartøy ikke er tilfredsstillende. På denne bakgrunn har utvalget vurdert om kommunenes behov for slik regulering kan ivaretas på en mer hensiktsmessig måte. Utvalget viser til at plan- og bygningsloven (2008) er den sentrale loven i kommunenes arbeid med arealdisponering innenfor sitt sjøområde. Plan- og bygningsloven er omtalt i kapittel 4.2.3. Loven åpner for at areal kan avsettes i arealplan til blant annet formålet «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», og relevante underformål kan eksempelvis være ferdsel, farled, natur- og friluftsområde, jf. § 11-7 nr. 6. Utvalget vil vise til at plan- og bygningsloven (2008) er den sentrale loven i kommunenes arbeid med arealdisponering innenfor sitt sjøområde. Plan- og bygningsloven er omtalt i kapittel 4.2.3. Loven åpner for at areal kan avsettes i arealplan til blant annet formålet «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», og relevante underformål kan eksempelvis være ferdsel, farled, natur- og friluftsområde, jf. § 11-7 nr. 6.

Utvalget har funnet at plan- og bygningsloven gir kommunen som planmyndighet en relativt vid adgang til å regulere bruk av fritidsfartøy, av hensyn til arealdisponering og hvor ulike brukergrupper, hensynet til miljø og øvrige interesser kan vektlegges. Utvalget mener at plan- og bygningslovens arealdel er mer egnet enn havne- og farvannsloven som hjemmelsgrunnlag for kommunene til å regulere bruk av fritidsfartøy av hensyn til miljø og friluftsliv, og hvor regulering er basert på avveininger og prioriteringer av arealbruk.

KS-advokatenes kommentar

KS-advokatene er enig med utvalget i at det har vist seg krevende å begrunne regulering av vannskuterkjøring på en juridisk holdbar måte med hjemmel i havne- og farvannsloven. KS-advokatene er også enig i at arealdelen i kommuneplanen *kan* være en vei å gå for kommuner som ønsker regulering. Vi vil imidlertid peke på at utvalget ikke har diskutert håndhevelse og oppfølging av reguleringer.

KS-advokatene mener at hvilke muligheter som finnes for å tilpasse dagens havne- og farvannslov til kommunenes faktiske utfordringer når det gjelder regulering av ferdsel med fritidsfartøy bør utredes og drøftes mer grundig.

KS-advokatene mener oppfølging og håndhevelse av reguleringer av ferdsel med fritidsfartøy med hjemmel i plan- og bygningsloven også må utredes mer, praktiske konsekvenser av denne fremgangsmåten må analyseres nærmere, herunder sanksjonsmuligheter ved overtredelser.

Anløpsavgift

Utvalgets flertall foreslår å fjerne hjemmelen for innkreving av anløpsavgift.
Anløpsavgiften skal i dag dekke kommunenes utgifter knyttet til ansvaret for fremkommelighet i eget sjøområde og til myndighetsutøvelsen etter loven, eksempelvis til behandling av søknader. Den samlede anløpsavgiften skal ikke overstige kommunens faktiske kostnader på området (selvkost), og kan avkreves alle skip som anløper havn i kommunen.
For øvrig drives havnen på alminnelige kommersielle vilkår ved salg av varer og tjenester, og havnens inntekter tas inn gjennom det som loven betegner som «vederlag».

Dagens regelverk er komplisert, og det er derfor vanskelig å få oversikt over hvordan havnene beregner sine vederlag og avgifter. Kystverket har behandlet flere klagesaker på anløpsavgiften og hva som kan gå inn i selvkostregnskapet. Bakgrunnen for flertallets forslag er at store deler av kostnadene som anløpsavgiften er ment å dekke faller bort med at det foreslås at staten overtar ansvaret og myndigheten i farvannet som sådan. Forslaget vil videre redusere faren for dobbeltbetaling ved at det både betales vederlag for tjenester og avgift for oppgaver knyttet til myndighetsutøving.

KS-advokatenes kommentar

Kommunene er ikke pliktig til å kreve anløpsavgift i dag. Det er heller ikke alle havene som benytter seg av denne adgangen. Dessuten tolkes dagens regelverk forskjellig. Det har ført til klager slik utvalgets flertall påpeker. Det er mer fornuftig og forutsigbart at de utgifter havnen vil ha knyttet til å sikre fremkommelighet i egen havn, belastes brukerne gjennom de ordinære vederlagene. Dette samsvarer med kravet om kommersiell drift. Vi støtter derfor forslaget om å fjerne adgangen til å ta anløpsavgift. Samtidig er det viktig at havnen sikres mulighet til å kreve vederlag for sine tjenester som en kommersiell aktør.

Det forutsettes at havnens utgifter kan dekkes inn gjennom vederlag eller gebyrer fastsatt gjennom forskrifter.

Vedlegg 3: Innspill fra KS Storbynettverk til behandling av høring NOU 2018:4 – Sjøveien videre – havne og farvannslov

Innspill til KS behandling av høring NOU 2018:4 Sjøveien videre

Fra: KS Storbynettverk
Dato: 11.05.2018

Konklusjon
KS Storbynettverk mener at Havne- og farvannslovutvalgets forslag til ny havne- og farvannslov legger bedre til rette for effektiv, miljøvennlig og samfunnsøkonomisk havnedrift enn gjeldene lovverk. Forslaget gir også kommunene som eiere et bedre verktøy for å forvalte havnekapitalen til det beste for havnene, innbyggerne og kommunene. Enkelte av begrensningene som er lagt på kommunenes eierstyring er etter KS Storbynettverks mening ikke nødvendige for å sikre forsvarlig havnedrift.

Bakgrunn
Havne- og farvannslovutvalget har foretatt en helhetlig gjennomgang av gjeldende havne- og farvannslov. Utvalget la 1. mars fram sin utredning NOU 2018:4 Sjøveien videre, forslag til ny havne- og farvannslov. Samferdselsdepartementet har sendt utredningen på høring med høringsfrist 15. juni. En endring av havneloven kan ha stor betydning for flere av kommunene i Norge.

Havnenes rolle
Det er enighet om å tilrettelegge for overføring av godstransport fra veg til sjøtransport, og å gjøre sjøtransporten mer miljøvennlig. I dette har havnene en viktig rolle, som kommunene fullt ut støtter. Byene har valgt ulik organisasjonsform for havnevirksomheten. I Oslo og Kristiansand er havnevirksomheten organisert som kommunale foretak, mens Trondheim Havn er organisert som et interkommunalt selskap. Havne- og farvannslovutvalget foreslår ikke innskrenkninger i kommunenes frihet til selv å velge organisasjonsform for havnevirksomheten, og KS Storbynettverk støtter utvalgets vurdering.

Fellesskapets ressurser
KS Storbynettverk mener at de kommunale havnene, inkludert havnekapitalen, er en del av fellesskapets ressurser. Dagens rigide regler for anvendelse av havnekapitalen gir ikke gode nok insentiver til effektiv drift i havnene, riktig ressursallokering og lønnsomme investeringer. I dagens lovverk er havnekapitalen skjermet mens den kommunale eierens økonomi ikke er skjermet mot krav fra havnens kreditorer dersom ikke havnekapitalen strekker til. Dette er etter KS Storbynettverks vurdering urimelig.

Forvaltning av havnekapitalen
Havne- og farvannslovutvalgets forslag til bestemmelsen om uttak av verdier fra havnekapitalen er langt på vei er i tråd med aksjelovens § 8-1 bestemmelser om utbytte som sier at det er styret som foreslår utbytte og at utbyttet kun skal betales ut i den grad det etter utdelingen har en forsvarlig egenkapital og likviditet. Utvalget foreslår imidlertid noen tilleggskriterier om at det bare kan deles ut overskudd eller midler fra virksomheten dersom:
«gjenværende egenkapital er tilstrekkelig for å ivareta forsvarlig drift, vedlikehold og utvikling av havnevirksomheten i tråd med lovens formål. Ved realisasjon av den kommunale havnevirksomhetens eiendom skal det gjøres tilstrekkelige avsetninger til nødvendige nyanlegg før utdeling etter første punktum kan foretas»

KS Storbynettverk er tilfreds med at flertallet i utvalgets forslår en oppmykning av forvaltningen av havnekapitalen. Tilleggskriteriene er i tråd med slik en god og langsiktig eier av havnen bør opptre.

Det kan imidlertid stilles spørsmål ved hva tredje ledd gir av merverdi sammenlignet med aksjelovgivningens generelle bestemmelser om forsvarlig egenkapital og likviditet etter utdeling av utbytte.

Teknologisk utvikling og arealbehov
Den teknologiske utviklingen gjør at havnevirksomhet kan bli mindre plasskrevende framover. Ny teknologi kan videre lede til at havnedriften på enkelte områder blir annerledes enn i dag. KS Storbynettverk mener det bør være kommunen selv som avgjør hvilke arealer i kommunen som er egnet for, og bør avsettes til, havneformål og andre utbyggingsformål. Kommunen som eier av havner bør også som hovedregel selv avgjøre om havnen skal flyttes til et nytt område som reguleres for dette formålet. Dersom statlige eller regionale hensyn skulle tilsi noe annet, kan slike myndigheter påvirke beslutningen i planprosessen på ordinært vis.

Krav til avsetninger
Utvalget har i bestemmelsene om forvaltning av kapitalen foreslått at det skal settes krav om at det ved salg av eiendom skal det gjøres tilstrekkelige avsetninger til nødvendige nyanlegg før utdeling av verdier (utbytte) fra havnen kan betales ut. KS Storbynettverk mener utvalgets forslag i større grad enn gjeldende regelverk legger til rette for at nødvendig transformasjon av havneområder til byutvikling kan gjennomføres, men mener at kravet om tilstrekkelig avsetning til nyanlegg er unødvendig. Selv om det kan deles ut verdier fra havnens virksomhet vil kommunene opptre som ansvarlige eiere, samfunnsutviklere og myndighetsutøvere og forvalte havnekapitalen til det beste for både havnen og byens innbyggere.

Bestemmelser om mottaksplikt
Dagens lovverk har en særskilt bestemmelse om mottaksplikt for kommunale og private havner som er åpne for allmenn trafikk. Utvalget foreslår at disse bestemmelsene fjernes og at havner reguleres av konkurranserett og myndighetsmisbrukslæren. KS Storbynettverk mener det er rimelig at havnen bør kunne avvise fartøy som det er grunn til å tro ikke vil, eller kan, betale vederlag eller anløpsavgift. Det kan også være miljømessige hensyn som ligger til grunn for ønsket om avvisning. KS Storbynettverk støtter forslaget om å fjerne mottaksplikten.

Luftkvalitet
I forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) stilles det krav til lokal luftkvalitet, og storbyene jobber aktivt med å bedre luftkvaliteten for å beskytte menneskers helse. Ved fare for overskridelser av grenseverdiene er det krav om at det skal utarbeides en tiltaksutredning. KS Storbynettverk synes det er gledelig at et samlet utvalg tydeliggjør kommunens frihet til å begrense anløp til havn når det er nødvendig fordi lokal luftforurensning overskrider tillatt nivå.

Oppsummering
KS Storbynettverk støtter flertallet i havnelovutvalgets syn på forslag til ny havne- og farvannslov.

KS Storbynettverk mener at havnelovutvalgets syn reflekterer det kommunene mener er viktige tema i en ny havne- og farvannslov, spesielt med tanke på at kommunene skal kunne påvirke samfunnsnyttig utvikling i havneområdene.

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Kommuner og fylkeskommuner

Vår referanse:	07/00989-19
Arkivkode:	025
Saksbehandler:	Mariann Torvanger,
Deres referanse:	
Dato:	28.05.2018

KS kontingent for 2019

Dette dokument inneholder kontingentsatser for 2019.

- Kontingent til KS
- Kontingent til FoU-arbeidet i regi av KS

På Landstinget i 2016 ble nåværende satser vedtatt for beregning av KS kontingenten for perioden 2017-2020. Hvert landsting skal ta stilling til kontingentnivå og hvordan kontingentene til KS skal beregnes i kommende landstingsperiode.

Modellen for beregning av årlig medlemskontingent er videreført i den form den har hatt i foregående landstingsperiode, med unntak av justeringer som følge av endringer i fylkes- og kommunestruktur som vedtatt av landsstyret i november 2017;

«***Landsstyret har behandlet saken i møte 02.11.2017 sak 17/3***
Vedtak
Dagens kontingentmodell justeres for perioden 2018-2019 på følgende måte:
1. Kommunene som slås sammen betaler grunnbeløpene etter gammel kommunestruktur.
2. For de fylkeskommunene som slås sammen beregnes beløp etter gammel struktur.
3. Det legges fram ny sak med justering av medlemskontingenten for 2020, våren 2019.
4. Til Landstinget 2020 legges det fram forslag til ny helhetlig forutsigbar kontingentmodell som sikrer KS mulighet til å opprettholde aktivitetsnivået for medlemmene på en tilfredsstillende måte.»

For 2019 gir det følgende indekser:
- Lønnsvekstregulering med 3,5 %
- Konsumsprisjustering med 1,7 %
- Befolkningsvekst med 0,71 %

For 2019 innebærer dette en regulering av kontingentsatsene for:
- Ordinær KS Kontingent med 2,96 %
- FoU kontingent med 2,96 %
- Maksimumskontingent med 3,67 %
- Grunnbeløp for kommuner med 2,96 %

Kontingent til FoU-arbeidet holdes utenfor beregning av maksimumskontingenten.

1. Kontingent til KS for 2019

For fylkeskommunene:

Ordinær kontingent pr innbygger	kr.	25,60
FoU kontingent pr innbygger	kr.	4,27
Maksimumskontingent:	kr.	7 296 974
Maksimumskontingent Oslo:	kr.	5 901 965

For kommunene:

Ordinær kontingent pr innbygger	kr.	35,03
FoU kontingent pr innbygger	kr.	5,83
Grunnbeløp	kr.	87 186
Maksimumskontingent:	kr.	7 833 517
Maksimumskontingent Oslo:	kr.	6 760 432

Innbyggertall pr. 01.01.18 fra SSB legges til grunn. Kontingenten forfaller til betaling med 60 % av totalbeløpet medio januar 2019 og 40 % medio juni 2019.

Hva hver enkelt kommune/fylkeskommune skal betale i kontingent for 2019 finner en her:
www.ks.no/kontingent

Med vennlig hilsen

Lars Owe Kristiansen
Områdedirektør

post@ofotraadet.no

7. mai 18

REFERAT FRA MØTE OM REGIONALT POLITIRÅD
Tid: Fredag 4. mai 2018 kl. 13:00-15:00
Sted: Grand Royal Hotell, Narvik

Møtt: *Leder Tor Asgeir Johansen, ordfører i Tysfjord, Per Kristian Arntzen, ordfører i Ballangen, Geir Ketil Hansen, varaordfører i Narvik, Gunnhill Andreassen, varaordfører i Tjeldsund og Eva Ottesen, ordfører i Gratangen.*
Knut Einar Hanssen, rådmann i Ballangen, Lars Norman Andersen, rådmann i Narvik, Stine Fedreheim, rådmann i Evenes, Ole Kristian Severinsen, rådmann i Gratangen, Tor Erik Rønne, prosjektleder Jasska/Trygg
Ben-Inge Eriksen, leder av Ofoten politistasjonsdistrikt.

- **Presentasjon av "nye" Ofoten politistasjonsdistrikt.**
  Ben-Inge Eriksen orienterte – se vedlegg 1 s 8.

- **Presentasjon av "nye" Nordland politidistrikt.**
  Ben-Inge Eriksen orienterte se vedlegg 1. Det nye politidistriktet trådte i kraft fra 2. mai. I det ligger plikt til mer samarbeid enn før. Gratangen kommune vil være i Ofoten sitt gebet. Man skal se på de felles ressursene og ved hendelser skal nærmeste enhet rykke ut. Det skal etableres et lensmannskontor i Evenes, og lensmannskontoret i Tysfjord skal opprettholdes. Hensikten med reformen er å levere best mulig tjenester for pengene. Ben-Inge Eriksen ga uttrykk for at dette forumet er optimalt for å diskutere videre prioriteringer.

- **Ofoten sin plan for politikontaktordningen framover.**
  Det er et mål å få i gang politikontaktordningen raskt. Kommunene vil da få en kontakt som de henvender seg til. Som en start kan dette være en person for alle kommunene, så evt utvide om det blir behov for det. Politiet er i ferd med å ansette. Denne skal samarbeide med SLT-koordinator skoler, helsesøster osv og ha ansvar for oppfølging av politiråd. SLT står for «Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak». De som nå fungerer som politikontakter er Ben-Inge Eriksen og Anne-Katrine Rambøll. Det viktige nå er å komme i gang. Det kan være en utfordring at politikontakten her skal ha mange kommuner. Viktig med tilstedeværelse og at kommunene samhandler. Lage et fellesskap med forebygging. Kommunene og politiet eier utfordringene sammen. Når en person er på plass kan en få samarbeidet opp og gå sammen.

- **Politiråd i hver kommune eller samarbeid mellom kommunene.**
  Det er stor variasjon i kriminalitetsbildet. Se vedlegg 2. Viktig med grenseoverskridende samarbeid. Det foreslås som i dette møtet at regionalt politiråd holdes i forlengelsen av AU. Det skal skrives en samarbeidsavtale i løpet av sommeren med hver kommune som inneholder følgende punkter:
  - Politikontaktens rolle og oppgaver
  - Avtale om regionalt politiråd for Ofoten
  - Nøkler for samarbeid mellom politikontakt og SLT-koordinator.

- **Sekretariatet lager forsalg til sak til kommunestyrene om regionalt politiråd.**
  Det forberedes sak om felles regionalt politiråd. Dette vedtas evt av de seks kommunene Ballangen, Evenes, Narvik, Tysfjord, Tjeldsund og Gratangen. Politirådet skal være «De lange linjers organ», se utfordringer for framtida.

- Det må også finnes andre møteplasser, som f eks et operasjonelt møte mellom SLT-koordinator, politikontakt og helsesøster.

- **Forslag om orientering i representantskapet den 8. juni.**

- **Referat fra møte i Regionalt politiråd Nordland, v Geir Ketil Hansen.**
  Se vedlegg 3

Referent
Elisabeth Storjord

POLITIET

Nye Nordland politidistrikt

Regionalt politiråd
26. februar 2018

Politimesteren i Nordland

POLITIET

Politidistrikter ferdig organisert i 2018

2016 2017 2018

01.01.2016

12 nye politidistrikter formelt etablert

2017

FDE og stab satt i drift i politidistriktene

Våren 2018

Komplett organisasjon – GDE-struktur - iverksatt i alle distrikter

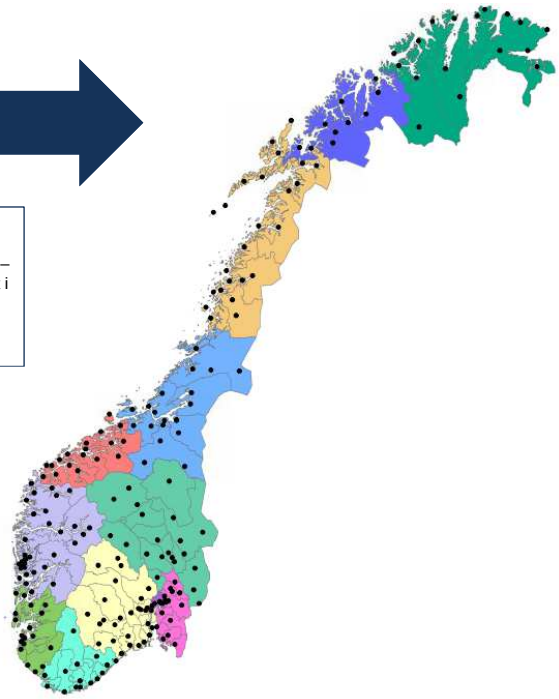

- 12 politidistrikter
- 116 lensmanns- og politistasjonsdistrikter
- 225 lensmannskontor og politistasjoner, hvorav 66 politistasjoner og 159 lensmannskontor

POLITIET

Org-/p-løp, IKT-tilpasninger og etablering av nye operasjonssentraler (PNP fase 1 og 2)

Status per 16.1.2018

Nordland politidistrikt

Ferdig | Iht. plan | Fare for forsinkelse | Forsinkelse | Begrenset omfang akseptert

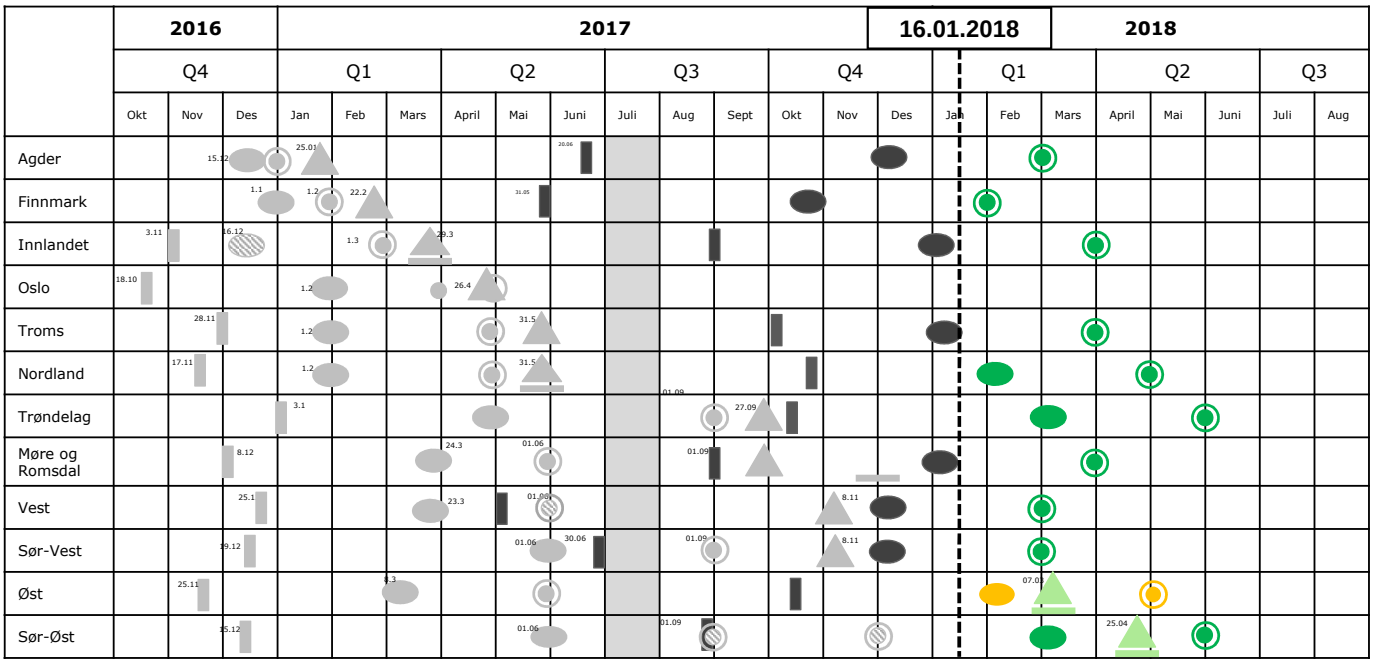

POLITIET

Overordnet organisasjonsmodell for Nordland politidistrikt

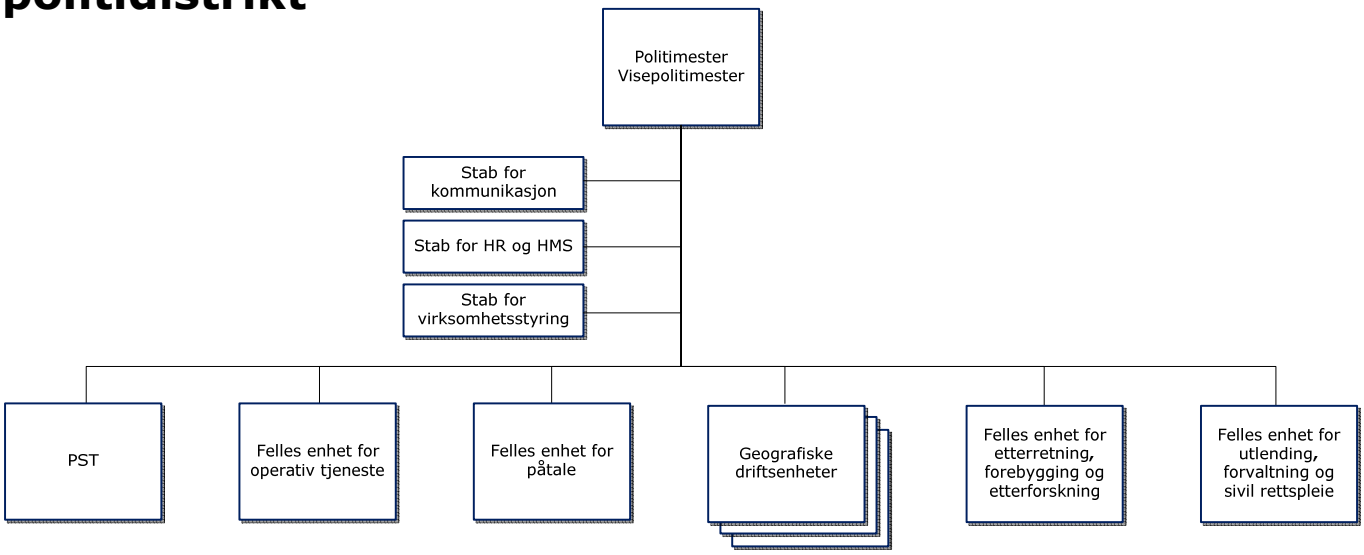

POLITIET

Organisering av politidistriktene

- **Geografiske driftsenheter (GDE)**:
  Har ansvar for politioppgavene innenfor et geografisk område i politidistriktet. Kan ha flere lensmannskontor og politistasjoner

- **Funksjonelle driftsenheter (FDE):**
  Ivaretar fellesoppgaver for hele distriktet. Disse har fagansvar innen bestemte fagområder og støtter polititjenesten i de geografiske driftsenhetene.

- **Lederstøttestaber:**
  Støtte distriktets ledelse innen HR og HMS, kommunikasjon og virksomhetsstyring

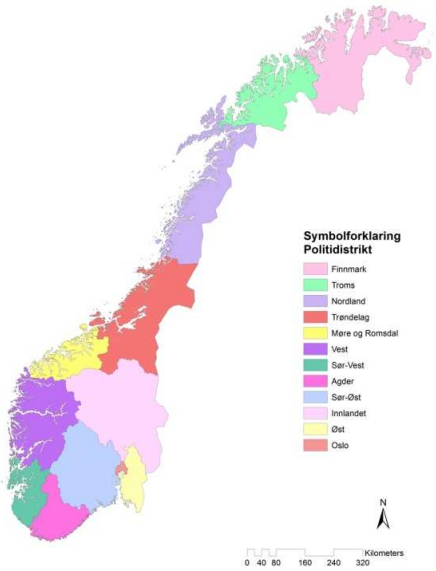

POLITIET

Nordland politidistrikt

Milepæler gjennom nærpolitireformen i Nordland PD

- 1.januar 2016 - Politidistriktet opprettet med ny politimester
- Januar 2016 – lokalt prosjekt opprettet og startet arbeidet
- Gjennomføring av interne prosjekter som REAL og HSO
- Mai 2016 startet arbeidet med organiseringen av FDE/Staber
- Oktober 2016 ble høring om den geografiske strukturen sendt ut
- November 2016 – Beslutning av organisering av FDE/Staber
- 1. februar 2017 – ferdig personalløp fase 1
- 1. mai 2017 "Go live" FDE /Staber
- I mai 2017 besluttet JBD organiseringen av norsk politi
- 31. mai 2017 – oppstart av ny operasjonssentral på Albertmyra

POLITIET

Nordland politidistrikt

- Høsten 2017 startet vi personalløpet del 2
- Oktober 2017 besluttet vi internt organisasjonskart og bemanningsplan
- 1. januar 2018 var i gang med alle de nye prioriterte punksjonene
- Februar 2018 avsluttes personalløpet
- 1. mai 2018 skal Nye Nordland politidistrikt være i drift

- Men alle funksjoner og roller vil ikke være på plass før tidligst i 2020.
- Må koordineres med bemanningstildeling

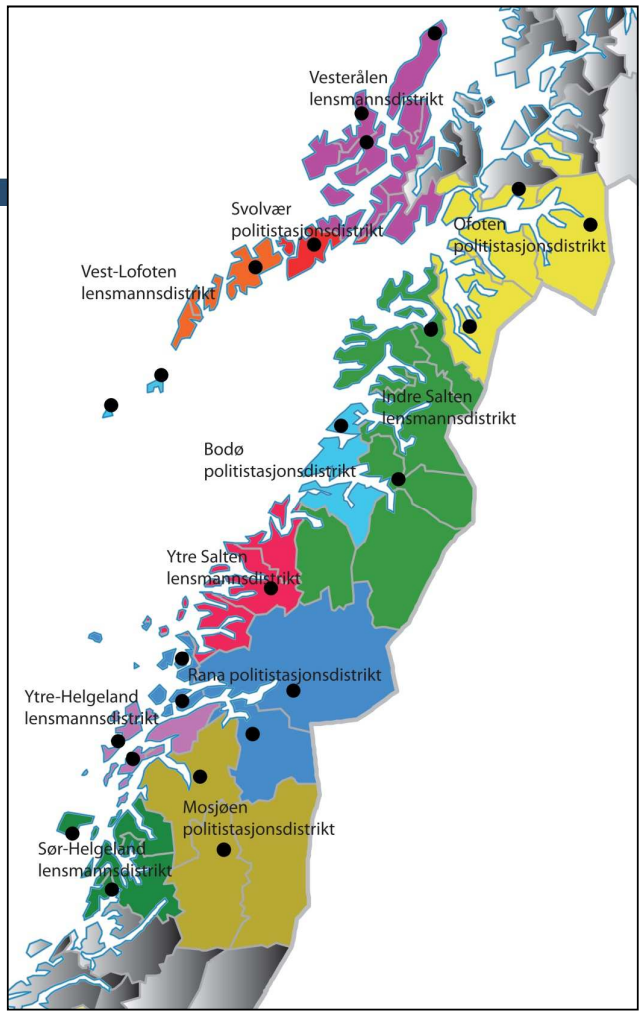

POLITIET

Nordland politidistrikt

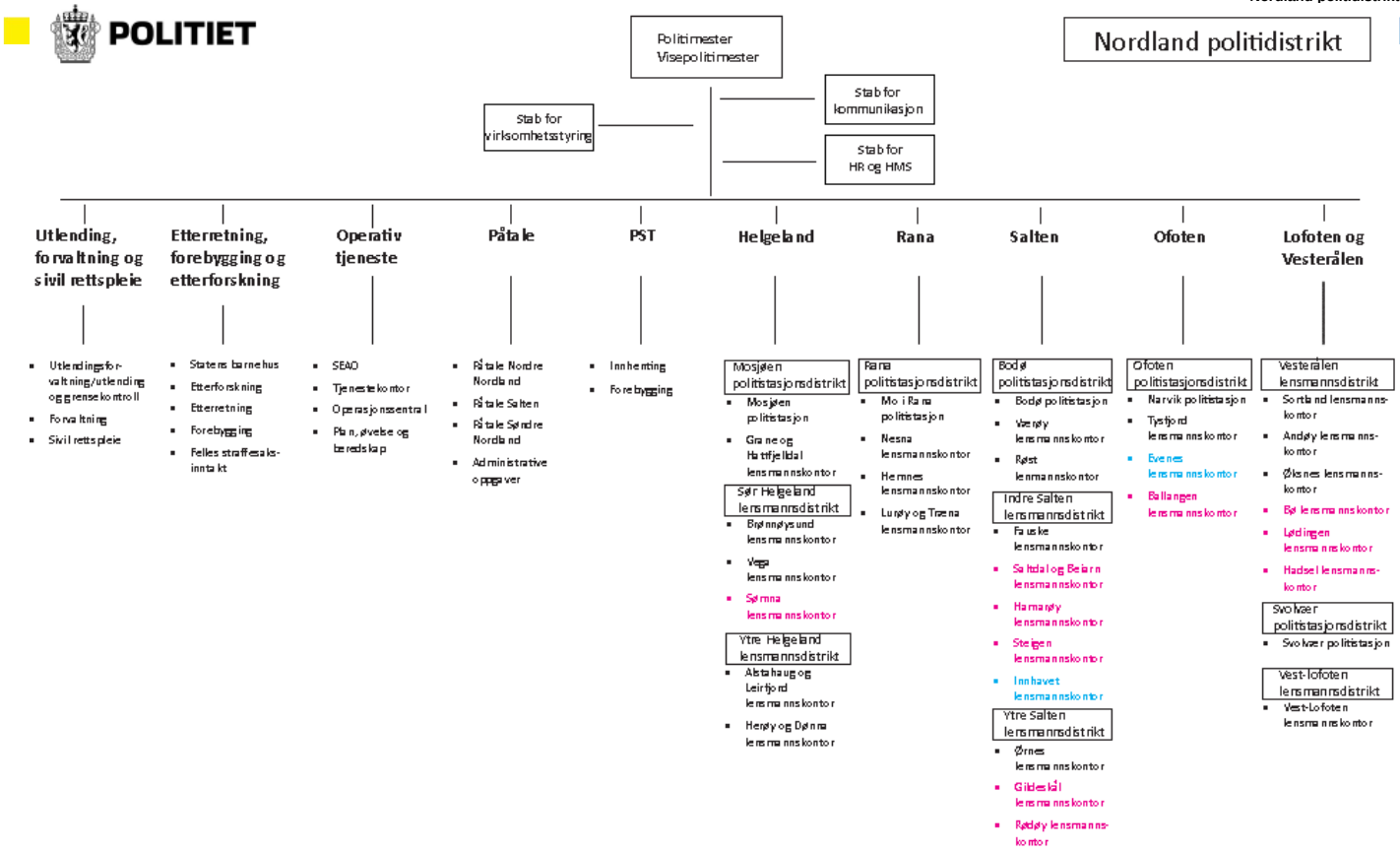

POLITIET

Hva har vi oppnådd i løpet av reformen?

- Vi har opprettet mange nye funksjoner og roller som vi ikke har hatt
  - Politikontakter
  - Næringslivskontakt
  - Bokoordinator
- Vi har opprettet et eget senter for Arbeidslivskriminalitet
- Vi har opprettet et støttesenter for kriminalitetsofre
- Gjennom oppbygging av statens barnehus og dedikert personell i funksjonelle enheter har vi satset mye på etterforskning av overgrep mot barn

POLITIET

Nordland politidistrikt

Responstiden i Nordland

- I Nordland hadde vi følgende måloppnåelse i 2017:
  - For områder med 20.000 innbyggere eller mer er 80 % av hasteoppdragene respondert på innen **12 minutter** (krav 10 minutter)
  - For områder med 2.000 til 19999 innbyggere er 80 % av hasteoppdragene respondert på innen **16 minutter** (krav 17 minutter)
  - For områder under 2.000 innbyggere er 80 % av hasteoppdragene respondert på innen **46 minutter** (krav 42 minutter)

For Median (50%) var tallene 7/7 – 9/9 – 27/22

POLITIET

Nordland politidistrikt

Tilfredshet blant ansatte og økt tillit i befolkningen

- Medarbeiderundersøkelsen viste at politiansatte er stolte av å jobbe i politiet, at jobbtilfredsheten er høy og at flertallet av medarbeiderne har tro på positive resultater av reformen
- Blant befolkningen svarer 83 prosent at de har tillit til politiet (framgang på to prosent)
- 95 prosent føler seg trygge der de bor og ferdes
- Andelen som mener at politiet regelmessig er synlig i eget lokalområde har økt fra 40 prosent i 2015 til 58 prosent i 2017
- 8 av 10 mener det er lett å komme i kontakt med politiet

POLITIET

Nordland politidistrikt

2018 innebærer et taktskifte i reformen

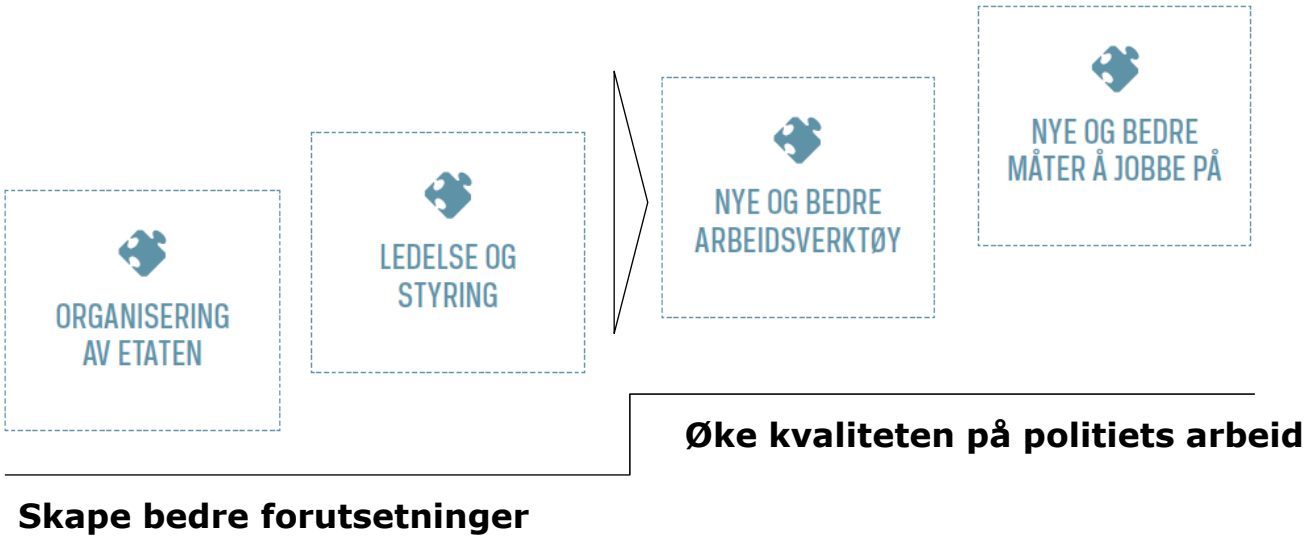

Skape bedre forutsetninger

Øke kvaliteten på politiets arbeid

POLITIET

Fokusområder etter 1. mai 2018

- Implementering av funksjoner og roller
- Videreutvikle de nye arbeidsmetodikkene
- "Tune inn" det nye distriktet - rutiner, personell mv.
- Samarbeid med kommunene
- Kommunereform

POLITIET

Sammen om trygge lokalsamfunn

- Politiet er avhengig av et godt samarbeid med kommunene for å lykkes med sitt samfunnsoppdrag
- Et enda tettere og mer strukturert samarbeid mellom politiet og kommunene skal skape mer trygghet
- Derfor er styrking av samarbeid med kommunene en sentral del av nærpolitireformen
- Kommunene må også løse sine oppgaver godt for å skape trygge lokalsamfunn

POLITIET

Politiråd og politikontakter

Nordland politidistrikt

Politiråd

- Etablering (der det ikke allerede er)
- Forpliktende samarbeid og mål for arbeidet
- Utrede hvor det er hensiktsmessig med samarbeid om politiråd
- Regionalt politiråd. (politimesteren)

Politikontakt

- Etablert 15.6.2017/mars 2018
- Møte jevnlig i kommunene
- Gjennomføre samtaler om f*orventninger-tilstedeværelse, relevante samarbeidspartnere m.v.*
- Delta på politirådsmøter

POLITIET

Samarbeidsavtale mellom kommune og politiet

Nordland politidistrikt

Samarbeidsavtale

- En gjensidig forpliktende avtale
- Omhandler tjenestetilbudet fra politiets side
- Politikontaktordningen og politiråd
- Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)
- Organisering av samarbeidet
- Forventningsavklaringer og evaluering av avtalen

From: Postmottak Gratangen
Sent: Wednesday, May 2, 2018 8:12 AM
To: Lena Solvang
Subject: VS: Utlysning Strategisk næringsrettet kommunesamarbeid
Attachments: StrategiskNæringsrettetSamarbeid.docx

Fra: Vigdis Anita Nilsen [mailto:vigdis.nilsen@tromsfylke.no]
Sendt: 2. mai 2018 09:28
Til: 'postmottak@balsfjord.kommune.no' <postmottak@balsfjord.kommune.no>; Bardu kommune <postmottak@bardu.kommune.no>; postmottak@berg.kommune; Dyrøy kommune <postmottak@dyroy.kommune.no>; Postmottak Gratangen <Postmottak.Gratangen@gratangen.kommune.no>; Harstad kommune <postmottak@harstad.kommune.no>; Ibestad kommune <postmottak@ibestad.kommune.no>; Karlsøy kommune <postmottak@karlsoy.kommune.no>; Kvæfjord kommune <postmottak@kvafjord.kommune.no>; Kvænangen kommune <post@kvanangen.kommune.no>; 'post@kafjord.kommune.no' <post@kafjord.kommune.no>; Postmottak Lavangen <servicelav@lavangen.kommune.no>; Lenvik kommune <postmottak@lenvik.kommune.no>; Lyngen kommune <post@lyngen.kommune.no>; Målselv kommune <postmottak@malselv.kommune.no>; Nordreisa kommune <postmottak@nordreisa.kommune.no>; Postmottak Salangen <Postmottak.Salangen@salangen.kommune.no>; Skjervøy kommune <post@skjervoy.kommune.no>; Skånland kommune <post@skanland.kommune.no>; post@storfjord.kommune; Sørreisa kommune <postmottak@sorreisa.kommune.no>; postmottak@tranoy.kommune; Postmottak Salangen <Postmottak.Salangen@salangen.kommune.no>; Tromsø kommune <postmottak@tromso.kommune.no>; Torsken kommune <postmottak@torsken.kommune.no>
Emne: Utlysning Strategisk næringsrettet kommunesamarbeid

Hei

Vedlagt følger informasjon om utlysning for «Strategisk næringsrettet kommunesamarbeid.

Næringsetaten i Troms Fylkeskommune lyser ut 5.8 mill. kroner til næringsrettet samarbeid. Utlysningen ligger ute på regionalforvaltning.no. Søknadene behandles fortløpende og siste frist for innsending av søknad er 30.september 2018.

Vennlig hilsen

Vigdis Anita Nilsen
Seniorrådgiver
Næringsetaten, Analyse og utvikling
Troms fylkeskommune

Telefon: +47 77 78 81 78
Mobil: +47 907 60 124
www.tromsfylke.no

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Bakgrunn

Næringsetaten i Troms fylkeskommune lyser, på bakgrunn av vedtak i fylkesrådet 7.3.2018, ut 5.8 mill. til satsing på strategisk næringsrettet kommunesamarbeid og igangsatt prosessarbeid. Satsingen skal følge opp fylkesplanens strategi om å *videreutvikle vekstkraftige regioner i sammenheng med senterstrukturen.* Satsingen skal også følge opp Kommunal og Regionaldepartementets (KMD) Delmål 1.2 for Kapittel 550, post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn og særlig medvirke til innsatsområde 3 om *styrke kommunenes evne til å planlegge, mobilisere, samarbeide og gjennomføre utviklingstiltak*

Midlene retter seg mot kommuner i samarbeid og regionråd som ønsker å videreutvikle samarbeid med basis i regionale strategiske næringsplaner og andre regionale plattformer for samarbeid. Arbeidet vil også være en videreutvikling og oppfølging av byregionarbeidet (ByR) og Nord-Troms satsing. Det er her gjort et grundig forarbeid som fylkeskommunen mener er viktig å følge opp videre for å videreutvikle vekstkraftige regioner.

Troms fylkeskommune vil invitere til møte med potensielle søkere.

Søknadene behandles fortløpende og siste frist for innsending av søknad er 30.september 2018.

Målsetting

Satsingen skal videreutvikle og følge opp samarbeid i byregionene og Nord-Troms satsing, med sikte på å utvikle varige samarbeidsmodeller for næringsutvikling.

Søknad/gjennomføring

- Midlene skal gå til videreutvikling, oppfølging og arbeid med varighet av igangsatte prosesser i Byregionprogrammet (ByR) og Nord-Troms satsingen. Midlene skal gå til prosess og kapasitet;
  -prosjektledelse
  -møter mellom kommuner
  -folkemøter
  -reiser mv.
- Prosjektene skal ha et utviklingsfokus. Dette innebærer bl.a. målbare mål, måltall og beskrivelse av forventet resultat. Som en del av resultatmåling for virkemiddelinnsats er det fra KMD satt kriterier for resultatmåling. Prosjektene må utforme måltall for sysselsetting, måltall for å beholde tilflyttere, måltall for søkere på stillinger og måltall for samhandling/partnermedvirkning inklusiv økonomiske bidrag.
- Prosjektene skal inkludere arbeid med å få på plass varige strukturer og modell for samarbeid slik at det kan eksistere etter prosjektperioden.
- Prosjektene skal ha god lokal forankring, og være en del av oppfølgingen av regional strategisk næringsplan eller annen plattform for samarbeid i regionen. Prosjektene skal være et samarbeid, der man samler ressurser for å få størst mulig samfunnseffekt.
- Prosjektene skal ha strategi for kunnskapsspredning og informasjonsdeling. Det er et vilkår at kommunene bidrar til at fylkeskommunen har nødvendig oversikt over prosesser og aktiviteter i regionene.
- Utløsende effekt – med dette menes at støtte til prosjektet er nødvendig for realisering og at prosjektet utløser midler fra flere aktører (enn kommunen og Troms fylkeskommune).

- Prosjektene skal utarbeide sluttrapport hvor også oppsummering for innvirkning på måltall skal inngå (sysselsetting, at lokalsamfunn beholder tilflyttere(flere) kvalifiserte søkere til ledige stillinger, økt samarbeid mellom lokale aktører og sektorer og medvirkning til eventuell privat kapital, frivillig innsats og andre offentlige midler).
- Prosjektperiode over to år
- Troms fylkeskommune kan bidra med inntil 50% av samlede kostnader.
- Øvrige krav til innhold og beskrivelse i prosjekt går fram av mal i www.regionalforvaltning.no
- Prosjektinnhold og distriktsindeksen vil legges til grunn for prioritering
- Søknad om midler til realisering av tiltak i regional næringsplan må søkes finansiert/ adresseres til den instans/virkemiddelordning som kan gjelde for det aktuelle tiltak, for eksempel Innovasjon Norge (IN) ved direkte bedriftsrettede saker

Bakgrunn

Næringsetaten i Troms fylkeskommune lyser, på bakgrunn av vedtak i fylkesrådet 7.3.2018, ut 5.8 mill. til satsing på strategisk næringsrettet kommunesamarbeid og igangsatt prosessarbeid. Satsingen skal følge opp fylkesplanens strategi om å *videreutvikle vekstkraftige regioner i sammenheng med senterstrukturen.* Satsingen skal også følge opp Kommunal og Regionaldepartementets (KMD) Delmål 1.2 for Kapittel 550, post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn og særlig medvirke til innsatsområde 3 om *styrke kommunenes evne til å planlegge, mobilisere, samarbeide og gjennomføre utviklingstiltak*

Midlene retter seg mot kommuner i samarbeid og regionråd som ønsker å videreutvikle samarbeid med basis i regionale strategiske næringsplaner og andre regionale plattformer for samarbeid. Arbeidet vil også være en videreutvikling og oppfølging av byregionarbeidet (ByR) og Nord-Troms satsing. Det er her gjort et grundig forarbeid som fylkeskommunen mener er viktig å følge opp videre for å videreutvikle vekstkraftige regioner.

Troms fylkeskommune vil invitere til møte med potensielle søkere.

Søknadene behandles fortløpende og siste frist for innsending av søknad er 30.september 2018.

Målsetting

Satsingen skal videreutvikle og følge opp samarbeid i byregionene og Nord-Troms satsing, med sikte på å utvikle varige samarbeidsmodeller for næringsutvikling.

Søknad/gjennomføring

- Midlene skal gå til videreutvikling, oppfølging og arbeid med varighet av igangsatte prosesser i Byregionprogrammet (ByR) og Nord-Troms satsingen. Midlene skal gå til prosess og kapasitet;
  -prosjektledelse
  -møter mellom kommuner
  -folkemøter
  -reiser mv.
- Prosjektene skal ha et utviklingsfokus. Dette innebærer bl.a. målbare mål, måltall og beskrivelse av forventet resultat. Som en del av resultatmåling for virkemiddelinnsats er det fra KMD satt kriterier for resultatmåling. Prosjektene må utforme måltall for sysselsetting, måltall for å beholde tilflyttere, måltall for søkere på stillinger og måltall for samhandling/partnermedvirkning inklusiv økonomiske bidrag.
- Prosjektene skal inkludere arbeid med å få på plass varige strukturer og modell for samarbeid slik at det kan eksistere etter prosjektperioden.
- Prosjektene skal ha god lokal forankring, og være en del av oppfølgingen av regional strategisk næringsplan eller annen plattform for samarbeid i regionen. Prosjektene skal være et samarbeid, der man samler ressurser for å få størst mulig samfunnseffekt.
- Prosjektene skal ha strategi for kunnskapsspredning og informasjonsdeling. Det er et vilkår at kommunene bidrar til at fylkeskommunen har nødvendig oversikt over prosesser og aktiviteter i regionene.
- Utløsende effekt – med dette menes at støtte til prosjektet er nødvendig for realisering og at prosjektet utløser midler fra flere aktører (enn kommunen og Troms fylkeskommune).

- Prosjektene skal utarbeide sluttrapport hvor også oppsummering for innvirkning på måltall skal inngå (sysselsetting, at lokalsamfunn beholder tilflyttere(flere) kvalifiserte søkere til ledige stillinger, økt samarbeid mellom lokale aktører og sektorer og medvirkning til eventuell privat kapital, frivillig innsats og andre offentlige midler).
- Prosjektperiode over to år
- Troms fylkeskommune kan bidra med inntil 50% av samlede kostnader.
- Øvrige krav til innhold og beskrivelse i prosjekt går fram av mal i www.regionalforvaltning.no
- Prosjektinnhold og distriktsindeksen vil legges til grunn for prioritering
- Søknad om midler til realisering av tiltak i regional næringsplan må søkes finansiert/ adresseres til den instans/virkemiddelordning som kan gjelde for det aktuelle tiltak, for eksempel Innovasjon Norge (IN) ved direkte bedriftsrettede saker

Alle landets kommuner

Deres ref.: Vår ref.: 18/1595 Vår dato: 16.04.2018

Samarbeid i partnerskapet om digitalisering av de sosiale tjenestene i NAV

Arbeids- og velferdsdirektoratet har i årets Kommunebrev datert 20.02.2018, gitt kommunene informasjon om de samlede digitaliseringstiltakene i NAV, herunder også digitaliseringsprosjektet for de kommunale tjenestene i NAV - Digisos. Digisos må sees i sammenheng med de overordnede føringene for de sosiale tjenestene i NAV, nasjonale satsninger på arbeids- og velferdsområdet og behovet for å utvikle tjenestene i NAV-kontorene.

I løpet av første halvår 2018 vil de første innbyggerne i pilotkommunene kunne ta i bruk en digital søknad om økonomisk sosialhjelp. I denne forbindelse har Arbeids- og velferdsdirektoratet i en presentasjon sammenstilt viktig informasjon om digitaliseringsarbeidet i NAV i sin helhet, herunder også Digisos. Presentasjonen er laget som forberedelse til rådmenn og fylkesdirektører i NAV, og er viktig informasjon inn mot partnerskapssamarbeidet om digitaliseringstiltakene i NAV-kontorene. Vedlagte presentasjon er sendt fylkes- og regiondirektørene i NAV.

Den digitale søknaden om økonomisk sosialhjelp er utformet i et samarbeid mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet, seks pilotkommuner og leverandørene av sosialsystemene (Acos, Visma, Tieto og Fasit/Oslo kommune). Den digitale søknaden er foreløpig kun tilgjengelig for utvalgte innbyggere i pilotkommunene. Løsningen vil bli forbedret med bakgrunn i erfaringer fra bruk av løsningen, samtidig som flere pilotkommunene kobler seg til løsningen utover i 2018. Arbeids- og velferdsdirektoratet samarbeider med KS for å klargjøre hvordan øvrige kommuner etter prosjektperioden kan ta løsningen i bruk, og kostnader ved å ta i bruk løsningen.

Informasjon om videre fremdrift i Digisosprosjektet vil bli publisert på nav.no:https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/For+kommunen

For ansatte i NAV vil informasjon bli tilgjengelig på Navet:

- https://navet.adeo.no/ansatt/Fag/digital-hverdag

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET
Postadresse: Postboks 5 St. Olavs plass // 0130 Oslo
E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

- https://navet.adeo.no/Etatstjenester/prosjekter/Prosjekter+i+utviklingsportefoljen/Digitalisering+av+sosiale+tjenester+%28+Digisos%29

Vi ønsker alle kommuner velkommen til et samarbeid som kan gi innbyggere enda bedre tjenester.

Med hilsen

Kjell Hugvik
Arbeids- og tjenestedirektør
Arbeids- og tjenesteavdelingen

Jan Erik Grundtjernlien
Seksjonssjef
Virkemiddelseksjonen

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Vedlegg
Presentasjon for NAV fylke og region til brukt i partnerskapet over hele landet

Kopimottaker:
Alle Fylkesmenn

Livsglede for Eldre

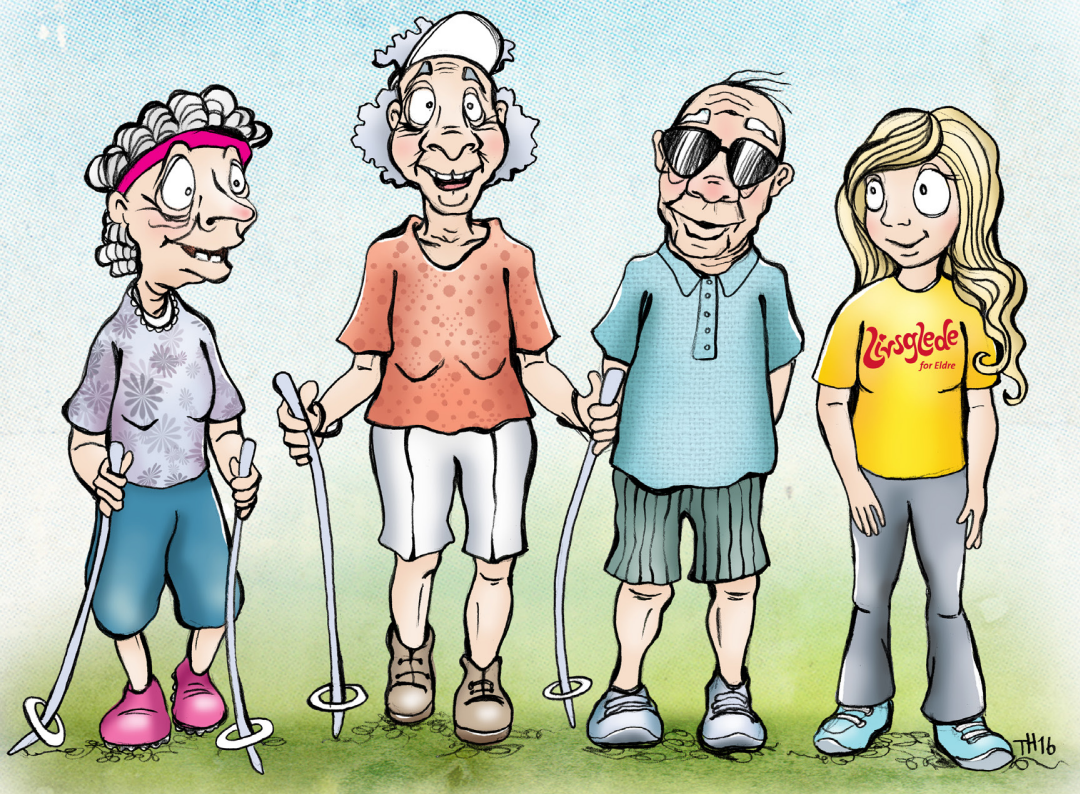

Årsrapport 2017

Livsglede for Eldre

En livsgledehilsen fra 2017

Denne våren skal regjeringen legge fram Leve hele livet – reformen for eldre. Tiltakene skal dreie seg om måltider, aktiviteter, fellesskap og helsehjelp. Målene er at eldre skal få innhold i dagene og pårørende skal bli mindre slitne. Det skal være færre uønskede forskjeller i omsorgstilbudet, og ansatte skal oppleve arbeidsglede.

Under mottoet Lev livet – livet ut har Livsglede for Eldre i flere år samarbeidet med et økende antall kommuner for å få til nettopp det regjeringen søker å oppnå. Vår sertifiseringsordning Livsgledehjem, vektlegger beboernes psykososiale behov på linje med fysiske og medisinske behov. I Livsgledehjem skal dagen fylles med innhold i form av fellesskap og aktiviteter. Det er de små gylne øyeblikkene og de gode møtene som gir følelsen av å bli sett, positiv energi, og følelse av å høre til. Det er denne subjektive opplevelsen som er livsglede.

For å lykkes med å skape livsglede trenger livsgledehjemmene hjelp av nærmiljøet. Vi tilrettelegger og oppfordrer livsgledehjemmene til å samarbeide med skoler, barneager, frivillige og foreningsliv.

Livsglede for Eldre har rekruttert 265 livsgledebarnehager og 170 livsgledeskoler, som bruker livsgledepedagogikk i helse- og oppvekstfag og valgfaget Innsats for andre. Vi har 27 lokalforeninger og samarbeider også med andre foreninger og frivilligsentraler. Det handler om å skape det omsorgsfulle naboskapet som inkluderer de eldre.

Med barnehager på besøk blir det latter i gangene på sykehjemmene. Når beboerne kan kjenne vinden i ansiktet på rickshaw-sykkeltur med frivillige, sitte med en katt i fanget og få besøk av skoleelever som viser dem gamle fotografier på historielagets Facebookside, forteller sykehjem om mindre behov for medisiner.

Livsglede for Eldre setter stor pris på samarbeidet vi har med kommune-Norge. Vi er også svært takknemlig for støtten til barnehage- og skolearbeidet vårt fra Sparebankstiftelsen DNB og Gjensidigestiftelsen, og for Helsedirektoratets bidrag til sertifiseringsordningen. Vi oppfordrer regjeringen til å satse på Livsgledemetoden i Leve hele livet reformen slik at vi kan få slik at vi kan få enda flere kommuner med i Livsgledesamarbeidet. På samme måte som det trengs en hel landsby for å oppdra et barn, trengs hele landsbyen for at eldre skal oppleve livsglede livet ut. Spør oss om hvordan!

Vennlig hilsen

Birgitte Brekke
generalsekretær
Stiftelsen Livsglede for Eldre

Bodil Løland
styreleder
Stiftelsen Livsglede for Eldre

Sirdalsheimen
er et sertifisert
Livsgledehjem
SERTIFISERT
LIVSGLEDEHJEM!

Livsglede
for Eldre

Innhold

- OM LIVSGLEDE FOR ELDRE 4
- FRIVILLIGHET OG UTDANNING 6
- SERTIFISERINGSORDNINGEN LIVSGLEDEHJEM 8
- SAMARBEID 10
- ÅRSBERETNING 11

Livsglede for Eldre

Livsglede for Eldre er en folkehelseorganisasjon som arbeider for at alle eldre skal ha en god og meningsfull hverdag. Organisasjonen ble opprettet i 2006 av sykepleiestudenter som ville gjøre mer mulig i eldreomsorgen.

Livsglede for Eldre sertifiserer Livsgledehjem. Sertifiseringsordningen Livsgledehjem er et verktøy for å sette meningsfulle aktiviteter for den enkelte i system og skape gode rutiner for samarbeid med frivillige. Livsgledehjem bygger på det gode arbeidet som allerede gjøres, og hjelper sykehjemmene med å mobilisere nærmiljø.

Rekruttering til både frivillighet og arbeid i eldreomsorgen er svært viktig for å lykkes med morgendagens omsorgsutfordringer. Gjennom våre konsepter gjør barnehagebarn, skoleelever, studenter og lokale ildsjeler en stor innsats i eldreomsorgen over hele Norge. Møtene mellom generasjoner fremmer folkehelsen, både for ung og gammel.

Livsglede for Eldres formål, visjon og verdier

Gjennom gode opplevelser og møter på tvers av generasjoner skal vi stimulere den enkeltes sosiale, åndelige og kulturelle behov. Vårt arbeid skal utløse frivillighet og engasjement.

Vår visjon er «Livsglede for alle eldre» og verdiene våre er glede, trygghet, engasjement og lagspill.

Vi strekker oss mot:

- Gode opplevelser for den enkelte
- Samspill på tvers av generasjoner
- Rekruttering til eldreomsorgen
- Mulighet for frivillig deltakelse

Lev livet - livet ut

Styret

Ann-Kristin Olsen	styreleder
Tor Åm	styremedlem (tom. 31/10)
Brit Skjelbred	styremedlem (fom. 1/11)
Karl Philip Lund	styremedlem
Bodil S. Løland	styremedlem
Katinka Greve Leiner	styremedlem

Rådet

Annette Skeie Jakobsen	rådsleder
Kurt Mosvold	rådsmedlem
Espen Albert	rådsmedlem
Jan-Roger Olsen	rådsmedlem
Lilly Ann Elvestad	rådsmedlem

Det har vært fem styremøter og et rådsmøte i løpet av året. Styret har behandlet 36 saker.

Personal

Oslo

Arnt H. Jerpstad	generalsekretær (tom. 31/7)
Birgitte Brekke	generalsekretær (fom. 1/9)
Anne Grasbakken	frivillighetskoordinator / sertifisør og veileder

Drammen

Frøydis Høyem	sertifisør og veileder (fom. 1/8)

Kristiansand

Frode Salvesen	administrasjons- og økonomisjef
Ragnhild Ilebekk	regnskapsmedarbeider
Sissel Eikeland	koordinator, Frivillighet og Utdanning

Trondheim

Sigrid Moum	leder, Tjenesteuvikling
Kristin Indal	fagutvikler / leder av Trondheimkontor (15/10-31/12)
Lene Sødal	koordinator, Tjenesteutvikling
Borghild Hildrum	avd.leder og FoU-ansvarlig
Tanja Hopsø	sertifisør og veileder
Linda Aune	sertifisør og veileder
Knut R. F. Wetting	sertifisør og veileder
Annbjørg Lyngås	sertifisør og veileder
Christine S. Lundemo	sertifisør og veileder
Kari Sofie Iversen	veileder Livsgledepedagogikk

Skien

Silje V. Solbakken	leder, Utdanning og Frivillighet
Randi P. Heimstad	veileder Livsgledepedagogikk

Livsglede for Eldre har i 2017 fått flere ansatte i takt med økende interesse for sertifiseringsordningen Livsgledehjem og fokus på å øke engasjementet med livsgledeaktiviteter i utdanningsektoren. Ved utgangen av året var det totalt 16,75 årsverk.

Økonomi

Livsglede for Eldre hadde en omsetning i 2017 på ca. kr 13,3 millioner. Inntektene fordelte seg med 53 % fra offentlige tilskudd, 23 % fra næringsliv og stiftelser, samt 24 % fra salgsinntekter. Regnskapet viser et overskudd på ca. kr 120.000.

Et engasjert nærmiljø!

Rekruttering til både frivillighet og arbeid i eldreomsorgen er viktig for å lykkes med morgendagens omsorgsutfordringer. Gjennom våre konsepter gjør barnehagebarn, skoleelever, studenter og lokale ildsjeler en stor innsats i eldreomsorgen over hele Norge.

Løfter lokalt engasjement

Livsglede for Eldre samarbeider med 27 lokalforeninger. Et stort engasjement opprettholdes ute i kommunene for å skape meningsfulle og gode opplevelser for eldre i nærmiljøet. Like viktig som egne aktiviteter, er evnen våre frivillige har til å engasjere nærmiljøet, trekke med seg barnehager og skoler. Samtidig jobber mange iherdig for at lokale sykehjem skal bli nærmiljøinstitusjoner.

Det er avholdt regionale samlinger for frivillige i de regioner hvor dette har vært ønskelig. 4 av 5 regioner har gjennomført samlinger i år. I 2017 har det blitt gjennomført 2 møter i lokalforeningsrådet som ble opprettet i 2016. Lokalforeningsrådet består av 4 ledere i lokalforeninger fra nord, sør, øst og vest. Lokalforeningsrådets gode innspill legger grunnlag for videreutvikling av frivilligheten i organisasjonen. Vi fremsnakker også andre gode initiativer til å være frivillig i eldreomsorgen, som Aktivitetsvenn og sykkelpilot i Sykling uten Alder. Vi støtter de gode tankene som bygger på felles interesser og vind i håret.

God læring og gjensidig glede i livsgledeaktiviteter

Livsglede for Eldre nærmer seg målet om å samarbeide med 80% av landets videregående skoler med helse- og oppvekstfag. Ved utgangen av 2017 er 18 nye videregående skoler blitt med. Vi samarbeider nå totalt med 147 videregående skoler - i overkant av 70% av skolene som tilbyr helse-og oppvekstfag i Norge. Sammen med Gjensidigestiftelsen jobber vi for å øke bevisstheten rundt generasjonsmøter og meningsfulle aktiviteter som god opplæring i skolen, og som opplæring i det gode naboskapet. Det å bety noe for andre er en uvurderlig verdi i folkehelse-arbeidet blant ungdom.

Livsglede for Eldre har de siste årene utviklet verktøyet Livsgledepedagogikk. I 2017 har vi derfor besøkt, undervist og gitt utmerkelsen "Livsgledeskole" til 66 videregående skoler som har holdt på med livsgledeaktiviteter i over 5 år. Disse skolene har nå fått informasjon og opplæring i verktøyet.

Ungdommelig innsats og godt naboskap

Valgfaget Innsats for andre i ungdomsskolen må ivaretas, mener vi. Både gjennom samtaler med Nasjonalforeningen for folkehelsen og samarbeid med Gjensidigestiftelsen, ønsker Livsglede for Eldre å bidra til at lærerne får gode ideer til hvordan faget kan benyttes i eldreomsorgen. Lærerverktøyet spres i samarbeid med sertifiseringsordningen Livsgledehjem, for å styrke samarbeid med skole og mottakelse av elever. Ved utgangen av 2017 jobber 30 ungdomsskoler aktivt med livsgledeaktiviteter rettet mot eldre i sitt nærmiljø.

Barnelatter og barseltreff

Livsglede for Eldre inviterer med barnehager til økt samarbeid og glede i nærmiljøet. I 2017 har antallet Livsgledebarnehager økt fra 157 til 264. Forventningsavklaringen i samarbeidet mellom barnehager og sykehjem, er et av suksesskriteriene. Livsgledebarnehager fra hele landet deler store og små meningsfulle øyeblikk fra hverdagen. Utbredelsesprosjektet sammen med Sparebankstiftelsen DNB i 2 år har vært en stor suksess. På tampen av året ble vi inspirert av småbarnsmor Kate Elin og baby Isak i Klepp, og løftet babybesøk inn i Livsgledehjemmene. Tilbudet om å få besøk av babyer og deres mødre, ble tatt imot av flere. Tilbudet om videreformidling av kontakt og bruk av frivillig.no vil fortsette i 2018.

> *107 nye livsgledebarnehager i 2017!*

Videregående skoler

Akershus	11	Bjørkelangen, Drømtorp, Eidsvoll, Mailand, Nannestad, Nes, Nesodden, Rud, Sandvika, Strømmen, Ås
Aust-Agder	5	Dahlske, Møglestu, Sam Eyde, Setesdal avd. Hornnes, Tvedestrand
Buskerud	7	Hønefoss, Kongsberg, Lier, Numedal avd. Nore, Rosthaug, Tyrifjord, Åssiden
Finnmark	5	Alta, Kirkenes, Nordkapp, Sami, Vadsø
Hedmark	5	Elverum, Midt-Østerdal, Nord-Østerdal, Ringsaker, Sentrum
Hordaland	9	Danielsen, Fitjar, Hop, Odda, Olsvikåsen, Os, Slåtthaug, Sotra, Åsane
Møre og Romsdal	10	Borgund, Fagerlia, Fræna, Haram, Herøy avd. Vanylven, Herøy avd. Fosnavåg, Kristiansund, Rauma, Sykkylven, Ørsta
Nordland	12	Aust-Lofoten, Bodin, Bodø, Fauske, Hadsel, KV Nordland, Meløy, Mosjøen, Narvik, Polarsirkelen, Sortland, Vest-Lofoten
Nord-Trøndelag	9	Aglo, Grong, Inderøy, Leksvik, Levanger, Olav Duun, Ole Vig, Steinkjer, Verdal
Oppland	6	Dokka, Gjøvik, Lena-Valle, Lillehammer, Nord-Gudbrandsdal, Valdres
Oslo	5	Holtet, Kuben, Nydalen, Stovner, Ullern
Rogaland	7	Dalane, Haugaland, Jåttå, Strand, Time, Ølen, Åkrehamn
Sogn og Fjordane	5	Dale, Flora, Mo og Øyrane, Stryn, Sygna
Sør-Trøndelag	20	Byåsen, Enhet for voksenopplæring (Trondheim kommune), Fosen, Gauldal, Hemne, Hitra, KV Trøndelag, Lukas, Malvik, Meldal, Melhus, Oppdal, Orkdal, Rissa, Røros, Selbu, Strinda, Thora Storm, Tiller, Åfjord
Telemark	5	Kragerø, Lunde, Notodden, Rjukan,, Vest-Telemark
Troms	7	Bardufoss, Breivika, Nordborg, Nord-Troms, Rå, Sjøvegan, Stangnes
Vest-Agder	7	Byremo, Kristiansand Katedralskole Gimle, Lister avd. Lyngdal, Mandal, Tangen, Vennesla, Øvrebø
Vestfold	6	Aldring og Helse, Gjennestad, Horten, Sande, Sandefjord, Thor Heyerdahl
Østfold	8	Askim, Glemmen, Greåker, Halden, Malakoff, Mysen, Seiersborg, Østerbro

149 TOTALT I NORGE

Rødt = Nye i 2017

43 kommuner er med
- de bruker livsgledemetoden

Livsglede for Eldre samarbeider med 43 kommuner fordelt på 110 institusjoner. 74 av disse er sertifiserte Livsgledehjem, og de resterende er i prosess for å bli sertifiserte Livsgledehjem. Nye kommuner kommer stadig til og ønsker å være med i livsgledefellesskapet.

Flere livsgledesertifisører i staben

I 2017 opprettet Livsglede for Eldre nytt kontor i Drammen, hvor en av våre nye sertifisører har kontorsted ved Utviklingssenteret i Buskerud. Sertifisørene i Livsglede for Eldre er nå fordelt på tre kontorer; Oslo, Drammen og Trondheim.

Stor interesse for livsgledemetoden

I løpet av 2017 har vi fortsatt det gode samarbeidet med fylkesmannsembetene over hele landet og bidratt med innlegg på flere helse- og omsorgskonferanser. Livsglede for Eldre har gitt innspill til regjeringens kvalitetsreform Leve hele livet. Vi har også hatt innlegg om brukermedvirkning på en nasjonal konferanse i regi av Pasientsikkerhetsprogrammet. Generalsekretær har deltatt på høring i helse og omsorgskomiteen og opplevde stor interesse. I etterkant ble dette også gjennomført med de fleste av partifraksjonene på Stortinget.

Geriatrisk sykepleie

Norsk Sykepleieforbunds Faggruppe for sykepleiere i geriatri og demens viet store deler av tidsskriftet Geriatrisk sykepleie nr 3/17 til Livsglede for Eldre sitt arbeid. Med overskriften: Kan livsglede løse utfordringer i eldreomsorgen? Vi har samarbeidet tett med Senter for helsefremmende forskning (NTNU) og Gørill Haugan og er veldig stolt over å ha blitt viet et så stort fokus.

I 2017 skiftet sertifiseringsordningen navn fra livsgledesykehjem til livsgledehjem.

Lev livet - livet ut

Livsgledehjem

Akershus	1	1 i prosess
Aust-Agder	9	6 sertifisert - 3 i prosess
Buskerud	11	10 sertifisert - 1 i prosess
Hedmark	4	4 i prosess
Hordaland	1	1 i prosess
Møre og Romsdal	2	2 sertifisert
Nord-Trøndelag	12	9 sertifisert - 3 i prosess
Nordland	8	5 sertifisert - 3 i prosess
Oppland	1	1 i prosess
Rogaland	1	1 sertifisert
Sør-Trøndelag	37	34 sertifisert - 3 i prosess
Troms	10	2 sertifisert - 8 i prosess
Vest-Agder	5	5 sertifisert
Vestfold	8	8 i prosess
	110	**TOTALT I NORGE**
		74 sertifiserte livsgledesykehjem
		36 sykehjem i prosess

Lev livet - livet ut

En stor takk for et godt samarbeid

Suksessen og framgangen til Livsglede for Eldre hadde ikke vært det samme uten organisasjonens gode samarbeidspartnere. Sammen gjør vi mer mulig!

Sammen med Sparebankstifitelsen DNB etablerer Livsglede for Eldre livsgledebarnehager rundt omkring i Norge. Målet er at barnehagene skal bli en fast aktør i eldreomsorgen.

I samarbeid med Gjensidigestifelsen har vi prosjektet "Livsgledeaktiviteter i skolen – møteplass og læringsarena". Samarbeidet har gitt Livsglede for Eldre mulighet for å styrke livsgledearbeidet på ungdomsskoler, videregående skoler og sykepleierutdanningen på universiteter og høyskoler. Det legges vekt på å legge til rette for praksisnær opplæring i hverdagen til glede både for elever, studenter og de eldre. Livsglede for Eldre har gjennom dette prosjektet utviklet en egen pedagogikk som tar utgangspunkt i livsgledeaktiviteter.

I 2017 bevilget Helsedirektoreatet 5,5 millioner kroner til Livsglede for Eldre til utvikling av frivillighet og livsgledesertifisering. Arbeidet skal styrke den aktive omsorgen og sette de eldres sosiale og kulturelle behov i sentrum.

Livsglede for Eldre har en samarbeidsavtale med Trondheim kommune i perioden 2016-2019. I 2017 har vi bistått i aktiviteter i hjemmeboendeprosjektet: Livsgledetur, Livsgledehandyman/-women, Livsgledefotballag. Vi har også inngått avtale om utprøving av Livsgledesjåførordning med Trøndertaxi AS som gjelder ut august 2018. 25 av sjåførene i selskapet er godkjent som Livsgledesjåfører og vil ta ekstra godt vare på eldre passasjerer.

En stor takk for støtte til livsgledearbeidet til Lin AS og Ragna og Kåre Ingebrigtsens stiftelse. En takk må også rettes til Stian Blipp Show på TV2 for invitasjon og støtte.

STIFTELSEN LIVSGLEDE FOR ELDRE

ÅRSBERETNING FOR 2017

Virksomhet og lokalisering:
Stiftelsen Livsglede for Eldre arbeider for å gi pleietrengende eldre påfyll av livsglede i hverdagen. Livsglede for Eldre vil ha fokus på økt livskvalitet og livsglede, som sykdomsreduserende og helsefremmende faktor for eldre og deres pårørende. Stiftelsen har sitt hovedkontor i Kristiansand, samt avdelingskontorer i Trondheim og Oslo og driver sin virksomhet herfra.

Rettvisende bilde over resultat og balanse
Stiftelsens overskudd er på kr 119 554. Styret er tilfreds med stiftelsens utvikling. Egenkapitalen er positiv med kr 1 922 900. Totalkapitalen er på kr 3 922 511. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av stiftelsens sine eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Fortsatt drift:
Forutsetningen for fortsatt drift er etter vår mening til stede, og årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

Arbeidsmiljø og likestilling:
Det har ikke vært registrert skader eller ulykker i året. Det er vår oppfatning at arbeidsmiljøet og den generelle trivsel på arbeidsplassen er god. Det er derfor ikke iverksatt spesielle tiltak i løpet av dette året, men ledelsen vil til enhver tid vurdere tiltak som kan forbedre arbeidsmiljøet ytterligere.

På grunn av langtids sykefravær i 2017, er totalt sykefravær på 9%. Korrigert for dette er fraværet 5,5%. Sykefraværet ser ikke ut til å være relatert til arbeidsmiljøet.

Stiftelsen har gjennom året hatt 22 ansatte, 18 kvinner og 4 menn. Styret består av 5 kvinner og 2 menn. Stiftelsen arbeider løpende gjennom rekruttering og forfremmelser for likestilling mellom kjønnene.

Påvirkninger ytre miljø:
Stiftelsens virksomhet kan etter vår oppfatning ikke forurense det ytre miljø i betydelig grad.

Kristiansand, den 27.02.2018

Bodil Johanne Skåden Loland
Styrets leder

Katinka Greve Leiner
Nestleder

Birgitte Brekke
Generalsekretær

Karl Philip Lund
Styremedlem

Annette Skeie Jakobsen
Styremedlem

Britt Møll Abrahamsen
Styremedlem

Brit Skjelbred
Styremedlem

Bjørn Lydersen
Styremedlem

Livsglede for Eldre
post@livsgledeforeldre.no livsgledeforeldre.no 934 98 500

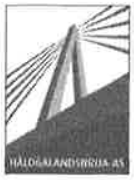

Avsender: v/Ferde AS, Postboks 2623, 5836 BERGEN

3VWHTD6R-006580-180316-6580-1/1

Gratangen Kommune
Torbjørn Johnsen
Gratangen kommune
Postboks 84
9358 TENNEVOLL

Kundenummer: 660126151

Bergen, 16. mars 2018

Endring av takst- og rabattsystem ved Hålogalandsbrua

Fra og med 01. april 2018 blir takst- og rabattsystemet for Hålogalandsbrua inklusiv E10 Trældal-Leirvik endret.

Endringene består i:

- Omleggingen vil innebære en betydelig forenkling av systemet og lik struktur i stadig flere bompengeanlegg.
- Innføringen av et standardisert rabattsystem innebærer at tilleggsavtaler for å oppnå lokal rabatt avvikles.
- Automatisk brikkerabatt til kjøretøy i takstgruppe 1 med elektronisk brikke og gyldig avtale. Kjøretøy i takstgruppe 2 får ingen rabatt.
    - Takstgruppe 1: Kjøretøy med tillatt totalvekt til og med 3500 kg, samt kjøretøy i kjøretøykategori M1 med elektronisk brikke og gyldig avtale.
    - Takstgruppe 2: Kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3501 kg, ekskl. kjøretøy i kjøretøykategori M1 med elektronisk brikke og gyldig avtale.
- Nye takster som gjelder fra 01.04.2018

Rabatt ved bruk av brikke

Alle kjøretøy med AutoPASS- brikke og en gyldig bompengeavtale (uavhengig av hvilket selskap denne er inngått med), oppnår rabatt. Den generelle brikkerabatten økes fra 10 til 20%.
Alle kjøretøy i takstgruppe 1 som passerer med gyldig brikke får 20% rabatt. Det gis ikke rabatt til takstgruppe 2.

Endring for avtalekunder:

- Alle kunder som har **hovedavtale** og brikke fra Hålogalandsbrua AS blir automatisk gjort om til etterskuddsavtale med 20% rabatt. Lokale etterskuddsavtaler med 13% rabatt blir ikke lenger tilbudt.
- Nåværende **tilleggsavtaler** hos Hålogalandsbrua å oppnå lokal rabatt på 13% blir avviklet. AutoPASS-avtalen med det selskapet brikken er levert fra, hovedavtalen, blir ikke endret, og passeringer fra 1. april blir trukket fra hovedavtalen.

3VWHTD6R-006580-160316-6550-1/1

Takster og tilskudd

	t.o.m. 3500 kg		f.o.m. 3501 kg
	Full pris	Pris med brikke og gyldig avtale 20% rabatt	Full pris/Pris med brikke og gyldig avtale
Stordalstunnelen	42,00	33,60	99,00

Alle omleggingene er hjemlet i Stortingsvedtak, jf. Prop. 1 S Tillegg 2 (2015-2016) / Prop. 1 S (2016-2017) og Innst. 13 S (2016-2017)

Med vennlig hilsen
Hålogalandsbrua AS
v/ Ferde AS
www.ferde.no

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Regionene i Bufetat
Landets kommuner
Landets fylkesmannsembeter

Deres ref:	Vår ref:	2017/53879-4	Arkivkode:	36	Dato:	23.03.2018

Tolkningsuttalelse – Innholdet i bistandsplikten og ansvaret til stat og kommune

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er kjent med at det er forskjellig forståelse av innholdet i bistandsplikten blant aktørene i barnevernet. Undersøkelser og tilsyn har vist at Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) og kommunal barnevernstjeneste har ulik oppfatning av når bistandsplikten er overholdt. I tillegg har fylkesmennene gjennom tilsyn i enkeltsaker konkludert med brudd på bistandsplikten. Tilsynene har også vist at det kan være en ulik tilnærming til innholdet i bistandsplikten fra Fylkesmannens side.

Bufetat region vest har med innspill fra øvrige regioner, i henvendelse datert 10. januar 2017, anmodet direktoratet om å utrede og avklare problemstillinger knyttet til statens bistandsplikt på barnevernsområdet. I henvendelsen fremholdes det som viktig at det ikke utvikler seg ulik praksis i landet når det gjelder normering av bistandsplikten, forsvarlighetskravet og hvordan tilsynsmyndighetene utøver og forstår sitt mandat.

En ulik forståelse av grunnleggende elementer i bistandsplikten, og av hvilket ansvar som påhviler stat og kommune vanskeliggjør samarbeidet mellom forvaltningsnivåene. Dette svekker barns rettsikkerhet, og barnevernstjenestens mulighet til å gi barn rett hjelp til rett tid. Direktoratet vurderer derfor at det er behov for å klargjøre innholdet i bistandsplikten. En fullstendig og detaljert regulering av bistandspliktens innhold vil imidlertid ikke være mulig da det alltid må gjøres skjønnsmessige vurderinger. Det anses imidlertid viktig å tydeliggjøre sentrale utgangspunkter og relevante vurderingstemaer, samt kravene til dokumentasjon både hos stat og kommune.

Bistandspliktens rettslige utgangspunkt

Etter barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav a har Bufetat plikt til å bistå den kommunale barnevernstjenesten med plassering av barn utenfor hjemmet. Bistandsplikten gir Bufetat ansvar for å bistå kommunene med å finne et egnet fosterhjem eller en egnet institusjonsplass. Bestemmelsen kommer til anvendelse både i akuttsituasjoner og ved planlagte flyttinger, og den gjelder både ved plasseringer basert på samtykke og plasseringer etter tvangshjemlene i

Saksbehandler:
Hilde Håland

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Telefon: 466 15 000

www.bufdir.no

Organisasjonsnr:
986 128 433

postmottak@bufetat.no

barnevernloven. Statens bistandsplikt inntrer etter anmodning fra den kommunale barnevernstjenesten.

Bistandsplikten innebærer ikke et forbud mot at barnevernstjenesten plasserer barn utenfor hjemmet uten bistand fra Bufetat.[1] Barnevernstjenesten kan selv rekruttere fosterhjem og forestå plasseringen av barnet. Barneverntjenesten plikter også å vurdere plasseringer i familie og nettverk.[2] Formelt sett er det heller ikke noe i veien for at kommunen selv sørger for plass i privat institusjon, forutsatt at institusjonen er godkjent av regionalt nivå av Bufetat, jf. barnevernloven § 5-8 om godkjenning. En slik løsning vil være lite aktuell for kommunene, som kan risikere å stå fullt ut økonomisk ansvarlig for plasseringen dersom en slik plassering foretas på eget initiativ. Bufetats kompetanse til å avgjøre valg mellom ulike institusjoner, omfatter ikke institusjoner som er regulert i andre lover. Ved plassering etter annet lovverk, reguleres finansiering og tilsyn etter bestemmelsene i det aktuelle lovverket.

Bistandsplikten har nær sammenheng med Bufetats ansvar for institusjonstilbudet etter barnevernloven §§ 5-1 og 5-8 og for å rekruttere fosterhjem etter barnevernloven § 2-3 annet ledd b. Oppfyllelse av bistandsplikten forutsetter at det til enhver tid finnes tilgjengelige og egnede tiltak når kommunen skal plassere barn utenfor hjemmet.[3]

Bufetats bistandsplikt må sees i sammenheng med barnevernlovens formålsbestemmelse, jf. § 1-1. Formålet med loven er å sikre at barn og unge som lever under skadelig forhold, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Avgjørende for valg av tiltak skal være hensynet til barnets beste, jf. barnevernloven § 4-1 første ledd første punkt. Det skal tas utgangspunkt i det enkelte barns individuelle behov, og valg av tiltak skal skje i et samarbeid mellom Bufetat og barnevernstjenesten. Dette gjelder både ved akuttplasseringer og ved planlagte plasseringer.

I vurderingen av hva som er barnets beste skal det legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen, jf. barnevernloven § 4-1 første ledd annet punkt. Når barnets beste skal avgjøres vil barnets synspunkter være et vesentlig element i vurderingen, jf. barnevernloven § 4-1 annet ledd. Kommunen har ansvar for å utrede barnet, innhente barnets synspunkter og formidle opplysningene til Bufetat. Bufetat har et selvstendig ansvar for at barnets synspunkter blir vurdert når tiltak skal velges. Bufetat skal i utgangspunktet ikke selv snakke med barnet, men skaffe seg kjennskap til hva som er barnets synspunkter. For øvrig bemerkes det at Barne- og likestillingsdepartementet i Tildelingsbrev for 2018 har lagt inn som resultatkrav for Bufetat at alle barn skal få tilbud om å gjennomføre avklaringsmøte ved inntak til institusjon. Når det gjelder fosterhjemsplasseringer er det et resultatkrav at alle barn over 7 år skal få tilbud om å delta i avklaringsmøte i saker der Bufetat bistår kommunene med formidling av fosterhjem.

Bufetat må i likhet med kommunen vise hvordan barnets synspunkter er tatt inn og vektlagt i vurderingene og ved tiltaksvalg. Dette betyr ikke at barnet får vetorett eller skal bestemme. Barnets synspunkter er ett blant flere moment som skal vurderes, og Bufetat må gjøre en selvstendig faglig vurdering. Bufetats selvstendige ansvar for å sikre barnets medvirkning gjelder også i akuttsituasjoner. På grunn av hastepreget i akuttsituasjoner må kravene til Bufetat om å vurdere barnets synspunkter tilpasses akuttsituasjonen og behovet for umiddelbart å finne et forsvarlig tiltak.

[1] Ot.prp. nr.9 (2002-2003) s. 55
[2] Forskrift om fosterhjem § 4. Plikten er vedtatt lovfestet jf. Prop 73 L (2016-2017) og Prop 169 L (2016-2017)
[3] Innst. 318 S (2015-2016) side 11 og Prop. 73L. (2016-2017) s. 32

Bufetats bistandsplikt må sees i sammenheng med forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4. Bufetat har plikt til å yte tjenenester og tiltak som er faglig forsvarlige, herunder oppfylle bistandsplikten på en forsvarlig måte. Lovens formålsbestemmelse og bestemmelsen om hensynet til barnets beste er særlig viktige tolkningsfaktorer for å fastlegge det nærmere innholdet i kravet.[4]

Aldersgrensen for å opprettholde frivillige tiltak er 23 år, jf. barnevernloven § 1-3 annet ledd. Det fremgår for øvrig av barnevernloven § 9-4 annet ledd at Bufetats ansvar for å dekke kommunens utgifter som overstiger de kommunale andelene ved plassering i fosterhjem eller institusjon, gjelder tiltak for ungdom under 20 år. Dette innebærer at tiltak for ungdom over 20 år normalt vil være begrenset til tiltak som hører under den kommunale barnevernstjenestens ansvarsområde, det vil si ordinære fosterhjem eller andre typer hjelpetiltak, så fremt ikke kommunen velger å inngå avtale om at ungdommen blir boende i tiltaket. I et slikt tilfelle vil kommunen ha fullt betalingsansvar, uten refusjon fra Bufetat.

Barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav a, presiserer ikke nærmere hva bistandsplikten innebærer. Bufetats bistandsplikt er omhandlet i Barne- og likestillingsdepartementets rundskriv Q-08/2007 – Oppgave og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter – herunder om betalingsordninger i barnevernet. I tillegg er bistandsplikten omtalt i Prop. 106 L (2012-2013) og Prop. 73 L (2016-2017) samt i tidligere forarbeider.

Barnevernstjenestens og Bufetats ansvar for å opplyse saken

Statens bistandsplikt inntrer som nevnt først etter anmodning fra den kommunale barnevernstjenesten. Det er ikke i loven oppstilt noe nærmere formkrav til denne anmodningen, men under henvisning til kravet til forsvarlig saksbehandling vil det kunne utledes krav til skriftlighet og krav til hvilke opplysninger en slik anmodning minimum bør inneholde.

Det er kommunen som har ansvar for å vurdere om et barn har behov for tiltak utenfor hjemmet og for å beslutte hvilken type tiltak barnet har behov for. Ved en anmodning om bistand plikter kommunen å gi Bufetat opplysninger som gjør Bufetat i stand til å finne et egnet tiltak til barnet. Det er barnevernstjenesten som har kunnskap om barnet og barnets situasjon og som har ansvaret for å utrede barnets behov. Anmodningen må inneholde faktiske opplysninger og kommunens barnevernfaglige vurderinger av barnets behov. Barnets syn på flyttingen er en viktig del av den informasjon som kommunen må redegjøre for og formidle til Bufetat.

I tillegg må barnevernstjenesten redegjøre for de faktiske forhold og hvorvidt det er vurdert om barnet kan plasseres i familie eller nettverk, jf. forskrift om fosterhjem § 4.[5] Bufetat kan ikke overprøve, men bør etterspørre om kommunen har oppfylt sin plikt dersom det ikke fremgår noe om dette i anmodningen.

Ved behov for bistand i en akuttsituasjon er det vanlig at kommunen henvender seg til Bufetat per telefon. Det kan ikke kreves skriftlige anmodninger fra kommunal barnevernstjeneste i slike tilfeller. Den muntlige henvendelsen må imidlertid inneholde opplysninger tilsvarende skriftlige anmodninger. Kommunens mulighet til å gi detaljerte opplysninger må vurderes opp mot akuttsituasjonen og eventuell kjennskap til familien. Bufetat må nedtegne de sentrale opplysninger de mottar ved akutthenvendelser, samt egne faglige vurderinger av hvilket tiltak som velges for barnet. Også akutthenvendelser som etter drøfting ikke ender med anmodning om plass skal registreres.

[4] Prop. 106L (2012-2013) s. 130

[5] Plikten er nå lovfestet, jf. Prop 169 L (2016-2017) og Prop 73 L (2016-2017).

Selv om barnevernstjenesten skal utrede barnet og formidle opplysningene til Bufetat, vil Bufetat ha et selvstendig ansvar for å få saken godt nok opplyst. Dette innebærer at Bufetat må kunne etterspørre sentrale opplysninger dersom de mangler. Bufetat kan imidlertid ikke kreve slike opplysninger.

Samarbeid som en forutsetning for å sikre riktig tiltak utenfor hjemmet

Valg av tiltak for det enkelte barn forutsetter samhandling og faglig dialog mellom det statlige og det kommunale barnevernet. Verken statlig eller kommunal barnevernmyndighet kan utføre oppgavene sine på en forsvarlig måte uten å samarbeide med den andre instansen. Som ledd i bistandsplikten skal Bufetat gi råd og veiledning til kommunen om hvilke muligheter som finnes innenfor tiltaksapparatet. Det skal alltid ligge en individuell vurdering til grunn for det tiltaket barnet tilbys.

For at bistandsplikten skal virke etter sitt formål, er det videre en forutsetning at Bufetat utøver et selvstendig faglig skjønn i sin dialog med kommunen. Bistandsplikten må utøves forsvarlig. Som forvaltere av det statlige tiltaksapparatet har statlig barnevern en særlig kompetanse.[6] Hvor aktiv det statlige barnevernet skal være med å ta initiativ til drøftelser med kommunen om bruk av alternative tiltak vil bli drøftet lenger ned i tolkningsuttalelsen, i tilknytning til Bufetats selvstendige ansvar for forsvarlighet.

For å sikre et individuelt tilpasset tilbud ut fra barnets behov, er det viktig at kommunen så tidlig som mulig tar kontakt med Bufetat for å drøfte aktuelle tiltak. I denne dialogen vil det være naturlig å diskutere alternative tiltak til plassering utenfor hjemmet. Direktoratet finner grunn til å understreke at den faglige dialogen mellom stat og kommune må skje på en måte som ikke skaper tvil med hensyn til hvem som har ansvar for de ulike vurderinger og beslutninger. Både Bufetat og barnevernstjenesten må ha respekt for hverandres beslutningsmyndighet. Ved en eventuell uenighet mellom kommune og Bufetat må de ansvarlige myndigheter arbeide etter forutsetningen om at uenigheten ikke skal gå ut over hensynet til barnet.

Barnevernstjenesten avgjør om et barn har behov for tiltak

Det er barnevernstjenesten som har det avgjørende ordet når det vurderes om barnet har behov for et tiltak utenfor hjemmet eller ikke.[7] Bufetat kan derfor ikke avvise å gi barnevernstjenesten tilbud om institusjonsplass eller fosterhjem under henvisning til at statlig myndighet er uenig med kommunen i at barnet har behov for et tiltak utenfor hjemmet.

Det er også barnevernstjenesten som har det avgjørende ordet med hensyn til hvilken type tiltak barnet har behov for, herunder om et barn har behov for plassering i fosterhjem eller institusjon.[8] Dette gjelder også i akuttsituasjoner. Barnevernstjenesten har ansvar for at det foreligger forsvarlig grunnlag for beslutningen, noe som innebærer at barnets behov må være tilstrekkelig kartlagt og utredet. Barnevernstjenestens ansvar for valg av plasseringsalternativ er begrunnet i dens overordnede ansvar for barnet gjennom hele prosessen, og i at barnevernstjenesten har nærhet til familien og best kjennskap til barnets behov.

Ved faglig uenighet med kommunen kan og bør imidlertid Bufetat ta initiativ til drøftelser om bruk av alternative tiltak. Hvis kommunen og Bufetat fortsatt er uenige om tiltaksvalget, er det kommunen som avgjør. Bufetat bør skriftlig dokumentere eventuell uenighet.

---

[6] Prop. 106 L pkt. 14.4.2

[7] Barne- og likestillingsdepartementets rundskriv Q-08/2007 – Oppgave og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter – herunder om betalingsordninger i barnevernet side 7. flg.

[8] Prop. 106 L (2012-2013), jf. Innst. 395 L (2012-2013)

Beslutning om det konkrete tiltaket

Institusjonsplassering

Når barnevernstjenesten anmoder om institusjonstiltak, er det Bufetat som har det avgjørende ordet om hvilken institusjonsplass barnet kan få tilbud om, ut fra en vurdering av barnets behov.[9] Bufetat vil i kraft av sitt ansvar for det samlede tilbudet av barnevernsinstitusjoner ha oversikt over hvilke institusjonstiltak som faglig sett vil være i stand til å ivareta barnets behov. Bufetat har også kunnskap om aktuelle institusjoner, herunder oppdatert kunnskap om situasjonen ved den enkelte institusjon når det gjelder blant annet beboersammensetning, kompetanse, bruk av tvang og personalsituasjonen. Bufetat vil få slik kunnskap om institusjonene gjennom egne evalueringer av avsluttede institusjonsopphold og som mottager av fylkesmannens tilsynsrapporter og klageavgjørelser om tvangsbruk.

Fosterhjem

Det er barnevernstjenesten som godkjenner fosterhjem for det enkelte barn, jf. barnevernloven § 4-22 siste ledd. Det er derfor kommunen som har det avgjørende ordet ved valg av fosterhjem[10] og Bufetat kan derfor ikke bestemme hvilket fosterhjem barnet skal ha.

Dersom barnevernstjenesten ikke ønsker det fosterhjemmet Bufetat har tilbudt skal Bufetat fortsette arbeidet med å finne et fosterhjem til det aktuelle barnet som kommunen aksepterer. Bufetat har et overordnet ansvar for å rekruttere fosterhjem, og hensynet til barnets beste tilsier at Bufetat må hjelpe kommunen med å finne et fosterhjem kommunen ønsker til barnet. Dette gjelder selv om Bufetat vurderer at man allerede har tilbudt kommunen et forsvarlig fosterhjem. Dersom barnevernstjenesten takker nei til det tilbudte fosterhjemmet bør den dokumentere sine faglige vurderinger av hvorfor fosterhjemmet ikke kan godkjennes. Vurderingene må knyttes opp mot de opplysninger som ligger til grunn for kommunens anmodning om bistand til å fremskaffe fosterhjem. Barnevernstjenesten bør videre dokumentere sine vurderinger av hvilke konsekvenser det vil ha for barnet at man takker nei til det tilbudte fosterhjemmet, herunder konsekvenser av enten å fortsette å bo hjemme eller av lang botid i beredskapshjem. Den kommunale barnevernstjenesten vil uavhengig av Bufetats bistandsplikt alltid ha et overordnet ansvar for å sikre at barnet får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, og i den forbindelse er det viktig at det foretas helhetsvurderinger av hva som til enhver tid er til barnets beste.

Bufetats bistandsplikt må objektivt sett anses oppfylt når den kommunale barnevernstjenesten er tilbudt et forsvarlig fosterhjem. Ved uenighet er det Fylkesmannen som i siste instans vil kunne ta stilling til om Bufetat har brutt bistandsplikten eller ikke. Bufetat må dokumentere sine vurderinger av hvordan fosterhjemmet anses å dekke barnets behov.

Bufetats selvstendige ansvar for forsvarlighet

Bufetat skal oppfylle bistandsplikten på en forsvarlig måte, jf. barnevernloven § 2-3 andre ledd, jf. § 1-4. Kravet til forsvarlige tjenester og tiltak er en generell rettslig standard med tre hovedelementer. Tjenesten må holde tilfredsstillende faglig kvalitet, ytes til rett tid og gis i et tilstrekkelig omfang. Ved valg av tiltak skal Bufetat legge avgjørende vekt på å finne tiltak som er til barnets beste, og barnet skal gis muligheter til medvirkning, jf. barnevernloven § 4-1.

Forsvarlighetskravet innebærer at Bufetat i sin utøvelse av bistandsplikten må sikre et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for sine avgjørelser, og at det blir foretatt forsvarlige vurderinger av om tiltak er egnet for å ivareta barnets behov.

---

[9] Barne- og likestillingsdepartementets rundskriv Q-08/2007 – Oppgave og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter – herunder om betalingsordninger i barnevernet og Prop. 73L (2016-2017) pkt. 14.1.

[10] Barne- og likestillingsdepartementets rundskriv Q-08/2007 – Oppgave og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter – herunder om betalingsordninger i barnevernet del 2 pkt 4

For å finne et egnet tiltak må Bufetat ha kunnskap både om barnets behov og situasjon og om aktuelle tiltak, jf. barnevernloven § 4-15 første ledd. Deretter må det gjøres en konkret individuell vurdering av hvilket/hvilke tiltak som er egnet til å dekke det aktuelle barnets behov, og videre hvorfor tiltaket som tilbys anses å være barnets beste. I denne vurderingen må fordeler og ulemper avveies. Relevante temaer i vurderingen av hva som vil være et forsvarlig tiltak for det enkelte barn vil blant annet være: Barnets omsorgshistorie og relasjonelle historie, barnets fungering på ulike områder, barnets og familiens etniske, kulturelle og religiøse tilknytning, tidligere evaluering av tiltak overfor barnet og familien, barnets synspunkt på egen situasjon og behov for hjelp, barnets behov for kontakt med familie og nettverk og viktigheten av å opprettholde aktiviteter som barnehage, skole og fritidsaktiviteter.

Bufetat må videre ha et godt og oppdatert bilde av situasjonen på aktuelle institusjoner i vurderingen av hva som er å anse som et egnet plasseringssted for et konkret barn.

Lang avstand fra barnets hjemsted til tiltaket vil i seg selv ikke innebære at tiltaket anses uforsvarlig. Det avgjørende vil være om det er foretatt en forsvarlighetsvurdering i forkant av plasseringen; en vurdering av avstanden vurdert opp mot barnets behov for kontakt med familie og nettverk.

Forsvarlig behandling av anmodninger om fosterhjem eller institusjonsplass forutsetter at Bufetat behandler alle innkomne søknader fra kommunene uten ugrunnet opphold, jf. forvaltningsloven § 11a. Hvor raskt Bufetat skal respondere og tilby tiltak, skal styres av barnets situasjon og behov, og ikke hvilken paragraf tiltaket er hjemlet i. For at tidsbruken i Bufetats saksbehandling skal være forsvarlig, må det være barnets behov for hjelp og alvorligheten i barnets situasjon som avgjør når tiltak tilbys og er tilgjengelig for barnet.

For å ivareta bistandsplikten i akuttsituasjoner må Bufetat være tilgjengelig uansett når på døgnet anmodningen kommer. Videre må etaten ha slik kapasitet at barn får plass innen rimelig tid, det vil si raskt nok ut fra barnets situasjon. I tillegg må den plassen som tilbys fremstå som egnet ut fra foreliggende opplysninger om barnets behov og situasjon.

Bufetat må organisere og styre virksomheten sin slik at det gis riktig tilbud i situasjoner der kommunal barnevernstjeneste anmoder om bistand til å plassere barn utenfor hjemmet. For å kunne oppfylle bistandsplikten må Bufetat sikre et tilgjengelig og differensiert institusjonstilbud over hele landet.

Særlig om barnevernstjenestens og Bufetats dokumentasjonsplikt

Det hører til god forvaltningsskikk å sørge for tilstrekkelig dokumentasjon, slik at man kan gjøre rede for hva som er gjort i saken og begrunnelsen for dette. Dokumentasjonsplikten er en naturlig følge av forsvarlighetskravet og plikten til internkontroll, jf. barnevernloven § 2-3 tredje ledd. Det følger også direkte av forvaltningsloven § 11 d at muntlige opplysninger av betydning for saken så vidt mulig skal nedtegnes, og forvaltningsloven §§ 17 og 18 forutsetter skriftlighet for at partene skal kunne gjøre seg kjent med sakens opplysninger og sakens dokumenter.

Det fremgår ikke av loven hva som skal nedtegnes, dette må bero på en konkret vurdering i den enkelte sak. Barnevernstjenestens vurderinger ved valg av tiltak må dokumenteres skriftlig.
En forsvarlig saksbehandling vil for Bufetat innebære en plikt til fortløpende å dokumentere alle sentrale vurderinger som gjøres i en barnevernssak. Dette innebærer blant annet å dokumentere hvorfor de tiltak som tilbys anses å være forsvarlige, og vise at sentrale hensyn er vurdert.

Ved uenighet må både barnevernstjenesten og Bufetat nedtegne sine barnevernfaglige vurderinger av hva uenigheten består i.

Fylkesmannens rolle
Det følger av barnevernloven § 2-3 b fjerde ledd at Fylkesmannen skal føre tilsyn med lovligheten av Bufetats tjenester og tiltak. Dette innebærer blant annet et ansvar for å føre tilsyn med om Bufetat sikrer forsvarlig ivaretakelse av bistandsplikten når barnevernstjenesten anmoder om plasseringer utenfor hjemmet, jf. barnevernloven § 2-3.

Dersom kommunen mener Bufetat ikke har tilbudt et forsvarlig tiltak, og derav ikke har oppfylt sin bistandsplikt, kan Fylkesmannen følgelig anmodes om å ta stilling til dette spørsmålet. Fylkesmannen kan gi Bufetat pålegg om å rette forhold som er i strid med bestemmelser i loven. Pålegg kan påklages til Statens helsetilsyn, jf. § 2-3b femte ledd.

Med hilsen

Anders Henriksen (e.f)
seksjonssjef

Hilde Håland
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:
Barne- og likestillingsdepartementet
Landets fylkesnemnder
Sentralenheten for fylkesnemndene
Barne- og familieetaten, Oslo kommune
Statens helsetilsyn
Barneombudet

Notat

Til formannskapet og kommunestyret

Feil i suppleringsvalg til formannskapet

Rita Roaldsen, SP sin søknad om fritak fra politiske verv I Gratangen kommune ble innvilget i kommunesyret i møte den 24.10.2017. Morten Berg, SP (første på varamannslista) ble i samme møte valgt som etterfølger i formannskap. Dette forrykket kjønnsbalansen i formannskapet og det ble påpekt at valget var basert på feil beste,mmelser i lover/forskrifter. Nytt suppleringsvalg til formannskapet ble gjennomført i kommunestyret den 26.04.2018. Her ble Anita Karlsen, SP (andre på varamannslista) valgt som ordinært medlem av formannskapet.

Det betyr at formannskapet i denne perioden (24.10.2017-26.04.2018) kan ha hatt feilaktig sammensetning. Rådmannen har gått gjennom de aktuelle møtene og funnet følgende:

Møtedato	Antall møtende	Møtt for SP	Eventuelt votering
07.11.2917	4	Trond Andreassen	Alle vedtak enstemmig
21.11.2017	5	Anita Karlsen	
05.12.2017	5	Morten Berg	Alle vedtak enst. unntatt 66/17 mot en stemme
13.02.2018	5	Morten Berg	Alle vedtak enstemmig
17.04.2018	5	Anita Karlsen	

Det er avholdt 5 formannskapsmøter i den aktuelle perioden. Anita har møtt i to av møtene. I de 3 andre møtene har SP vært representert med andre. Det har vært enstemmig vedtak i alle sakene bortsett fra en sak 66/17. Dersom Anita Karlsen hadde vært til stede i disse møtene og stemt i mot, ville det ikke ha endret utfallet av saken.

Rådmannen ser derfor ikke behov for å iverksette tiltak i sakens anledning.

Gratangen, 13.06.2018

Ole Kr. Severinsen

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00426-2
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

INNBYGGERINITIATIV - ØNSKE OM OPPHEVELSE AV NEDSATT KONSESJONSGRENSE

Innstilling:

1. Innbyggerinitiativet fyller de formelle kravene i henhold til kommunelovens 39.a og Kommunaldepartementets tilhørende veileder.
2. Forslaget representerer et interessant og tydelig innspill i forhold til pågående prosesser knyttet til utviklingen av kommuneplanens arealdel – herunder politikk for arealbruk.
3. Kommunestyret vil avvente gjennomføring av delprosessen boliganalyse i arealplanarbeidet før det tas stilling til endring av politiske retningslinjer for omsetning av eiendommer i kommunen.
4. Kommunestyret ber om at ny sak om dette legges fram på kommunestyrets møte 13.12.2018.

Vedlegg:

Innbyggerinitiativ – ønske om opphevelse av nedsatt konsesjonsgrense

Saksframstilling:

Bakgrunn

Kommunen har mottatt et innbyggerinitiativ signert av 90 innbyggere av kommunen bosatt i Nord-Gratangen. Dokumentet med signaturer ble innsendt av Dagrun Holt Molund på vegne av Ungdomslaget Idyl vedlagt brev datert 02.04.2018. Saken gjelder ønske om å oppheve forskrift om nedsatt konsesjonsgrense for området fra Selnes gnr 28 og til og med Lillegrøsnes gnr 35. Dokumentene følger vedlagt.

Hjemmel

Retten til å fremme innbyggerinitiativ er hjemlet i kl §39a som lyder slik:

"§ 39a Innbyggerinitiativ

1. Kommunestyret eller fylkestinget plikter selv å ta stilling til et forslag som gjelder kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, dersom minst 2 prosent av innbyggerne, alternativt 300 i kommunen eller 500 i fylket, står bak forslaget.

2. Kommunestyret eller fylkestinget skal ta stilling til forslaget senest 6 måneder etter at det er fremmet. Initiativtakerne skal informeres om de avgjørelser som treffes og de tiltak som gjennomføres som følge av forslaget.

3. Et forslag med samme innhold kan ikke fremmes to ganger i løpet av samme valgperiode. Et forslag kan heller ikke settes frem på nytt før det er gått fire år siden forslaget sist ble fremmet.

4. Et forslag som er fremmet etter reglene i denne paragraf og som blir nedstemt i kommunestyret eller fylkestinget, kan ikke påklages med mindre dette følger av andre regler."

Kommunaldepartementet har også utarbeidet en egen veileder for saksbehandling av saker etter denne bestemmelsen. Denne veilederen benyttes her.

Formelle krav

Å fremme forslag etter § 39a er en rettighet for kommunens og fylkeskommunens innbyggere. Det betyr at kommunestyret eller fylkestinget er forpliktet til å ta stilling til forslaget som fremmes, så fremt lovens vilkår for øvrig er oppfylt.

Innbyggerinitiativet er signert av 90 innbyggere av kommunen. Kravet om at minst 2% av innbyggerne (minst 22 innbyggere) må stå bak forslaget anses oppfylt.

Det har ikke vært fremmet innbyggerinitiativ tidligere i valgperioden eller i løpet av de 4 siste årene. Kravet om at forslaget skal være unikt innenfor tidsrammene ovenfor anses derfor oppfylt.

Innbyggerinitiativet inneholder et klart formulert forslag: *... Ut fra .... ber vi om at den vedtatte nullkonsesjon på området fra Selnes Gnr 28 og til og med Lillegrøsnes Gnr 35 blir opphevet ...* Kravet om at innbyggerinitiativet skal inneholde et forslag anses oppfylt.

Innbyggerinitiativet sitt forslag gjelder forhold som ligger innenfor kommunens virkeområde.

Saksbehandling

I veilederen heter det at kommunestyret plikter selv å ta stilling til forslag som fremmes. Dette betyr at myndighet til å ta stilling til realiteten i et forslag fremmet etter bestemmelsen om initiativrett ikke kan delegeres til andre organer selv om delegasjonsreglementet sier noe annet.

Så lenge loven stiller visse krav til forslaget, må det etter departementets vurdering likevel være anledning for administrasjonen til å ta stilling til om forslaget oppfyller lovens vilkår.

Når kommunestyret eller fylkestinget først har tatt stilling til forslaget, er det ingen ting i veien for at videre behandling og oppfølging skjer i administrasjonen eller av andre folkevalgte organer.

I kl §39.a pkt. 2 heter det at Kommunestyret eller fylkestinget skal ta stilling til forslaget senest 6 måneder etter at det er fremmet – senest 02.10.2018. I veilederen heter det at « … *Det kreves likevel ikke at kommunestyret har fattet endelig beslutning i saken. Initiativ som fremmes kan berøre komplekse saker med vidtrekkende konsekvenser, hvor det kanskje kreves samordning med for eksempel kommuneplan m.m. Det må således være tilstrekkelig at saken er behandlet i kommunestyret eller fylkestinget og at det er fastlagt et løp for videre saksgang.*

Kommunestyrets møte den 21.06.2018 ligger godt innenfor tidsrammen.

Vurdering:

Rådmannen mener at innbyggerinitiativet tilfredsstiller formkravene og at det kan behandles innenfor fristen selv om vedtaket skisserer en prosess eller serie aktiviteter som strekker seg ut over 6 måneder. Forslaget innebærer ønske om endring av lokal forskrift eller ønske om endring i praktisering av lokal forskrift. Ordningen med nedsatt konsesjonsgrense er hjemlet i lokal forskrift FOR-2011-02-18-175 Forskrift om nedsatt konsesjonsgrense etter konsesjonsloven § 7. Forskriften er kortfattet og gjengis her i sin helhet:

I

Konsesjonsfriheten etter konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 2 settes ut av kraft for Gratangen kommune for ubebygd tomt som er regulert til boligformål.

II

Konsesjonsfriheten etter konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4 settes ut av kraft for Gratangen kommune for:

- *Bebygd eiendom som er eller har vært i bruk som helårsbolig.*
- *Eiendom med bebyggelse som ikke er tatt i bruk som helårsbolig, herunder eiendom med bebyggelse under oppføring, i områder som i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven er regulert til boligformål*

III

Konsesjonsfriheten etter konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 settes ut av kraft for Gratangen kommune for eiendommer som omfattes av denne forskriftens punkt I og II.

Umiddelbart synes det som forskriften gjelder hele kommunen og at det ikke ligger åpning for at det kan foretas avgrensninger gjennom praktisering av forskriften. Dersom forskriften må endres, krever det en lengre prosess i alle fall burde være godt forankret både faglig og politisk.

Uansett hvilket handlingsrom kommunen har innenfor forskriften, vil det være klokt å vurdere forslaget i sammenheng med den pågående prosessen med rullering av kommuneplanens arealdel. Spesielt er det delprosessen boliganalyse, hvor hensikten er å få kunnskap om faktorer som påvirker boligutviklingen i kommunen, som vil kunne danne grunnlag for vurdering av forutsetningene en endret politikk får for omsetning av eiendommer i en avgrenset del av kommunen.

Konklusjon:

Innbyggerinitiativet fyller de formelle kravene i henhold til kl 39.a og Kommunaldepartementets tilhørende veiledning.

Kommunen tilfredsstiller lovens krav selv om det fattes et vedtak som skisserer en prosess som strekker seg utover de 6 månedene kommunen har på seg for å ta stilling til innbyggerinitiativets forslag.

Kommunen bør sikre seg et bedre faglig og politisk grunnlag når en ny politikk for omsetning av eiendommer skal utvikles. Dette kan best skje gjennom delprosesser i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel – spesielt boliganalysen.

Denne analysen er planlagt gjennomført ved å engasjere en ekstern fagressurs. Denne analysen ligger inne i framdriftsplanen med ferdigstillelse i løpet av oktober 2018. Dermed vil det være mulig å drøfte noen grunnleggende forutsetninger for en endret politikk i kommunestyrets desembermøte 2018.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00426
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	24/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Innbyggerinitiativ - ønske om opphevelse av nedsatt konsesjonsgrense

---

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 24/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
1. Innbyggerinitiativet fyller de formelle kravene i henhold til kommunelovens 39.a og Kommunaldepartementets tilhørende veileder.
2. Forslaget representerer et interessant og tydelig innspill i forhold til pågående prosesser knyttet til utviklingen av kommuneplanens arealdel – herunder politikk for arealbruk.
3. Kommunestyret vil avvente gjennomføring av delprosessen boliganalyse i arealplanarbeidet før det tas stilling til endring av politiske retningslinjer for omsetning av eiendommer i kommunen.
4. Kommunestyret ber om at ny sak om dette legges fram på kommunestyrets møte 13.12.2018.

Dagrun Holt Molund

Nordsiveien 1919

9470 Gratangen

Gratangen 02.04.2018

Gratangen kommune v/politikere og administrasjon

Nergårdveien 2

9471 Gratangen

INNBYGGERINITIATIV MED ØNSKE OM OPPHEVELSE AV NEDSATT KONSESJONSGRENSE

Som leder av Ungdomslaget Idyl har jeg fått i oppdrag å overlevere vedlagte underskrifter fra innbyggere i Nord-Gratangen. Saken gjelder den såkalte "nullkonsesjonen" eller rettere sagt nedsatt konsesjonsgrense som ble innført i Gratangen i 2010. Med dette ber vi om at denne ordningen blir opphevet for vår del av kommunen.

Vi viser til kommuneloven kapittel 6A. "Innbyggerinitiativ og rådgivende lokale folkeavstemninger", § 39a. "Innbyggerforslag", og ber om at saken tas opp i kommunestyret den 26.04.18, evt. så snart som mulig. Innbyggere i Nord-Gratangen var samlet til møte 22.03.18 der denne saken, blant flere, ble tatt opp. Saken framlegges som vedlagt. 25 personer skrev under i møtet, (vedl. 1). I etterkant er det samlet inn ytterligere 67 underskrifter, (vedl. 2,3 og 4). Totalt 92 personer har skrevet under, men to av disse er ikke bosatt i kommunen selv om de har eiendom her. Dermed vil det være 90 underskrifter fra innbyggere i vår kommune.

Det vedlegges totalt 4 sider der side 1 er originalen fra møtet den 22.03.18. De tre neste sidene er kopier av denne med underskrifter hovedsakelig på baksidene. Noen har imidlertid skrevet på framsiden. Disse er markert med "X".

Vi håper initiativet blir godt mottatt og behandlet på en god måte!

For innbyggere i Nord-Gratangen

Dagrun Holt Molund

Dagrun Holt Molund

4 vedlegg

Nullkonsesjon i Gratangen

Ved årskiftet 2010-2011 vedtok kommunestyret i Gratangen nullkonsesjon i hele kommunen. Dette i forbindelse med "Blest i havlandet " Et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Gratangen, Lavangen og Skånland.

Det ble vedtatt en liste med virkemidler som skulle føre til befolkningsvekst og lys i husan.

Gratangen var eneste kommune som vedtok dette med nullkonsesjon som en av virkemidlene.

I det opprinnelige forslaget punkt nr 7 sto det følgende " **innføre nullkonsesjon i deler av kommunen"** men kommunestyret endret dette til å gjelde **hele kommunen** etter forslag fra arbeiderpartiet, dette til tross for at det var motsetninger både fra bønder og andre grunneiere i vårt område.

Va har så skjedd på disse 8 årene hvor kommunen har prøvt å håndheve vedtaket.

Absolutt ingenting i positiv retning, tvert i mot har det virket mot sin hensikt.

Mange hus som ligger på egen tomt har vært prøvd solgt i vårt område uten respons. Søknad om omdisponering har vært avslått konsekvent med like vedtak uten at man har gått inn i den enkelte sak og sett nærmere på beliggenhet og tilstand. Dette har skapt stor frustrasjon og fortvilelse blant innbyggerne i området .

Man har gjort vedtak uten å ta hensyn til ovenfornevnte problem. Videre har man glatt oversett familienes egne ønsker i den enkelte sak. Med det resultat at boligene er blitt stående uten vedlikehold, da ingen er interessert i å koste på en bolig som man i realiteten ikke kan disponere fritt men er tvunget til å bo eller leie ut til fremmede.

Ut fra overnevnte ber vi om at den vedtatte nullkonsesjon på området fra Selnes Gnr 28 og til og med Lillegrøsnes Gnr 35 blir opphevet.

Myrlandshaugen den 22.03.2018

2.

Nullkonsesjon i Gratangen

Ved årskiftet 2010-2011 vedtok kommunestyret i Gratangen nullkonsesjon i hele kommunen. Dette i forbindelse med "Blest i havlandet " Et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Gratangen, Lavangen og Skånland.

Det ble vedtatt en liste med virkemidler som skulle føre til befolkningsvekst og lys i husan.

Gratangen var eneste kommune som vedtok dette med nullkonsesjon som en av virkemidlene.

I det opprinnelige forslaget punkt nr 7 sto det følgende " **innføre nullkonsesjon i deler av kommunen"** men kommunestyret endret dette til å gjelde **hele kommunen** etter forslag fra arbeiderpartiet, dette til tross for at det var motsetninger både fra bønder og andre grunneiere i vårt område.

Va har så skjedd på disse 8 årene hvor kommunen har prøvt å håndheve vedtaket.

Absolutt ingenting i positiv retning, tvert i mot har det virket mot sin hensikt.

Mange hus som ligger på egen tomt har vært prøvd solgt i vårt område uten respons. Søknad om omdisponering har vært avslått konsekvent med like vedtak uten at man har gått inn i den enkelte sak og sett nærmere på beliggenhet og tilstand. Dette har skapt stor frustrasjon og fortvilelse blant innbyggerne i området .

Man har gjort vedtak uten å ta hensyn til ovenfornevnte problem. Videre har man glatt oversett familienes egne ønsker i den enkelte sak. Med det resultat at boligene er blitt stående uten vedlikehold, da ingen er interessert i å koste på en bolig som man i realiteten ikke kan disponere fritt men er tvunget til å bo eller leie ut til fremmede.

Ut fra overnevnte ber vi om at den vedtatte nullkonsesjon på området fra Selnes Gnr 28 og til og med Lillegrøsnes Gnr 35 blir opphevet.

Myrlandshaugen den 22.03.2018

Knut Einar Mellem
Frøydis Mellem
Roald Sæther
Agnar J. Hansen
Ann-Sissel Myrlund
Edny Mikalsen.

Nikolai Berthelsen
Ingvil Nygård Nilsen
Stein Erik Nilsen
Einar Nilsen

Jarmund Brekkås.
Oddbjørg Brekkås.

Tora Sæther
Ase B Isaksen
Thomas W Isaksen

Wenche Hansen Svendsen
Jarmund Svendsen.

Inger-Lise Lien
Ole S. Lien

Agnes B. Lindvall
Tor Lindvall
Per Moland

3.

Nullkonsesjon i Gratangen

Ved årskiftet 2010-2011 vedtok kommunestyret i Gratangen nullkonsesjon i hele kommunen. Dette i forbindelse med "Blest i havlandet " Et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Gratangen, Lavangen og Skånland.

Det ble vedtatt en liste med virkemidler som skulle føre til befolkningsvekst og lys i husan.

Gratangen var eneste kommune som vedtok dette med nullkonsesjon som en av virkemidlene.

I det opprinnelige forslaget punkt nr 7 sto det følgende " **innføre nullkonsesjon i deler av kommunen"** men kommunestyret endret dette til å gjelde **hele kommunen** etter forslag fra arbeiderpartiet, dette til tross for at det var motsetninger både fra bønder og andre grunneiere i vårt område.

Va har så skjedd på disse 8 årene hvor kommunen har prøvt å håndheve vedtaket.

Absolutt ingenting i positiv retning, tvert i mot har det virket mot sin hensikt.

Mange hus som ligger på egen tomt har vært prøvd solgt i vårt område uten respons. Søknad om omdisponering har vært avslått konsekvent med like vedtak uten at man har gått inn i den enkelte sak og sett nærmere på beliggenhet og tilstand. Dette har skapt stor frustrasjon og fortvilelse blant innbyggerne i området .

Man har gjort vedtak uten å ta hensyn til ovenfornevnte problem. Videre har man glatt oversett familienes egne ønsker i den enkelte sak. Med det resultat at boligene er blitt stående uten vedlikehold, da ingen er interessert i å koste på en bolig som man i realiteten ikke kan disponere fritt men er tvunget til å bo eller leie ut til fremmede.

Ut fra overnevnte ber vi om at den vedtatte nullkonsesjon på området fra Selnes Gnr 28 og til og med Lillegrøsnes Gnr 35 blir opphevet.

Myrlandshaugen den 22.03.2018

Astrid Svendsen.
Gard Nilsen
Johannes Samuelsen
Ketil Hansen
Vidkun Karolussen
Jack Johnsen
Bjørn Bjerkmo
Roald Johnsen
Are Petter Skavhaug
Irene Skavhaug
Kevin Bakkeid
Belinda Bakkeid
Rica Bakkeid Jensen
Hanne Bjerkmo Are
Øystein Bjerkmo
Svein Tallaksen
Arild Tobiassen.

4.

Nullkonsesjon i Gratangen

Ved årskiftet 2010-2011 vedtok kommunestyret i Gratangen nullkonsesjon i hele kommunen. Dette i forbindelse med "Blest i havlandet " Et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Gratangen, Lavangen og Skånland.

Det ble vedtatt en liste med virkemidler som skulle føre til befolkningsvekst og lys i husan.

Gratangen var eneste kommune som vedtok dette med nullkonsesjon som en av virkemidlene.

I det opprinnelige forslaget punkt nr 7 sto det følgende " **innføre nullkonsesjon i deler av kommunen"** men kommunestyret endret dette til å gjelde **hele kommunen** etter forslag fra arbeiderpartiet, dette til tross for at det var motsetninger både fra bønder og andre grunneiere i vårt område.

Va har så skjedd på disse 8 årene hvor kommunen har prøvt å håndheve vedtaket.

Absolutt ingenting i positiv retning, tvert i mot har det virket mot sin hensikt.

Mange hus som ligger på egen tomt har vært prøvd solgt i vårt område uten respons. Søknad om omdisponering har vært avslått konsekvent med like vedtak uten at man har gått inn i den enkelte sak og sett nærmere på beliggenhet og tilstand. Dette har skapt stor frustrasjon og fortvilelse blant innbyggerne i området .

Man har gjort vedtak uten å ta hensyn til ovenfornevnte problem. Videre har man glatt oversett familienes egne ønsker i den enkelte sak. Med det resultat at boligene er blitt stående uten vedlikehold, da ingen er interessert i å koste på en bolig som man i realiteten ikke kan disponere fritt men er tvunget til å bo eller leie ut til fremmede.

Ut fra overnevnte ber vi om at den vedtatte nullkonsesjon på området fra Selnes Gnr 28 og til og med Lillegrøsnes Gnr 35 blir opphevet.

Myrlandshaugen den 22.03.2018

Bodil Johnsen
Arne [illegible]
Kjærlaug Pedersen
May Gabrielsen

Reidar Hansen
Vidar Svendsen
Eidar Kvidal
Dagmar Berthelsen
Mariann Hatmo
Sigmund Sørensen
Steinar Sørensen
Turlaug Sørensen
Ingebjørg Pedersen.
Marit Bjerkmo
Leo Mai Olsen
[illegible]
Dagfinn Johnsen
Rune H. Rasmussen.
Silje H-Rasmussen
Frøila Moen.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00426
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	24/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Innbyggerinitiativ - ønske om opphevelse av nedsatt konsesjonsgrense

---

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 24/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
1. Innbyggerinitiativet fyller de formelle kravene i henhold til kommunelovens 39.a og Kommunaldepartementets tilhørende veileder.
2. Forslaget representerer et interessant og tydelig innspill i forhold til pågående prosesser knyttet til utviklingen av kommuneplanens arealdel – herunder politikk for arealbruk.
3. Kommunestyret vil avvente gjennomføring av delprosessen boliganalyse i arealplanarbeidet før det tas stilling til endring av politiske retningslinjer for omsetning av eiendommer i kommunen.
4. Kommunestyret ber om at ny sak om dette legges fram på kommunestyrets møte 13.12.2018.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00548-5
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

REGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2017

Innstilling:

Fremlagt årsberetning og årsregnskap godkjennes som Gratangen kommunes årsregnskap for 2017. Mindreforbruk/merinntekt med kr. 2 464.710,15 tilføres i sin helhet disposisjonsfondet.

Vedlegg:

Årsberetning 2017
Regnskap 2017

Saksframstilling:

Årsberetning og regnskap 2017 er utarbeidet etter samme lest som tidligere.

Fremleggelsen av regnskapet for revisjon har vært svært forsinket. Kontrollutvalgets møte er flyttet til torsdag 14.06.2018. Kontrollutvalget vil i dette møtet behandle revisjonsberetningen fra KomRev NORD. Med grunnlag i revisjonsberetningen vil kontrollutvalget utarbeide sin uttalelse til kommunestyret.

Vurdering:

Konklusjon:

GRATANGEN KOMMUNE

ÅRSBERETNING 2017

Gratangen, mai 2018

INNHOLD

Innledning **3**
Kommunens organisasjon **3**
Politisk virksomhet 3
Administrativ organisering 4
Kommunens virksomhet **5**
Generelt 5
Sysselsatte i kommunen 5
Sykefravær 6
Likestilling og diskriminering 6
Etisk standard 6
Betryggende kontroll 7
Kompetanseutvikling 7
Interkommunalt samarbeid 7
Særskilte områder 8
Viktige økonomiske forhold **9**
Generelt 9
Premieavvik 10
Dekningsgrad VAR 10
Tap på fordringer 10
Disposisjonsfond 10
Statlige styringssignaler og utvikling i rammebetingelser 10
Kommentar til regnskapet for 2017 ..... **11**
Nøkkeltall med kommentarer 11
Arbeidskapital 12
Likviditetsgrad 1 12
Likviditetsgrad 2 12
Soliditet - Egenkapitalandel 12
Inntekts- og utgiftsutvikling 12
Gjeldsgrad 12
Egenfinansiering investering 12
Netto driftsresultat 12

Forsidefoto: Utsikt fra Vetten, Karl Fredrik Normann

INNLEDNING

Årsberetningen er en del av Rådmannens samlede rapportering til kommunestyret. Beretningen gir opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske resultat og stilling, samt andre forhold av vesentlig betydning for kommunen.

Årsberetningen er ment å være utfyllende i forhold til informasjonen som gis i årsregnskapet. Den er forankret i forskrift om årsregnskap og årsberetning og kommunelovens bestemmelser om årsberetning. Årsberetningen legges fram til behandling sammen med sammen med årsregnskapet.

KOMMUNENS ORGANISASJON

Politisk virksomhet

Kommunestyret består av 15 representanter. Det er 5 representanter i formannskapet. Ordfører i 2017 har vært Eva H. Ottesen med Roy I. Sandberg (GFL) som varaordfører.

Gratangen kommune har i denne valgperioden et politisk system bestående av formannskap, hovedutvalg for skole/oppvekst/kultur, hovedutvalg for helse/sosial/omsorg, hovedutvalg for teknisk og næring og kontrollutvalg.

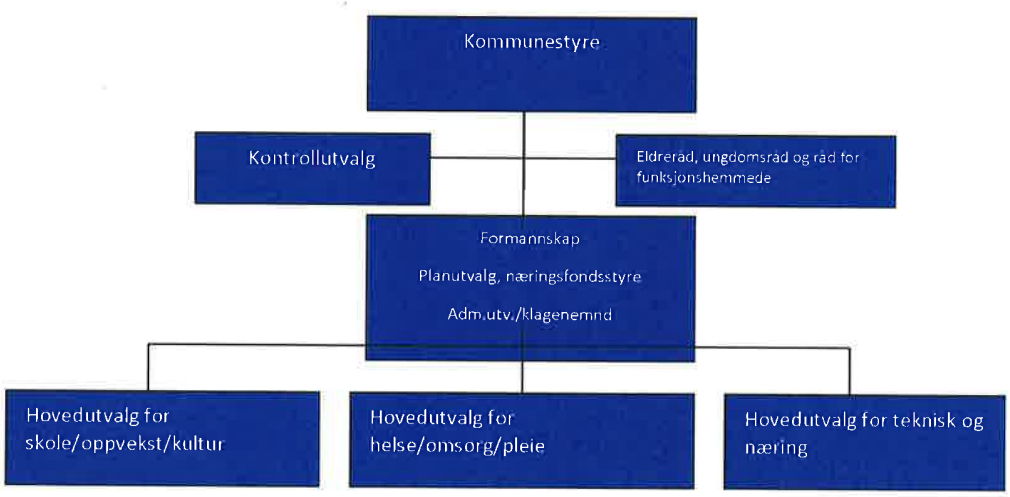

Sammensetningen av Kommunestyre og Formannskap er slik i perioden 2015-2019

	Kommunestyret	**Formannskapet**
Senterpartiet	3	1
Arbeiderpartiet	7	2
Gratangen Demokratiske Liste	3	1
Gratangen Fellespolitiske Liste	2	1
Sum representanter	15	5

Antall møter og saker behandlet av styrer råd og utvalg:

	2014		2015		2016		2017	
	Møter	Saker	Møter	Saker	Møter	Saker	Møter	Saker
Kommunestyret	6	77	9	120	9	102	7	69
Formannskapet	13	93	9	52	18	114	7	75
Administrasjonsutv. (ADU)	3	16	4	8	4	12	3	5
Arbeidsmiljøutv. (AMU)	5	18	4	11	6	10	4	11
HU Skole/oppvekst/kultur	6	44	6	22	3	19	5	21
HU Teknisk/næring/miljø	8	57	4	37	3	28	4	27
HU Helse, omsorg og pl.	2	6	5	8	4	9	5	7
Næringsfondet	6	29	5	33	9	25	1	6
Viltnemnda	3	23	4	26	2	15	1	16
Planutvalget	8	23	5	10	8	19	4	8
Eldrerådet	2	6	3	4	7	18	3	9
Rådet for funksjonshem.	1	1	2	4	4	4	3	5
Ungdomsrådet	5	25	4	15	10	22	8	30
Sum	73	379	64	350	87	397	55	289

Det har vært en markant økning i antall møter og i antall behandlede saker totalt for kommunen i 2016 i forhold til 2014 og 2015. Denne trenden avtar imidlertid igjen i 2017 og 2018.

Administrativ organisering

Gjeldende administrative organisasjonskart for kommunen ble vedtatt av kommunestyret

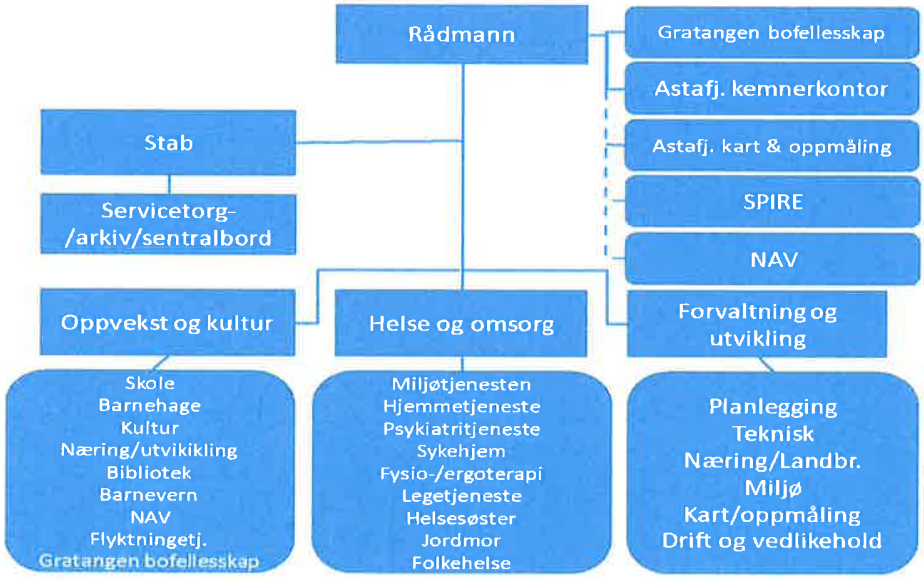

12.05.2016. Rådmann i 2017 har vært Ole Kristian Severinsen. Sektorlederne for Oppvekst og kultur og Helse og omsorg tiltrådte våren 2017 og trenivåmodellen ble iverksatt fra

samme tidspunkt – april 2017. På bakgrunn av erfaringer høsten 2017 ble kommunestyret i møtet 14.12.2017 orientert om noen mindre justeringer som framgår av skissen ovenfor. De viktigste endringene var at Teknisk enhet skiftet navn til forvaltning og utvikling og at PU-tjenesten skiftet navn til Miljøtjenesten.

Det er verdt å merke seg at med denne nye organiseringen er det samsvar mellom politisk og administrativ inndeling saks-/fagområder. Det har bidratt til å vitalisere hovedutvalgene i større grad.

Samarbeidet med tillitsvalgte har vært på normalt nivå. Alle tillitsvalgte inviteres til møtene i Utvidet ledermøte. Rådmannen synes dette samarbeidet fungerer godt.

KOMMUNENS VIRKSOMHET

Generelt

Virksomheten i 2017 har vært preget av stramme økonomiske rammer og nitid oppfølging. Rådmannen er svært tilfreds med at enhetene har tilpasset seg de tildelte økonomiske rammer. Det endelige resultatet er i det vesentligste i overensstemmelse med prognosene gjennom året. På noen områder har vi større utfordringer enn på andre. Dette er primært innenfor områder der ytre faktorer har størst påvirkning. Rådmannen har, og vil ha stort fokus på disse områdene i tiden fremover.

Etter en liten nedgang i skatteinntektene de siste årene opplevde kommunesektoren en liten oppgang i skatteinntektene i 2016 og 2017. Kommunen har likevel utvist nøkternhet slik at den generelle svikten i landet forøvrig ikke har hatt den store innvirkninger for Gratangen. Den overordnede situasjonen i norsk økonomi har dessverre ikke vist noen forbedringer. Det er fortsatt en situasjon med lave oljepriser og lavere oljeinvesteringer som har preget det økonomiske bildet.

Sysselsatte i kommunen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sysselsatte i kommunen	171	165	149	152	217	240
Sysselsatte i administrasjonen	21	24	23	22	22	22
Sysselsatte i barnehager	22	19	13	13	20	30
Sysselsatte i grunnskolen	36	24	22	22	23	50
Sysselsatte i helse- og sosialtj.	87	94	87	91	141	184
Sysselsatte i kultur	1	1	1	1	2	5
Sysselsatte, annet	4	3	3	3	9	36

For 2017 vil sysselsettingstallene på de enkelte områder være forskjellig fra totalt i kommunen. I det totale tallet til kommune er den enkelte sysselsatte kun tatt med en gang. Ansatte med flere stillinger vil ha en telling på hvert enkelt område denne jobber når sysselsettingstallene vises lenger ned i tabellen. Sysselsettingstallene viser ikke årsverk i kommunen, men hvor mange mennesker vi har i arbeid.

Dersom vi ser på antall fast tilsatt årsverk 31.122017 er dette tallet 93,71 årsverk.

Tabellen ovenfor viser alle som har Gratangen kommune som arbeidsgiver, enten som fast ansatt, vikar eller ekstrahjelp. Antall sysselsatte har variert en del i perioden, men med en markert økning i 2016 og 2017. Dette kan vi i stor grad knytte til etableringen av Gratangen bofellesskap med i alt 13 stillinger. Vi ser at det er opp mot 22 % av innbyggerne totalt som har/har hatt Gratangen kommune som arbeidsgiver i 2017. Beregnes prosenten av kun de som er i yrkesaktiv alder (20 - 67 år) blir det prosentandelen på hele 33 %. Kommunene er den desidert største arbeidsgiveren og ikke minst er det et høyt antall kvinnelige ansatte.

Sykefravær

Gratangen kommune er en IA-bedrift og dette følges opp ved regelmessige samarbeids-møter med NAV-Troms (IA) og NAV-Gratangen. Det betyr at både arbeidsgiver og ansatte har inngått en avtale som har som siktemål å øke nærværet. Ordningen er en del av et landsomfattende arbeid for å få ned sykefraværet. Hovedmålet er å forebygge sykefravær, økt fokus på jobbnærvær og hindre utstøting fra arbeidslivet. Det er utarbeidet og vedtatt rutiner for oppfølging ved sykefravær, og det er vedtatt utvidet ordning vedrørende egenmeldingsdager.

Det har også i 2017 vært jobbet aktivt med å minske sykefraværet både ved oppfølging av den enkelte arbeidstaker og på overordnet nivå. I 2017 var sykefraværet på 9,5 %, som er tilnærmet like mye som i 2016. Arbeidet med å øke nærværet er en kontinuerlig pågående prosess som det jobbes med både på overordnet nivå og i de enkelte enhetene. Gratangen kommune har inngått avtale med Narvik Bedriftshelsetjeneste hvor alle arbeidstakere er innmeldt. Det er utarbeidet samarbeidsplan mellom Gratangen kommune og Narvik BHT. I tråd med dette har BHT bl.a. deltatt i dialogmøter med enkeltansatte i forbindelse med oppfølging av sykefravær. De har også vært benyttet i forhold til arbeidsmiljømøter på flere enheter. Det har vært godt samarbeid og tett dialog med både NAV lokalt og NAV IA (Arbeidslivssentret i Harstad) ved fastsatte samarbeidsmøter og vedtatt handlingsplan for IA-arbeidet er fulgt opp.

Likestilling og diskriminering

Gratangen kommune har ingen fastsatte mål i forhold til rekruttering av flere kvinner til lederstillinger. Sammensetningen i utvidet ledergruppe med 12 medlemmer viser at kvinner utgjør 67 % og menn 33 %. Ute i enhetene utgjør kvinner en høyere andel og i organisasjonen totalt er fordelingen 72 % kvinner og 28 % menn. Andel kvinner sysselsatt i offentlig sektor er lavere enn landsgjennomsnittet, men andelen er omlag dobbelt så stor som for menn. Selv om det ikke er fastsatte særskilte personalpolitiske mål for likestilling, er det spørsmål som naturlig vurderes når det rekrutteres nye medarbeidere, ved lønnsforhandlinger og ved gjennomføring av kommunens personalpolitikk for øvrig.

Det er ikke iverksatt spesielle tiltak mot diskriminering i 2017.

Etisk standard

Etikk forteller noe om hva som er rett og galt. En god etisk standard er noe som blir stadig viktigere innenfor offentlig sektor. En god etisk standard spiller positivt inn på kommunens omdømme ved at innbyggere og brukere skal oppleve stor grad av tillit til at deres saker blir behandlet med både respekt og i tråd med gjeldende lover og retningslinjer. Gratangen kommune har utarbeidet et eget dokument som heter «Arbeidsreglement og etiske

retningslinjer». Dette dokumentet ble oppdatert i 2016. I tillegg er etisk standard er tilbakevendende tema i rådmannens ledergruppe.

Betryggende kontroll

Betryggende kontroll innebærer at kommunen har verktøy som sikrer at blant annet økonomistyring og saksbehandling foregår innenfor betryggende rammer. Det innbefatter også rutiner og retningslinjer som skal avdekke og korrigere handlinger eller hendelser som er i strid med lover og regler. Gratangen kommune har utarbeidet økonomireglement, finansreglement og innkjøpsreglement. Betryggende kontroll og etisk standard henger nøye sammen. Dette er derfor et forbedringsarbeid som på kontinuerlig.

Kompetanseutvikling

Kompetanse blir stadig viktigere i den kommunale tjenesteproduksjonen, og vi har utfordringer fremover med å skaffe kompetent arbeidskraft. Det har også i 2017 vært ansatte som deltar i fagarbeiderutdanning innenfor pleie og omsorg og barnehage. Det er også ansatte som deltar på ulike kompetansehevingstiltak og videreutdanninger innenfor skole, barnehage, pleie- og omsorg. I tillegg foregår det en kontinuerlig prosess med løpende kursing og opplæring på alle enheter.

Interkommunalt samarbeid

Det interkommunale samarbeidet – K4, har i 2017 blitt videreført uforandret. Alle tjenestene har vært i drift hele året i full skala og driften har gått som planlagt.

I løpet av 2017 har det vært registrert tiltagende utfordringer i barneverntjenesten. Dette har primært kommet til syne i rapporter fra Fylkesmannen der det meldes om fristbrudd og mangelfull oppfølging i forhold til krav i lover og forskrifter. Vi holder fokus på dette nå og registrerer at det arbeides med tiltak for å bedre situasjonen.

Samarbeidet i K4 har etter hvert fått ry på seg som et positivt eksempel på hvordan interkommunalt samarbeid kan foregå. Fylkesmannen har ved flere anledninger trukket dette fram. Interkommunalt samarbeid er krevende, men helt nødvendig. Styringsgruppa for K4 vurderer løpende mulighetene for å utvide samarbeidet – både med nye samarbeidsområder og med ny e samarbeidskommuner.

I 2017 har det vært lagt ned mye innsats fra styringsgruppa i K4 i forhold til implementering av ny driftsplattform for IKT. Prosessen fortsetter i 2018 og ny plattform er planlagt å være på plass fra 2018.

Gratangen kommune leverer i dag sentralbordtjenester til Lavangen, Salangen og Bardu. Kommunene gir god tilbakemelding på tjenesten. Den teknologiske løsningen for sentralbordet er utdatert. Kommunene i K4-samarbeidet innhenter nå tilbud på nye telefoniløsninger som må antas å ville endre behovet for sentralbordtjenester.

I tillegg deltar Gratangen kommune i interkommunale tjenester på flere områder:

- PP-tjenesten
- HRS-renovasjon
- Ofoten brann- og redningsvesen IKS
- Astafjord Vekst AS – med Lavangen, Salangen og Dyrøy

- Felles legevakt - med Narvik og Ballangen
- Samarbeid om havbruksplan for Astafjordbassenget – med Ibestad, Skånland, Salangen, Lavangen og Troms Fylkeskommune

Oversikten er ikke uttømmende.

Særskilte områder

Livsgledehjem

Det arbeides med å sertifisere Gratangsheimen som Livsgledehjem. I den forbindelse er det gjennomført en større oppstartskonferanse og engasjert en Livsglede medarbeider i 20 % stilling ved sykehjemmet. Livsgledehjem er et effektivt systemverktøy for virksomheter som ønsker å jobbe med helhetlig omsorg. Stortingsmelding 25 – Mestring, muligheter og mening, Verdighetsgarantien, kvalitetsforskriften og Folkehelseloven understreker viktigheten av å ta hensyn til hele mennesket i framtidens eldreomsorg. Sekundærbehovene skal sidestilles med primærbehovene. De ni livsgledekriteriene som ligger til grunn for ordningen setter fokus på hvordan virksomheten ivaretar nettopp dette. En må påregne 1 – 2 år for å sertifisere sykehjem som livsgledehjem.

Næringsområder

For at Gratangen kommune skal være en god og attraktiv vertskapskommune for næringslivet arbeider kommunen med å legge til rette for videre utvikling av næringsarealer.

- På Brattberg har kommunen gjennom en mindre reguleringsendring i 2016 lagt til rette for at flere bedrifter kunne starte realiseringen av konkrete planer om ny eller økt aktivitet i 2017. Dette næringsområdet har fortsatt potensiale.
- På Hellarbogen næringsområde har det vært etablert nye anlegg i 2017 og der ble startet opp planlegging av utvidelse og endret adkomst. Disse planene antas avsluttet i 2018.
- Reguleringsplanen for Langmyra nord ble bearbeidet i 2017 og ferdigstilt i begynnelsen av 2018. Regulering av Langmyra sør (inkl. motorcrossbane) startes opp i 2018.

Gang- og sykkelveg i Gratangsbotn

Gang- og sykkelvegen langs FV142 fra X FV825 til Gratangen skole har vært under planlegging lenge. Første trinn fra X FV825 til Storelva ble ferdigstilt i august 2016. Kommunen har arbeidet videre med reguleringsplanen for resterende del av gang- og sykkelveg. Reguleringsplanen er vedtatt, men er påklaget.

Bosetting av flyktninger

Kommunestyret vedtok i møte den 23.06.2016 å bosette inntil 15 enslige mindreårige flyktninger. Kommunen leier boenheter i Orrhågveien 71-75 som er tilpasset formålet. Gratangen bofellesskap ble startet opp i oktober 2016 og hadde ved utgangen av 2017 16 enslige mindreårige i heldøgns omsorg.

Samlokalisert skole/barnehage

Arbeidet med å utrede ny samlokalisert skole/barnehage ble startet opp i 2017. Norconsult ble engasjert for å utarbeide skisse med kostnadsoverslag. Etter kommunestyrets budsjettvedtak i desember, ble mandatet utvidet til også å utrede samlokalisert barnehage på Årstein.

Kommuneplanens samfunnsdel 2017-2029

Våren 2017 startet kommunen opp en større prosess som med formål å utvikle kommuneplanens safunnsdel. Bedriftskompetanse ble hyrt inn for bistå i skriveprosessen og lede selve prosessarbeidet som involvert flere formannskaps- og kommunestyremøter samt folkemøte. Planen ble vedtatt i kommunestyret den 28.09.2017.

Samfunnsdelen vil ha betydning for arbeidet med kommuneplanens arealdel og for andre planer som utarbeides de nærmeste årene. Samfunnsdelens handlingsplan er fra 2017 innarbeidet i økonomiplanens handlingsprogram.

Kommuneplanens arealdel 2018-2030

Arbeidet med Kommuneplanens arealdel ble startet opp høsten 2017 med en temakonferanse for kommunestyret. Det planlagt at arealplanen skal være ferdigstilt i juni 2019.

NAV reformen

Meld. St. 33 (2015–2016) NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet drøfter strategisk retning for videreutviklingen av arbeids- og velferdsforvaltningen. Meldingen setter fokus på tiltak for at flere skal komme i arbeid og hvordan NAV-kontoret skal få større handlingsfrihet til å tilpasse tjenestene til brukernes behov.

Et av tiltakene i NAV reformen er færre og større NAV-kontor med større fagmiljøer og som er mer robuste i forhold til ferie, sykdom og annet fravær. I 2017 ble det startet opp utredning av ny kontorstruktur i NAV Troms. NAV Gratangen har deltatt i utredning av ny kontorstruktur i Indre Sør-Troms.

Kommunen har også deltatt i et utredningsarbeid for etablering av pilotprosjektet NAV Ofoten sammen med Nye Narvik og Evenes.

Sak om retningsvalg mht. samarbeid i Indre Sør-Troms vs. samarbeid mot regionen vil bli fremmet for kommunestyret i juni 2018. I begge tilfeller vil det være aktuelt med vertskommunesamarbeid om den kommunale sosialfaglige tjenesten som skal inngå i NAV-partnerskapet.

VIKTIGE ØKONOMISKE FORHOLD

Generelt

Driftsregnskapet for 2017 er avsluttet med et mindreforbruk på kr. 2 464.710,-. Imidlertid er det da inntektsført kr. 760.870,- fra bundne driftsfond. Korrigert for dette blir det reelle mindre forbruket på kr. 1 703.840,-. Mindre forbruket er foreslått avsatt til kommunens disposisjonsfond.

Investeringsregnskapet for 2017 er sin helhet avsluttet. Gjennomførte tiltak i 2017 er blant annet oppføring av 4 nye omsorgsleiligheter i det gamle sykehjemmet. Det er gjennomført flere tiltak på samferdselsområdet, både i form av vedlikehold og oppgraderinger av veistandard. Videre så ble det også påbegynt flere vedlikehold-/oppgraderingsprosjekter på helse og skolebygg. I tillegg startet prosessen med å oppføre ny brannstasjon i kommunen.

Det har også i 2017 blitt oppløst flere bundne driftsfond etter anmodning fra revisjonen. Dette har medført at det er bokført ekstraordinære inntekter. Disse er redegjort for i egen note.

Premieavvik

Årets premieavvik (KLP/SPK) har vært på kr. 1 964.388. Det akkumulerte premieavviket, inklusiv arbeidsgiveravgift, er nå kr. 10 747.644,-.

Dekningsgrad VAR

VAR-området er forutsatt å være 100 % selvfinansiert. Det er i forbindelse med rapportering av KOSTRA for 2017, og ved regnskapsavslutningen foretatt en gjennomgang av kommunens dekningsgrader på VAR-området. Det ligger ved en egen note i regnskapet. Det kan være verdt å merke seg at det skilles mellom såkalt finansiell dekningsgrad, slik man kan lese det direkte ut av regnskapet, og selvkostgrad. Sistnevnte beregning tar hensyn til kalkulatoriske rentekostnader, og gir på denne måten et mer rettvist bilde av de reelle kostnadene innenfor VAR-området.

Følgende selvkostgrader i % er beregnet for 2017:

Vannsektoren	74,4
Avløpssektoren	123,3
Avfallssektoren	92,8
Slam	144,9
Feiing	74,1

Tap på fordringer

Det har vært tapsført fordringer for kr. 51.603,- i 2017. Dette er krav som enten er foreldet eller som er uerholdelige. Siste fullstendige gjennomgang av kommunens utestående ble utført i 2016.

Disposisjonsfond

Ved utgangen av 2017 er saldo på disposisjonsfond kr. 9 805.052,-. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2017 er i sin helhet foreslått avsatt til disposisjonsfond.

Statlige styringssignaler og utvikling i rammebetingelser

Rammetilskuddet utgjør største delen av Gratangen kommunes frie inntekter, og kommunen er derfor meget sårbar for statens endringer av regler/kriterier for tildeling/beregning. Rammetilskuddet har de senere år blitt det viktigste instrumentet for statens økonomiske styring av kommunesektoren, ved at øremerkede tilskudd innlemmes, skatteinntekter utjevnes ved kompensasjon/trekk i tilskuddet samtidig som Stortinget fastsetter de endelige innbygger- og skjønnstilskudd. Utfordringen for Gratangen blir å tilpasse driftsnivået i samme takt som inntektene endres. Utviklingen viser at folketallet over tid har gått ned i Gratangen, og i og med at så stor andel av våre inntekter er knyttet til rammetilskuddet slår dette svært negativt ut for oss. Befolkningen øker kraftig i landet som helhet. Andelen av

den samlede befolkningen i landet som bor i Gratangen, bør derfor ikke gå ned. Overføringene fra staten følger innbyggertallet og beregnes i forhold til landets samlede innbyggertall. Avgjørende for størrelsen på overføringene er også alderssammensetningen – de yngste og eldste innbyggerne vektes mest.

Nye statlige reformer er allerede under planlegging eller er allerede satt i gang. Kommunereformen er allerede i gang, samtidig som det er nytt inntektssystem under planlegging. Situasjonen for kommunesektoren vil bli endret, men hvordan det blir for Gratangen kommune. vet man ennå ikke. Utfordringene vil likevel stå i kø.

Uavhengig av dette er det områder som det er vanskelig å forutse utviklingen innen. Dette er for eksempel; barneverntjenesten/spesielle tilretteleggingstiltak innen skole/andre rettighetsbaserte tjenester (enkeltvedtak) og kostnadskrevende helse- og omsorgstiltak. Her er erfaringsmessig nye tiltak svært kostbare og krever ofte korte tidsfrister for igangsetting. Slike tiltak må finansieres over driftsbudsjettet. I en akuttfase kan det derfor være nødvendig med bruk av driftsfond. I år med driftsoverskudd er det derfor viktig at overskudd avsettes til disposisjonsfond.

KOMMENTAR TIL REGNSKAPET FOR 2017

Nøkkeltall med kommentarer

SENTRALE NØKKELTALL	(Beløp i kr 1.000)	**2015**	**2016**	**2017**
Arbeidskapital	(omløpsmidler - kortsiktig gjeld)	14 171	24 890	21 494
Likviditetsgrad 1	(omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	1,57	2,22	1,93
Likviditetsgrad 2	(mest likvide midler/kortsiktig gjeld)	0,61	0,71	0,92
Soliditet	(egenkapital/sum eiendeler)	0,14	0,14	0,16
Inntektsutvikling	(sum driftsinntekter)	127 697	142 043	157 423
Inntektsutvikling	(sum frie driftsinntekter)	91 216	97 717	117 390
Utgiftsutvikling	(sum driftsutgifter)	124 738	138 018	156 532
Gjeldsgrad	(gjeld/egenkapital)	5,92	5,87	5,13
Egenfinansiering investeringer	(kapitalkonto/anleggsmidler)	0,14	0,11	0,13
Netto driftsresultat	(netto driftsresultat)	-2 490	-5 122	-2 465

Arbeidskapital

Arbeidskapitalen har hatt en god utvikling de seneste årene, selv om kommunen opplever en liten nedgang i 2017. Likviditeten har i perioden bedret seg som en følge av økte inntekter, tilskudd og andre overføringer fra staten i 2017.

Likviditetsgrad 1

Måltallet her er 2. I 2017 har det vært en liten nedgang, men er fortsatt tilfredsstillende ved at omløpsmidlene er dobbelt så stor som den kortsiktige gjelden. Økte inntekter og mindre bruk av kassakreditt har skapt denne situasjonen. I tiden fremover må denne overvåkes nøye, da kommune står ovenfor flere store investeringsprosjekter som skal lånefinansieres. Økte kapitalkostnader vil belaste likviditeten.

Likviditetsgrad 2

Denne bør være høyere enn 1. Forskjellen mellom likviditetsgrad 1 og 2 er at sistnevnte måltall holder utestående fordringer utenfor. Årets måltall er på 0,92 noe som er en liten økning i forhold til 2016. Men fortsatt er tilgjengelige kontanter og bankinnskudd mindre enn den kortsiktige gjelden.

Soliditet - Egenkapitalandel

Nøkkeltallene viser en svak bedring i soliditeten.

Inntekts- og utgiftsutvikling

Det er fortsatt en positiv utvikling av økte inntekter over tid. Det er spesielt økte skatteinntekter og inntekter som følge av høy aktivitet på flyktningeområdet. Utgiftene har også økt i perioden, men ikke i samme takt som inntektene.

Gjeldsgrad

Gjeldsgraden viser en markant nedgang fra 2013 til 2014, og deretter en svak nedgang fra 2014 til 2016. Nedgangen har fortsatt i 2017. Dette er en indikator på at årlige avdrag fortsatt ligger over de årlige låneopptakene.

Egenfinansiering investering

Forholdsvis lave stabile nøkkeltall siden de fleste investeringer finansieres med lån. Vi opplever en liten økning i 2017, som følge av at bredbandsprosjektet ble sluttfinansiert ved hjelp av fond.

Netto driftsresultat

Denne har vist en positiv utvikling for 4. året på rad.

Gjennomgangen av de sentrale nøkkeltallene kan kort oppsummeres med at likviditeten i 2017 er positiv, men at vi må forvente en fremtidig negativ utvikling i takt med at det er planlagt flere store og tunge prosjekter i årene fremover.

FINANSIELLE NØKKELTALL (Beløp i kr 1.000)	**2015**	**2016**	**2017**
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	2,31	2,83	0,56
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,94	3,01	1,16
Netto langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter (inkl. pensjon)	241,00	228,00	212,00
Netto langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter (eks. pensjon)	88,48	83,87	76,00
Frie inntekter pr. innbygger 01.01.	80	86	105
Netto lånegjeld pr. innbygger 01.01.	125	123	127

Det er verdt å merke seg at den langsiktige gjelden viser en fortsatt nedgang. Netto lånegjeld pr. innbygger har økt i 2017. Dette henger sammen med at folketallet er på tur ned. Ikke overaskende vil frie inntekter pr. innbygger øke, da det blir stadig vekk færre innbyggere å fordele disse på.

Både brutto- og nettodriftsresultat svekket seg i 2017.

DRIFTSUTGIFTER (Beløp i kr 1.000)	**2015**	**2016**	**2017**
Brutto driftsutgifter	124 738	138 532	156 532
Lønnsutgifter m/sosiale utgifter	59 492	74 793	89 536
Øvrige driftsutgifter	65 246	63 225	80 049

Brutto driftsresultat er inklusive avskrivninger på bygg, anlegg, maskiner og annet driftstilbehør. Avskrivninger er i kommuneregnskapet belastet de aktuelle enhetene/kapitlene som disponerer disse. Korrigert for avskrivninger skal brutto driftsresultat dekke renter og avdrag.

DRIFTSRESULTAT (Beløp i kr 1.000)	**2015**	**2016**	**2017**
Brutto driftsinntekter	127 697	142 043	157 422
Brutto driftsutgifter	124 738	138 018	156 532
Brutto driftsresultat	2 959	4 025	890

Tabellen finansutgifter viser at rentene minker og avdragene øker. Dette henger sammen med at gjelden går ned, og at vi i en lengre periode nå har opplevd historisk og vedvarende lave renter. Imidlertid er det tegn som tyder på at vi kan forvente en noe forsiktig renteoppgang.

FINANSUTGIFTER (Beløp i kr 1.000)	**2015**	**2016**	**2017**
Renter	2 369	2 232	1 961
Avdrag	5 163	6 214	6 208

Vi ser at renter minker og avdragene øker fra 2015 til 2017. Dette henger sammen med vedvarende lave renter over flere år.

VIKTIGE INNT. (Beløp i kr 1.000)	**2015**	**2016**	**2017**
Rammetilskudd	63 717	65 035	64 377
Skatt på inntekt og formue	20 678	22 254	24 726
Eiendomsskatt (verker/bruk)	1 065	1 085	1 477

I 2015 opplevde vi en økning i eiendomsskatten for verker og bruk. Dette skyldes at Hålogaland Kraft tok sitt nye anlegg i bruk. I 2017 har vi opplevd at både Nordkraft og Statnett er i ferd med å sluttføre sine prosjekter. Eiendomsskatten vil øke ytterligere i tiden fremover.

Resultat fra enhetene (Regnskapsskjema 1B)

Regnskapsskjema 1B - Drift	**Regnskap 2017**	**Reg. budsjett 2017**	**Avvik R - RB**	**Oppr. budsjett 2017**	**Regnskap 2016**
1. Politikk	1 875 547	1 851 525	24 022	1 851 525	1 621 082
2. Fellesutgifter	6 089 512	6 999 960	-910 448	9 098 653	5 530 616
3. Sentraladministrasjon	7 119 178	6 929 145	190 033	6 130 145	6 185 073
4. Oppvekst og kulturadm	706 620	705 221	1 399	705 221	0
5. Gratangen skole	17 987 689	19 548 856	-1 561 167	18 380 951	13 689 214
6. Gratangen barnehage	9 044 314	8 912 720	131 594	8 406 720	8 317 595
7. Kirke- og kultur	3 707 484	3 426 192	281 292	3 238 192	3 182 044
8. Flyktningetjenesten	14 940 711	15 437 677	-496 966	9 079 134	4 315 263
9. NAV-Gratangen	3 029 296	3 287 521	-258 225	2 260 252	2 603 577
10. Barneverntjenesten	2 373 711	2 379 244	-5 533	1 954 244	1 988 532
11. Helse og omsorgsadm	775 905	745 699	30 206	634 699	0
12. Helse	8 719 918	7 466 067	1 253 851	6 596 067	6 876 612
13. Gratangsheimen	15 818 518	16 353 507	-534 989	15 323 013	15 295 313
14. PU-tjenesten	7 728 860	8 202 872	-474 012	7 802 872	7 251 274
15. Hjemmetjenesten	9 806 273	10 539 713	-733 440	10 164 448	10 193 989
16. Tekniske tjenester	7 220 872	5 921 034	1 299 838	5 656 392	6 127 037
17. Diverse bygninger	1 062 527	1 266 744	-204 217	678 878	812 627
18. Diverse prosjektregnskap	-1 584 950	0	-1 584 950	0	336 742
19. Rente/avdragskomp m.m	-40 996	-650 000	609 004	-650 000	-607 615
20. Motpost avskrivning m.m	-6 241 701	-5 909 132	-332 569	-6 095 886	-6 019 338
SUM 1B	**110 139 288**	**113 414 565**	**-3 275 277**	**101 215 520**	**87 699 636**
Til fordeling fra 1A	112 603 998	113 414 565	-810 567	101 215 520	92 822 589
Mindre forbruk	***-2 464 710***	***0***	***-2 464 710***	***0***	***-5 122 953***

Regnskapsskjema 1B viser for 2017 i alt 8 budsjettmessige avvik på over kr. 500.000,-.

Kapitel 2 – Felles utgifter

Kapitelet viser et positivt avvik på kr. 910.488. Avviket skyldes at premieavviket ut fra forsiktighetshensyn ble budsjettert for lavt.

Kapitel 5 - Gratangen skole

Dette området inneholder grunnskole, grunnskole for flyktninger, voksenopplæring og utgifter til spesialundervisning. Mindre forbruket på kr. 1 561.167,- skyldes blant annet økte statstilskudd på voksenopplæring og mindre utgifter i forbindelse med grunnskole flyktninger. I tillegg var det lavere pensjonsutgifter for lærerne, samt at grunnskolen mottok noe mer refusjon enn antatt.

Kapitel 12 – Helse

I 2017 har helsesektoren bestått av legetjeneste, helsestasjon og fysioterapi. I tillegg er utgifter i tilknytning til drift av helsesenteret blitt belastet dette kapitelet. I 2017 var det et overforbruk på kr. 1 253.851. Av dette beløpet kan om lag kr. 640.000 tilskrives legetjenesten, hvor det er utgifter til felles akuttmottak som er representerer den største posten. Øvrig merforbruk kan tilskrives driften av helsenteret, hvor det er utgifter til strøm, renhold og eiendomsavgifter som er de viktigste postene.

Kapitel 13 - Gratangsheimen

Gratangsheimen viser et mindre forbruk på kr. 534.989. Gratangsheimen har vært viet et spesielt fokus med hensyn på å få budsjettet i balanse de seneste årene. 2017 har vist reduserte lønnsutgifter, samtidig som det er mottatt vesentlige sykelønnsrefusjoner som ikke ble fanget opp av budsjettreguleringene.

Kapitel 15 - Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten har i 2017 et mindre forbruk på kr. 733.440. Hjemmetjenesten er en tjeneste som har vært viet ekstra oppmerksomhet i 2017. Mindre forbruket skyldes reduserte lønnsutgifter og mindre forbruk av omsorgslønn. I tillegg er det noe mindre utgifter til drift av omsorgsleiligheter på helsesenteret (Helsehuset). Det er grunn til å anta at disse feilaktig er blitt belastet helsetjenesten.

Kapitel 16 – Tekniske tjenester (Forvaltning og utvikling)

Det er i alt et overforbruk på kr. 1 299.838 i 2017. Vann og renovasjon skal i utgangspunktet være 100% selvfinansiert. I 2017 er underskuddet på disse tjenestene kr. har alene et overforbruk på i alt kr. 490.512. Videre så ligger utgifter til snøbrøyting om lag kr. 200.000 over budsjett. Videre så er driften belastet med vedlikeholdsutgifter på vei som var avsatt i investeringsbudsjettet. Det har også vært overskridelser på vedlikehold av utstyr.

Kapitel 18 – Diverse prosjekter

Innenfor dette kapitelet finner vi prosjektregnskaper som er finansiert ved tilskudd. Disse prosjektene skal ved årets slutt gå i balanse. Kapitelet viset et tilsynelatende mindre forbruk på kr. 1 584.950. Det har også i 2017 vært ført flere prosjektregnskap i kommunens regi. Det største er driften av SPIRE. En stor svakhet med kommunens prosjektregnskaper er at disse ikke blir budsjettert i kommunens økonomisystem, noe som da medfører at prosjekt som

finansieres med eksterne tilskudd ser ut til å generere overskudd. Ved årets slutt blir disse «overskuddene» avsatt på egne fond.

Kapitel 19 – Rente/avdragskompensasjon

Dette kapitelet viser en tilsynelatende inntektssvikt på kr. 609.004. Inntektssvikten skyldes at mottatt og bokført rente og avdragskompensasjon for skolebygg og sykehjem ble ompostert pga. feil bruk av «art» i regnskapet.

Resultat fra investeringsregnskapet (Regnskapsskjema 2 B)

Regnskapsskjema 1B - Drift	Regnskap 2017	Reg. budsjett 2017	Avvik R - RB	Oppr. budsjett 2017	Regnskap 2016
1. Fellesutgifter	6 067 350	7 169 553	-1 102 203	2 875 000	4 706 093
2. Kirke- og kultur	0	0	0	650 000	0
3. Gratangen skole	376 787	314 000	62 787	3 937 500	0
4. Gratangen barnehage	0	274 000	-274 000	250 000	0
5. Gratangsheimen	200 551	331 000	-130 449	250 000	0
6. Tekniske tjenester	3 532 111	4 197 000	-664 889	14 812 500	1 141 353
7. Diverse bygninger	3 138 769	2 652 000	486 769	1 687 500	0
8. Astafjord Kart- og Oppmåling	0	0	0	0	199 875
Til invest. i anleggsm. fra 2A	***13 315 569***	***14 937 553***	***-1 621 984***	***24 462 500***	***6 047 321***

Det har i 2017 ikke vært noen overskridelser i investeringsregnskapet. Det kan likevel se ut som at investeringsregnskapet viser et mindre forbruk.

Det har i forbindelse med avslutningen av investeringsregnskapet for 2017 blitt foretatt en omfattende vurdering av de fleste utgiftene, med hensyn på om det er vedlikehold kontra standard heving/ny oppføring. Det har derfor vært gjennomført overføringer fra investeringsregnskapet til driftsregnskapet.

Mindre forbruk på «1 Fellesutgifter» skyldes forsinkelser i forhold til SKY-prosjektet. Mindre forbruk på «4 Gratangen barnehage» og «5 Gratangsheimen» skyldes at flere investeringsutgifter ble omklassifisert til driftsutgifter. På «6 Tekniske tjenester» var det vesentlige utgifter til vei/asfaltering som ble omklassifisert til driftsutgifter.

Årstein, 04.06.2018

Ole Kristian Severinsen
Rådmann

Ted F. Okstad
Økonomileder

GRATANGEN KOMMUNE

Regnskap 2017

Hovedoversikter og noter

INNHOLD

HOVEDOVERSIKTER

Økonomisk oversikt – Drift	2
Økonomisk oversikt – Investering	3
Anskaffelse og anvendelse av midler	4
Oversikt balanse – underskrift av rådmann	5
Oversikt endring av arbeidskapital	6
Hovedoversikt – Driftsregnskapet, Regnskapsskjema 1A	7
Hovedoversikt – Driftsregnskapet, Regnskapsskjema 1B	8
Hovedoversikt – Investeringsregnskapet – Regnskapsskjema 2A	9
Hovedoversikt – Investeringsregnskapet – Regnskapsskjema 2B	10

NOTER

NOTE 1. Spesifikasjon på endring i arbeidskapitalen	11
NOTE 2. Oversikt over kommunens pensjonsforpliktelser	12
NOTE 3. Kommunens garantiansvar	13
NOTE 4. Aksjer og andeler	14
NOTE 5. Fond, prinsippendringer og udisponert resultat	15
NOTE 6. Kommunens kapitalkonto 2.59900.001	16
NOTE 7. Ubundne driftsfond	17
NOTE 8. Dekningsgrad VAR, slam og feiing	18
NOTE 9. Tapsføringer/avsetning til tap på fordringer 2017	21
NOTE 10. Udekket i investeringsregnskapet 2017	22
NOTE 11. Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27	23
NOTE 12. Fordringer og gjeld til kommunale foretak, bedrifter og samarbeid	24
NOTE 13. Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor	25

NOTE 14. Anleggsmidler 26

NOTE 15. Anleggsmidler – balanse art 2.27080.301 kommunale veger 27

NOTE 16. Anleggsmidler – balanse art 2.21200.022 Veksthuset Gratangen AS 27

NOTE 17. Regnskapsprinsipper og vurderingsregler 17

NOTE 18. Langsiktig gjeld og avdrag 18

NOTE 19. Avtale om gjenkjøp av tidligere skolelokaler ved Nord-Gratangen skole 19

NOTE 20. Ekstraordinære inntekter i 2017 31

NOTE 21. Store og flerårige investeringsprosjekter 32

NOTE 22. Vesentlige forpliktelser 33

Økonomisk oversikt - drift

1 Gratangen kommune - 2017 31.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	3.685.549,68	3.772.323,00	3.772.323,00	4.122.210,25
Andre salgs- og leieinntekter	9.934.244,55	9.900.856,00	10.280.932,00	10.200.484,96
Overføringer med krav til motytelse	22.752.564,47	18.217.367,00	17.171.713,00	28.522.275,89
Rammetilskudd	64.377.547,10	65.966.000,00	65.966.000,00	65.035.433,00
Andre statlige overføringer	26.789.340,75	25.464.008,00	16.589.963,00	9.055.472,00
Andre overføringer	3.660.821,24	0,00	0,00	1.480.043,87
Skatt på inntekt og formue	24.726.338,71	24.788.000,00	22.788.000,00	22.524.118,44
Eiendomsskatt	1.477.386,00	1.357.000,00	1.357.000,00	1.084.504,00
Andre direkte og indirekte skatter	18.998,00	50.000,00	350.000,00	18.998,00
Sum driftsinntekter	**157.422.790,50**	**149.515.554,00**	**138.275.931,00**	**142.043.540,41**
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	76.483.231,33	75.894.361,00	67.271.363,00	63.474.815,15
Sosiale utgifter	13.053.938,42	15.303.736,00	15.643.714,00	11.319.002,66
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	26.728.143,36	22.785.881,00	20.645.957,00	22.035.578,75
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	24.773.409,06	23.226.189,00	21.566.437,00	24.834.292,45
Overføringer	11.087.104,70	9.078.061,00	8.226.134,00	11.319.751,08
Avskrivninger	6.361.681,96	5.983.572,00	6.170.326,00	6.093.778,16
Fordelte utgifter	-1.955.388,61	-994.117,00	-924.117,00	-1.058.534,04
Sum driftsutgifter	**156.532.120,22**	**151.277.683,00**	**138.599.814,00**	**138.018.684,21**
Brutto driftsresultat	**890.670,28**	**-1.762.129,00**	**-323.883,00**	**4.024.856,20**
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	2.747.734,43	2.880.000,00	2.330.000,00	2.712.505,20
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	55.050,00	0,00	0,00	28.430,00
Sum eksterne finansinntekter	**2.802.784,43**	**2.880.000,00**	**2.330.000,00**	**2.740.935,20**
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	1.961.818,64	2.390.000,00	2.965.000,00	2.231.842,72
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	6.208.420,00	6.127.700,00	5.627.700,00	6.213.995,00
Utlån	57.080,00	11.000,00	11.000,00	128.175,00
Sum eksterne finansutgifter	**8.227.318,64**	**8.528.700,00**	**8.603.700,00**	**8.574.012,72**
Resultat eksterne finanstransaksjoner	**-5.424.534,21**	**-5.648.700,00**	**-6.273.700,00**	**-5.833.077,52**
Motpost avskrivninger	6.361.681,96	5.983.572,00	6.170.326,00	6.093.778,16
Netto driftsresultat	**1.827.818,03**	**-1.427.257,00**	**-427.257,00**	**4.285.556,84**
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	5.122.953,05	5.122.953,00	0,00	2.419.720,57
Bruk av disposisjonsfond	1.428.261,00	1.428.261,00	428.261,00	0,00
Bruk av bundne fond	3.410.012,60	0,00	0,00	3.408.287,19
Sum bruk av avsetninger	**9.961.226,65**	**6.551.214,00**	**428.261,00**	**5.828.007,76**
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	5.122.953,05	5.123.957,00	1.004,00	3.176.720,57
Avsatt til bundne fond	4.201.381,48	0,00	0,00	1.813.890,98
Sum avsetninger	**9.324.334,53**	**5.123.957,00**	**1.004,00**	**4.990.611,55**
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	**2.464.710,15**	**0,00**	**0,00**	**5.122.953,05**

Økonomisk oversikt - investering

1 Gratangen kommune - 2017 31.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	0,00	0,00	0,00	350.000,00
Andre salgsinntekter	36.800,00	36.800,00	0,00	0,00
Overføringer med krav til motytelse	1.515.000,00	1.515.000,00	0,00	6.318.996,00
Kompensasjon for merverdiavgift	1.614.719,69	1.939.750,00	4.892.500,00	72.300,00
Statlige overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	**3.166.519,69**	**3.491.550,00**	**4.892.500,00**	**6.741.296,00**
Utgifter				
Lønnsutgifter	8.263,75	0,00	0,00	0,00
Sosiale utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	6.882.829,00	9.172.000,00	19.470.000,00	239.628,00
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	4.809.756,80	3.825.803,00	100.000,00	4.835.392,60
Overføringer	1.614.719,69	1.939.750,00	4.892.500,00	972.300,00
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	**13.315.569,24**	**14.937.553,00**	**24.462.500,00**	**6.047.320,60**
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	226.945,00	280.000,00	0,00	104.700,00
Utlån	1.862.500,00	2.000.000,00	0,00	1.430.000,00
Kjøp av aksjer og andeler	465.546,00	465.546,00	0,00	443.725,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	7.036.768,91
Avsatt til ubundne investeringsfond	1.812,72	0,00	0,00	2.718,96
Avsatt til bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	713.657,40
Sum finansieringstransaksjoner	**2.556.803,72**	**2.745.546,00**	**0,00**	**9.731.570,27**
Finansieringsbehov	**12.705.853,27**	**14.191.549,00**	**19.570.000,00**	**9.037.594,87**
Dekket slik:				
Bruk av lån	11.020.536,49	12.510.346,00	19.570.000,00	8.075.109,29
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	480.367,38	476.000,00	0,00	317.951,58
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	465.546,00	465.546,00	0,00	483.880,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne investeringsfond	739.403,40	739.657,00	0,00	160.654,00
Sum finansiering	**12.705.853,27**	**14.191.549,00**	**19.570.000,00**	**9.037.594,87**
Udekket/udisponert	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

1 Gratangen kommune - 2017

31.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	157.422.790,50	149.515.554,00	138.275.931,00	142.043.540,41
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	3.166.519,69	3.491.550,00	4.892.500,00	6.741.296,00
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	14.303.688,30	15.866.346,00	21.900.000,00	11.133.996,07
Sum anskaffelse av midler	**174.892.998,49**	**168.873.450,00**	**165.068.431,00**	**159.918.832,48**
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	150.170.438,26	145.270.161,00	132.264.488,00	131.924.906,05
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	13.315.569,24	14.937.553,00	24.462.500,00	6.047.320,60
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	10.782.309,64	11.274.246,00	8.603.700,00	10.552.437,72
Sum anvendelse av midler	**174.268.317,14**	**171.481.960,00**	**165.330.688,00**	**148.524.664,37**
Anskaffelse - anvendelse av midler	**624.681,35**	**-2.608.510,00**	**-262.257,00**	**11.394.168,11**
Endring i ubrukte lånemidler	-4.020.536,49	0,00	0,00	-675.109,29
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i arbeidskapital	**-3.395.855,14**	**-2.608.510,00**	**-262.257,00**	**10.719.058,82**
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	11.790.857,40	5.123.957,00	1.004,00	17.866.709,87
Bruk av avsetninger	11.166.176,05	7.756.417,00	428.261,00	6.472.541,76
Til avsetning senere år	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto avsetninger	**624.681,35**	**-2.632.460,00**	**-427.257,00**	**11.394.168,11**
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	8.317.070,57	6.977.689,00	7.094.443,00	7.152.312,20
Interne utgifter mv	8.317.070,57	6.977.689,00	7.094.443,00	7.152.312,20
Netto interne overføringer	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Oversikt - balanse

1 Gratangen kommune - 2017 — 31.05.2018

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER		
Anleggsmidler	**381.691.010,53**	**357.862.342,67**
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	159.720.723,99	156.392.737,60
Utstyr, maskiner og transportmidler	18.355.497,00	15.007.824,80
Utlån	17.691.631,54	16.507.173,27
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	5.814.406,00	4.548.860,00
Pensjonsmidler	180.108.752,00	165.405.747,00
Omløpsmidler	**44.408.265,97**	**45.363.054,82**
Herav:		
Kortsiktige fordringer	12.510.467,52	20.327.751,66
Konterninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	10.747.644,00	10.476.097,00
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	21.150.154,45	14.559.206,16
SUM EIENDELER	**426.099.276,50**	**403.225.397,49**
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	**69.411.153,05**	**58.631.680,33**
Herav:		
Disposisjonsfond	9.805.052,87	6.575.906,82
Bundne driftsfond	3.401.222,00	2.609.853,12
Ubundne investeringsfond	670.426,66	668.613,94
Bundne investeringsfond	2.668.253,39	3.407.656,79
Regnskapsmessig mindreforbruk	2.464.710,15	5.122.953,05
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	0,00	0,00
Kapitalkonto	52.317.334,98	42.162.543,61
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	787.712,00	787.712,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	-2.703.559,00	-2.703.559,00
Langsiktig gjeld	**333.773.809,00**	**324.120.469,00**
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	214.071.213,00	204.982.508,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	119.702.596,00	119.137.961,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	**22.914.314,45**	**20.473.248,16**
Herav:		
Kassekredittlån	-6.979,43	2.567,81
Annen kortsiktig gjeld	22.921.293,88	20.470.680,35
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	0,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	**426.099.276,50**	**403.225.397,49**
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	9.653.660,90	8.419.812,22
Herav:		
Ubrukte lånemidler	4.399.275,73	8.419.812,22
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	5.254.385,17	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-9.653.660,90	-8.419.812,22

GRATANGEN KOMMUNE
Rådmann
9470 Gratangen

Oversikt endring arbeidskapital

1 Gratangen kommune - 2017

31.05.2018

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	6.590.948,29	-358.056,65
Endring ihendehaverobl og sertifikater	0,00	0,00
Endring kortsiktige fordringer	-7.817.284,14	6.732.127,26
Endring premieavvik	271.547,00	371.480,00
Endring aksjer og andeler	0,00	0,00
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	**-954.788,85**	**6.745.550,61**
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-2.441.066,29	3.973.508,21
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	**-3.395.855,14**	**10.719.058,82**

1 Gratangen kommune - 2017

31.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 1A - drift				
Skatt på inntekt og formue	24.726.338,71	24.788.000,00	22.788.000,00	22.524.118,44
Ordinært rammetilskudd	64.377.547,10	65.966.000,00	65.966.000,00	65.035.433,00
Skatt på eiendom	1.477.386,00	1.357.000,00	1.357.000,00	1.084.504,00
Andre direkte eller indirekte skatter	18.998,00	50.000,00	350.000,00	18.998,00
Andre generelle statstilskudd	26.789.340,75	25.464.008,00	16.589.963,00	9.055.472,00
Sum frie disponible inntekter	**117.389.610,56**	**117.625.008,00**	**107.050.963,00**	**97.718.525,44**
Renteinntekter og utbytte	2.747.734,43	2.880.000,00	2.330.000,00	2.712.505,20
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	1.961.818,64	2.390.000,00	2.965.000,00	2.231.842,72
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	6.208.420,00	6.127.700,00	5.627.700,00	6.213.995,00
Netto finansinnt./utg.	**-5.422.504,21**	**-5.637.700,00**	**-6.262.700,00**	**-5.733.332,52**
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	5.122.953,05	5.123.957,00	1.004,00	3.176.720,57
Til bundne avsetninger	4.201.381,48	0,00	0,00	1.813.890,98
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	5.122.953,05	5.122.953,00	0,00	2.419.720,57
Bruk av ubundne avsetninger	1.428.261,00	1.428.261,00	428.261,00	0,00
Bruk av bundne avsetninger	3.410.012,60	0,00	0,00	3.408.287,19
Netto avsetninger	**636.892,12**	**1.427.257,00**	**427.257,00**	**837.396,21**
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Til fordeling drift	112.603.998,47	113.414.565,00	101.215.520,00	92.822.589,13
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	110.139.288,32	113.414.565,00	101.215.520,00	87.699.636,08
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	**2.464.710,15**	**0,00**	**0,00**	**5.122.953,05**

REGNSKAPSSKJEMA 1B driftsregnskapet

1 Gratangen kommune - 2017

31.05.2018

	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap forrige år
Politikk	1.875.547,03	1.851.525,00	1.851.525,00	1.621.081,74
Fellesutgifter	6.089.512,10	6.999.960,00	9.098.653,00	5.530.615,96
Sentraladministrasjon	7.119.178,26	6.929.145,00	6.130.145,00	6.185.073,10
Oppvekst og kulturadm	706.619,84	705.221,00	705.221,00	0,00
Gratangen skole	17.987.689,11	19.548.856,00	18.380.951,00	13.689.213,69
Gratangen barnehage	9.044.314,14	8.912.720,00	8.406.720,00	8.317.595,26
Kirke- og kultur	3.707.484,44	3.426.192,00	3.238.192,00	3.182.043,98
Flyktningetjenesten	14.940.711,48	15.437.677,00	9.079.134,00	4.315.263,34
NAV-Gratangen	3.029.295,88	3.287.521,00	2.260.252,00	2.603.576,90
Barneverntjenesten	2.373.711,28	2.379.244,00	1.954.244,00	1.988.531,90
Helse og omsorgsadm	775.904,73	745.699,00	634.699,00	0,00
Helse	8.719.918,04	7.466.067,00	6.596.067,00	6.876.611,76
Gratangsheimen	15.818.517,90	16.353.507,00	15.323.013,00	15.295.312,75
PU-tjenesten	7.728.860,01	8.202.872,00	7.802.872,00	7.251.274,45
Hjemmetjenesten	9.806.273,33	10.539.713,00	10.164.448,00	10.193.988,71
Tekniske tjenester	7.220.871,62	5.921.034,00	5.656.392,00	6.127.036,51
Diverse bygninger	1.062.526,63	1.266.744,00	678.878,00	812.626,89
Diverse prosjektregnskap	-1.584.950,34	0,00	0,00	336.742,30
Rente/avdragskomp m.m	-40.995,91	-650.000,00	-650.000,00	-607.615,00
Motpost avskrivning m.m.	-6.241.701,25	-5.909.132,00	-6.095.886,00	-6.019.338,16
Til fordeling drift fra 1A	110.139.288,32	113.414.565,00	101.215.520,00	87.699.636,08

23/18 Regnskap og årsberetning 2017 - 18/00548-5 Regnskap og årsberetning 2017 : Regnskap 2017 - Utskrift av 310518

1 Gratangen kommune - 2017

31.05.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 2A - investering				
Investeringer i anleggsmidler	13.315.569,24	14.937.553,00	24.462.500,00	6.047.320,60
Utlån og forskutteringer	1.862.500,00	2.000.000,00	0,00	1.430.000,00
Kjøp av aksjer og andeler	465.546,00	465.546,00	0,00	443.725,00
Avdrag på lån	226.945,00	280.000,00	0,00	104.700,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	7.036.768,91
Avsetninger	1.812,72	0,00	0,00	716.376,36
Årets finansieringsbehov	**15.872.372,96**	**17.683.099,00**	**24.462.500,00**	**15.778.890,87**
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	11.020.536,49	12.510.346,00	19.570.000,00	8.075.109,29
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0,00	0,00	0,00	350.000,00
Tilskudd til investeringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Kompensasjon for merverdiavgift	1.614.719,69	1.939.750,00	4.892.500,00	72.300,00
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	1.995.367,38	1.991.000,00	0,00	6.636.947,58
Andre inntekter	36.800,00	36.800,00	0,00	0,00
Sum ekstern finansiering	**14.667.423,56**	**16.477.896,00**	**24.462.500,00**	**15.134.356,87**
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	1.204.949,40	1.205.203,00	0,00	644.534,00
Sum finansiering	**15.872.372,96**	**17.683.099,00**	**24.462.500,00**	**15.778.890,87**
Udekket/udisponert	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

REGNSKAPSSKJEMA 2B investeringsregnsk.

1 Gratangen kommune - 2017

31.05.2018

	Regnskap i år	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap forrige år
Fellesutgifter	6.067.349,79	7.169.553,00	2.875.000,00	4.706.092,60
Kirke- og kultur	0,00	0,00	650.000,00	0,00
Gratangen skole	376.787,48	314.000,00	3.937.500,00	0,00
Gratangen barnehage	0,00	274.000,00	250.000,00	0,00
Gratangsheimen	200.551,33	331.000,00	250.000,00	0,00
Tekniske tjenester	3.532.111,23	4.197.000,00	14.812.500,00	1.141.353,00
Diverse bygninger	3.138.769,41	2.652.000,00	1.687.500,00	0,00
Astafjord Kart- og Oppmåling	0,00	0,00	0,00	199.875,00
Til invest. i anleggsm. fra 2A	13.315.569,24	14.937.553,00	24.462.500,00	6.047.320,60

23/18 Regnskap og årsberetning 2017 - 18/00548-5 Regnskap og årsberetning 2017 : Regnskap 2017 - Utskrift av 310518

Note nr. 1: Spesifikasjon på endring av arbeidskapitalen.

Balanseregnskapet		31.12.2017		31.12.2016		Endring
2.1 Omløpsmidler	kr	44 408 266	kr	45 363 055		
2.3 Kortsiktig gjeld	kr	22 914 314	kr	20 473 248		
Arbeidskapital	kr	21 493 952	kr	24 889 807	**kr**	**(3 395 855)**

Drifts- og investeringsregnskapet år 2017		**Beløp**		**Sum**
ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT				
+ Sum driftsinntekter	kr	157 422 791		
- Sum driftsutgifter	kr	156 532 120		
+ Eksterne finansinntekter	kr	2 802 784		
- Eksterne finansutgifter	kr	8 227 319		
+ Motpost avskrivninger (990)	kr	6 361 682		
Sum driftsregnskapet	kr	1 827 818	kr	1 827 818
ØKONOMISK OVERSIKT - INVESTERING				
+ Sum inntekter	kr	3 166 520		
- Sum utgifter	kr	13 315 569		
Eksterne finansutgifter				
- Avdragsutgifter	kr	226 945		
- Utlån	kr	1 862 500		
- Kjøp av aksjer og andeler	kr	465 546		
Eksterne finansinntekter				
+ Bruk av lån	kr	11 020 536		
+ Mottatte avdrag på utlån	kr	480 367		
+ Salg av aksjer og andeler	kr	-		
Sum investeringsregnskapet	kr	(1 203 137)	kr	(1 203 137)
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)			kr	(4 020 536)
Endring arb.kap. jfr. drifts- og inv. regnskap			**kr**	**(3 395 855)**
Sum endring arbeidskapital jf balansen			**kr**	**(3 395 855)**
Differanse			**kr**	**-**

Note 2 Pensjoner

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2017	2016
Innestående på premiefond 01.01.	1 378 368	1 492 722
Tilført premiefondet i løpet av året	2 416 900	1 378 369
Bruk av premiefondet i løpet av året	1 378 368	1 492 722
Innestående på premiefond 31.12.	2 416 900	1 378 369

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr 2). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2017 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er **kr. 1 964 388** lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %	
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Spesifikasjon av pensjonskostnad og årets premieavvik	2017	2016
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	7 319 863	6 284 544
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	8 291 787	7 907 341
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-7 689 093	-7 201 455
Administrasjonskostnader	587 262	517 818
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	**8 509 819**	**7 508 248**
Betalt premie i året	**10 474 207**	**9 310 261**
Årets premieavvik	**-1 964 388**	**-1 802 013**

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og akkumulert premieavvik	2017	Arb.giveravg.	2016	Arb.giveravg.
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr.31.12.	212 423 177	10 833 582	203 062 037	10 356 164
Pensjonsmidler pr. 31.12.	180 108 752	9 185 546	165 405 747	8 435 693
Netto pensjonsforpliktelser pr 31.12.	**32 314 425**	**1 648 036**	**37 656 290**	**1 920 471**
Årets premieavvik	-1 964 388	-100 184	-1 802 013	-91 903
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	12 167 163	620 525	11 746 400	599 066
Sum amortisert premieavvik dette året	0		0	
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	**10 202 775**	**520 342**	**9 944 387**	**507 164**

Estimatavvik og planendringer	2017 Pensjons-midler	2017 Pensjons-forpliktelser	2016 Pensjons-midler	2016 Pensjons-forpliktelser
Estimatavvik 31.12. dette år	180 108 752	212 423 177	165 405 747	203 062 037
Virkningen av planendr. etter § 13-3 bokstav C	0	0	0	0

Note nr. 3: Kommunens garantiansvar.

Person, firma, organisasjon	Garantiansvar pr. 31.12.17	Garantiansvar utløper (dato)
1. KLP Kommunekreditt AS		
Veksthuset Gratangen AS	4 474 166	03.03.2047
Astafjord Vekst AS	2 250 000	01.10.2047
Hålogaland Ressursselskap IKS	76 711	15.02.2020
Hålogaland Ressursselskap IKS	189 160	25.02.2023
Sum	**6 990 037**	
Garantiansvar totalt:	**6 990 037**	

Note nr. 4: Aksjer og andeler

SELSKAP	Antall	Pålydende	Balanseført verdi	Korrigert verdi	Merknad
LIVSFORSIKRING MV.					
EGENKAPITALINNSKUDD KLP			4 457 406		
SUM			**4 457 406**		
SELVSTENDIGE KOMMUNEFORETAK					
EIERANDEL I HÅLOGALAND RESURSS.			100 000		
EIERANDEL KOMM. REV. NORD			35 000		
SUM			**135 000**		
PRIV. FORETAK MED BEGR. ANSVAR					
HÅLOGALAND KRAFT	3	20 000	60 000		
LØVDAL VANNVERK, ANDELER	14	2 000	28 000		
DYRØYHALLEN, AKSJER	10	500	5 000		
HURDALSENTERET, ANDELER	1	1 000	1 000		
HILLESHAMN VANNVERK, ANDELER	10	2 500	25 000		
GRATANGEN MEK. IND, AKSJER	50	1 000	50 000		
BJARKØYFORBINDELSEN, AKSJER	40	250	10 000		
DESTINASJON HARSTAD	5	1 000	5 000		
MIDT I NORDEN, AKSJER	1	50 000	50 000		
AKSJER SLG KJØPT I 2002			135 000		
HÅLOGALANDSBRUA, AKSJER	2	6 000	12 000		
BREDBÅNDSFYLKET TROMS			16 000		
AKSJER I N-N KYSTKULTURSENTER			25 000		
VEKSTHUSET GRATANGEN AS			800 000		
SUM			**1 222 000**		
SUM TOTALT			**5 814 406**		

Note nr. 5: Fond, prinsippendr. og "udisponert resulat"

Disposisjonsfond		Beløp
Beholdning 01.01.	kr	(6 575 907)
Avsatt i driftsregnskapet	kr	(5 122 953)
Bruk av fondet i driftsregnskapet	kr	1 428 261
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	kr	465 546
Beholdning 31.12.	kr	(9 805 053)

Bundne driftsfond		Beløp
Beholdning 01.01.	kr	(2 609 853)
Bruk av fondene i driftsregnskapet	kr	3 410 013
Bruk av fondene i investeringsregnskapet	kr	-
Avsetninger til fondene	kr	(4 201 382)
Beholdning 31.12.	kr	(3 401 222)

Ubundne investeringsfond		Beløp
Beholdning 01.01.	kr	(668 614)
Avsetninger til fondene	kr	(1 813)
Bruk av fondene	kr	-
Beholdning 31.12.	kr	(670 427)

Bundne investeringsfond		Beløp
Beholdning 01.01.	kr	(3 407 656)
Avsetninger til fondene	kr	-
Bruk av fondene		739 403
Beholdning 31.12.	kr	(2 668 253)

Prinsippendringer drift		Beløp
Beholdning 01.01.	kr	(787 712)
Avsetninger		0
Bruk		0
Beholdning 31.12.	kr	(787 712)

Prinsippendringer investering		Beløp
Beholdning 01.01.		2 703 559
Avsetninger		0
Bruk		0
Beholdning 31.12.		2 703 559

Udisponert resultat (mer- og mindreforbruk)		Beløp
Beholdning 01.01. overskudd drift	kr	(5 122 953)
Beholdning 01.01. underskudd invest.	kr	-
Årets underskudd invest. regnsk.	kr	-
Årets underskudd driftsregnsk.	kr	-
Årets udisponerte driftsresultat	kr	(2 464 710)
Årets inndekking av underskudd investering 2016	kr	-
Årets disponering av resultat drift 2016	kr	5 122 953
Beholdning 31.12.	kr	(2 464 710)

Note nr. 6: Kommunens kapitalkonto 2.59900.001

		Debet		Kredit
Inngående balanse 01.01.2017			**kr**	**42 162 543**
Aktivering av fast eiendom og anlegg			kr	7 726 471
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr	4 398 484		
Salg av fast eiendom og anlegg	kr	-		
Salg av aksjer og andeler	kr	-		
Oppskrivning (rever nedskr) av fast eiendom og anlegg			kr	-
Kjøp av aksjer og andeler / EK- innskudd			kr	465 546
Nedskriving / overføring av brannbil til OBR	kr	278 524		
Aktivering av utstyr, maskiner og lignende			kr	5 589 394
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	kr	1 963 198		
Oppskrivning (rever nedskr) av aksjer og andeler			kr	800 000
Utlån driftsregnskapet			kr	57 080
Utlån investeringsregnskapet			kr	1 862 500
Avskrivning / tap startlån	kr	199 704		
Oppskriving av utlån			kr	-
Avdrag på utlån dr. regnskapet (mottatte avdrag)	kr	55 050		
Avdrag på utlån inv. regnskapet (mottatte avdrag)	kr	480 367		
Avdrag på eksterne lån			kr	6 435 365
Bruk av midler fra eksterne lån	kr	11 020 537		
Endring pensjonsforpliktelse KLP / STP			kr	5 327 971
Endring skyldig arb. giv. avg. pensjonsforpliktelse			kr	286 329
Utgående balanse 31.12.2017	**kr**	**52 317 335**		
Sum	**kr**	**70 713 199**	**kr**	**70 713 199**

Tech. Overall

GRATANGEN KOMMUNE
Rådmann
9470 Gratangen

Note nr. 7: Avsetning til ubundne investeringsfond – utlån kto. 7011;

Hvis en ser på inn- og utbetalinger vedr. utlån som et eget underkap./ansvar vil flg. avsetning måtte gjøres;

Avdrag utlån (datalån ansatte)	kr	1 812,72
- Avdrag innlån (datalån ansatte)	kr	0,00
= Avsetning til ubundne inv. fond	**kr**	**1 812,72**

Note nr. 8 : Dekningsgrad VAR, slam og feiing

2 Vannsektoren (funksjon 340 og 345)		
1.4200 kommunale vannverk	**Regnskap**	**Reg. budsjett**
A. Direkte driftsutgifter	1 204 380	994 348
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	0	0
C. Kalkulatoriske rentekostnader	389 000	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger	1 214 253	1 209 736
E. Andre inntekter	2 575	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+C+D-E)	2 805 058	2 204 084
G. Gebyrinntekter	2 088 385	2 209 817
H. Årets finansielle resultat (G-F) +/-	-716 673	5 733
I. Avsetning til selvkostfond og	0	0
I. dekning av fremført underskudd	0	0
J. Bruk av selvkostfond og	0	0
J. fremføring av underskudd	-327 673	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J): +=0, -=-x	-389 000	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. +/- (D=-)	0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	0	0
M. eller fremføring av underskudd (KAN) (-) (	0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. (L+M+I-J) +/-	0	0
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100: < 100% >	74,4 %	100,3 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100: ≤ 100%	84,3 %	100,3 %

4 Avløpssektoren (funksjon 350 og 353)		
1.4210 Kommunale kloakk-/avløp	**Regnskap**	**Reg. budsjett**
A. Direkte driftsutgifter	644 146	879 186
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	0	0
C. Kalkulatoriske rentekostnader	17 000	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger	171 846	171 846
E. Andre inntekter	2 590	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+C+D-E)	830 402	1 051 032
G. Gebyrinntekter	1 022 983	1 056 487
H. Årets finansielle resultat (G-F) +/-	192 581	5 455
I. Avsetning til selvkostfond og	209 581	0
I. dekning av fremført underskudd	0	0
J. Bruk av selvkostfond og	0	0
J. fremføring av underskudd	0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J): +=0, -=-x	-17 000	5 455
L. Saldo selvkostfond per 1.1. +/- (D=-)	181 682	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	0	0
M. eller fremføring av underskudd (KAN) (-) (	0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. (L+M+I-J) +/-	391 263	0
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100: < 100% >	123,3 %	100,5 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100: ≤ 100%	98,4 %	100,5 %

6 Avfallssektoren (husholdningsavfall) (355 + 357)		
1.4220 Renovasjon	**Regnskap**	**Reg. budsjett**
A. Direkte driftsutgifter	2 390 399	1 775 468
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	0	0
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger	20 094	45 172
E. Andre inntekter	156 440	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+C+D-E)	2 254 053	1 820 640
G. Gebyrinntekter	2 091 217	1 822 021
H. Årets finansielle resultat (G-F) +/-	-162 836	1 381
I. Avsetning til selvkostfond og	0	0
I. dekning av fremført underskudd	0	0
J. Bruk av selvkostfond og	0	0
J. fremføring av underskudd	162 836	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J): +=0, -=0	0	1 381
L. Saldo selvkostfond per 1.1. +/- (D=-)	0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	0	0
M. eller fremføring av underskudd (KAN) (-) (	0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. (L+M+I-J) +/-	0	0
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100: < 100% >	92,8 %	100,0 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100: = 100%	100,0 %	100,0 %

Slam (funksjon 354)		
1.4230 Slamavskiller	**Regnskap**	**Reg. budsjett**
A. Direkte driftsutgifter	291 367	368 467
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	0	0
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger	0	0
E. Andre inntekter	0	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+C+D-E)	291 367	368 467
G. Gebyrinntekter	422 129	368 467
H. Årets finansielle resultat (G-F) +/-	130 762	0
I. Avsetning til selvkostfond og	130 762	0
I. dekning av fremført underskudd	0	0
J. Bruk av selvkostfond og	0	0
J. fremføring av underskudd	0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J): +=0, -=0	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. +/- (D=-)	198 546	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	0	0
M. eller fremføring av underskudd (KAN) (-) (	0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. (L+M+I-J) +/-	329 308	0
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100: < 100% >	144,9 %	100,0 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100: = 100%	144,9 %	100,0 %

Feietjeneste (feiing) (funksjon 338)		
1.4130 Feiervesen	**Regnskap**	**Reg. budsjett**
A. Direkte driftsutgifter	357 794	360 000
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	0	0
C. Kalkulatoriske rentekostnader	0	0
D. Kalkulatoriske avskrivninger	0	0
E. Andre inntekter	0	0
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+C+D-E)	357 794	360 000
G. Gebyrinntekter	265 131	360 000
H. Årets finansielle resultat (G-F) +/-	-92 663	0
I. Avsetning til selvkostfond og	0	0
I. dekning av fremført underskudd	0	0
J. Bruk av selvkostfond og	0	0
J. fremføring av underskudd	0	0
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J): +=0, -=-x	-92 633	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1. +/- (D=-)	0	0
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	0	0
M. eller fremføring av underskudd (KAN) (-)	0	0
N. Saldo selvkostfond per 31.12. (L+M+I-J) +/-	0	0
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100: < 100% >	74,1 %	100,0 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100: ≤ 100%	74,1 %	100,0 %

Note nr. 9: Tapsføringer/avsetning til tap på fordringer 2017.

Art. 1.4710 Tap på fordringer og garantier :

Avstemming / rydding i Procasso, kommunalt innfordringssystem (i hovedsak avskriving av purregebyr, renter og resthovedstoler)	kr	24 972,53
Krav til div. leverandører / kunder	kr	26 630,69
Sum tapsføringer som har direkte resultateffekt på drift i 2017	**kr**	**51 603,22**

Note nr. 10: Udekket i investeringsregnskapet 2017.

Ansvar	Tekst	Beløp

Ingen ansvarsområder er udekket. Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse.

Note 11 Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 (F § 12 nr 3)

Regnskap for interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 skal inngå i årsregnskapet til den kommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor. Årsregnskapet omfatter regnskap for slike samarbeid jf regnskapsforskriften § 12 nr 3, og utgjør følgende

Interkommunalt tiltak jf KL § 27	K4 avdelingene
Overføring fra Gratangen kommune	kr 1 075 798
Overføring fra Salangen kommune	kr 1 606 784
Overføring fra Lavangen kommune	kr 966 131
Resultat av overføringer	kr 3 648 713
Samarbeidets egne inntekter	kr 379 218
Samarbeidets driftsutgifter	kr 4 027 931
Resultat av virksomheten	kr 0
Disponering av resultatet:	
Tilbakeført deltaker kommunene	kr -
Overført til neste driftsår	kr -
Udekket underskudd	kr -

Note 12 Fordringer og gjeld til kommunale foretak, bedrifter og samarbeid jf kommuneloven §§ 11 og 27 (F § 5 nr 4)

	31.12. 2017		31.12. 2016	
K4 - avdelingene	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
Kortsiktige poster				
Salangen kommune	kr 1 606 784	kr 1 900 970	kr 1 715 206	kr 1 902 141
Lavangen kommune	kr 966 131	kr 1 475 982	kr 1 072 210	kr 1 346 132
Sum kortsiktige poster	**kr 2 572 915**	**kr 3 376 952**	**kr 2 787 416**	**kr 3 248 273**
Langsiktige poster				
	kr -	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum langsiktige poster	**kr -**	**kr -**	**kr -**	**kr -**

Note 13 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor

Årsverk

Antall årsverk i kommunen i regnskapsåret var 94.

Årslønn til ledende personer

	2017	2016	2015
Rådmann	kr 816 300	kr 800 000	kr 660 000
Ordfører	kr 816 300	kr 800 000	kr 660 000

Godtgjørelse til revisor

KomRev NORD IKS vært kommunens revisor. Samlede godtgjørelse til revisor utgjør kr. 324.000,-.
Tjenesten består av revisjon, rådgivning og andre tjenester. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

En betydelig del av andre tjenester gjelder gjennomføring av overordnet analyse for forvaltningsrevisjon og diverse kontroller / analyser som er bestilt av kontrollutvalget.

Note 14 Anleggsmidler

	EDB-utstyr, kontor-maskiner, div. utstyr	Anleggs-maskiner, brannbiler, biler mv.	Tekniske anlegg, nærings-områder mv.	Boliger, skoler, barnehager, tomter	Adm.bygg, sykehjem, helsesenter	Veier	Immaterielle eiendeler	SUM
Anskaffelseskost 01.01	14 040 638	967 186	49 028 182	58 311 991	37 687 897	11 364 668		171 400 562
Årets tilgang	6 067 338	545 811	1 077 678	2 981 692	901 448	1 741 898		13 315 865
- herav overført fra egne KF								*0*
Årets avgang								0
- herav overført til egne KF								*0*
Anskaffelseskost 31.12	20 107 976	1 512 997	50 105 860	61 293 683	38 589 345	13 106 566	0	184 716 427
Akk avskrivninger 31.12								0
Netto akk. og rev. nedskrivninger								0
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.								0
Bokført verdi pr. 31.12	18 345 505	1 053 840	48 518 394	59 742 639	37 309 277	13 106 566	0	178 076 221
Herav finansielle leieavtaler	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Årets avskrivninger	1 762 471	180 633	1 587 466	1 551 044	1 280 068	0	0	6 361 682
Årets nedskrivninger	0	278 524	0	0	0	0	0	278 524
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år			
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.		

Årets nedskrivninger gjelder overføring av brannbil til OBR (Ofoten-brann og redning).

Note 15 – Anleggsmidler balanse art 2.27080.301 – Kommunale veger

Kommuneloven inneholder bestemmelser om årlige minimumsavdrag på kommunens samlede lånegjeld. Det skal være sammenheng mellom levetiden på kommunens eiendeler og løpetiden på lånene. For høy bokført verdi i balansen, og manglende avskrivninger kan medføre at minimumsavdragene blir fastsatt for lavt.

Det er grunn til å anta at art 2.27080.301 – kommunale veger viser en for høy bokført verdi, som følge av manglende avskrivninger.

Pr. 01.01.2017 var inngående balanse på 11 364.668. En undersøkelse av balansen for regnskapsåret 2000 viste at inngående balanse på 704.937. Samme året ble det aktivert 2 000.000. Sistnevnte aktivering var opparbeidelse av vei til Gratangsheimen som var under oppføring på denne tiden. Senere aktiveringer i tiden frem til 2017 har blant annet vært gang- og sykkelsti på Årstein og i Gratangsbotn.

Veier avskrives over 40 år. Det har ikke vært gjennomført avskrivninger i tidsrommet fra 2000. I forbindelse med årsavslutningen for 2017 er det startet en gjennomgang av hva som er bokført på art 2.27080.301. Hensikten med gjennomgangen er å få en bedre spesifikasjon av hvilke veier kommunen har i oppført i balansen, samt å få frem korrekte bokførte verdier. Så langt er det opprettet 6 nye arter i balansen. Dette arbeidet vil fortsette utover i 2018.

Gratangen kommune har betalt avdrag utover minimumsavdrag. En vesentlig korrigering av bokført verdi på nåværende tidspunkt vil mest sannsynlig ikke medføre at det er betalt for lite avdrag.

Note 16 – Anleggsmidler balanse art 2.21200.022 Veksthuset Gratangen AS

Det er i balansen for 2017 foretatt en aktivering på 800.000. Dette gjelder Gratangen kommunes aksjeandel i Veksthuset Gratangen AS.

Dette er en transaksjon som ble foretatt i 2013 ved at Gratangen kommune overførte eiendommen gnr. 41, bnr. 144 til Veksthuset Gratangen AS. Overføringen var Gratangen kommunes aksjonærinnskudd i foretaket. Man kan ikke finne at denne transaksjonen er bokført.

Eiendommen gnr. 41, bnr. 144 ble kjøpt i 2000 for kr. 42.336. Kjøpet ble belastet driftsregnskapet dette året. Man kan ikke at denne eiendommen er balanseført. Dette skyldes mest sannsynlig at kjøpet ikke tilfredsstilte kravet til «vesentlighet» som i dette tilfellet er investeringer over 100.000.

NOTE 17 – Regnskapsprinsipper og vurderingsregler (jf. KRS nr. 6)

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgifter lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet lagt til enheter som avlegger eget særregnskap eller er andre rettssubjekter.

	Type virksomhet	**Type enhet**	**Kontor-/vertskommune**
Enheter som avlegger særregnskap			
HRS IKS	Avfall	Interkommunalt selskap	Narvik kommune
Ofoten brann IKS	Brann og feiing	Interkommunalt selskap	Narvik kommune
Andre rettssubjekter			
Astafjord barneverntjeneste	Barnevern	Vertskommunesamarbeid	Salangen kommune
Astafjord IKT	IKT	Vertskommunesamarbeid	Salangen kommune
Astafjord lønn og regnskap	Regnskap/lønn	Vertskommunesamarbeid	Lavangen kommune
Legevakten i Narvik	Legevakt	Vertskommunesamarbeid	Narvik kommune

Det vises til note 11 og 12 for Gratangen kommunes økonomiske forhold til Astafjordsamarbeidene.

Note 18 Langsiktig gjeld og avdrag

Gratangen kommune har i 2017 betalt avdrag på langsiktig gjeld etter kommunestyrets vedtatte avdragsplan / løpetid på hvert enkelt lån.

Regnskapets økonomisk oversikt - drift (side 2), viser at det ble betalt/driftsregnskapet ble belastet med kr. 6.208.420,- (6.213.995,- i 2016) i avdrag på lån (investeringslån). Økonomisk oversikt - investering (side 3), viser at det ble betalt/investeringsregnskapet ble belastet med kr. 226.945,- (104.700,- i 2016) i avdrag på lån (startlån fra Husbanken).

Oversikt - balanse (side 5), viser at kommunen pr. 31.12.17 har en langsiktig gjeld på andre lån (investeringslån og startlån) på kr. 119.702.596,- (119.137.961,- i 2016).

Det foreligger ikke vedtak om avdragsutsettelse, og kommunen beregner / benytter ikke minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7.

Note 19 Avtale om gjenkjøp av tidligere skolelokaler ved Nord-Gratangen skole

Under kommunestyrets behandling av sak 11/2014 ble det vedtatt å avhende Nord-Gratangen skole til NGS Montessori AS. Praktiske detaljer ble avklart og behandlet under sak 17/2014.

I sak 17/2014 vedtok Gratangen kommune å yte et årlig driftstilskudd til NGS Montessori AS i form av at sistnevnte tok opp et lån på kr. 3 000.000 over 20 år. Gratangen kommune dekker renter og avdrag i låneperioden.

I tillegg har Gratangen kommune inngått en forpliktelse ved å kjøpe tilbake lokalitetene til en kjøpesum som tilsvarer restkrav på lånet. En slik forpliktelse kan utløses ved mislighold eller andre faktorer som gjør NGS Montessori AS ute av stand til å håndtere sine låneforpliktelser.

Ved regnskapsårets slutt er restlånet på kr. 2.450.000,-.

Note 20 - Ekstraordinære inntekter i 2017

Det er i 2017 foretatt en gjennomgang av balanseførte "bundne driftsfond". I henhold til gjeldende regnskapsbestemmelser er det klare kritterier som må ligge til grunn før et fond kan betegnes som et "bundet driftsfond". Kravet er at midlene må være offentlig tildelt med en klar føring i forhold til bruken. Midler som ikke blir brukt opp i tildelingsåret kan overføres til senere år. Dersom midlene innenfor en periode av 3 år ikke er brukt opp må de enten inntektsføres eller betales tilbake til tilskuddsgiver.

ART	TEKST	Beløp
2.51080.007	Prosjekt museum (1)	111 500,00
2.51080.010	Samarbeidsprosjekt (1)	434 804,50
2.51080.013	Krattrydding (2)	61 848,00
2.51080.028	Korus Rusprosjekt (2)	61 718,30
2.51080.031	Skilting turløyper (2)	15 000,00
2.51080.055	Fond rusmiddelforebyggende tiltak (2)	40 000,00
2.51080.056	Svømmeopplæring nyankomne flyktninger (2)	36 000,00
19500.7300.888	**Inntektsført**	**760 870,80**

Årets gjennomgang viser at fondene faller i 2 kategorier.

1) Dette er fond som opprettet gjennom vedtak i kommunestyret, og hvor det ikke har vært bevegelse de seneste årene. Det er i henhold til regnskapsforskriftene ikke anledning til sette av midler til bundne driftsfond, dersom det ikke er offentlige tilskudd med klar føring på bruk. Slike avsetninger må foretas til "ubundne fond".

2) Nærmere undersøkelser viser at dette er fondsavsetninger som foretatt korrekt, men hvor fondene ikke er korrekt belastet når tiltakene er gjennomført. Det vil si utgiftene er allerede belastet driften.

De ekstraordinære inntektene er sin helhet foreslått avsatt til disposisjonsfond.

Note 21 Store og flerårige investeringsprosjekter

Prosjekt	Vedtatt utgifts-ramme	Regnskaps-ført tidligere år	Regnskaps-ført i år	Årets budsjett	Sum regnskaps-ført	Gjenstår av utgifts-ramme
Brannstasjon	12 666 730	0	166 730	9 375 000	166 730	12 500 000
SKY/EDB	3 791 547	0	2 241 547	3 343 750	2 241 547	1 550 000
Matepunkter	3 750 000	0	23 625	0	23 625	3 750 000
Veger	2 812 500	0	2 066 808	2 581 000	2 066 808	2 812 500
Samlokalisering av skole/barnehage	31 875 000	0	87 500	0	87 500	31 875 000
	54 895 777	0	4 586 210	15 299 750	4 586 210	52 487 500

Brannstasjon, ble vedtatt i budsjett 2017. Utgiftsrammen ble korrigert i forbindelse med behandling ØM-3/2017 og budsjett for 2018. Ferdigstillelse er satt til 2019 i økonomiplanen.

SKY/EDB, ble vedtatt i 2017. Utgiftsramme ble korrigert i forbindelse med behandling av ØM-3/2017 og budsjett for 2018. Ferdigstillelse er i 2018.

Nye målere/matepunkter, ble vedtatt i budsjett 2017. Utgiftsrammen ble korrigert i forbindelse med behandling av ØM-3/2017 og budsjett 2018. Planlagt ferdigstillelse er 2018.

Veger, ble vedtatt i 2017. Utgiftsrammen ble korrigert i forbindelse med behandlingen av ØM-3/2017 og budsjett 2018. Planlagt ferdigstillelse er 2020.

Samlokalisering av skole/barnehage ble vedtatt i 2017. Utgiftsrammen er korrigert i forbindelse med behandling av ØM-3/2017 og budsjett 2018. Ferdigstillelse er i økonomiplanen satt til 2020.

NOTE 22- Vesentlige forpliktelser (operasjonelle leieavtaler)

Gratangen kommune har pr. dato flere leasingavtaler som løper. Disse leasingavtalene er til erstatning for ordinær investering i driftsmidler. Samlede utgifter i 2017 var kr. 801.508 fordelt på i alt 7 leverandører.

I 2017 omfattet leasingavtalene 6 multifunksjonsskrivere og 9 biler. Leasingavtalen på multifunksjonsskriverne ble inngått i 2017 og går frem til 2022.

Avtale	Leverandør	Inngått	Utgår	Årlig beløp	Merknad
E-Golf	Volkswagen Finans	2015	2017	72 996	Oppsagt
VW Caddy	Volkswagen Finans	2015	2018	243 060	5 biler
VW Caddy	Volkswagen Finans	2015	2018	43 152	1 bil
VW Caddy	Volkswagen Finans	2017	2020	229 500	2 biler
				588 708	**9 biler**

Avtaler inngått i 2015 (VW Caddy) gjelder biler tilknyttet hjemmetjenesten. Gratangen kommune mottar momskompensasjon på disse. Avtale inngått i 2017 gjelder biler tilknyttet Gratangen bofellesskap. Gratangen kommune mottar ikke momskompensasjon på disse kjøretøyene.

KomRev NORD
Interkommunalt selskap
Vi skaper trygghet

Rådmannen i Gratangen kommune

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	65	Sissel Jorun Pedersen	77 60 05 11	04.06.18

UTTALELSE FRA LEDELSEN – GRATANGEN KOMMUNES REGNSKAP FOR 2017

Revisjon etter kommunelovens bestemmelser skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk, jf koml. § 78 med tilhørende forskrift. Revisjon etter god kommunal revisjonsskikk skal følge internasjonale revisjonsstandarder (ISA-er), fastsatt av International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB).

Vi viser også til bestemmelsen i kommuneloven § 23, som tydeliggjør administrasjonssjefens ansvar for å føre kontroll med kommunens virksomhet. I tråd med allment aksepterte ledelsesprinsipper vil en leder av en virksomhet måtte etablere rutiner og systemer for å sikre at virksomheten når de mål som er satt, samt en forsvarlig formuesforvaltning. Revisor skal som kjent skriftlig påpeke feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen i kommunen.

Det følger av *ISA 580 – Skriftlige uttalelser*, at revisor må innhente formålstjenlige uttalelser fra ledelsen. Det må innhentes skriftlige uttalelser om at ledelsen mener å ha oppfylt sitt ansvar for utarbeidelse av regnskapet og for fullstendigheten av informasjonen fremskaffet til revisor, samt for å underbygge annet revisjonsbevis. Videre følger det av *ISA 240 – Revisors oppgaver med og plikter til å vurdere misligheter ved revisjon av regnskaper*, at revisor må innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om sentrale spørsmål og vurderinger i forhold til misligheter. Etter *ISA 560 – Hendelser etter balansedagen*, har revisor også plikt til å vurdere hendelser etter utløpet av regnskapsåret.

Dette er bakgrunnen for at vi har funnet det riktig å be om en særskilt skriftlig uttalelse fra kommunens ansvarlige administrative ledelse om at de mener å ha oppfylt sitt ansvar for utarbeidelse av regnskapet og at det, så langt ledelsen kjenner til, inneholder de opplysninger som kreves etter lov og god kommunal regnskapsskikk. Vedlagt følger en slik erklæring vedrørende regnskapet for 2017. Sammen med en oppsummering av eventuelle feil i regnskapet som revisor har påvist og som senere ikke er rettet, vil uttalelsen dekke vårt behov.

Vi håper også kommunens ledelse vil finne erklæringen hensiktsmessig. Med henvisning til punktet om hendelser etter utløpet av regnskapsåret, er det naturlig at erklæringen dekker tidsrommet fram til dagens dato. Etter oppsatt plan skal avgi revisors beretning i løpet av uken. Vi tillater oss derfor å be om at uttalelsen fra ledelsen i utfylt og underskrevet stand blir sendt oss senest 06.06.18.

Med hilsen

Sissel Jorun Pedersen
Kontaktrevisor

Vedlegg

UTTALELSE FRA LEDELSEN VEDRØRENDE GRATANGEN KOMMUNES REGNSKAPSAVLEGGELSE FOR 2017

Dette brevet sendes i forbindelse med deres revisjon av regnskapet for Gratangen kommune for året som ble avsluttet 31. desember 2017 med det formål å kunne konkludere om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Vi bekrefter etter beste evne og overbevisning at:

Regnskap og budsjett

- Vi har oppfylt vårt ansvar for å sørge for at kommunens regnskap og økonomiforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, herunder slik intern kontroll som vi finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil. Vi har videre oppfylt vårt ansvar vedrørende utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner), og mener at regnskapet gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

- Viktige forutsetninger som er brukt av oss ved utarbeidelsen av regnskapsestimater, herunder regnskapsestimater målt til virkelig verdi, er rimelige.

- Vi har tatt tilstrekkelig hensyn til og opplyst om forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse.

- Alle hendelser etter datoen for regnskapet og som ifølge god kommunal regnskapsskikk medfører korrigering eller omtale, er korrigert eller omtalt.

- Vi mener at virkningen av ikke-korrigert feilinformasjon er uvesentlig, både enkeltvis og samlet for regnskapet sett som helhet.

- Alle budsjettendringer gjennom året er registrert og inkludert i regulert budsjett.

- De disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet, er i samsvar med budsjettvedtak.

Bokføring

- Vi har oppfylt vår plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Opplysninger som er gitt

- Vi har gitt revisor:
  - Tilgang til alle opplysninger vi har kjennskap til, som er relevante for utarbeidelsen av regnskapet, herunder regnskapsregistreringer, dokumentasjon og andre saker,
  - Tilleggsopplysninger som revisor har bedt om fra oss for revisjonsformål, og
  - Ubegrenset tilgang til personer i kommunen som det etter revisors vurdering er nødvendig å innhente revisjonsbevis fra.

- Alle transaksjoner er registrert og reflektert i regnskapet.

- Vi har gitt revisor opplysninger om resultatene av vår vurdering av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.

- Vi har gitt revisor alle opplysninger om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med og som involverer:
  - ledelsen,
  - ansatte som har en betydningsfull rolle i intern kontroll, eller
  - andre

- Vi har gitt revisor alle opplysninger om eventuelle påstander om misligheter eller mistanke om misligheter som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, folkevalgte, tilsynsmyndigheter eller andre.

- Vi har gitt revisor opplysninger om alle kjente tilfeller av manglende overholdelse eller mistanke om manglende overholdelse av lover og forskrifter som kan ha betydning for utarbeidelsen av regnskapet.

- Vi har gitt revisor opplysninger om identiteten til kommunens nærstående parter og alle forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse som vi er kjent med.

- Vi har regnskapsført eller opplyst om alle forpliktelser, både aktuelle og latente, og har i note til regnskapet gitt opplysninger om kommunens garantiansvar i note

Eventuelle kommentarer til kulepunktene over (ev. henvisning til kommentarer i særskilt vedlegg):

_____

_____

_____

_____

Gratangen, den

Ole Kr. Severinsen
rådmann

Ted Okstad
fagsjef regnskap

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00548
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	25/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Regnskap og årsberetning 2017

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 25/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen.

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Fremlagt årsberetning og årsregnskap godkjennes som Gratangen kommunes årsregnskap for 2017. Mindreforbruk/merinntekt med kr. 2 464.710,15 tilføres i sin helhet disposisjonsfondet.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00617-1
Saksbehandler Ted F. Okstad

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

ØKONOMIMELDING 1-2018

Saken ettersendes

Innstilling:

Skriv inn forslag til vedtak

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

Vurdering:

Konklusjon:

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00617
Arkivkode
Saksbehandler Ted F. Okstad

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	26/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Økonomimelding 1-2018

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 26/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen.

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
1. Kommunestyret tar rådmannens merknader og kommentarer til orientering.
2. De foreslåtte budsjettreguleringene blir vedtatt som foreslått

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00151-24
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Planutvalget	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2019-2031 - ANDRE GANGS BEHANDLING

Innstilling:
Revidert forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 godkjennes

Vedlegg:
Planprogram for revisjon av arealplanen 2019-2031
Høringsuttalelse fra Sametinget
Høringsuttalelse fra Kystverket
Høringsuttalelse fra Arild K. Kristiansen
Høringsuttalelse fra Skånland og Gratangen Bondelag
Høringsuttalelse fra Ungdomslagene Nordlys og Idyl (flere vedlegg)
Høringsuttalelse fra Anne-Marit og Kyrre Eilertsen
Høringsuttalelse fra Foldvik grunneierlag sameie
Høringsuttalelse fra Ungdomslaget Idyl
Høringsuttalelse fra Liv Heidi Bjerkmo
Høringsuttalelse fra Arild Kristiansen
Høringsuttalelse fra Troms fylkeskommune
Høringsuttalelse fra NVE
Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms
Høringsuttalelse fra Statens vegvesen

Saksframstilling:

Kommunestyret har vedtatt at kommuneplanens arealdel skal revideres, og vedtok i sak 3/18 å legge ut forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 til offentlig ettersyn og høring. Høringsfristen var satt til 23.04.2018. Det er innkommet høringsinnspill, forslag og kommentarer til planprogrammet fra til sammen 14 enkeltpersoner, lag/foreninger og offentlige myndigheter.

Planprogrammet gir oversikt over rammene for arbeidet med arealplanen, og viser hvilke temaer og områder som skal utredes og hvilken metode som skal benyttes. Arbeidet med å endre arealbruk i kommunes arealplan er en omfattende prosess, blant annet fordi all ny arealbruk skal konsekvensutredes. Kommunen bør derfor være tilbakeholden med å utrede ny eller endret arealbruk, dersom ikke kommunen selv eller andre tiltakshavere, har konkrete planer om vern/hensynssone eller videre regulering og utvikling av det konkrete arealet i planperioden.

Vurdering:

Sametinget (18/00151-11) påpeker at Gratangen kommune er del av det tradisjonelle samiske bosettingsområdet, og at det er beiteområder for to reinbeitedistrikt, Grovfjord og Gielas. Sametinget har utarbeidet en planveileder, som er førende for Sametingets deltakelse i planarbeidet etter plan og bygningsloven. Sametinget anmoder om at planveilederen tilføyes under kapittel 3.4 Regionale føringer. Sametinget ber også om at samiske interesser, og spesielt reinbeitedistriktenes interesser og arealbehov, ivaretas i forbindelse med vurdering av ny og endret arealbruk, som f.eks. arealer for bolig og hyttebygging. Sametinget anmoder også om at kommunen vektlegger hensynet til samiske kulturminner, samt innlemmer samiske stedsnavn som en naturlig del av kommunens planverk. Sametinget anmoder om at de berørte reinbeitedistriktene tidlig involveres i planprosessen.

Kommentar: Sametingets merknader innarbeides i revidert planprogram

Kystverket (18/0051-12) viser i sin høringsuttalelse til temaene som er tilknyttet sjøarealene som kommunen må ivareta i planarbeidet. Kystverket er særlig opptatt av sikkerhet og fremkommelighet for skipsfarten innenfor fastsatte hoved- og bileder. Områdene som Kystverket peker på vil i hovedsak bli behandlet i forbindelse med pågående rullering av kystsoneplan for Sør- og Midt-Troms.

Kommentar: Kystverkets merknader vil i hovedsak bli hensyntatt i den pågående rulleringen av kystsoneplan for Sør- og Midt-Troms.

Arild K. Kristiansen (18/00151-13) ber om at den tidligere skytterbanen på Grøsnes opprustes slik at den tilfredsstiller dagens krav til skytebaner.

Kommentar: Eksisterende skytebane er ikke regulert til formålet. Utelates inntil en interesseorganisasjon/tiltakshaver viser interesse for saken.

Skånland og Gratangen Bondelag (18/00151-14) reagerer på at de i utgangspunktet ikke var inkludert som høringsinstans. Administrasjonen beklager dette, og har oppdatert oversikten. Bondelaget er sterkt kritisk til at administrasjonen selv skal utføre arbeidet med å definere hensynssone landbruk, og mener at arbeidet bør ivaretas av fylkesmannsembetet eller annen landbruksfaglig myndighet. Bondelaget fremholder at det er uakseptabelt at LNF-områder omdisponeres til boligområder, og ber om at kommunen verner matjorda og landbrukets

verdifulle områder for å hindre interessekonflikter, og for å sikre nåværende og framtidig verdiskaping i landbruket.

Kommentar: Landbruksfaglig myndighet i Gratangen kommune har utarbeidet et plankart for de viktigste landbruksarealene for kommende perioden, og vil ivareta landbruksinteressene i planarbeidet.

Ungdomslagene Nordlys og Idyl (18/00151-15) har gjennomført to åpne møter, og lagt ned et omfattende arbeid med høringsinnspill til planprogrammet. Ungdomslagene er opptatt av en framtidsrettet arealdisponering som legger til rette for utvikling av grendene. De foreslår følgende tiltak;

Utvidelse Fredly kirkegård
Kommentar: Saken tas opp med kirkelig fellesråd i sammenheng med vurdering av fremtidig kirkegårdstruktur.

Småbåthavn Løvdalsholmen og Småbåthavn ferjekai
Kommentar: Området Myrlandshaugen industriområde ble regulert og godkjent i 1982. Her ligger forholdene godt til rette for småbåthavn. Tas med i det videre planarbeidet.

Boligområde gnr 30
Kommentar: «Hans-olaihaugen» boligfelt» ble regulert og godkjent 01.09.1977. Flere gjenstående tomter. Her er infrastrukturen delvis ferdig utbygd, og dette området bør utbygges før det avsettes nye områder til boligformål.

Boligområde gnr 33 og 34
Kommentar: Storhaugen boligfelt ble regulert og godkjent 03.03.1979. Flere gjenstående tomter. Nytt foreslått område er egnet, men Storhaugen boligfelt bør utbygges før det avsettes nye områder til boligformål.

Næringsformål sjøcamp gnr 30
Kommentar: Tas med i det videre planarbeidet.

Fritidsbebyggelse gnr 34
Kommentar: Tas med i det videre planarbeidet.

Anne-Marit og Kyrre Eilertsen (18/00151-16) påpeker behovet for å sikre all dyrka jord til fordel for landbruket, samt at hyttebygging ikke tillates i 100-metersgrensen til vassdrag og sjø.

Kommentar: Disse behovene ivaretas i det videre planarbeidet.

Foldvik grunneierlag sameie (18/00151-17) ber om at eksisterende hytteområde ved Storsulvannet avsettes til hytteområde i kommuneplanens arealdel, og at det settes av areal til å utvide hytteområdet med 10 til 15 hytter. Det foreligger en jordskiftedom fra 1990 hvor det er fastsatt hvordan tildeling av hyttetomter skal gjennomføres, og grunneierlaget ønsker å legge til rette for videre hyttebygging i området.

Kommentar: Det er kjent fra tidligere reguleringsarbeid at reindriftsnæringen har innsigelser i dette området. Nedslagsfelt for drikkevann. Imidlertid er det eksisterende hytteområdet ikke avsatt til fritidsformål, og tiltaket tas med i det videre planarbeidet for å få en avklaring av områdets status.

Liv Heidi Bjerkmo (18/00151-18) ber om at det tas hensyn til det pågående reguleringsarbeidet som omfatter gnr 28 bnr 13.

Kommentar: Tas med i det videre planarbeidet.

Ungdomslaget Idyl (18/00151-19) foreslår at ca. 1 dekar, som omfatter gnr 33, bnr 2,12 og 69, avsettes til fritidsområde og rekreasjon, og at det foretas tiltak for å hindre gjengroing av Trollvann samt tilrettelegges for bevegelseshemmede.

Kommentar: Trollvann ligger i et LNFR-område som allerede ivaretar disse hensynene, og tas ikke med i det videre planarbeidet.

Arild Kristiansen (18/00151-20) foreslår å omdisponere arealet tilhørende gnr 28 bnr 10 fra LNF til næringsformål (reiseliv).

Kommentar: Tas med i det videre planarbeidet.

Troms fylkeskommune (18/00151-21) anbefaler at planprogrammet kun tar med føringer som er relevante for planarbeidet. Det anbefales også at utdaterte reguleringsplaner og planer som er i strid med arealdelen oppheves i en parallell eller etterfølgende prosess. Fylkeskommunen framholder at det er viktig at kommunen i behandlingen av boligbygging i arealdelen tar stilling til hvordan forholdet mellom boligtilrettelegging i kommunens tettbygde og spredtbygde områder skal være. Fylkeskommunen anbefaler et utbyggingsmønster som bygger opp under eksisterende infrastruktur og tjeneste, og som blant annet legger til rette for at flere kan få dekket sine hverdagsgjøremål innenfor gang-sykkelavstand eller med kollektivtransport. Når det gjelder kulturminnevernet ber fylkeskommunen om at automatisk fred kulturminner tas inn på plankart som hensynssone d), og at kommuneplanens forhold til kulturminneloven av 1978 tas inn i planbestemmelsene. Det anmodes om at kommunens utvalgte kulturminner, som fremkommer i Gratangen kommune kulturminneplan, avsettes som hensynssone c). Det bes også om at forslag til kulturlandskapsområde (KULA) avsettes som hensynssone c) verdifullt kulturlandskap.

Kommentar: Administrasjon vil ha en egen dialog med kulturminnemyndigheten i fylkeskommunen om området som er foreslått som kulturlandskapsområder (KULA). De øvrige merknadene tas med som innspill til det kommende planarbeidet.

NVE (18/00151-22) påpeker at flere områder i kommunen er flom- og skredutsatt, og at mulig flom og skredfare må vurderes som et minimum for alle nye byggeområder. Eventuelle avbøtende tiltak må ivaretas i bestemmelsene til planen. For nye byggeområder for boliger skal sannsynligheten for skred være mindre enn 1/1000. Gratangen kommune er ikke kartlagt med tanke på kvikkleire, og NGUs løsmassekart viser at det kan være potensielle fareområder i kommunen. I forbindelse med nye utbyggingsområder må dette vurderes. Når det gjelder vassdrags- og energianlegg ber NVE kommunen kontakt Statnett, regional netteier og områdekonsesjonær, slik at det kan tas hensyn til planlagte nye kraftledninger og oppgradering av eksisterende kraftledninger i området. Reguleringsmagasin bør markeres i

plankartet med formål reguleringsmagasin (Pbl 11-8-d). Vannkraftverk bør settes av som område for bebyggelse og anlegg (Pbl 11-7, 1.pkt).

Kommentar: NVEs merknader tas med som innspill til det kommende planarbeidet.

Fylkesmannen i Troms (18/00151-23) oppfordrer kommunen til å være nøye på hvilke formål som skal innarbeides i planen, og som blir gjenstand for en ressurskrevende konsekvensutredning. Det skal også utarbeides hensynssone for landbruk iht. §11-8 nr c i samsvar med Regional landbruksplan. Manglende utredning vil bli møtt med innsigelse fra både fylkeskommunen og fylkesmannen. Fylkesmannen oppfordrer også til at reindriftens særverdiområder også innarbeides som en egen hensynssone, og da med særlig vekt på flyttleier. Fylkesmannen anmoder også om at kommunen sonerer viktige strandarealer og sikrer disse for allmenheten. Alle nye utbyggingsområder skal konsekvensutredes, og fylkesmannen viser til mal for konsekvensutredning som skal sikre at alle relevante fagtema konsekvensutredes. Fylkesmannen oppfordrer kommunen til å ta initiativ til drøftingsmøter underveis i planprosessen for å finne løsninger, og for eventuelt å unngå innsigelser til formål og/eller bestemmelser. Det anbefales også at arealplanen legges fram i planforum før utlegging til 1. gangs offentlig ettersyn og høring.

Kommentar: Fylkesmannen i Troms merknader tas med som innspill til det kommende planarbeidet.

Statens vegvesen (18/00151-25 innkommet etter fristen) påpeker at eventuelle endringer i arealbruk langs riks- og fylkesvei må avklares med Statens vegvesen før planen legges ut på offentlig høring. Statens vegvesen anmoder om at trafikksikkerhetsplanen 2010-2013 også rulleres.

Kommentar: Statens vegvesens merknader tas med som innspill til det kommende planarbeidet. Det er dialog med Trygg Trafikk om mal for rullering av trafikksikkerhetsplan.

Det vises for øvrig til samtlige høringsinnspill, forslag og kommentarer som i sin helhet følger saken som vedlegg.

Konklusjon:

Høringsinstansene har gitt verdifulle kommentarer til planprogrammet og det kommende planarbeidet, som kommunen må ta hensyn til i det videre arbeidet med å utarbeide planforslaget. Det må legges stor vekt på gode og utdypende konsekvensutredninger der det er foreslått ny eller endret arealbruk. Det forutsetter et nært samarbeid med tiltakshaverne og andre offentlige myndigheter. Arbeidet med arealplanen skal skje parallelt med revisjon av kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms.

Revidert forslag til planprogram legges fram til politisk behandling.

Gratangen kommune

Kommuneplanens arealdel 2019-2031

Planprogram til andre gangs behandling, juni 2018

Innhold

1 Om Gratangen kommune 3
2 Planprogrammet 4
3 Planforutsetninger 4
3.1 Kommunale planer og vedtak 4
3.2 Andre relevante kommunale planer og dokumenter 5
3.3 Statlige planer og vedtak 6
3.4 Regionale planer og vedtak. 6
4 Nærmere om plan - og bygningsloven og kommuneplanens arealdel 7
5 Aktuelle tema for revisjon 8
6 Hensynssoner 12
7 Tema for konsekvensutredninger 12
7.1 Metode 13
7.2 Vurdering av enkeltområder: 13
7.3 Vurdering av de samlede arealbruksendringene: 13
7.4 Samlede virkninger etter utredningstema: 14
7.5 Behov for utredninger 14
8 Krav til dokumentasjon fra forslagstillere 14
9 Planprosess med frister og deltakelse 14
10 Medvirkning og samråd 15
11 Organisering av arbeidet og planlagt prosess 15
12 Framdriftsplan 16
Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 17

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere , opplegg for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling om planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

1 Om Gratangen kommune

Gratangen kommune ligger i Sør-Troms og har 1120 innbyggere. Gjeldende kommuneplan (2009-2021) ble vedtatt 22.4.2010, og kommunestyret har i planstrategi for 2015-2019 vedtatt revisjon av kommuneplanens arealdel. Gratangen kommunestyre har vedtatt at Gratangen skal være egen kommune.

Det er særlig tre store utfordringer som preger Gratangen:

- Befolkningsutvikling
- Næringsutvikling
- Kommunal økonomi

Statistisk sentralbyrå (SSB) sin prognose for befolkningsutvikling (MMMM) fram mot 2020 indikerer en reduksjon i innbyggere med 90 personer fram til 2030, og endringer i befolkningssammensetning ved at det blir flere innbyggere over 50 år og færre innbyggere under 50 år. Prognosen for fordelingen mellom kjønn viser ca. 55 % menn og ca. 45 % kvinner. Prognosene for barn under 18 år viser jevn nedgang, fra 230 personer i 2018 til 186 personer i 2030. Fra 1.1.2016 til 1.1.2017 sank innbyggertallet med fra 1137 til 1121 personer. (Befolkningstall pr. 1.1.2018 publiseres 23. februar) Mer statistikk om Gratangen finnes hos SSB: http://www.ssb.no/kommunefakta/gratangen

Langsiktig og helhetlig arealplanlegging er kommunens viktigste planverktøy for å motvirke en uønsket samfunnsutvikling. Fortsatt negativ befolkningsutvikling vil gi kommunen mindre handlingsrom i årene som kommer. Det skyldes delvis at budsjettrammene da blir mindre, men også at det relativt sett blir flere eldre personer med behov for offentlige tjenester. En uønsket konsekvens kan bli at kommunen må tilpasse Oppvekstsektoren til færre brukere, og samtidig øke kapasiteten i Helse – og omsorgssektoren til flere brukere med sammensatte behov.

Gratangen kommune er omstillingskommune, og det jobbes aktivt med å styrke næringslivet og befolkningsutvikling. Omstillingsprosjektet SPIRE pågår ut 2018. Næringsutviklingen i kommunen har vært positiv de senest årene, ikke minst innenfor blå sektor. Det forventes at denne positive trenden vedvarer. Gratangen kommune er kommunens største arbeidsgiver. Andre store arbeidsplasser er Gratanglaks AS, Nord-Norsk Fartøyvernsenter, GMI AS og landbruksnæringen. Pendlerstrømmen går i hovedsak til og fra nabokommunene, flest til Narvik. Det forventes økte pendlerstrømmer mellom Gratangen og Narvik når Hålogalandsbrua mellom Bjerkvik og Narvik åpner høsten 2018.

Plan og bygningsloven (Pbl) §11-5 slår fast at kommunen skal ha en arealplan som angir hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk. Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse.

Kommuneplaner er virkemidler for å gjøre langsiktige veivalg og sikre arealer og arealbruk som bygger opp under utviklingen som kommunestyret ønsker. Kommuneplanens arealdel skal både legge begrensninger på arealbruk som gir uønsket arealbruk, og legge til rette for en arealbruk som stimulerer ønsket utvikling.

2 Planprogrammet

Kommunene skal i sin planlegging ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Nasjonale forventninger (juni 2015) legger føringer for

- Gode og effektive planprosesser
  - Enklere regelverk og bedre samarbeid
  - Målrettet planlegging
  - Økt bruk av IKT i planleggingen
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
  - Et klimavennlig og sikkert samfunn
  - Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier
  - Fremtidsrettet næringsutvikling, innovasjon og kompetanse
- Attraktive og klimavennlig by- og tettstedsområder
  - Samordnet bolig, areal – og transportutvikling
  - Et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem
  - Levende by- og tettstedssentre
  - Helse og trivsel

Planprogrammets hovedoppgave er å tydeliggjøre og avklare hva som blir prioritert i selve kommuneplanen. Det er viktig å begrense omfanget av nye tiltak som ikke er forankret i konkrete behov og planer, slik at kommunen kan klare å gjennomføre revisjon innenfor rimelig tids - og ressursbruk.

3 Planforutsetninger

I sin planlegging må kommunen ta hensyn til lover og forskrifter, retningslinjer og planer. Det foreligger en rekke føringer for kommunens arbeid med kommuneplanens arealdel. Noen av de viktigste blir gjengitt her (ikke uttømmende liste):

3.1 Kommunale planer og vedtak

Kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt av kommunestyret 28.09.17, legger føringer for arealutviklingen i Gratangen. Samfunnsplanen har overordnede mål og peker ut strategiske retninger for å nå de overordnede målene. Arealplanen er et viktig virkemiddel for at målene skal nås.

Her gjengis visjonen og de overordnede målene i samfunnsplanen.

Visjon:
Gratangen skal være et levende og inkluderende samfunn der mennesker blir sett, verdsatt og respektert. Våre særtrekk skal være kystkulturen og arbeidet for et bærekraftig miljø. Vi skal tilby gode oppvekstsvilkår og utviklingsmuligheter.

De overordnede målene, med strategier som legger føringer for arealutviklingen, er:

4.1 Et levende og inkluderende samfunn
Kommunen skal være en god bokommune – der livskvalitet, gode bomiljø, gode opplevelser, folkehelse, attraktive fritidstilbud og mangfold gjør kommunen til et godt sted å leve i.
4.2 Kommunikasjon og infrastruktur

Offentlige vei- og kollektivtilbud skal være gode, trygge og sikre slik at det er enkelt å reise innad i kommunen og i bo- og arbeidsmarkedsregionen. Innbyggerne skal ha tilgang til digital infrastruktur som videreutvikles i samsvar med den teknologiske utviklingen.

4.3 Næringsutvikling
Gratangen kommune skal ha verdiskaping og arbeidsplasser gjennom et variert næringsliv, der eksisterende bedrifter, primærnæringer og nyetableringer gis mulighet for utvikling gjennom nettverksdannelse, innovasjon og god tilrettelegging.

4.4 Klima og miljø
Gratangen skal være en kommune som prioriterer miljømessig bærekraft som sikrer dagens innbyggere og kommende generasjoner god livskvalitet.

4.5 Kommunen som tjenesteleverandør
Kommunen skal ha et faglig og forsvarlig servicetilbud som imøtekommer innbyggernes og næringslivets behov.

3.2 Andre relevante kommunale planer og dokumenter

I **planstrategien** for 2016-2019 er det besluttet at kommuneplanens arealdel skal rulleres.

Kommuneplanens arealdel (2009-2021) ble vedtatt 22.4.2010. Den gjeldende arealplanen er laget etter gammel Plan og bygningslov. Plankart og dokumenter er lagt ut på kommunens hjemmeside
http://www.gratangen.kommune.no/index.php?cat=117246&id=0&pf=45841&folder=71469

Kulturminneplanen ble vedtatt av kommunestyret 22.06.17, og har oversikt over de viktigste lokale kulturminnene i kommunen. Disse listeføres i Riksantikvarens database Askeladden.
I kulturminneplanens handlingsplan er det vedtatt at kulturminnene skal tegnes inn i kommuneplanens arealdel og markeres med hensynssone C eller D (automatisk fredede kulturminner).

Kystsoneplan for Gratangen ble vedtatt av kommunestyret 27.04.15. Gratangen kommune har i møte 14.12.17 vedtatt å delta i Interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms som har oppstart våren 2018.

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2018-2021) med handlingsplan, samt vedlegget **Sti og løypeplan for Gratangen** vedtas av kommunestyret tidlig 2018. Nye anlegg som er anlagt etter 2010, samt stier og løyper som inngår i Sti og løypeplanen, skal tegnes inn i kommuneplanens arealdel.

Stedsanalyse Årstein – Mulighetsanalyse for tiltak for økt tilgjengelighet og bolyst på Årstein i Gratangen, oktober 2015.

Boligsosial handlingsplan 2013-2017 som omhandler utleieboliger og ferdigstilling av byggeklare tomter.

Trafikksikkerhetsplan 2010-2013

Rapport fra temamøte 24.10.17

3.3 Statlige planer og vedtak

- Plan - og bygningsloven med forskrifter
- Naturmangfoldloven
- Havne- og farvannsloven
- Folkehelseloven
- Kulturminneloven
- Akvakulturloven
- Friluftsloven
- Forurensningsloven
- Jordloven
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 12.6.2015
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal - og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
- Den europeiske landskapskonvensjonen
- Sametingets planveileder
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T - 1521)
- Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T - 1520)
- EUs vanndirektiv /Vannforskriften

3.4 Regionale planer og vedtak.

Overordnede planer

- Fylkesplan for Troms 2014-2025
- Regional planstrategi 2016-2019
- Regional planstrategi - kunnskapsgrunnlaget 2015
- Økonomiplan 2017-2020

Regionale planer

- Regional transportplan for Troms 2017-2029
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027
  - Handlingsprogram
- Regional plan for handel og service i Troms 2016 - 2025
- Regional forvaltningsplan vannregion Troms 2016-2021 - Tilhørende dokumenter
- Regional plan for landbruk i Troms 2014 - 2025 | Norsk versjon | Samisk versjon | Handlingsprogram
- Regional Transportplan for Troms 2014-2023
- Regional bibliotekplan for Troms 2017-2028
- Kulturarvplan for Troms 2011 - 2014 | Norsk versjon | Samisk versjon

Strategier og utredninger

Næring:

- Strategi for maritim næringsutvikling i Troms
- Arktisk innovasjon, FoU-strategi for Troms
- Havbruksstrategi for Troms
- Strategi for reiselivet i Troms 2013 – 2017
- Strategi for utvikling av petroleumsnæringen i Troms

Kultur:

- Den nordnorske kulturavtalen 2018-2021
- Tilleggsavtale kultur mellom Troms og Finnmark fylkeskommuner 2018-2021
- Avtale mellom Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner om Nordnorsk fartøyvernsenter 2018-2021
- Strategi for visuell kunst i Nord-Norge - Nordnorsk kunstliv mot 2020
- Handlingsplan for visuell kunst i Troms 2011-2014 | Norsk versjon | Samisk versjon
- Handlingsplan for kvensk språk og kultur i Troms 2017-2020 | Norsk versjon | Kvensk versjon

Utdanning:

- Fylkestingsmelding - Samisk i den videregående opplæringen i Troms (Norsk versjon | Samisk versjon)
- Handlingsplan i forbindelse med seksuell trakassering i videregående skole
- Strategiplan for videregående opplæring i Troms
- Kompetanseutviklingsplan for Troms fylkeskommune
- Fylkestingsmelding om fag- og yrkesopplæringen "Samspill for økt gjennomføring"

Samferdsel og miljø:

- Ungdommens transportplan

Samisk:

- Strategiplan for samisk språk og kulturkompetanse | Norsk versjon | Samisk versjon
- Samarbeidsavtale, Sametinget og Troms fylkeskommune, bruk av tospråklighetsmidler 2012-2014 | norsk og samisk versjon
- Sametingets planveileder https://sametinget.no/Politikk/Saker-og-dokumenter?search=planveileder&year=#collapseOne1

Klima og energi

- Regional klima- og energistrategi for Troms 2015-2025

Andre:

- Eldrepolitisk handlingsplan
- Trygt fylke - Handlingsplan 2012-2015

4 Nærmere om plan - og bygningsloven og kommuneplanens arealdel

Arealdelens plankart og bestemmelser er juridisk bindende for arealbruken i kommunen. Kommuneplanen gir rammene for utviklingen av Gratangen samfunnet og forvaltning av arealressursene. Arealdelen i kommuneplanen gir føringer for mer detaljerte reguleringsplaner.

Plan og bygningsloven angir seks hovedformål, som etter behov kan inndeles i underformål. Hovedformål kan ikke kombineres på kommuneplannivå, men det gis adgang til visse kombinasjoner innenfor underformålene under hvert hovedformål.

Hovedformålene er

1. Bebyggelse og anlegg
2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur
3. Grønnstruktur
4. Forsvaret
5. Landbruks, natur og friluftsformål (Reindrift)
6. Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

Hovedformålene kan utdypes med underformål.

Arealdelen skal også vise hvilke hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av arealene, uavhengig av arealformål. Dette vises i plankartet som hensynssoner, og det kan viser flere hensynssoner for samme område. Eksempel på hensynssoner er støysoner, fareområder og bevaring av grønnstruktur. Hensynssonene kan være båndlegging av arealer med hjemmel i annet lovverk, som f.eks. lov om kulturminner, drikkevannsforskrift m.m.

5 Aktuelle tema for revisjon

Boligbehov og framtidig areal til boligbygging.

Det bygges få nye boliger i Gratangen og de tilgjengelige tomtene som er avsatt til boliger oppfattes i liten grad som attraktive. Mange bruktboliger ligger lenge på markedet før de selges til nye eiere, og brukte boliger omsettes til lave kvadratmeterpriser sammenlignet med kvadratmeterpris for ny bolig. Gratangen kommune innførte 0-konsesjon for alle helårsboliger fra 2010. Det er økonomiske argumenter for at nye boligområder legges i nærheten av eksisterende infrastruktur for vann og avløp.

Et flertall av boligene i kommunen er ikke bygget etter krav om universell utforming, og boligene kan derfor være lite egnet som livsløpsboliger. Det er derfor behov for mer kunnskap om boligsituasjonen, framtidig boligbehov og behov for ulike typer boliger. Det er også interessant å få kartlagt effektene som 0-konsesjon har for boligmarkedet og bosetting i kommunen. Boligsituasjonsanalyse må anskaffes av ekstern leverandør.

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å avklare eventuelt nytt areal til boligbygging, og baserer arbeidet på blant annet erfaringer med gjeldende arealplan og artsdatabasen, naturbase.no, Akseladden.no og skrednett.no.

Hensynssone landbruk

Det er et politisk ønske at det skal tillates spredt boligbygging i Gratangen, og det må derfor avklares hvilke områder hvor boligbygging, eller annen bruk av enn landbruksformål, skal være tillatt. Kjerneområdene for landbruk, som er definert i gjeldende arealplan, skal gjennomgås og revideres. Det må definerer ny hensynssone for landbruk, jf. bestemmelser om spredt (bolig)bygging og næring i LNF-R (KU§ 4.1-4.4).

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å definere hensynssone landbruk, og baserer seg på erfaringer med gjeldende arealplan, kommunalt kartverk og naturbase.no.

Industri- og næringsarealer
Gratangen kommune er inne det siste året som omstillingskommune. I perioden 2013 – 2018 har særlig blå sektor hatt god vekst med påfølgende arealbehov i tilknytning til sjø. Det er avsatt sjønært næringsareal på Brattberg og i Hellarbogen. I tillegg er det behov for nytt næringsareal i nærheten av E6, og Langmyra utpeker seg som det beste alternativet. Nytt areal ved E6/Langmyra må konsekvensutredes.

Det kan være aktuelt å se på muligheten for landbasert oppdrett, noe som også må ses i sammenheng med pågående rullering av Kystsoneplan for Sør- og Midt-Troms.

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å avklare eventuelt nytt industri- og næringsareal, og baserer arbeidet på erfaringer med gjeldende arealplan, kommunal kartdata, artsdatabasen, naturbase.no, Akseladden.no og skrednett.no.

Motorcrossbane ved Langmyra/E6
Det har vært gjennomført et forprosjekt for å avklare den mest gunstige lokaliseringen av motorcrossbane i kommunen, og et areal i nærheten E6/Langmyra er vurdert som best egnet. Det skal foretas ytterligere avklaring av arealet med konsekvensutredning.

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å avklare eventuelt nytt areal til motorcrossbane, og baserer arbeidet på Asplan Viak's vurdering av lokalisering av motorcrossbane (19.09.17), Kommunal plan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2018), artsdatabasen, naturbase.no, Akseladden.no og skrednett.no.

Sikker byggegrunn
I forbindelse med avklaring av nye nærings- og boligområder skal det foretas en vurdering av sikker byggegrunn i de aktuelle områdene.

Administrasjonen utfører i utgangspunktet selv arbeidet med å avklare sikker byggegrunn, basert på kommunal kartdata, naturbase.no, skrednett.no samt eventuelt tidligere analyser av grunn/grunnboringer.

Byggeråstoff og mineralforekomster
Det er ønskelig at det kan tas ut byggeråstoff og masser til vedlikehold av veg og infrastruktur lokalt. Framtidig lokalisering av nye masseuttak skal avklares og konsekvensutredes.

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å avklare eventuelt nytt areal til uttak av masser, og baserer arbeidet på erfaringer med eksisterende plan og informasjon i NGUs databaser.

Kartlegging av mineralforekomster baserer seg på informasjon i NGUs databaser.

Sentrumsutvikling og areal til offentlige formål på Årstein
Det er vedtatt at det skal igangsettes et forprosjekt for bygging av nye miljøboliger, og i den forbindelse kan det bli behov for nytt areal til offentlige formål. Det vurderes også fremtidig lokalisering av ny, felles barnehage, samt mulig lokalisering av ny brannstasjon. Dersom ny barnehage eller brannstasjon skal lokaliseres til Årstein er det behov for å avsette areal til formålet. Ny bruk av eksisterende arealer vil utløse krav om konsekvensutredning.

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å avklare eventuelt nytt areal til offentlige formål og sentrumsformål, og baserer arbeidet på erfaringer med gjeldende arealplan, kommunal kartdata, Stedsanalyse Årstein (2015), Boligsosial handlingsplan, artsdatabasen, naturbase.no, Akseladden.no og skrednett.no.

Kommunalt listeførte kulturminner
Gratangen kommunes kulturminneplan ble vedtatt i juni 2017. Ett tiltak i handlingsplanen er å oppdatere oversikt over kulturminner (inkl. oppdatere Riksantikvarens database «Askeladden») og fastsette nødvendige hensynssoner rundt kulturminner. Riksantikvaren forslår å definere store deler av kommunen som Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA). I praksis innebærer det at det skal tas hensyn til landskapskvalitetene i utbyggingssaker (hensynssone C). Gratangen kommune har uttalt seg avventende til dette, og ønsker dialog med fylkeskommunen om hvilke landskap som har størst nasjonal interesse. Det er også viktig å avklare tydelige rammer for framtidig forvaltning av slike landskap. Riksantikvaren har trukket fram Gratangens særegne ishavshistorie og krigshistorie som viktige områder å ta hensyn til.

Administrasjonen utfører selv arbeidet med å definere hensynsone, og baserer arbeidet på vedtatt kulturminneplan, kommunal kartdata og databasen Askeladden.

Andre forslag
I løpet av høringsperioden er det kommet inn flere private forslag til nytt, eller endret arealformål. Forslagene som er vurdert å ta inn i det videre planarbeidet er:

Småbåthavn Løvdalsholmen og Småbåthavn ferjekai
Kommentar: Området Myrlandshaugen industriområde ble regulert og godkjent i 1982. Her ligger forholdene godt til rette for småbåthavn. Tas med i det videre planarbeidet.

Næringsformål sjøcamp gnr 30 tas med i det videre planarbeidet.

Fritidsbebyggelse gnr 34 tas med i det videre planarbeidet.

Eksisterende spredt fritidsbebyggelse ved Storsulvannet foreslås endret til formål fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel, og eventuelt nytt areal til å utvide hytteområdet med 10 til 15 hytter. Tas med i det videre planarbeidet for å få en avklaring av områdets status.

Pågående reguleringsarbeid som omfatter gnr 28 bnr 13 tas med i det videre planarbeidet.

Forslag om å omdisponere arealet tilhørende gnr 28 bnr 10 fra LNF-R til næringsformål (reiseliv) tas med i det videre planarbeidet.

Når arealer skal benyttes til nye formål skal det utarbeides gode konsekvensutredninger. Det forutsetter et nært samarbeid med aktuelle tiltakshavere og offentlige myndigheter, og at tiltakshavere så langt som mulig bistår med oppdatert informasjon.

Bestemmelser og retningslinjer
Bestemmelsene til gjeldende kommuneplan skal gjennomgås og revideres i henhold til endringer i Plan og bygningsloven med forskrifter, samt ut fra erfaringene som er gjort med gjeldende kommuneplan.

Generelle vurderinger
I forbindelse med vurdering av aktuelle områder for endret arealbruk skal det særlig gjøres vurderinger av konsekvensene:

- for reinbeitedistriktene Grovfjord og Gielas
- for drikkevannsforekomster (inkludert nedslagsfelt)
- for endret transportbehov
- ved endret klima
- for forurensning
- for situasjonen til barn og unge
- for støy og støyplager
- for kravet om tilgjengelighet for alle og universell utforming

6 Hensynssoner

Plan og bygningslovens §11-8 har bestemmelser om bruk av hensynssoner i arealplaner. Det kan fastsettes følgende hensynssoner:

a) Sikrings-, støy- og faresoner med angivelse av fareårsak eller miljørisiko.

Det kan gis bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for tiltak og/eller virksomheter, jf. § 1-6, innenfor sonen.

b) Sone med særlige krav til infrastruktur med angivelse av type infrastruktur.

Det kan gis bestemmelser om krav til infrastruktur i et utbyggingsområde, både som forbud eller påbud med hjemmel i § 11-9 nr. 3 og nr. 4.

c) Sone med særlig hensyn til landbruk, reindrift, mineralressurser, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, med angivelse av interesse.

Det kan gis retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta interessen i sonen. Det kan gis retningslinjer om hvilke hensyn som skal vektlegges ved praktisering av annen lovgivning så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov.

d) Sone for båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover, eller som er båndlagt etter slikt rettsgrunnlag, med angivelse av formålet.

Båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover er tidsbegrenset til fire år, men kan etter søknad til departementet forlenges med fire år.

e) Sone med krav om felles planlegging for flere eiendommer, herunder med særlige samarbeids- eller eierformer, samt omforming og fornyelse.

Bestemmelser til denne sonen kan fastsette at flere eiendommer i et område skal undergis felles planlegging og at det skal brukes særskilte gjennomføringsvirkemidler. Det kan også gis bestemmelser med hjemmel i § 11-9 nr. 3.

f) Sone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde uendret. Ved bruk av denne hensynssonen skal kommunen vurdere om reguleringsplanene er i samsvar med nasjonale og regionale interesser.

7 Tema for konsekvensutredninger

Plan- og bygningsloven og Forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningslovens (01.07.2017) stiller krav om at kommuneplanens arealdel skal konsekvensutredes. Konsekvensutredningen skal beskrive virkninger for miljø og samfunn av alle nye områder for utbygging og eksisterende byggeområder som får vesentlig endret arealbruk.

For kommuneplanens arealdel skal forslaget til planprogram skille mellom krav til utredning av enkeltområder og krav til utredning av planen som helhet. Konsekvensutredningen av kommuneplanens arealdel skal bare omfatte de delene av planen som fastsetter rammer for fremtidig utbygging og som samtidig innebærer endringer av den gjeldende planen. Beskrivelsen skal omfatte positive, negative, direkte, indirekte, midlertidige, varige, kortsiktige og langsiktige virkninger.

7.1 Metode

Vurderingen av konsekvenser tar utgangspunkt i Statens vegvesens håndbok om konsekvensanalyser (V712). Denne metoden vurderer prissatte og ikke-prissatte konsekvenser av inngrep. Metoden er omfattende og må derfor tilpasses lokale forhold og størrelsen på det foreslåtte arealinngrepet.

Det er særlig vurdering av ikke-prissatte konsekvenser som vil være aktuelt i en arealplan hvor det skal avsette arealer til framtidig bruk. Det er tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser:

• Verdi. Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er.
• Omfang. Med omfang menes en vurdering av hvordan og i hvilken grad et område påvirkes.
• Konsekvens. Med konsekvens menes fordeler og ulemper et definert tiltak vil medføre i forhold til alternativ 0 (dagens situasjon). Konsekvens framkommer ved sammenstilling av områdets verdi og omfanget av påvirkning på området.

7.2 Vurdering av enkeltområder:

Hvert utbyggingsområde skal beskrives og det skal gjøres en vurdering av virkningene av forslaget kan få for miljø og samfunn, herunder:

Miljø: Naturvernområder, viktige naturtyper, prioriterte arter/freda arter/trua arter, kulturminner eller viktige kulturmiljø/kulturlandskap inkl. samiske, landskap og estetikk/geologiske områder, forurensning jord, vann, sedimenter og luft, støy – og lysforurensning , jord - og skogbruk og reindrift.

Samfunn: Nærmiljø/grøntstruktur/friluftsliv , strandsone, sosial infrastruktur, næringsliv – og sysselsetting, teknisk infrastruktur og adkomst, trafikksikkerhet og transportbehov, påvirkning av konkurranseforhold, bosettingsmønster/ folketallsutvikling, folkehelse, næringsutvikling/næringsstruktur, barn og unges oppvekstsvilkår .

Alternativer: I vurderingen av ulike utbyggingsområder skal det fokuseres på fortetting rundt eksisterende utbyggingsområder, fortrinnsvis nært knutepunkter/kollektivårer. Det skal legges vekt på eksisterende infrastruktur som vei, vann og kloakk mm. Det skal tilstrebes klare grenser mellom bebygde områder og LNFR - områder.

Ved ev. forslag om nye utbyggingsområder på eller nær dyrka, dyrkbar mark /produktiv til middels bonitert skog , skal det dokumenteres at det er utredet alternativer. Det samme gjelder dersom et område kommer i konflikt med andre viktige natur - eller miljøverdier.

7.3 Vurdering av de samlede arealbruksendringene:

De ulike utbyggingsområdene i planforslaget grupperes og vurderes etter arealformål. Summen av utbyggingsforslagene skal vurderes opp mot kartlagt arealbehov, som blant annet bygger på boligbehovet som fremkommer i boliganalysen.

Det skal også vurderes hvilke effekter den samlede arealbruken får for reindriftsnæringen, drikkevann, transportutfordringer, støy, klimahensyn og mulige effekter av klimaendringer, vilkår for barn og unge.

Vurderingene skal både gjøres innenfor planperioden (2019-2031) og i et lengre tidsperspektiv.

7.4 Samlede virkninger etter utredningstema:

En samlet vurdering er utredningstema har som mål å belyse samlet belastning av planforslaget for de enkelte miljø - og samfunnstema, jf. liste under «vurdering av enkeltområder». En slik samlet vurdering etter tema vil gi indikasjon på om planforslaget for enkelte tema overskrider akseptabelt nivå for virkninger . Dette vil være et viktig grunnlag for en helhetlig diskusjon av arealbruken og behov for endringer og der vurderingen viser uakseptable virkninger.

De fleste vurderingene kan gjøres med bakgrunn i erfaringer med gjeldende plan og tilgjengelig informasjon i databaser. Tema som det er behov for å innhente mer kunnskap om fra fagmiljø utenfor kommunen er:

- Analyse av boligmarkedet, boligutvikling, typer boliger og framtidig behov
- Kraftforsyning til deler av kommunen som gir utfordringer for næringsliv

7.5 Behov for utredninger

Risiko - og sårbarhetsanalyse (ROS)
Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko - og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

8 Krav til dokumentasjon fra forslagstillere

Private, bedrifter og organisasjoner kan fremme forslag til områder hvor kommuneplanen skal fastsette ny arealbruk. For at forslagene skal inkluderes i arbeidet med å revidere arealplanen må de være så godt beskrevet som mulig. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2019-2031 skal benyttes (se vedlegg I).

Forslagstillere bør ha satt seg inn i Forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven (01.01.2018), samt Forskrift om konsekvensutredninger (01.07.2017).

9 Planprosess med frister og deltakelse

Formelle prosedyrekrav knyttet til kommuneplanen er beskrevet i plan - og bygningsloven kap. 5 og 11. I korthet medfører kravene at oppstart av planarbeid skal kunngjøres i avis og gjennom elektroniske medier. Berørte offentlige organer og andre interesserte skal varsles. Kunngjøring og varsling skal kort beskrive formål og viktige problemstillinger for planarbeidet. Planprogrammet skal sendes på høring/offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet. Frist for uttalelse er minst 6 uker. Planprogrammet skal fastsettes av kommunestyret.

Ferdig utarbeidet planforslag sendes på høring til statlige, regionale og kommunale myndigheter, og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget. Det skal også kunngjøres i avis og gjennom elektroniske medier.
Hvis kommunestyret i sin behandling gjør endringer i planen, må det påregnes at planforslaget må ut på ny høring. Kommunestyret vedtar endelig kommuneplanen.

Etter vedtak skal kommuneplanen kunngjøres i pressen og på internett og sendes berørte myndigheter til orientering. Kommunestyrets vedtak kan ikke påklages. Statlige og regionale myndigheter har adgang til å fremme innsigelse mot planforslag.

10 Medvirkning og samråd

Medvirkning i planprosesser har flere hensikter. Fra et demokratisk perspektiv er det viktig at alle interesser høres og at det gis mulighet for innspill. Medvirkning kan bidra med viktig kunnskap og fremme kreativitet i planleggingen, og dermed gjøre planene bedre.
Videre kan medvirkningen bidra til å skape forståelse for at det er ulike interesser i en planprosess, og derigjennom bidra til å redusere konfliktnivået. En godt gjennomført medvirkningsprosess vil kunne bidra til større forankring og oppslutning om planen blant aktørene som er involvert i planprosessen.
Når kommuneplanens arealdel er ferdig vedtatt og skal anvendes i kommunenes arealforvaltning, er det viktig at også befolkningen føler de har et eierskap til planen.
Plikten til å tilrettelegge for aktiv medvirkning innebærer at planmyndigheten skal iverksette tiltak for å få til den ønskede medvirkning. De formelle prosedyrekravene er å anse som minstekrav til saksbehandling og medvirkning.

11 Organisering av arbeidet og planlagt prosess

Arbeidet med arealplanen er organisert som et prosjekt internt i kommunen. Kommunestyret har vedtatt at Gratangen skal delta i arbeidet med Kystplan for Midt- og Sør-Troms II, og arbeidet med de to planprosessene vil pågå parallelt. En vesentlig del av planarbeidet blir å involvere sektormyndigheter, befolkning, skoler, næringsliv, grunneiere og organisasjoner.

Kommunen ser for seg følgende arbeidsprosess:
1. Forslag til planprogram utarbeides av administrasjonen innenfor rammer gitt bl.a. i vedtatt planstrategi. Forlaget fremmes for planutvalget og kommunestyret som fatter vedtak om offentlig ettersyn. Høring og offentlig ettersyn skjer samtidig som kommunen kunngjør varsel om planoppstart. Sektormyndigheter og andre høringsinstanser tilskrives. Høringsfrist skal være minimum 6 uker. Frist for å komme med innspill til arealplanen settes til 23. april. Avisa Fremover, kommunens hjemmeside og sosiale medier skal brukes aktivt for å få oppmerksomhet rundt planarbeidet og prosessen.

2. Medvirkning i innspillfasen:
Det skal holdes høringsmøte om planprogrammet i mars. Møtet arrangeres i kommunestyresalen på Årstein. Ungdomsrådet skal ha en aktiv rolle, og det blir vurdert særskilt opplegg for å engasjere barn og unge i prosessen.

3. Mottak av innspill:
Innspill fra høringsrunden vurderes og evt. innarbeides. Ved behov holdes møter med forslagsstillere, sektormyndigheter, ev. i regionalt planforum. Samråd med statlige fagmyndigheter vil kunne klarlegge problemstillinger og hovedspørsmål.

Planprogrammet legges fram til andre gangs behandling i kommunestyret, og fastsatt planprogram legges ut på kommunens hjemmeside sammen med generellinformasjon om arbeidet med kommuneplanens arealdel.

4. Innsamling og systematisering av data for det videre arbeidet med arealdelen:
Arbeidet med konsekvensutredninger må pågå parallelt, som blant annet kan innebære å anskaffe konsulentbistand til deler av utredningsarbeidet, som f. eks. kartlegge framtidig boligbehov.

5. Utarbeiding av planforslag, herunder å vurdere å ta med innspill, kontakt med sektormyndigheter og lokale instanser hvor utkast drøftes. Behov for møte i regionalt planforum blir vurdert. Innspill som eventuelt måtte bli avvist av administrasjonen, skal følge med saken når den behandles politisk. Uansett grunn for avvisning, skal innspillene kunne behandles politisk.

1. 1. gangs behandling av planforslaget i planutvalg og kommunestyret.
Planforslaget kunngjøres og sendes ut på høring og offentlig ettersyn. Minimum 6 ukers høringsfrist. Det arrangeres høringsmøte i høringsperioden.

7. Innspill fra høringsrunden avklares og eventuelt innarbeides i planforslaget.
Eventuelle avklaringsmøter avholdes. Hvis det foreligger innsigelser fra sektormyndighet bør denne avklares før sluttbehandling. Hvis kommunen ikke tar hensyn til innsigelsen blir det gjennomført mekling jfr. PBL § 5 - 6.

8. 2. gangs behandling i utvalg for PND og endelig vedtak i kommunestyret.

12 Framdriftsplan

- Forslag til planprogram ble diskutert i Regionalt planforum 11. januar ´18
- Forslag til planprogram behandles av kommunestyret og sendes på høring i februar ´18
- Varsel om planoppstart i februar
- Folkemøte om innspill til planprogram i mars ´18
- Andre gangs behandling juni ´18
- Starte arbeidet med utarbeiding av planforslag (Plankart, bestemmelser, beskrivelser, analyser/ROS, konsekvensutredninger (februar-desember)
- Første gangs behandling februar ´19
- Høringsperiode og folkemøte (mars/april)
- Andre gangs behandling juni ´19

Arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel skal koordineres med Interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms der planprosessene har felles berøringspunkter.

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller:……. Dato: …….
Stedsnavn…… Gnr.:…… Bnr: ....…….
Telefon…….…….…… e-post.……
Postadresse…….…….....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet?	
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet?	
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt?	
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? 1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden?	
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?	
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)?	
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser	
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan?	

Kommentarer:
……..……..
……
……

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET	Ja	Nei

Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/

2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene?
Hvis ja, Spesifiser:

2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr.
Hvis ja, spesifiser:

2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen?
Viktig naturtype i sjø?

Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?

2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no
Hvis ja: spesifiser:

Grønnstruktur og friluftsliv

2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?

2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?

2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?

2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen (”grønne korridorer”, atkomst til sjøen osv..)?

Kulturminner og kulturmiljø

2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser

2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser

2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser

Landskapshensyn og estetikk

2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til: Ja Nei

2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?

2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/
Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:

2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:

2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området?
Hvis ja, spesifiser type og varighet:

3 STØY Ja Nei

Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012":
http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.

3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?

3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)

3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?		
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole:		
Barnehage:		
Bussholdeplass:		
Nærbutikk:		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?		

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:		
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	Ja	Nei
Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan		
7.1 Er området flomutsatt?		
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		
7.3 Er det høyspent i området?		
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		
Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		
8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR	Ja	Nei
Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur		
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?		
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Utdypende opplysninger/kommentarer:

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00151
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Planutvalget	12.06.2018	7/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 - andre gangs behandling

---

Planutvalget har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 7/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Enstemming vedtatt

Vedtak
Revidert forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 godkjennes

Statens vegvesen

Gratangen Kommune
Årstein
9470 GRATANGEN

Behandlende enhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Region nord	Helga Elisabet Instanes / 77617057	18/39013-2	18/00151-10	07.05.2018

Uttale: Planprogram for kommuneplanens arealdel – Gratangen kommune

Vi viser til kommunens oversendelse, datert 26.02.2018 med offentlig ettersyn av planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel.

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Statens vegvesen sine interesser knytter seg til riks- og fylkesvegene i kommunen og arealbruken i tilknytning til disse vegene. Eventuelle endringer i arealbruken langs disse vegene må derfor avklares med Statens vegvesen før planen legges ut på offentlig høring. Vi kommer til å legge vekt på at følgende forhold blir ivaretatt i det videre planarbeidet:

- Trafikksikkerhet
- Transport/miljø
- Trafikkavvikling
- Tilgjengelighet/universell utforming

Postadresse
Statens vegvesen
Region nord
Postboks 1403
8002 BODØ

Telefon: 22 07 30 00

firmapost-nord@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Fjordgt. 5
9405 HARSTAD

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging:
Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafikksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet.

Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes for å oppnå effektive løsninger, og slik at transportbehovet kan begrenses og det legges til rette for klima- og miljøvennlige transportformer.

Vi forstår det slik at Gratangen kommune ser for seg å legge til rette for nye boligområder i nærhet av eksisterende infrastruktur for vann og avløp. Statens vegvesen er positiv til at boligutvikling foregår som fortetting, og i områder hvor infrastruktur og tjenester allerede er etablert.

Annet
Trafikksikkerhetsplanen 2010 – 2013 bør også rulleres, da det er viktig at kommunen følger opp denne for videre å kunne få prioritert sine trafikksikkerhetstiltak i handlingsprogrammet.

Kommunen har gjort et grundig og ryddig arbeid med forslaget til planprogram, og dette vil være et godt utgangspunkt for kommunens videre arbeid.

Statens vegvesen har ingen flere merknader til forslag til planprogram.

Plan og forvaltning
Med hilsen

Jan-Åge Karlsen
Seksjonsleder

Helga Elisabet Instanes

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Oddvar Brenna	77 64 21 74	23.04.2018	2018/1409	421.3
		Deres dato	Deres ref.	
		26.02.18	18/00151	

Gratangen kommune
Nerdgårdveien 2
9471 GRATANGEN

Høring av planprogram for kommuneplanens arealdel for Gratangen - Fylkesmannens innspill.

Fylkesmannen i Troms viser til nevnte varsel med høringsfrist den 23.04.18.

Utgangspunktet for en revisjon og oppdatering er kommuneplanen fra 2010. Revisjonen tar sikte på å oppdatere arealplanen til ny plan- og bygningslov.

Planen går inn i Samordningsrutinen hvor Fylkesmannen skal samordne eventuelle innsigelser fra regionale statlige myndigheter ved høring og offentlig ettersyn. Fylkesmannen er også gitt myndighet til å avskjære en innsigelse på gitte vilkår fra en regional statsetat. Uttalelser uten innsigelser går direkte til kommunen med kopi til Fylkesmannen.

Planprogrammet.
Fylkesmannen kan i hovedsak slutte seg til kommunens forslag til planprogram, og vil gi kommentarer knyttet til noen kapitler:

1. Om Gratangen kommune

Fylkesmannen vil vektlegger at arealplanen speiler den utviklingen kommunen ønsker å legge opp til. Det vil være viktig at arealformål plasseres med omfang og lokalisering slik at de kan styrke målsettingen. Dette kan fordrer at kommunen er nøye på hvilke formål som skal innarbeides i planen og som blir gjenstand for en ressurskrevende konsekvensutredning, jfr siste avsnitt på side 3. Dette gjelder særlig dersom tunge sektorinteresser berøres, for eksempel landbruk og jordvern, reindrift og strandsonevern.

3. Planforutsetninger

Fylkesmannen har ingen merknader men vil bemerke at også «Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging» vedtatt den 12.06.2015 må danne grunnlag for kommunens arbeid med kommuneplanens arealdel.

5. Aktuelle tema for revisjon

Fylkesmannen har ingen merknader til de aktuelle temaene som listes opp for revisjonen.

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø
Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39
Avdeling
Plan, reindrift og samfunnssikkerhet
fmtrpostmottak@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/troms

Vi erfarer at det kan være vanskelig å håndtere spredt utbygging i LNFR-sonen, og vil oppfordre kommunen til å være nøye med hvor man vil tillate slik bebyggelse i lys av planens målsetting. Et absolutt vilkår er at omfang og lokalisering av områdene må angis både på kart og i bestemmelser.

Det finnes noen alternative løsninger, og Fylkesmannen stiller seg til rådighet for spørsmål og drøftinger når kommunen har avklart behovet. Flere kommuner i Troms har funnet løsninger som kan anvendes også for Gratangen, for eksempel Bardu som godkjente sin arealplan i desember 2017. Planen med kart, bestemmelser og konsekvensutredning ligger på kommunens heimeside.

Kommunen skal utarbeide henynssone for landbruk iht. § 11-8 nr. c i samsvar med «Regional landbruksplan». Manglende utredning vil bli møtt med innsigelse fra både Fylkeskommunen og Fylkesmannen.

Fylkesmannen vil oppfordre til at reindriftens særverdiområder også innarbeides som en egen hensynssone. Det er særlig flyttleier som er viktig å sikre mot nedbygging.

Kommunen har gode strandarealer, for eksempel ved «Morgans skip», og kommunen bør derfor også sonere strandarealene og sikre de gode områdene for allmennheten. Differensiert strandsoneforvaltning vil være nyttig informasjon også i revisjonsarbeidet av «Kystsoneplanen for Sør- og Midt Troms». Kommunen må fastsette byggegrense mot sjø og vassdrag, jfr pbl. § 1-8.

Videre må det avklares hvilken virksomhet som skal være tillatt for primærnæringene iht § 11-11. nr. 4, for eksempel landbruksdrift i 100- meters beltet langs sjø.

Det er listet opp flere aktuelle kilder for konsekvensutredning, men vi ser at NIBIO`s «Kilden» ikke er nevnt. Her angis landbruksinteressene og reindriftsinteressene. To sentrale fagtema som må utredes og ivaretas i nye områder for motorcrossbane og industri og næringsarealer ved Langmyra.

Alle nye utbyggingsområder skal konsekvensutredes. Kommunen må derfor sikre seg at alle relevante fagtema er ivaretatt i konsekvensutredningen. Det foreligger en mal som de fleste kommuner i Troms anvender og som sektormyndigheter finner tilfredsstillende. I dette arbeidet er det viktig at utredningskravene iht Naturmangfoldsloven oppfylles.

Kommunen har laget et skjema for innspill til kommuneplanens arealdel. Dette kan være nyttig for forslagstillerne og for kommunen som må ta stilling til innkomne forslag. Fylkesmannen vil bemerke at reindrift mangler som et relevant utredningstema.

7.3 Vurdering av de samlede arealbruksendringene samt 7.4 Samlede virkninger etter utredningstema.

Det er svært viktig at alle utredningen drøftes samlet og at det konkluderes tydelige hvilke samfunnsbehov som tenkes løst ved den foreslåtte arealplanen. Dette vil være særlig viktig der sektorinteresser må vike til fordel for andre samfunnsinteresser. For eksempel dersom

jordvern må vike av hensyn til fast bosetting. Eller at krav til sikker byggegrunn fører til at jordvern må vike fordi andre alternativer er sterkt begrenset.

Innspill på fagområder:
Reindrift er et krevende fagområde som ikke synes å være tilstrekkelig ivaretatt så langt i plandokumentene. Vi finner det derfor hensiktsmessig å omtale dette mer spesifikt som grunnleggende informasjon for det videre arbeidet med planen.

Reindrift
Under punkt 3.3 Statlige planer er ikke reindriftsloven nevnt. Den bør nevnes på lik linje med annet lovverk. Under punkt 4 *Nærmere om plan – og bygningsloven og kpa*, er reindrift nevnt i en parentes etter friluftsformål. Fylkesmannen er usikker hva kommunen legger i dette. Betyr det at ett av hovedformålene med planen også er reindrift? Kommunen bes konkretisere dette.

I *vedlegg I. Skjema for innspill til kommuneplanens arealdel,* må reindriftsinteresser i planområdet vært med. Det kan ha med bevisstgjøring av reindrift å gjøre. Alle tiltak må jo uansett konsekvensutredes for reindrift.

Arealdelen er et viktig plandokument, også for reindriftsnæringen da det her legges føringer for arealbruken i kommunen for mange år frem i tid. Det er på nåværende tidspunkt ikke hensiktsmessig å gå inn på alle detaljer vedrørende bruken av arealer i kommunen, annet enn å påpeke kommunens selvstendige plikt til å ta vare på reindriftens arealer, i medhold av plan- og bygningsloven (§ 3-1, bokstav c) og Grunnlovens § 110 a.

Fylkesmannen vil bemerke at det i denne sammenheng vanligvis vil være fritidsbebyggelse som medfører de største konfliktene i forhold til reindriftsnæringen. Dette var også tilfellet ved forrige revisjon.

Videre har flyttveier ett særskilt vern i lov, jfr. reindriftslovens § 22, noe som medfører ett forbud mot å sperre eller forringe disse. For tiltak som kommer inn mot reindriftas særverdiområder, dvs. flyttveier, brunstland, kalvingsområder, sentrale luftingsområder og områder i og ved anlegg, er det viktig at også selve reindriftsnæringen blir hørt. Det er de som kjenner bruken av området best.

Vi vil oppfordre kommunen til og legg inn hensynsoner for reindrift i plankartet. Som ett minimum bør reindrifts flyttveier komme med. Andre svært sentrale og viktige arealavsetninger er reindriftas særverdiområder som nevnt ovenfor. I denne henseende er det viktig at kommunen tidlig oppretter dialog med berørte reinbeitedistrikter, og at en kan utforme hensynsoner i samsvar med distriktets bruk av områdene og iht. arealbrukskartene.

Oppdaterte arealbrukskart er tilgjengelig i «kilden»: https://kilden.nibio.no. Ett annet viktig verktøy i den kommunale planleggingen er de to reinbeitedistrikters distriktsplaner.

Vi vil også oppfordre kommunen til samarbeid over kommunegrensene når det gjelder reindrift. Reindrifta slutter ikke med kommunegrensa. Tilgrensende nabokommuner vil ha de

samme utfordringer som deres kommune når det gjelder reindrifta i området. Fylkesmannen må se på tvers av kommunegrenser når det gjelder forvaltningen av reindriftas arealer og kommunenes arealavsetninger. Det kan være sumeffekter og totalbelastninger i enkelte sentrale områder som f.eks kalvingsland, brunstland, flyttveier mv.

Planprosessen videre:
Fylkesmannen stiller seg til rådighet for spørsmål og drøftinger i det videre arbeidet med planen.

Vi erfarer at det er hensiktsmessig med flere drøftingsmøter for å formidle aktuelle løsninger på kart med formål og bestemmelser. I denne generelle uttalelsen vil det være vanskelig å gå inn på alternative løsninger uten å kjenne kommunens konkrete behov. Slike møter må avholdes før planen legges ut til offentlig ettersyn og høring for å finne løsninger og eventuelt kunne unngå innsigelser til enten formål eller bestemmelser.

Fylkesmannen vil også anbefale at planen legges fram i Planforum før utlegging til 1. gangs offentlig ettersyn og høring.

Med hilsen

Per Elvestad
plandirektør

Oddvar Brenna
fagansvarlig plan

Kopi til:
Troms fylkeskommune Postboks 6600 9296 TROMSØ

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Norges vassdrags- og energidirektorat

NVE

Gratangen kommune
Årstein
9470 GRATANGEN

Lena Solvang

Vår dato: 27.04.2018
Vår ref.: 201802514-2
Arkiv: 323
Deres dato: 27.02.2018
Deres ref.: 18/00151-10

Saksbehandler:
Anita Andreassen
22959612/anan@nve.no

NVEs innspill - Varsel om oppstart - Kommuneplanens arealdel 2019-2031 - Gratangen kommune

Vi viser til høringsbrev datert 26.02.2018. Vi beklager sin tilbakemelding.

NVE er forvaltningsmyndighet for forebygging av flom- og skredfare, samt vassdrag og energianlegg. Vi skal som høringspart bistå med opplysninger, råd og veiledning innenfor disse temaene, og hvordan dette kan vurderes og innarbeides i planer etter plan- og bygningsloven.

NVE synes det er positivt at arbeidet med kommuneplanen er satt i gang. Gjeldende arealplan er fra 2010 og er utarbeidet etter gammel Plan- og bygningslov.

I planprogrammet er utredningstemaene fareområder og klimaendringer nevnt. Dette er bra og vi forventer videre at det blir gjort konkrete vurderinger av hvert enkelt innspill. Nedenfor går vi kort gjennom viktige utredningstemaer som berører våre ansvarsområder.

Klimatilpasning
De siste årene er det utarbeidet Klimaprofiler for alle landets fylker. Klimaprofilene er utarbeidet i samarbeid mellom NVE, Meteorologisk institutt, Uni Research og Bjerknessenteret. Klimaprofilen for Troms ligger tilgjengelig på Klimaservicesenterets internettside; https://klimaservicesenter.no/ .

Klimaframskrivninger tilsier at det vil bli mer nedbør og hyppigere episoder med styrtregn. Dette vil igjen gi hyppigere og større flommer i små vassdrag. Flommer i mindre vassdrag er som følge av klimaendringer ventet å øke med minst 20% de neste 50 – 100 år. Klimautviklinga gir og grunn til økt aktsomhet mot flomskred og sørpeskred.

Flom, erosjon og skred er naturlige prosesser langs vassdrag. Derfor må planlegging og utbygging langs vassdrag ta hensyn til faren for skader som følge av disse prosessene. Elver og bekker bør i utgangspunktet få tilstrekkelig rom for sin naturlige utvikling ved at det ikke blir bygd i områder utsatt for vassdragsrelatert fare. Styring av arealbruken bort fra vassdragene er det beste virkemiddelet for å ta vare på vassdragsmiljø og hindre vassdragsrelatert fare.

Naturfare

Utredning av flom-, erosjon- og skredfare på kommuneplannivå har som mål å avklare om det er areal med potensiell fare i områder der det kan være aktuelt med utbygging. Sikkerhetskravene i Byggteknisk forskrift (TEK17) kap.7 omhandler all utbygging i kommunen, uavhengig av reguleringsstatus, areal-formål i plan, om det er nye utbyggingsområder eller fortetting. Det er derfor viktig at kommunen vurderer om det er naturfare også i de eksisterende byggeområdene. Hensynssoner er et godt virkemiddel for å vise ulike hensyn som skal tas i videre planlegging og saksbehandling i enkeltsaker. Hensynssonene og bestemmelser tilknyttet disse kan gå på tvers av arealbruksformål, eksisterende og framtidig bruk, og på tvers av regulerte og uregulerte områder. For hensynssone *Fareområde* (§ 11-8a) gir PBL hjemmel til å gi bestemmelser som det ellers ikke er hjemmel til å gi til det enkelte arealbruks-formål på kommuneplannivå.

Flom- og skredfare

NVE er kjent med at det er en del erosjon i terrassene langs Meelva i Fjordbotn. Videre er vi kjent med at det i flere andre vassdrag; Storelva og Ystelielva på Hesjeberg, Hilleshamnelva, Foldvikelva og Storelva i Fjordbotn, har vært omfattende flommer/massetransport. I den forbindelse er det foretatt sikringsarbeider i elvene. Ved storflom har det flere ganger oppstått skader ved disse anleggene. NVE ber kommunen ta hensyn til dette i arealutnyttelsen langs disse vassdragene. I tillegg kan nevnes at NVE har foretatt sikringsarbeider på Kvernmo.

Det foreligger ikke nasjonale faresonekartlegginger av flom- eller skredfare i Gratangen kommune, men i henhold til aktsomhetskart på NVEAtlas.no er flere områder i kommunen flom- og skredutsatt. Mulig flom- og skredfare må vurderes minimum for alle nye byggeområder. Plandokumentene må tydelig vise hvordan faren er vurdert og tatt hensyn til. Eventuelle avbøtende tiltak må ivaretas i bestemmelsene til planen. Ved alle typer terrenginngrep og utbygging må en vise aktsomhet i forhold til mulig flom- og skredfare. For nye byggeområder for boliger skal sannsynligheten for skred være mindre enn 1/1000.

NVE Atlas gir en oversikt over registrert skredhendelser på kart. Hendelseskartene, sammen med aktsomhetskart, eventuelle faresonekart og lokalkunnskap, bør benyttes til å vurdere skredfare for nye byggeområder.

NVE har utarbeidet en prosedyreskildring for identifisering, vurdering og kartlegging av skredfare i bratt terreng. Trinn 1 i denne prosedyreskildringa kan benyttes i ROS-analysen til å identifisere potensiell skredfare. I prosedyreskildringa ligger også link til en rapportmal (rapportmal 1) som kan benyttes til å dokumentere arbeidet.

Grunnforhold

Gratangen kommune er ikke kartlagt med tanke på kvikkleire. I henhold til NGUs løsmassekart finnes en del områder med marine avsetninger som kan være potensielle fareområder. I forbindelse med nye utbyggingsområder må dette vurderes. Vi viser her til NVEs veileder nr 7-2014 *«Sikkerhet mot kvikkleireskred. Vurdering av områdestabilitet ved arealplanlegging og utbygging i områder med kvikkleire og andre jordarter med sprøbruddegenskaper*». Veilederen viser hvordan områdestabilitet skal vurderes og ivaretas i kommuneplanarbeidet og videre i reguleringsplan og ved byggesak.

NVEs retningslinje 2/2011 *"Flaum og skredfare i arealplanar"* med vedlegg gir nærmere oversikt over hvordan flom, erosjon og skred kan utgjøre en fare og hvordan faren bør utredes og innarbeides i kommuneplaner. For mer informasjon viser vi til NVE sine internettsider om arealplanlegging, https://www.nve.no/flaum-og-skred/arealplanlegging/.

NVE fremmer normalt innsigelse til planer der kjente fareområder ikke er innarbeidet i plankartet som hensynssoner i alle byggeområder (eksisterende og framtidige).

Vassdragsnatur
Elveos og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold. I planen bør kommunen ha en konkret vurdering knyttet til byggeavstand langs vassdrag.

Alle vassdrag med årssikker vannføring bør merkes tydelig i plankartet. Områder i og langs vassdrag er verdifulle for miljø og friluftsliv. Generelt bør en unngå utbygging tett inn til vassdrag. Dette gjelder også i tettbygde strøk, der bekkestrekninger også kan være lukket.

Vassdrags- og energianlegg
I Gratangen kommune finnes flere kraftverk; Storfossen, Foldvik og Hilleshamn, hvorav de to siste ikke er i drift

Sentral- og regionalnettanlegg, transformatorstasjoner og andre større kraftledninger som krever konsesjon etter energiloven er unntatt fra PBL. Eksisterende og vedtatte større høyspenningsanlegg og transformatorstasjoner skal avsettes som hensynssoner i plankartet.

Mindre kraftledningsanlegg innenfor områdekonsesjonene faller innenfor virkeområdet til PBL og kan settes av i plankartet som teknisk infrastruktur etter PBL §11-7 nr. 2.

NVE ber kommunen kontakte Statnett, regional netteier og områdekonsesjonær, slik at det kan tas hensyn til planlagte nye kraftledninger og oppgradering av eksisterende kraftledninger i området.

Reguleringsmagasin bør markeres i plankartet som hensynssone/område som er båndlagt etter vassdragslovverket (uten tidsavgrensing), med formål *Reguleringsmagasin* (PBL 11-8 d). Vannkraftverk bør settes av som område for *Bebyggelse og anlegg* (PBL 11-7, 1. pkt)

Karttjenester
På NVE sine kartsider ligger det mye informasjon tilgjengelig, se https://www.nve.no/karttjenester/. Her ligger det blant annet faresonekart, aktsomhetskart (for snøskred, steinsprang, jord- og flomskred, flomfare), oversikt over nettanlegg og kraftanlegg, verna vassdragsområder, løsmassekart, m.m. Her er det også løsninger for at kommunen kan laste ned karta direkte og bruke de inn i eget kartsystem. I kartinnsynsløsningen NVE Atlas kan kartlagene ses i sammenheng, http://atlas.nve.no/html5Viewer/?viewer=nveatlas

Vi viser til NVEs retningslinjer 2/2011 og NVEs nettsider om arealplanlegging for mer informasjon: www.nve.no/flaum-og-skred/arealplanlegging. Dersom det er behov for veiledning knyttet til hvordan innarbeide våre tema i planen bistår vi gjerne kommunen i dette arbeidet.

Med hilsen

Knut Aune Hoseth
regionsjef

Anita Andreassen
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til: Fylkesmannen i Troms

Arild Kristinsen
Nordsiveien 2237
9470 GRATANGEN

23.4.2018
Tlf 90946066

Eier av Selnes
Gnr. 28 Bnr. 10

Viser til skjema for innspill kommuneplanen arealdel

1 Generelle opplysninger

1.1 Bruke arealet til reiselivsformål
1.2 All tilhørende arealer fra Selnesodden til Lavangen grense tilhørende våres gnr og bnr nr.
1.3 Nei
1.4 3-4 Enheter
1.5 Ja
1.6 LNF
1.7 Nei
1.8 Nei

2.1 Nei
2.2 Nei
2.3 Ja
2.4 Nei
2.5 Nei
2.6 Ja
2.7 Ja
2.8 Nei
2.9 Nei
2.10 Nei
2.11 Nei
2.12 Nei
2.13 Nei
2.14 Nei
2.15 Nei
2.16 Nei
2.17 Ja Landbruk på deler av området

3.1 Nei
3.2 Nei
3.3 Nei

4.1 Ja.
4.2 Nei

4.3 Ja
4.4 Nei
4.5 Nei

5.1 Skole 15 km, Barnehage 15 km, Bussholdeplass Ja, Nærbutikk 12 km,
5.2 Kollektivtransport Ja

6.1 Nei
6.2 Nei
6.3 Buss
6.4 Nei

7.1 Nei
7.2 Nei
7.3 Ja
7.4 Nei
7.5 Nei
7.6 Nei
7.7 Nei
7.8 Nei

8.1 Nei
8.2 Nei
8.3 Privat
8.4 Nei
8.5 Nei
8.6 Det vil ikke være problem å tilknytte seg eksisterende strømlinje ved en utbygging.

Området Selnes planlegges brukt til reiseliv. Naturskjønt område med gode havneforhold og god tilgang til fjellet. Det er lite lysforurensning slik at nordlysturisme burde passe meget god her ute. Her skal også et gammelt historisk hus restaureres slik at turistene kan få oppleve boforholdene i et kystsamfunn på 1800 tallet. Det er rike fiskeplasser og nydelige opplevelser ved å bruke havet i dette området.

From: Postmottak Gratangen
Sent: Tuesday, April 24, 2018 6:41 AM
To: Lena Solvang
Subject: VS: Planprogram for kommuneplanens arealdel

Fra: Liv Heidi Bjerkmo [mailto:lhbjerk@online.no]
Sendt: 23. april 2018 15:06
Til: Postmottak Gratangen <Postmottak.Gratangen@gratangen.kommune.no>
Kopi: Per Kvaale Caspersen <per.caspersen@gratangen.kommune.no>
Emne: Planprogram for kommuneplanens arealdel

Jeg ber om at pågående reguleringsarbeid på gnr 28 bnr 13 i Gratangen kommune tas inn i arbeidet med med planprogrammet.

Jeg kan kontaktes på telefon 489 56 772

Mvh

Liv Heidi Bjerkmo

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Stabssjef

Gratangen Kommune
Postboks 23

9471 GRATANGEN

Vår ref.:	**Saksbehandler:**	**Arkiv:**	
18/3243-4	Bjørg Kippersund	140 SAKSARKIV	
Løpenr.:	**Tlf. dir.innvalg:**	**Deres ref.:**	**Dato:**
27951/18	77 78 81 57	18/00151-10	23.04.2018

Innspill til høringsforslag til Planprogram for kommuneplanens arealdel 2019 - 2031 og til det videre planarbeidet

Fylkeskommunen skal som regional planmyndighet veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver. Fylkeskommunens innsigelseskompetanse i plansaker etter plan- og bygningsloven inkluderer kulturminne-, kulturmiljø- og landskapshensyn, friluftsliv, samordnet bolig-areal- og transportplanlegging, kjøpesenter, regional plan eller planstrategi, barn og unges interesser, universell utforming, fylkesveger og havbruksinteresser/akvakultur. Fylkeskommunen har etter folkehelseloven også et folkehelseansvar innenfor sine sektorer.

Vi viser til deres oversendelse av planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel, (heretter KPA) datert 26.02.2018. Høringsfristen var satt til 23. april 2018. Planavdelingen hos stabssjefen gir her en samordnet uttalelse fra Troms fylkeskommune på vegne av våre ulike fagetater.

Kommunen var også i regionalt planforum 11. januar 2018, der det ble gitt mange innspill til både planprogram og planarbeidet. Referatet vedlegges.

Generelt
Gratangen kommune presenterer et ryddig og oversiktlig dokument som spesifiserer formålet og føringer for planarbeidet og planprosessen med medvirkning. Planprogrammet skisserer opplegg for utredninger av planes virkning for miljø og samfunn.

Innspill til planprogrammet:

Kap. 3.1 og 3.2. Kommunale planer og vedtak
Kommunen vedtok samfunnsdelen 28.09.2017, og visjon, mål og strategier fra denne legges til grunn for arbeidet med arealdelen. Dette er bra – suppler gjerne med visjonen fra KPS – «Gratangen – et sted å bli glad i». Det er også positivt at andre relevante kommunale planer ikke bare er listet opp, men det er også for flere av dem utdypet hvordan de relaterer seg til arealdelen. De resterende kan gjerne kommenteres på samme måte.

Kap 3.3 og 3.4 Statlige og regionale føringer
I forslag til planprogram er det her listet opp en rekke overordna rammer og føringer for planarbeidet. Flere av de som er listet opp, for eksempel ulike lovverk, retningslinjer og forskrifter, gjelder generelt og er derfor ikke nødvendige å ha med. Vi anbefaler at dere kun tar med de føringene som er spesielt relevante for dette planarbeidet. Beskriv gjerne kort hva som gjør de ulike føringene spesielt relevante for akkurat dette planarbeidet.

Når det gjelder regionale føringer som er spesielt aktuelle viser vi spesielt til kap. 5 i fylkesplanen om arealpolitikk og –forvaltning med arealpolitiske retningslinjer.

Følgende regionale planer innebærer regionale føringer for kommunene i deres planlegging:

Regional plan for landbruk i Troms 2014-2025 spesielt kapittel 4.4.2 om jordvern. Kapitlet inneholder planretningslinje som sier følgende: «Landbrukets kjerneområder skal innarbeides i kommunenes samfunns- og arealplan. Kjerneområdene innarbeides i kommunenes arealdel som hensynssone landbruk når det skal utarbeides ny arealdel til kommuneplan».

Regional transportplan 2017-2029 angir målsetninger og strategier for effektiv og trygg samferdsel i Troms.

Regional plan for handel og service 2016-2025 ble vedtatt i fylkestinget i mars 2017. Planen inneholder regionale planbestemmelser og retningslinjer for lokalisering og dimensjonering av større handelsvirksomheter i fylket.

Regional bibliotekplan ble også vedtatt i fylkestinget i mars 2017. Planen angir overordnede perspektiver, strategier for samhandling, kompetanseutvikling og synliggjøring av folkebiblioteket som læringsarena, lokal kultur- og litteraturarena og sosial møteplass.

*Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027 (*vedtatt i mars 2016) presiserer at attraktive og varierte områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at de blir ivaretatt for framtidige friluftslivsaktiviteter i Troms. For å opprettholde et mangfoldig friluftsliv må det være et vidt spekter av arealer med god kvalitet, ulik grad av tilrettelegging og god tilgjengelighet. Det omfatter områder både i nærmiljøet og inngreps- og støyfrie naturområder. Friluftslivsarealene i nærmiljøet er under press, særlig nær større befolkningskonsentrasjoner og byer.

Regional forvaltningsplan 2016-2021, Vannregion Troms skal legges til grunn for regionale myndigheters virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen ihht. PBL kapittel 8. Forvaltningsplanen er ikke juridisk bindende, men all ny aktivitet, herunder arealplanlegging, skal vurderes opp mot vedtatte miljømål for vannkvalitet.

I tillegg er arbeidet med *regional plan for reindrift* i gang, samt *regional plan for idrett og anlegg for fysisk aktivitet.*

Videre skal det i henhold til Regional planstrategi utvikles en *regional plan for kultur* i planperioden. Det er et mål at en regional plan for kultur skal bidra til å styrke og videreutvikle kunst- og kulturlivet i Troms, medvirke til økt tverrfaglig samhandling og til videreføring av kultursamarbeid i Nordområdene. Barn og ungdom vil være særskilte målgrupper i planen.

Kap 5 Aktuelle tema for revisjon
Etter det vi kan se av planprogrammet så er det ikke sagt noe om eksisterende reguleringsplaner i planområdet. Her viser vi til veileder T-1491 Kommuneplanens arealdel – utarbeiding og innhold, kapittel 3.6.4 (s 127). Generelt vil arealdelen overstyre eldre planer, men planer som er utdaterte og åpenbart i strid med arealdelen bør oppheves i en parallell eller etterfølgende prosess. Endring i PBL § 12-14 gir noe enklere prosess for oppheving av slike planer enn før.

Kap 7 Konsekvensutredning
Om metode i kapittel 7.1 i planprogrammet er det angitt at en skal brukes Vegvesenet sin håndbok om konsekvensanalyse. Her vil vi vise til veileder T-1493 Konsekvensutredninger – kommuneplanens arealdel, kap 19. om KU. Både vurdering av enkeltområder og vurdering av samlede arealbruksendringer er greit beskrevet i forslag til planprogram, og disse vurderingene er svært viktige for å kunne vurdere virkningen av det ferdige planforslaget.

Kap 8 Krav til dokumentasjon
Kommunen har utarbeidet et svært omfattende skjema for å gi innspill til planen. Etter vårt syn er en del av spørsmålene knyttet til vurderinger av konsekvenser, delvis basert på skjønn, som bør gjøres i regi av kommunen og som en del av planprosessen. Innspillsskjemaet bør helst begrense seg til faktaopplysninger.

Kap 10 Medvirkning og samråd
Kommunen brukte planforum under utarbeidelsen av planprogram. Vi ønsker dere velkommen tilbake underveis i planarbeidet for å avklare ev. konflikter og å kunne bidra til en god plan slik det framgår av planprogrammet. Mer informasjon om regionalt planforum finnes på www.tromsfylke.no.

Innspill til planarbeidet – utvalgte tema:

Samordnet bolig, areal- og transportplanlegging
Kommunen angir i planprogrammet at man i planarbeidet både skal ta opp utvikling i senteret Årstein, samt vurdere arealer til boligbygging i hele kommunen. Kommuneplanens samfunnsdels føringer for utbyggingsmønster for bolig er knyttet til innbyggernes behov, og man vil både tilrettelegge for boliger sentralt og er «åpen for boligbygging utenfor regulerte områder».

Det er viktig at kommunen i behandlingen av boligbygging i arealdelen tar stilling til hvordan forholdet mellom boligtilrettelegging i kommunens tettbygde og spredtbygde områder skal være. Vi anbefaler at det søkes etter et utbyggingsmønster som bygger opp under eksisterende infrastruktur og tjenester, og som legger til rette for at flere kan få dekket sine hverdagsgjøremål innenfor gang- og sykkelavstand eller med kollektivtransport. Dette er gunstig både i et miljø- og folkehelseperspektiv, og i tråd med *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig- areal- og transportplanlegging*. Et utflytende utbyggingsmønster med lite kompakt infrastruktur kan videre være kostnadskrevende i drift for kommunen med tanke på helse- og omsorgstjenester, skoleskyss, tekniske tjenester m.m.

Boligbygging bør sees i sammenheng med etablert skoleskyssordning og kollektivtilbud, og boligområder av noe omfang bør lokaliseres til områder der det er tilfredsstillende gang- og sykkelvei – spesielt knyttet til skole. Det er viktig å ha i mente at skoleskyss kun bidrar til trafikksikkerhet for barna i skoletiden, og ikke øvrig gang- og sykkelaktivitet til/fra områdene på ettermiddagstid og i helger.

Generelt oppfordrer vi til at spredt bebyggelse begrenses, og kun etableres i områder der de negative konsekvensene antas å bli minst mulige. Kriteriene for vurdering av spredt

boligbygging bør inneholde punkter som omhandler avstand fra skole (behov for skoleskyss og på-/avstigningsmuligheter) og en vurdering av trafikksikkerhet.

Friluftsliv
St. meld.18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet understreker betydningen av å ivareta og videreutvikle grønnstrukturer i byer og tettsteder. I arbeidet med bolig- og stedsutvikling er det viktig å ivareta og utvikle nærmiljøområder for friluftsliv og annen fysisk aktivitet, som for eksempel å etablere grønne rom og korridorer for miljøvennlig ferdsel og opphold.

Troms fylkeskommune vil oppfordre til at friluftslivets posisjon ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretakelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle. Slik sett er de fire a´er (areal – allemannsrett – anlegg – aktivitet) grunnleggende i arbeidet med å styrke friluftslivet. Det vises til regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027.

Det er positivt og gir helhet at Gratangen kommune ønsker å innarbeide arealbehovet for idrett- og friluftslivsformål i kommuneplanens arealdel. Kommunens friluftslivskartlegging vil være et nyttig hjelpemiddel i det arbeidet.

Vi viser for øvrig til vårt høringsinnspill til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 og Temaplan for turstier og turveier 2018 – 2022 gitt tidligere i år.

Kulturminnevernet:
Vi ber om at automatisk freda kulturminner tas inn på plankartet som hensynsone d) *automatisk freda etter lov om kulturminner av 1978*. Det må utarbeides bestemmelser til denne hensynssonen om at det ikke er tillatt med noen form for tiltak som kan skade kulturminnet. (jf. lov om kulturminner §3.)

Kommuneplanen er ikke avklart i forhold til lov om kulturminner av 1978. Dette må tas inn i planbestemmelsene.

Kommunens utvalgte kulturminner bør avsettes som hensynssone c) kommunalt listeførte kulturminner slik det fremgår av kommunens kulturminneplan.

Vi ber om at forslag til utvalgt kulturlandsområde, KULA, avsettes som hensynssone c) verdifullt kulturlandskap. Eventuelle justeringer av grensen som måtte komme når Riksantikvaren er ferdig med gjennomgangen av alle høringsuttalelsene, kan endres ved revisjon av kommuneplanen. Vi ber om at det utarbeides retningslinjer for denne hensynssonen som er i tråd med intensjonen for dette utvalgte kulturlandskapet.

Avslutning
Troms fylkeskommune stiller seg til disposisjon dersom kommunen ønsker å drøfte ulike problemstillinger nærmere

Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet!

Med vennlig hilsen

Stine Larsen Loso
plansjef

Bjørg Kippersund
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi:
Sámediggi/Sametinget, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 KARASJOK
Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105, 9291 TROMSØ

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Stabssjef[1]

REFERAT

Løpenr.: 1289/18
Saknr.: 13/2094-109
Ark.nr.: L00SAKSARKIV
Saksbeh..: Anne Øvrejorde Rødven
Dato: 11.01.2018

GJELDER:
Referat fra regionalt planforum 11.januar 2018

MØTESTED: Fylkeshuset i Tromsø, Strandveien 13, møterom 1 i 2. etasje
DATO: 11. januar 2018
VARIGHET: kl. 10.15 – ca. 15.30

Til stede på møtet:

Bjørg Kippersund, Planavd. Troms fylkeskommune, (møteleder)	**Sak 1 Lenvik**
Anne Øvrejorde Rødven, planavd. Troms fylkeskommune (referent)	Hege Vigstad; konst. Havn- og næringssjef
Margareth Wegner Sundfør, planavd. Troms fylkeskommune	Inger Andreassen; marin arealplanlegger
Lone Høgda, planavd. FM	Sylvia Friedrich, fagleder plan og byggesak
Anita Andreassen, NVE	Geir-Inge Sivertsen, ordfører
Andreas Einevoll, Kartverket	Bjørn Fredriksen, rådmann
Kai Erik Struve, Mattilsynet	
Andreas Olsen Statens vegvesen (sak 1 og 3)	**Sak 2 Gratangen**
Linda Knutsen, Statens vegvesen, (sak 1 og 3)	Per Kvaale Caspersen
Asbjørg Fyhn, Samferdsel og miljøetaten, Troms fylkeskommune	Erlis Anderzen
Geir Bye, Samferdsel og miljøetaten, Troms fylkeskommune	
Oddvar Brenna, Plan- reindrift- og samfunnssikkerhetsavd. Fylkesmannen i Troms	**Sak 3 Dyrøy**
Tom Hansen, Fiskeridirektoratet	Astrid Fjose, WSP
Jannicke Røren, Kystverket	Marit Espenes, ordfører
Dag Magnus Andreassen (sak 2)	Terje Johansen, leder plan- og naturutvalget
Silje Hovdenak, sametinget (sak 2 og 3)	Frank Moldvik,rådgiver
Helga Instanes, Statens vegvesen (Sak 2), skype	Ragnar tollefsen, fagleder landbruk
Lars Libach, Dirmin (sak 2), skype	Kjell Rune Martinsen, rådgiver
Tom Arne Hansen, Mattilsynet (sak2)	Tore Uthaug, rådmann

Sakliste:

Kl 10.15
SAK 1. Områdereguleringsplan for Klubben næringspark (planid. 1931201702)
Planprogram for Klubben næringspark ble fastsatt 07.09.2017, og melding om vedtak ble sendt ut til alle som har kommet med innspill den 08.09.2017.
Kommunen vil nå jobbe videre med planen i tråd med planprogrammet og de ulike innspill kommunen har fått f.o.m. melding om planoppstart.

Sylvia Friedrich presenterte planarbeidet.

- Regional næringsplan (8 kommuner) er under utarbeidelse. Havbruk er en satsing i regionen og vedtak av Klubben næringspark vil bidra til å oppfylle ambisjonene
- Planområde ca. 880 daa. 4,5 km fra bruhodet Silsand. Topografi 5 – 27 m.o.h.
- Forprosjekt, nytt kommunalt avløpsnett i området, oppstart neste uke.
- Mange arbeidsplasser, behov for boliger. Silsandområdet er 1.prioritet som L
- Planområdet er innsnevret ifht. oppstartsmelding.
- GN2: hensynssone kulturminner. Også buffer mot eksisterende boliger.
- BAB: Senja Bio
- Det skal lages en illustrasjonsplan som legges inn i planbeskrivelsen. Viser landskap/høyder.
- Lagt opp til gang og sykkelvei i KPA. Dette utredes også i midtromspakken
    - Hensiktsmessig å legge gang og sykkelveg i denne planen når et større område skal utredes?
    - Kan det avsettes hensynssone for fremtidig gang- sykkelvei?

Innspill:

Trafikk:

- Tiltaket vil medføre endring i trafikkbilde, noe det er viktig å ta hensyn til
- Det er bedre å beholde dagens plassering for bussholdeplass, da denne ligger nærmere eksisterende boliger. Fokuser på gangsystem fra holdeplass til næringsområdet. Trenger ikke være langs med veien.
- Dagens utforming av bussholdeplass er ikke i tråd med dagens krav. Bør oppgraderes.
- Det kan være mer hensiktsmessig å tilrettelegge for kryssing på annet vis enn ved fotgjengerovergang (sebrastriper) i reguleringsplanen. Dette i form av kantstein, belysning o.l.
- I en områdereguleringsplan må det settes av tilstrekkelig veiareal til gang/sykkelveiløsninger. Disse må uansett detaljreguleres.
- Husk at tiltak i hensynssone d), båndlegging i påvente av vedtak etter pbl må iverksettes innen fire år.
- Kan være mer hensiktsmessig med arealformålet «annet veiareal».
- Tiltaket vil medføre konsekvenser for trafikk også andre steder, f.eks. Finnsnes sentrum f.eks. dette må ta med i utredningen.
- Med tanke på plassering langt fra Finnsnes sentrum bør det kanskje fokuseres på tilgang til kollektiv trafikk mer enn gang/sykkel.
- Byggegrense fra vei er foreslått til kun 20 meter. Kan være fordelaktig å ha en felles byggegrense for hele området, dette omfatter også boliger (50 meter).
    - LK: Dette vil være svært arealkrevende og for å spare areal er det ønskelig å redusere byggegrensen mot næringsarealet. SVV: gode arguemnter få dette frem.
    - x-kryss, anbefales ikke. SVV råder heller til forskjøvet T-kryss
    - Adkomst til masseuttak i dag er ikke god, ønsker i utgangspunktet bare en adkomst og at det ses på mulighet for å stenge eksisterende avkjørsel ved planlegging av ny.
        - LK: ønsker i utgangspunktet sløyfer, gjør brøyting mye mer effektivt. Skal se på mulighetene.
    - SVV har ikke sett noe trafikkberegninger enda, kommer tilbake til dette når tall foreligger, aktuelt med eget møte med SVV?
        - LK: ja, men vi har liten tid, vurderer å legge frem ulike planforslag til høring.

Områdeplan/detaljplan:
Tilstrekkelige avklaringer må gjøres på dette nivået, speiselt mtp støy.

BAB Kombinert arealbruk landbruk/næring – senja Bio
LK Foreslår LNFR-spredt næring + bestemmelser + plankrav. Dette pga mulig lavere terskel for etablering i området

- Ny veileder «garden som ressurs»: handler om gardens ressursgrunnlag og faller utenfor LNFR-spredt næring.
- FM vil gjerne legge til rette for klyngenettverk men kan ikke komme med noen konkret anbefaling nå.
- Arealdisponeringen er ok.

Rekkefølgekrav masseuttak / næringsområde.
Kan masseuttak videreføres uten plankrav? Nyetablering næring er betinget av detaljregulering.

- Omdisponeringsplan for tiltaket må i utgangspunktet foreligge ved omdisponering av arealet. Plan for sluttføring etc.

Evt. dispensasjon fra plankrav.
Svært stram tidsramme fra opparbeidelse av tomt frem til ferdigstillelse av bygg hvis etablering av lakseslakteri blir en realitet.. Det betyr at opparbeing av råtomt må starte før vedtak av områderguleringsplan. Her vil det måtte dispensasjonsbehandles fra krav om detaljplan. Kommunen vil være positiv til en slik dispensasjon.

Annet:

- Kystverket: definer gjerne hva som menes med ventemerder (inntil 12 uker?). Aquakultur ved oppbevaring av fisk utover 12 uker, evt havneområde i sjø med bestemmelser (Kan være mer hensiktsmessig hvis etablering av lakseslakteri ikke realiseres)

- Formål VAV i bestemmelse. VAS i plankartet.
  - Skal være VAS

- Fiskeridirektoratet: vil berøre gytefelt men ikke vesentlig.

- Unngå henvisning til andre lover i bestemmelsene

- Utfylling i sjø, ta med avbøtende tiltak i bestemmelsene, forurensning/sedimenter etc.

- Må det søkes om tillatelse for fortøyninger av ventemerder? Tja, ta en tlf til miljøvernavd.hos FM.

- NVE: Er det gjennomført grunnundersøkelser? Mtp sikker byggegrunn?

- Det foreligger miljøgeologisk undersøkelse, grunnundersøkelse sjø og land (løsmasser). Ingeniørgeologisk vurdering. Geoteknisk vurdering.

- NVE mener der er bra at overvann og havnivåstigning er tatt med i bestemmelsene.

- Mattilsynet: Tiltaket medfører stort behov for vann. Kan medføre konsekvenser for Silsand.

- Punkt om utbyggingsavtale i bestemmelsene, er det nødvendig og finnes det hjemmel? Bør tas ut av bestemmelsene, ta heller med i planbeskrivelsen.
  - Ja, Lenvik har forskrift.

- Bestemmelse om hensynssone: Båndlegging for vedtak etter pbl trenger ikke være med når bestemmelse om plankrav er der.

- Rekkefølgen av utbygging bør beskrives.

SAK 2. Gratangen kommune – kommuneplanens arealdel
Kommunen er i oppstartsfase med rullering av kommuneplanens arealdel og ønsker innspill fra planforum jfr. dokumenter til saken: Forventningsnotat og utkast til planprogram.

Per Kvaale Caspersen presenterte planarbeidet.

- Utfordring med egnede areal for utvikling, pga ras og og nærhet til sjø.
- Utfordring med boligutvikling jfr kommunal infrastruktur.
- Landbruksinteresser generelt. Hensynssone landbruk må tas inn.
- KULA, store deler av kommunen (2/3), ikke negative i utgangspunktet men ønsker en diskusjon rundt hensynssone (kommunestyret behandlet avventende kritisk). Kan det være mer hensiktsmessig å utarbeide temaplan for viktige områder? Gratangen har en fersk kulturminneplan, skal plotte koordinater i askeladden
- Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv og temaplan for turstier og turløyper er på høring med frist 31.1.18.
- Blå sektor er i vekst og trenger areal, mener med forslag til areal til landbasert oppdrett.
-
- Planprogram skal behandles i kommunestyrer 22.februar.

Innspill:

- Hensikten med KULA er å synliggjøre positive verdier. Skal utarbeides retningslinjer. Kulturetaten i TFK tar gjerne en diskusjon rundt dette.

- Vedtak av kommuneplanens samfunnsdel er ikke sendt ut. Tema fra denne er viktig å få med i arbeidet med arealdelen (KPA).

- Skjema for innspill, ta gjerne inn i planprogrammet. Bruk nettsider etc.

- Det finnes en rekke veiledere for planarbeid. Bruk gjerne erfaringer fra andre kommuner,

- Områder for spredt utbygging i LNFR; her pågår det et arbeid med retningslinjer.

- Landbruk, reindrift og strandsonevern er viktige gjennomgående hensyn.

- Øse er et aktuelt problemområde. Tre planer med uløste innsigelser. Må rydde opp.

- Ha gjerne fokus på rydding i planer her.

- Kommunens arealstrategi bør komme frem i planprogrammet.

- Ta gjenre en revisjon av ubebygde områder som er avsatt i gjeldende kommuneplan, er de fortsatt aktuelle?

- Fremstilling av nye områder på kat er lurt før diskusjon med sektormyndighetene.

- Universell utforming må være generelt tema i KU. Spredt utbygging fører med seg utgifter ifht kommunale tjenester, Dette må synliggjøres.

- Husk at drikkevann må utredes.

- Drimin: NGU har oversikt over mineralressurser, Et masseuttak i dag, behov for flere? Uttak over 10 000 m³ krever konsesjon etter mineralloven. Ta gjerne inn mineral som eget tema i KU. Kommunen må være bevisst fremtidige mineralbehov; byggeprosjekt, større infratrukturprosjekter.

- SVV: Ønsker fokus på fortetting eller utvidelse av eksisterende boligområder fremfor nye byggeområder.

- Sametinget: En rekke samiske interesser i kommunen, reindrift og KULA. Er opptatt av samlet belastning for hvert av distriktene. KU-forskriften sier at reindrift og samisk utmarksbruk skal utredes på overordnet nivå.

- Kulturminner: Ta inn generell bestemmelse om at kommuneplanen ikke er avklart ifht til lov om kulturminner. Ta gjerne automatisk freda kulturminner med på plankartet som hensynsone d). Kommunalt listeførte, hensynssone c) eller d).

- NVE: Utfordrende med nye utbyggingsareal, kommer i konflikt med landbruk eller rasfare. Er det tenkt noe på hvordan skredfare skal vises i planen?
- Bruk gjerne NVE-atlas dette som utgangspunkt og avsett som hensynssone med bestemmelse om utredning ved utbygging. Rasfare og utredningsbehov skal komme frem i KPA. Vassdrag; flomfare, erosjon skal også utredes. Sett gjerne av byggegrenser.

- Klimatilpasning: Klimahjelperen sier spesifikt hvordan man kan bruke pbl og samtidig ta hensyn til klimaendringer. Spesielt aktuelt ved mindre vassdrag.
- Kommunene skal utarbeide helhetlig ROS-analyse. dette er et viktig redskap for implementering av klimatilpasning i planleggingen.

- KULA – vs europeisk landskapskonvensjon. Poenget er å synliggjøre hva landskapsopplevelsen betyr for oss. God metodikk som bør ses på.

- Kommunens behov for strømkraft. Hører hjemme i en KPA-prosess. Spesielt i KU.

- Med tanke på arealutfordringene med dyrka mark og rasfare. Fylkesmannen ønsker å tenke helhetlig, et bilde av utbyggingsmønsteret man ønsker i kommunen er bra. Noen hensyn må vike for andre men en helhetlig vurdering er en nyttig tilnærming.

SAK 3. Dyrøy kommune – kommuneplanens arealdel
Planarbeidet ble sist presentert for regionalt planforum 20. april 2017.

Ordfører Marit Espenes innledet om Dyrøy og planarbeidet.

- Befolkningsøkning
- Barn, bolig og business
- Kommunen ønsker å legge til rette for sentrumsutvikling og ta vare på bygdene.
- Omstillingskommune. Fire satsingsområder: havbruksnæring og leverandørindustri, opplevelsesnæring, ivaretakelse av eksisterende næringsliv og sentrumsutvikling.
- Mål sammen med andre Midt-troms-kommuner: Sjømat, reiseliv og forsvar.
- Har avholdt en rekke møter siden sist presentasjon i planforum
- Kommunen har mye utpendling, legger føringer for plassering av nye boligtomter.
- Hyttefolket er en viktig ressurs.

Astrid Fjose, WSP presenterte planforslaget (se presentasjon)

- Plankartet som er sendt ut, skal suppleres med hensynssoner,
- skuterløyper jobbes det med.
- Jobbet med bolig og boligutvikling siden sist.
    - Boligtomter i sentrum i dag er ikke så attraktive. → Bakåsen flyttes til Foråsen.
    - 50/50 boliger i sentrum og distriktet. 2-3- boliger i året.
    - 41 nye boliger i spredte områder totalt i kommunen.
- Planfaglig råd: Omdefiner eksisterende reguleringsplan fra eneboliger til annet boligformål.
- Forlenger gang/sykkelvei fra brøstadbotn til bergneset hurtigbåtkai. Og fra brødstadbotn til finneset.
- BA3 – ønsker tilbakemelding.
- Forslag om gang/sykkelvei til Espenes. Langs veien, mye myr men mulig.
- Utvidet næringsområde Espenes.
- En rekke nye forslag til LNFR-spredt.

- Hensynssoner reindrift, og mineral. I utgangspunktet tegnet inn kun flyttleier, hadde ikke tenkt vårbeite. Reindrifta er noe skeptisk til dette.
- KU: To områder er ikke anbefalt.
- Finnlandsåsen, potensial for fortetting, kan revideres med leiligheter etc.
- Lite konfliktfylt mtp reindrift. Opptatt av god dialog med Hjertind reinbeitedistrikt.

Innspill:

- Ta inn arealregnskap/oversikt i planbeskrivelsen, samlet virkning av planforslaget.
- Må tenke helhetlig, kommunen må ha utbyggingsareal og andre sektorinteresser må nødvendigvis vike.
- Kommunene i distriktet må samrå seg for å ta hensyn til samlet utbyggingspress og konsekvenser for reinbeitedistriktene. Arealforslag fra kommunen fremstår som lite konfrontert.
- Brødstabotn, konflikt med dyrka mark, dyrkbar skogsmark, plantefelt.
- BFR2, stiller spørsmål ved størrelsen.
- Mikkelbostad, godt landbruksområde med gode landbrukskvaliteter. LFNR-N? se nærmere på dette. Det samme gjelder for Kastnes? Gode produksjonsforhold, lang driftssesong. Går ut ifra at tiltaket er plassert med omhu?
- Fritidsbebyggelse som satsingsområde i kommunen, si noe om arealdisponering ifht dette. (Hyttefolket er en ressurs).

- SVV: god kommunikasjon i arbeidet så langt. Forståelse for ønsket utvikling.
- LNFR-spredt: Presiserer behov for tjenesteutvikling, skolebuss, trafikksikkerhet (belysning) osv.

- Savner utredning av universell utforming i KU for nye områder. Må tas inn.
- En rekke fritidsområder/næring, tek17 med UU krav blir gjeldende. (10%)

- NVE: hvordan er skredfare tenkt hensyntatt?
  - Hensynsone skred, velger å ikke legge inn da disse ligger perifert ifht foreslåtte områder. Hensynssone kvikkleire skal plottes inn
- Generell bestemmelse: områder under marin grense, der må grunnforholdene utredes før utbygging (tatt inn i pkt.2.5).
- Byggegrense til sjø, vann, se på dette ifht elver/bekker.
- Ta kontakt for nærmere avklaringer. NVE har bl.a. innsigelse til Demas, Finnlandsmoen.

- Mattilsynet: Flott at eksisterende og framtidige vanntilsigsområder er tegnet inn.
- Krav om godkjent drikkevann kommer ved alle boligområder og fritidsboligområder. Husk å tenke på drikkevann for å unngå innsigelser!
- Mye lekkasje på eksiterende vannverk, skal det gjøres noe med dette?
  - Skal legges inn i hovedplan vannverk.

20.1.2018, AØR

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: UL IDYL Dato: 18.04.2018

Stedsnavn Myrlandshaug Gnr.: 33 Bnr: 2,12,69

Telefon..... e-post.....

Postadresse.....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Turmål, fritidsaktivitet og rekreasjon		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? Ca. 1 dekar		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt?		Nei
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? Ikke relevant		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden? I løpet av en 5 års periode		
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? LNF - område Utmarksareal		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser		Nei
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan? Ikke medtatt i eksisti plan.		

Kommentarer: Se vedlegg

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET	Ja	Nei
Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/		
2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene? Hvis ja, Spesifiser:	Ikke kjente registreringer	
2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr. Hvis ja, spesifiser:	Ikke kjente registreringer	
2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen? Viktig naturtype i sjø?		NEi
Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?		NEi
2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no Hvis ja: spesifiser:		
Grønnstruktur og friluftsliv		
2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?		Nei - ikke idag.
2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?	DELVIS, HAR POTENSIALE	
2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?		JA
2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?		NEi
Kulturminner og kulturmiljø		
2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser		NEi
2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser		NEi
2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser		NEi

Landskapshensyn og estetikk

2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til: Ja Nei
Større bruk av området til fritidsaktiviteter / rekreasjon

2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)? NEI

2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak
Planlagte tiltak er å forhindre gjengroing av vannflate i aktuelle område og beholde naturmangfoldet.

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ NEI
Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:

2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser: NEI

2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området? NEI
Hvis ja, spesifiser type og varighet:

3 STØY Ja Nei

Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012":
http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.

3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet? NEI

3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.) NEI

3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området? NEI

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?		NEI
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		—
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		Ca. 800 - 1000 meter
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		NEI
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		NEI
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		NEI
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		NEI

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole:		5 km
Barnehage:		5 km
Bussholdeplass:		—
Nærbutikk:		20 km
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?		JA

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk?		POTENSIAL
Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		FOR FREMTIDIG BRUK
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage?		NEI
Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:		Ikke relevant
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage?		NEI
Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan	Ja	Nei
7.1 Er området flomutsatt?		NEI
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		NEI
7.3 Er det høyspent i området?		NEI
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		NEI
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		NEI
Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		NEI
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		NEI
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		NEI
8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur	Ja	Nei
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		NEI
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		NEI
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?		Ingen offentlige vannanlegg
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		NEI
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		NEI

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Ikke relevant

Utdypende opplysninger/kommentarer:

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

AREALOMRÅDE FOR FRITIDSAKTIVITETER OG REKREASJON

Arealområdet med vannflate ligger i utmarka og i et skogvokst område som er tilgjengelig via eksisterende skogsveier beregnet for bruk av traktor.

Området har over mange år vært et attraktivt turmål i nærmiljøet og benyttet til fritidsaktiviteter og rekreasjon for brukere i alle aldere, både sommer og vintertid. Om vinteren har isflaten også vært benyttet til forskjellige is-aktiviteter for barn og voksne.

MILJØTILTAK TROLLVANN

Planlagte *Miljøtiltak Trollvann* omfatter et lite areal på ca. et dekar hvor det er et lite vann med areal på ca. 500 – 600 m². Da vannet ligger i et område med gode vekstforhold for skog og gress, har det vært en utvikling over mange år hvor vannet gror til av siv-gress og vannflaten holder på å forsvinne.

For å stoppe denne utviklingen ansees det nødvendig med tiltak langs vannets ytterkanter og samtidig gjøre vannet med tilliggende område mere attraktivt.

Attraktiviteten kan økes ved at det etableres sittebenker, grill / bålplass og kanskje en gapahuk for bedre skjul ved dårlig vær og nedbør.

For brukere som kommer med bil, kan man kjøre til parkeringsplass ved Fredly gravlund som ligger ca. 400 meter unna. Derfra kan man gå til fots langs en gammel skogsvei. For brukere ellers i bygda og tilreisende kan eksisterende skogsveier og stier benyttes. Adkomsten for bevegelseshemmede kan også forbedres med oppgradering av eksisterende skogsvei som passerer parkeringsplassen ved gravlunden.

Myrlandshaugen 18.04.2018

For UL IDYL

Vedlegg:

- 2 Kartutsnitt

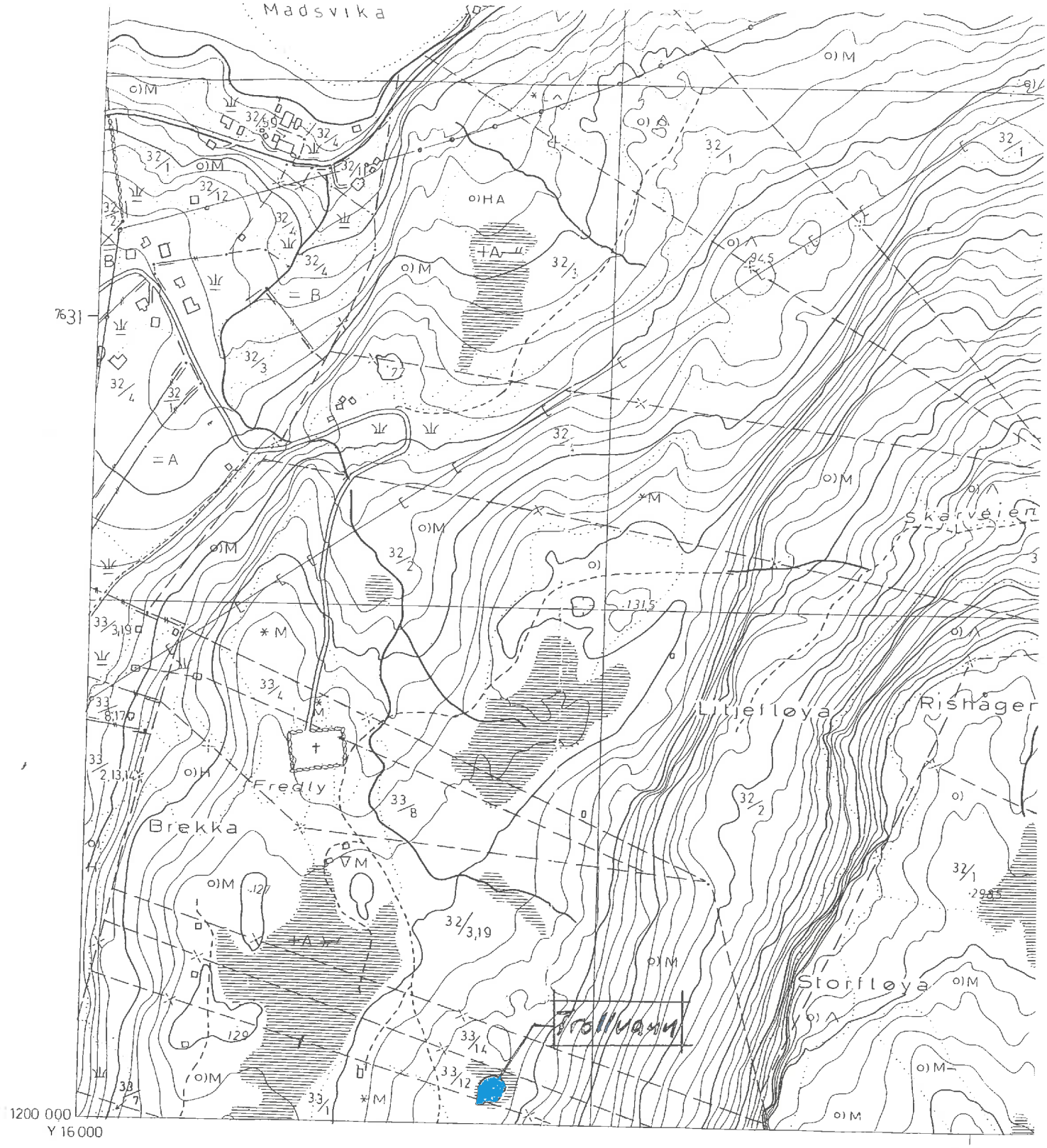

ØKONOMISK KARTVERK

Konstr., risset av: FOTOGRAMMETRIBYRÅN NERDRUMS OPMAALING

Etter fotogrammer år: 1965

Utgitt av: TROMS FYLKE

Ajourført:

Trykt i NGO 1974

Trekantpunkt NGO, andre
Polygonpkt., fotogramm. num. best. pkt.
Fotogramm. grafisk best. pkt.
Presisjon
Riksgrer
Kommur
Eiendon
Bolt, kor
Num. fc
Grenses
Num. fc
Steingar
Bekk el.
2/13 Matrikk
Gjerde
Riksveg
Fylkesveg (me
Kommunal hib

Miljøtiltak - Trollvann

Situasjons plan

M=1:4000

Kartutsnitt Økonomisk kartverk Gratangen kommune

4.4.

08.01.2017

S-1

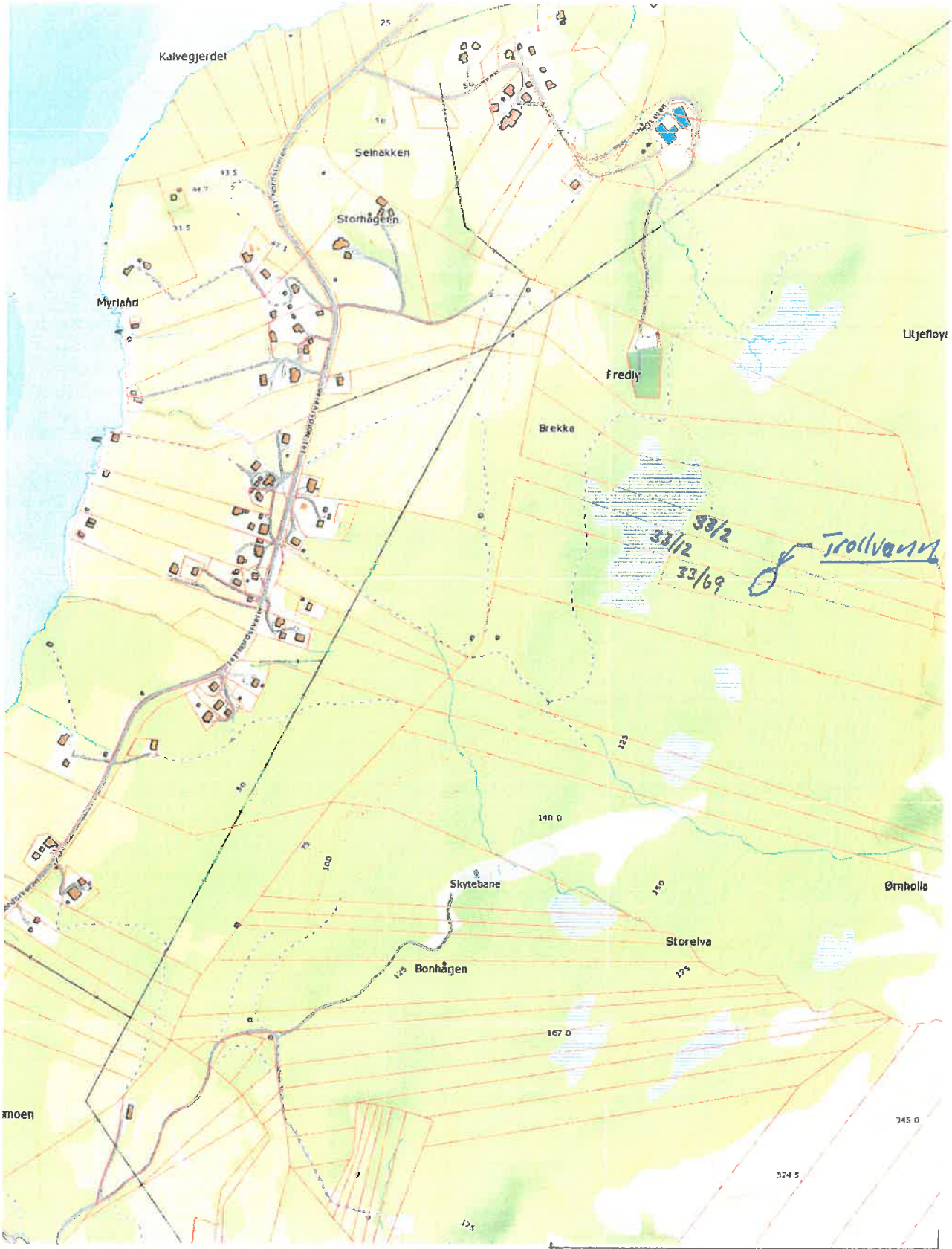

Miljøtiltak Trollvann	25.01.17
Trollvann - kartutsnitt Utmarksteiger	4.4. 5.4

From: Postmottak Gratangen
Sent: Monday, April 23, 2018 10:24 AM
To: Lena Solvang
Subject: VS: Inspill til kommuneplanens arealdel
Attachments: Skyttebane i Gratangen.docx

Fra: Arild Kato Kristiansen [mailto:arild-kk@online.no]
Sendt: 22. april 2018 22:19
Til: Postmottak Gratangen <Postmottak.Gratangen@gratangen.kommune.no>
Emne: Inspill til kommuneplanens arealdel

Hei
Ber om at dette inspillet tas med i planen

mvh

Arild Kristiansen

Arild Kristiansen
Nordsiveien 2237
9470 GRATANGEN

22.4.2018

Gratangen Kommune
Årstein
9470 GRATANGEN

Sendes som e post

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

For mange år tilbake så ble det anlagt en skytebane i Grøsnes utmark. Den ble benyttet av skyttere i hele Gratangen kommune.

I perioder har det vært arbeidet med å få bygget skytebane i Labergområdet uten at det er blitt etablert skytebane der.

På skytebanen i Grøsnes utmark har det i de siste årene ikke vært noen aktivitet. Blant de siste arrangementer var Jegerfelten som ble avviklet en helg hver høst.

Jegerfelten var en trening før oppskyting før årets elgjakt.

Jegerfelten i Grøsnes/Myrland's utmark var svært populær blant deltakerne.

Jeg minnes et godt og kameratslig miljø med god og morsom konkurranse skytterne imellom og helt klart et aktivum både for bygdesamfunnene i ytre Gratangen og i Gratangen som helhet.

Jeg er kjent med at flere rundt om i Gratangen snakker om hvor trivelig det kunne ha vært om denne skytterbanen kunne ha blitt rustet opp slik at den tilfredsstiller dagens krav og normer for skytebaner.

Med hilsen

Arild Kriatiansen

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: FOLDVIK GRUNNEIERLAG SAMEIE Dato: 18/4-18

Stedsnavn: FOLDVIK Gnr.: 61 Bnr:

Telefon: 90669799 e-post: steinar.myrvang@hekkb.no

Postadresse: FOLDVIKVEIEN 169, 9470 GRATANGEN

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Å få eksisterende hyttefelt ved Storselvatnan vest for bygda Foldvik med i arealplanen ved revidering komm.plan		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? Et belte rundt Store- og Lille Storselvatnan på 300 til 500 meter		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt? Nei		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? 10 til 15 hytter		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden? Ja.		
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? LNF område		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Nei – ikke det en kan se.		
Hvis ja: Spesifiser		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan? Den første hytta i området ble bygget ca 1926 og flere på 1950 tallet. Det er i dag 9 hytter på området. Av en eller annen grunn er ikke området registert i arealplanen, vedtatt i 2010, som hytteområde på like fot med andre grender. Så snart området er registert som hytteområdet vil en gå i gang med å få utarbeidet en stadfestet reguleringsplan for området. Det foreligger en fordelingsplan fra 1990 hvor det er utarbeidet regler og retningslinjer for hyttebygging. framtidig		

Kommentarer: Vedtak om hytteområde er vedtatt i Generalforsamling mars 2018.

Med hilsen

Foldvik Grunneierlag Sameie

Steinar Myrvang

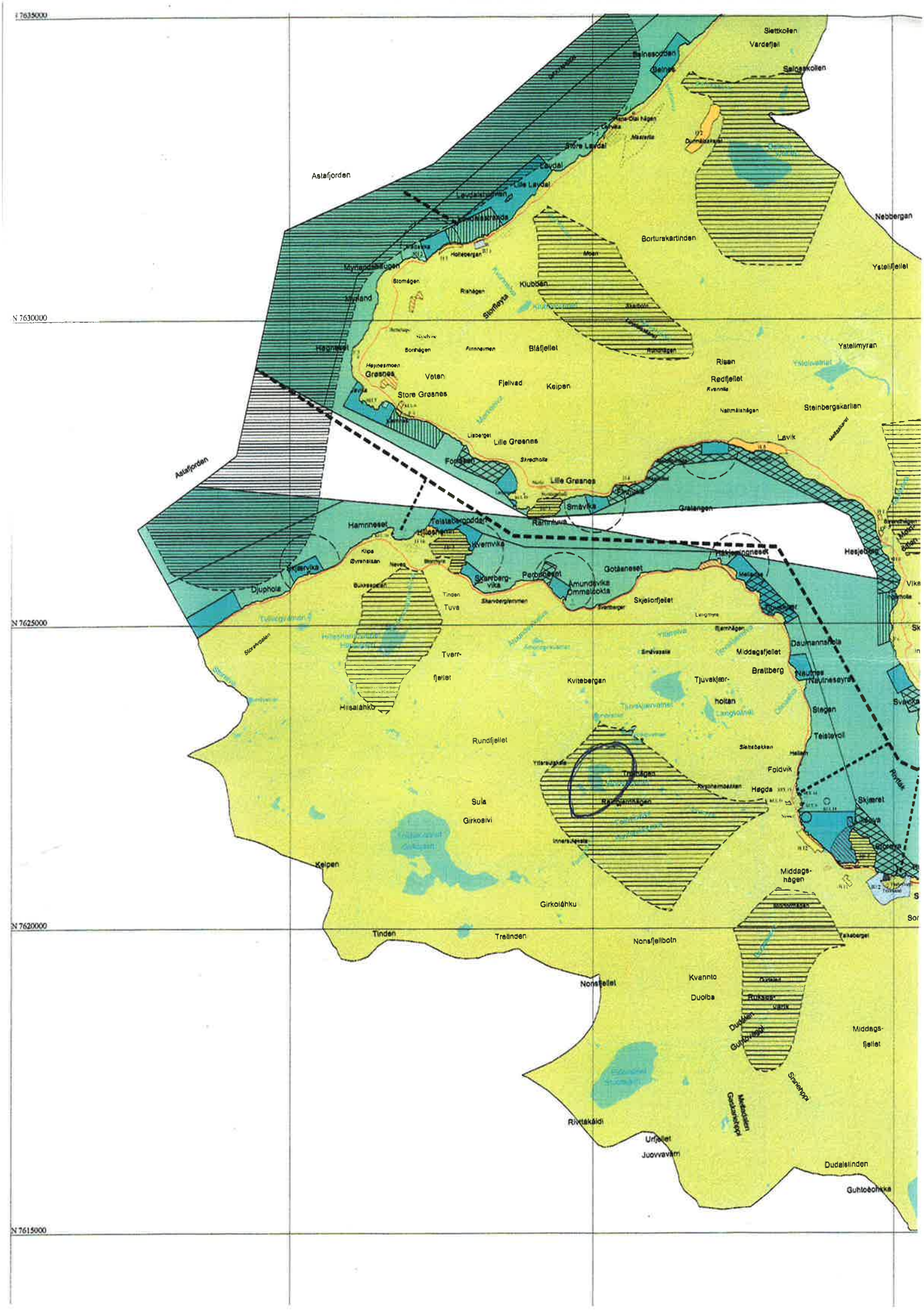
E 7635000
N 7630000
N 7625000
N 7620000
N 7615000
Slettkollen
Varderfjell
Salgaskollen
Astafjorden
Nebbergan
Borturskartinden
Ystelifjellet
Yttelimyran
Risen
Rødfjellet
Steinbergskarlian
Lavik
Grønes
Lille Grønes
Smøvika
Hamneset
Djupvika
Skjervika
Kvernvika
Skarberg-vika
Gotåneset
Skjelorfjellet
Daumannsfjella
Middagsfjellet
Brattberg
Tjuvskjær-holtan
Teistevoll
Foldvik
Høgda
Skimoret
Sula
Girkosivi
Kvitebergan
Rundfjellet
Tverr-fjellet
Hilsalåhko
Tuva
Tinden
Girkoláhku
Middags-hågen
Nonsfjellbotn
Nonsfjellet
Kvannto
Duolba
Middags-fjellet
Rivtåkåidi
Urfjellet
Juovvavárri
Dudalstinden
Guhtoeohkka

INNSPILL TIL GRATANGEN KOMMUNES AREALPLAN.

Forslagstiller: Anne-Marit og Kyrre Eilertsen, Gnr 42 Brn 37.

I forbindelse med rullering av arealplanen for kommunen mener vi det er helt nødvendig å sikre all dyrka jord til fordel for landbruket. Selv de minste arealene kan bety veldig mye i en forsyningssammenheng, ikke bare med tanke på dagens landbruk, men for framtidige generasjoner.

Stadig nedbygging av dyrka mark er med på å svekke landbruksnæringen. Selv om det politisk idag legges opp til storskalajordbruk med større enheter, kan det hende at vi i framtida må ty til andre løsninger der småskalajordbruk kan finne sin naturlige plass.

Arealer til boligformål bør i all hovedsak plasseres utenom dyrka jord. Arealplanen må dessuten ha til hensikt å se helheten, slik at praksis med fradeling av dyrka mark «bit for bit» ikke fortsetter.

Generelt når det gjelder hyttebygging, er det viktig at det ikke gis tillatelser i hytt og pine, og at 100-metersgrensen til vassdrag og sjø overholdes.

Arealplanen må være et verktøy for all saksbehandling og politisk behandling.

Vi velger å sende innspillene på denne måten, og regner med at de blir tatt med i betraktning selv om vi ikke har benyttet kommunens skjema.

TROMS BONDELAG

Gratangen kommune
Nergårdveien
9470 GRATANGEN

Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Ajna Nystad	19.04.2018	14/01051-4
+47 91 79 82 63	Deres dato	Deres referanse

Innspill til kommuneplanens arealdel i Gratangen

Skånland og Gratangen Bondelag ønsker å komme med sine innspill til fremlagt forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel som er på høring frem til 23.04.18.

Under punkt 1 – *Om Gratangen kommune* – er landbruksnæringa nevnt som en av de store arbeidsplassene i kommunen. I den forbindelse mener Skånland og Gratangen Bondelag at for ettertiden bør organisasjoner som representerer de store arbeidsplassene være inkludert på høringslista. Det viktigste tiltaket for å utvikle landbruket i kommunen er å verne jordbruksareal mot endret bruk. Vi mener derfor at det er uakseptabelt at kommunen ikke ivaretar våre arealinteresser i en slik høringsrunde, spesielt siden det under punkt 11 er skrevet: *En vesentlig del av planarbeidet blir å involvere sektormyndigheter, befolkning, skoler, næringsliv, grunneiere og organisasjoner.*

I følge planprogrammets punkt 5 under *«Hensynssone landbruk» Står det; - Det er viktig å sikre jordressursene, kvaliteter i landbruket og legge til rette for verdiskaping og utvikling av jordbruket i Gratangen kommune. Kommunen skal støtte landbruksnæringa via en forutsigbar arealpolitikk med et aktivt jordvern.* Jordvern er en vanskelig sak der ulike hensyn må veies mot hverandre, men vi forventer at man benytter de virkemidlene som ligger i plan- og bygningsloven for å unngå nedbygging av dyrka og dyrkbar mark. Jordvern handler om å sikre dagens befolkning, samt våre etterkommere, muligheten til å dyrke mat på egen jord. Jordvern er ingen særinteresse for bønder, men en samfunnssak. Vi stiller oss derfor sterkt kritisk til at administrasjonen selv skal utføre arbeidet med å definere hensynssone landbruk. Vi mener dette arbeidet bør ivaretas av fylkesmannsembetet eller annen landbruksfaglig myndighet.

I regional plan for landbruk i Troms 2014 – 2025, som Gratangen kommune legger til grunn for sitt arbeid med revideringen kommuneplanens arealdel, står det nedfelt i innledningen; *Landbruket i Troms har mange funksjoner og viktigst er produksjon av ren og trygg mat tilpasset det markedet etterspør. Viktigste produksjonsform er grovfôrbasert husdyrproduksjon. I Troms er en betydelig næringsmiddelindustri basert på*

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:	**Besøksadresse:**	**Telefon:**		**E-postadresse:**
Nesseveien 2 B	Nessevn 2 B - Favusgården	77 00 20 30		troms@bondelaget.no
9411 HARSTAD	9498 HARSTAD			
Troms Bondelag	**Org.nr.:** 939678670	**Bankkonto:**	8101.05.12891	**Internett:**
Bondelagets Servicekontor AS	**Org.nr.:** 985063001 MVA	**Bankkonto:**	8101.05. 91392	http://www.bondelaget.no/troms/

landbruksråvarer fra Nordland, Troms og Finnmark. Landbruket er viktig for sysselsetting og bosetting i hele fylket. Samtidig er et livskraftig landbruk avgjørende for å holde kulturlandskapet ved like og som produsent av miljø- og kulturverdier og andre fellesgoder. Landbruket spiller også en viktig rolle i klimautfordringene gjennom skogens store evne til å binde CO2 og som leverandør av virke til mange formål og ren energi. ¨

Kommuneplanlegging og bruk av plan- og bygningsloven er de viktigste virkemidlene kommunene har til en samordnet politikkutforming og tilrettelegging for landbruksbasert næringsutvikling.

Landarealet i Troms fylke er på 24 869 km². Jordbruksarealet er på 239,26 km2 og utgjør 1 %. Det gjør Troms til det fylket med nest minst dyrka mark i prosent av fylkets totalareal. På Landsbasis er ca. 3 % av det totale arealet dyrka mark.

Vi er kjent med at det tidligere har vært omdisponert LNF-områder for utvikling av boligområder, og dette er helt uakseptabelt. I tillegg til at matjorda tas ut av drift, kommer det buffersoner rundt arealet som rammer landbruket i enda større grad. Landbruksdrift på arealet medfører aktivitet som for eksempel utkjøring av husdyrgjødsel, utdrivning av husdyr til beiter, høsting og hjemkjøring av produsert grovfôr i området. Dette er nødvendig bruk knyttet til gårdsdrift, men er ofte konfliktskapende i forhold til annen aktivitet i området. Skånland og Gratangen Bondelag mener Gratangen kommune må verne matjorda og landbrukets verdifulle områder og ivareta verdiskapingen som skjer på arealet per i dag, og i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Terje Benjaminsen
Leder Skånland og Gratangen Bondelag

GRATANGEN KOMMUNE

Vår dato	Vår referanse
12.04.2018	18/00151-10

Vår saksbehandler	Deres dato	Deres referanse
Per Kvaale Caspersen, tlf.		

Adresseliste

PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS AREALDEL - HØRING

Gratangen kommunestyre har i sak 3/18 vedtatt å sende forslag til planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel på høring. **Høringsfristen er satt til 23. april 2018**.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegg for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsel om planoppstart. Planprogrammet skal endelig fastsettes av kommunestyret i møtet 21. juni 2018.

Personer og/eller organisasjoner som ønsker å foreslå nye arealformål, eller endring av eksisterende arealformål i nåværende arealplan, må benytte *Skjema for innspill til kommuneplanens arealdel* som følger planprogrammet som vedlegg I.

Andra merknader til det øvrige innholdet i planprogrammet kan sendes som brev/e-post.

Vi ber om at forslag og innspill til planprogrammet sendes til Gratangen kommune, Nerdgårdveien 2, 9471 Gratangen eller postmottak@gratangen.kommune.no innen 23. april 2018.

Gjeldende arealplan (2009-2021) er tilgjengelig på kommunens hjemmeside:
http://www.gratangen.kommune.no/index.php?cat=117246&id=0&pf=45841&folder=71469

Spørsmål om høringen kan rettes til sektorleder for Oppvekst og kultur Per Kvaale Caspersen, telefon 95071542 eller e-post per.caspersen@gratangen.kommune.no.

Med hilsen
Gratangen kommune

Ole Kristian Severinsen
Rådmann

Per Kvaale Caspersen

Vedlegg: Planprogram for kommuneplanens arealdel Gratangen - høringsforslag

Vår dato	Vår referanse
26.02.2018	18/00151-10

Adresseliste:
Astafjord barneverntjeneste
Bufetat Region nord
Den norske kirken – Troms bispedømme
Fagforbundet, Gratangen
Fjordbotn grunneierlag
Foldvik grunneierlag
Fylkesmannen i Troms
Gielas Reinbeitedistrikt
Gratangen jeger og fisk
Gratangen barnehage
Gratangen frivillighetssentral
Gratangen historielag
Gratangen husflidslag
Gratangen Idrettslag
Gratangen kystlag
Gratangen menighetsråd
Gratangen næringsforum
Gratangen pensjonistforening
Gratangen ungdomsråd
Gratangsbotn skole
Grovfjord Reinbeitedistrikt
Grunneierlag Hilleshamn
Hålogaland kraft
IMDi Nord
Kystverket
Laberg grunneierlag
Mattilsynet
Midtre Hålogaland friluftsråd
Montessoriskolen Morgan
N.G.S Montessori barnehage
Nordnorsk fartøyvernsenter og båtmuseum
NVE
Riksantikvaren
Statsskog
Sametinget
Statens veivesen
Troms fylkeskommune
Ungdomslaget Astøingen
Ungdomslaget Idun
Ungdomslaget Idyl
Ungdomslaget Nordlys
Utdanningsforbundet, Gratangen

KYSTVERKET
Troms og Finnmark

Gratangen kommune
Nergårdveien 2
9471 GRATANGEN

Deres ref.:	Vår ref.:	Arkiv nr.:	Saksbehandler:	Dato:
18/00151-10	2018/737-2		Jannicke Røren	05.04.2018

Uttalelse fra Kystverket - Høring- Planprogram for kommuneplanens arealdel - Gratangen kommune - Troms fylke

Kystverket viser til Deres brev av 27.02.2018 med Varsel om oppstart og forslag til planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel for Gratangen kommune perioden 2019-2031.

Gratangen kommune skal arbeide med kommuneplanens arealdel parallelt med det pågående arbeidet med Kystsoneplan Midt- og Sør-Troms II som er under oppstart våren 2018. Kystverket velger derfor å spille inn også det som er relevant for sjøarealene i Gratangen kommune i denne uttalelsen.

Generelt

Det bør være en forutsigbar arealforvaltning av kommunens sjøarealer, slik at disse områdene ikke kommer i konflikt med navigasjonsinstallasjoner (hvit lyktesektor) eller farleder.

Kystverket

Kystverket har det faglige ansvaret for sikkerhet og fremkommelighet i norske farvann og havner. Dette ansvaret ivaretas hovedsakelig på to måter:

1. Kystverket er et myndighetsorgan som forvalter havne- og farvannsloven med forskrifter, losloven med forskrifter og deler av plan- og bygningsloven. Etaten deltar også i nasjonal, regional og lokal samfunnsplanlegging som fagkyndig sektormyndighet.

2. Kystverket er en servicebedrift for skipsfarten, fiskeflåten, fritidsflåten og andre som bruker eller ferdes langs kysten. Denne funksjonen utøves dels gjennom utbygging, vedlikehold og drift av infrastruktur (fiskerihavner, farleier, navigasjonsinnretninger m.v.), dels ved å stille til disposisjon ulike tjenester for brukeren (lostjenester, trafikksentraltjenester og enkelte andre sjøtrafikktjenester).

Kystverkets interesser

Kystverket har ansvaret for farleier på sjø og innretninger (herunder infrastruktur i form av kaier, navigasjonsinstallasjoner, areal, landverts tilknytning osv.) knyttet opp til disse. Alle

tiltak og planer på arealer hvor staten har foretatt investeringer i havneanlegg (herunder bl.a. moloer, fiskerihavner, flytebrygger m.m.) skal godkjennes av Kystverket.

Kystverket gjør oppmerksom på at alle tiltak/byggearbeider langs land og ut i sjøen (bygninger, kaier, molo, kabler, ledninger, fortøyninger, oppdrettsanlegg m.m.) må i tillegg til behandling etter plan- og bygningsloven behandles etter havne- og farvannsloven av 17. april 2009 nr. 19.

Kystverket Troms og Finnmark ser det som viktig at alle tidligere vedtatte planer/plandokumenter blir samordnet slik at arealbruken blir entydig og sammenfallende.

Kystverket anbefaler at det i planleggingsfasen benyttes Kystverkets karttjeneste Kystinfo på www.kystverket.no. Her finner man sjøkart og andre sjørelaterte opplysninger.

Kystverket ber om at informasjon på sjøkart nr. 77 og 80 blir benyttet i forbindelse med rulleringen av kommuneplanen. Videre anbefaler vi å benytte Den norske LOS, bind 6. Kystverket viser til at det i Gratangen kommune er navigasjonsinstallasjoner (lykter, blinker, merker, bøyer, staker m.m.), farleder, molo, ankerområder, sjøkabler, sjøledninger m.m. Denne informasjonen fremkommer på sjøkartene og Den norske LOS.

Ny havne- og farvannslov
Kystverket ønsker å informere om at ny havne- og farvannslov trådte i kraft 1.1 2010. Dette innebærer at kommunen har fått endret forvaltningsansvar og myndighet i sitt sjøområde, jamfør §§ 7 og 9 i ny lov. Det som tidligere var havnedistrikt er nå opphevet. Plikter som pålegges kommunen i den nye loven omfatter særlig plikt til å sørge for sikkerhet og fremkommelighet i egne sjøområder.

Kystverket vil likevel ha myndighet og ansvar innenfor hoved- og biled, som er fastsatt i egen forskrift, farledsforskriften. Dersom tiltak berører Kystverkets eiendom eller Kystverkets ansvarsområder er Kystverket myndigheten etter loven. Det fremgår 32 stamnetthavner av denne forskrift i Vedlegg 1. Spesielt for disse havner er at hoved- biled er trukket helt inn til kai. Normalt opphører Kystverkets ansvar i hoved- biled ved inngangen til havnas havneområde.

Farledsforskriften skiller mellom kommunalt sjøområde og hoved- biled. Det betyr blant annet at kommunen skal behandle søknader om tiltak i kommunalt sjøområde og Kystverket søknader om tiltak i hoved- biled. Et unntak fra denne bestemmelsen er tiltaksforskriften. Tiltak som nevnes i denne forskrift skal alltid behandles av Kystverket.

Vannforskriften og EUs vanndirektiv
Vannforskriften er den norske gjennomføringen av EUs direktiv for vann (Vanndirektivet). Dette er et av EUs viktigste miljødirektiver. Hovedmålet er å sikre god miljøtilstand i vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann. Dette skal gjøres gjennom å forebygge ytterligere forringelse, forbedre tilstand og fremme bærekraftig bruk av vannressurser.

Forskriften deler landet inn i 11 vannregioner basert på nedbørfelt med én fylkeskommune som myndighet i hver vannregion. I hver av de 11 vannregionene skal det utarbeides helhetlige forvaltningsplaner med miljømål og tiltaksprogrammer med miljøforbedrende tiltak der hvor miljøtilstanden ikke er god.

Vedtatte nødhavner
Som ledd i Kystverkets revisjon av beredskapsplan for nødhavnprosedyrer i Troms og Finnmark gjøres det oppmerksom på at det i Gratangen kommune foreligger nødhavner som har vært på høring og er vedtatt av Kystverkets beredskapsavdeling:.

- Foldvik

Nødhavnene båndlegges ikke i arealplaner eller reguleringsplaner, men kan kartfestes som informasjon.

Kraftproduserende anlegg i sjø
Troms og Finnmark har et stort potensiale for kraftverk basert på tidevanns- og havstrømmer. Kraftproduserende anlegg i sjø krever alltid tillatelse fra Kystverket, jamfør tiltaksforskriften. Dersom det planlegges slike anlegg for områder bør dette framgå av planen.

Generelle merknader til planforslaget

Planbestemmelser/retningslinjer
Vi gjør oppmerksom på at retningslinjer/informasjon ikke er juridisk bindende bestemmelser i henhold til plan og bygningsloven.

Plan- og bygningslov/havne- og farvannsloven
Vi gjør oppmerksom på at alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannslovens bestemmelser.

Farleder
Det er viktig at det legges opp til at all fremtidig arealdisponering tar høyde for at hoved- og bileder forbeholdes sjøverts ferdsel. Transport og ferdsel til sjøs må ikke hindres av for eksempel plassering av fortøyninger, lektere, prammer, oppdrettsanlegg m.m. Kystverket har ansvaret for farledene på sjø og installasjonene som knyttes til disse.

Ankerplasser
På sjøkartene 77 er det avmerket ankerplasser. Kystverket anser disse som viktige og forutsetter at kommunen påser at disse sikres og opprettholdes for fremtidig bruk. Kystverket ber om at det særlig vektlegges at oppdrett/havbruk ikke etableres på de områder som på sjøkartet er merket som ankringsplasser.

Fyrlykter
Kystverket har 1 fyrlykter, Lille Grøsnes, i Gratangen kommune. I forbindelse med utbyggingsplaner må det ikke føres opp bygg og lignende som kan komme til å skjerme for lyset fra lyktene. Videre må det ikke etableres noen bygg, installasjoner, oppdrettsanlegg, fortøyninger m.m. innenfor hvit lyktesektor.

Tinglyste rettigheter
I forbindelse med planer om økt innsats i havnene hvor Kystverket har moloer eller andre innretninger eller foretatt andre arbeider/tiltak har Kystverket tinglyste rettigheter til arealer i og rundt disse havnene. Eventuelle utbyggingstiltak må ikke igangsettes eller utføres i slike havner uten at dette på forhånd er godkjent av Kystverket.

Beredskapsmessige hensyn
Bruk av Risiko- Og Sårbarhetsanalyse i planleggingen (ROS). Dette vil være viktig mht. transport langs kysten med forurenset last og oljeprodukter, ivaretakelse av sikkerheten på kysten og sårbarhet ovenfor næringsinteresser.

Container-/næringsarealer
I området relatert til større fiskeri- og/eller skipsvirksomhet er det viktig at det i forbindelse med etablering av fremtidige industriområder relatert til sjø/havnene (reguleringsplan/planer der det gjøres arealdisponeringer) tas hensyn til at mye av den fremtidige transporten vil skje ved bruk av containere. Det kan derfor være nødvendig å få avsatt fellesområde nær sjø for plassering av containere eller lager. Ved bruk av containere vil det være behov for åpne og tilgjengelige arealer for omlastning/lossing og behov for nærhet til kai med gode dybdeforhold.

Tidligere områder for dumping av fartøy og kondemneringsområder
Disse områdene bør fremgå av planen. Dette blant annet på grunn av plassering av installasjoner i sjø. Videre kan de ha betydning ved havari av fartøy. Havarerte fartøy kan eventuelt føres til et slikt område når det er fare for at fartøyet går under.

Dumpeplass for ammunisjon
Om det finnes områder for dumping av ammunisjon bør dette fremgå i planen.

ISPS
I tråd med forskrift om sikring av havner og havneterminaler mot terrorhandlinger mv. skal det utarbeides en sikringsplan for hver havn/ havneterminal. I havner er det havnesikringsmyndigheten som er ansvarlig for utarbeidelse og gjennomføring av beskrevne tiltak. For havneterminaler er det terminaleier som er ansvarlig myndighet. Sårbarhetsvurderinger og sikringsplaner skal godkjennes av Kystverket. Når sårbarhetsvurderingen og sikringsplanen er godkjent, og Kystverket har verifisert at objektet oppfyller kravene i forskriften, utstedes et godkjenningsbevis (Statement of Compliance). Godkjente havneterminaler vil bli innrapportert til IMO og godkjente havner vil bli innrapportert til EU.

Akvakultur
Kystverket i samråd med Fiskeridirektoratet er spesielt oppmerksom på arealdisponeringen til akvakultur. Med dette menes det at det ikke tillates at noen deler av anlegget skal komme utenfor områdene som er avsatt til akvakultur. Dette betyr at anleggenes fortøyninger ikke skal komme utenfor disse områdene. Videre settes det fra Kystverket i alle tillatelser vilkår om at anleggenes opphalertau skal trekkes inn til anleggets rammefortøyninger. Dette betyr at opphalerblåser ikke tillates. Vilkåret settes på grunnlag av ferdsels- og sikkerhetsmessige hensyn, samt for å redusere det areal som anleggene beslaglegger. Kystverket minner videre om at ingen anlegg i utgangspunktet ikke skal komme i konflikt med hvitlyktesektor, samt at plasseringen skal være i god avstand fra ankringsområder, farled, nødhavner og områder med kabler/rør i sjø. Kystverket gjør videre oppmerksom på at søknad om akvakulturanlegg alltid skal behandles av Kystverket, jf. tiltaksforskriften.

Oppsummering
Blant Kystverkets viktigste interesser er sikkerhet og fremkommelighet innenfor hoved-/ bileds arealavgrensning og øvrige beredskapshensyn. En bærekraftig og framtidsrettet

arealplanlegging vektlegges i stor grad. Det er spesielt ønskelig med god kommunikasjon og dialog mellom næring, kommune og statlige etater med hensikt å oppnå synergieffekter.

Kommunen har gjennom *ny havne- og farvannslov* fått endret forvaltningsansvar og myndighet i sitt sjøområde. Gratangen kommune plikter å legge til rette for sikkerhet og fremkommelighet innenfor sin havneavgrensning.

Vi minner om viktigheten av en god planprosess og at alle berørtes interesser blir ivaretatt. Det er tiltakshavers plikt å påse at tiltaket ikke strider mot gjeldende lover og regelverk. Tiltakshaver må selv innhente tillatelser der det er nødvendig.

Kystverket stiller gjerne til rådighet dersom det er behov for veiledning i forbindelse med myndighet og forvaltning etter havne- og farvannsloven.

Kystverket har ingen ytterligere merknader i forbindelse med planprosessen.

Med hilsen

Jan Morten Hansen
regiondirektør

Jannicke Røren
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:
FYLKESMANNEN I TROMS Postboks 6105 9291 TROMSØ

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poastačujuhus/adresse Tel: 78 47 40 00
Ávjovárgeaidnu 50 Org.nr: 974 760 347
9730 Kárášjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Áššemeannudeadji Marit Anne J. Bongo
saksbehandler
Tel: +78 78 47 42 70

Gratangen kommune
Postboks 23
9470 GRATANGEN

ÁŠŠI/SAK	MIN ČUJ./VÅR REF.	DIN ČUJ./DERES REF.	BEAIVI/DATO
18/1379 - 2	18/10413	18/00151-10	06.04.2018

Høringsuttalelse - Planprogram for kommuneplanens arealdel - Gratangen kommune

Vi viser til deres brev datert 27.02.2018 vedrørende varsel om oppstart og høring av planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel for Gratangen kommune. Kommunen har hatt en planprosess med kommuneplanens samfunnsdel hvor planen ble vedtatt i 2017.

1. Sametingets rolle i planlegging

Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter den nye plan- og bygningslovens plandel er å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv jf. Lov av 27. juni 2008 nr.71 om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) § 3-1. Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.
Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter plan- og bygningsloven. Sametinget har også ansvar for å veilede kommuner, fylkeskommuner og andre som utarbeider planer etter plan- og bygningslovens plandel når planleggingen berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametinget har derfor laget en planveileder, jf. plan- og bygningslovens § 3-2. Sametingets planveileder kan lastes ned fra vår internettside www.sametinget.no/dokumenter under overskriften «Veiledere og retningslinjer». Planveilederen er imidlertid ikke juridisk bindende men vil være førende for Sametingets deltakelse i planarbeid etter plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd, jf. plan- og bygningslovens § 5-4 tredje ledd. Vi anmoder kommunen om å ta hjelp i Sametingets planveileder i planarbeidet og tilføye den også under kapittel 2.4 *Regional føringer* i planprogrammet.

2. Innspill til arbeidet med kommuneplanens arealdel

Gratangen kommune legger frem et fyldig planprogram med noen utvalgte temaer, men med mulighet for å foreslå nye temaer som kan behandles i arealdelplanen. Sametinget håper å kunne bidra konstruktivt i arbeidet.
Gratangen kommune er del av det tradisjonelle samiske bosettingsområdet. Samiske kulturminner og stedsnavn er tilstede i kommunen. Gratangen kommunen er beiteområdet for to reinbeitedistrikter, Grovfjord og Gielas. Sametinget savner en vurdering hvordan kommunen skal støtte reindriftsnæringen med et forutsigbart arealpolitikk. Derimot mener vi at det er positivt at kommunen ønsker å utvikle den samiske kulturarven som en del av den levende og inkluderende Gratangen-samfunnet. Dette burde gjenspeiles også i kommuneplanens arealdel.

Gratangen kommune har i kommuneplanens samfunnsdel definert befolkningsutvikling, næringsutvikling og den kommunale økonomien som tre hovedutfordringer for kommunens utvikling. I arealdelen har kommunen valgt ut blant annet disse aktuelle temaene som skal revideres: boligbehov og framtidig areal til boligbygging, hensynsone landbruk, industri/næringsarealer og byggeråstoff og mineralforekomster.

Planprogrammet inneholder ikke konkrete forslag til arealdisponering men påpeker at

administrasjon skal drive med kunnskapsinnhenting og avklaring av aktuelle arealer til de nevnte temaene. Det er dermed ikke grunnlag for Sametinget til å komme med annet enn generelle innspill i forhold til utredningsbehov og prinsipper for arealdisponering i denne uttalelsen. Vi forbeholder oss mulighet til å komme med ytterligere uttalelser senere i planprosessen.

Bolig og hyttebygging
I følge planprogrammet vil tilrettelegging for bolig- og næringsareal være viktig i revisjon av arealdelen. Sametingets planveileder kapittel 5. Hensyn å ta i forhold til samisk kultur, har følgende punkt som omhandler hyttebygging og boligbygging:

> *5.3 Utbygging for hytter og hytteområder bør som hovedregel skje etter reguleringsplan der også aktuelle infrastrukturtiltak til slike hytteområder inngår i planèn. Hyttebebyggelse bør være mest mulig samlet for å konsentrere belastningen på naturgrunnlaget for samisk kultur, nøringsutøvelse og samfunnsliv.*
> *5.4. For lokalisering av spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i kommuneplanens arealdel bør det legges vekst på generasjoners tilhørighet til og bruk av bosted og landskap, herunder tradisjonell utmarksbruk og bruk av kyst- og fjordområder*

Sametinget anmoder kommunen om å vektlegge disse hensyn ved rullering av kommuneplanens arealdel.

Reindriftens arealbehov
Reindriftsnæringa er til stede i Gratangen kommune med to reinbeitedistrikter, Grovfjord og Gielas. Sametinget understreker at kommunen har et ansvar å vurdere konsekvensene av planlagte arealinngrep samlet sett for hver av berørte reinbeitedistrikter. Dette kravet er også nedfelt i forskrift om konsekvensutredninger av 1. juli 2017, § 21 som sier at:

«Samlede virkninger av planen eller tiltaket sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet skal også vurderes. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes.».

I tillegg viser vi til Sametingets planveileder kapittel 6 Hensyn å ta i forhold til samisk næringsutøvelse og ressursbruk:

> *6.5 Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner skal i nødvendig utstrekning sikrearealer for reindrifta. Dette gjelder blant annet nødvendige vår-, sommer-, høst- og vinterbeiter herunder flytteleir, trekkveier, drivningsleier, slakte- og merkeplasser, og kalvings-, luftings-, brunst- og parringsområder. Reindriftens flytteleir må ikke stenges.*

Sametinget ber om at dette legges til grunn ved rullering av kommuneplanens arealdel.

Konsekvensutredningen bør beskrive reindriftsnæringens bruk arealene i kommunen og spesielt områdene ved foreslåtte nye arealformål. Direkte og indirekte beitetap som følge av den planlagte utbygginger skal vurderes. Det skal også gjøres en vurdering av beitetap hvor det tas hensyn til samlet virkning av inngrep, eksempelvis ved veianlegg, kraftlinjer, hyttefelt og lignende. Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/ i hvilken grad tiltakene i kommuneplanen vil påvirke det fastsatte reintallet for det berørte reinbeitedistriktet. I planprogrammet skal alle aktuelle temaene vurderes blant annet hvilke konsekvenser disse har for reindriftsnæringen. Landbruksdirektoratets kartverktøy, «reindriftskart», kan være et utgangspunkt for kommunen til å danne seg et bilde om reindriftens arealbruk men Sametinget anmoder at kommunen supplerer denne informasjon med oppdaterte opplysninger fra berørte reinbeitedistrikter direkte. Lokal og tradisjonell samisk kunnskap vil være svært viktig kunnskapskilde i konsekvensutredningen om samisk natur- og kulturgrunnlag.

Kulturminner
Kulturminnedatabasen Askeladden vil være en aktuell kilde til opplysninger om kjente kulturminner. Registreringene av samiske kulturminner er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Derfor utgjør de kjente kulturminnene sannsynligvis kun en liten brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi

anser potensialet for nye funn av hittil ukjente automatisk fredete samiske kulturminner i Gratangen kommune for stort.

Alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda ifølge LOV1978-06-09 nr 50: Lov om kulturminner (Kulturminneloven) § 4 annet ledd. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, jf. Kulturminneloven §§ 3. I forbindelse med utarbeidelse av planer i henhold til Plan- og bygningsloven, vil vi presisere at forholdet til kulturminner ikke blir endelig avklart ved en oppfyllelse av utredningsplikten i henhold til FOR-2017-06-21-854 *Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven*, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd. Forholdet til kulturminner i planlagte byggeområder kan avklares endelig på kommuneplannivå, men det er ikke noe krav i lovverket om dette. Det er derfor opp til kommunen om man ønsker dette. Detaljer i forhold til en slik fremgangsmåte må avklares med kulturminneforvaltningen. Hvis ikke denne avklaringen blir gjennomført på kommuneplannivå, skal forholdet til kulturminner avklares på reguleringsplannivå ved at undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven § 9 da oppfylles. Forslagsstiller er pliktig til å dekke kulturminneforvaltningens utgifter ved de undersøkelser kulturminneforvaltningen foretar ved en oppfyllelse av undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven § 9, jf. kulturminneloven § 10. I områder hvor forholdet til kulturminnene ikke blir endelig avklart på kommuneplannivå eller hvor det ikke stilles krav om reguleringsplan må det utarbeides tydelige retningslinjer i kommuneplanen som sørger for at det innhentes uttalelse fra kulturminnemyndighetene for tiltak i områdene, jf. kulturminneloven § 8 første ledd. Dette gjelder så vel bygge- som LNFR områder. Kulturminneverdiene i all hovedsak er dårlig kartlagt. Dette er noe som medfører at mangel på kjente kulturminner innenfor et område ikke gjør at man uten videre kan dra noen konklusjoner om at tiltak i området ikke har negative konsekvenser for kulturminner. Vi ber derfor om at man i konsekvensutredningen presiserer at verdi- og konsekvensvurderingene for samiske kulturminner bare gjelder kjente kulturminner. Videre at man ikke gjør noen verdivurderinger på grunnlag av mangel på kjente kulturminner, såfremt det ikke dokumenteres at området/ områdene det er snakk om er godt nok undersøkt fra før av. På bakgrunn av dette ber vi om at hensynet til samiske kulturminner vektlegges og konkretiseres i planarbeidet.

Andre samiske interesser
Utmarka gjør en viktig ressursbase i høsting av tradisjonelle utmarksprodukter. Utmarksnæringer, der blant annet fiske, jakt, duodji og sanking, er en viktig del av samisk levevei. Sametinget planveileder konkretiseres dette i punkt 6.4.:

> *6.4 Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner skal i nødvendig utstrekning sikre viktige arealer for tradisjonell utmarksbruk. Dette gjelder blant annet områder for jakt, fiske, vedhugst, sanking av bær, urter og sennagress, samt uttak av virke for duodji som enkeltpersoner eller grupper av personer helt eller delvis har sitt livsgrunnlag knyttet til utnyttelsen av.*

Sametinget anmoder kommunen å vektlegge dette ved rullering av kommuneplanens arealdel.

Samisk språk
Sametinget har som mål at samisk språk styrkes og at språket blir en naturlig del av den norske offentligheten. Vi ønsker at det samiske språket tas i bruk i flere sammenhenger på alle plan i samfunnet.
Språket er en viktig kulturbærer og identitetsmarkør, og stedsnavn er verdifulle fragmenter av samisk språkarv. Det kulturelle mangfold som framstilles i samiske stedsnavn må komme til syne i alle samiske områder. I følge LOV-1990-05-18-11, Lov om stadnamn (Stadnamnlova) § 9 andre leddskal *"Samiske og kvenske stadnamn som blir nytta blant folk som bur fast på eller har næringsmessig tilknyting til staden, skal til vanleg brukast av det offentlege t.d. på kart, skilt, i register saman med eventuelt norsk namn."*
Sametinget er fagorgan i arbeidet med stedsnavn i henhold til Stadnamnlova. Sametinget forventer at Gratangen kommunen innlemmer samiske stedsnavn som en naturlig del av sitt planverk.

3. **Planprosess og medvirkning**
I følge Plan- og bygningsloven § 5-1 andre ledd, påligger det kommunen å *"sikre medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging"*. Også Sametingets planveileder, (kapittel 4. i bokstav e) understreker at de som legger frem planer bør *"iverksette aktive tiltak for å sikre reel medvirkning der siktemålet er å oppnå informert samtykke fra direkte berørte samiske interesser og lokalsamfunn, her under samiske barn"*.

Sametinget ser medvirkning fra samiske interesser som viktig og verdifullt i planarbeid. Samiske interesser og lokalsamfunn vil kunne være reinbeitedistrikt eller siida, bygdelag, utmarkslag, laksefiskelag, sauebeitelag, forening og andre interesseorganisasjoner. Samiske kultursentre, museer og lignende i kommune eller region kan ha foretatt dokumentasjonsarbeid av tradisjonell kunnskap som vil kunne være relevant i denne sammenheng. Medvirkning og samarbeid fra slike institusjoner vil derfor kunne være nyttig i planprosessen. Vi anmoder at kommune tidlig i planprosessen aktivt legger til rette for medvirkning fra berørte reinbeitedistrikter, Grovfjord og Gielas
Sametinget anmoder kommunen om å få fram tradisjonell samisk kunnskap og bruk av områder gjennom planprosessen og å tillegge denne kunnskapen like stor vekt som den forskningsbaserte kunnskapen i det videre arbeidet

Dearvvuoðaiguin/Med hilsen

Sten Olav Heahttá
fágajođiheaddji/fagleder

Marit Anne J. Bongo
ráđđeaddi / rådgiver

Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:
Gratangen kommune Postboks 23 9470 GRATANGEN

Arild Kristiansen
Nordsiveien 2237
9470 GRATANGEN

22.4.2018

Gratangen Kommune
Årstein
9470 GRATANGEN

Sendes som e post

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

For mange år tilbake så ble det anlagt en skytebane i Grøsnes utmark. Den ble benyttet av skyttere i hele Gratangen kommune.

I perioder har det vært arbeidet med å få bygget skytebane i Labergområdet uten at det er blitt etablert skytebane der.

På skytebanen i Grøsnes utmark har det i de siste årene ikke vært noen aktivitet. Blant de siste arrangementer var Jegerfelten som ble avviklet en helg hver høst.

Jegerfelten var en trening før oppskyting før årets elgjakt.

Jegerfelten i Grøsnes/Myrland's utmark var svært populær blant deltakerne.

Jeg minnes et godt og kameratslig miljø med god og morsom konkurranse skytterne imellom og helt klart et aktivum både for bygdesamfunnene i ytre Gratangen og i Gratangen som helhet.

Jeg er kjent med at flere rundt om i Gratangen snakker om hvor trivelig det kunne ha vært om denne skytterbanen kunne ha blitt rustet opp slik at den tilfredsstiller dagens krav og normer for skytebaner.

Med hilsen

Arild Kriatiansen

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: UL/Nordly og U/L Idyl Dato: 12.04.2018
Stedsnavn: Frdly Kirkegård Gnr: 33 Bnr: Frdly kirkegård
Telefon: e-post:
Postadresse:

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Søke areal til utvidelse av Frdly		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? 5000 m² + utvidelse av parkering		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt?		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)?		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden?	Ja	
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? Nåværende Gravlund er snart full. Utvidelse er påkrevd.		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser Nei		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan? Området er en utvidelse av eksisterende kirkegård.		

Kommentarer: av 33/4
Eier er ikke forspurt. Det anses som gunstig med en utvidelse av eksisterende areal p.g.a. at området har vei, vann og parkering. Forslått arealutvidelse dekker også en utvidelse av parkering.
Det er ført frem strøm.

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET

Ja | Nei

Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirmat.no/nbinnsyn/

2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene?
Hvis ja, Spesifiser:

2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over levcområder for truete virveldyr.
Hvis ja, spesifiser:

2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen?
Viktig naturtype i sjø?

Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?

2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no
Hvis ja: spesifiser:

Grønnstruktur og friluftsliv

2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?

2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?

2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?

2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?

Kulturminner og kulturmiljø

2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser

2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser

2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser

Landskapshensyn og estetikk

2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til: Ja Nei

2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?

2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/
Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:

2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:

2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området?
Hvis ja, spesifiser type og varighet:

3 STØY Ja Nei

Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012":
http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.

3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?

3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)

3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?		
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole:		
Barnehage:		
Bussholdeplass:		
Nærbutikk:		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?		

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:		
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	Ja	Nei
Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan		
7.1 Er området flomutsatt?		
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		
7.3 Er det høyspent i området?		
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		

Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		

8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR	Ja	Nei
Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur		
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?		
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Utdypende opplysninger/kommentarer:

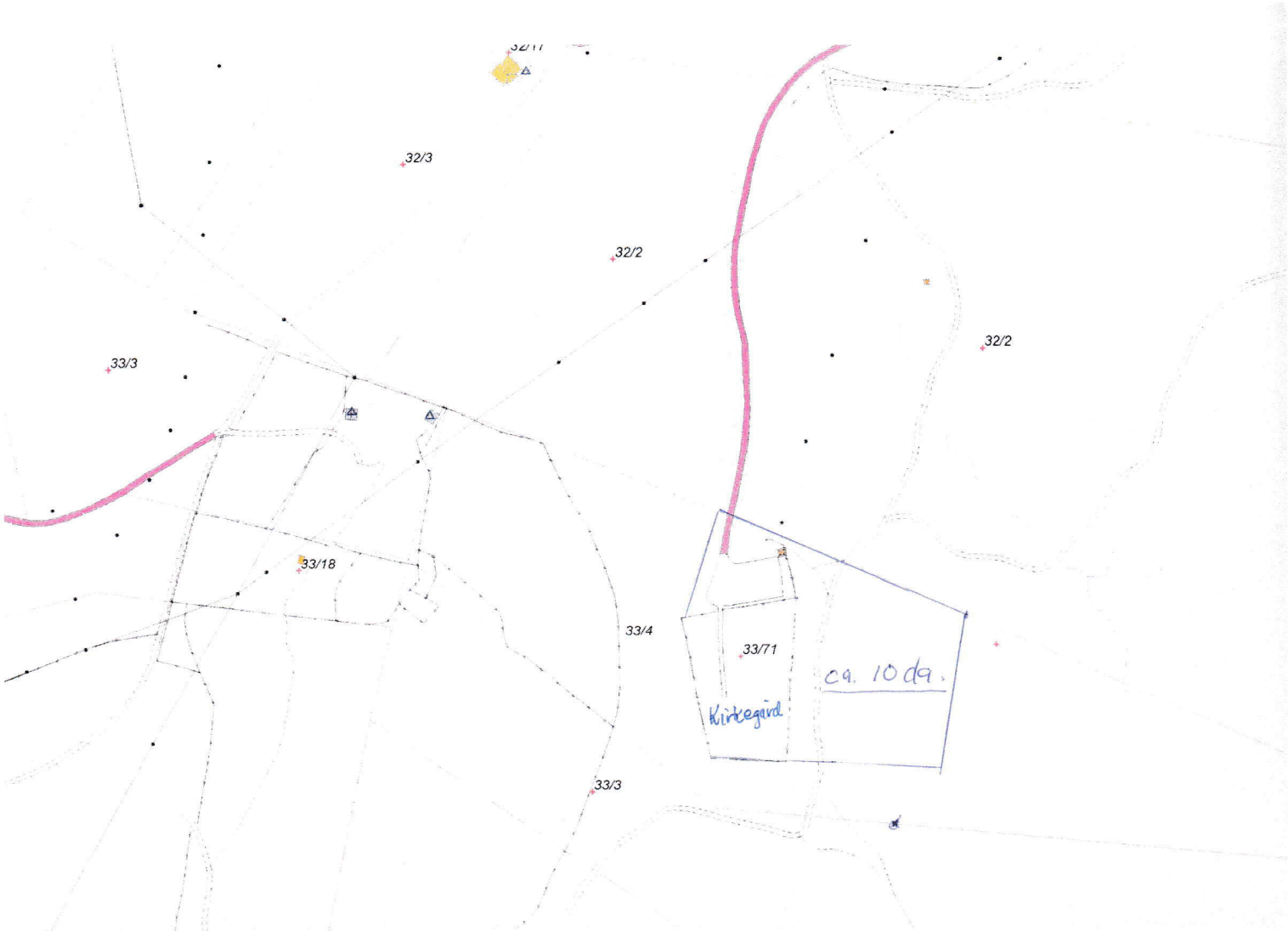
32/3
32/2
33/3
32/2
33/18
33/4
33/71
ca. 10 da.
Kirkegård
33/3

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema) UL Nordlys og v/a Sdyl

Navn på forslagsstiller: ~~Småbåthavn~~ ..... Dato: 12.04.2018

Stedsnavn: Løvdalsholmen Gnr.: 33 Bnr: .....

Telefon..... e-post.....

Postadresse.....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Småbåthavn på landsida av Løvdalsholmen Utfylling av Holmesundet og molo fra Løvdalsholmen		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? Hele området på innersiden av Løvdalsholmen + adkomst.		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt? Nei		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)?		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden?		
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet? Usikkert		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? LNF		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan? Nei		

Kommentarer:
Området er gunstig. Det er mulig med adkomst over 33/2 Løvdalsholmen ~~kan~~ kan fortsatt vær uberørt.

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET Ja Nei

Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/

2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene?
Hvis ja, Spesifiser:

2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr.
Hvis ja, spesifiser:

2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen?
Viktig naturtype i sjø? I sjøen og fjellområdet.

Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring? Nei

2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter:
http://artskart.artsdatabanken.no Nei
Hvis ja: spesifiser:

Grønnstruktur og friluftsliv

2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?

2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?

2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?

2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?

Kulturminner og kulturmiljø

2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser

2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser

2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	Ja	Nei
Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan		
7.1 Er området flomutsatt?		
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		
7.3 Er det høyspent i området?		
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		

Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		

8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR	Ja	Nei
Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur		
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?		
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Det er ~~kanskje~~ strøm ved Fv 141.

Utdypende opplysninger/kommentarer:

Området i Ytre Gratangen mangler havn. Foreslått område kan lett bygges ut. En del fylling og mudring. Lett adkomst til vei.

Området ligger gunstig til i forhold til vind og strømforhold.

Alternativet vurderes som bedre enn ved Gamle Ferjekai

Landskapshensyn og estetikk

	Ja	Nei
2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til:		
2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?		
2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak		

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:		
2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:		
2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området? Hvis ja, spesifiser type og varighet:		

3 STØY	Ja	Nei
Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012": http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.		
3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?		
3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)		
3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?		

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark? X 33/2		X
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole:		
Barnehage:		
Bussholdeplass:		
Nærbutikk:		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?		

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:		
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

Småbåthavn Løvdalsholmen

Kartverket

Se eiendom

informasjon fra matrikkel og grunnboken

23/04 2018

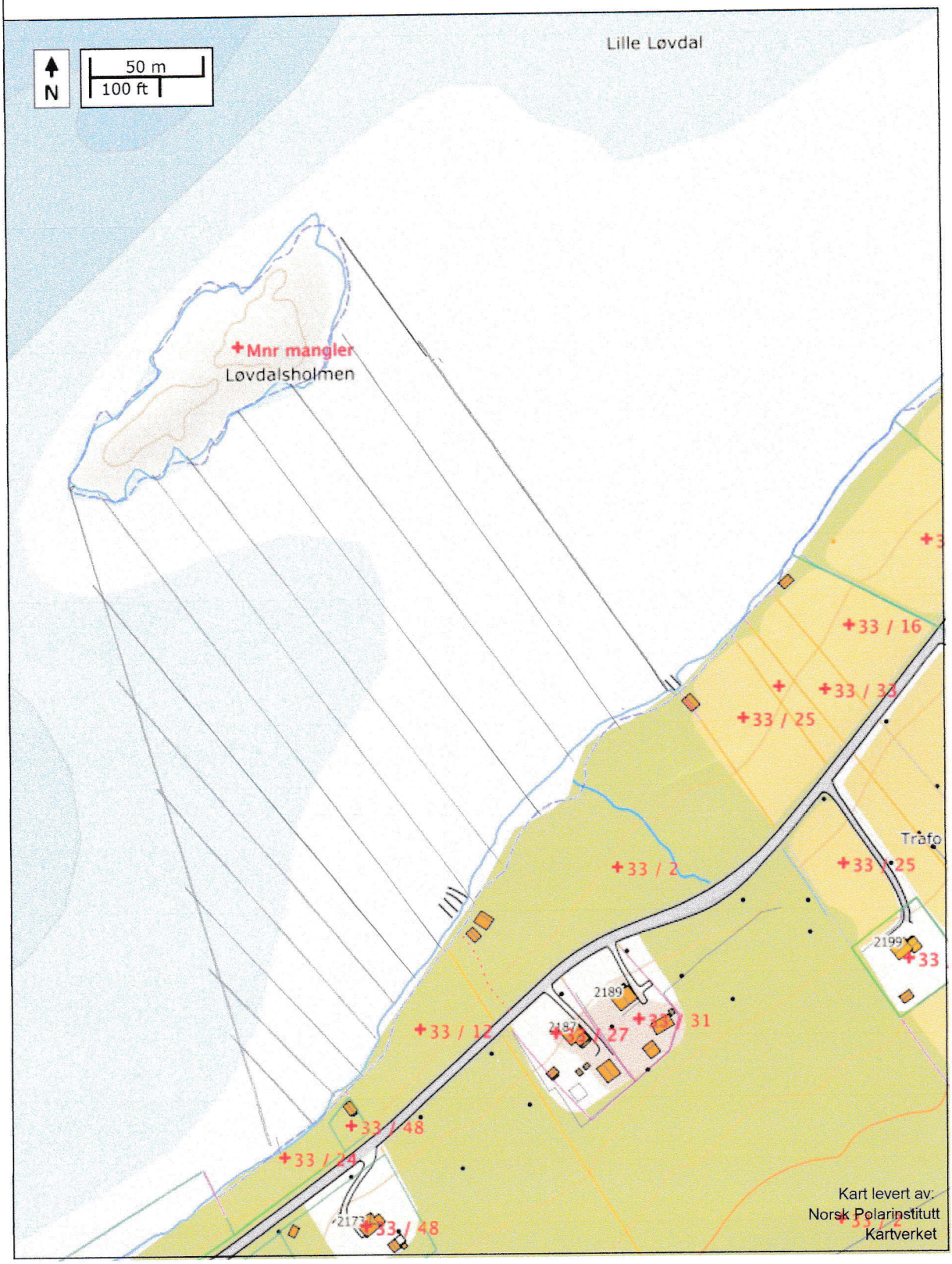

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: v/ IDYL v/ NORDLYS Dato: 12/4 '18

Stedsnavn..... Gnr.:..... Bnr: .....

Telefon..... e-post.....

Postadresse.....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Småbåthavn + molo + tilhørende aktiviteter	
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet?	?
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt?	Nei
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)?	100 %
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden?	Ja
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?	
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)?	
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser	Nei
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan?	Ja

Kommentarer:

.....

.....

.....

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET	Ja	Nei
Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/		
2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene? Hvis ja, Spesifiser:		Nei
2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr. Hvis ja, spesifiser:		Nei
2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen? Viktig naturtype i sjø?	Ja	
Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?	Ja	
2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no Hvis ja: spesifiser:		Nei
Grønnstruktur og friluftsliv		
2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?		Nei
2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?		Nei
2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?	Ja	
2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?		Nei
Kulturminner og kulturmiljø		
2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser		Nei
2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser		Nei
2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser		Nei

Landskapshensyn og estetikk

2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til: Ja ~~Nei~~ positivt bidrag

2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)? Nei

2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak

bygging av molo vil bli synlig

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ Nei
Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:

2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser: Nei

2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området?
Hvis ja, spesifiser type og varighet:

Tidligere fergeleie.

3 STØY Ja Nei

Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012":
http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf. Nei

3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet? Nei

3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.) Nei

3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?

~~Fjøs~~ Nytt fjøsbygg under planlegging ca. 300 m. unna

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?		Nei
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		Nei
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		Nei
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		Nei
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		Nei

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole: ca. 8 km		
Barnehage: — " —		
Bussholdeplass:		
Nærbutikk: 20 km.		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?	Ja	

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet	Ja	
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		Nei
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:	—	Ja
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		Nei

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan	Ja	Nei
7.1 Er området flomutsatt?		Nei
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		Nei
7.3 Er det høyspent i området?		Nei
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		Nei
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		Nei

Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		Nei
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		Nei
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		Nei

8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur	Ja	Nei
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		ikke eksisterende vann/avløp
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		Nei
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?		20 km.
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		Nei
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		Nei

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Det finnes god strømforsyning på stedet. Trafo ca. 50 m. unna

Utdypende opplysninger/kommentarer:

Det er allerede gjort mye arbeid inkl. grunnboring for legging av molo. Planer finnes utarbeid for området i forbindelse med prosjekt i samme kategori (2011). Kommunen bevilget 1 mill. kroner til utvikling av området + 130 000 fra Statens Vegvesen. Ønske fra både kommunens innbyggere og fra Bardu/Målselv om å få tilgang til isfri småbåthavn. Området kan utvikles til bygging av fritidsboliger, slipp, verksted og servicefunksjoner for båtfolk / hyttefolk.

Målselv kommune - et sted å bli glad i

MULTICONSULT

Rapport

GRATANGEN KOMMUNE
Løpenr. 1375/12 Saksmerk JIIG
2 MAI 2012
L 12
Arkivkode P
Arkivdel S
Sak 11/531 Dok. 8

Oppdragsgiver:	**Gratangen kommune**
Oppdrag:	**Myrlandshaugen Grunnundersøkelse**
Emne:	**Datarapport Orienterende geoteknisk vurdering**
Dato:	**20. mai 2011**
Rev. - Dato	
Oppdrag– / Rapportnr.	**711155 - 1**

Oppdragsleder:	**Silje R. Ramberg**	Sign.: Silje R. Ramberg
Saksbehandler:	**Silje R. Ramberg**	Sign.: Silje R. Ramberg
Kontaktperson hos Oppdragsgiver:	**Steinar Nygård**	

Sammendrag:

I forbindelse med utbygging av Myrlandshaugens Maritime Park skal det etableres en småbåthavn ved å anlegge to moloer.

Sjøbunnen i borpunktene ligger mellom kote minus 1 og kote minus 10. Sjøbunnshelingen er mellom ca. 1:4 og 1:10 og er brattest i vest.

Grunnundersøkelser viser at grunnforholdene i det aktuelle området består av et øvre lag med silt/finsand over faste masser av antatt grus/morene.

Ved utfylling av moloer er det nødvendig med stabiliserende tiltak. Anbefalt tiltak er at fyllmasse legges ut med sjøredskap til kote minus 5. Deretter legges fyllmassene 2 lag fra land.

MULTICONSULT AS, Tromsø
Fiolvelen 13 · 9016 Tromsø · Tel.: 77 60 69 40 · Fax: 77 60 69 41 · www.multiconsult.no

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: Uh Idyll og Uh Nordlys Dato: 12.04.18
Stedsnavn..... Gnr.: 30/30 Bnr: 1/15
Telefon..... e-post.....
Postadresse.....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Boligformål		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? ca. 16 da.		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt? Nei		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? ≈ 3 enheter		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden? Ja		
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? LNF-område		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser Nei		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan?		

Kommentarer:

.....
.....
.....

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET	Ja	Nei
Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/		
2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene? Hvis ja, Spesifiser:		X
2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr. Hvis ja, spesifiser:		X
2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen? Viktig naturtype i sjø?		X
Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?		X
2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no Hvis ja: spesifiser:		X
Grønnstruktur og friluftsliv		
2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?		X
2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?		X
2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?	X	
2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?		X
Kulturminner og kulturmiljø		
2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser		X
2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser		X
2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser		X

Landskapshensyn og estetikk

	Ja	Nei
2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til: Ingen negative konsekvenser		
2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?		X
2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak		X

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:		X
2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:		X
2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området? Hvis ja, spesifiser type og varighet:		X

3 STØY	Ja	Nei
Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012": http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.		
3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?		X
3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)		X
3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?		X

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?		X
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark? ca 200 m		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		X
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		X
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		X
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		X

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole: ca 11 km		
Barnehage: —		
Bussholdeplass: Bussen stopper på ønskes		
Nærbutikk: ca 22 km		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?	X	

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		X
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		X
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse: Skolebuss	X	
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		X

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan	Ja	Nei
7.1 Er området flomutsatt?		X
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		X
7.3 Er det høyspent i området?		X
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		X
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		

Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		X
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		X
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		X

8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur	Ja	Nei
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?	X	
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		X
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?	50-100 m	
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		X
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		X

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Nordlegående strømforsyning, lavspent

Utdypende opplysninger/kommentarer:

Flotte tomter med mydelig utsikt.
Rolig sattöle
Barnevennlig
Fantastiske friluftsmuligheter

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

30/15
30/30
30/36
30/44
30/19
30/45
30/47
30/46
30/55
30/38
30/40
30/1
30/28
30/62
Ca Ueda
30/31
30/3
30/18
30/9
30/9
30/69
30/4

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: U.L. Nordlys / U.L. Idyll Dato: 12.4.18

Stedsnavn..... Gnr.: 33 / 34 Bnr: 5 / 10

Telefon..... e-post.....

Postadresse.....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Boligformål		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? ca. 36 da.		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt? Nei		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? 1 tomt pr. daa		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden? ja.		
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? Lnf.		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Nei Hvis ja: Spesifiser		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan?		

Kommentarer:

.....

.....

.....

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET	Ja	Nei
Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/		
2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene? Hvis ja, Spesifiser:		X
2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr. Hvis ja, spesifiser:		X
2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen? Viktig naturtype i sjø?		X
Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?		X
2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no Hvis ja: spesifiser:		X
Grønnstruktur og friluftsliv		
2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?		X
2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?		X
2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?	X	
2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?		X
Kulturminner og kulturmiljø		
2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser		X
2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser		X
2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser		X

Landskapshensyn og estetikk

	Ja	Nei
2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til:		Ingen negative konsekvenser.
2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?		X
2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak		

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:		X
2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:		X
2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området? Hvis ja, spesifiser type og varighet:		X

3 STØY	Ja	Nei
Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012": http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.		X
3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?		X
3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)		X
3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?		X

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?	~~Delvis~~	X
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark? 50 m		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		X
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		X
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		X
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		X

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole: 5 km		
Barnehage: 5 km		
Bussholdeplass: Bussen stopper på signal		
Nærbutikk: 19 km		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag? Ja	X	

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		X
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		X
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:	X	Skolebuss
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		X

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan	Ja	Nei
7.1 Er området flomutsatt?		X
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		X
7.3 Er det høyspent i området?	X	
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		X
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		

Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		X
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		X
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		X

8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur	Ja	Nei
		X
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?	X	X
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:	X	
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?	0	
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser Forlengelse av eksisterende kommunal vei.	X	
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		X

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Trafo i enden av planområdet.

Utdypende opplysninger/kommentarer:

Flott boligområde med nydelig utsikt.
Barnevennlig. Fantastiske friluftsområder.

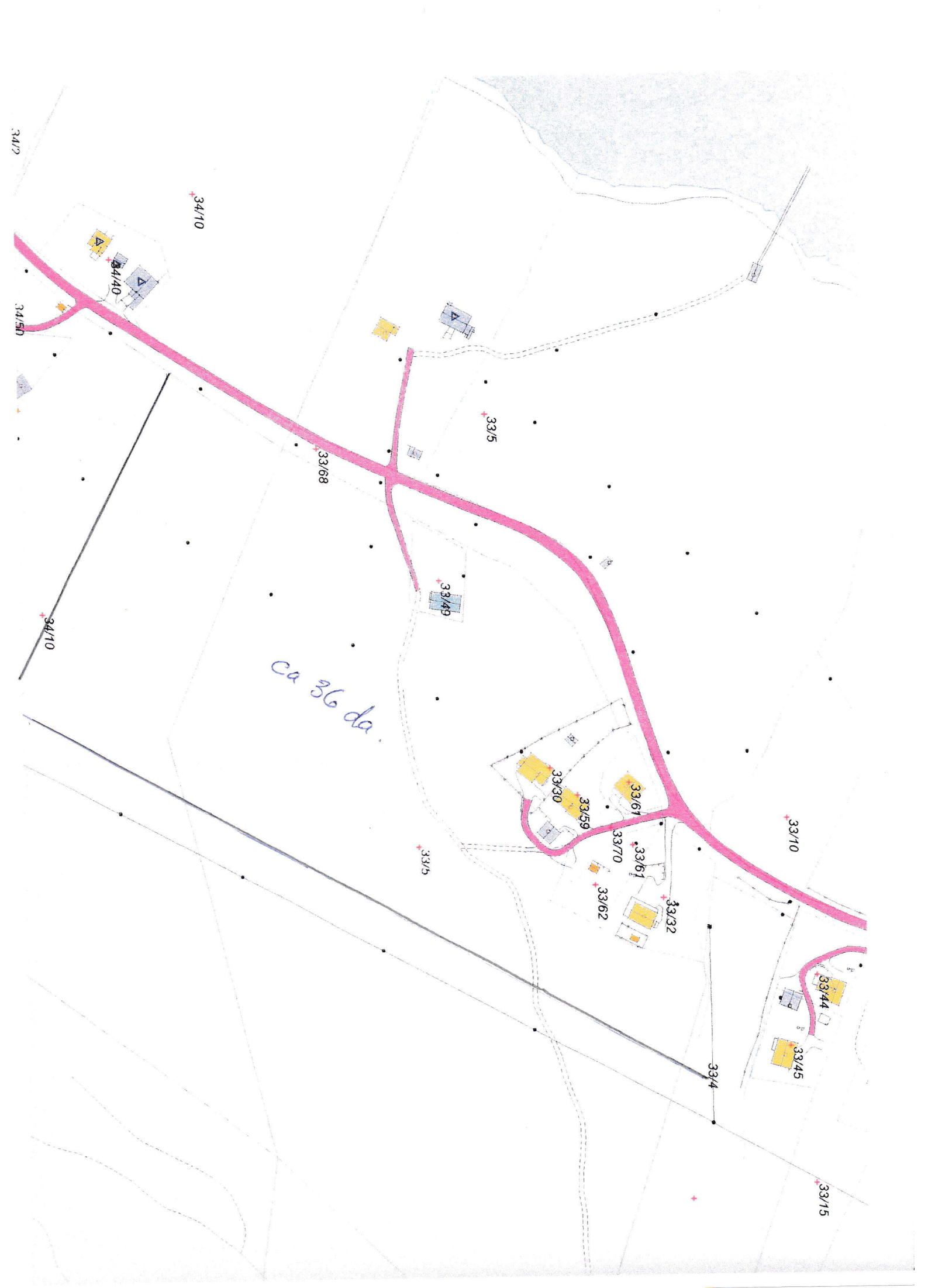
34/2
34/10
34/40
34/50
33/5
33/68
33/49
34/10
Ca 36 da.
33/30
33/59
33/61
33/70
33/61
33/62
33/32
33/10
33/5
33/44
33/45
33/4
33/15

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: U/L Nordlys og U/L Idyll Dato: 12.04.2018
Stedsnavn: Sjøcamp Gnr: 30 Bnr: 30
Telefon..... e-post.....
Postadresse.....

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Areal på nedsiden av tidligere Buktik avsettes til Næringsformål, Sjøcamp.		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? Se tidligere innsendt kart og søknad.		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt?		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? Se tidligere søknad		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden?	Ja	
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? LNF		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan?		

Kommentarer: Se tidligere innsendt søknad, kart og plantegninger og tegninger.

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET

Ja | Nei

Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/

2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene?
Hvis ja, Spesifiser:

2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr.
Hvis ja, spesifiser:

2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen?
Viktig naturtype i sjø?

Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring?

2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no
Hvis ja: spesifiser:

Grønnstruktur og friluftsliv

2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?

2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?

2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?

2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?

Kulturminner og kulturmiljø

2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser

2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser

2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser

Landskapshensyn og estetikk

	Ja	Nei
2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til:		
2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?		
2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak		

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:		
2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:		
2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området? Hvis ja, spesifiser type og varighet:		

	Ja	Nei
3 STØY Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012": http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.		
3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?		
3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)		
3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?		

4 LANDBRUKSINTERESSER	Ja	Nei
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?		
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?		
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal?		

5 KLIMA	Ja	Nei
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole:		
Barnehage:		
Bussholdeplass:		
Nærbutikk:		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag?		

6 BARN OG UNGES INTERESSER	Ja	Nei
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:		
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan	Ja	Nei
7.1 Er området flomutsatt?		
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		
7.3 Er det høyspent i området?		
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		
Andre forhold 7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?	Ja	Nei
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		
8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur	Ja	Nei
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett?		
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser		

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Utdypende opplysninger/kommentarer:

Kartverket

Se eiendom

informasjon fra matrikkel og grunnboken

22/04 2018

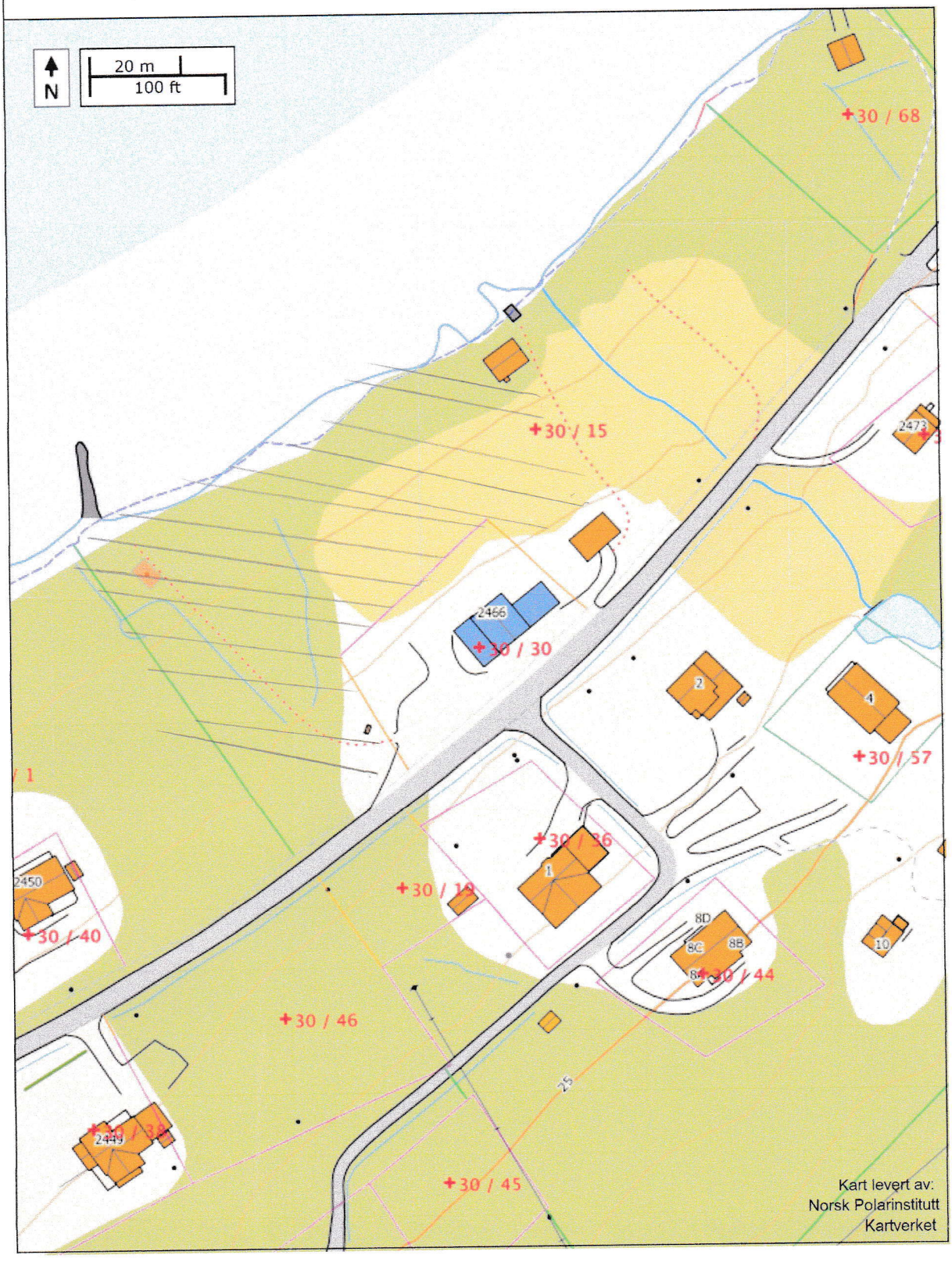

Område for fritidsbebyggelse

Vedlegg I. SKJEMA FOR INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL

(Ett forslag pr. skjema)

Navn på forslagsstiller: U/L Nordlys og U/L Idyl Dato: 12.04.18
Stedsnavn: Torika Gnr.: 34/4 Bnr:
Telefon: e-post:
Postadresse: Dagmar Molund

1 GENERELLE OPPLYSNINGER

	Ja	Nei
1.1 Beskrivelse av tiltaket / Hvilke arealformål omfatter innspillet? Areal på nedsiden av Fv 141 avsatt til fritidsbebyggelse		
1.2 Hvor stort areal omfattes av innspillet? Ca 19 mål		
1.3 Er innspillet er fortettingsprosjekt? Nei		
1.4 Hvilken utnyttingsgrad legges det opp til (enheter/daa)? Usikkert. Ca 1,3 pr daa		
1.5 Vil tiltaket kunne gjennomføres i planperioden? Ja/usikkert		
Hvis nei: Hva er gjennomføringsperspektivet?		
1.6 Hva er arealstatus for planområdet i gjeldende arealdel til kommuneplanen (lenke til gjeldende plan)? NLF		
1.7 Berører innspillet hensynssoner i gjeldende arealdel til kommuneplanen? Hvis ja: Spesifiser		
1.8 Samsvarer innspillet med arealstrategiene i gjeldende kommuneplan?		

Kommentarer:
Områder for fritidsbebyggelse beliggende til sjø er vanskelig. Foreslåtte område er godt egnet og vil kunne gi positive ringvirkninger for området.

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

2 MILJØVERNINTERESSER I PLANOMRÅDET

	Ja	Nei
Naturbasen Naturbasens kartløsning er tilgjengelig her: http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/		
2.1 Ligger planområdet innenfor, eller i nærheten av en eller flere av disse registreringene? Hvis ja, Spesifiser:		
2.2 Finnes det andre, kjente naturkvaliteter innenfor planområdet? Herunder viktige biotoper eller leveområde for truete arter jf. kart over leveområder for truete virveldyr. Hvis ja, spesifiser:		
2.3 Vann og vassdrag: Ligger planområdet nærmere enn 100 m fra: Sjøen?	Ja	
Viktig naturtype i sjø?		
Vassdrag (elv, bekk, vann) med årssikker vannføring? Vannforsyning må sikres ved grunnboring		
2.4 Omfatter området kjent(e) lokalitet(er) for sårbare arter? Kartdatabase for rødlistearter: http://artskart.artsdatabanken.no Hvis ja: spesifiser:		

Grønnstruktur og friluftsliv

2.5 Omfatter planområdet sikret friluftslivsområde; statlig, kommunalt eller skjærgårdspark?		Nei
2.6 Blir hele eller deler av området brukt til friluftsliv, fysisk aktivitet/trening og/eller rekreasjon i dag, eller har området potensiale for slik bruk?		Nei
2.7 Er det kort avstand til nærfriluftsområder eller større sammenhengende turområder?		Ja
2.8 Vil planen bryte viktige deler av grønnstrukturen ("grønne korridorer", atkomst til sjøen osv..)?		Nei

Kulturminner og kulturmiljø

2.9 Finnes det automatisk fredede kulturminner i planområdet? Riksantikvarens innsynsløsning: https://askeladden.ra.no (krever registrering av bruker) Hvis ja: Spesifiser		Nei
2.10 Finnes det fredede bygninger eller bygningsmiljø eller SEFRAK-registrerte bygg i planområdet? Hvis ja: Spesifiser		Nei
2.11 Finnes det andre kulturverdier i området (for eksempel gamle ferdselsveier, steingjerder osv.)? Hvis ja: Spesifiser		Nei

Landskapshensyn og estetikk

	Ja	Nei
2.12 Beskriv hvilke landskapsmessige konsekvenser gjennomføring av innspillet vil føre til:		
2.13 Planlegges det tiltak som vil berøre landskapsrom utover planområdet (fjernvirkning, silhuettvirkning for større omland)?		Nei
2.14 Eventuell nærmere beskrivelse av landskapsutfordringer og evt. mulige avbøtende tiltak		

Grunnforurensning/forurensede sedimenter i sjøen

2.15 Berører planområdet registrert lokalitet med forurenset grunn, jf. oversikt over lokaliteter på http://www.klif.no/grunn/ Hvis ja, oppgi lokalitetsnummer:		Nei
2.16 Er det andre kjente lokaliteter med forurenset grunn/forurensede sedimenter i planområdet, eller potensiale for grunnforurensning? Hvis ja, spesifiser:		Nei
2.17 Har det tidligere vært drevet virksomheter i området? Hvis ja, spesifiser type og varighet: Beite/utmarksslått		

	Ja	Nei
3 STØY Se "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012": http://www.regjeringen.no/pages/37952459/T-1442_2012.pdf.		Nei
3.1 Er planområdet utsatt for støy fra vegtrafikk, skytebaner, industri eller annet?		Nei
3.2 Finnes det, og/eller planlegges det støyfølsom arealbruk i området? (boliger, helseinstitusjoner/skole/barnehage o.l.)		Nei
3.3 Planlegges det etablering av støyende virksomheter i området?		Nei

	Ja	Nei
4 LANDBRUKSINTERESSER		
4.1 Berører planområdet dyrka eller dyrkbar mark?	I liten/ingen grad	
Ved omdisponering: hvor stort areal blir berørt?		
Ved nærhet: hva er avstanden til dyrka mark?		
4.2 Kommer planen i konflikt med jordverninteresser (nærmere dyrka mark enn 30 meter)?		Nei
4.3 Finnes det verdifulle kulturlandskap innenfor, eller i nærheten av området?		Nei
4.4 Finnes det spesielle skogbruksinteresser innenfor området?	Høstmodent Plantefelt	
4.5 Vil planen påvirke atkomsten til og driftsmulighetene på tilstøtende skogareal? Skogen avvirkes når planen føres til iverksetting		

	Ja	Nei
5 KLIMA		
5.1 Hva er avstand til nærmeste:		
Skole: 4 km		
Barnehage: 4 kms		
Bussholdeplass: 3		
Nærbutikk: 16 km		
5.2 Er det tilbud om kollektivtransport i området i dag? Begrenset		

	Ja	Nei
6 BARN OG UNGES INTERESSER		
6.1 Er deler av området i dag i bruk til barns lek, eller har området potensiale for fremtidig bruk? Hvis ja; beskriv nærmere bruk, samt mulig erstatningsareal i nærområdet		Nei
6.2 Er deler av området i bruk til undervisningsrelaterte formål for skole/barnehage? Hvis ja; hvilke områder planlegges til erstatningsareal?		Nei
6.3 Vil skoleveien være trafikksikker? Gi en kort beskrivelse:		
6.4 Brukes deler av området som atkomstvei til skole/ barnehage? Hvis ja; Foreligger det alternativer eller muligheter for avbøtende tiltak/tilrettelegging?		

7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP Naturgitte risikoforhold Se tematisk beredskapskart i planbeskrivelsen til gjeldende kommuneplan	Ja	Nei
7.1 Er området flomutsatt?		Nei
7.2 Foreligger det risiko for: fare for steinsprang/ras, kvikkleireras (utglidning) Ref. http://www.skrednett.no/ samt http://www.ngu.no/ undermeny: geologi for samfunnet/skred		Nei
7.3 Er det høyspent i området?	Jer	Nei
7.4 Er det kjent om området er radonutsatt? (Ref http://radon.nrpa.no/ for ytterligere opplysninger/krav)		Nei
7.5 Foreligger det sannsynlighet for forekomst av sulfidholdige bergarter i området?		Nei

Andre forhold	Ja	Nei
7.6 Vil gjennomføring medføre at det genereres så stor trafikk gjennom tilgrensende områder at tiltak må iverksettes?		Nei
7.7 Kan planlagt virksomhet i området være til fare/skade/ulempe for omliggende arealer?		Nei
7.8 Kan aktiviteter på tilgrensende områder være til fare/risiko for ønsket arealformål? (giftig avfall, lagre av giftige stoffer, støyende og/eller støvende virksomheter, eksplosjonsfarlige lagre, bedrifter med eksplosjonspotensiale/fare for farlige utslipp osv.)		Nei

8 TEKNISK OG SOSIAL INFRASTRUKTUR Dette kapittelet skal belyse innspillets konsekvenser for kommunale investeringer og drift i forhold til infrastruktur	Ja	Nei
8.1 Kan eksisterende vann-/avløpssystem betjene ny utbygging som følge av innspillet?		Nei
8.2 Er det behov for legging av ny, heving av kapasitet, pumpestasjon e.a. knyttet til vann/avløp? Hvis ja: Spesifiser:		Nei
8.3 Hva er avstand til nærmeste offentlige vann-/avløpsnett? Mange km		
8.4 Er det behov for enten ny veg eller annen infrastruktur, for eksempel gang/sykkelvei eller busslomme? Hvis ja: Spesifiser		Nei
8.5 Er det behov for utbedring/standardheving/kapasitetsheving veg/kryss eller annen infrastruktur? Hvis ja: Spesifiser Ny avkjørsel fra Fv 141 må etableres		

8.6 Beskriv løsning for strømforsyning (trasè for luftlinje eller kabel skisseres på kartutsnitt):

Området ligger innenfor utbygd strømforsyning. Dersom området bygges ut, må eksisterende strømforsyning forsterkes.

Utdypende opplysninger/kommentarer:

Gratangen kommune - et sted å bli glad i

Område for Fritidsbebyggelse.

Kartverket

Se eiendom

informasjon fra matrikkel og grunnboken

22/04 2018

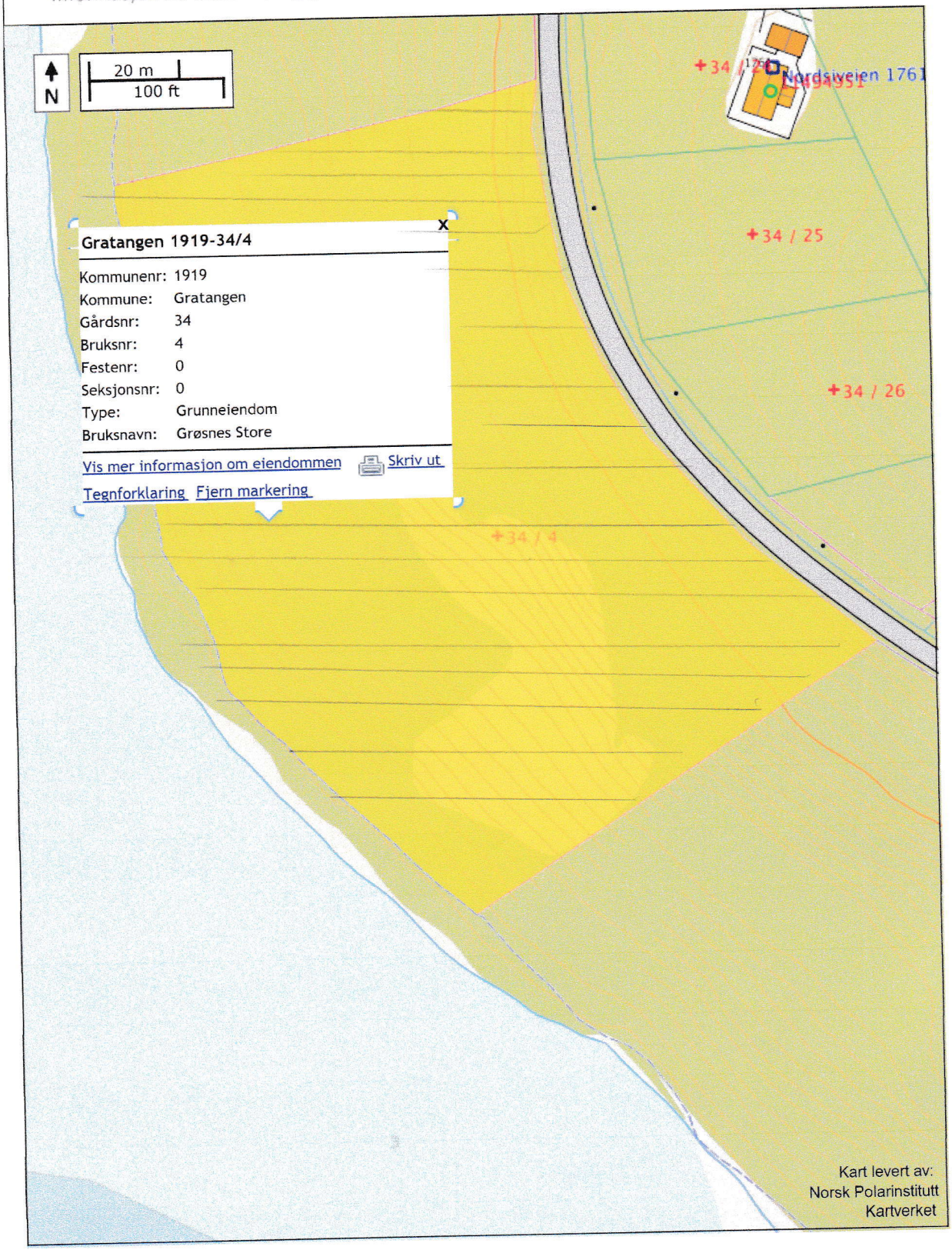

Gratangen kommune

9470 Gratangen

Innspill til kommuneplanens arealdel.

I forbindelse med planprogrammet for kommuneplanens arealdel er lagt ut til offentlig gjennomsyn og høring, kommer U/L Nordlys og U/L Idyl med innspill/uttalelser.

Det har vært arrangert to felles møter hvor det møtte henholdsvis 26 og 25 personer. På det siste møtet 12.04.2018 jobbet forsamlingen både i plenum og i grupper. Det er gruppenes innspill som vedlegges. I tillegg møtte representanter fra ungdomslagene på kommunens orienteringsmøte på Årstein hvor arealplanleggingen var tema.

Dersom innspillene mangler noen opplysninger, så må det gis tilbakemelding på hva som mangler eller som må presiseres. Til møtene var det ikke enkelt å ha oversikt over alle detaljer, jfr. skjema. Om det vurderes som hensiktsmessig, så kan representanter for ungdomslagene møte til konferanse/orientering, kontakt Dagrun Molund e-post dagrun.molund63@gmail.com. Tel 916 74 630

Ungdomslagene er svært godt fornøyd med at så mange av grendenes innbyggere ville delta i møtene. Å skape engasjement for kommunal planlegging er ikke alltid like enkelt. I diskusjonene kom det fram mange gode synspunkter på hva som er nødvendig for utvikling av området. Arealdisponering er i så måte svært viktig. Ungdomslagene håper at innspillene behandles og vurderes på en positiv måte. Det er viktig for grendenes framtid.

Myrland 22.04.2018

For ungdomslagene Nordlys og Idyl

Karl Fredrik Normann

Karl Fredrik Normann

Vedlegg 1: Utvidelse Fredly Kirkegård

Vedlegg 2: Småbåthavn Løvdalsholmen

Vedlegg 3: Småbåthavn ferjekai

Vedlegg 4: Boligområde gnr 30

Vedlegg 5: Boligområde gnr 33 og 34

Vedlegg 6: Næringsformål sjøcamp gnr 30

Vedlegg 7: Fritidsbebyggelse gnr 34

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00151
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Planutvalget	12.06.2018	7/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 - andre gangs behandling

---

Planutvalget har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 7/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Enstemming vedtatt

Vedtak
Revidert forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2019-2031 godkjennes

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00562-25
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Planutvalget	17.04.2018
Kommunestyret	26.04.2018

KOMMUNEDELPLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV I GRATANGEN - ANDRE GANGS BEHANDLING

Innstilling:

Forslag til Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 med Temaplan for turstier og turløyper, samt handlingsplan 2018-2021, godkjennes

Vedlegg:

Revidert forslag til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
Handlingsprogram KIFF 2018-2021
Temaplan for turstier og turløyper
Forum for natur og friluftsliv – høringsuttalelse
Fylkesmannen i Troms – høringsuttalelse
Troms fylkeskommune – høringsuttalelse
Gratangen kystlag - høringsuttalelse

Saksframstilling:

Gratangen kommune har rullert kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, og kommunestyret vedtok i sak 62/17 å sende planforslaget på høring. Høringsfristen var 31.01.18 . Temaplan for turstier og turløyper for Gratangen har fulgt med som vedlegg til kommunedelplanen.

Vurdering:

Det er innkommet høringsuttalelser fra Forum for natur og friluftsliv Troms, Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommune og Gratangen kystlag. Det er også innkommet kart over friluftsområder i Gratangen kommune. Høringsuttalelsene følger som vedlegg.

Kommunen skal vurdere om det er innspill i høringsuttalelsenes som skal innarbeides i plandokumentet. Flere peker på at det bør komme tydeligere fram i handlingsplanen hvordan tiltak skal gjennomføres, blant annet gjelder dette tiltakene som er foreslått i Temaplan for turstier og turløyper.

Det er også tatt inn kart over viktige friluftsområder i Gratangen (kap. 7.2)

I handlingsplanen er Turkartpakkeprosjektet i regi av Midtre Hålogaland friluftsråd tatt inn etter høringen. Videre er skilting og merking av turstier, samt oppsetting av skilt langs krigsminneløypene, prioriterte tiltak. Utbedring av svømmehall er ikke et prioritert tiltak.

En av høringsuttalelsene peker på behov for småbåthavn. Det er ikke planer om å etablere småbåthavn i kommunal regi. Imidlertid er det aktuelt å avsette område for småbåthavn i forbindelse med revisjon av arealplanen og/eller kystsoneplanen.

Det er for tiden få planer om nye idrettsanlegg eller planer om opprusting av eksisterende anlegg, og lag og foreninger oppfordres derfor til å kartlegge behovet for nye anlegg/opprusting fram mot neste revisjon av planen.

Konklusjon:

Revidert forslag til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv med temaplan for turstier og turløyper, samt handlingsplan, legges fram til politisk behandling.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00562
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Planutvalget	12.06.2018	6/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	22/18

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Gratangen - andre gangs behandling

---

Planutvalget har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 6/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Forslag til Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 med Temaplan for turstier og turløyper, samt handlingsplan 2018-2021, godkjennes

Gratangen kommune

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021

Revidert planforslag til andre gangs behandling, april 2018

Innholdsfortegnelse

1 Om grunnlaget for rullering av kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet 3
1.1 Formålet med planen 3
2 Begrepsavklaring 4
3 PLANPROSESSEN 5
3.1 Planlegging etter plan- og bygningsloven 5
3.2 Revisjon og rullering 5
3.3 Samordning med øvrig kommunalt planarbeid 6
3.4 Medvirkning 6
4 MÅLSETTING 6
4.1 Statlige føringer 6
4.2 Andre føringer 7
4.2.1 Føringer fra Troms fylkes kommune 7
4.2.2 De arealpolitiske retningslinjene er: 7
4.2.3 Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk har følgende mål: 7
4.3 Gratangen kommunes målsetting 8
4.3.1 Kommunale aktører 8
4.3.2 Eksterne aktører 9
5 VIRKEMIDLER 10
5.1 Sikring av arealer 10
5.2 Kompetanse 10
5.3 Økonomiske virkemidler 10
5.4 Regionale og statlige virkemidler 11
5.5 Informasjonsarbeid 11
6 Resultatvurdering av forrige plan 12
6.1 Anleggsutbygging 12
7 KART OG OVERSIKTER 13
7.1 Kartlagte turruter 13
7.2 Kartlagte friluftsområder 15
8 Situasjonsbeskrivelse 15
8.1 Aktivitetsoversikt 15
8.2 Statistisk grunnlag 16
9 ANALYSE AV BEHOV FOR AKTIVITET OG ANLEGG 17
9.1 Aktivitetstilbud 17
9.2 Anleggsbehov 17
10 Anleggsoversikt 19

10.1 Kommuneanlegg 19
10.2 Nærmiljøanlegg 19
10.3 Statlig sikring av friluftsområde 20
11 ANLEGGSOVERSIKT/KART 20

1 Om grunnlaget for rullering av kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet

Gratangen kommunestyre har i planstrategi for 2016-2019 vedtatt revisjon av Delplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet 2010-2013. Delplanen skal gi retning til kommunens arbeid innenfor folkehelse, idrett og fysisk aktivitet, og er grunnlaget for at det kan søkes om spillemidler til anlegg i Gratangen.

Kommunedelplan for Folkehelse, idrett og fysisk aktivitet har en todelt hensikt. Den skal inneholde Gratangen kommunes målsettinger og strategier for bygging av og tilrettelegging for anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Den skal i tillegg inneholde kommunens målsettinger og strategier for folkehelsearbeidet.

Det er et krav fra Kulturdepartementet om at alle kommuner skal ha utarbeidet et plandokument som omfatter anleggsplaner både i kommunal regi og i regi av lag og foreninger. Planen skal fungere som et styringsverktøy ved tildeling av kommunale og fylkeskommunale midler, og er dessuten en betingelse for tildeling av stønad i form av spillemidler. Gratangen kommunes plan har siden 2009 også vært et styringsverktøy for målrettet folkehelsearbeid i kommunen. Folkehelseområdet er nå et eget planområdet, og behandles ikke direkte i denne planen. Imidlertid er folkehelseperspektivet også ivaretatt her.

1.1 Formålet med planen

Målet med planarbeidet er at kommunen i samarbeid med ulike aktører skal få en oversikt over hovedutfordringene innenfor dette feltet:

- Hvilke anlegg og områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er det behov for?

Planen skal inneholde tydelige innsatsområder, mål og tiltak.

Arbeidet med kommunedelplanen skal bidra til å:

- Gjennomføre en plan- og målstyrt utbygging av anlegg, og tilrettelegging av områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Systematisere bruk av fysisk aktivitet i kommunenes helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeid.
- Avklare de ulike aktørenes oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging og drift av anlegg om områder for idrett og friluftsliv.

2 Begrepsavklaring

Det er en rekke begreper som benyttes av sektormyndigheter og andre innenfor folkehelse, idrett og fysisk aktivitet, og for å unngå misforståelser er det her en oversikt over de viktigste begrepene i planen:

- Idrett forstås som aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.
- Fysisk aktivitet innebærer egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter.
- Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.
- Helse handler om å være i stand til å mestre hverdagens behov, og ikke bare fravær av sykdom.
- Departementet opererer med en tredelt definisjon av begrepet idrettsanlegg:
    - Nærmiljøanlegg skal være fritt tilgjengelig for allmennheten og beregna på egenorganisert fysisk aktivitet. Anleggene skal primært være tilrettelagt for barn og unge, men også tilgjengelig for lokalbefolkninga forøvrig. Et nærmiljøanlegg skal hovedsakelig ligge i tilknytning til bo- og oppholdsområder i kommunen.
    - Ordinære anlegg er de tilskuddsberettiga anlegg som fremgår av" Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og friluftsliv". De ordinære stønadsberettiga anleggstypene er hovedsakelig nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene. De tekniske kravene til mål og utforming tar utgangspunkt i de enkelte særforbunds konkurranseregler.
    - Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser.
- Frilufts- og friområder brukes ofte som fellesbetegnelser på grønne områder tilgjengelige for fri allmenn ferdsel, og kan defineres nærmere slik:
    - Friluftsområder er store, oftest uregulerte områder som omfattes av allemannsretten. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest vist som LNFR-områder (landbruks-, natur-, frilufts- og reindriftsområder).
    - Friområder dekker avgrensa områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens uhindrede rekreasjon og opphold. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen, og kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser, men også omfatte inngrepsfrie naturområder.

3 PLANPROSESSEN

Kommunestyret har ansvaret for igangsetting av planprosessen. Det administrative ansvaret for det daglige planarbeidet og samordning av arbeidet mot revisjon av kommuneplanens arealdel påligger rådmannen. Hovedutvalg for Oppvekst og kultur har det politisk faglige ansvaret. Det praktiske planarbeidet er utført av kulturkonsulent, folkehelserådgiver og sektorleder for Oppvekst og kultur.

I arbeidet med planen har hovedkilden til informasjon vært den foregående kommunedelplan og handlingsplan, samt kontakt med lag og foreninger, og medvirkningsmøte. De ulike etatene har blitt involvert på avdelingsnivå. Midtre Hålogaland friluftsråd som kommunens fagorgan for friluftsliv har også vært delaktig i prosessen. I hovedsak med Sti og løypeplan for Gratangen.

Oppstart av planen har vært kunngjort på kommunen hjemmeside og per brev til aktuelle lag og foreninger.

3.1 Planlegging etter plan- og bygningsloven

Behandlingen av kommunedelplaner er beskrevet i Plan og bygningslovens §3-1 og §3-3-. Kommunedelplan for idrett, fysisk aktiviteter og friluftsliv er en tematisk plan uten juridisk bindende virkning når det gjelder disponering av arealer. De arealvurderinger som er gjort i planen må derfor tas inn i kommuneplanens arealdel for å få rettsvirkning. Etter plan- og bygningsloven kan det kun knyttes innsigelser fra offentlige myndigheter til arealdeler av en kommune(del)plan. Innsigelser til kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet og Friluftsliv er derfor ikke aktuelt.

3.2 Revisjon og rullering

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet og Friluftsliv strekker seg i hovedsak over periode på fire år (2018-2021). I tillegg inneholder planen en langsiktig del på opptil 12 år. Den kortsiktige delen skal være ei prioritert liste over anlegg som skal bygges og/eller rehabiliteres eller aktivitetstiltak som skal gjennomføres de kommende fire år. Den langsiktige delens tidsperspektiv er 10-12 år, og omhandler overordna målsetting og utvikling. Tiltak i denne delen føres opp i uprioritert rekkefølge.

Rullering er i denne forbindelse mindre vesentlige endringer av handlingsprogrammet. Departementet aksepterer at den politiske behandlingen delegeres til underutvalg under kommunestyret så lenge rulleringa kun medfører endringer på prioriteringslista av allerede oppsatte anlegg (og ikke vesentlige endringer for øvrig). Nye nærmiljøanlegg kan tas inn i en slik rullering, såfremt de samsvarer med planenes mål og strategivalg. Det samme gjelder ordinære anlegg fra den langsiktige uprioriterte lista.

Revidering er en fullstendig saksbehandling etter plan - og bygningslovens § 3-1, med sluttbehandling i kommunestyret. Vesentlige endringer av planen skal behandles på samme måte som revidering av planen (for eksempel at helt nye større anlegg, eller mindre anlegg som ikke er i samsvar med planens målsettinger, tas inn).

3.3 Samordning med øvrig kommunalt planarbeid

Det er viktig at målene i den overordna kommuneplanen gjenspeiles i prosessen fram mot utvikling av en egen kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Det bør være et mål at de arealbehov for idrettsformål, friluftsformål og nærmiljøanlegg som dokumenteres gjennom arbeidet med denne planen, i tilstrekkelig grad innarbeides i kommuneplanens arealdel gjennom rullering og revisjon. Der det foreligger andre plandokumenter (reguleringsplaner mv.) er det nødvendig med en gjennomgang for å sikre at målene for Kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet samsvarer med øvrige mål og planvedtak i kommunen.

3.4 Medvirkning

Plan- og bygningslovens § 5-1 fastslår at kommunen skal legge til rette for medvirkning i planprosessen. Til grunn for dette ligger to hovedhensyn – deltakelse og demokrati, samt bedre resultat av planlegginga.

Innledninga til kapittel 2 beskriver hvordan lag og foreninger har blitt gitt mulighet for medvirkning i planprosessen. Erfaringene fra medvirkningsprosessen viser at flere deltar ved å besvare spørsmål på utsendte skjema enn ved direkte deltakelse på medvirkningsmøte. Utfordringa for de planansvarlige i Gratangen kommune er å finne fram til den arbeidsformen som sikrer størst mulig engasjement og medvirkning, samtidig som ambisjonsnivået tilpasses kommunens ressurser og hva som er realistisk å gjennomføre.

4 MÅLSETTING

4.1 Statlige føringer

Staten har som overordnet mål å legge til rette for at flest mulig skal kunne utøve idrett og fysisk aktivitet. Gjennom idrettspolitikken har staten et særlig ansvar for barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive.

Det er et nasjonalt politisk mål at alle skal ha mulighet å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig. Friluftsloven skal verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennheten fri rett til ferdsel og opphold i naturen.

Kulturloven §4 sier følgende: «Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.»

Folkehelseloven § 4 sier følgende: «Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.»

§ 5 sier følgende «Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som kan virke inn på dette. (...) Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold.»

4.2 Andre føringer

I tillegg til de føringer som er nevnt over, skal disse føringene danne grunnlaget for kommunens arbeid med idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

- Plan- og bygningsloven
- Bestemmelse om tilskudd til anlegg og fysisk aktivitet
- Stortingsmeldinger
- Rikspolitiske føringer
- Veileder for kommunale frisklivssentraler

4.2.1 Føringer fra Troms fylkes kommune

Hovedmålet for Troms fylkeskommune er at trygge og inkluderende oppvekst- og levekår skal bidra til god helse og utjevning av sosiale forskjeller.

De regionale strategier for folkehelse er:

- Ivareta folkehelse i areal- og samfunnsplanlegging i alle sektorer lokalt og regionalt.
- Videreutvikle et godt kunnskapsgrunnlag for det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet.
- Videreutvikle samarbeidet mellom sektorer, lokale og regionale aktører og nasjonale myndigheter om folkehelse.
- Tilrettelegge for helsefremmende, trygge og inkluderende arenaer innenfor alle sektorer.
- Tilrettelegge for lavterskeltiltak innenfor ulike sektorer. Fysisk tilrettelegging for fysisk aktivitet.

4.2.2 De arealpolitiske retningslinjene er:

- Enkel tilgang for alle til natur- og friluftsområder og gode møteplasser for fysisk aktivitet og sosialt fellesskap vektlegges.
- Byer og tettsteder i Troms skal ha gode miljøkvaliteter, universell utforming, sammenhengende grønnstruktur og sammenhengende hovednett for gående og syklende.

4.2.3 Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk har følgende mål:

- Om friluftsliv: Alle i Troms skal ha mulighet og kunnskap til å drive friluftsliv som positiv aktivitet for helse og trivsel.
- Friluftslivsområder: Attraktive og varierte områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at de blir ivaretatt for framtidige friluftslivsaktiviteter i Troms.
- Fysisk tilrettelegging for friluftsliv: I Troms skal det være varierte og tilrettelagte friluftslivsområder for ferdsel og opphold nær der folk bor.
- Friluftslivsaktiviteter: Innbyggerne i Troms skal ha mulighet til å utøve friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers.

- Friluftslivsopplevelser i Troms (natur- og kulturminneopplevelser): I Troms skal unik natur og spennende kulturminner motivere både innbyggere og tilreisende til friluftsliv.

4.3 Gratangen kommunes målsetting

Det offentlige er først og fremst en tilrettelegger for at lag og foreninger skal kunne gi et godt og variert tilbud til sine medlemmer. Gratangen kommune består av flere sektorer og avdelinger som i hele eller deler av sin virksomhet kommer i berøring med tema fra denne planen. I tillegg spiller eksterne offentlige organer også en rolle. Lag og foreninger og den dugnadsinnsats som de legger ned har en avgjørende betydning for om planens målsettinger skal oppnås.

Visjonen for folkehelsearbeidet i Gratangen er:

Gratangen kommune skal legge til rette for trivsel og gode levekår for alle grupper av befolkningen i kommunen.

Kommunens slagord er: *Gratangen kommune – et sted å bli glad i*

4.3.1 Kommunale aktører

- Barnehager
  - Gi hvert enkelt barn opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
- Folkehelsekoordinator
  - Koordineringsansvar for folkehelsetiltak. Delansvarlig for tilrettelegging av turløyper.
- Frisklivssentralen
  Kommunalt kompetansesenter for veiledning og oppfølging innenfor helseatferdsområdene fysisk aktivitet, kosthold og tobakk. Ressurs og kontaktpunkt for helsefremmende tiltak i kommunen
- Ungdomsstua
  - Tilbyr fysisk aktivitet på fritida som en del av sin aktivitet.
- Frivilligsentralen
  - Pådriver, igangsetter og støttespiller for den lokale frivillige innsatsen.
- Fysioterapitjenesten
  - Drive helsefremmende og forebyggende arbeid. Rehabilitering og habilitering. Gjøre tilpasninger og tilrettelegginger av omgivelsene ved behov. Bidra med rådgivning og veiledning.
- Grunnskoler
  - Medvirke til at elevene opplever glede, inspirasjon og selvforståelse ved å være i bevegelse og samhandling med andre gjennom faget Kroppsøving og FYSAK. Medvirke til å gi innsikt i og evne til å reflektere kritisk rundt mat og måltid gjennom faget Mat og Helse. H
- Helsestasjonen
  - Fremme god psykisk og fysisk helse blant barn og unge.
- Kulturkontoret
  - Fagansvar for kulturspørsmål. Saksbehandler for tilskuddssøknader. Veileder for organisasjoner og privatpersoner. Delansvarlig for tilrettelegging av turløyper.

- Legetjenesten
    - Arbeider individrettet med kostholdsveiledning og røykekutt, samt motiverende arbeid i forhold til fysisk aktivitet. Henvisning til frisklivsresept med veiledning i forhold til kost, fysisk aktivitet og røykeslutt.
- Gratangsheimen
    - Opprettholde beboernes funksjonsnivå lengst mulig. Tilby rehabilitering og tilbud til dagpasienter.
- Teknisk sektor
    - Fagansvar for arealplanlegging og – disponering. Ansvar for kommunale bygg og anlegg. Saksbehandler for byggesøknader.
    - Fagansvar for jord-, skog-, fiske- og utmarksspørsmål. Saksbehandler for søknad om motorferdsel.

4.3.2 Eksterne aktører

- Fylkesmannen
    - Samordningsinstans for statlige regionale etater. Høringspart. Bidra til å iverksette nasjonal politikk på folkehelseområdet og være pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid.
- Helse- og omsorgsdepartementet
    - Har det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av bl.a. bosted og økonomi.
- Troms fylkeskommune
    - Tilskudd til friluftstiltak og skilting og merking av turløyper, spillemidler Understøtter kommunens folkehelsearbeid.
- Midtre Hålogaland friluftsråd
    - Medlemskommunenes kompetanseorgan innen friluftsliv og naturopplevelser. Utfører enkelte fellesoppgaver for medlemskommunene og bidrar til å øke samhandlinga i regionen.
- Lag og foreninger
    - Tilby møtesteder og aktiviteter som fremmer medlemmenes trivsel og helse, og bidrar til et levende lokalmiljø. Kulturdepartementet Forvalter bl.a. spillemidlene.

5 VIRKEMIDLER

Gratangen kommune har ulike virkemidler for å følge opp målsettinger for fysisk aktivitet og friskliv, og for å stimulere og styre utbygging av områder for idrett og friluftsliv i den retninga de oppsatte målene. I tillegg til de kommunale virkemidlene forvalter Troms fylkeskommune regionale og statlige tilskuddsmidler.

5.1 Sikring av arealer

Gratangen kommune skal i sin planlegging sikre arealer og områder for friluftsliv, idrett og lek gjennom å ta hensyn til disse behovene i kommuneplanens arealdel. Det skal også sikres atkomst til denne type områder. Arealplanen er juridisk bindende for arealbruken i kommunen. En rekke lover kommer til anvendelse i denne sammenhengen, deriblant friluftsloven, naturvernloven, skogbruksloven og motorferdselloven. Disse omtaler bruk og vern av områder, og må tas hensyn til i all planlegging. Det kan søkes om statlig tilskudd til sikring av friluftsområder for allmennheten.

5.2 Kompetanse

Gratangen kommune skal bistå lag og foreninger og privatpersoner med råd og veiledning i forhold til:

- planlegging og dimensjonering av anlegg for idrett, fysisk aktivitet, lek og friluftsliv.
- søkeprosessen for offentlige tilskuddsordninger, herunder utformet årlig søkekalender og avholde fagdag om ulike tilskuddsordninger.

Nord-Hålogaland Midtre Hålogaland friluftsråd er Gratangen kommunes kompetanseorgan innen friluftsliv, og har et særskilt veiledningsansvar innen friluftsområdet.

5.3 Økonomiske virkemidler

- Driftstilskudd til lag og foreninger
    - Ordningen med driftstilskudd til lag og foreninger skal gjenspeile aktiviteten innenfor de ulike kategoriene sammenliknet med hverandre
- Tilskudd til anleggsutbygging
    - Det kan tildeles kommunale tilskudd til anlegg som er innvilget spillemidler etter følgende regler:
        - Det kan ytes tilskudd inntil 10 % av total godkjent anleggskostnad, maksimalt inntil 100.000,-.
        - Eventuelle tilskudd ytes etter årlig rullering, der anlegg prioritert som nummer 1 i hver kategori ytes tilskudd.
        - Frist for søknad om kommunale midler settes til 1. mai hvert år.
        - Tildeling av tilskudd vedtas endelig i Kommunestyrets budsjettvedtak, etter innstilling fra Hovedutvalg for Oppvekst og kultur.
        - Tilskuddsordninga kan ikke kombineres med andre kommunale tilskuddsordninger.
        - Summen av offentlige tilskudd kan ikke overstige summen av kontantutgifter i prosjektet.

- Gratis treningstid i kommunale bygg
    - Gratangen kommune skal tilrettelegge for at den enkelte kan ta grep om egen helse gjennom å tilby lokaler tilrettelagt for egenaktivitet, uorganisert gruppetrening og

trening med instruktør. Gratangen kommune skal opprettholde sitt tilbud om gratis treningstid for lag og foreninger og andre sammenslutninger som ønsker å benytte kommunale bygg og anlegg på ettermiddags- og kveldstid, samt helg.

- Kommunale stillinger og tiltaksmidler
  - Gratangen kommune har flere stillinger som i deler av sitt arbeid har ansvar for tiltak som skal bidra til å oppnå målene i denne planen, jfr. kap 4.1.

5.4 Regionale og statlige virkemidler

Troms fylkeskommune forvalter egne tilskuddsordninger og statlige tilskuddsordninger som f.eks. tilskudd til friluftsaktivitet, tilskudd til fysisk tilrettelegging for friluftsliv i nærmiljøet, tilskudd til fysisk tilrettelegging for friluftsliv i nærmiljøet, tilskudd til statlig sikring og tilskudd til fysisk tilrettelegging i statlig sikrede områder. Troms fylkeskommune kan også kontaktes for mer info om ordningene.

5.5 Informasjonsarbeid

Gratangen kommune skal aktivt synliggjøre og markedsføre aktivitetstilbud, leke- og idrettsanlegg og tur- og fritidsområder, samt kostholds- og røykesluttilbud. Informasjonsarbeidet skal gjøres i samarbeid med lag og foreninger, organisasjoner, privatpersoner og andre som står ansvarlige for tilbudene.

6 Resultatvurdering av forrige plan

De nedfelte målsettingene har vært lagt til grunn for saksbehandling i saker som hører til under fagområdene i planen. Kommunedelplanen har, særlig de første årene, i stor grad vært i bruk som et aktivt styringsverktøy.

I planperioden har det i tillegg vært søkt om eksterne midler både til drift og utvikling av skilting og merking av turløyper og premier til trimpostkassekonkurransen. Kommunen har mottatt tilskuddsmidler til skilting av 16 turruter.

6.1 Anleggsutbygging

Det har vært liten aktivitet når det gjelder utbygging av nye anlegg i de siste årene, og aktiviteten er fortsatt lav. I planperioden er det en viktig oppgave å stimulere til planlegging av nye anlegg, og utviklings- og/eller rehabiliteringsplaner for eksisterende anlegg.

Både barnehagene og grunnskolen har i hele planperioden hatt fokus på betydningen av fysisk aktivitet og sunt kosthold, og har erfart at dette er viktig for deres målgruppe. Fortsatt fokus på dette anses som viktig også i neste planperiode.

7 KART OG OVERSIKTER

7.1 Kartlagte turruter

Område	Stier/ Turmål		Gradering	Km	Løypelag
	Norsk	Samisk			
Hilleshamn-Tjuvskjær-Foldvik	Hilleshamnvatnet	Hilssájávri	Blå	3,5	Hilleshamn bygdelag
	Foldvikvatnet	Girkojávri	Blå	6,0	UL Astøingen
	Eidevatnet	Áidejávri	Blå	6,0	Dudalens venner
Sortebekk-Laberg	Botnvatnet		Blå	4,0	Laberg grendelag
	Labergdalen	Gálavuopmi			Labergdalen veilag
	Lysløype				Gratangen idrettslag
Straumsnes-Sandnes-Elvenes					
	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5km fra Øse, 2,5 km Dole-mittveien.	Gratangen JFF
Fjordbotn-Moan-Fjordbotnmark	Fjordbotneidet	Jalgesáidi	Rød	10,2 3,0 km fra hotellet	Fjordbotn-Moan grunneierlag
	Årsteinhornet		Svart	7,0 km	
	Ressmålsberget		Grønn	2 - 3 km	
	Ileveien		Grønn	2,4 km	Elvenes utmarkslag
	Meelvfossen		Grønn	1,0 km	
	Gamle Rv 50		Blå	5,0	Gratangen kommune
	Lysløype		Grønn	1,0-5,0	
Fjellhøgda-Holtås-Kvernmo	Snolke	Snulkie	Blå	3,0 km	Gratangen JFF
	Bjørnarvatnet		Grønn	2,0 km	LHL Gratangen
	Lysløype		Blå		
	Lortvatnet-Stormyra	Boksajeaggi	Blå		
	Gratangsfjellet				Utfartsparkering
Øse	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5,0 evt. 2,5 km	Gratangen JFF
	Labergdalen		Blå		Laberg grendelag
	Øse				Utfartssted parkering
Åkenes-Årstein	Skiftegammen		Blå	5,5 km	UL Idun
	Kåta		Grønn	2,0 km	
	Kråholla		Rød	3,2 km Rundtur: 9,0 km	Åkenes tur og grunneierlag
	Hammar'n		Grønn	2,0 km	UL Idun
	Årsteinhornet		Svart	5 – 6 km	UL Idun
	Lysløype				UL Idun
Hesjeberg-Skifte	Rennelvvatnet		Rød	7,0 km	Hesjeberg utmarkslag
	Skiftegammen		Grønn	2,0 km	Hesjeberg utmarkslag
Myrlandshaugen - Grøsnes	Blåfjellet m Vetten		Rød	5,2 km	UL Idyl
	Kyststi		Grønn		
Løvdal- Selnes	Belnesvatnet		Blå	3,0 km	UL Nordlys
	Lysløype				UL Nordlys

Den enkelte løype er beskrevet i statusrapporten med kart og beskrivelse. De ruter som mangler bør beskrives i neste omgang.

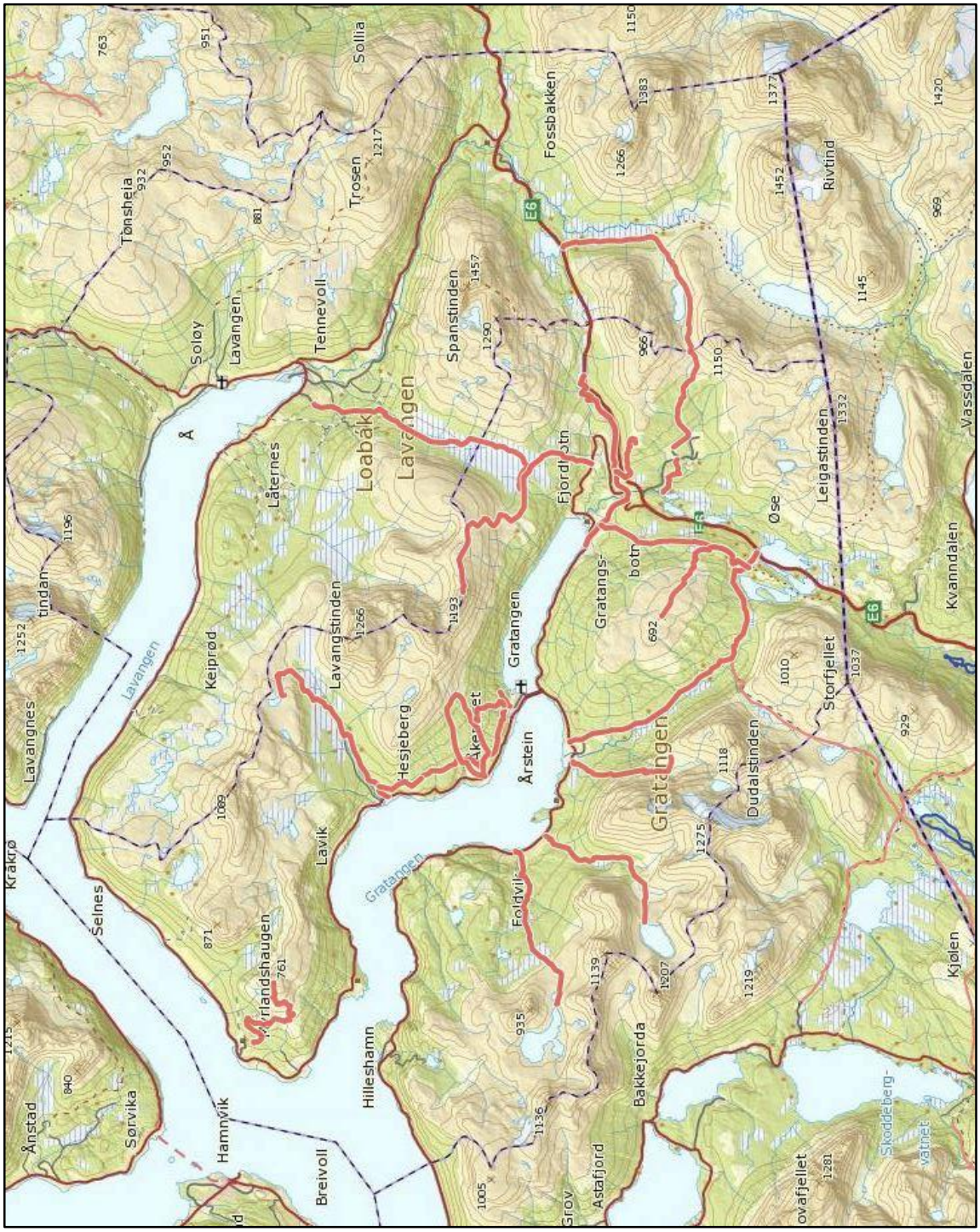

7.2 Kartlagte friluftsområder

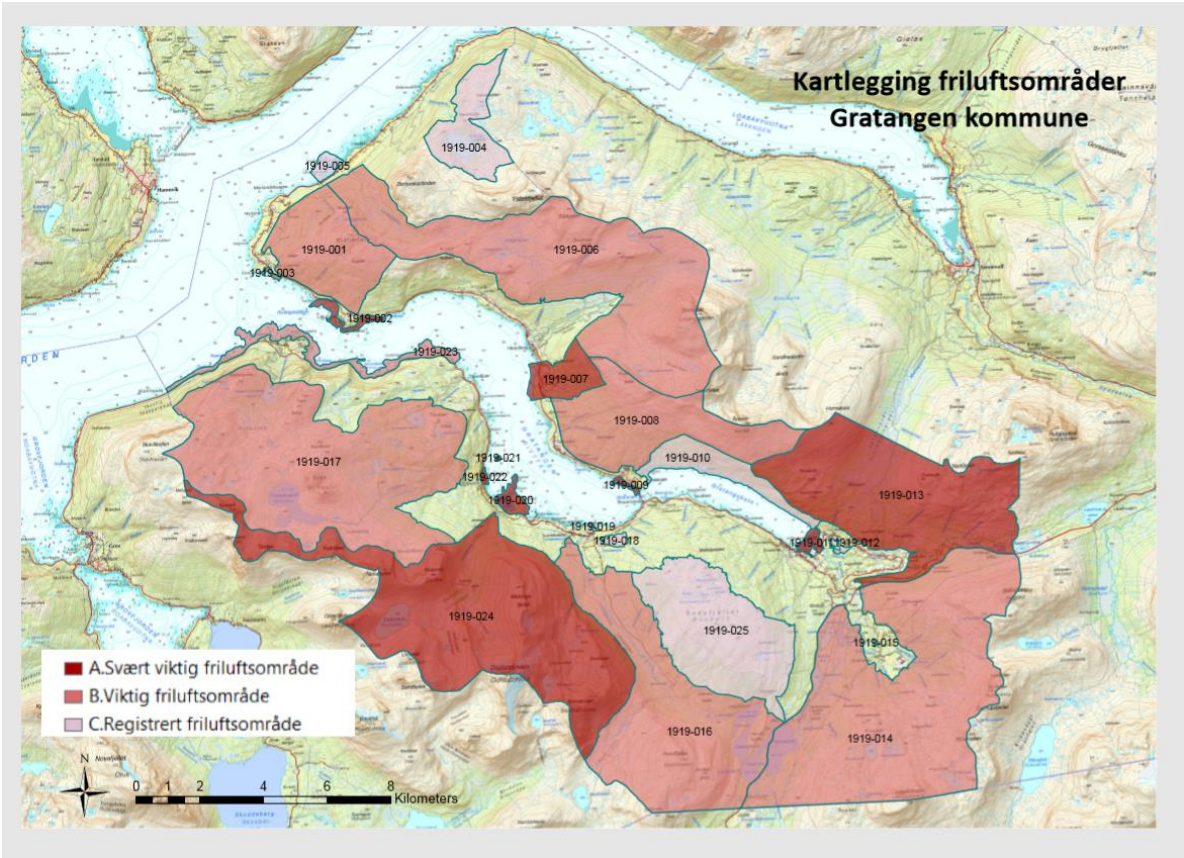

8 Situasjonsbeskrivelse

8.1 Aktivitetsoversikt

Til sammen er det registrert 15 ulike lag og foreninger i Gratangen. Herunder kommer blant annet den lokale jeger- og fiskerforeningene, grunneierlag og ungdomslag. I tillegg kommer andre overbyggingsorganisasjoner. I tillegg er det flere uformelle sammenslutninger og ildsjeler som organiserer ulike former for fysisk aktivitet og trening.

I tillegg til organisert og registrert aktivitet i lag og foreninger kommer egenaktivitet blant befolkningen i Gratangen. Denne er det naturlig nok vanskelig å kartlegge omfanget av uten organisatorisk tilhørighet, men registreringa som gjøres gjennom trimpostkasseprosjektet sammen med andre holdepunkter gir grunn til å anta at denne aktiviteten er relativt høy i vår kommune.

Tabellen i kap. 10 (s.19) viser en oversikt over anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet i Gratangen kommune. Registreringene gjøres av den enkelte kommune, basert på spillemiddelsøknader, og inngår i Kulturdepartementets register for idrettsanlegg og spillemiddelsøknader (www.idrettsanlegg.no).

8.2 Statistisk grunnlag

Folkehelseinstituttet har utviklet en folkehelseprofil for den enkelte kommune som forteller noe om helsetilstanden i befolkningen sammenlignet med Troms fylke og landet som helhet, og faktorer som påvirker denne. Statistikken er fra siste tilgjengelige periode pr. oktober 2016.

Hovedutfordring Gratangen kommune:

Befolkningsutvikling:	**Tiltak**
Innbyggertallet går ned over tid. Det blir flere eldre i befolkningen og færre barn og unge.	**Tjenestetilbudet må tilpasses endring i befolkningen. Satsing på næringsutvikling og boligbygging for å rekruttere ungdommer i fertil alder til kommunen.** **Viktig med møteplasser for å skape trivsel og tilhørighet.**

Livsstil sykdommer:	**Tiltak**
Gratangen kommune ligger over lands-gjennom snittet på en del livsstilssykdommer som diabetes, overvekt, hjerte og kar og kols.	**Satsing på forebyggende helsearbeid og veiledning med fokus på trening og kostveiledning. Samarbeid med frivillig sektor for å gi økt tilbud til innbyggerne.**

Levekår:	**Konsekvens/Tiltak**
Gjennomsnitt inntekt i Gratangen ligger lavt. Noe som kan bety flere fattige familier og barn som lever under fattigdomsgrense. Lavt inntektsnivå kan også være en konsekvens av høy andel uføre i kommunen. Begrenset arbeidsmarked i tillegg til sykdom kan være en årsak til høy andel uføre i befolkningen. Flere arbeider også i lavinntektsyrker innen oppdrett, slakteri.	**Sosiale forskjeller opprettholdes. Lav utdanningsnivå og lave inntekter er også en medvirkende årsak til helseforskjeller i Norge.** **Arbeidsmarkedet består av få arbeidsmuligheter for personer med høyere utdanning. Bedre mulighet for pendling til Narvik med ny Hålogalandsbru kan utvide arbeidsmarkedet for bosatte i Gratangen**

9 ANALYSE AV BEHOV FOR AKTIVITET OG ANLEGG

Gratangen ligger over landsgjennomsnittet i antall uføretrygdede. Andel uføretrygdede i yrkesaktiv alder er på 19,7 % av befolkningen, mens gjennomsnitt i Troms er på 11,8%. I aldersgruppe 18-44 år er det 5,2% uføretrygdede, mens det på landsbasis er 2,5%. Kommunen ligger også høyt på antall sosialstønadsmottakere med 8,8 %, mens snittet for Troms er på 3.8%.

Barn av enslige forsørgere er høyere enn landsgjennomsnittet. 25.4 % i Gratangen, 22% i Troms og 15% på landsbasis. Flere eneforsørgere og husholdninger av personer som bor alene kan være en medvirkende årsak til at flere barn lever i familier med lav inntekt. Gratangen kommune har i følger folkehelseprofilen flere med psykiske lidelser enn landsgjennomsnittet.

Nasjonale tall viser at kun én av tre av den voksne befolkningen har et aktivitetsnivå som er innenfor anbefalingene. Barn under 9 år er i mye aktivitet, men det er en betydelig nedgang i aktivitetsnivået frem til tilsvarende undersøkelser gjort ved 15-årsalderen.
I aldersgruppen 16-79 år er det blitt mer vanlig å trene og mosjonere de siste årene. Innvandrere fra EU, USA og Canada har et treningsmønster som ligner resten av den norske befolkningen, mens innvandrere fra Asia, Afrika og Latin-Amerika har størst prosentandel inaktive.
Fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og utvikling hos barn og unge. Faglige anbefalinger for barn og unge er minst 60 minutter daglig fysisk aktivitet fra moderat til intensiv aktivitet. For voksne gjelder anbefalingen om minst 150 minutter ukentlig fysisk aktivitet med moderat intensitet eller 75 minutter med høy intensitet. Anbefalingene omfatter også å redusere stillesitting for alle aldersgrupper.

Fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og er et viktig og veldokumentert virkemiddel i forebygging og behandling av over 30 ulike diagnoser og tilstander. Det foreligger overbevisende dokumentasjon om en rekke helsegevinster ved regelmessig fysisk aktivitet i alle aldersgrupper.

9.1 Aktivitetstilbud

Regelmessig og variert fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og optimal utvikling av muskelstyrke, beinstyrke, kondisjon og motoriske ferdigheter hos barn og unge. Kroppsbevissthet og fysisk mestring er med på å utvikle et positivt selvbilde, og legger grunnlag for bevegelsesglede og gode aktivitetsvaner. Gratangen kommune har fått tilskudd til innkjøp av utstyr til idretts- og fritidsaktiviteter som kan lånes ut til barn og unge. Utstyrer er fordelt til begge skolene, som organiserer utlån.

9.2 Anleggsbehov

Antall søknader per år i siste planperiode har vært relativt stabilt. Anleggsutbygginga har vært gjort i regi av både Gratangen kommune og lag og foreninger. I 2017 har kommunen mottatt søknad fra Nattmålslettveien Skogeierforening. Utover dette foreligger det ingen søknader eller informasjon om planlagte anlegg fra lag og foreninger.

De kommunale barnehagene har uteområder som gir rom for varierte aktiviteter. Det er behov for oppgraderinger av barnehagenes uteanlegg i den kommende planperioden, og det er igangsatt et

forprosjekt for samlokalisert barnehage/skole i Gratangsbotn. Gratangsbotn skole har meldt inn behov for oppgradering av sitt uteområde. Når det gjelder basseng blir kravet til svømmeopplæring i grunnskolen dekket gjennom leie av svømmehalltid i Bjerkvik og/eller Lavangen. Det er i 2017 utarbeidet en rapport for ulike alternativer løsninger for nytt/rehabilitert svømmebasseng i Gratangen.

Gratangen kommune har innendørs kunstgressbane for fotball.

Søknader om spillemidler prioriteres i to grupper: nærmiljøanlegg og ordinære anlegg (nybygg og rehabilitering). Friluftsanlegg er prioritert på tilsvarende måte som spillemiddelanlegg, men på egen liste. Det vil være aktuelt for enkelte anlegg å kunne søke om tilskudd fra en annen ordning enn der de i utgangspunktet er prioritert, ved å gjøre ei omgruppering- og prioritering ved den årlige rulleringa.

Den årlige rulleringa av planen skal ta hensyn til anleggenes status, slik at godkjente søknader for ferdige planlagte anlegg vil rykke foran ikke godkjente søknader. Finansieringa i tabellen tar utgangspunkt i den foreslåtte finansieringsplanen til søkeren, ikke den endelige offentlige bevilgninga. Tabellens finansieringskolonne er altså ikke bindende for Gratangen kommune.

10 Anleggsoversikt

Oversikten under viser anleggsstatus pr. 1.12.2017

10.1 Kommuneanlegg

1	Svømmehall Nord Gratangen	Stengt
2	Gymsal, Gratangsbotn Skole, garderobe m.m	Bør oppgraderes
3	Gymsal Nord-Gratangen Skole	Stengt
4	Trimrom/Helsestudio Gratangsbotn	Utbedret
5	Friidrettsanlegg Stadion	Bør oppgraderes
6	Tennisbane Grus Stadion	Bør oppgraderes
7	Lysløype Kvernmo	Bør oppgraderes
8	Lysløype Laberg	Bør oppgraderes
9	Lysløype Årstein	Bør oppgraderes
10	Lysløype Løvdal	Bør oppgraderes
11	Skytebane Grøsnes	Stengt
12	Lager/Kiosk Stadion	Bør oppgraderes
13	O-kart (hele kommunen, Nord-Gratangen har et gammelt o-kart)	Bør oppgraderes
14	Fotballøkke Gress Årstein	Nedlagt
15	Treningsfeltet Gress Stadion	I bruk
16	Klubbhus Stadion	I bruk
17	Krafthallen med varmebu/lager/toalett	I bruk
18	Alpinanlegg Øse	Delvis i bruk, bør oppgraderes
19	Fotballbane Gress Stadion (107x68)	I bruk
20	Fotballbane Gress Stadion (104x64)	Bør oppgraderes
21	Gratangen jeger og fisk, foreningshus	Oppgraderes
21	O-kart Dolomitten	Realisert

10.2 Nærmiljøanlegg

1	Skiløype ved Gratangsbotn skole	Skal oppgraderes
2	idrettsplass Gratangsbotn skole	Bør oppgraderes
3	idrettsplass Montessoriskolen	Bør oppgraderes
4	Ballbinge Årstein	Realisert/vedlikehold
5	Ballbinge Hesjeberg	Realisert
6	Ballbinge Grøsnes	Realisert
7	Foldvikøya – badeplass	Bør oppgraderes
8	Morgan Skip – Grøsnes (strandsone)	Bør oppgraderes

10.3 Statlig sikring av friluftsområde

Gratangen kommune deltok i 2014 i et prosjekt med Troms fylkeskommune med kartlegging av friluftsområder i kommunen. Dette er områder som bør vurderes statlig sikret.

- FOLDVIKØYA-BADEPLASS
- BADETRAND ÅRSTEIN
- ELVENES VÅTMARKOMRÅDE
- FINNESLETTA-NATURMANGFOLD

11 ANLEGGSOVERSIKT/KART

OK	**1**	Gratangen Alpinanlegg	7615248.963	606984.373
OK	**2**	Gratangen Stadion	7619745.954	608755.207
OK	**3**	Gratangsbotn skole	7620217.308	609284.464
OK	**4**	Løvdal Lysløype	7633010.798	595827.510
OK	**5**	Nord Gratangen Skole	7627228.713	594188.102
OK	**6**	Årstein Lysløype	7622481.794	602864.479
	7	*Dolomitten O-kart*		
OK	**8**	Kvernmo Lysløype	7616407.568	610727.307
OK	**9**	Årstein ballbinge	7622293.386	602911.717
OK	**10**	Gratangen Rullebrettpark	7619842.262	608844.002
OK	**11**	Hesjeberg ballbinge	7626544.362	599826.698
	12	*Dudalen gapahuk*		
OK	**13**	Gratangsbotn Nærmiljøanlegg	7620153.646	609327.341
OK	**14**	Myrlandshaugen/Grøsnes ballbinge	7629407.579	591138.818
OK	**15**	Gratangen JFF Klubbhus	7619941.354	609042.921
	16	*Laberg Tursti*		
	17	*Kursvannet Turområde*		
OK	**18**	Astøingen UL	7622066.193	598345.028
OK	**19**	Laberg Lysløype	7619657.323	601224.454

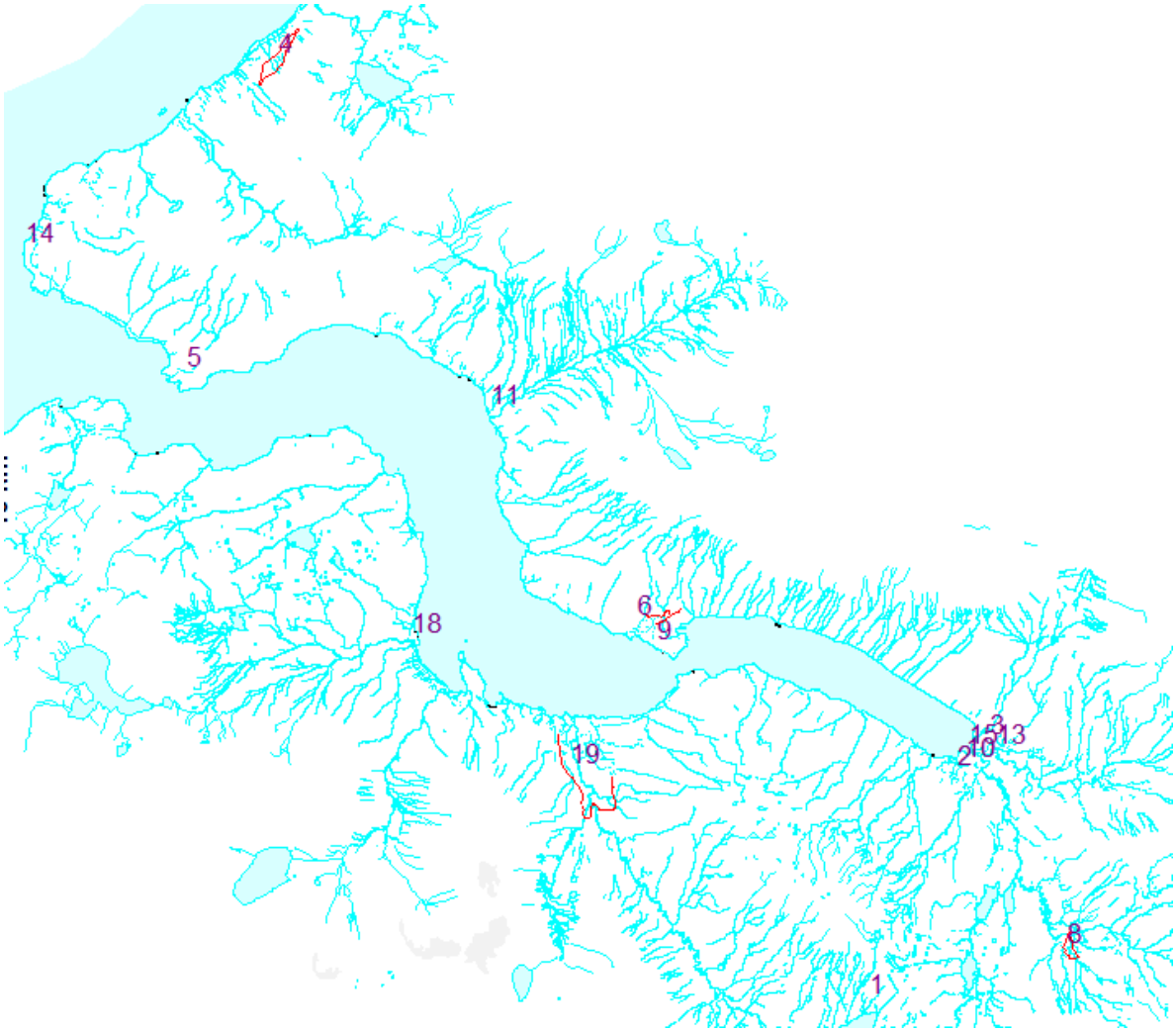
4
14
5
11
18
6
9
19
2
10
13
8
1

Gratangen kommune

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Handlingsprogram 2018-2021

1.1 Prioritert handlingsplan for aktivitetstiltak (4 år)

NR	NAVN	STATUS	KOSTNAD
1	Motorcrossbane, Langmyra	Utredes	Ikke prissatt
2	Aktivitetspark, Årstein sentrum	Planlegges	Ikke prissatt
3	Turkartpakke i Midtre Hålogaland	Planlegges	25 000 (egenandel)
4	Skilte turstier og infoskilt kulturminner	Planlegges	Ikke prissatt

1.2 Handlingsplan over aktivitetstiltak fra lag og organisasjoner (4 år)

NR	NAVN	STATUS	KOSTNAD
1	Oppgradering Nattmålsslettveien	Søknad	Kr 475 000,-
2	Gapahuk Litjesletta	Søknad	Kr 110 000,-

1.3 Uprioritert handlingsplan over aktivitetstiltak (10 – 12 år)

NR	NAVN	STATUS	KOSTNAD
1	Foldvikøya - badeplass	Statlig sikres	
2	Årstein - badeplass	Statlig sikres	
3	Elvenes våtmarksområde	Statlig sikres	
4	Finnesletta (naturmangfold)	Statlig sikres	

Gratangen kommune
postmottak@gratangen.kommune.no

31. januar 2018

Dette brevet sendes på vegne av: *Harstad Turlag, Troms Turlag, NJFF-Troms, Naturvernforbundet Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Fylkeskystlag, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening*

Høringsuttalelse til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018 – 2021 i Gratangen kommune, samt temaplan for turstier og turløyper

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Gratangen kommune har kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018 – 2021 til høring. Vi er også kjent med at det samtidig er høring av «*Temaplan for turstier og turløyper*» med bakgrunnsdokumentet «*Stier og løyper i Gratangen Statusrapport*». Vi har samarbeidet med en rekke frivillige natur- og friluftsorganisasjoner for å koordinere innspill til saken. FNF Troms ønsker å komme med følgende innspill:

FNF Troms synes i all hovedsak kommunedelplanen virker god gjennomarbeidet og fremhever stor bevissthet om viktigheten av friluftsliv. Vi er særlig imponert over temaplanen for turstier og turløyper, og vil berømme Gratangen for dette arbeidet. Planen har mange momenter for å sikre et aktivt, attraktivt og helsefremmende Gratangen. Noen betraktninger ønsker vi likevel å dele.

Planens navn
FNF Troms synes det er positivt at friluftsliv er inkludert i navnet på planen.

4.3 Gratangen kommunes målsetning
Kommunen har en god målsetning om å legge til rette for trivsel og gode levevilkår for alle grupper av befolkning. Det er positivt at Gratangen trekker fram viktigheten av frivilligheten og at det offentlige må støtte opp om dette. Det skrives blant annet: «*Det offentlige er først og fremst en tilrettelegger for at lag og foreninger skal kunne gi et godt og variert tilbud til sine medlemmer.*» FNF bekrefter at frivilligheten er avhengig av gode rammevilkår og tilrettelegging fra kommunen, samt at gjensidig samarbeid er avgjørende. Vi spesifiserer også at mange lag og foreninger bidrar til gode opplevelser til allmennheten langt utover sin egne medlemsmasse. Mye av tilretteleggingen og aktivitetene de tilbyr når bredt.

5.3 Økonomiske virkemidler
FNF Troms finner det gledelig at Gratangen fremmer en ordning med driftstilskudd for lag og foreninger. Dette er kjærkomment for mange og sikrer langt bedre forutsigbarhet, kontinuitet og aktivitet. Det frigjør ressurser fra mange små søknader til å kunne skape mer aktivitet og naturglede. Vi støtter fullt opp om videre muligheter for dette.

Forum for
natur og friluftsliv
Troms

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
troms@fnf-nett.no / 4141 7339
www.fnf-nett.no/troms
Ogr.nr.: 996 197 786

6.1 Anleggsutbygging
FNF Troms synes det positivt at Gratangen har hatt et stort fokus på skilting og merking av turløyper, samt turkassetrim i forrige periode. Sammen med fokuset på betydningen av fysisk aktivitet og kosthold i barnehage og grunnskole, mener vi dette bør videreføres.

8.1 Aktivitetsoversikt
Gratangen har imponerende mange frivillige lag og foreninger og et aktivt miljø. I aktivitetsoversikten står det «*Til sammen er det registrert ulike lag og foreninger i Gratangen*». Her antar vi at selve antallet har falt ut av teksten, da det sist i bakgrunnsdokumentet står oppramset en oversikt over alle frivillige lag og foreninger med kontaktinfo. Det er positivt at den egenorganiserte aktiviteten oppleves som høy i Gratangen, og at resultatet av skilting og merking synes å ha hatt en reell effekt i denne sammenheng.

8.2 Statistisk grunnlag
Kommunen skriver at de har utfordringer knyttet til livsstilsykdommer. Det er positivt at forebyggende arbeid og samarbeid med frivillig sektor trekkes fram i denne sammenheng. FNF oppfordrer til at friluftsliv løftes fram som en vesentlig satsing i det forebyggende folkehelsearbeidet. Friluftsliv er en foretrukket aktivitet, lavterskel, kostnadseffektivt og sosialt utjevnende. Det bør drøftes hvordan man på best mulig måte kan sette inn målrettet innsats for å nå de inaktive, lite aktive og andre grupper som opplever at dørstokkmila kan bli lang.

9.2 Anleggsbehov
Gode uteområder for barnehager og skoler er avgjørende. FNF Troms synes det er gledelig at planen inkluderer behovene for å oppgradere uteområdene til både skole og barnehager i kommunen. Dette bør ha høy prioritet da tiltaket når bredt og treffer på et tidlig tidspunkt i livet. Satsingen blir ekstra viktig etter Stortingets nylige vedtak om innføring av en time fysisk aktivitet hver dag i grunnskolen. Dette er en seier og gladnyhet for alle barn og unge, og mulighetene knyttet til dette bør innlemmes i kommunedelplanen. Midtre Hålogaland friluftsråd er en naturlig samarbeidspartner på dette feltet.

Spillemidler og anlegg
Gratangen har en stor satsing på stier og turløyper, noe FNF roser. Undersøkelser viser at stier og turveier er den anleggstypen som blir mest brukt. Anlegg for friluftsliv er kostnadseffektive, sosialt utjevnende og når bredt. Vi merker oss også målet om at alle i Gratangen skal ha en turløype maks 500 meter fra der de bor, noe som er i tråd med nasjonale målsetninger. Kommunen bør vurdere behovet for at en fast prosentsats av spillemidlene skal gå til friluftsliv. Minst 10 prosent i løpet av planperioden kan være et mål. Sammen med friluftslivsorganisasjoner, Midtre Hålogaland friluftsråd og andre bør det gjøres en innsats for å få fram behov og søknader til slike anlegg. Vi bør i fellesskap motivere og bidra til gode søknader. FNF Troms anbefaler også at friluftssøknadene havner høyt oppe på lista over prioriterte anlegg. Vi har sett eksempler fra andre kommuner hvor for eksempel kartpakker til noen titalls tusen havner bak storstilte utbygginger i millionklassen. Om prioriteringslista skal følges slavisk, vil det kunne ta mange år før små, effektive tiltak blir realisert. Vi anbefaler at kommunen aktivt løfter opp gode friluftslivsanlegg/-tiltak. Vi minner om at det nå kan søkes om midler til skilting og merking også gjennom spillemiddelordningen. En del større spillemiddelanlegg, som fremmer egenaktivitet for allmennheten, er avhengig av at kommunen selv tar en pådriverrolle. Vi håper og tror at Gratangen vil innfri på dette området.

Orientering, kart og anlegg
FNF Troms ønsker å trekke fram to prosjekter / relevante saksområder fra Troms Orienteringskrets. Det første er prosjektet Trygg i Naturen som dreier seg om å få på plass skole- og nær-orienteringskart til alle skolene i fylket for å bedre opplæringen i bruken av kart og kompass. Samtidig arrangeres det skole-orientering og permanente tur-o-løyper som elevene kan oppsøke når som helst i periodene primo juni til oktober. Nær-o/skole-kart ved skolene kan gjerne inkluderes i liste «10.2 Nærmiljøanlegg», og sees i sammenheng med den planlagte oppgraderingen av skoleområdene.

Det andre saksfeltet er Tur-orientering og stolpejakt, som er permanente poster og stolper i terrenget i perioden juni til oktober. Særlig har lavterskel stolpejakt i nærmiljøet fått meget stor popularitet i det

siste, og motiverer et bredt spekter for å komme seg ut. FNF Troms synes det er gledelig at det under «10.1 Kommuneanlegg» er inkludert to O-kart-prosjekter, blant annet nr. 12 O-Kart. Uten å kjenne detaljene i dette konkrete prosjektet mener vi det vil kunne være et kostnadseffektivt anlegg å realisere, og ber kommunen vurdere om det bør løftes høyere opp på prioriteringslista.

10.3 Statlig sikring av friluftsområder
Det er positivt at Gratangen trekker fram fire områder som er aktuelle for statlig sikring. Statlig sikring er en strålende mulighet til å ivareta pressområder / særlig verdifulle friluftsområder for bolyst, folkehelse og gode naturopplevelser. Det gir også tilgang til en relativt stor tilskuddspott for tilrettelegging og oppgradering av området. Per i dag har Gratangen kommune ingen statlig sikrede områder, mens det finnes 27 i Troms, og ca. 2400 nasjonalt. FNF Troms oppfordrer Gratangen til å sette et konkret mål om å sikre minst et av disse fire friluftsområdene i planperioden. Da vil en få verdifull erfaring, og har mulighet til å følge opp med å sikre flere av de aktuelle etter hvert. FNF Troms anbefaler å sikre områder ved fjorden, samt å tilrettelegge for kyststi ved Årstein, Foldvik og Myrlandshaug.

Universell utforming
FNF Troms mener det er viktig at kommunen har minimum et friluftsområde som er tilgjengelig for alle gjennom universell utforming. Dette er også en av målsetningene i den regionale planen for friluftsliv. Vi ser gjerne at Gratangen også er enda mer offensiv enn dette og ser på muligheter for universell utforming med differensiering knyttet til både aktiviteter og geografi. Det er viktig å planlegge for god framkommelighet og muligheter for parkering ved friluftsområder generelt, samt god brøyting vinterstid.

11 Kart
Her står det at kartene skal legges inn i dokumentene som sendes ut på høring. Det er mulig vi har misforstått, men vi kan ikke finne disse kartene. Så frem det ikke siktes til kartene i sti og løype-temaplanen, som er gode.

«*Temaplan for turstier og turløyper*» og bakgrunnsdokumentet «*Stier og løyper i Gratangen Statusrapport*»
FNF Troms er meget imponert over temaplanen for turstier og turløyper i Gratangen, samt bakgrunnsdokumentet. Dette tar grundig for seg stauts, behov og muligheter knyttet til en rekke aktuelle tema innen friluftslivet som stier, turveier, tilrettelegging, ansvarsfordeling, toalett, universell utforming, parkering, drift m.m. Det er også positivt at bygdenære turruter er prioritert i første fase av prosjektet. Dette virker som et meget godt utgangspunkt og kunnskapsgrunnlag for økt aktivitet og naturglede i Gratangen. Temaplanen bør også brukes aktivt i plansammenheng og når nye arealsaker skal vurderes. I temaplanen står det at «*den enkelte løype er beskrevet i statusrapporten med kart og beskrivelse. De ruter som mangler bør beskrives i neste omgang.*» FNF Troms oppfordrer sterkt til at det settes av midler og ressurser til å fullføre og følge opp dette omfattende og viktige arbeidet. FNF Troms håper at temaplanen kan være til inspirasjon og eksempel for andre kommuner i Troms som ønsker å gå i gang med en plan for turstier og turløyper.

Vi ønsker Gratangen kommune lykke til i arbeidet med å ferdigstille kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, samt temaplanene for stier og turløyper. Vi har tillitt til at natur- og friluftsverdiene blir godt ivaretatt og ser fram til godt samarbeid framover.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator
FNF Troms

Kopi: Fylkesmannen i Troms, Troms Fylkeskommune

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Kulturetaten

Gratangen kommune
Nergårdveien 2

9471 GRATANGEN

Vår ref.:	**Saksbehandler**:	**Arkiv**:	
17/15515-3	Toril Skoglund	C20&30 SAKSARKIV	
Løpenr.:	**Tlf. dir.innvalg**:	**Deres ref.**:	**Dato**:
4696/18	77 78 81 79		30.01.2018

HØRINGSUTTALELSE TIL KOMMUNEDELPLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV 2018 - 2021 OG TEMAPLAN FOR TURSTIER OG TURVEIER 2018 – 2022 – GRATANGEN KOMMUNE

Vi viser til oversendelser datert 14.12.17 og oppdatert versjon av 16.01.18 fra Gratangen kommune angående høring av kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018 – 2021 og Temaplan for turstier og turruter 2018-2022, med høringsfrist 31.01.18. Kulturetaten vil på vegne av Troms fylkeskommune komme med tilbakemeldinger på utkastet.

Formålet med kommunedelplanen er å lage en oversikt over hvilke anlegg og område for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv det er behov for i kommunen. Planen skal inneholde tydelige innsatsområder, mål og tiltak.

Det er positivt og gir helhet at Gratangen kommune ønsker å innarbeide arealbehovet for idrett- og friluftslivsformål i kommuneplanens arealdel. Kommunens friluftslivskartlegging vil være et nyttig hjelpemiddel i det arbeidet.

I avsnitt 5.1 *Sikring av arealer* nevnes det hvordan arealer kan sikres gjennom plan og bygningsloven, som er den mest brukte og vanligste sikringsmåten. I tillegg kan vi opplyse om at det i enkelte tilfeller kan søkes staten om tilskudd for å sikre arealer som friluftslivsområder for allmennheten. I kap 10.3 er det listet opp fire områder som kommunen mener er viktige å sikre, og hvor det bør vurderes statlig sikring. Staten kan bidra til å sikre folk tilgang til friluftslivsområder gjennom kjøp av grunn eller avtaler om bruk og tilrettelegging. Ved søknad om tilskudd til nye områder, har områder som kan brukes av store befolkningsgrupper, for eksempel grønnstruktur i byer og tettsteder og landfaste områder langs sjøen høy prioritet.

I forhold til økonomiske virkemidler i kap 5. ser vi at virkemidler og støtteordninger utenfor kommunal/interkommunal regi ikke er tatt med. Troms fylkeskommune forvalter både egne og statlige tilskuddsordninger som er av stor betydning for tilrettelegging og gjennomføring av fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det kan nevnes spillemiddelordningen, tilskudd til friluftslivsaktivitet, tilskudd til fysisk tilrettelegging for friluftsliv i nærmiljøet, tilskudd til

statlig sikring og tilskudd til fysisk tilrettelegging i statlig sikrede områder. Mer informasjon om ordningene finnes på fylkeskommunens hjemmesider.

Det er positivt at Gratangen kommune har stort fokus på stier og andre turruter som viktig anlegg for fysisk aktivitet og friluftsliv. Kartleggingen av turrutene vil være et viktig supplement til friluftslivskartleggingen. Kartet på side 14 bør få en beskrivelse, gjerne med nummerering på turrutene knyttet opp til oversikten på side 13.

I kap 9. *Analyse av behov for aktivitet og anlegg* konkluderes det med at fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og er et viktig og veldokumentert virkemiddel i forebygging og behandling av sykdommer. En mer detaljert oversikt over aktivitetsbehovet savnes, der man finner sammenhenger mellom hvilke aktivitetstiltak som prioriteres og hva som er behovet. Handlingsprogrammet virker uferdig ved at det ikke har beskrevet innsatsområdene, og mangler målsettinger. Tiltakene er i all hovedsak anleggsrettet, og mangler konkrete aktivitetstiltak innen friluftsliv og fysisk aktivitet.

Innspill til Temaplan for turstier og turveier 2018 - 2022

Det er svært positivt at Gratangen kommune har vedtatt at det skal utarbeides en temaplan for turstier og turveier.

Det nevnes i plandokumentet at temaplanens prioriterte tiltaksdel vil inngå i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Således kan det være en fordel at temaplanen er synkronisert i tid med kommunedelplanen. Kriterier for prioriteringen er nevnt, men vi kan ikke finne noen prioritert tiltaksdel for temaplanen. Drift og vedlikehold for turrutene bør være inkludert i prioritert tiltaksdel.

Det savnes en beskrivelse av kartet på side 8. Hva er det kartet viser?

I Kapitlet om *Løypenett og løypekategorier* bør arbeidet i det nasjonale Turskiltprosjektet og Merkehåndboka nevnes, at det finnes en nasjonal mal for skilting og merking som alle kommuner og organisasjoner bør følge. I tillegg til at krigsminneløypene er turruter som har fått støtte gjennom Turskiltprosjektet, i tillegg til andre turruter i kommunen.

Temaplanen tar opp viktige emner som beskriver godt eksisterende turruter og oppgaver knyttet til forvaltning av turstier og turveier. Slik som vi leser planen mangler det en handlingsdel for at den skal kunne bli retningsgivende for tiltak på den enkelte turrute.

Troms fylkeskommune ønsker Gratangen kommune lykke til i planarbeidet.

Med vennlig hilsen

Vibeke Skinstad
ass fylkeskultursjef

Toril Skoglund
rådgiver friluftsliv

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

From: Postmottak Gratangen
Sent: Monday, January 29, 2018 6:50 AM
To: Lena Solvang
Subject: VS: Gratangen kommune - kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 - høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms

---

Fra: Aasheim, Anders [mailto:fmtraaa@fylkesmannen.no]
Sendt: 26. januar 2018 15:15
Til: Postmottak Gratangen <Postmottak.Gratangen@gratangen.kommune.no>
Emne: Gratangen kommune - kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 - høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms

Til Gratangen kommune

Fylkesmannen i Troms viser til kommunens brev datert 14.12.2017 om kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018 til 2021. Denne høringsuttalelsen er koordinert av helse- og omsorgsavdelingen.

Fra avdeling for plan, reindrift og samfunnssikkerhet:

Føringer og lovverk
Kommunal planstrategi og kommuneplanen og de prioriteringer/føringer som ligger i disse dokumentene bør listes under kapittel 4 om føringer. I tillegg kan kommunen med fordel også vise til nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging fra 2015 under statlige føringer.

Reindrift
Det ser ikke ut til at de to berørte reinbeitedistrikter har fått planen på høring jf. kommunens adresseliste. Reindriften er en betydelig bruker av kommunens arealer/friluftslivsarealer, og det er derfor viktig at reindriften også får muligheten til å uttale seg til planen. Flere av turløypene går inn i viktige områder (som for eksempel vårbeiter/kalvingsland, vinterbeiter, flytt- og trekkveier mv.). Tilrettelegging kan få konsekvenser, og enkelte steder kan det være at spesielle hensyn må tas, informasjon om reindrift bør gis osv. Det. står f.eks. i handlingsprogram 2018-2021 at motocrossbane på Langmyra er et prioritert tiltak. Er dette noen som reinbeitedistriktene har blitt forelagt?

Kobling til økonomiplanen
Det er viktig at det i planforslaget synliggjøres hvordan tiltakene i handlingsprogrammet til kommunedelplanen skal nedfelles og følges opp i økonomiplanen.

Fra helse- og omsorgsavdelingen:

Planforslaget ivaretar folkehelseperspektivet ved idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv på en god måte.

Fylkesmannen er kjent med at Gratangen kommune i 2016 utarbeidet en oversikt over helsetilstanden, slik folkehelseloven krever. Oversiktens sammendrag (kap. 8) består av punktene som er omtalt som hovedutfordringer i planutkastets kap. 8.2. På den måten knyttes det en tydelig forbindelse mellom oversikten over helsetilstanden og prioriteringer i kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

For øvrig vil vi bemerke til planutkastets pkt. 4.3.2 at det etter folkehelselovens § 20 er fylkeskommunen som har oppgaven med å understøtte kommunens folkehelsearbeid. Fylkesmannens rolle, som beskrives i folkehelselovens § 23, er å bidra til å iverksette nasjonal politikk på folkehelseområdet og være pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid. Vi tar til etterretning at disse to aktørenes roller oppleves som overlappende fra kommunens side.

Ta gjerne kontakt dersom det er behov for råd og veiledning. Vi ønsker kommunen lykke til med det videre planarbeidet.

Med vennlig hilsen

Anders Aasheim e.f.
Seniorrådgiver
Fylkesmannen i Troms/Romssa Fylkkamánni
Helse- og omsorgsavdelingen

Besøksadresse: Fylkeshuset, Strandvegen 13, Tromsø
Postadresse: Postboks 6105, 9291 Tromsø

Telefon: +4777642154
Mobil: +4791833389
E-post: fmtraaa@fylkesmannen.no
Web: www.fylkesmannen.no/troms

Gratangen Kystlag
Moanveien 403
9470 GRATANGEN

Org. Nr: 975 834 689
Kontonr: 4520 12 67807

Gratangen kommune,
Nergårdsveien 2
9470 Gratangen

Gratangen 19.01.2018

UTTALELSE TIL KOMMUNEDELPLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV 2018 – 2021.

Gratangen kystlag har i styremøte 18.01.2018 behandlet planen, og vil gi følgende kommentar til den foreliggende planen:

Kystlaget ser planen som et positivt bidrag til økt fysisk aktivitet, men savner planer for aktivitet ved og på sjøen.

1. **Ved sjøen kan være tilrettelegging for fiske fra land for funksjonshemmede. Det er en rekke attraktive fiskesteder ved fjorden som ved enkle tiltak kan gjøres tilgjengelige på en trygg måte.**
2. **På sjøen, bruk av robåt. Gratangen er nå en av svært få kommuner som mangler småbåthavn. Tilrettelegging for å ha båt liggende på sjøen gjør bruken betydelig enklere, og dermed lettere å fremme ro- og fisketurer som fysisk aktivitet. Kystlaget har planer for Kystled, se www.kystled.no men det er svært få, om noen,egnede landingssteder tilrettelagt for småbåt.**
3. **De stedene vi ser som aktuelle for tilrettelegging, er Foldvik i tilknytning til flytebryggen. I tillegg Årstein, Gratangsbotn, ved Morgans skip og Løvdal, enkel flytebrygge med utsettingsplass for båt fra henger.**

Vi ser alt for ofte at vårt største fortrinn som fjordboere glemmes bort i kommunale planer. La denne rulleringen rette opp i dette!

Med hilsen

Sverre Nordmo
styreleder

Temaplan for turstier og turveier 2018 - 2022

Gratangen kommune
- et sted å bli glad i

Besøksadr.
Kongensgate 49
8512 Narvik

Postadr.:
co/ Narvik kommune, postboks 64, 8512 Narvik
www.halogaland-friluftsrad.no

Organisasjonsnr.
959469059

Bankkonto
6370 05 09046

Fakturaadresse
v/ Narvik kommune
Fakturamottak
Postboks 8993
7439 Trondheim

Forsidebilde: Årstein, september 2017. Foto: R. Sandøy

Innhold

BAKGRUNN 3
PROSESS OG METODE 3
PLANSTATUS 4
TURKULTUR I GRATANGEN 5
KARTLAGTE TURRUTER 7
LØYPENETT OG LØYPEKATEGORIER 9
TRASÉER og TRASÉVALG 11
PROFILERING, INFORMASJON OG MARKEDSFØRING 11
DRIFT OG VEDLIKEHOLD 12
TRAFIKKSIKKER PARKERING LANGS HOVEDVEINETTET 14
TOALETTER I FRILUFTSOMRÅDER 15
HANDLINGSPLAN 16
KILDER OG LITTERATUR 18
Vedlegg 1 Løypekategorier 19
Vedlegg 2 Kriterier for prioritering av traséer 21
Vedlegg 3 Finansieringsmuligheter og tilskuddsordninger 22
Vedlegg 3B Løype- og infrastrukturfond Utkast til retningslinjer (etter modell fra Sirdal kommune) ..24

BAKGRUNN

Sammenhengende og attraktive sti- og løypesystem er viktig infrastruktur i samfunnet. Grønne lunger mellom boligbebyggelse, butikker, skoler, nærturområder og viktige servicefunksjoner er viktig del av bærekraftig arealforvaltning i kommunene. Disse områdene skal være tilgjengelig for allmenheten som møtepunkter og for lek og rekreasjon. Tilrettelegging for differensierte stier, løyper og ferdselsveger vil være viktig. Sti- og løypenettet bør forvaltes slik at det ivaretar opplevelsesverdier, hensyn til kulturmiljø, biologisk mangfold og ulike brukergrupper av utmarka.

Gjennom Friluftsmeldinga Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet ønskes det å legge til rette for at flere skal gis mulighet til friluftsliv, og slik bidra til friluftsliv og naturopplevelser som kilde til bedre helse og høyere livskvalitet. Meldinga ble vedtatt i 2016 og omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftslivsaktiviteter, og innenfor forvaltning av arealer for friluftsliv. Friluftsliv i nærmiljøet skal prioriteres, og barn og unge er prioriterte målgrupper. I satsninga på nærfriluftsliv er det viktig å ta vare på og videreutvikle grønnstrukturer i byer og tettsteder. Kommunene skal legge til rette for at befolkninga har mindre enn 500 meter fra bolig til nærmeste grøntområde eller turveinett.

Organiserte kampanjer og digital markedsføring av friluftsliv, skilting av stier, osv. har ført mange nye brukere ut i naturen. Som følge av denne økninga, er slitasje og sikkerhet kommet opp som nye behov, slik at friluftsmyndighetene ikke bare bør tenke bedre tilrettelegging, men også forebygging og reparasjon av skader og konflikter. Dette forsterker behovet for at myndighetene får satt stier og løyper i system.

PROSESS OG METODE

For å kartfeste, synliggjøre og sikre/tilrettelegge infrastruktur for allmennhetens friluftsliv, besluttet Ofoten friluftsråd i 2014 å invitere medlemskommunene til en felles satsing med sti- og løypeplaner. Formålet var å sikre attraktiv infrastruktur for folkehelse og trivsel samt for reiselivsutvikling. 4.7.2014 sendte friluftsrådet brev til medlemskommunene med invitasjon til å bli med på en stisatsing og utarbeide sti- og løypeplaner i regionen. Gratangen, Tjeldsund og Narvik kommune responderte positivt og bevilget egenandel som foreslått i prosjektplanen.

Saksnr.	*Arkivkode*	*Etat/Avd/Saksb*	*Deres ref.*	*Dato*
14/774-12	C20	KUL//AKA		17.09.2014

MELDING OM POLITISK VEDTAK - FELLES STI OG LØYPEPLAN 2014-2017

Fra møtet i Planutvalget den 09.09.2014, saksnr 16/14.

De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Gratangen kommune slutter seg til Ofoten friluftsråds utarbeidelse av temaplan for stier og løyper for medlemskommunene i vår region. Det forutsettes at de øvrige kommuner slutter seg til planarbeidet i henhold til prosessplanen.
Temaplanen bør ivareta intensjoner i øvrig planarbeid for Gratangen kommune.
Gratangen kommune bevilger kr. 50.000,- til formålet. Beløpet belastes konto 2.51.00.013.
Under forutsetning at dette fondet kan brukes til dette formål.

Rett utskrift

André Selnes
kontormedarbeider

Organisering
Arbeidet ble startet opp høsten 2014 med kulturkonsulenten som er administrativ representant til friluftsrådet som prosjektansvarlig. Prosessen ble restartet i 2016 med systematisk kartlegging fra nyåret 2017.

Prosjekteier:	Gratangen kommune
Prosjektansvar:	Rita Roaldsen, frisklivskoordinator
Prosjektleder:	Ragnhild Sandøy, Midtre Hålogaland friluftsråd
Rutebeskrivelser:	Rita Roaldsen, Sverre Nordmo, Arild Åkenes, m fl.
Kart:	Bjørn Forselv

Frivillige lag og grunneiere er invitert til åpne møter og til å komme med innspill.
Der man ønsker å øke graden av tilrettelegging, bør man til enhver tid tilstrebe og få til grunneieravtaler, muntlige eller skriftlige.

Gjennom skilting av løypene og utgivelsen av turguiden «10 turmål i Gratangen» ble rutene for 30-trimmen gått gjennom. I tillegg til arbeidsmøter administrativt, har det vært møter med lag og foreninger 29.4.15, 19.12.16, 14.3.17. For å få et bredere grunnlag arrangerte Gratangen kommune 10.1. 2017 et åpent innspillmøte på Årstein. Oppmøtet var godt fra lag og foreninger, og det kom gode innspill. Det har vært flere arbeidsmøter undervegs, og det er kommet innspill i ettertid. Innspillene er tatt med i statusrapporten. Det er ikke mottatt innspill der noen ser for seg å bidra økonomisk.

PLANSTATUS

Planen består av plandokument og statusrapport og inngår som del av kommunens plansystem og planstrategi. Temaplanen må sees i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel samt kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2018-2021) som inngår i vedtatt planprogram.

Virkninger av planen
Sti- og løypeplan er en temaplan. Det vil si at den ikke er juridisk bindende, men skal være retningsgivende for kommunens saksbehandling og forvaltning av arealer og ressurser. Planen skal legges til grunn i framtidige planprosesser.

De registrerte turruter og turområder bør arkiveres i kommunens database og i nasjonal database. Med tanke på prioritering av spillemidler til idrettsanlegg og friluftslivsanlegg vil prioritert tiltaksdel inngå i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Formålet med planen
Sikre gode turstier og turveier og øke attraktiviteten for innbyggere og tilreisende.

- å identifisere klassiske turstier og turveier og avdekke behov for tiltak
- å sikre attraktive turområder og turruter mot omdisponering for framtida
- å vektlegge lik utforming og naturvennlig tilrettelegging, også når det gjelder informasjon.
- å legge fram beslutningsgrunnlag for prioriteringer av anlegg og tiltak for lek og friluftsliv

Delmål

- Gi oversikt, vurdere og beskrive standarden på eksisterende sti– og turveinett
- Foreslå nye stier og veier som bør etableres
- Avklare grunneier og avtaleforhold
- Foreslå løsninger vedrørende ansvar og oppgavefordeling mellom kommune og frivillige organisasjoner om tilrettelegging, oppgradering, drift og vedlikehold
- Foreslå finansiering
- Definere ulike kategorier stier og turveier
- Angi standard for skilting og merking

Generelt
Erfaringsvis kreves det om man skal legge til rette for friluftsliv, bidra til å kanalisere ferdselen og ivareta naturen et differensiert nett av stier, løyper og ferdselsveger. Det er viktig at løypenettet videreutvikles slik at det ivaretar opplevelsesverdier, hensyn til kulturmiljø, biologisk mangfold og andre brukere av utmarka. Håndbøker i miljøhensyn og tilpasning av tilrettelegging beskriver dette.

Tilrettelegginga må være varsom og tilpasses natur og terrengformer samt kulturminner og gamle kulturspor. For at sår i terrenget i anleggsfasen skal forsvinne etter en viss tid, bør det tilstrebes å bruke naturmaterialer. Gamle stier og veger bør framstå som vakre minner om tidligere tiders bruk og med minst mulig inngrep.

TURKULTUR I GRATANGEN

I marka
Gå i marka, sa man tidligere. I marka tilsvarer i utmarka. Å *gå i bærmarka*, da er man på bærtur. Ellers forbinder vi gjerne begrepet *marka* med store friluftsområder med skoger og vatn og prepararte skiløyper. Gjennom friluftspolitikken på nasjonalt nivå er vi blitt kjent med begrep som *bymark, markaforvaltning*, *markagrense* og *markaloven*. I Gratangen er tur også forbundet med båtkultur, fiske på fjorden.

Fjorden og fjellet
Gratangen er en fjord omkransa av mange og bratte fjell og daler og skar som ender i grensefjellene mot riksgrensa i øst. Øse er et gammelt knutepunkt i fjellet midtveis mellom Bjerkvik og Fjordbotn.

Ikoner
Gratangsfjellet er et begrep i regionen; både som fjellovergang og som utgangspunkt for toppturer og vandringer på ski og til fots. På 30-tallet blei Gratangen turiststasjon etablert ved Riksvei 50 og med

nærhet til Storfossen og Meelvfossen, panoramautsikt til fjorden og tilgang til gamle ferdselsveier og Narvik og Omegn Turistforenings hyttenett i fjellet. Årsteinhornet, Leigas og Spanstinden er landemerker og kjente toppturmål som også oppsøkes av mange utenbygds,

I Statusrapporten er 21 av de klassiske turrutene i kommunen beskrevet. Lysløypene er nevnt, men siden det ikke er lagt fram data er de ikke beskrevet.

KARTLAGTE TURRUTER

Område	Stier/ Turmål		Gradering	Km	Løypelag
	Norsk	Samisk			
Hilleshamn-Tjuvskjær-Foldvik	Hilleshamnvatnet	Hilssájávri	Blå	3,5	Hilleshamn bygdelag
	Foldvikvatnet	Girkojávri	Blå	6,0	UL Astøingen
	Eidevatnet	Áidejávri	Blå	6,0	Dudalens venner
Sortebekk-Laberg	Botnvatnet		Blå	4,0	Laberg grendelag
	Labergdalen	Gálavuopmi			Labergdalen veilag
	Lysløype				Gratangen idrettslag
Straumsnes-Sandnes-Elvenes					
	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5km fra Øse, 2,5 km Dole-mittveien.	Gratangen JFF
Fjordbotn-Moan-Fjordbotnmark	Fjordbotneidet	Jalgesáidi	Rød	10,2 3,0 km fra hotellet	Fjordbotn-Moan grunneierlag
	Årsteinhornet		Svart	7,0 km	
	Ressmålsberget		Grønn	2 - 3 km	
	Ileveien		Grønn	2,4 km	Elvenes utmarkslag
	Meelvfossen		Grønn	1,0 km	
	Gamle Rv 50		Blå	5,0	Gratangen kommune
	Lysløype		Grønn	1,0-5,0	
Fjellhøgda-Holtås-Kvernmo	Snolke	Snulkie	Blå	3,0 km	Gratangen JFF
	Bjørnarvatnet		Grønn	2,0 km	LHL Gratangen
	Lysløype		Blå		
	Lortvatnet-Stormyra	Boksajeaggi	Blå		
	Gratangsfjellet				Utfartsparkering
Øse	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5,0 evt. 2,5 km	Gratangen JFF
	Labergdalen		Blå		Laberg grendelag
	Øse				Utfartssted parkering
Åkenes-Årstein	Skiftegammen		Blå	5,5 km	UL Idun
	Kåta		Grønn	2,0 km	
	Kråholla		Rød	3,2 km Rundtur: 9,0 km	Åkenes tur og grunneierlag
	Hammar'n		Grønn	2,0 km	UL Idun
	Årsteinhornet		Svart	5 – 6 km	UL Idun
	Lysløype				UL Idun
Hesjeberg-Skifte	Rennelvvatnet		Rød	7,0 km	Hesjeberg utmarkslag
	Skiftegammen		Grønn	2,0 km	Hesjeberg utmarkslag
Myrlandshaugen - Grøsnes	Blåfjellet m Vetten		Rød	5,2 km	UL Idyl
	Kyststi		Grønn		
Løvdal- Selnes	Belnesvatnet		Blå	3,0 km	UL Nordlys
	Lysløype				UL Nordlys

Den enkelte løype er beskrevet i statusrapporten med kart og beskrivelse. De ruter som mangler bør beskrives i neste omgang.

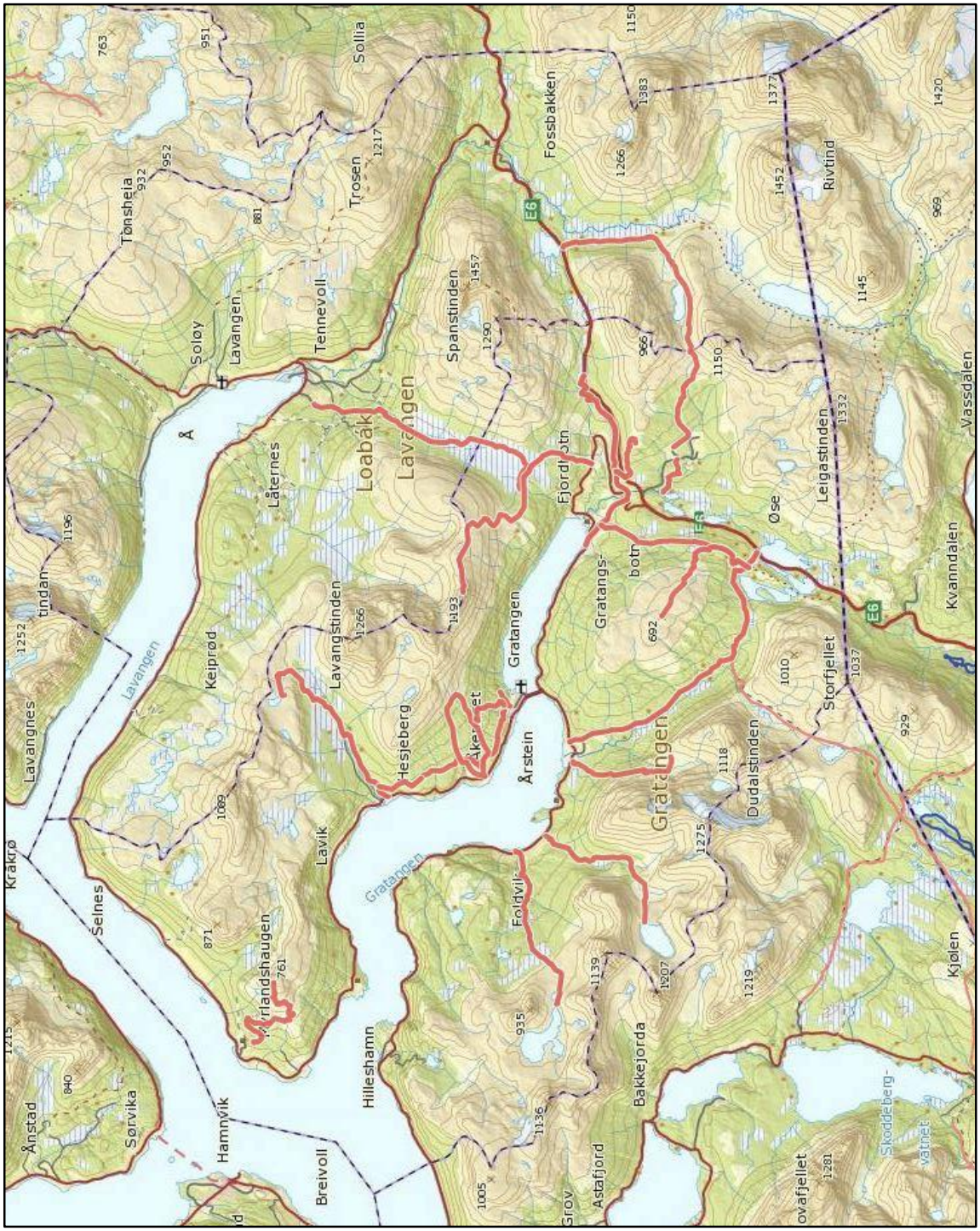
Lavangen
Gratangen
Loabák
Tønsheia
Sollia
Trosen
Fossbakken
Rivtind
Spanstinden
Tennevoll
Soløy
Lavangen
Låternes
Fjordbotn
Leigastinden
Vassdalen
Kvanndalen
Storfjellet
Dudalstinden
Øse
Gratangs-botn
Lavangstinden
Keiprød
Hesjeberg
Årstein
Lavangnes
Selnes
Kråkrø
Lavik
Foldvik
Hillesham
Hamnvik
Sørvika
Åmstad
Breivoll
Bakkejorda
Astafjord
Grov
Kjølen
Skoddeberg-vatnet
Ovafjellet
E6

LØYPENETT OG LØYPEKATEGORIER

Sti- og løypenettet i regionen består av forskjellige stier, turveier, anleggsveier, landbruksveier, hytteveier, lysløyper så vel som gamle ferdselsveier. Sti- og løypenettet vil delvis kunne fungere som langrennsløyper om vinteren. Selv om denne planen er avgrenset til og i hovedsak gjelde turstier og turveier, er det ved prioritering av tiltak lagt stor vekt på at løypene også skal kunne brukes på vinteren.

Klassifiseringa av sti- og løypenettet tar utgangspunkt i tilrettelegging og standard. Evt. lysanlegg, vinterbruk eller tilpasning til bestemte grupper kommer som spesifikasjoner til hovedinndelinga. Inndelinga omfatter stier for sommerbruk, skiløyper, veier, spesialløyper og belyste stier og løyper. Under anleggsgrad og vedlikehold beskrives stiens eller løypas standard og retningslinjer for vedlikehold og vinterpreparering.

I denne planen opererer vi med turveier og turstier som hovedkategori for barmark. Enkelte turstier fungerer også som skiløyper og krever noe ekstra tilrettelegging om sommeren. Vi har derfor også tatt med kategorien for turløyper (ski). Å legge turvei og skiløype i samme trase minsker belastninga på naturen.

Kyststier er et nasjonalt satsingsområde som bør være menegt aktuelt i Gratangen som kystkulturaktør i mange tiår.

Øse har vært et knutepunkt med camping, hyttegrend og utfartssted. Alpinanlegg på Øse turiststasjon ble etablert på 1980-tallet. Det er et potensiale å legge til rette ulike løyper med Øse som utgangspunkt.

Spesielt om krigsminneløyper

Krigsminneprosjektet har vært et fellesprosjekt mellom Salangen, Lavangen og Gratangen kommune i samarbeid med Midtre Hålogaland friluftsråd. Målet var å forvalte historiene og minner i regionen tilknytta 60 dagers krigen i april 1940 og utbruddet av 2. verdenskrig i Norge. Det er lagt vekt på å tilrettelegge turløyper som følger i soldatenes fotspor.

De fire krigsminneløyper som er skiltet og sammen utgjør et løypenettverk er:
- Foldvik-Øse
- Tennevoll-Fjordbotneidet i Gratangsbotn
- Kolbanskardet-Fossbakken-Lapphaugen
- Sjøvegan-Tennevoll (Tennevoll-Einarmyra fullført)

Gamle Rv 50 fra Gratangsfjellet til Storfossen er ikke skiltet.

Ved å legge til rette med informasjonstavler og skilting vil ei krigsminneløype i Fjordbotn kunne bli et fint tilbud, også for bevegelseshemmede i rullestol.

TRASÉER og TRASÉVALG

Det finnes et spekter av stier, gamle ferdselsveier og skispor med ulik grad av tilrettelegging. Det er bufe, grunneiere og andre frivillige som har bidratt til dette.

Det er behov for å skaffe oversikt over dagens situasjon og sette disse traséene inn i et system, slik at Gratangen kommune til enhver tid har oversikt og kan prioritere nye tiltak og samtidig sørge for at ruter som allerede er etablert og har blitt opparbeidet over år blir ivaretatt på en god måte.

Gjennom Frisklivssentralen ble stiene fra 30-trimmen skilta i 2016. Merking, vedlikehold og oppgradering av disse og andre vandreruter skjer i samarbeid med det enkelte løypelag. Planen tar ikke for seg løypenettet til DNT.

Prioritering av traséer i løypeplanes tiltaksdel bør bygge på en rekke kriterier:

- Nærhet til befolkningskonsentrasjon
- Estetikk
- Løypestruktur
- Kulturminner og historie
- Gamle ferdselsveier
- Spesielle attraksjoner og interesser
- Nye grupper
- Vanskelighetsgrad
- Flerbruk
- Grad av opparbeiding
- Grunneiers ønsker

PROFILERING, INFORMASJON OG MARKEDSFØRING

Informasjon

Ulike turplanleggere er vurdert med tanke på å markedsføre turstiene og turveiene i kommunen. Det fins flere portaler, som UT.no til Den norske turistforening, DNT, Godtur.no til Statskog m. fl.. Det er gratis å legge inn ruter på portalene, og brukerne kan laste ned kart, rutebeskrivelsen og GPS filer av rutene.

I framtida vil Kartverkets digitale kart tjenester være løsninga, da bygd på de data om stier og løyper som er lagt i den nasjonale turrute databasen. Utfra den erfaring vi nå har, anbefales at data om traséene som er kvalitetssikret av lokalkjente, legges inn i Kartverkets Rettikartet.no

Skilting, gradering og merking

God brukervennlighet og sikkerhet i løypenettet fordrer god skilting og merking.

Standarden til det nasjonale Turskiltprosjektet er tatt i bruk i store deler landet, fra 2015 også i Ofoten og Sør-Troms. Ved starten av hver sti/turvei bør det stå ei informasjonstavle med kart som viser ruta og tilhørende høydeprofil. Skilt om «Husk båndtvangen» bør monteres ved løypestart. Løypene graderes med fargekoder ut fra vanskelighetsgrad, og graderinga tydeliggjøres med farge på piktogram på retningsskiltene. Merking underveis utføres med maling (punktmerking), varding og merkepåler i hht. retningslinjene i Turskiltprosjektet. Merking bør være diskret, og det bør være mulig å se fra merke til merke uansett hvilken vei man går. Som tommelfingerregel kan det gitt vanlige forhold, merkes med avstand 50 meter. Prinsipper for skilting og merking av turstier og turveier i Midtre Hålogaland er sammenfattet i vedlegg.

Gratangen kommune har fått midler fra Gjensidigestiftelsen og Troms fylkeskommune til å sette opp oppstarttavler ved 16 turveier i perioden 2016-2018. Tavlene er produser med bilder, kart og rutebeskrivelse. Løypene inngår i «Ti på tu i Gratangen» og har medført at langt flere bruker løypene enn før . Et viktig tiltak i folkehelseperspektiv.

Tiltak

- De klassiske turrutene som er registrert legges inn i kartverkets database for turruter slik at de framkommer i Kartverkets grunnkart.
- Løyper og områder som er ivaretatt og lagt til rette skal skiltes og merkes i hht. nasjonal standard
- Lokale retningslinjer skal sikre at skilting og tilrettelegging skje på en naturvennlig måte.

DRIFT OG VEDLIKEHOLD

Status

Med unntak av skogsveger og lysløyper har ingen stier og løyper i Gratangen hatt en ansvarlig løypeholder. Ansvar for forvaltning og drift bør avklares. Kjennskapen til lysløypene er sparsom.

Flerbruk av offentlig infrastruktur

I de fleste kommuner og spesielt i bykommuner fungerer infrastrukturen til VAR-anlegg som viktig grønnstruktur der turruter og skiløyper følger vannledninger, demninger osv. Gravplassene er ofte vakre grøntanlegg med god parkeringskapasitet. Det er et stort potensiale for kommunene i å utvikle flerbruk med estetikk, parkering og løypetraséer, etablering av rimelige løsninger for f. eks. toaletter for publikum i vannrensestasjoner og avløpsstasjoner.

Private skianlegg

Det er flere eldre lysløypeanlegg, se oversikten under.

Løype	Løypeeier	Lengde, km	
Årstein	UL Idun		
Laberg	Gratangen idrettslag		
Løvdal	UL Nordlys	3,0	
Fjordbotn			
Kvernmo	Gratangen skilag	2,8	

Løypene er utdaterte og er ikke i drift. Gratangen skilag er nedlagt.

Driftsoppgaver

I tillegg til skilting og informasjon, består det praktiske vedlikeholdet av turstier og turveier av:

- Ettersyn og rensk av grøfter og stikkrenner - rutinemessig etter vårløysinga og ekstreme nedbørsituasjoner
- Skjøtsel og beskjæring av busker og kratt langs traséen
- Klipping og slått av gras i løypetraséen
- Slått av kanter og sideareal
- Ettersyn og planering/høvling av gruslagt trasé
- Ettersyn og kontroll av lysarmatur og lamper, sikringsskap og sikringer
- Trakking og preparering av skispor

Mindre anlegg (turstier med tilhørende installasjoner som skilt, grinder, gjerdeklyvere, etc.) ivaretas av lag og foreninger. Vedlikeholdet av turstier består i hovedsak av kvisting, rydding (herunder også søppel), merking samt sjekk av bruer, stikkrenner, klopper, gjerdeklyvere, skilt, o. l.

Forebygging av slitasje og erosjon
Terrenget i regionen er bratt, og slitasje og flomvatn gir fort erosjon og skade i gamle naturstier. Beste vedlikehold er å sørge for at gamle stikkrenner er åpne.

De siste årene er slitasje som følge av organisert friluftsliv og stisykling i sårbare områder blitt et tema. Dette understreker behovet for oversikt og ikke minst, avklaring av forvaltningsansvar for de ulike turrutene bygdenært og i fjellet.

Infrastruktur
Det er via Troms fylkeskommunes finansieringsordninger til friluftstiltak og skilting og merking av løyper mulig å få finansiering av infrastruktur som gapahuk, bord, benker, klopper, med mer. Midtre Hålogaland friluftsråd er en viktig samarbeidspartner for å styrke tilrettelegging for friluftsliv.

Utfordring
Turveier, lysløyper evt. skiløyper med tilhørende installasjoner burde ideelt driftes og vedlikeholdes av kommunen og inngå i kommunenes årlige internkontroll. Slik er det ikke i dag. Det er en utfordring å etablere ordninger som sikrer vedlikehold av stier og løyper, både i nærmiljøet og i marka.

Tiltak
Kommunene bør bruke ressurser på å oppmuntre/motivere frivillige lag til å utføre vedlikehold, evt. også større oppgraderingsarbeider. Slikt bør foregå som skrevne avtaler mellom kommunen som oppdragsgiver og den enkelte organisasjon.

Kommunen skal være behjelpelig med søknader fra lag og foreninger om finansiering av friluftstiltak for å skilte, merking og vedlikeholde turløypene

Som en del av informasjonsstrategien er det ønskelig at alle ruter som tilrettelegges registreres med GPS og beskrives. Prosjekter som har fått tilskudd skal også meldes inn i rettikartet.no før tilskudd utbetales. Kartverket vil da fange opp at her er en varig sti som da registreres inn i grunnlagskartet.

Det er viktig å finne løsning for vedlikehold av gamle RV 50 som turløype/ krigsminneløype. Det er særskilt behov for å sjekke og oppgradere lysløypene. Videre bør man finne traséer som tåler sykling.

Vedlikeholdsplan
Det bør utarbeides vedlikeholdsplaner om drift, vedlikehold og informasjon for alle tursti og turveiprosjekter. Kommunen bør se til at det skjer.

TRAFIKKSIKKER PARKERING LANGS HOVEDVEINETTET

Utfartsparkering langs E6

I Gratangen som i landsdelen forøvrig går mange turruter utfra hovedvegnettet og strekninger langs mellomriksveger, riksveger og fylkesveger som til tider er svært trafikkbelastede. Det er også mange severdigheter og fotosteder langs de samme strekningene.

Statens vegvesen har i lang tid tatt ansvar for vedlikehold av utfartsparkering og rasteplasser langs riks- og fylkesveger samt langs E6 på Øse, Gratangsfjellet og Lapphaugen.

Turfolk er viktige trafikanter på lik linje med andre trafikanter langs veg. Da Statens vegvesen i 2014 annonserte at de vil avslutte vintervedlikehold på Bjørnfjell fom. sesongen 2015, vakte det reaksjoner.

Det er en allmenn oppfatning at vegholder plikter å sørge for trafikksikker for parkering også for trafikanter som ferdes med sikte på utfart og friluftsliv slik det tilrettelegges for brukere som trailere, bobiler, utsiktsplasser, mm.

Vegvesenet skal fortsatt brøyte til attraksjoner. I februar 2015 var det ikke brøyta fram til minnesmerket «Narvik 1940" langs E6 på Øse, Gratangen kommune.

Parkeringsplassene langs E6 blir vedlikeholdt av Statens vegvesen. Statens vegvesen har så vidt vi kjenner til ikke varslet endringer av vedlikeholdspraksis på de parkeringsplasser de vedlikeholder langs E6. Behovet for trafikksikker parkering for allmennheten og spesielt toppturturister har økt de siste årene, hele vinterhalvåret.

Tiltak

Den etablerte praksis for vedlikehold bør videreføres.
Status og behov for skilting og brøyting langs statlige og kommunale veger for å ivareta allmennheten i regionale utfartsområder bør kartlegges systematisk.

TOALETTER I FRILUFTSOMRÅDER

Status og behov

Med stadig flere brukere av friluftslivs- og grøntrådene og mange som ferdes og oppholder seg over tid er det et behov for hygieniske og lett tilgjengelige toalettløsninger. I vår tid er det påbudt med løsninger for funksjonshemmede. I Gratangen kommune fins ikke noen tilgjengelige toalett i friluftsområder.

Alternative løsninger

Klassiske utedo er gode løsninger på møteplasser i marka.

På Vestlandet og Sørlandet har man gode erfaringer med toaletter i forbindelse med pumpestasjoner og andre VAR-anlegg som er bygd i tilknytning til løyper og friluftsområder i strandsonen. Dette gjøres ofte i et samarbeid mellom et interkommunalt friluftsråd og en medlemskommune. I pumpestasjoner eller rensestasjoner er det avløp, elektrisitet og vatn, og det ligger til rette for flerbruk med der man bygger toalett som avdelt celle med egen inngang i enden av VAR-anlegget. Kommunene vil slik få på plass relativt rimelige toaletter når de likevel bygger et VAR-anlegg.

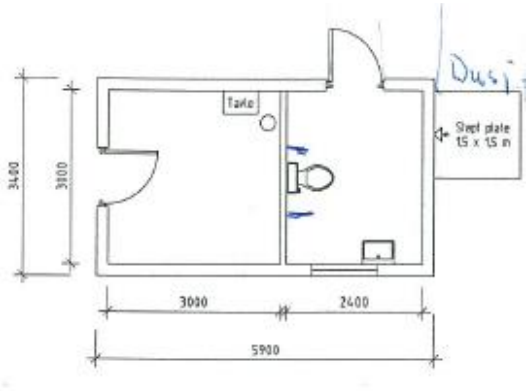

Tegning av type mindre pumpestasjon med anlegg av handicap-toalett i en ende av bygget. Bergen og omland friluftsråd.

Merkostnadene for slike små toalett har vanligvis dreid seg om vel kr. 100 000, og friluftsrådene kan bidra med finansiering av merutgiftene. Opptil 50 % av kostnadene HC-toalett i friluftsområder kan finansieres via Spillemiddelordninga, dekket innenfor ordninga for nærmiljøanlegg. Kravet til lokal egenandel ivaretas så gjennom totalbudsjettet ved VAR-anlegget.

Tiltak

Publikumstoalett bør vurderes i tilknytning til VAR-anlegg. Mulighetene bør være med i planlegginga fra starten, ellers vil kostnadene øke betraktelig.

HANDLINGSPLAN

Visjon
I Gratangen - fjordbygdene mellom fjord og fjell - skal alle ha tilgang til vandring i 500 meter gangavstand fra der de bor.

Utfordringer
Grøntområder, gamle ferdselsveier, utfartsområder og sammenhengende sti- og løypenett er viktig allmenninger og infrastruktur for allmennhetens ferdsel og naturopplevelser. Gode stier og løyper langs fjord og til fjells er enkle tiltak og suksesskriterier for trivsel og folkehelse og for å etablere/ beholde status som attraktive turistmål.

Mål
Gratangen skal sikre allsidige muligheter for friluftsliv gjennom et velorganisert og tilrettelagt sti og løypenett i samarbeid mellom kommune, vegvesen, grunneiere og frivillige lag og foreninger.
Fjorden skal være et aktivum for vandring, sykling og båtliv.
Det skal være veier fra fjord til fjells i alle bygdene.
Det skal være tilgjengelig turruter for rullestol og barnevogn.

Kartlegging og kunnskaper
Kartlegginga viser at de klassiske stiene i Gratangen ikke er sikret, hverken med driftsavtaler eller gjennom plan- og bygningsloven. Det er mindre krøtter i marka, og mange stier og vandringsløyper gror igjen. Gamle Rv 50 blir ikke vedlikeholdt.

Det er viktig å samle data om tur- og friluftsruter. Data om ulike kategorier turruter og løyper bør lagres i nasjonal database. Lysløypene må vies særskilt oppmerksomhet i administrasjonen.

Om alle turrutene arkiveres med geometri som gpx-filer og i skjema med registrerte egenskaper, er neste skritt konvertering og innlegging i database. Det anbefales at rutene legges inn med unike nummer og kodede egenskaper på exel-skjema som er utviklet for formålet av friluftsrådene i Nordland sammen med Nordland fylkeskommune. Da vil Gratangen kommune sikre seg data om turruter som kan implementeres i Nasjonal database for tur- og friluftsruter med produktspesifikasjon og sosi-standard i hht. Kartverkets produktspesifikasjon TurFriluftsruter_2-5-1 (sosi 4.5). Databasen gir muligheter for avledende produkter; temakart som informasjon i planprosesser, turkart, informasjonsplakater, turistkart, og mye mer.

Prioriteringer

Lavterskel turruter og friluftsområder for vandringer
Bygdenære turmål
Turruter og naturstier fra fjorden til fjellet

Historiske ferdselsveier
- Gamle ferdselsveier
- Krigshistoriske løyper
- Gamle Rv 50

Spesialløyper
- Lysløyper og langrennsløyper
- Skogsveger/Løyper for stisykling
- Temaløyper

Utfartsområder og parkering
Sikre trafikksikker parkering for klassiske turruter og spor fra riks- og fylkesveg strekninger.

Styringsmuligheter og virkemidler

Plan- og bygningsloven
Sammenhengende sti- og løypenett bør sikres i kommuneplanens arealdel.

Det er en politisk utfordring å sørge for at stinettet ikke blir skadelidende av utbygging i reguleringsplaner og dispensasjonssøknader.

På Årstein er det laget en egen plan for universell utforming av sentrumsområdet med sti til fjorden. Her er det store muligheter for å etablere en attraktiv sti langs fjorden, f. eks. mellom brua og kommunesenteret.

Forvaltning og drift
Turruter og skiløyper ivaretas av lag og foreninger. Gratangen kommune har ansvar for løyper/turveger ved bebyggelsen i Årstein og i Fjordbotn og for gamle Rv 50. Kommunalt driftstilskudd bør gis til frivillige lag for skilting og skjøtsel av turruter og preparering av skiløyper bør knyttes til avtaler med kommunen.

Handlingsplan

For å gi en ryddig oversikt over tiltakene som er spilt inn til planen, har vi delt opp kommunen i geografiske områder (ut fra hvor ruta starter). Det bør prioriteres tiltak innenfor disse basert på en helhetlig vurdering. Det vises til kriteriene som bør legges til grunn ved prioritering.

For å utløse statlige og regionale midler forutsettes lokal egenandel. Gratangen kommune har svak økonomi og har derfor problemer med å utløse statlig og fylkeskommunal finansiering for friluftsanlegg. For å kunne komme i posisjon bør kommunen

- Inngå avtaler med grunneierne om leie evt. kjøp av områder, atkomster og turruter
- Søke statlige tilskudd til sikring av viktige friluftslivsområder (Områder av regional/ nasjonal betydning gis opptil 100 % finansiering)
- Opprette et kommunalt løypefond for å sikre etablering og tilrettelegging av løyper

Det er en fordel med rangering av turveiprosjekter, turstiprosjekter og andre anlegg, spesielt når det er flere anlegg som det søkes om midler til. Prioritering av stier og løyper er ikke foretatt i temaplanen, fordi Gratangen er en kommune med få innbyggere og søknader om tilskudd vil komme fra lag og foreninger. Prioritering kommer inn som egen prioritering i kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse (idrett og friluftsliv).

Forskjellen på idrettsanlegg og turruter er at turløyper er i all hovedsak egneorganisert aktivitet. Idrettsanlegg er organisert trening /aktivitet. Ut i fra bestemmelser står kommuner fritt om de vil lage to prioriteringer en for anlegg som det er egenorganisert aktivitet og en for anlegg med organisert aktivitet.

KILDER OG LITTERATUR

Håndbøker og retningslinjer

Friluftsliv der folk bor. Miljødirektoratets nærmiljøsatsing. M-307 2015

Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv, Direktoratet for naturforvaltning, håndbok 27-2006

Veileder Tilrettelegging av turveier, løyper og stier, Kultur – og kirkedepartementet, 2008

Merkehåndboka. Håndbok for tilrettelegging og merking av turruter i fjellet, skogen og langs kysten, Den Norske Turistforening, Forbundet KYSTEN, Friluftsrådenes Landsforbund, 2013.

Manual. Turskiltprosjektet, 2014.

Stier å stole på. Friluftsliv – de viktige detaljene. Norges Handikapforbund, 2012

St.meld. nr. 39 (2000-2001) Friluftsliv - Ein veg til høgare livskvalitet

T-1534 / 2013 Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder

M-462 Friluftsliv for alltid. Statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder. Miljødirektoraratet, 2015

T-1535 / 2013 Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv. En satsing på friluftsliv i hverdagen; 2014–2020

V-0798 B Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet

Kommunale planer, vedtatte og foreslåtte

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens arealdel

Registreringer, beskrivelser og verdifastsettinger

Forselv, Bjørn: På tur i Narvik og omegn, 2008. På tur i Narvik og omegn II, 2010 og På tur i Narvik og omegn III, 2011, Bjørn.

Forselv, Bjørn: Topper i Ofoten og Sør-Troms, 2014.

Nordheim, Kent Hugo: Kugo.no med rutebeskrivelser av fjell i Troms over 1.000 moh.

10 turmål i Gratangen. Midtre Hålogaland friluftsråd og Gratangen kommune, 2016

Rutebeskrivelser

Krigsminneprosjektet

Vedlegg 1 Løypekategorier

Sti- og løypenettet i regionen består av en rekke forskjellige stier, turveier, anleggsveier, landbruksveier, hytteveier, lysløyper så vel som gamle ferdselsveier. Sti- og løypenettet vil delvis kunne fungere som langrennsløyper om vinteren. Selv om denne planen er avgrenset til og i hovedsak gjelde turstier og turveier, er det ved prioritering av tiltak lagt stor vekt på at løypene også skal kunne brukes på vinteren.

I denne planen opererer vi med turveier og turstier som hovedkategori for barmark. Enkelte turstier fungerer også som skiløyper og krever noe ekstra tilrettelegging om sommeren. Vi har derfor også tatt med kategorien for turløyper (ski) i planen, ikke minst fordi det å legge tursti og skiløype i samme trase minsker belastninga på naturen.

Turveier
Turveier er flerfunksjonelle traséer med høy utnyttingsgrad for ferdsel til fots, med sykkel, barnevogn eller rullestol. De har stor grad av opparbeiding, gir god framkommelighet, må tåle kjøring med vedlikeholdsmaskiner og skal ha en fast og jevnt toppdekke. Partier kan være spesielt tilrettelagt for rullestol/ rulleski gjennom asfaltering. Veiene er ryddet, merket og skiltet. Helårsbruk er ønskelig.
Ved asfaltering min. 4m bredde, asfaltbredde 2,5 m, resten grus.
Hvis skiløype, min. 4 m helst 5-6 m (plass til preparering)

Nærmere spesifikasjoner:

Lys	Bør være belysning
Bredde	Anbefalte mål: samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 4-5 m. Bruksbredde 2,5-3 m. Andre mål kan benyttes
Min. lengde	2 km (1 km i spesielle tilfeller).
Avtaleperiode	40 år skriftlig avtale, 25 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Ja

Turstier
Turstier er primært for ferdsel til fots. Traséen er ryddet, merket og med begrenset opparbeiding. Turstien er oftest knyttet til natur– og friluftsområder og framkommelighet i forhold til en vanlig sti, er forbedret ved at overvatn er leda bort, det er bygd klopper/mindre bruer og kavler.
Normalt ingen belysning. Dersom ski er aktuelt - bearbeid grunnen

Nærmere spesifikasjoner

Lys	Kan være belysning
Bredde	Anbefalte mål: Samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 2 m. Bruksbredde 1-1,5 m. Andre mål kan benyttes
Min. lengde	Ingen krav
Avtaleperiode	20 år skriftlig avtale, 10 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Nei

Turløyper (ski)

Turløyper er traséer for turgåere på ski som er ryddet og gjort godt framkommelig for skiløpere og for løypemaskiner og nødvendig vedlikeholdsutstyr. De har større grad av opparbeiding av grunn enn en tursti (god bæreevne), har jevnt toppdekke og er normalt grøftet/har stikkrenner.
Solid og godt drenert underbygging
Ikke tilrettelagt for trening eller konkurranser.

Nærmere spesifikasjoner

Lys	Bør være belysning
Bredde	Samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 6-8 m. Bruksbredde 3-4 m andre mål kan benyttes.
Min. lengde	2 km
Avtaleperiode	40 år skriftlig avtale, 25 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Ja

Kyststier

er tilrettelagt, merket og skiltet slik at det skal være mulig å gå eller sykle lengre strekninger langs fjorden. Kyststier merkes av kommunene eller av lokale lag, vanligvis etter avtale med grunneieren. Kyststiene kan ha ulik grad av tilrettelegging, men går gjerne innom båthavner, badeplasser og fiskeplasser.

Annen infrastruktur i tilknytning til traséer

I tillegg til turstier og turveier er det aktuelt med andre prosjekter som eks. bruer, lysløyper, mindre parkeringsplasser, skilting, aktivitetsløyper, raste- og bålplasser, gapahuker, fotosteder, teltplasser, badeplasser, utsiktspunkter, toalettanlegg, etc. For utøvelse og standard for tilrettelegging henvises det til Kultur og kirkedepartementets veileder, 2008.

Vedlegg 2 Kriterier for prioritering av traséer

Nærhet til befolkningskonsentrasjon
90 % av turfolket velger stier og løyper framfor å gå i terrenget. Dette gir muligheter til å lede publikum utenfor sårbare naturområder og beiteområder. Det bør være et mål å begrense reiseavstand til stier og turveier. Nærhet til befolkningskonsentrasjoner (hus eller hytter) et viktig kriterium ved prioriteringer. I utfartsområder er muligheter for parkering viktig.

Estetikk
Løyper som framstår som attraktive visuelt sett, bør prioriteres. Dette kan være løyper

- langs elver, vatn eller fosser
- i skogen
- med flott utsikt og panorama
- med spesielle fjellformasjoner eller geologiske attraksjoner
- som gir følelse av å være i inngrepsfri natur

Løypestruktur
Rundløyper er bedre enn løyper der man må gå samme vei tur-retur. Løyper som linker med andre stier gir valgmuligheter. Gode atkomster og korridorer for å komme inn og ut på hovedstien er bra.

Kulturminner og historie
Løyper der man kan knytte opp historier eller sagn gjør en tur spennende. De fleste har glede av kulturminner langs ruta om det finnes informasjon langs traséer i tilknytning til kulturhistoriske miljø.

Gamle ferdselsveier
Slike løyper finnes det mange av i Gratangen.

Spesielle severdigheter og interesser
Severdigheter innen flora, fauna, geologi, jordbruk, industri, o.l. er kriterier for utvelgelse.

Nye grupper
Utstyrsbaserte aktiviteter øker. En ny trafikantgruppe i naturen er terrengsykling som utøves med fart og kan gi risiko for trafikkfarlige situasjoner. Sykling gir stor slitasje på myke naturstier, spesielt i fuktig eller bratt terreng. Dette har gått ut over klassiske vandreruter mange steder.

Vanskelighetsgrad
Erfaringsvis går gamle stier alltid på beste trasé, og gamle vandrestier, spesielt stier i bratt terreng, bør derfor gis særskilt beskyttelse. Nye stier bør ikke tilrettelegges i for bratt terreng.

Flerbruk
Trasévalg må planlegges for tilrettelegging for flest mulig brukere og funksjoner. Dette kan være:

- Trasé som stimulerer til aktivitet for alle, spesielt utrente og personer med funksjonsnedsettelser
- Skiløype der det er naturlig
- Traséer for gående, de med barnevogn og joggere

Dette er i hht. Kultur- og kirkedepartementets veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier.

Grad av opparbeiding
Stier som er lette og rimelige å opparbeide og vedlikeholdes, bør prioriteres.

Grunneiers ønsker
Samarbeid med grunneiere vektlegges, og sikring og stell av eksisterende ruter bør prioriteres.

Vedlegg 3 Finansieringsmuligheter og tilskuddsordninger

Her følger en kort oversikt over aktuelle tilskuddsordninger som kan være aktuelle ved tilrettelegging av stier, turveier og turløyper i Gratangen.

Kommunens økonomiplan
Bodø og Tromsø kommune har i sine økonomiplaner avsatt 4,5 millioner pr år til anlegg og tilrettelegging av turstier og turveier i byen og utmarka. En avsetning av denne typen ville gitt Narvik muligheter på lik linje med Bodø og Tromsø (Bodømarka og Tromsømarka) til å søke finansiering av statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger. Gratangen kommune økonomiske situasjon er i dag ikke slik at dette er mulig, her må man se på andre løsninger som f. eks. utbyggingsavtaler, Løype- og infrastrukturfond.

Utbyggingsavtaler for utbyggingsområder inkludert oppdrett og fritidsbebyggelse
Utbyggingsavtaler skal ha som formål å sikre at det etableres nødvendige felles tiltak.
En avtale om utbygging skal bidra til å sikre at det etableres infrastruktur i og i tilknytning til det planlagte området og ellers legge til rette for tiltak som gir mulighet for felles utnyttelse.
Utbyggingsavtalen inngås med grunnlag i vedtatt reguleringsplan, men forhandlingene om en utbyggingsavtale bør samkjøres med prosessen knyttet til reguleringsplanen

Løype- og infrastrukturfond (utbyggingsavtaler)
Det bør etableres et eget fond som knyttes til alle utbyggingsavtaler der utbygger forplikter seg til å overføre et fast beløp til finansiering av tilrettelegging for ski- og turløyper. Det vil være naturlig at løypeprosjekter skissert i denne planen blir delfinansiert fra et slikt fond ved iverksetting.
Se vedlegg Løypefond etter modell fra Sirdal kommune

Kraftutbygging - midler til fiske-, fritids- og rekreasjonsmuligheter
Der dert er foretatt kraftutbygging i vassdrag e.l. bør det etableres fond der konsesjonæren må yute midler som er øremerket tiltak som styrker fiske-, fritids- og rekreasjonsmulighetene innenfor kommunen og dens omkringliggende distrikter.

I Narvik har f. eks. Sildvikmidlene siden 2013 vært på kr. 760 000 pr år. Sildvikfondet kan være en aktuell løsning for å sikre lokal egenandel for å utløse tilskudd fra Spillemidler og andre statlige ordninger. Bruk av fondet vil kreve politisk godkjenning.

Spillemidler
Tilskuddsordninger fordeler en del av overskuddet i Norsk Tipping til idrett og fysisk aktivitet, og omfatter ordinære anlegg, nærmiljøanlegg og anlegg for friluftsliv i fjellet og ved sjøen. Prosjektene det søkes om spillemidler til skal være prioritert i plan for idrett og fysisk aktivitet. Søknadsfrister varierer med type søknad, og elektronisk søknadsskjema finnes på idrettsanlegg.no
Tilskudd til friluftslivstiltak
Det finnes en rekke statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger der kommunene og frivillige organisasjoner kan søke.

SMIL-midler
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL-midler) har bl.a. som formål å ivareta natur- og kulturminneverdiene i landbrukets kulturlandskap. Aktuelle tiltak kan være tilrettelegging for bedre tilgjengelighet og opplevelser i landskapet. Midlene forvaltes over Landbruksdepartementets budsjett til tiltak i regi av eiere/drivere av landbrukseiendommer. Søknadene behandles og innvilges på fylkesnivå.
I Gratangen kommune har denne ordninga vært benyttet i liten grad.

Grasrotandelen

Kulturdepartementet bestemmer hvem som kan motta grasrotmidler. For at en organisasjon skal motta midler fra Grasrotandelen, må den være registrert i Frivillighetsregisteret, som er en del av Brønnøysundregisteret, og godkjent som grasrotmottaker. En grasrotmottaker må drive regional eller lokal virksomhet. Mer informasjon om registrering i Frivillighetsregisteret.
Retningslinjene for Grasrotandelen fastsettes av forskrift fra Kultur- og kirkedepartementet.
Ved spill på Norsk Tippings terminalspill Multix og Instaspill er Grasrotandelen 10 % av spilleinnsatsen etter fradrag for gevinster. Dette beregnes hver dag, og fordeles til spillernes grasrotmottakere.
Grasrotandelen gjelder for alle Norsk Tippings spill, bortsett fra Flax, Extra og Belago.

Vedlegg 3B Løype- og infrastrukturfond

Utkast til retningslinjer (etter modell fra Sirdal kommune)

Formål - prosjekt/tiltak det kan søkes midler til:

Midler som gjennom utbyggingsavtaler er avsatt på løypefondet er tenkt brukt ved gjennomføring av større løypetiltak som har nytte for flere utbyggingsområder og der utbygger(e) deltar i finansieringa. Midler fra fondet skal gå til fysisk tilrettelegging av ski- og turløyper.

Hvem kan søke:

Utbyggere/foretak/organisasjoner som kan dokumentere at de har rettigheter til å gjennomføre større løypetiltak i henhold til beskrivelsen ovenfor kan søke.
Det forutsettes at søker/utbygger har nødvendige grunneieravtaler på plass og at gjeldene lovverk og prosedyrer følges.

Søknadsprosedyre og behandling:

1. oktober settes som fast årlig søknadsdato. Det blir opplyst om dette i god tid på kommunens nettside/facebook side og annonsering i aviser.
Etter fristens utløp vil søknader bli vurdert ut fra gjeldende retningslinjer av den nedsatte arbeidsgruppen.

Tildeling av tilskudd foretas av komité for oppvekst, omsorg og kultur. Kommunen skal ikke stå for gjennomføring, kun tildele tilskudd.

Større prosjekt, der det kan være aktuelt å søke om spillemidler, skal tas med i den årlige rulleringa av handlingsprogrammet i plan for idrett og fysisk aktivitet.

Midler fra løypefondet skal brukes til felles tiltak i det aktuelle nærområdet som søknaden/utbyggingsavtalene gjelder for.

Dersom prosjekt/tiltak som har fått midler fra løypefondet ikke blir igangsatt innen 2 år fra tildelingsdato, går midlene tilbake til løypefondet og vil kunne brukes til andre prosjekt. Midler fra løypefondet utbetales først etter at dokumenterte utgifter er forelagt kommunen. Gruppa som skal vurdere søknader i forhold til løypefondet, suppleres med næringssjef, en person fra arealforvaltning og en representant fra næringsforeningen.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00562
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Planutvalget	12.06.2018	6/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	22/18

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Gratangen - andre gangs behandling

---

Planutvalget har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 6/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Forslag til Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 med Temaplan for turstier og turløyper, samt handlingsplan 2018-2021, godkjennes

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00629-1
Saksbehandler Hege Olsen Richardsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	21.06.2018

PLAN FOR HABILITERING OG REHABILITERING

Innstilling:
Kommunestyret vedtar plan for habilitering og rehabilitering

Vedlegg:
Plan for habilitering og rehabilitering 2018 - 2020

Saksframstilling:

Gratangen kommune søkte Fylkesmannen om midler for å styrke habiliteringen – og rehabiliteringen i kommunen. Vi fikk tildelt midler og ansatte en fysioterapeut Solveig Kindlihagen og en sykepleier Hilde Schrøder i prosjektstillinger. Gjennom prosjektperioden har de utarbeidet en plan for habilitering – og rehabilitering. Fylkesmannens kriterier for måloppnåelse er:

Kommunen har en plan for habilitering og rehabilitering som bidrar til at:

- Kommunen har tilstrekkelig breddekompetanse, herunder ergoterapikompetanse og tilgang til logoped.
- Kommunen sikrer kapasitet i samsvar med befolkningens behov for habilitering og rehabilitering.
- Flere får vurdert sitt behov for og oppfylt retten til habilitering og rehabilitering.
- Flere får oppfylt retten til individuell plan og får oppnevnt koordinator.
- Koordinator sikres god opplæring og veiledning.
- Samarbeid med brukerorganisasjoner og andre sektorer er styrket.
- Samarbeid med spesialisthelsetjenesten er styrket, herunder at kommuner legger til rette for økt ambulant virksomhet og veiledning.
- Koordinerende enhet sin funksjon og rolle er tydeliggjort og styrket.
- Kommunen har en hensiktsmessig organisering og et faglig tyngdepunkt for sin habiliterings – og rehabiliteringsvirksomhet, og tilbudet fremstår tydelig som en del av kommunens helhetlige og differensierte tjenestetilbud.

Det ambulante teamet i rehabilitering og habilitering ved Solveig Kindlihagen og Hilde Schrøder har utformet selve planen for habilitering – og rehabilitering. Sektorleder har vært prosjektleder. I dette arbeidet inviterte de deltagere fra helse – og omsorgstjenesten og oppvekst og kultur for å delta i en arbeidsgruppe. Denne arbeidsgruppen har bidratt med viktige innspill, kartlegging og faglige anbefalinger.

Vurdering.

De ansatte i prosjektet Solveig Kindlihagen og Hilde Schrøder fikk et kritisk mandat av sektorleder. Det var ønskelig at de skulle være grundig i sin tilnærming med å:

1. Kartlegge tjenesten. Både i form av ressurser og muligheter for forbedringer.
2. Deltagelse på konferanse/seminarer for å oppdatere seg på det nyeste innenfor habilitering og rehabilitering.
3. Være oppsøkende i forhold til nærliggende kommuner, for å se hvordan de jobber i forhold til habilitering – og rehabilitering.
4. Etablere kontakt og samarbeid med andre kommuner, spesialisthelsetjenesten, forsknings – og undervisningsmiljøer og brukerorganisasjoner.
5. Skrive en plan for fremtiden med fokus på kvalitetsforbedrende tiltak.

Ett overordnet mål har vært: Hvordan kan vi bli bedre og styrke vår tjeneste innenfor habilitering og rehabilitering.

Konklusjon:

Gjennom dette arbeidet har de ansatte i prosjektet konkludert med følgende mål vi skal få på plass innen utgangen av 2020:

1. Etablere en synligere koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering.
2. Etablere rehabiliteringskontakter innenfor hver tjeneste.
3. Etablere og lage samhandlingsprosedyrer for innsatsteam.
4. Etablere og lage fagprosedyrer for spesifikke pasientgrupper.
5. Utvikle et felles opplæringsprogram for kommunens ansatte om koordinerende enhet, individuell plan og koordinator, med særlig vekt på opplæring av koordinatorer.
6. Bedre rutiner for kartlegging og vurdering av behov.
7. Øke kompetanse og felles forståelse for ansatte, som traumebevisst omsorg.
8. Øke kompetansen til rehabiliteringskontakter innenfor relevante områder
9. Øke fagmiljøet ved nyansettelse av ergoterapeut og psykolog (interkommunalt samarbeid). Kommunen pålegges å ha dette på plass innen 2020.
10. Øke fokus på forebyggende arbeid for eldre gjennom hverdagsrehabilitering og forebyggende hjemmebesøk.

Planen har vært ute på høring til berørte parter. Høringsfrist var satt til 07.05.18

Det er kommet inn et høringssvar på planen. I dette svaret blir vi opplyst om at det finnes logoped ved Montesorriskolen som kan kontaktes ved behov.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00421-6
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

STRATEGI FOR ØKONOMISK VEKST OG UTVIKLING I SØR-TROMS

Innstilling:

Kommunestyret tar orienteringen til etterretning. Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms legges til grunn ved utarbeidelse av kommunal næringsstrategi.

Vedlegg:

- Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms
- Tiltaksliste med ansvarsfordeling

Saksframstilling:

Arbeidet med Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms ble igangsatt høsten 2015 under Kommunal- og moderniseringsdepartementets Byregionprogram. Strategiarbeidet har tatt utgangspunkt i de funn som er gjort i Northern Research Institute (NORUT) sin samfunnsanalyse «Økonomisk samspill og vekstmuligheter i Sør-Tromsregionen (4/2015)».

Strategiarbeidet har vært organisert som et prosjekt slik:

- Prosjekteier: Sør-Troms regionråd
- Prosjektansvarlig: Daglig leder i Sør-Troms regionråd
- Prosjektleder: Prosjektleder i Sør-Troms regionråd
- Prosjektgruppe: Næringssjefer/næringsrådgivere i Sør-Troms kommunene

Prosjektet har vært koordinert med Ofoten regionråd gjennom fortløpende dialog og felles regionrådsmøter.

Samarbeids partnere i prosessen har blant annet vært:

- Reklamebyrået Chili
- Fageksperter fra ulike næringer
- Ofoten regionråd
- Haugaland Vekst

Strategien er inndelt i fem satsningsområder; Innovasjon og entreprenørskap, kompetanse, ung, infrastruktur og samferdsel samt trender og fremtidsforskning. Under hvert satsningsområde er det utarbeidet tiltak. Ansvaret for oppfølging av tiltakene er fordelt på alle Sør-Troms kommunene for å sikre regional innflytelse.

Valg av satsningsområder har vært gjenstand for debatt i regionrådet da disse fraviker fra den tradisjonelle måten å inndele en næringsstrategi på, hvor satsningsområdene ofte gjenspeiler enkeltnæringer. Vår tilnærming er ikke næringsspesifikk, og vil således være viktige forutsetningsskapere for alle næringsområder. Innovasjon og entreprenørskap er valgt da regionen er avhengig å tenke nytt for å skape nye næringer. Kompetanse peker på viktigheten av koblingen mellom næringsliv og utdanning slik at rett kompetanse forefinnes til rett tid. Ung er et spesielt viktig satsningsområde da vi ønsker å legge forholdene best mulig til rette for trivsel og stolthet for regionen. Dette for å unngå utflytting og motivere for tilflytting. Utvikling av nødvendig infrastruktur og samferdselsløsninger er avgjørende forutsetninger for all næringsutvikling. Sist men ikke minst må regionen følge med i utviklingen av nye trender og fremtidsforskning for ikke å bli akterutseilt i den pågående digitaliseringen/automatiseringen av samfunnet.

I strategiarbeidet har det vært lagt spesiell vekt på å fremskaffe et bredest mulig grunnlag for å velge og prioritere tiltak. De mest sentrale kildene har vært:

- NORUTs samfunnsanalyse «Økonomisk samspill og vekstmuligheter i Sør-Tromsregionen (4/2015)»
- Attraktivitetsmodellen, utarbeidet Telemarksforskning
- Arbeidet med næringskonferansen Re:tenk 2016
- Arbeidet med Re:tenk ung
- Intervju med ulike næringer
- Samtaler/møter med eksperter
- Nettverkssamlinger i regi av Distriktssenteret/Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Funn fra studieturer, spesielt fra Luleå

Vurdering:

Strategien ble vedtatt i regionrådet i sak 3/18 under regionrådsmøtet i Skånland 25. januar d.å.

For å få tilstrekkelig kraft i gjennomføring av tiltakene er det viktig å sørge for god forankring og forståelse av strategien i hver enkelt av Sør-Troms kommunene, ved at ansvar for oppfølging av tiltakene i strategien er fordelt på regionrådets åtte ordførere og næringssjefer/rådgivere etter eget ønske. Dette sikrer motivasjon for gjennomføringen samt at alle kommuner får et eierforhold til strategien.

Den regionale strategien bør legges til grunn for kommunale næringsplaner slik at de ikke går på tvers av ønsket regional vekst og utvikling. Dette utelukker på ingen måte at den enkelte kommune kan og bør utvikle egne næringsplaner med egne tiltak.

Konklusjon:

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00421
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	27/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Strategi for økonomisk vekst og utvikling i Sør-Troms

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 27/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag.

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret tar orienteringen til etterretning. Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms legges til grunn ved utarbeidelse av kommunal næringsstrategi.

Re:tenk

STRATEGI FOR VEKST OG UTVIKLING i SØR-TROMS 2018-2028 Tiltaksdel 2018-2021

SØR-TROMS REGIONRÅD, DESEMBER 2017

Innhold

1. Innledning 3

1.1. Bakgrunn 3

1.2. Mål 5

1.3. Metode og arbeidsprosess 5

2. Satsingsområder og tiltaksplan 2018-2021 9

2.1. Innovasjon og entreprenørskap 9

2.2. Kompetanse 10

2.3. UNG 11

2.4. Infrastruktur og samferdsel 12

2.5. Trender og fremtidsforskning 14

2.6. Ansvar og revisjon 15

3. Oppsummering 15

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Sør-Troms regionråd består av kommunene Salangen, Lavangen, Gratangen, Ibestad, Skånland, Kvæfjord og Harstad. Regionrådet er sammensatt av ordførerne i kommunene med varaordfører som vararepresentant. Administrasjonssjefene/rådmennene i de tilknyttede kommunene har møte- og talerett. Rådet er et politisk samarbeidsorgan. Det skal arbeide for å utvikle og styrke regionen, spesielt infrastrukturen og rammebetingelsene for kommunene og næringslivet. Leder og nestleder velges for to år av gangen. Regionrådets administrasjon består av daglig leder og prosjektleder med kontorsted hos vertskommunen Harstad.

Sør-Troms er en av over tretti regioner i Norge som er med i Kommunal- og moderniseringsdepartementets Byregionprogram. Formålet med programmet er økt kunnskap om samspillet mellom by og omland for å styrke den regionale vekstkraften i disse områdene. (https://distriktssenteret.no/byregionprogrammet/)

Som en innledning (fase 1) til Byregionprogrammet, måtte alle deltakende regioner gjennomføre en samfunnsanalyse. For Sør-Troms ble denne utarbeidet av Norut i samarbeid med Østlandsforskning fra høsten 2014 til februar 2015.

Analysen viser at Sør-Troms funksjonelt sett er en «delt» region hvor Harstad, Kvæfjord, Skånland, Ibestad, Tjeldsund og Evenes utgjør en naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion, mens Salangen, Lavangen og Gratangen orienterer seg mer mot Midt-Troms og Narvik.

Befolkningsutviklingen er alarmerende for hele regionen, selv om det var befolkningsoppgang i 2013-14 (dette skyldtes innvandring fra Afrika og Asia). Fødselstallene er for lave til å gi vekst. Eldrebølgen vil kunne føre til en stor omsorgs- og finansiell utfordring. Rekruttering av innbyggere og vekst i sysselsettingen er dermed en hovedutfordring for Sør-Troms.

Samfunns-analysen bygger på flere datakilder; statistikk, intervju og skriftlige kilder. Gjennom intervju med næringslivet, kommunene og andre aktører, kom følgende anbefalinger frem:

- Næringslivet mener at regionen må satse på kompetanse, samarbeid innen utdanning, klynger, felles næringsplan, infrastruktur, differensiert boligtilbud, kultursatsing og å utnytte nærheten til Ofoten.
- Anbefalinger fra kommunene: samarbeid, bedre infrastruktur, differensiert boligtilbud, rekruttere innbyggere, tilrettelegge for næringsareal, redusere betydningen av fylkesgrensa, satse på kultur og ildsjeler.
- Andre aktører peker på samarbeid om utdanningstilbud, også over fylkesgrensa, inkludere ungdom i samfunnsutvikling, støtte de små bedriftene, samt vektlegging av helse- og sosialfaglig utdanning.

Norut peker i rapporten på 7 vekstfremmere for regionen:

- **Helhetlig rekrutteringsstrategi**: Befolkningsutfordringen viser at det er behov for å satse på rekruttering av innbyggere. Dette kan gjøres i form av innvandring, rekruttering av arbeidskraft, fokus på «tilbakeflyttere» og forsøke å beholde ungdom i regionen etter endt utdanning.
- **Funksjonelle regioner**: Tromskommunene Harstad, Kvæfjord, Skånland, Ibestad og Nordlandskommunene Evenes og Tjeldsund defineres i rapporten som en funksjonell Bo- og arbeidsregion (BA-region). Gratangen er orientert mot Narvik, mens Salangen og delvis Lavangen, er orientert mot Midt-Troms. Her mener forskerne at nye satsinger og tiltak må vurderes med henblikk på den kommende kommune- og regionstrukturen.
- **Innovasjon i offentlig og privat sektor:** Innovasjon er regnet som en kilde til vekst. Det å tiltrekke seg kvalifisert arbeidskraft bør være et mål for regionen.
- **Stedsutvikling og omdømmebygging**: Rapporten sier det finnes stedskvaliteter, arrangement og prosjekter som kan løftes fram og videreutvikles både i form av mer overgripende satsninger og nye, spesifikke prosjekt. (Et slikt prosjekt, som allerede er godt i gang, er opplevelsesruta imella, http://imella.no/)
- **Kultur og ildsjeler:** Analysen etterlyser en mer tydelig satsning på kultur som et virkemiddel for tilflytting. En styrket sammenheng mellom kultur, stedsutvikling og besøksnæringene.
- **Samarbeid om utvikling av nye utdanningstilbud** (først og fremst med Ofoten): Dagens tilbud er godt. Oppfordring om å invitere ungdom inn for forslag til nye utdanningstilbud.
- **Næringsutvikling** (trender og «spesielle» næringer): Avhenger av alle ovennevnte faktorer. Vi må være oppmerksom på hvilke trend-næringer som vokser i vår region og motsatt – hvilke næringer vokser, eller har potensial til å vokse, mer her enn nasjonalt.

Les hele samfunnsanalysen her:

http://byregion.no/harstad/wp-content/uploads/sites/2/2017/02/norut_tromso_rapport_4-2015.pdf

Ut fra rapportens anbefalinger, søkte regionrådet om midler til å delta i departementets program, fase 2. Målsetningen var å lage en aktuell og fremtidsrettet strategi for næringsutvikling o stedsutvikling i vår region. Vi ønsket å fokusere på korte beslutningsprosesser, nye trender, innovasjon og fleksibilitet.

Vi stilte oss blant annet følgende spørsmål:

- Hvordan kan vi legge best mulig til rette for næringsutvikling i regionen?
- Hvordan kan vi sørge for at vi har nok og riktig kompetanse til rett tid?
- Hvordan kan vi få de unge til å bli i regionen?
- Hvordan kan vi få utflyttere til å komme tilbake til regionen?

Hele prosjektbeskrivelsen som er utgangspunktet for planen, kan leses her:
https://distriktssenteret.no/artikkel/harstad/

1.2. Mål

Formålet med utviklingsplanen er at Sør-Troms som region skal styrke sin posisjon nasjonalt og internasjonalt. Planen skal også legge grunnlag for vekst i den enkelte kommune.

Målet for utviklingsplanen er å oppnå vekst og utvikling gjennom konkrete tiltak og forpliktende samarbeid i Sør-Tromsregionen.

Planen skal være koordinert med Ofotens strategiske næringsplan[1]

1.3. Metode og arbeidsprosess

Samfunnsanalysen omtalt i punkt 1.1. la grunnlaget for det videre arbeidet med kunnskaps-innhenting. Regionrådet var enig om at målet for det videre arbeidet i Byregionprogrammet skulle være *å utarbeide en regional utviklingsplan med fokus på nærings- og stedsutvikling*. Et forpliktende samarbeid i de syv Sør-Tromskommunene skulle bidra til vekst og utvikling i hele Sør-Troms.

Regionrådet og prosjektgruppa har benyttet en rekke kilder og metoder for innsamling av kunnskap i tillegg til omtalte samfunnsanalyse; intervju, spørreskjema, workshop, konferanse, innspillsmøter, m.m.

Plansjen nedenfor oppsummerer kildevalgene i prosjektet:

Fig.1 Kunnskapsbank – kunnskapsinnhenting for Sør-Troms

[1] Med koordinert med menes at regionene jevnlig skal oppdatere hverandre på fremdrift og strategiske satsinger i sine respektive planer. Regionene skal aktivt søke å identifisere samarbeidsområder samt gjennomføre jevnlige administrative og politiske møter.

Forutsetning: Det forpliktende samarbeidet mellom de 7 kommunene i dette arbeidet bygger på den forutsetning at kommunale planer ikke går på tvers av denne regionale planen, men heller bygger videre på denne.

Arbeidet med utviklingsplanen har vært organisert på følgende måte:

Prosjekteier og styringsgruppe: Sør-Troms regionråd ved ordførere

Prosjektansvarlig: Daglig leder Sør-Troms regionråd

Prosjektledelse: Sør-Troms regionråd ved prosjektleder

Prosjekt-/arbeidsgruppe: Næringsansvarlige/-utviklere i alle syv kommunene

Oppstart av arbeidet med utviklingsplan var i november 2015.

Gjennom deltakelse i Byregionprogrammet, har Distriktssenteret som er nasjonal prosjektleder, arrangert kunnskapssamlinger/nettverkssamlinger for alle deltakende regioner to ganger i året siden 2015. Distriktssenteret har hatt ansvar for å etablere og drifte det nasjonale læringsnettverket mellom deltakerne i programmet.

Målet med læringsnettverket er å styrke kunnskapsbygging og kunnskapsdeling mellom deltakerne og bidra til videre kunnskapsformidling til andre. Nettverkssamlingene er gode arenaer der vi som region har hatt muligheten for å lære av andre regioner som har arbeidet med regionale planer og tiltak over lengre tid. Referat m.m. fra alle nettverkssamlingene er tilgengelig her: https://distriktssenteret.no/byregionprogrammet/

Fylkeskommunene har ikke en uttalt, formell rolle i Byregionprogrammet, men Troms fylkeskommune har en rådgiver som har fulgt programmet. Troms fylkeskommune har opprettet Arena Troms hvor prosjektlederne i Troms møttes for gjensidig orientering om sine respektive prosjekter.

Samfunnsanalysen understøtter viktigheten av et tett samarbeid mellom Ofoten og Sør-Troms (ref. naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion), noe vi i dette arbeidet har tatt konsekvensen av. Det har vært gjennomført to fellesmøter mellom regionrådene, der møte nummer to var en workshop hvor man kom frem til felles satsingsområder[2].

Som en del av kunnskapsinnhentingen arrangerte regionrådet en næringskonferanse i oktober 2016. Re:tenk står for regionalt samarbeid og for å tenke nytt. T – står for trender, e – for entreprenørskap, n – for nytenking og k – for kompetanse. Målet med konferansen var at næringsdrivende i regionen

[2] Felles satsingsområder: 1, Reiseliv: Mål: Tett samhandling mellom destinasjonsselskapene i Harstad og Narvik 2, Kompetanse: Mål: Revitalisere samarbeidsforumet med UiT Harstad og UiT Narvik med en målrettet agenda for samarbeid med FoU og næringslivet. 3, Næringsutvikling: Målsetninger: A: Synliggjøre risikovillig kapital, løfte fram investorer og akselerere bedrifter. B: Felles begeistringskonferanse, f.eks videreføring av Re:tenk som ambulerer på sted. C: Koordinert utvikling på Evenes. 4, Samferdsel: Målsetninger: A: Ofoten og Sør-Troms snakker med felles stemme utad, som ved fellesinnspill til NTP. B: Styrke offentlig kommunikasjon mellom regionen (Eksempel på tiltak: shuttlebuss Narvik-Evenes-Harstad)

skulle få konkrete og relevante tips fra andre nasjonale og regionale aktører som har lyktes og mislyktes med sine satsinger.

I forbindelse med konferansen lagde vi en Re:tenk UNG hvor vi gjorde følgende henvendelse til ungdom I Sør-Troms: «Det er du som er ung i dag som har svarene på hva som skal til for at nord skal være et attraktivt sted å leve og arbeide i fremtiden. Flere av innspillene til de unge er nå blitt konkrete tiltak (se oversikt). Kunnskapsparken Nord var samarbeidspartner for Re:tenk UNG. http://retenk.no/speaker/til-skolen/

Hjemmesiden www.byregion.no har vært vårt arbeids- og kommunikasjonsverktøy i hele prosessen. Her har alle kommunene lagt inn intervjuer av næringsaktører og fremmet innlegg som har betydning for egen kommune og for regionen. Med byregion.no ble prosessen helt åpen; alle kunne komme med innspill, betraktinger, tips og kritikk om hvordan man kan formefremtidens region best mulig? http://byregion.no/

Prosjektgruppa (næringsansvarlige) i alle syv kommunene gjennomførte spørreundersøkelser blant kommunens næringsaktører. Resultatene er bakt inn i kunnskapsmodellen og har vært med på å understøtte valg av satsingsområder.

Oppfølgingsmøter etter Re:tenk: Noen kommuner gjennomførte dette. Man kunne på konferansedagen melde seg på et kommende dialogmøte med ordfører, rådmann m.fl. fra din kommune. Møtene fant sted få uker etter konferansen og var en anledning til å følge opp nye ideer i et samarbeid mellom næringsliv og kommune.

Fem områder pekte seg ut som overordnede tema basert på kunnskapsbanken. Disse er:

- Innovasjon og entreprenørskap
- Kompetanse
- UNG
- Infrastruktur og samferdsel
- Trender og fremtidsforskning

Innspillsmøter: De fem utvalgte satsingsområdene og tiltakene som skal sikre måloppnåelse innenfor hvert satsningsområde, er omtalt i kapittel 2. Det har vært gjennomført innspillsmøter innenfor hvert satsingsområde der fagkyndige aktører fra hele regionen, både fra privat og offentlig sektor, har deltatt. De ga innspill på hva de, ut fra sitt kjennskap til eget fagfelt og fremtidens trender, mente var viktig å legge vekt på. Videre har målsettinger og tiltak blitt vurdert og revidert av prosjektgruppa og av regionrådet.

For satsingsområdet «Trender og fremtidsforskning» valgte prosjektgruppa å dra på studietur til Luleå. Bakgrunnen for dette er at Luleå er en kommune som er fremoverlent og som i stor grad vektlegger fremtidstrender og forskning. Flere av våre tiltak er inspirert av kunnskapen vi fikk av denne studieturen.

Til sammen omfatter handlingsdelen av planen 61 tiltak som søkes gjennomført i perioden 2018-2021. Hvert tiltak har vært vurdert opp mot «Attraktivitetsmodellen» (utarbeidet av Telemarksforskning*) for å sikre at planen dekker innsats innen bedrifts-, bosteds- og besøksattraktivitet. Bosetting, bedrifter og besøk er viktige drivere for utvikling av lokalsamfunn.

Attraktivitetsmodellen forsøker å forklare drivkreftene til steders vekst. Forskerne har her kommet fram til at steder vokser fordi de er attraktive for bosetting, bedrifter og besøk. (Før var attraktivitetsmålinger kun basert på bosetting.) Bakgrunn for at de tre indikatorene bosetting, bedrifter og besøk er kriterier for attraktivitet er:

- Da moderne kommunikasjon har gjort det mulig å pendle over store avstander, kan noen plasser bli attraktive bosteder.
- Noen steder er attraktive fordi det er gunstig å produsere noe som kan eksporteres til andre steder.
- Steder kan være attraktive fordi de tiltrekker besøkende som skaper arbeidsplasser i besøksnæringer.

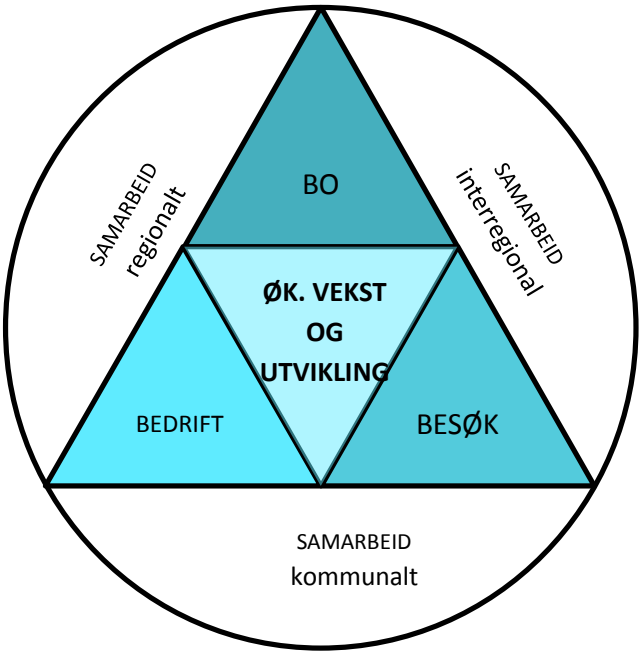

*Fig.2 Re:tenk-modellen – drivere for utvikling i Sør-Troms. Inspirert av «Attraktivitetsmodellen» utviklet av Telemarksforskning**

*Kilde og mer informasjon om Attraktivitetsmodellen som har inspirert Re:tenk modellen:
https://www.telemarksforsking.no/publikasjoner/filer/2767.pdf

I utforming av mål og tiltak under hvert satsningsområde, har vi aktivt benyttet attraktivitetsmodellen for å «avsjekke» om vi med disse oppnår økonomisk vekst og utvikling.

2. Satsingsområder og tiltaksplan 2018-2021

2.1. Innovasjon og entreprenørskap

Hvordan kan Sør-Troms bli en mer innovasjonsvennlig region? Hvordan kan vi synliggjøre at nyskapere er velkomne? Hvordan kan vi bli bedre på å fortelle suksesshistorier fra regionen? Satsningsområdet har følgende målsettinger:

- Førsteklasses førstelinjetjeneste i Sør-Troms
- Sør-Troms: en region for innovatører og entreprenører
- Økt verdiskapning som følge av forsvarets satsning i regionen

Målsetting A Førsteklasses førstelinjetjeneste i Sør-Troms

I spørreundersøkelsen til næringsaktører i regionen, pekte mange på manglende ressurser og kompetanse hos kommunenes førstelinjetjeneste. Det å ta godt imot og kunne gi gode råd til både gründere og etablert næringsliv er viktig. For å bedre kunne være i stand til dette, er strategien for målsetting A «å tilby rask og kompetent veiledning til gründere og etablert næringsliv.» Dette skal oppnås gjennom følgende tiltak:

Tiltak 1: Gjennomføre koordinert kompetanseheving av førstelinjetjenester i alle kommunene

Tiltak 2: Videreutvikle nettverket bestående av kommunenes næringssjefer/næringsrådgivere

---

Målsetting B: Sør-Troms skal være en region for innovatører og entreprenører

For å få dette til, må vi strebe etter å skape en kultur for innovasjon og entreprenørskap der det er lov å lykkes. Dette mener vi å kunne bidra til gjennom følgende tiltak:

Tiltak 1: Utvikle nettverksbasert samarbeid - "Re:tenk hele året" - (felles interesser innen næringer eller på tvers av fag/næringer)

Tiltak 2: Bidra til at Ungt Entreprenørskap (UE) får en fast representant ansatt i regionen

Tiltak 3: Utrede muligheten for utvikling og forskning innen ressursforvaltning, resirkulering/avfall

Tiltak 4: Stimulere til innovasjon, kompetansebygging og utvikling av opplevelser i regionen - med tettere samarbeid mellom Visit Harstad og Visit Narvik som fundament

---

Målsetting C: Økt verdiskapning som følge av forsvarets satsning i regionen

Strategi: Utvikle tjeneste- og leverandørnettverk for å betjene Forsvarets behov i regionen

Tiltak 1: Etablere prosjekt "Leverandørutvikling" for å vinne anbud på etablering, drift og forsyning/logistikk til Forsvaret.

2.2. Kompetanse

Målsetting: Sør-Troms skal være en vekstkraftig kompetanseregion. For å oppnå dette, har vi utarbeidet tre strategier med tilhørende tiltak:

Strategi A: Et tettere samarbeid med UiT og andre utdanningsinstitusjoner i regionen

Tiltak 1: Påvirke slik at Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt (SKA) ved UiT Norges Arktiske Universitet (heretter UiT) etablerer faste representanter i regionen

Tiltak 2: Utrede behovet for desentralisert utdanning i samarbeid med UiT og andre utdanningsinstitusjoner

Tiltak 3: Påvirke UiT og andre utdanningsinstitusjoner mht. tilrettelegging av global tilgang på undervisning

Tiltak 4: Følge opp utviklingsplaner for Campus Narvik og Campus Harstad

---

Strategi B: En region som ivaretar unge talenter

Tiltak 1: Jobbe for en mest mulig sømløs overgang mellom ungdomsskole – videregående skole, og mellom videregående skole - høyere utdanning

Tiltak 2: Jobbe for flere praksisplasser i både offentlig og privat sektor gjennom veiledningskompetanse

Tiltak 3: Utrede behov for og tilgang til hybler for elever (videregående skoler) og studenter i regionen

---

Strategi C: Flere offentlige og private kompetansearbeidsplasser til regionen

Tiltak 1: Utøve politisk påvirkning regionalt og nasjonalt

Tiltak 2: Følge opp politiske vedtak om utflytting av statlige arbeidsplasser

2.3. UNG

Som omtalt i punkt 1.3., gjennomførte vi Re:tenk UNG høsten 2016. Vi inviterte ungdom til å gi innspill på hva som er viktig for dem i fremtidens regionale satsing. Det som kom tydelig frem gjennom møter, intervju og arbeidsverksted med ungdommen, var at de er opptatt av å leve her og nå. De ønsker gode fasiliteter for å kunne drive med sine fritidsinteresser. Videre er de opptatt av et godt kollektivtilbud for å være uavhengig av foreldrene. I tillegg kom det frem at ungdommen er opptatt av at regionen har et godt og relevant skoletilbud.

Agderprosjektet http://www.uis.no/forskning/barnehage/agderprosjektet/om-agderprosjektet/ er et forsknings- og utviklingsprosjekt som har tidlig intervensjon som fokusområde. Ny kunnskap om hva som er viktig innhold for femåringene i barnehagen, er en av målsettingene. De ønsker å undersøke hvilke konsekvenser tidlig innsats kan få for barn til å lykkes i utdanningsløpet og arbeidslivet.

Å satse på de unge er å investere i fremtiden. Politiske, samfunnsmessige avgjørelser har betydning for de som kommer etter oss.

Målsetting A: Frafall på vgs. i Sør-Troms skal være lavere enn landsgjennomsnittet

Strategi: Tidlig intervensjon for å unngå frafall på videregående skoler

Tiltak 1: Undersøke muligheten for å opprette Sør-Troms' versjonen av Agderprosjektet

Tiltak 2: Initiere ytterligere kompetanseutvikling for rådgiverkorpset i regionen (videregående skoler)

Målsetting B: Gi ungdommen gode minner om og stolthet for regionen

Strategi: Kontinuerlig dialog med ungdommen

Tiltak 1: Utvikle frititidstilbud i samarbeid med ungdommen

Tiltak 2: Jobbe for et kollektivtilbud som er tilpasset de unges behov

Tiltak 3: Arbeide for større tilgang på deltidsjobber for ungdom under 18 år

Tiltak 4: Digitalisere historiefortellingen (Tore Hunds rike)

Tiltak 5: Etablere ressursgruppe med barn og unge i arbeidet med nasjonaljubileet 2030

Tiltak 6: Gjennomføre elevdemokratiets dag

2.4. Infrastruktur og samferdsel

Fokus på utvikling av infrastruktur og samferdsel er viktige forutsetninger for at næringslivet skal lykkes. Infrastruktur- og samferdselstiltak må utredes og iverksettes i samsvar med de viktigste næringsaktørene slik at tiltakene ikke blir en hemsko for ønsket næringsutvikling. Eksempelvis må nødvendige infrastruktur- og samferdselstiltak være på plass før man kan utvide lakseproduksjonen til ønsket nasjonalt nivå.

Målsetting A: Etterslepet på veivedlikehold på riks- og fylkesveiene i regionen må hentes inn

For å oppnå dette, må regionens politikere pådrive samordnet politisk påvirkning på tvers av kommune- og fylkesgrenser og mot sentralt politisk nivå.

Tiltak 1: Samarbeid/dialog med Tromsbenken

Tiltak 2: Gi tydelige innspill til NTP og RTP

Tiltak 3: Gjennomføre møter/dialog med Samferdselskomiteen

Tiltak 4: Gi innspill til organiseringen av Statens vegvesen

Målsetting B: Døgnåpen grense over Bjørnfjell

Strategi: Politisk påvirkning og samordning med Ofoten regionråd

Tiltak 1: Samarbeid/dialog med Tromsbenken

Tiltak 2: Gi tydelige innspill til NTP og RTP

Tiltak 3: Gjennomføre møter/dialog med Samferdselskomiteen

Målsetting C: Mer gods på jernbane og sjø

Strategi: Politisk påvirkning og samordning med andre regionale aktører

Tiltak 1: Jobbe for dobbeltspor på Ofotbanen

Tiltak 2: Jobbe for utvikling og videreføring av jernbane

Tiltak 3: Utvikle regionale sjøveis logistikkbaser og havner

Tiltak 4: Mudring av Tjeldsundet

Målsetting D: Utvikle Evenes som nasjonal lufthavn

Strategi: Politisk påvirkning samordnet med Ofoten regionråd

Tiltak 1: Gjennomføre møter/dialog med flyplassutvalget, Avinor, Tromsbenken, Samferdselskomiteen

Tiltak 2: Sikre god samhandling med eiendoms- og infrastrukturutviklere for næringsarealer rundt Evenes

Tiltak 3: Gjøre strategiske vurderinger av innhold og omfang av næringsklynge for området

Tiltak 4: Gjennomføre proaktive initiativer overfor ønskede etableringer

---

Målsetting E: Grenseoverskridende kollektivtilbud (fylke) (buss, båt, ferge)

Strategi: Politisk påvirkning

Tiltak 1: Påvirke utvikling av felles samferdselsapp for Troms, Nordland, Finnmark

Tiltak 2: Bidra til et vesentlig bedret kollektivtilbud øst-vest og nord-sør, på tvers av regiongrenser

Tiltak 3: Arbeide for forbedring av fergetilbud, herunder pris og ruter

---

Målsetting F: Sør-Troms skal være fremst i utnyttelsen av ny bredbåndsteknologi

Strategi: Sikre god samhandling mellom kommunene og teknologiaktører

Tiltak 1: Utrede muligheter og rammebetingelser for å etablere nettkontrollsenter i regionen[3]

Tiltak 2: Utrede muligheter for regionen i forbindelse med Svalbardkabelen og annen internasjonal infrastruktur

Tiltak 3: Jobbe for full bredbåndsutbygging i regionen

Tiltak 4: Jobbe for full 4G-/5G-tilgang i hele regionen

[3] Nettkontrollsenter er et operasjonssenter der nettverk og nettverkstjenester blir overvåket hele døgnet. I dag ligger slike sentre i Oslo-området/Fornebu og i Stavanger. I fremtiden vil behovet for flere nettverkssentre øke, og det er ønskelig at fremtidige sentre blir etablert i vår region.

Målsetting G: Sør-Troms skal koordinere sin utvikling av behovstilpassede næringsarealer

Strategi: Gjennom kjennskap til markedsbehov for næringsarealer skal Sør-Troms utvikle og markedsføre næringsarealer i en regional sammenheng

Tiltak 1: Utrede markedets behov for næringsarealer

Tiltak 2: Arbeide for langsiktighet i tilrettelegging av næringsarealer

Tiltak 3: Utvikle næringsarealer i henhold til de til enhver tid kjente markedsbehov

Tiltak 4: Jobbe for en felles markedsføring av regionens næringsarealer

---

Målsetting H: Oppnå regional avstandsreduksjon øst/vest og nord/sør

Strategi: Se til at veiaksene har kapasitet og utforming tilpasset næringers behov

Tiltak 1: Følge opp vedtak i NTP og sikre finansiering av anbefalte og besluttede faser

Tiltak 2: Sikre gjennomføring av fase RV83 Tjeldsund bru – Harstad

Tiltak 3: Sikre utbyggingen av Engenes fiskerihavn

Tiltak 4: Påvirke beslutning om å utbedre/utbygge veiaksen Tromsø-Lenvik-Harstad, i tråd med prosjekt «Kystbyregion»

2.5. Trender og fremtidsforskning

Vi befinner oss i et stort interkommunalt arbeidsmarked og ved å løfte blikket mot en større region, får vi tilgang til ny kompetanse om trender og markedsutvikling. Denne planen er en anledning til å fremme våre innspill sammen med våre naboer, og sammen utvikle regionens satsningsområder og tiltak.

Målsetting A: Sør-Troms skal jobbe for å være oppdatert på nasjonale og internasjonale trender

Strategi: Følge med på fremtidsforskningen

Tiltak 1: Utrede muligheten for et fremtidsrettet Newtonrom, om mulig i kombinasjon med Makerspace

Tiltak 2: Utrede muligheten for å gjennomføre samarbeidskonsepter mellom studenter og forskere fra UiT med næringsliv og kommunal sektor*

Tiltak 3: Utrede muligheten for å etablere et senter for teknologilek som tiltak mot frafall i videregående skoler**

** Luleå Tekniske Universitet har mange gode tiltak og konsepter vi kan lære av: https://www.ltu.se/org/LTU-Holding/LTU-Business*

*** Ref. satsing i Luleå kommune, "gamification/spillifisering" - tiltak gjennom spillutvikling og interaktiv læring for å fremme lese- og læringslyst hos elever i grunnskolen.*

Målsetting B: Sør-Troms skal følge utviklingen av Smart region-løsninger for å høyne regionens attraktivitet

Strategi: Gjøre strategivalg for Smart-løsninger som bidrar til bedre samhandling og tjenesteutvikling i byregion (bysenter - omland)

Tiltak 1: Utrede muligheten for Smart region-løsninger i Sør-Troms

Gjennom å følge med på megatrender og forstå hvordan disse kan påvirke enkeltindivid og næringer skal vi søke å være i forkant av endringer som forventes å komme. Det handler om å møte utfordringer, men i vel så stor grad å se muligheter.

2.6. Ansvar og revisjon

Ordførerne i regionrådet har ansvar for at vedtatt strategi blir gjennomført i henhold til plan. Politisk leder har et overordnet koordineringsansvar, mens øvrige ordførere har ansvar for gjennomføring av de praktiske tiltakene. Ordførere støttes av næringsrådgiverkorpset i Sør-Troms. Administrasjonen til regionrådet vil ha et koordineringsansvar sammen med og på vegne av politisk leder. Ansvar, status og fremdrift for alle tiltak kan følges her: http://retenk.no/

Planen med tiltaksdel revideres årlig i desember måned.

3. Oppsummering

En to år lang prosess med kunnskapsinnhenting og nettverksbygging er gjennomført. Nå starter arbeidet med å virkelig forandre regionen til noe enda bedre - en region for gründere og unge folk, en region der det er lov å lykkes, en region for innovasjon.

61 tiltak er vedtatt av regionrådet 01.12.17. Tiltakene skal gjennomføres i perioden 2018-2021 og du kan følge fremdriften på nett: http://retenk.no/

Kommunene i Sør-Troms går i gang med et nært og aktivt samarbeid for vekst og verdiskaping for regionen. Med et redusert fokus på kommunegrenser og et økt blikk for næringenes regionale,

nasjonale og internasjonale perspektiv, får kommunene sammen anledning til å arbeide for økt vekst og utvikling.

Denne planen erstatter Strategiplan for Sør-Troms regionråd datert 26.02.16.

Syv kommuner sammen gir en sterkere stemme – og et sterkere resultat.

VEDLEGG 1: Oversikt over tiltak med ansvar

Tiltaksliste til Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms: POLITISK PÅVIRKNING 2018 ->

		Ansvarlige ordførere	Kommuner
Satsningsområde	**Kompetanse**		
Målsetting	**Sør-Troms skal være en vekstkraftig kompetanseregion**		
Strategi A	Et tettere samarbeid med UiT og andre utdanningsinstitusjoner i regionen		
Tiltak 4	Følge opp utviklingsplaner for Campus Narvik og Campus Harstad: møteplan 2018-19	Helene Berg Nilsen	Skånland
Strategi B	En region som ivaretar unge talenter		
Tiltak 3	Utrede behov for og tilgang til hybler for elever (videregående skoler) og studenter i regionen	M. Bremnes,T. Larsen, H. Berg Nilsen, S. W. Prestbakmo	Harstad, Kvæfjord, Skånalnd, Salangen
Strategi C	Flere offentlige og private kompetansearbeidsplasser til regionen		
Tiltak 1	Utøve politisk påvirkning regionalt og nasjonalt	Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes	Skånland, Harstad
Tiltak 2	Følge opp politiske vedtak om utflytting av statlige arbeidsplasser	Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes	Skånland, Harstad
Satsningsområde	**UNG**		
Målsetting B	**Gi ungdommen gode minner om og stolthet for regionen**		
Strategi	Kontinuerlig dialog med ungdommen		
Tiltak 2	Jobbe for et kollektivtilbud som er tilpasset de unges behov	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Satsningsområde	**Infrastruktur og samferdsel**		
Målsetting A	**Etterslepet på veivedlikehold på riks- og fylkesveiene i regionen må hentes inn**		
Strategi	Politisk påvirkning og samordning med Ofoten regionråd		
Tiltak 1	Samarbeid/dialog med Tromsbenken	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Tiltak 2	Gi tydelige innspill til NTP og RTP	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Tiltak 3	Gjennomføre møter/dialog med Samferdselskomiteen	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Tiltak 4	Gi innspill til organiseringen av Statens vegvesen	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Målsetting B	**Døgnåpen grense over Bjørnfjell**		
Strategi	Politisk påvirkning og samordning med Ofoten regionråd		
Tiltak 1	Samarbeid/dialog med Tromsbenken	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 2	Gi tydelige innspill til NTP og RTP	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 3	Gjennomføre møter/dialog med Samferdselskomiteen	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Målsetting C	**Mer gods på jernbane og sjø**		
Strategi	Politisk påvirkning og samordning med andre regionale aktører		
Tiltak 1	Jobbe for dobbeltspor på Ofotbanen	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 2	Jobbe for utvikling og videreføring av jernbane	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 3	Utvikle regionale sjøveis logistikkbaser og havner	Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes	Skånland, Harstad
Tiltak 4	Mudring av Tjeldsundet	Marianne Bremnes	Harstad
Målsetting D	**Utvikle Evenes som nasjonal lufthavn**		
Strategi	Politisk påvirkning og samordning med Ofoten regionråd		
Tiltak 1	Gjennomføre møter/dialog med flyplassutvalget, Avinor, Tromsbenken, Samferdselseskomiteen	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 2	Sikre god samhandling med eiendoms- og infrastrukturutviklere for næringsarealer rundt Evenes	Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes	Skånland, Harstad
Tiltak 3	Gjøre strategiske vurderinger av innhold og omfang av næringsklynge for området	Bernhardt Halvorsen, Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes	Lavangen, Skånland, Harstad
Tiltak 4	Gjennomføre proaktive initiativer overfor ønskede etableringer	Helene Berg Nilsen	Skånland
Målsetting E	**Grenseoverskridende kollektivtilbud (fylke) (buss, båt, ferge)**		
Strategi	Politisk påvirkning		
Tiltak 1	Påvirke utvikling av felles samferdselsapp for Troms, Nordland, Finnmark	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Tiltak 2	Bidra til et vesentlig bedret kollektivtilbud øst-vest og nord-sør, på tvers av regiongrenser	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Tiltak 3	Arbeide for forbedring av fergetilbud, herunder pris og ruter	Torbjørn Larsen	Kvæfjord
Målsetting F	**Sør-Troms skal være fremst i utnyttelsen av ny bredbåndsteknologi**		
Strategi	Sikre god samhandling mellom kommunene og teknologiaktører		
Tiltak 1	Utrede muligheter og rammebetilngelsen for å etablere nettkontrollsenter i regionen	Marianne Bremnes	Harstad
Tiltak 2	Utrede muligheter for regionen i forbindelse med Svalbardkabelen og annen internasjonal infrastruktur	Marianne Bremnes	Harstad
Tiltak 3	Jobbe for full bredbåndsutbygging i regionen	Marianne Bremnes	Harstad
Tiltak 4	Jobbe for full 4G/5G tilgang i hele regionen	Marianne Bremnes	Harstad
Målsetting G	**Sør-Troms skal koordinere sin utvikling av behovstilpassede næringsarealer**		
Strategi	Gjennom kjennskap til markedsbehov for næringsarealer skal Sør-Troms utvikle og markedsføre næringsarealer i en regional kontekst		
Tiltak 1	Utrede markedets behov for næringsarealer	Marianne Bremnes	Harstad
Tiltak 2	Arbeide for langsiktighet i tilrettelegging av næringsarealer	Marianne Bremnes, Bernhardt Halvorsen	Harstad, Lavangen
Tiltak 3	Utvikle næringsarealer i henhold til de til enhver tid kjente markedsbehov	Marianne Bremnes	Harstad
Tiltak 4	Jobbe for en felles markedsføring av regionens næringsarealer	Marianne Bremnes, Sigrun W. Prestbakmo	Harstad, Salangen
Målsetting H	**Oppnå regional avstandsreduksjon for Harstadregionen og i øst/vest-aksen i Midtre Hålogaland**		
Strategi	Se til at Hålogalandsvegen (E10) som regional øst/vest-akse har kapasitet og utforming tilpasset næringers behov		
Tiltak 1	Følge opp vedtak i NTP og sikre finansiering av anbefalte og besluttede faser	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 2	Sikre gjennomføring av fase RV83 Tjeldsund bru - Harstad	Helene Berg Nilsen, Marianne Bremnes	Skånland, Harstad
Tiltak 3	Sikre utbyggingen av Engenes fiskerihavn	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 4	Påvirke beslutning om gjennomføring alternativ 2 - kryssing av Tjeldsundet	Dag Sigurd Brustind	Ibestad
Tiltak 5	Påvirke beslutning om å utbedre/utbygge veiaksen Tromsø-Lenvik-Harstad, i tråd med prosjekt «Kystbyregion»	Dag Sigurd Brustind	Ibestad

Tiltaksliste til Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms: **TILTAK MED START 2018 (2019)**

Satsningsområde	**Innovasjon og entreprenørskap**	Ansvarlig næringssjef (kommune) / Sør-Troms regionråd v/prosjektleder (STRR)	
Målsetting A	**Førsteklasses førstelinjetjeneste i Sør-Troms**		
Strategi	Tilby rask og kompetent veiledning til gründere og etablert næringsliv		
Tiltak 1	Gjennomføre koordinert kompetanseheving av førstelinjetjenester i alle kommunene	Salangen, STRR	
Tiltak 2	Videreutvikle nettverket bestående av kommunenes næringssjefer/næringsrådgivere	Lavangen	
Målsetting B	**Sør-Troms skal være en region for innovatører og entreprenører**		
Strategi	Skape en kultur for innovasjon og entreprenørskap der det er lov å lykkes		
Tiltak 1	Utvikle nettverksbasert samarbeid - "Re:tenk hele året" - (felles interesser innen næringer eller på tvers av fag/næringer)	STRR	
Tiltak 2	Bidra til at Ungt Entreprenørskap (UE) får en fast representant ansatt i regionen	Skånalnd, Kvæfjord, Gratangen	
Tiltak 3	Utrede muligheten for utvikling og forskning innen ressursforvaltning, resirkulering/avfall	Kvæfjord, STRR	
Tiltak 4	Stimulere til innovasjon, kompetansebygging og utvikling av opplevelser i regionen - med tettere samarbeid mellom Visit Harstad og	Lavangen, Skånland, Harstad	
	Visit Narvik som fundament		
Målsetting C	**Økt verdiskapning som følge av forsvarets satsning i regionen**		
Strategi	Utvikle tjeneste- og leverandørnettverk for å betjene Forsvarets behov i regionen		
Tiltak 1	Etablere prosjekt "Leverandørutvikling" for å vinne anbud på etablering, drift og forsyning/logistikk til Forsvaret	Skånland, **Harstad**	
Satsningsområde	**UNG**		
Målsetting A	**Frafall på vgs i Sør-Troms skal være lavere enn landsgjennomsnittet**		
Strategi	Tidlig intervensjon for å unngå frafall på videregående skoler		
Tiltak 2	Initiere ytterligere kompetanseutvikling for rådgiverkorpset i regionen (videregående skoler) Ref. KUPA Skole-Næringsliv	Salangen	
Målsetting B	**Gi ungdommen gode minner om og stolthet for regionen**		
Strategi	Kontinuerlig dialog med ungdommen		
Tiltak 1	Utvikle frititidstilbud i samarbeid med ungdommen	STRR	
Tiltak 4	Digitalisere historiefortellingen (Tore Hunds rike)	Harstad, Lavangen	
Tiltak 5	Etablere ressursgruppe med barn og unge i arbeidet med nasjonaljubileet 2030	Harstad	
Tiltak 6	Gjennomføre elevdemokratiets dag	Harstad ved ordfører Marianne Bremnes	
Satsningsområde	**Trender og fremtidsforskning**		
Målsetting A	**Sør-Troms skal jobbe for å være oppdatert på nasjonale og internasjonale trender**		
Strategi	Følge med på fremtidsforskningen		
Tiltak 1	Utrede muligheten for et fremtidsrettet Newtonrom, om mulig i kombinasjon med Makerspace	Harstad, Kvæfjord	
Tiltak 2	Utrede muligheten for å gjennomføre samarbeidskonsepter mellom studenter og forskere fra UiT med næringsliv og kommunal sektor*	Salangen	
Tiltak 3	Utrede muligheten for å etablere et senter for teknologilek som tiltak mot frafall i videregående skoler**	Lavangen	
	* Luleå Tekniske Universitet har mange gode tiltak og konsepter vi kan lære av: https://www.ltu.se/org/LTU-Holding/LTU-Business		
	** Ref. satsing i Luleå kommune, "gamification/spillifisering" - tiltak gjennom spillutvikling og interaktiv læring for å fremme lese- og læringslyst hos elever i grunnskolen		
Målsetting B	**Sør-Troms skal følge utviklingen av Smart region-løsninger for å høyne regionens attraktivitet**		
Strategi	Gjøre strategivalg for Smart-løsninger som bidrar til bedre samhandling og tjenesteutvikling i byregion (bysenter - omland)		
Tiltak 1	Utrede muligheten for Smart region-løsninger i Sør-Troms	Harstad	

Tiltaksliste til Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms: **TILTAKSBANK 2019->**

Satsningsområde	**Kompetanse**	Ansvar	Oppstart
Målsetting	**Sør-Troms skal være en vekstkraftig kompetanseregion**		
Strategi A	Et tettere samarbeid med UiT og andre utdanningsinstitusjoner i regionen		
Tiltak 1	Påvirke slik at Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt (SKA) etablerer faste representanter i regionen		
Tiltak 2	Utrede behovet for desentralisert utdanning i samarbeid med UiT og andre utdanningsinstitusjoner		
Tiltak 3	Påvirke UiT og andre utdanningsinstitusjoner mht. tilrettelegging av global tilgang på undervisning		
Strategi B	En region som ivaretar unge talenter		
Tiltak 1	Jobbe for en mest mulig sømløs overgang mellom ungdomsskole - vgs og mellom vgs - høyere utdanning		
Tiltak 2	Jobbe for flere praksisplasser i både offentlig og privat sektor gjennom veiledningskompetanse		
Satsningsområde	**UNG**		
Målsetting A	**Frafall på vgs i Sør-Troms skal være lavere enn landsgjennomsnittet**		
Strategi	Tidlig intervensjon for å unngå frafall på videregående skoler		
Tiltak 1	Undersøke muligheten for å opprette Sør-Troms' versjonen av Agderprosjektet*		
Målsetting B	**Gi ungdommen gode minner om og stolthet for regionen**		
Strategi	Kontinuerlig dialog med ungdommen		
Tiltak 3	Arbeide for større tilgang på deltidsjobber for ungdom under 18 år		

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00421
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	27/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Strategi for økonomisk vekst og utvikling i Sør-Troms

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 27/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag.

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret tar orienteringen til etterretning. Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms legges til grunn ved utarbeidelse av kommunal næringsstrategi.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00465-2
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

SØR-TROMS REGIONRÅD - OPPTAK AV TJELDSUND KOMMUNE SOM MEDLEM

Innstilling:

Kommunestyret godkjenner vedtaket i Sør-Troms regionråd om å ta opp Tjeldsund kommune som fullverdig medlem. Medlemskapet trer i kraft når alle medlems-kommuner har gitt sin godkjenning.

Det anbefales at Tjeldsund kommune kun skal betale for befolkningsandelen i 2018, og fullt medlemskap f.o.m. 1. januar 2019.

Det anbefales videre at vedtektenes § 2 endres ved utelukkende å tilføye Tjeldsund til listen over medlemskommuner.

Anbefalt ny tekst:

§ 2 Sammensetning og regionrådets geografiske virkeområde

Sør-Troms regionråd består av kommunene Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen, Skånland og **Tjeldsund**. Regionrådet er sammensatt av ordførerne i kommunene med varaordføreren som vararepresentant. Dersom varaordfører ikke kan møte som vararepresentant, møter den som ordfører bemyndiger. Representasjonen følger valgperioden, dvs at den til enhver tid sittende ordfører representerer sin kommune i regionrådet. Leder og nestleder velges for to år av gangen på ordinært regionrådsmøte i november måned. Dersom leder eller nestleder søker permisjon eller fritak i valgperioden, foretas suppleringsvalg så snart som mulig i ordinært regionrådsmøte.

Vedlegg:

Regionrådets vedtekter

Saksframstilling:

Bakgrunnen er at Tjeldsund og Skånland gjennomfører en prosess med kommune-sammenslåing som medfører oppløsning av begge kommuner og opprettelsen av nye Tjeldsund kommune i Troms fylke. Kommunesammenslåingen vil være effektiv fra 1. januar 2020.

Tjeldsund kommune har sagt opp sitt medlemskap i Ofoten regionråd med virkning fra 1. januar 2019. Dvs. at Tjeldsund kommune fortsatt er formelt medlem av Ofoten regionråd, som fullt betalende medlem.

Tjeldsund kommune orienterer seg av naturlige årsaker mer og mer i retning av Troms, og ser det som avgjørende viktig å delta i Sør-Troms regionråd også i mellomperioden frem til kommunesammenslåingen er et faktum.

Tjeldsund kommune fremmet derfor ultimo 2017 en anmodning om å bli tatt opp som medlem av Sør-Troms regionråd.

Regionrådet vedtok på møte i Skånland 25. januar 2018 (Sak 05/18) å ta opp Tjeldsund som medlem f.o.m. 1. januar 2018. I påvente av godkjenning i Sør-Troms sine medlemskommuner har Tjeldsund deltatt på regionrådsmøtene som konsultativt medlem.

På grunn av at Tjeldsund kommune må betale fullt medlemskap i Ofoten regionråd ut 2019, ble det i ovennevnte møte vedtatt at Tjeldsund kommune kun skulle betale folketallsandelen i 2018, og fullt medlemskap fra 1. januar 2019. For 2018 utgjør befolkningsandelen kr. 23.298.

Vurdering:

Opptak av Tjeldsund som medlem av Sør-Troms regionråd er en logisk konsekvens av kommunesammenslåingen med Skånland kommune. At Tjeldsund kommune allerede nå har behov for å orientere seg mot Sør-Troms er likeledes forståelig og logisk.

Opptak av nye medlemskommuner må formaliseres, og vil føre til vedtektsendring av regionrådets vedtekter § 2, og trer i kraft først når medlemskommunene har godkjent dette.

Innstilling, saksforelegg og vurdering er basert på forslag fra regionrådets administrasjon.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00465
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	28/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Sør-Troms Regionråd - Opptak av Tjeldsund kommune som medlem

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 28/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret godkjenner vedtaket i Sør-Troms regionråd om å ta opp Tjeldsund kommune som fullverdig medlem. Medlemskapet trer i kraft når alle medlems-kommuner har gitt sin godkjenning.

Det anbefales at Tjeldsund kommune kun skal betale for befolkningsandelen i 2018, og fullt medlemskap f.o.m. 1. januar 2019.

Det anbefales videre at vedtektenes § 2 endres ved utelukkende å tilføye Tjeldsund til listen over medlemskommuner.

Anbefalt ny tekst:

§ 2 Sammensetning og regionrådets geografiske virkeområde

Sør-Troms regionråd består av kommunene Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen, Skånland og **Tjeldsund**. Regionrådet er sammensatt av ordførerne i kommunene med varaordføreren som vararepresentant. Dersom varaordfører ikke kan møte som vararepresentant, møter den som ordfører bemyndiger. Representasjonen følger valgperioden, dvs at den til enhver tid sittende ordfører representerer sin kommune i regionrådet. Leder og nestleder velges for to år av gangen på ordinært regionrådsmøte i november måned. Dersom leder eller nestleder søker permisjon eller fritak i valgperioden, foretas suppleringsvalg så snart som mulig i ordinært regionrådsmøte.

Sør-Troms regionråd

VEDTEKTER

Vedtatt 2015

§ 1 Formål

Regionrådet skal være et politisk samarbeidsorgan. Det skal arbeide for å utvikle og styrke regionen, spesielt infrastrukturen og rammebetingelsene for kommunene og næringslivet. Samarbeidet skal bygge på likeverdighet, åpenhet og gjensidig tillit.

§ 2 Sammensetning og regionrådets geografiske virkeområde

Sør-Troms regionråd består av kommunene Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen og Skånland. Regionrådet er sammensatt av ordførerne i kommunene med varaordføreren som vararepresentant. Dersom varaordfører ikke kan møte som vararepresentant, møter den som ordfører bemyndiger.
Representasjonen følger valgperioden, dvs at den til enhver tid sittende ordfører representerer sin kommune i regionrådet.
Leder og nestleder velges for to år av gangen på ordinært regionrådsmøte i november måned.
Dersom leder eller nestleder søker permisjon eller fritak i valgperioden, foretas suppleringsvalg så snart som mulig i ordinært regionrådsmøte.

§ 3 Organisasjonsmessige bestemmelser

Regionrådet holder årsmøte hvert år innen utgangen av april.
Det kan innkalles til ekstraordinært årsmøte når regionrådets leder eller mer enn 50 % av de deltakende kommuner forlanger det.
Administrasjonssjefene i de tilknyttede kommunene har møte- og talerett.
Regionrådet bestemmer selv hvem de for øvrig vil invitere til sine møter.

§ 4 Saksbehandling

Regionrådet fører protokoll hvor alle saker og vedtak føres inn.
Vedtak som forplikter den enkelte kommune økonomisk utover regionrådets budsjett er ikke gyldig før saken er behandlet i de berørte kommuner.
Regionrådet fatter vedtak med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemmegivning avgjørende.

§ 5 Sekretariat

Regionrådet engasjerer selv sekretariatsbistand slik dette finnes hensiktsmessig.

Sør-Troms regionråd

§ 6 Budsjett og økonomi

Budsjett for det kommende år skal oversendes de tilknyttede kommuner innen utgangen av april måned.
De årlige utgifter ved drift av regionrådet dekkes av de tilknyttede kommuner. Regionrådet vedtar budsjett innenfor de rammer kommunene fastsetter.
Bevilgede beløp innbetales til regionrådets konto innen 15.01. i budsjettåret.
Regnskapsunderskudd innarbeides til dekning i neste års budsjett. Regnskapsoverskudd føres til disposisjonsfond.

§ 7 Større oppgaver

Større prosjekter og utredningsoppgaver søkes finansiert som egne prosjekter gjennom anvendelse av distriktspolitiske virkemidler og statlige tilskuddsordninger.

§ 8 Anvisningsmyndighet

Leder/nestleder anviser alle utgifter for betaling.

§ 9 Revisjon

Regnskapet skal revideres. Så lenge regnskapet føres som en del av vertskommunens regnskap, er særskilt revidering ikke nødvendig.

§ 10 Vedtektsendringer

Endringer i vedtektene kan bare foretas på ordinært eller ekstraordinært årsmøte og krever at minst 2/3-deler av de møtende representanter stemmer for endringen.
Endringer må godkjennes av de deltakende kommuner.

§ 11 Ikrafttredelse

Disse vedtekter trer i kraft fra det tidspunkt de er vedtatt av samtlige kommuner.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00465
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	28/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Sør-Troms Regionråd - Opptak av Tjeldsund kommune som medlem

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 28/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret godkjenner vedtaket i Sør-Troms regionråd om å ta opp Tjeldsund kommune som fullverdig medlem. Medlemskapet trer i kraft når alle medlems-kommuner har gitt sin godkjenning.

Det anbefales at Tjeldsund kommune kun skal betale for befolkningsandelen i 2018, og fullt medlemskap f.o.m. 1. januar 2019.

Det anbefales videre at vedtektenes § 2 endres ved utelukkende å tilføye Tjeldsund til listen over medlemskommuner.

Anbefalt ny tekst:

§ 2 Sammensetning og regionrådets geografiske virkeområde

Sør-Troms regionråd består av kommunene Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen, Skånland og **Tjeldsund**. Regionrådet er sammensatt av ordførerne i kommunene med varaordføreren som vararepresentant. Dersom varaordfører ikke kan møte som vararepresentant, møter den som ordfører bemyndiger. Representasjonen følger valgperioden, dvs at den til enhver tid sittende ordfører representerer sin kommune i regionrådet. Leder og nestleder velges for to år av gangen på ordinært regionrådsmøte i november måned. Dersom leder eller nestleder søker permisjon eller fritak i valgperioden, foretas suppleringsvalg så snart som mulig i ordinært regionrådsmøte.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00511-1
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

VEIVALG FOR FRAMTIDIG SAMARBEIDSLØSNING FOR NAV GRATANGEN

Innstilling:

Gratangen kommune vedtar å inngå samarbeid med Narvik kommune om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor. Avtale om vertskommunesamarbeid behandles som egen sak dette kommunestyremøtet.

Vedlegg:

Sluttrapport fra prosjektgruppe Indre Sør-Troms, 15.04.2018
Pilot NAV Narvik – fra tre til ett kontor
Prosjektplan Nye NAV Narvik
Framdriftsplan Nye NAV Narvik

Saksframstilling:

Bakgrunn

Arbeids- og velferdsetaten har med bakgrunn i Stortingsmelding 33 (2015-2016) initiert en omfattende endringsprosess som berører NAV-kontorene over hele landet. Hensikten med endringsprosessen er å imøtekomme konklusjonene stortingsmelding 33 (2015-2016) hvor det heter at NAV må rigges for å møte utfordringene i samfunnsutviklingen som kan oppsummeres ved at;

- Flere har behov for trygdeytelser og det er økning blant unge.
- Vi får flere innvandrere med svake grunnleggende ferdigheter og språkutfordringer.
- Arbeidsmarkedet blir mere spesialisert og det blir stadig færre arbeidsplasser for ufaglærte.
- Det forventes mangel på arbeidskraft innen visse yrker.
- Høyt frafall fra videregående skole – 1 av 3 fullfører ikke videregående skole.

For å møte utfordringene skal NAV-kontorene organiseres slik at de gis mulighet til mere spesialisering og profesjonalisering. Ett av virkemidlene for å få dette til er sammenslåing og omstrukturering, som vil føre til større og færre NAV-kontor. Det foregår parallelt en omfattende digitalisering av NAV sine tjenester, noe som fører til endringer i NAV sine arbeidsmåter og hvordan de fleste brukerne møter NAV. Disse endringene vil også berøre NAV i Gratangen.

Saken har vært aktuell i Gratangen kommune en tid. Kommunestyret behandlet denne saken i møte den 28.09.2018 sak nr 42/17 og fattet slikt vedtak:

Kommunestyret tar NAV Troms sin rapport om organisering og mandat for forprosjekt utvikling av NAV-kontor og struktur til etterretning og ber administrasjonen følge opp dette utredningsarbeidet.
Samtidig ber kommunestyret administrasjonen om arbeide videre med mulighetene for tilknytning til NAV Narvik og NAV Nordland i tråd med rådmannens brev til NAV Narvik.

Om NAV Gratangen

NAV Gratangen har tre årsverk, hvorav to er innplassert i statlig sektor og ett i kommunen. Antall årsverk i kontoret er et resultat av at Stortinget, i forkant av innføringen av NAV-reformen, besluttet at ingen kontor skulle ha mindre enn tre årsverk. Denne ordningen er nå opphørt, og i forhold til kommunens størrelse må bemanningen sies å være god.

For tiden er NAV-leder ute i permisjon. Det er ansatt vikar med varighet fram til midten av mars 2019.

NAV holder til i tilpassede lokaler i kommunehuset. Leieavtale ble inngått i 2007 ved forrige store arbeids- og velferdsreform og hadde en varighet på 10 år. Avtalen ble forlenget med 2 år sommeren 2017.

Arbeidet med NAV-reformen i Indre Sør-Troms

NAV Troms tok i mai 2017 initiativet til en prosess med formål å gå gjennom kontorstrukturen i Troms med sikte på færre og større NAV-kontor. Prosessen ble lagt opp slik at det pekte mot en struktur med 5-6 regioner. Utredningsarbeidet tok utgangspunkt i regionene. Innenfor hver region ble det oppnevnt prosjektgruppe bestående NAV-lederne og en tillitsvalgt representant med intern prosjektleder som skulle stå for utredningsarbeidet. I tillegg ble det etablert en styringsgruppe bestående av rådmennene og NAV Troms og en referansegruppe bestående av ordførerne.

Vår region Indre Sør-Troms består av kommunene Bardu, Dyrøy, Gratangen, Lavangen og Salangen. Prosjektgruppa la fram sin rapport innenfor fastsatt tidsfrist for styringsgruppa og referansegruppa den 24.04.2018. Samtlige medarbeidere har i to arbeidsverksted vurdert fordeler, ulemper og risikoer av tre ulike modeller:

1. Et kontor for hele Indre Sør-Troms
2. Et kontor med et avdelingskontor
3. Beholde dagens struktur.

Analysen hadde utgangspunkt i ulike perspektiv: brukerperspektiv, produksjonsperspektiv, medarbeiderperspektiv, kompetanseperspektiv, tjenester til arbeidsgivere, målgruppe ungdom, innvandrere, samarbeidspartnere samt økonomiperspektivet. Arbeidsgruppa har konkludert slik:

Arbeidsgruppa ser modell 1 – Et kontor for hele Indre Sør-Troms som den ideelle fremtidige modellen for å kunne organisere NAV sine tjenester på en optimal måte. Modellens svakhet er imidlertid at den omfatter et relativt stort geografisk område, slik at tilgjengeligheten til kontoret for brukere som har lengst vei blir redusert. For noen ansatte vil også arbeidsveien bli relativt lang. Modell 2 – Et kontor med et avdelingskontor vil redusere disse ulempene. Vi vil derfor nærmere beskrive fordeler og ulemper for begge disse modellene, og hvordan ulempene kan reduseres. Ut over denne beskrivelsen vises til vedlagte matrise over fordeler, ulemper og risiko med vurderte modeller…

Styringsgruppa sluttet seg i grove trekk til arbeidsgruppa sine konklusjoner. I referansegruppa ble et mulig samarbeid mellom Bardu og Målselv trukket inn. NAV Troms ble oppfordret til å se hele området Indre Sør-Troms med Målselv under ett. Det ble altså ikke trukket noen skarpe konklusjoner i disse møtene.

I en e-postmelding av 23.05.2018 konkluderer NAV sin fylkesdirektør slik:

Jeg vil derfor anbefale sammenslåing av NAV-kontorene i indre Sør-Troms i henhold til arbeidsgruppens modell 2 – med et hovedkontor på Sjøvegan og et avdelingskontor/tjenestested på Setermoen. Begrunnelse for to lokasjoner er geografiske avstander – både for brukere og ansatte. Fordeling av arbeidsoppgaver mellom de to lokasjonene avgjøres i et eventuelt hovedprosjekt. Begrunnelse for anbefaling av Sjøvegan som hovedkontor fremgår av arbeidsgruppens utredning.

Det forventes en rask avklaring i de 5 kommunene om løsningen og et hovedprosjekt med varighet på 8-12 mnd. med oppstart til høsten. En omlegging av kontorstrukturen kan skje når som helst i året når alle kommunene ligger i samme fylke.

Arbeidet med NAV reformen i Ofoten

I Ofoten planlegger en prosjektgruppe Nye NAV Narvik. Dette skjer som en følge av både NAV reformen og beslutningen om at Narvik, Ballangen og deler av Tysfjord skal slås sammen til en ny kommune fra 1.1.2020. Den aktuelle løsningen legger opp til et felles NAV-kontor i Narvik, men med ukentlig tilstedeværelse i Tysfjord og Ballangen. De nåværende NAV-kontorene hadde planlagt å starte det faglige samarbeidet tidligere enn 1.1.2020. Etter at medlemmene av fellesnemnden for Nye Narvik la ned sine verv, har forutsetningene endret seg noe uten at vi kjenner konsekvensene fullt ut.

Gratangen og Evenes siden høsten 2017 deltatt i planleggingsarbeidet for nye NAV Narvik. For øyeblikket foreligger det en prosjektplan for et hovedprosjekt der siktemålet er å etablere nye NAV Narvik pr 01.01.2020. Deler av framdriftsplanen har imidlertid kortere tidshorisont. Evenes kommune må ha en NAV-tjeneste på plass pr 01.01.2019. Bakgrunnen for dette er at avtalen med Tjeldsund/Skånland er sagt opp og løper ut 31.12.2018.

For Gratangen kommune er forutsetningene noe annerledes enn for Evenes ettersom vi har et fungerende NAV-kontor inntil videre. Det er imidlertid en viktig begrensning i handlefriheten – vi er blitt orientert om at etablering av samarbeid med NAV-kontor i annet fylke må skje pr 01.01. av hensyn til overføring av ressurser fra det ene fylket til det andre. Dermed er 01.01.2019 blitt en svært aktuell dato også for oss.

Det foreligger en vertskommuneavtale med Narvik kommune om vertskommunesamarbeid om samarbeid om de kommunale sosialfaglige tjenestene som inngår i NAV. Det er primært Evenes som har hatt behov for en vertskommuneavtale som grunnlag for beslutning om eget veivalg. Foreliggende avtale kan imidlertid anvendes også for andre kommuner som ønsker å tre inn i samarbeidet.

Veivalgene

Vi må fastslå at NAV Gratangen ikke vil kunne bestå som i dag, uavhengig av hvilken samarbeidsløsning som velges. Lokalene er sagt opp og leien opphører 30.06.2019. Det er sterke statlige og regionale føringer mot større og mer spesialiserte NAV-kontor. NAV-reformen har dessuten ført til store endringer i hvilke tjenester det lokale NAV-kontoret utfører, fordi det er opprettet nasjonale forvaltningsenheter på en rekke fagområder hvor det meste av den statlige saksbehandlingen foregår.

Kommunen har derfor to retningsvalg – samarbeid med 4 mindre kommuner i Indre Sør-Troms og samarbeid med en relativt stor kommune og muligens flere mindre kommuner i Ofoten. I begge veivalg vil løsningen gi tilfredsstillende tjenester for kommunen og dens innbyggere. Det avgjørende må være hvilke merverdier de ulike løsningene gir.

Når kommunen skal foreta et veivalg, må hensynet til innbyggeres behov for både tilgang til statlige tjenester og kommunale tjenester vektlegges. Det må også vektlegges hvilke satsinger og fokusområder de aktuelle retningsvalgene gir tilgang til. Gratangens tilknytning til arbeidsmarkedsregioner er også et moment i saken. Det er sannsynlig at Hålogalandsbrua vil knytte Gratangens befolkning enda tettere til arbeidsmarkedet i Narvik-regionen, og at tilknytning til arbeidsmarkedet i Ofoten vil være sterkere enn tilknytningen til Midt-Troms.

Særtrekk ved de to alternativene

NAV Indre Sør-Troms

NAV Indre Sør-Troms eksisterer ikke i dag. Dette er en organisasjon som må bygges opp. Det er skissert et hovedprosjekt på 8-12 måneder for å få dette på plass. Riktignok vil eksisterende kontor på Sjøvegan og på Setermoen danne basis i kontorstrukturen, men det må legges ned mye innsats for å beskrive den nye modellen og implementere den. Nye samarbeidsmønstre skal etableres, ansatte skal finne sine roller i en ny organisasjon og det skal etableres nye mønstre å kommunisere med publikum på.

Rådmannen mener at den delte organiseringen vil gi høyere kommunikasjonskostnader ettersom det forutsettes alle skal kunne samles på hovedkontoret jevnlig. Det vil også være utfordringer knyttet til ledelse av en delt organisasjon som også skal gi rom fleksible løsninger for ansatte som velger å pendle og praktisere kontorsted i hjemkommunen. Denne organisasjonen vil fortsatt være sårbar i forhold til fravær/vakanser og ikke minst i forhold til å svare kravet om tilstedeværelse i de kommunene som ikke har kontor.

Det er 5 NAV-kontor med ulike kulturer og oppgaveporteføljer som skal sammenføyes til ett kontor med avdelingskontor. Rådmannen regner med at det vil være knyttet noen utfordringer til denne prosessen. I forprosjektet er det ikke pekt på fokusområder eller prioriteringer for de sammenføyde kontorene.

Avstanden til Sjøvegan er 53 km eller 54 minutter fra Årstein, mens til Setermoen er avstanden 52 km eller 47 minutter i hht. Google Maps. Avstanden mellom de to stedene er ikke avgjørende sett på bakgrunn av avstand.

NAV Narvik

NAV Narvik eksisterer i dag som et kontor med i alt 46 årsverk hvorav 18 er kommunalt ansatt (inkl. 2 gjeldsrådgivere). Kontoret arbeider i dag med piloten NAV Ofoten som delvis handler om en modernisering av tjenesteporteføljen og delvis å fusjonere inn NAV-kontorene i Ballangen og deler av Tysfjord. I tillegg har Evenes og Gratangen kommuner meldt sin interesse for å inngå i et samarbeid med Narvik kommune og inngå i NAV Ofoten.

Rådmannen mener at NAV Narvik er en robust organisasjon som er i stand til å utvide sin virksomhet slik det er forventet her. NAV-lederen i Narvik og Narvik kommune har vært positive i hele prosessen, men har også pekt på at det er utfordringer knyttet til det å utvide virksomheten.

Narvik med Evenes kommune representerer en svært interessant bo- og arbeidsmarkedsregion for Gratangen. Det er en annen størrelsesorden og dynamikk i denne regionen enn i regionen nord for oss. Med den utviklingen Evenes står foran vil denne regionen åpne for mange nye muligheter både for næringsaktører og for enkeltpersoner. Ikke minst vil dette gi et potensiale for Gratangen som bokommune.

Avstanden til Narvik er 58 km eller 57 minutter. Når Hålogalandsbrua åpnes vil avstanden mellom til Narvik reduseres med 18 km til ca 30 km. Dette vil gi et helt annet preg av nærhet.

Kontoret er også hovedkontor for tjenesteområde Ofoten, og det har allerede skjedd en prosess hvor en del tjenester samles der. Rådmannen har merket seg to tjenesteområder av særlig interesse:

- *Tydelig satsing på ungdom* med egen avdeling / team som jobber bare med dette. Det brukes flere statlige tiltak for å gi ungdom reell arbeidstrening etter målsettingen «*Arbeid først*». Kommunen legger bl.a. aktuelle oppgaver i en oppgaveoversikt, og det er ansatt

egen arbeidsleder innenfor vei og park som leder ungdommens arbeidsinnsats med relevante oppgaver. Det arbeids også med arbeid og tiltaksplasser, og det er gode resultater mht. til at ungdom har fått seg fast arbeid eller begynt på utdanning.

- *Gjeldsrådgiving*. Gjennom samarbeid med regionrådet er det to årsverk som arbeider med krevende gjeldssaker for å få innbyggere ut av gjeldsklemma, og i stand til å stå på egne bein igjen økonomisk og selvforsørget gjennom arbeid. Denne innsatsen har gitt gode resultater, og er en spesiell oppgave som krever særskilt kompetanse.

Økonomi

Det hefter fortsatt usikkerhet om *økonomi* knyttet til begge alternativene og mest ved alternativet Indre Sør-Troms siden dette ennå ikke er etablert. Alternativet Narvik er i drift i dag med kjent økonomi og synes å være rasjonelt å drive siden det er én enhet som skal driftes. Det legges opp til at kostnadene fordeles etter folketall i samarbeid med Narvik. Vi vil ha litt sikrere tall til formannskapets møte.

Ikke alle forhold ved økonomien er klarlagt, men alle kostnadene ved driften av de kommunale sosialfaglige tjenestene skal være med inkl. andel av fellesutgifter. Utgifter til tiltak holdes utenfor oppgjøret og dekkes av kommunen direkte.

Slik det ser ut i dag, vil våre utgifter i samarbeidsmodellen være bli lik eller mindre enn i dag i egen regi.

Eksisterende samarbeidsområder

Gratangen kommune er involvert i flere samarbeidsområder både med kommuner i Indre Sør-Troms og Narvik kommune med flere.

Beskrivelse	**Involverte kommuner**
K4 samarbeidet innenfor barnevern, kart/oppmåling, IKT drift, lønn/regnskap, skatt/innfordring, arkivsystem	Lavangen og Salangen
Ofoten Brann og Redning	Ballangen, Tysfjord, Narvik og Evenes
Politirådssamarbeid	Ballangen, Tysfjord, Narvik og Evenes
Krisesenter	Ballangen, Tysfjord, Narvik og Evenes
Legevakt	Ballangen, Tysfjord, Narvik og Evenes
KAD senger	Ballangen, Tysfjord, Narvik og Evenes,

Listen er ikke uttømmende.

Åpningstider og tilgjengelighet

Ved innfasing av NAV-reformen i 2007 så en for seg langt større behov for åpningstider m.m. enn det som etter hvert viste seg. I ettertid at også publikumsmottakene ble overdimensjonerte mht. areal.

De fleste NAV-kontor har nå justert ned åpningstiden i takt med redusert besøk på kontoret og som følge av en vellykket digitaliseringsprosess. Nå prioriterer oppsøkende virksomhet.

Uansett valg av løsning må NAV være tilstrekkelig tilgjengelig for innbyggere som trenger direkte bistand fra ansatt i NAV. Avstanden til Narvik er etter rådmannens vurdering akseptabel, selv om tilgjengelige tjenester i egen kommune er å foretrekke.

I forhold til NAV Narvik er det lagt opp til tilstedeværelse 2 dager i uka for «dropp in» og i tillegg vil det være mulig å gjøre avtaler om møte. I NAV Indre Sør-Troms skal tilstedeværelse avklares gjennom hovedprosjekt.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering med vekt på:

- Tilstedeværelse med tilgang til NAV-tjenester i egen kommune
- Det å være del av NAV-kontor med større tilfang av tjenester og kompetanse
- At Ofoten representerer en arbeidsmarkedsregion med størrelse og dynamikk som er interessant for Gratangens befolkning
- At kommunen har flere andre samarbeid som kan gi synergier mot denne regionen
- Kostnader for Gratangen kommune.

anbefales at det vedtas samarbeid med Narvik kommune m.fl..

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00511
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	37/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Veivalg for framtidig samarbeidsløsning for NAV Gratangen

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 37/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Gratangen kommune vedtar å inngå samarbeid med Narvik kommune om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor. Avtale om vertskommunesamarbeid behandles som egen sak dette kommunestyremøtet.

UTVIKLING AV NAV-KONTOR

NY KONTORSTRUKTUR

I

INDRE SØR-TROMS

Innhold

1 Innledning 3
2 Bakgrunn 3
3 Mål ..... **Error! Bookmark not defined.**
4 Organisering av forprosjektet 4
5 Analyse av nåsituasjonen 5
5.1 Om Indre Sør-Troms kommunene 5
5.2 Pendlerstrømmer 6
5.3 Kommunale og statlige tjenester i kontorene ..... **Error! Bookmark not defined.**
5.4 Kommunale og statlige ansatte ..... **Error! Bookmark not defined.**8
5.5 Resultatoppnåelse i kontorene 9
6 Vurdering av tre alternative modeller 10
7 Beskrivelse av foretrukket modell 10
7.1 Et kontor for hele Indre Sør-Troms 11
7.2 Et kontor med avdelingskontor 12
7.3 Arbeidsgruppas forslag til modell 12
7.4 Lokalisering 13
8 Viktige aktiviteter i gjennomføringsprosjektet 13
9 Avslutning 14

1 Innledning

Oppnevnt arbeidsgruppe legger med dette fram forslag til ny organisering av NAV-kontorene i Gratangen, Lavangen, Salangen, Dyrøy og Bardu. Det geografiske området forslaget omfatter er i det følgende kalt Indre Sør-Troms.

NAV-kontorene i Indre Sør-Troms ble etablert høsten 2007. NAV-kontorene består av Arbeids- og velferdsetaten og de kommunale tjenester som inngår i kontorene, noe som til sammen danner nasjonens arbeids- og velferdsforvaltning. Det fremgår av Arbeids- og velferdsforvaltningsloven (NAV-loven) § 2, jf. §§ 13 og 14 at NAV-kontorene skal organiseres som et forpliktende partnerskap mellom stat og kommune.

2 Bakgrunn

Arbeids- og sosialdepartementet oppnevnte i mars 2014 et ekspertutvalg for å analysere nåsituasjonen i NAV, vurdere utfordringer og endringsbehov og komme med forslag til forbedringstiltak. Utvalget la sin sluttrapport fram i april 2015 og fastslo at resultatene av reformen ikke svarte til forventningene. Utvalget foreslo en rekke endringer av arbeids- og velferdsforvaltningen. En hovedkonklusjon var at NAV ved omstilling til en mer robust og spesialisert organisering, ville skape bedre rammebetingelser for forbedring av tjenestene.

Ekspertutvalgets forslag lå til grunn for Stortingsmelding 33 «NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet» som ble lagt fram våren 2016. Stortingsmeldinga konkluderte med at NAV ikke har klart å oppnå hovedmålet med reformen – *å få flere i arbeid*. Virkemidler og organisering har ikke vært rigget for å møte en samfunnsutvikling med nye utfordringer for NAV:

- Flere har behov for trygdeytelser – økning i yngre aldersgrupper
- Flere innvandrere med svake grunnleggende ferdigheter og språkutfordringer
- Stadig færre arbeidsplasser for ufaglærte
- Høyt og økende frafall fra videregående skole
- Mangel på arbeidskraft innen visse yrker, samtidig med økende strukturledighet

Stortingsmeldinga angir en tydelig retning på utviklingsarbeidet:

- Større myndighet og handlingsfrihet til NAV-kontorene
- Tydeligere arbeidsretting av NAV-kontorene
- Vekt på ledelse og kompetanse i NAV-kontorene
- Større NAV-kontor med bredere kompetansemiljø.
- Offensiv kanalstrategi (nye digitale løsninger for kommunikasjon)

Nye digitale løsninger forenkler kommunikasjon og arbeidsmetoder i NAV og skaper muligheter for organisatoriske løsninger over større geografiske områder, uten at det går ut over servicen overfor innbyggerne. Digitale løsninger effektiviserer arbeidet og reduserer ventetider.

Større og færre NAV-kontor med mulighet for spesialisering og profesjonalisering er et av virkemidlene for at NAV skal bli bedre til å få flere i arbeid og aktivitet, og skape gode brukermøter. Større NAV-kontor reduserer sårbarhet ved fravær og turn-over.

Stortinget har sluttet seg til stortingsmeldingen, men ba regjeringen sørge for at sammenslåing til færre og større NAV-kontor må være gjenstand for lokale vurderinger og beslutninger.

Partnerskapet mellom stat og kommune skal fortsatt bestå, og kommunene og NAV-Troms har en felles forpliktelse til å bli enige om nye organisasjons- og kontorløsninger. Sammenslåing av kontor skal skje, enten som følge av sammenslåing av kommuner eller ved interkommunale avtaler etter vertskommunemodellen.

3 Organisering av forprosjektet

NAV Troms har i samarbeid med rådmennene i Troms utarbeidet organisering og mandat for forprosjektet «utvikling av NAV-kontor – Ny organisering av tjenesten i Troms». Dokumentet er udatert, men har benevnelsen «versjon 2.0». Forprosjektet er organisert med styringsgrupper, referansegrupper 1 og 2 og arbeidsgrupper. For Indre Sør-Troms vil det si følgende sammensetning:

Styringsgruppe: Fylkesdirektør NAV Troms, rådmennene i Indre Sør-Troms og to representanter for de ansatte (en for de statlige ansatte og en for de kommunale). Arbeidsgruppas leder er sekretær for styringsgruppa.

Referansegruppe 1: Fylkesdirektør NAV Troms, ordførerne og rådmennene i Indre Sør-Troms

Referansegruppe 2: Fylkesdirektør NAV Troms, Fylkesmannen og representant fra KS

Arbeidsgruppe: NAV-lederne, 4 representanter for de ansatte (to for de statlige og to for de kommunale) og en brukerrepresentant.

Gruppenes oppgaver fremgår av «organisering og mandat for forprosjektet» og det vises for øvrig til dette dokumentet.

Merk! *Av «organisering og mandat for forprosjektet» fremgår at det skal gjøres en egen utredning av grunnlaget for interkommunalt samarbeid mellom Bardu og Målselv.*

4 Mål

Flere i arbeid og færre på kommunale eller statlige stønader er et av kjernepunktene i NAV sitt samfunnsoppdrag. Videre skal NAV-kontoret gjennom sine tjenester bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet og at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, Gjennom bedre brukermøter og medarbeidere med riktig kompetanse og arbeidsmetodikk, skal NAV-kontorene sin evne til å nå de overordnede målene bedres.

Hensikten med en endring av kontorstrukturen er å kunne forsterke innsatsen mot prioriterte grupper som ungdom, innvandrere og langtidsledige, samt bygging av relasjoner med, og kunnskap om, bedrifter og næringsliv i et større geografisk område enn i dag.

Hensikten er også å skape en organisasjon som er mer robust og mindre sårbar for fravær og turnover enn ved dagens struktur.

5 Analyse av nåsituasjonen

5.1 Om Indre Sør-Troms kommunene

Arbeidsgruppa har valgt å se de fem kontorene samlet og heller trekke fram likheter og ulikheter der dette er viktig.

Kommunene i Indre Sør – Troms hadde 9548 innbyggere pr 4. kvartal 2017, en nedgang på en person i 2017. Bardu med sine 3979 innbyggere og Salangen med 2226 er til sammen dobbelt så stor som de andre tre kommunene samlet. SSB regner med at folketallet i våre fem kommuner vil øke til 9815 personer i 2030, der Gratangen har den største befolkningsnedgangen, Lavangen og Dyrøy en svak nedgang, Salangen en liten økning mens folketallet i Bardu vokser med 448 personer.

Utdanningsnivået i kommunene er forskjellig. I Bardu har 29 % av personer over 16 år, universitet og høgskole som høyest fullførte utdanningsnivå, mens i de tre minste kommunene er prosenttallet ca. 20.

Alle kommunene har de siste årene bosatt flyktninger noe som har vært positivt for folketallsutviklingen.

Kommunen er den dominerende arbeidsgiver i alle kommunene, i Bardu med forsvaret i tillegg. De aller fleste arbeidsgivere ønsker faglært arbeidskraft og arbeidsmarkedet for ufaglærte er svært begrenset.

De næringer som synes å vokse mest, er innenfor turisme og den blå sektor, en sektor som domineres av utenlandsk arbeidskraft. I tillegg tappes distriktene for statlige arbeidsplasser og arbeidsplasser relatert til offentlig tjenesteyting som skatteetaten, NAV, post, bank etc.

Det offentlige kommunikasjonstilbudet innad i og mellom våre kommuner er dårlig utbygd. Dette gir utfordringer for de som ikke disponerer egen bil til å komme seg til arbeid og til å benytte de offentlige og private tjenestetilbudene. Sjøvegan videregående skole gjør at Salangen er «en vinner» når det gjelder offentlig kommunikasjon ved at det fra alle kommunene i Indre Sør-Troms går buss inn til Sjøvegan om morgenen og ut til kommunene om ettermiddagen.

5.2 Pendlerstrømmer

Det er en betydelig pendling innenfor Indre Sør-Troms men også ut av dette området til nabokommunene og byene Tromsø, Harstad og Narvik. Det er vanskelig å definere disse fem kommunene som en arbeidsmarkedsregion med klare grenser mot andre arbeidsmarkedsregioner.

Tallene gir nødvendigvis ikke et helt riktig bilde av pendlerstrømmene da det er arbeidsgivers kontoradresse som definerer i hvilken kommune folk jobber. Eksempelvis pendler 50 personer til Oslo og Trondheim i de 5 kommunene.

Utpendling	Jobber i:														
Bor i:	1902 Tromsø	1903 Harstad	1913 Skånland	1917 Ibestad	1919 Gratangen	1920 Loabák - Lavangen	1922 Bardu	1923 Salangen	1924 Målselv	1925 Sørreisa	1926 Dyrøy	1929 Berg	1931 Lenvik	1933 Balsfjord	SUM
1919 Gratangen	15	12	7		334	12	6		5				6		**397**
1920 Loabák - Lavangen	15				12	271	11	59	9				10		**387**
1922 Bardu	72					7	1661	33	197	7			54	14	**2045**
1923 Salangen	31	9		7		30	48	776	29	4			26	6	**966**
1926 Dyrøy	28	9						30	12	25	287	8	46	6	**451**

Innpendling	Bor i:												
Jobber i:	1902 Tromsø	1903 Harstad	1913 Skånland	1917 Ibestad	1919 Gratangen	1920 Loabák - Lavangen	1922 Bardu	1923 Salangen	1924 Målselv	1925 Sørreisa	1926 Dyrøy	1931 Lenvik	SUM
1919 Gratangen		29	19	19	334	12							413
1920 Loabák - Lavangen	7				12	271	7	30					320
1922 Bardu	21				6	11	1661	48	89	7		11	1833
1923 Salangen	7	9		8		59	33	776		8	30	15	938
1926 Dyrøy								9		14	287	7	317

Det tydeligste trekket ved tabellene er at de fleste arbeider i den kommunen de bor i. Deretter går pendlerstrømmen i hovedsak til en av nabokommunene, eksempelvis pendler 39 personer fra Gratangen til Narvik kommune.

5.3 Kommunale og statlige tjenester i kontorene.

Statlige tjenester: De fem kontorene har alle tjenestene felles for NAV-kontor.

NAV Salangen har i tillegg habilitets- og diskresjonssaker for NAV Tromsø f.nr. 20 – 31 og NAV Bardu for NAV Harstad f.nr 1-15.

Rådgivende overlege har kontorplass i NAV Dyrøy og omfattes ikke av denne utredningen.

Kommunale tjenester:

Alle fem kontorene har alle tjenester felles for NAV-kontor, dvs. det ansvarsområdet som fremgår av Lov om sosiale tjenester i NAV (Minimumsløsningen).

I tillegg har alle kontorene unntatt Lavangen, vedtaksmyndighet etter helse- og omsorgstjenestelovens kap. 10 – Tvangstiltak overfor rusmiddelavhengige. NAV Bardu har også særskilt oppfølging av rusmisbrukere (ruskonsulent) i kontoret samt avlastningstiltak etter helse- og omsorgstjenesteloven.

NAV Dyrøy har Husbankens startlån og tilskuddsordninger samt bostøtteordningen i kontoret, og saksbehandler også kommunalt byggetilskudd.

Flyktningetjenesten i Bardu er ikke en integrert del av NAV-kontoret, men har NAV-leder som nærmeste leder. Integreringstjenesten i Lavangen er organisert i NAV-kontoret.

5.4 Kommunale og statlige ansatte.

Alle fem kontorene er små, det største er NAV Bardu med 7,1 årsverk fordelt på 8 ansatte og de minste er NAV Gratangen og NAV Dyrøy med hver 3 årsverk. Totalt arbeider 24 personer i NAV kontorene i Indre Sør-Troms fordelt på 12,7 statlige årsverk og 9,7 kommunale årsverk for å løse de oppgavene som er nevnt under punkt 5.1.

NAV-lederstillingen i Bardu og Salangen er midlertidig delt, og pr d.d. har NAV leder i Gratangen permisjon og NAV-leder i Dyrøy leder NAV Gratangen midlertidig.

Kompetansen i kontorene må karakteriseres som god. De fleste medarbeiderne har minimum 3-års høyskoleutdanning og nært samtlige veiledere har gjennom lang erfaring fra yrket og gjennomførte kompetansetiltak, opparbeidet seg en god veilederkompetanse.

Utfordringene for kontorene er også sammenfallende:

- Alle kontorene synes å ha begrenset kjennskap til og kunnskap om virksomheter og bedrifter ut over kommunegrensen.
- Kontorene har behov for økt juridisk kompetanse
- Stadige endringer i arbeidsmåter, rutiner og dataverktøy stiller utfordrende krav til den enkelte veileders kompetanse.
- Få veiledere å fordele oppgavene på, gjør spesialisering/teamarbeid vanskelig.
- Kontorene er sårbare ved ferieavvikling og annet fravær.
- Økende etterspørsel etter økonomisk rådgiving/ gjeldsrådgiving.
- Økende behov for langvarig bistand til forvaltning av personlig økonomi.
- Et etablert og kanskje økende rusmiljø i alle kommunene skaper utfordringer for NAV kontorene.

Avtaleverk
For de statlige ansatte er det utarbeidet omstillingsavtaler som gir rettigheter til de som får lengst pendlingsvei. Det er ingen allmenngyldig omstillingsavtale for kommunalt ansatte, men det finnes eksempler på slike avtaler i vårt område i f.m.

etablering av interkommunalt samarbeid. En mulig måte å løse dette på er at kommunene og organisasjonene sammen bestemmer seg for å følge den statlige omstillingsavtalen for de kommunalt ansatte i NAV.

5.5 Resultatoppnåelse i kontorene

Det viktigste målet for NAV har siden etableringen vært flere i arbeid og færre på stønad. I så måte skårer kontorene i vår region naturligvis noe forskjellig.

Det enkelte kontor opplever å ha god oversikt over sine brukere og situasjonen for øvrig i området. Vi mener det bidrar til at vi gir rett hjelp til rett tid i de fleste tilfeller.

Bardu og Dyrøy er de kontorene som har lavest utbetaling av økonomisk sosialhjelp i forhold til antall innbyggere, Bardu lavest i Troms. Salangen ligger på gjennomsnittet i Troms mens Lavangen og Gratangen har høyere sosialhjelpsutgiftene pr innbygger.

Bosetting av flyktninger i den enkelte kommune har stor innvirkning på utgiftene til økonomisk sosialhjelp. I 2014 bosatte Lavangen kommune 60 personer mens Dyrøy bosatte de første flyktningene i 2016. Når disse er ferdige med introduksjonsprogrammet høsten 2018, vil utgiftene til økonomisk sosialhjelp øke i Dyrøy dersom de ikke klarer å skaffe seg arbeid. Salangen og Bardu har mottak for flyktninger og har over lang tid bosatt et stort antall flyktninger, noe som har påvirket sosialhjelpsutgiftene.

Fra 2018 bosettes det langt færre i våre 5 kommuner, men en må alltid være forberedt på en ny flyktningestrøm i tillegg til de utfordringer som familiegjenforening for flyktningene skaper.

Bardu er den kommunen i Troms som har lavest andel av yrkesaktiv befolkning på statlige ytelser, det vil si sykepenger, arbeidsavklaringspenger, uføretrygd, dagpenger og stønad til enslige forsørgere, mens Salangen er 4. lavest i Troms. Her er de tre minste kommunene på den andre siden av skalaen der antallet personer i yrkesaktiv alder på statlige ytelser er svært høyt.

Endringer i Lov om supplerende stønad og innen dagpenge- og arbeidsavklaringspengeområdet vil føre til at kostnadene i større grad overføres fra stat til kommune.

Lavangen er samisk forvaltningsområde som et nytt NAV kontor må forvalte på en god måte.

6 Vurdering av tre alternative modeller

Som tidligere nevnt er hensikten med en endring av kontorstrukturen å kunne forsterke innsatsen mot prioriterte grupper som ungdom, innvandrere og langtidsledige, samt bygging av relasjoner med, og kunnskap om, bedrifter og næringsliv i et større geografisk område enn i dag.

Hensikten er også å skape en organisasjon som er mer robust og mindre sårbar for fravær og turnover enn ved dagens struktur.

Samtlige medarbeidere har i to arbeidsverksted vurdert fordeler, ulemper og risikoer av tre ulike modeller:

1. Et kontor for hele Indre Sør-Troms
2. Et kontor med et avdelingskontor
3. Beholde dagens struktur.

Analysen hadde utgangspunkt i ulike perspektiv: brukerperspektiv, produksjonsperspektiv, medarbeiderperspektiv, kompetanseperspektiv, tjenester til arbeidsgivere, målgruppe ungdom, innvandrere, samarbeidspartnere samt økonomiperspektivet.

Resultatet fra arbeidsverkstedene finnes i vedlagte tabell. Det er her redegjort for fordeler, ulemper og risiko ved de 3 modellene, og vurdert dem opp mot hverandre.

7 Beskrivelse av foretrukket modell

Arbeidsgruppa ser modell 1 – Et kontor for hele Indre Sør-Troms som den ideelle fremtidige modellen for å kunne organisere NAV sine tjenester på en optimal måte. Modellens svakhet er imidlertid at den omfatter et relativt stort geografisk område, slik at tilgjengeligheten til kontoret for brukere som har lengst vei blir redusert. For noen ansatte vil også arbeidsveien bli relativt lang. Modell 2 – Et kontor med et avdelingskontor vil redusere disse ulempene. Vi vil derfor nærmere beskrive fordeler og ulemper for begge disse modellene, og hvordan ulempene kan reduseres. Ut over denne beskrivelsen vises til vedlagte matrise over fordeler, ulemper og risiko med vurderte modeller, jf. pkt. 7 ovenfor.

7.1 Et kontor for hele Indre Sør-Troms

Ved å slå sammen dagens fem kontor til ett kontor vil man få et kontor med vel 20 medarbeidere. Dette er fortsatt et relativt lite kontor, man anses å være stort nok til at det gir gode muligheter til å kunne realisere målene for endring av kontorstrukturen. Det gir muligheter til å etablere team bestående av ansatte med ulik kompetanse både innenfor det kommunale og statlige ansvarsområdet. Formålet med slike team er å gi bedre og mer helhetlige tjenester til de prioriterte gruppene. Som nevnt er dette først og fremst ungdom og innvandrere som står utenfor skole og arbeidsliv, samt langtidsledige. En høy andel av de som faller inn under disse gruppene sliter også med sosial problematikk og har behov for samordnede og helhetlige tjenester fra NAV, i tillegg til koordinerte tjenester fra det øvrige kommunale tjenesteapparat.

Selv om NAV-kontorenes arbeidsoppgaver er lovregulert og på statlig side svært detaljstyrt, er erfaringen til de NAV-ledere som har fått anledning til å lede flere kontor, at kontorene er forskjellige. Dette gjelder både kultur, arbeidsmåter og praksis. Et større kontor vil sikre større grad av likebehandling og mer ensartet praksis, både ovenfor personbrukere og arbeidsgivere. En stor andel av arbeidsgiverne i området vårt sysselsetter personer fra mer enn en kommune. Å måtte forholde seg til flere NAV-kontor med ulike arbeidsmåter og noe ulikt syn på hvordan ting skal løses, er en betydelig ulempe for disse arbeidsgiverne.

Et større fagmiljø og flere å drøfte saker og problemstillinger med, vil forventes å gi økt samlet kompetanse og trygghet i arbeidet. Et samlet kontor vil gjøre det lettere å sikre gode tjenester i ferier og ved annet fravær.

Ulempene med et sammenslått kontor er som nevnt geografi. Selv om digitalisering av NAV sine tjenester gjør at langt færre har behov for fysisk å oppsøke sitt NAV-kontor, er det fortsatt mange som har behov for det. Blant de som trenger tettest oppfølging fra NAV finner vi de minst mobile og digitale brukerne. I en modell med et kontor må disse brukerne møtes der de er, det vil si der de har muligheter til å møte NAV. Det kan først og fremst skje ved at ansatte reiser ut og har kontordager i de øvrige kommunene. Med dagens dataverktøy stilles ikke andre krav til kontorlokaler enn at det er plass og tilgang til sikkert internett, samt at kravene til sikkerhet for de ansatte ivaretas.

For mange av medarbeiderne medfører denne modellen at de vil få nytt kontorsted, noe som innebærer lengre vei til jobb for de fleste. For noen vil økningen være betydelig. Dette kan dempes noe ved at det i større grad enn i dag gis anledning til hjemmekontor, samt at det tas hensyn til de som har lengst vei ved organisering av kontordager ute i kommunene.

7.2 Et kontor med et avdelingskontor

Ved etablering av et hovedkontor med et avdelingskontor vil flere brukere ha et kontor i sin egen kommune og mulighetene for fysisk å besøke kontoret er lettere for disse brukerne. Det vil også være færre ansatte som får lengre reisevei enn i dag. Også i en slik kontorstruktur må ansatte reise ut og ha kontordager i de øvrige kommunene.

Ut over dette har en slik løsning klare fordeler sett opp mot dagens struktur, i liket med full integrasjon i ett kontor. Fordelene er imidlertid ikke så fremtredende som ved etablering av ett kontor. Med avdelingskontor vil det være mer utfordrende å få til en hensiktsmessig organisering av arbeidet. Som nevnt dreier det som om ca. 20 ansatte totalt. Dvs. at en relativ liten enhet blir delt på to plasser. Det må gis fullverdige tjenester i begge kontorene dersom hensikten skal være å redusere avstanden for alle brukere med behov for tjenester fra et NAV-kontor.

Spesielt må nevnes at mulighetene til å etablere tverrfaglige team fortsatt er til stede, men arbeidet i teamet vanskeliggjøres når medlemmene har forskjellige arbeidssted.

For i størst mulig grad å oppnå de samme fordeler som ved full integrasjon må hovedkontoret ha plass til ukentlig å kunne samle alle ansatte. I dag har alle kontor stengt for drop-in samtaler en eller to dager i uka. Ved å samordne dette vil man kunne samle de ansatte på disse dagene.

7.3 Arbeidsgruppas forslag til modell

Arbeidsgruppa er delt i sitt syn på hvilken modell som bør velges, men hele gruppa er enig i at begge modellene er akseptable og på en god måte vil imøtekomme målsettingene med å etablere ny kontorstruktur.

Det er også enighet om at begge modellene må suppleres med kontordager ute i de kommunene som ikke har NAV-kontor.

Arbeidsgruppa peker videre på at de kommunale tjenester som skal ivaretas i en ny kontorstruktur må være lik for alle kommunene og det anbefales minimumsløsning, dvs. de oppgaver som følger av lov om sosiale tjenester i NAV.

7.4 Lokalisering

Med bakgrunn i geografi og bosettingsstruktur mener en samlet arbeidsgruppe at det kun er Setermoen og Sjøvegan som er aktuelle kontorsted i begge modellene.

Forhold som taler for Setermoen ved modell 1 er at Bardu utgjør tyngdepunktet når det gjelder folketall og at avstanden til Salangen som er den nest største kommunen ikke er så stor. Forhold som taler for Sjøvegan er en mer sentral geografisk plassering. For Lavangen og Dyrøy er avstanden kortere enn til Setermoen, men det for Gratangen er nokså lik avstand, noe avhengig av hvor i Gratangen man bor. For Model 2 har det sannsynligvis liten betydning for brukere om hovedkontoret ligger på Setermoen eller Sjøvegan, men for ansatte i Dyrøy og Lavangen er det kortere til Sjøvegan og det således vil være en fordel at hovedkontoret ligger på Sjøvegan.

Arbeidsgruppas medlemmer har ikke klart å enes om lokalisering da de legger ulikt vekt på fordeler og ulemper med lokalisering på Setermoen henholdsvis Sjøvegan. Det skal ikke stikkes under en stol at lokalpatriotisme også spiller en rolle her.

8 Viktige aktiviteter i gjennomføringsprosjektet

I mandatet for forprosjektet legges det opp til at forslaget til ny kontorstruktur skal behandles i partnerskapene og kommunestyrene før 1.7.2018. Planlegging av gjennomføringsfasen og ansettelse av NAV-leder for de nye kontorene skjer fra 1.9.2018.

Punkter som vil måtte gjennomføres i den fasen er listet opp nedenfor:

- Detaljering av tjenesteinnhold; arbeidsprosesser/metoder, logistikk, kontorrutiner, samhandling med interne/eksterne mv.
- Fysisk utforming og klargjøring av lokaler
- Data og telefoni
- Organisering og personalløp; tildeling av roller og arbeidsoppgaver
- Kultur og kompetansebygging
- Helse, miljø og sikkerhet
- Detaljbudsjett for prosjektet og rutiner for økonomirapportering
- Flytteplan
- Kommunikasjonsplan
- Med mer

Tidspunkt for etablering av/innflytting i nytt kontor er svært vanskelig å antyde og avhengig av de beslutninger som tas, klargjøring av lokaler og hvor i køen en havner for klargjøring av datasystemene etc.

9 Avslutning

Arbeidsgruppens rapport om ny organisering av NAV-tjenestene i Indre Sør- Troms legges fram til behandling i NAV Troms og administrativ og politisk behandling i kommunene.

Indre Sør-Troms, den 15. april 2018

Håkon Einar Haug
Leder NAV-Dyrøy/NAV Gratangen
Leder arbeidsgruppa for Indre Sør-Troms *)
Sign.

Ståle Gabrielsen
Leder NAV Lavangen
Sign.

Randi Østvik
NAV Salangen
Kommunal ansatterepr.
Sign.

Roger Åmo
NAV Lavangen
Statlig ansatterepr.
Sign.

Arild K. Bratsberg
Leder NAV Bardu/NAV Salangen
Sign.

Bente Nilsen Gaare
NAV Bardu
Kommunal ansatterepr.
Sign.

Vibeke Walle
NAV Bardu
Statlig ansatterepr.
Sign.

Bodil Bones
NAV Bardu
Tidligere leder NAV Bardu
Sign.

*) Tidligere leder NAV Gratangen, Jorunn P. Bertelsen ledet arbeidsgruppa til hun gikk ut i permisjon 11. mars 2018.

Brukerperspektiv	Full integrasjon	Delvis sammenslåing	Ingen Integrasjon
Fordel	Større mulighet for og ivareta «diskresjon/habilitet». Mindre sårbart ved fravær. Ens praksis ved saksbehandling. Større fagmiljø gir bedre tjeneste Bedre kunnskap om et større geografisk område.	Større grad av nærhet til brukere. Kortere avstand for noen/tidsbesparende.	Geografisk nærhet til NAV-kontoret. God lokalkunnskap. Man kjenner bruker, arbeidsgivere og andre samarbeidspartnere.
Ulempe	Lengre avstand til NAV kontoret og økt reisetid. Begrenset offentlig kommunikasjon. Kan være ulempe at saksbehandler ikke er lokalkjent/ikke har lokalkunnskaper. Mindre kjennskap til brukeren, han/hennes nettverk, sosiale og helsemessige utfordringer. Mindre nærhet til tjenester i NAV. Mindre tilgjengelig for personer som er lite mobil, lite digital og har språkvansker.	Lengre avstand til NAV kontoret og økt reisetid. Begrenset offentlig kommunikasjon. Kan være ulempe at saksbehandler ikke er lokalkjent/ikke har lokalkunnskaper. Mindre kjennskap til brukeren, han/hennes nettverk, sosiale og helsemessige utfordringer. Mindre nærhet til tjenester i NAV. Mindre tilgjengelig for personer som er lite mobil, lite digital og har språkvansker.	Sårbarhet fordi kontorene er små. Ulik praktisering av regelverket pga. lokal praksis. Lite arbeidsmarked i små kommuner – få «å spille» på. Mindre mulighet for å ivareta «diskresjon/habilitet». Mer sårbart ved fravær. Ulik praksis ved saksbehandling. Mindre fagmiljø. Begrenset kunnskap for kommunens omland.
Risiko	NAV kontoret blir utilgjengelig. Blir høyere terskel for å ta kontakt – blir fremmed for brukerne våre. Dårlig utbygd kollektiv transport, vanskelig å komme seg til og fra.	Mindre øye til øye kontakt. -ikke digitale brukere blir sårbar.	Sårbar fordi kontorene er små. Ulik praktisering av regelverket, pga. lokal praktisering og skjønnsutøvelse.
Produksjonsperspektiv	**Full integrasjon**	**Delvis sammenslåing**	**Ingen Integrasjon**
Fordel	Bedre utnyttelse av fagkompetanse og ressurser. Flere kollegaer å utveksle erfaringer med. Effektivisering. Gir muligheter for å rydde i de	Flere kollegaer å utveksle erfaringer med. Økt fokus på prioriterte oppgaver. Bedre utnyttelse av fagkompetanse og ressurser.	Kjenner arbeidsmarkedet. God oversikt over porteføljen. God oversikt over samarbeidspartnerne.

	kommunale oppgaver i kontoret – gi like tjenester.		
Ulempe	Ulike rutiner i iht. kommunale tjenester, f.eks. utbetalinger. Ulike saksbehandlingssystem. Større behov for å innhente informasjon pga. manglende lokalkunnskaper. Noen medarbeidere kan få nye fagområder de må jobbe med, og som de ikke har tilstrekkelig kompetanse på i dag. Omstillingsprosessen medfører økt saksbehandlingstid.	Mindre lokale kunnskaper om arbeidsmarked og bedrifter. Samme ulemper som ved full integrasjon, bare i mindre grad.	Produksjonsdropp ved fravær. Manglende muligheter til spisskompetanse. Unødig tidsbruk pga. lite mengdetrening.
Risiko	Forsinkelser av utbetalinger.	Mindre lokalkunnskap generelt, kan føre til dårligere tjenester.	Få ansatte – produksjonsdropp ved ferie og fravær. Arbeidsgiverne tar ikke imot arbeidssøkere fra NAV – pga. tidligere dårlige erfaringer eller stigmatisering.
Medarbeiderperspektiv	**Full integrasjon**	**Delvis sammenslåing**	**Ingen Integrasjon**
Fordel	Større fagmiljø Vi kan spesialisere oss innen fagfelt. Teamarbeid. Flere kollegaer, jobbnettverk, sosialt nettverk. Mindre sårbar ved fravær.	Samme fordeler som ved full integrasjon men i mindre skala	De fleste ansatte har kort reisevei til arbeid. Alle kjenner alle. Kort kommunikasjonslinje. Høy grad av ansvarsfølelse.
Ulempe	Pendling – lang pendlervei og økt reisetid til og fra jobb.	Samme ulemper som ved full integrasjon men i mindre skala.	Bor nært bruker «Ser» bruker også på fritiden.

	Utfordringer i fht ulike kulturer og rutiner på de forskjellige kontorene. Flere som må jobbe i team kontor.		Sårbarhet ved fravær. Få kollegaer å spille på, faglig og sosialt. Høg gjennomsnittsalder i dag– tap av erfaring i enkelte kontor. To partnere (partnerskapet) – alle ansatte må være generalist og forholde seg til forskjellige systemer
Risiko	Større sykefravær – pga store avstander til jobb. Miste erfarne medarbeidere. Ustabil arbeidskraft. Arbeid i teamkontor kan oppleves belastende	Jobbe mer alene ute på avdelingskontor – mer tidsbruk til reiser for alle parter	Nærhet – møter bruker i sosiale sammenhenger. Få kollegaer – kjemi kan gjøre utslag. Arbeidskonflikter kan føre til store konsekvenser i små enheter. Spesialiserte tjenester internt – risiko ved fravær på enkelte spesielle områder
Kompetanseperspektiv	**Full integrasjon**	**Delvis sammenslåing**	**Ingen Integrasjon**
Fordeler	Økt fagkompetanse totalt sett. Økt mengdetrening gir større kompetanse hos den enkelte medarbeider. -mer skulder til skulder opplæring -bruke digitalt verktøy effektivt	Samme fordeler som ved full integrasjon men i mindre skala	Kjenner til kollegers kompetanse. God oversikt over kontorets kompetanse – enklere å fordele oppgaver internt. Lavere terskel for å diskutere problemstillinger og lære av hverandre. (Skulder til skulder)
Ulemper	Betydelig opplæringsbehov – Mangler kompetanse på nye fagfelt og fagsystemer.	Avhenger av hvordan organiseringen blir	Sårbar ved fravær som følger av utdanning, kursing, møter etc. Flere ansatte med foreldet kompetanse som er vanskelig å legge av seg.
Risiko	Betydelig opplæringsbehov ->		

	produksjonsdropp		
Tjenester til arbeidsgiver **Fordel**	**Full integrasjon** Møter rådgivere som har større kjennskap til arbeidsgivere i lokalområdet/regionen. Møter mer spesialiserte rådgivere i NAV. Møter et NAV kontor som har større kunnskap om arbeidsledige, - har flere arbeidsledige å formidle. Kan endre tilbudet til arbeidsgiver, ved at NAV kontoret kan etablere og tilby et fagteam som kan komme på informasjonsmøter ved behov. f.eks. ved permitteringer. Arbeidsgiver får direktenummer til teamet.	**Delvis sammenslåing** Et markedsteam kan bidra til økt markedskunnskap. Samme fordel som ved full integrasjon men i mindre skala.	**Ingen Integrasjon** Vi kjenner til de fleste lokale arbeidsgiverne i eget område. Vi vet hvilken arbeidskraft arb.giverne har behov for. Arbeidsgiverne kjenner oss godt. Liker å ha direktenummer til saksbehandler.
Ulempe	Større avstander når en skal følge opp brukere og ha bedrifts besøk. Kan miste lokalkunnskap til bedriftene	Samme ulemper som ved full integrasjon men i mindre skala.	Vi kan kjenne arbeidsgiverne for godt, vi blir for lite profesjonelle/lite objektiv.
Risiko	Vi blir mindre synlig for arbeidsgivere	NAV mister arbeidsgivere som samarbeidspartnere	I små enheter er det fare for å «bruke opp» arbeidsgiverne. Arbeidsgiverne ser på NAV som en lite attraktiv leverandør av arbeidskraft.
Målgruppe: Ungdom	**Full integrasjon**	**Delvis sammenslåing**	**Ingen Integrasjon**
Fordel	Større fagmiljø Vi kan spesialisere oss innen fagfelt. Teamarbeid. Får bedre kunnskap om ungdommene i dag, hvilke kulturer/miljø som er, interesser, utfordringer. Hvilke	Samme som ved full integrasjon men i mindre skala. Nærhet til NAV kontoret Ungdomsteam	Lokalkunnskap. Derav god veiledning. Kjenner til arb.markedet. Nærhet til samarbeidspartnere (skole, helsetjeneste, lege, arbeidsgivere). God tilgjengelighet.

	arenaer de møtes på, økonomi, forventninger og krav. Får til et nært samarbeid med ungdommen og oppfølgingstjeneste, skole, helse, BUP/VOP.		
Ulempe	Avstand. Hvor mobil er ungdom i dag? – dårlig utbygd offentlig transport. Blir mange usynlige ungdom, da de sitter hjemme. Helhetsbildet forsvinner i større eller mindre grad.	Ulemper som ved full integrasjon bare i noe mindre grad.	Ofte kjennskap til bruker – eller familie – er forutinntatt. Fare for stigmatisering.
Risiko		Jo svakere brukergruppen er jo mer behov for nærhet	Kjenner ikke godt nok til ukjente bransjer. Veileder på et smalt arb.marked. Bruker blir innelåst.
Målgruppe: Innvandrere **Fordel**	**Full integrasjon** Likebehandling i kommunene som NAV kontoret server. NAV får et større arbeidsmarked som vi får innsikt i og kan få til arbeids- og språkpraksis hos. Mulighet for teamarbeid. Større fagmiljø.	**Delvis sammenslåing** Samme som ved full integrasjon bare i mindre skala.	**Ingen Integrasjon** Lokalkunnskap i fht. språk-/arb.treningsplasser Nærhet til den enkelte bruker og samhandlerene – eks. flyktningetjenesten
Ulempe	Utfordringer i forhold til språk og digitale løsninger. Lite mobil gruppe. De som ikke bor i kommune der NAV kontoret ligger vil få større fravær fra skole/aktivitet, ved møte på NAV kontoret. Får større utgifter på offentlig transport.	Samme ulemper som ved full integrering men i mindre skala.	Språkvansker Ofte lav kompetanse. Få arb.plasser til personer med lav kompetanse. Uforutsigbar gruppe. (Traumer, - vold.)
Risiko	Er tapere i forhold til økonomi – større utgifter. Dårligere tjenestetilbud. De kan ikke benytte telefon og digitale	Jo svakere brukergruppen er jo mer behov for nærhet	Språkvansker – Uforutsigbar - eks. traumatisert ev. voldelig. Språk. Vi snakker forbi hverandre.

	løsninger på samme måte som andre, hvis språk er en utfordring.		
Samarbeidspartnere	**Full integrasjon**	**Delvis sammenslåing**	**Ingen Integrasjon**
Fordel	NAV og samarbeidspartnere må bli mer digitalisert. De kommunale samarbeidspartnere i vertskommunen har fortsatt nærhet. Felles samarbeidspartnere trenger kun å forholde seg til et NAV kontor i stedet for fem, slik det er i dag.	Samme som ved full integrering bare i mindre skala. Fysisk nærhet til NAV kontoret der hoved-/avdelingskontor er lokalisert.	Lokalkunnskap. Oversikt over hvem de er – og hvordan de er organisert f.eks. leger/behandlere, arb.givere, OT, eksterne enheter i NAV, vekstbedrifter o.l. Enklere å samhandle med «kjente» parter.
Ulempe	Større utfordringer med å få til samarbeidsmøter med samarbeidspartnere som følge av store avstander. Manglende digitale løsninger hos flere parter i dag. Mindre tilgjengelig for samarbeidspartnere i kommunene utenfor NAV kontorets vertskommune.	Samme som ved full integrering bare i mindre skala.	Man må forholde seg til mange forskjellige NAV kontor. Varierende kompetanse.
Risiko	Mindre tid til brukere og samarbeidspartnere, og mer tid på reise.	Mindre samarbeid med eksterne samarbeidspartnere	Vi «bruker opp» arb.giverne. Nav blir lite attraktiv som leverandør av arbeidskraft. Får ikke direkte tilmeldte oppdrag.
Økonomiperspektivet	**Full integrasjon**	**Delvis sammenslåing**	**Ingen Integrasjon**
Fordel	Sparer husleieutgifter. Nye data og digitale løsninger reduserer reise- og portoutgifter. Effektivisering av ledelses- og administrative funksjoner.	Samme som ved full integrering bare i mindre skala	God oversikt over kontorets budsjetter
Ulempe	Økte utgifter ift. reiseutgifter på ansatte i arbeidstiden.	Samme som ved full integrering bare i mindre skala.	Mindre slagkraft Innfløkte systemer – tid- og ressurskrevende

	Økt kompetansebehov. Utfordringer i ft bruk av bil (Privat/egne NAV biler) Behov for nye mobile dataløsninger, mobiltelefoner mm. Utfordringer for kommunene i fht de kommunale dataløsninger, ulike systemer i dag, og en bør få samme system i alle kommunene. Kommunene er ikke så digitale som de statlige i fht data og saksbehandlingsløsninger.		
Risiko	Kan komme uforutsette utgifter med omstillingen, som vi ikke ser i dag. Økt turn-over. Endring i brukermønster	Økte kostnader til reiser og lokaler -mister offentlige arbeidsplasser i distriktene gir som ringvirkninger for lokalt næringsliv -kommuner mister skatteinntekter	Ved fravær- lære opp en stedfortreder godt nok.

Pilot Nye Nav Narvik

Pilot Nav Narvik

Fra tre til ètt kontor

Knut Erik Dahlmo, Linda Hegge, Lene Fjelldal

Mai 2018

INNLEDNING

Regjeringen la våren 2017 frem en Stortingsmelding (st.m96S) om endringer i kommunestrukturen i Norge. 8 juni 2017 ble det vedtatt at kommunene Narvik, Ballangen og Østre Tysfjord skal slås sammen til èn kommune med virkning fra 1.1.2020.

Som en konsekvens av dette, vil det også bli etablert et nytt NAV-kontor fra samme tidspunkt.
Det er i denne forbindelse nedsatt en prosjektgruppe bestående av lederne for de 3 kommunene (Kolbjørn Karlsen, Inger Johanne Amundsen og Kristian Løvslett), prosjektleder Knut Erik Dahlmo,Linda Hegge Markedskoordinator Nav, NAV Nordland, prosjektleder Fellesnemnda Viggo Dale, ansatterepresentant (Lene Fjelldal, NAV Ballangen) og kommunalsjef Per K.Caspersen, Gratangen kommune
(Det vil avklares medio juni 2018 hvorvidt Gratangen kommune vil inngå et interkommunalt samarbeid med NAV Narvik).

25. april vedtok kommunestyret i Evenes å ta opp forhandlinger med Nav Narvik om etablering av nærvær av Nav i Evenes. Det er altså kun den kommunale delen det trenges vertskommuneavtale for. I det videre arbeid må det derfor hensynstas at iverksettelsesdato her må være innen 1/1-2019.

Det er under utarbeidelse en prosjektplan som definerer rammene for det videre arbeid. Dette notatet har som målsetning å klargjøre noen overordnede rammer for arbeidet, samt prinsipper for prosessen i arbeidsgruppene fremover.
Utgangspunktet har vært basert på stortingsvedtak om kommunesammenslåing av Narvik, Ballangen og Østre Tysfjord.

Dette dokument har 2 hovedfokus:

1) Å beskrive de overordnede forhold vi vurderer må være avklart/til stede for at vi skal kunne agere som ètt kontor fra høsten 2018. Her har arbeidsgruppa vurdert 12 ulike forhold, og dette vil være hovedfokus i dokumentet.

2) Gi innspill til organisering og metode i de arbeidsgrupper som etableres.

DEL 1) FRA TRE TIL ETT KONTOR – OVERORDNEDE FORHOLD FOR Å AGERE SOM ÈN ENHET

Det er ytre omstendigheter (stortingsvedtak) som ligger til grunn for den organisasjonsendringen som skal inntre 1.1.2020. Det er et poeng at en allerede fra høsten 2018 kan begynne å agere som en enhet. Pr. i dag er de 3 kontorene selvstendige enheter.
I NAV Narvik er det allerede besluttet innført den såkalte Nordlandsmodellen (som omhandler oppfølging av arbeidssøkere med standard innsatsbehov).

1) MÅLBILDE NAV NARVIK 1.1.2020:

Vi må kunne konkretisere ett målbilde og strategier for det nye kontoret: (Hva er hovedfokus, tenkt arbeidsmetodikk, konkrete mål/effektoppnåelse

Arbeidsgruppas forslag : ***MÅLBILDE FOR NAV NARVIK 1.1.2020***

Målområde	Hovedfokus	Metode	Mål/effektoppnåelse	Utfordringer
Større kompetansemiljø	Sammenslåing av tre kontor, samt mulig interkommunalt samarbeid (Gratangen)	Digitalisering frigjør oppf.ressurser. Implementering av «best practice»	Bedre tjenester til brukerne der de er.Bedre målretting av innsats overfor prioriterte grupper.	Motstand fra ansatte ved mangl.involvering ? Sikre riktige tjenester i tre lokasjoner.
Enhetlig markedsarbeid	Fremstå som et myndig og løsningsorientert NAV-kontor	God kunnskap om markedets arbeidskraftbehov. Sikre godt samarbeid med aktører i arbeidslivet.	Være den foretrukne samarbeidspartner for bedrifter i regionen. Være pro-aktiv på relevante arenaer Inngått rekrutteringsavtaler med et utvalg store aktører	Balansere driftsmessige utfordringer opp mot utviklingsrettet arbeid?
Rollen som samfunnsaktør	Fremstå som en tydelig samfunnsaktør i regionen	Formidle kunnskapsbaserte erfaringer til relevante aktører Tydelig kommunikasjonsplan	Øke kunnskap og forståelse om i offentligheten om NAV sin rolle	Hvordan nå frem på relevante beslutningsarenaer? Ressursspørsmål?
Rettssikkerhet	Lik behandling av brukere uavhengig av bosted, herunder ivareta samiskspråklig	Utvikle Nordlandsmodell på flere fagområder	Likebehandling og ensartet praksis	

	kompetanse			
Sikkerhets/-sårbarhetsvurderinger	Sikre ansatte en trygg og god arbeidssituasjon	Ny og mer robust organisering gir økt handlingsrom for omdisp.av ressurser ved fravær	Minimalt med uønskede /trusselsituasjoner. Trygg og effektiv drift	Ny organisering fordrer medvirkning fra ansatte. Arealeffektivisering skaper utfordringer?
Mer effektiv og stabil drift	Større organisasjon gir økt handlingsrom. Synergieffekter av å være 1 og ikke 3 enheter	Ny organisasjonsplan. Etablering av adm.enhet i det nye kontoret forenkler administrative rutineoppgaver.	Frigjøring av ressurser til å jobbe mer effektivt med brukere med større bistandsbehov.	Forankring i kontorene? Endringsmotstand?
Mindre kontrollspenn	Færre ledere og enklere struktur	Ny organisering og færre ledere gir mer effektiv drift og mer ensartet praksis	Som foregående	Se foregående

2). **Tilstrekkelige ressurser i prosjektperioden**

* Det er helt nødvendig å avsette øremerkede ressurser til å iverksette/implementere «det nye kontoret». Det innebærer også å gjøre valg på hva som skal prioriteres ned.

Arbeidsgruppas anbefaling: at det settes av en koordineringsressurs som har overordnet ansvar for «produksjon» av dokumentasjon i nært samarbeid med, og med rapportering til prosjektgruppa.

3). Utarbeide en grov skisse/idè til organisasjonskart:

* For å ha ett bilde av hvilke avdelinger/fagteam og ikke minst oppgaveløsning i de 3 ulike lokasjoner. Ved evt. inngåelse av vertskommuneavtale opp mot Gratangen/Evenes er det viktig å avklare tjenesteinnhold/omfang.

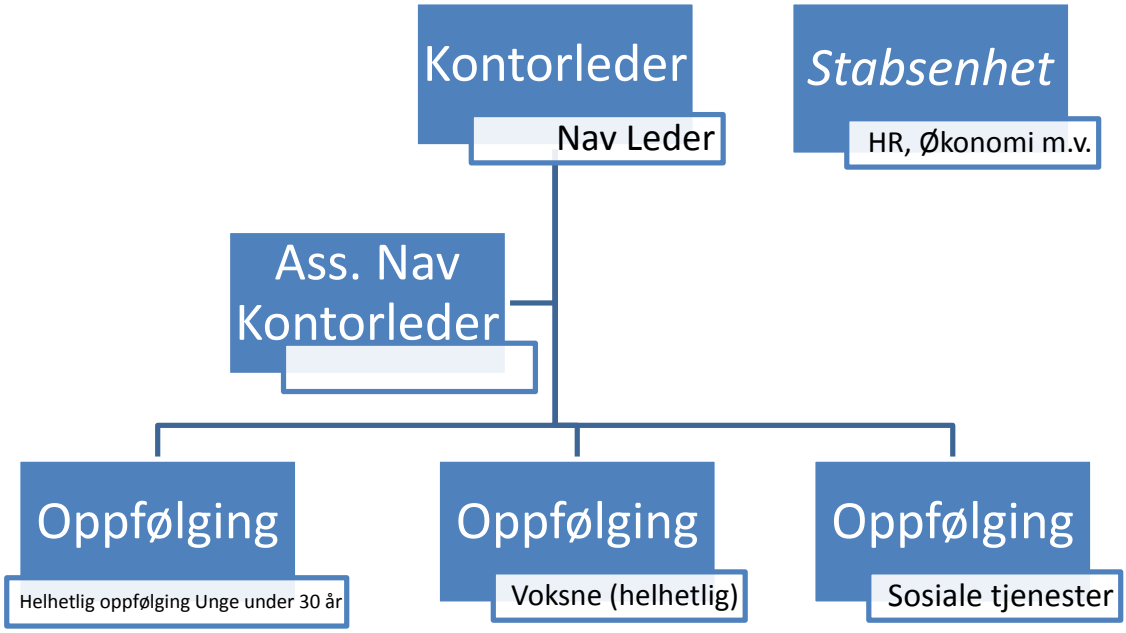

4). Forenkle beslutningsordning og lederskap:

* Dette gjelder ift. ressursbruk, økonomi og tiltak ut fra hvordan vi ser det formålstjenlig å organisere kontoret. Det innebærer også å gå fra en TO-koordinator til en TO-leder. (må gjøres i samarbeid med nav-kontorene og Nav-Nordland/kommunene via partnerskapet?)

Ved å "myke" opp linjene mellom kontorene og få til beslutningslinjer mellom kontorene og "ikke" via NAV Nordland, åpner dette opp for en mere smidig løsning til å kunne bistå det enkelte kontoret i de tilfeller der de t oppstår utfordringer etc. Lederstillingen må avklares/utlyses parallelt.

Arbeidsgruppens anbefaling:

- Det må utarbeides en oversikt som tydelig viser hva som tilhører beslutningslinjene i hhv. stat og kommune. Ledelse og fullmakter til èn leder av det nye kontoret avklares i partnerskapet, men daglig ledelse for ansatte utøves som i dag i de ulike kontorer. Partnerskapet påbegynner prosessen med utlysning av lederstilling.

5) Delegasjonsreglement for leder må være avklart:

- -**Arbeidsgruppas anbefaling:** at dagens delegasjonsbestemmelser fra kontorleder gjennomgås slik at det er mulig å delegere ansvar for deltakelse og fremdrift til øvrige (avdelingsledere m.v.). Dette må omhandle både fagsystemer og økonomi/tilstedeværelse.

6.) Felles MBA/Frikjøp til organisasjoner:

* Arbeidsgruppa anbefaler: Rask etablering av felles MBA: Et viktig element for å kunne opptre som èn enhet, er å raskt etablere et prosjekt-MBA (medbestemmelsesapparat). Dette vil være et viktig organisatorisk grep for å sikre medvirkning fra ansatte til den nye organisasjonen er formelt organisert og på plass. Det er nå formelt avklart at slike midlertidige løsninger er i tråd med gjeldende regelverk for ansatte medvirkning, og

erfaringer fra andre prosesser[1] dokumenterer at dette er viktig å få på plass så tidlig som mulig.

Kommunesammenslåingen vil innebære en virksomhetsoverdragelse fra alle de opprinnelige kommuner til den nye kommunen. Dette berører særskilt kommunalt ansatte på Nav-kontor som slås sammen ved kommunesammenslåing. Det er viktig at lov/avtaleverk ikke blir «utvannet» med de tilpasningenen som gjøres før sammenslåing. Det er viktig å unngå en situasjon som reduserer ansattes muligheten til samme informasjon, drøfting og medbestemmelse som ved virksomhetsoverdragelse. Det kan være ett forslag til vurdering med utvidet frikjøp av tillitsvalgte tidsavgrenset til omstillingsprosessen.

7) a) Kommuneperspektivet må avklares:

* Dersom vi skal jobbe som ett kontor, er det sentralt å avklare hvor beslutninger forankres?. (i fellesnemd for ny kommune eller i 3 selvstendige kommunestyrer/formannsskap). Mens arbeidet med denne rapporten pågikk la Fellesnemda ned sitt arbeid i vedtak av 23/4-17, så pr. dato vil beslutninger måtte tas i 3 separate kommunestyrer, med mindre det kan gjøres vedtak om at partnerskapet beslutter.

- **Arbeidsgruppas anbefaling:** Det nye kontoret må operere med èn beslutningslinje. Dette tas opp i partnerskapet. Det gjelder også konflikthåndtering.

7b) Spesielt om interkommunalt samarbeid etter sosialtjenesteloven:

- Sosialtjenesteloven § 3 åpner for «to alternativer» når det gjelder hvem som har ansvar for å utføre oppgavene etter loven. At kommunen utfører oppgavene etter loven selv. Eller at kommunen delegerer etter reglene i kommuneloven.
- Oppgaver etter sosialtjenesteloven skal ivaretas av NAV-kontoret, jf. NAV-loven § 13. Det følger av NAV-loven § 14 at kontoret skal «opprettes ved avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunen». Videre står det følgende i tredje ledd: «Hvis kommunen delegerer sin myndighet til et interkommunalt organ eller en vertskommune, kan avtalen inngås med dette organet eller vertskommunen»

- Det er dermed ikke adgang til samarbeid mellom kommuner om ansvaret etter sosialtjenesteloven, uten at dette er i form av interkommunalt samarbeid. Med en slik avtale kan kontorene behandle saker på vegne av… Se også eget notat om interkommunalt samarbeid/vertskommune

8) Workshop for alle ansatte:

Arbeidsgruppa anbefaler: Workshop for alle ansatte tidlig høst med hvor prosjektplan, milepæler og overordnede rammer blir presentert slik at vi kan etablere ett eierskap og få delaktighet ift. deltakelse i arbeidsgrupper.

- Ved organisasjonsendringer (kontorsammenslåing), vil det være et av flere mål at en over tid kan utvikle en felles organisasjonskultur. Flere prosesser i NAV (Værnes, Lillehammer/Gausdal, m.fl) dokumenterer betydningen av at ansatte i den nye organisasjonen, trenger å bli kjent med sine nye kolleger, som et grunnlag for godt fremtidig

[1] Evalueringsrapport prosjektmba Værnes-prosjektet

faglig samarbeid. En bør derfor raskt etablere møtearenaer hvor både faglige og sosiale elementer kan inngå. Det kan derfor være en prioritert oppgave i første omgang å gjennomføre en prosessdag, hvor en gir ansatte en god innføring i bakgrunn for de beskrevne prosesser, gjerne supplert med en workshop hvor ansatte kan gi innspill som kan være av stor betydning for arbeidsgruppenes virke. Det er gjort gode erfaringer med slike prosessdager i de to andre pilotene (Indre Salten og Sør-Salten), som kan overføres prosessen i Ofoten.

- **9) Kompetansekartlegging:**

Arbeidsgruppa anbefaler: En leder/avdelingslederstyrt kompetanse kartlegging av ansatte for å kunne anbefale en oppgavefordeling på de ulike lokasjoner.

10) IKT/fagsystemer:

Arbeidsgruppa anbefaler: En gjennomgang på kommunal side ift. å kunne jobbe på tvers og dele nødvendig faginfo ut fra organisering av tjenester.

- Det vil være naturlig å bygge videre på allerede vedatt IT-strategi for nye Narvik kommune, og som kommunalt fagsystem må Visma Velferd foretrekkes.
- NAV Narvik har som ledd i utviklingen av det nye NAV-kontoret, søkt Fylkesmannen i Nordland om prosjektmidler til en prosjektressurs, bl.a knyttet til utvikling av de sosiale tjenestene i det nye NAV-kontoret.

11). Skisse over «digitalt samarbeid»,:

- **Arbeidsgruppen anbefaler:** utarbeidelse av skisse og opplæringsplan for det digitale samarbeidet. Det være seg bruk av skypeløsninger til å gjennomføre møter/informasjonsmøter, mobile kontorer m.v., effekter og bruk av Nordlandsmodellen på øvrige fagområder m.v.

12.Kommunikasjonsstrategi:

For at arbeidet med å agere som ett kontor skal lykkes er det viktig at også intern/ekstern kommunikasjon om prosess og endring kommuniseres tydelig.
Arbeidsgruppa anbefaler å implementere hovedprosjektets kommunikasjonsplan.

DEL 2) ETABLERING AV ARBEIDSGRUPPENE

Fra prosjektplanen (pkt.2.10) heter det følgende;

"Fremdrift i prosjektet vil bli organisert i arbeidsgrupper som får som hovedoppgave å kartlegge samt foreslå hvordan det fremtidige NAV-kontoret skal fungere. Arbeidsgruppene kan organiseres med fokus innen følgende områder:

Tidlig i prosjektet besluttet vi å ivareta følgende forhold:

Kompetansekartlegging / kompetansebehov/kompetanseplan
Rollebeskrivelser og prinsipper for samhandling på tvers
Organisering og arbeidsprosesser
Lokalisering
Interkommunalt samarbeid
Gjennomgang / etablering av rutiner
Kultur
HMS, Sikkerhet og beredskap

Arbeidsgruppens anbefaling:

- I etterkant av gjennomført workshop for ansatte opprettes det 2 arbeidsgrupper:

1. ***Gruppe med ansvar for tjenesteinnholdet:*** *Skal beskrive hvilke tjenester som skal leveres, hvordan de skal leveres og hvilken kompetanse som kreves. Både statlige og kommunale tjenester skal leveres helhetlig"*
2. ***Gruppe med ansvar for interne forhold****: Beskrive og foreslå løsning på interne forhold, dvs. oppgaveløsning i stabsavdeling, rutiner, kultur, HMS/sikkerhet beredskap.*

Det anbefales videre at prosjektgruppa utarbeider en milepælsplan for arbeidsgruppene på leveranser.

INNSPILL TIL METODIKK FOR ARBEIDSGRUPPENE

Som et utgangspunkt for arbeidsgruppenes tilnærming, foreslås det en **modell for kvalitetsforbedring.** Dette er en tilnærming med svært mange likhetspunkter med LEAN, en metode mange kommuner anvender i arbeidet med kontinuerlig forbedring av f.eks helsetjenester (se vedlagte foil fra Kunnskapssenteret). En slik tilnærming tar utgangspunkt i fem faser;

1. FORBEREDE
I oppstarten vil det være naturlig å ha en dialog om erkjennelse av behov for forbedring. Dette omfatter både ansatte og ledere. En vil nok oppleve at det er ulik praksis på en del områder, så det er nødvendig at alle impliserte er involvert i disse diskusjonene slik at en er omforent om prosessen og forbedringsarbeidet. Her må en også trekke inn det relevante kunnskapsgrunnlaget (rapporter, styringsdokumenter, relevante prosesser, kommunereform, forskning, erfaringer og brukerkunnskap, m.m)

2. PLANLEGGE.
I planleggingsfasen vil en mer konkret kartlegge behov og hvilken praksis som gjelder på de ulike fagområdene. Det kan være fornuftig når en setter mål, at disse samsvarer på måleindikatorer både hos NAV og kommunen. Som en del av dette arbeidet, kan en identifisere og utvikle forbedringstiltak rundt "best practice".

3. UTFØRE
I denne fasen bør en prøve ut og tilrettelegge ny praksis. Det er utviklet nye digitale verktøy som letter samhandlingen med brukere og samarbeidspartnere, og arbeidsgruppene bør ta høyde for det i sitt arbeid. Det er viktig at en har tatt høyde for en skikkelig forankringsprosess i de to foregående fasene, og ikke hopper rett på denne (tiltaks)fasen!

4.EVALUERE
Det er viktig at en måler og reflekterer over måloppnåelse. Om denne ikke er tilfredstillende, hva er årsakene? Det er viktig å ha med seg dette elementet, slik at en hele tiden jobber kunnskapsbasert.

5.FØLGE OPP
Det skjer kontinuerlig endringer både i teknologi og utvikling av arbeidsmetodikk, og av flere grunner kan det bli tatt i bruk ny praksis. Dette er viktig for å sikre videreføring av god praksis, og en kan gjennom dette få satt erfaringene i et system og gi grunnlag for kontinuerlig forbedring.

En erfaring med bruk av en slik metode, er at det ofte kan være både nødvendig og hensiktsmessig å gå tilbake til tidligere faser. Det tilrådes at arbeidsgruppene anvender en slik tilnærming.

OPPSUMMERING:

Dette dokumentet har vurdert og skissert de overordnede forhold som må være avklart før det vil være mulig å etablere ett kontor fra høsten 2018.

Vårt arbeid har i hovedsak fulgt gjeldende stortingsvedtak om kommunesammenslåing, og identifisert 12 ulike områder som må jobbes med parallelt for at tre kontor skal kunne agere som ètt fra høsten 2018.

1) Målbilde Nav Narvik 1.1.2020.

2). Tilstrekkelige ressurser i prosjektperioden,

3). Utarbeide en grov skisse/idè til organisasjonskart,

4). Forenkle beslutningsordning og lederskap,

5) Delegasjonsreglement for leder må være avklart,

6.) Felles MBA/Frikjøp til organisasjoner,

7) a) Kommuneperspektivet må avklares,

7b) Spesielt om interkommunalt samarbeid etter sosialtjenesteloven,

8) Workshop for alle ansatte,

9). Kompetansekartlegging

10) IKT/fagsystemer,

11). Skisse over «digitalt samarbeid» og

12). Kommunikasjonsstrategi.

NB; Arbeidsgruppa anbefaler at partnerskapsmøtet 16.mai 2018 også inkluderer Evenes og Gratangen, og at de i dette møtet fatter en beslutning knyttet til hvorvidt man ønsker å fremlegge ett forslag til respektive kommunestyrer om vertskommuneavtale med Nye Narvik kommune.

På den måten vil det videre arbeide i prosjektet få avklart hvilken grad av involvering det vil være naturlig å ta med i det videre arbeide.

PROSJEKTPLAN

NYE NAV NARVIK

2017 - 2020

NAV i Nordland i ny tid

Gjennom partnerskapsprosjektet «NAV i Nordland i en ny tid», skal det gjennomføres en organisasjonsmessig utvikling av partnerskapet NAV i Nordland mellom kommunene og NAV Nordland.

Piloten i Ofoten (bestående av NAV-kontorene i Narvik, Ballangen og Tysfjord), er en av tre piloter i Nordland. I arbeidet med piloten er det åpnet opp for å inngå interkommulat samarbeid med andre kommuner i regionen.

De to andre er pilot Indre Salten (bestående av NAV-kontorene i Beiarn, Fauske, Sørfold, Saltdal og Hamarøy) hvor en vertskommunemodell kan være aktuell, mens den siste piloten er Sør-Salten (bestående av kontorene i Meløy, Rødøy og Gildeskål), hvor en ønsker å utforske handlingsrommet faglig og administrativt gjennom tett samarbeid.

I sum skal pilotene danne modell for hvordan NAV utvikler tjenestetilbudet i Nordland.

Innhold

1 Bakgrunn for prosjektet ... 4
1.1 Stortingsmelding 33 ... 4
1.2 Omverdensanalysen til NAV ... 4
1.3 Indeks Nordland ... 5
1.4 Kommunereformen ... 5
1.5 Endring av rammevilkår ... 5
1.6 Piloten ... 6
1.7 Prosjektmål ... 7
1.8 Rammer ... 7
1.9 ORGANISERING ... 8
1.9.1 Styringsgruppe ... 8
1.9.2 Prosjektledelse ... 8
1.10 Arbeidsgrupper ... 8
2 Fordeler og ulemper samt mulige effekter av ny organisering ... 9
2.1 Fordeler, ulemper og mulige effekter for ansatte og for brukere. ... 9
2.2 Vurderinger av ledelse og styring ... 11
2.3 Styringssignaler/rapporter ... 11
3 Kommunalt tjenesteinnhold ... 11
3.1 Foreløpig vurdering av hvilke tjenester som bør inngå i NAV kontoret. ... 11
3.1.1 Rusoppfølging. ... 11
3.1.2 Husbankens bostøtte. ... 12
3.1.3 Introduksjonsprogram og Bosetting og oppfølging av flyktninger. ... 12
3.1.4 Gjeldrådgiving. ... 12
3.2 Forslag til tjenester i NAV ved ny organisering ... 12
4 Samarbeid – internt i NAV, kommunale tjenester og eksterne samarbeidsparter ... 13
4.1 Muligheter og antatte effekter ... 14
5 Ansattes kompetanse ... 14
6 Forslag til organisering av NAV i regionen ... 15
6.1.1 Administrativt vertskommunesamarbeid ... 15
6.1.2 Nærmere om vertskommunemodell ... 16
6.1.3 Interkommunalt NAV ... 16
6.1.4 Interkommunalt – og interregionalt NAV ... 17
6.2 Aktuelle kommuner – og tjenester ... 17
6.3 Innhold, oppgaveløsning og innfasing av ansatte i teamene. ... 17
6.4 Mulige effekter av alternativ organisering ... 17
7 IKT. Risikovurdering og anbefaling ved ulike kommunale fagsystemer ... 18
8 Økonomiske konsekvenser. ... 19
8.1 Forutsetninger ... 19
8.2 Driftsøkonomi/kontordrift/Eiendomskostnader ... 19
8.3 Ny organisering – konsekvenser/effekter ... 20
9 Hovedpunkter i milepælsplan ... 20
9.1 Milepælsplan ... 21
10 Oppsummering og anbefaling ... 22
10.1 Oppsummering og anbefaling knyttet til hovedmål og delmål for prosjektet ... 22
10.2 Veien videre ... 23

1 Bakgrunn for prosjektet

Sammenslåing av NAV-kontorene i Ofoten er basert på stortingsmelding nr. 33: «Nav i en ny tid – for arbeid og aktivitet» og Nav prosessen «Myndige og løsningsdyktige Nav kontor».

Konklusjonen i utredningene er, NAV-kontorene må utvikles til for å møte utfordringene i fremtiden gjennom å bli mere myndige og løsningsdyktige.

Regjeringen la også frem meldingen i St.prp 96S våren 2017, hvor det ble besluttet at Narvik, Ballangen og østre Tysfjord skal slås sammen til en kommune.

Med denne bakgrunn ble det i partnerskapet i Ofoten besluttet å etablere et prosjekt som skal arbeide for sammenslåing av NAV-kontorene i de samme kommunene. Målet er at NAV-kommunene skal følge prosessen med sammenslåing av kommunene, og at det nye kontoret skal være operativt senest 01 januar 2020.

1.1 Stortingsmelding 33

I stortingsmelding 33 (2015-2016) konkluderes det med at NAV må rigges for å møte utfordringene i samfunnsutviklingen som kan oppsummeres ved at;

- Flere har behov for trygdeytelser og det er økning blant unge stønadsmottakere.
- Vi får flere innvandrere med svake grunnleggende ferdigheter og språkutfordringer.
- Arbeidsmarkedet blir mere spesialisert og det blir stadig færre arbeidsplasser for ufaglærte.
- Det forventes mangel på arbeidskraft innen visse yrker.
- Høyt frafall fra videregående skole – 1 av 3 fullfører ikke videregående skole.

For å møte utfordringene med å bli bedre til å få flere i arbeid og aktivitet, må NAV-kontorene organiseres slik at de gis mulighet til mere spesialisering og profesjonalisering.

Et av virkemidlene for å få dette til er sammenslåing og omstrukturering, som vil føre til større og færre NAV-kontor.

1.2 Omverdensanalysen til NAV

Omverdensanalysen til NAV konkluderer med at det frem mot 2030 må forventes fortsatt sterk befolkningsvekst og det blir særlig stor økning av eldre og innvandrere. NAV vil få flere brukere og områdene alderspensjon, hjelpemidler og utlandssaker vil vokse særlig mye[1].

Omstillingene i arbeidslivet vil skje raskere og i større omfang enn tidligere, og arbeidstakerne må trolig skifte jobb og oppdatere kompetansen sin oftere enn før.

Vi kan komme til å oppleve perioder med økt strukturarbeidsledighet og det er risiko for at flere blir varige stønadsmottakere, noe som stiller større krav til NAVs arbeidsmarkedskompetanse og evne til å bidra til yrkesmessig og geografisk mobilitet.

[1] NAV Langtidsrapport 2016-2030

Arbeidsmarkedet kan bli mer delt. Vi kan forvente lav arbeidsledighet blant høyt utdannende og yrkesfagutdannede og særlig innen yrkesfagene vil det bli stor mangel på arbeidskraft.

Dette vil kreve at NAV-kontoret må rigges for å være i stand til å foreta raske omprioriteringer og for å samhandle tettere med arbeidsgivere og utdannings- og helsesektoren.

1.3 Indeks Nordland

Indeks Nordland for 2018 tegner ett stort utviklingspotensiale for region Ofoten[2]. Dette spesielt knyttet til næringer innen havbruk, kraftutbygging og transport/logistikk. Sammenlignet med øvrige regioner i Nordland faller Ofoten til siste plass i rangeringen. Vi har den nest svakeste veksten i omsetning, mens lønnsomheten imidlertid er høy. Vi har høy verdiskapning pr. omsatt krone. Men, veksten i sysselsetting, befolkning og tilflytting av unge voksne er den laveste av alle regioner i Nordland. Alle 6 kommuner som omtales som Ofoten har hatt befolkningsnedgang. Ofoten har en utfordrende kommuneøkonomi, der 3 av kommunene (Ballangen, Tjeldsund og Tysfjord) rangeres i rød sone og med betydelige økonomiske utfordringer. Det har stor betydning også for fremtidens Nav kontor.

1.4 Kommunereformen

Regjeringen la våren 2017 gjennom St.prp 96S fram forslag om en ny kommunestruktur i Norge, og Stortinget fattet sitt vedtak 8. juni 2017: i vedtaket ble det bl.a bestemt at Narvik, Ballangen og Østre Tysfjord skal slås sammen til en kommune.

1.5 Endring av rammevilkår

Det foregår en stor satsing i utvikling av blant annet NAV sine digitale løsninger, noe som gir NAV nye muligheter til å følge opp brukere gjennom å utvikle sine tjenester.

Utviklingen av Nav sine tjenester for de store målgruppene gir oss mulighet for å fokusere på kvalitet og dybdetjenester til de som trenger det mest. Endrede rammebetingelser gjør at vi må tilpasse Nav sin organisering av tjenestetilbudet.

Rammebetingelsene er blant annet beskrevet i;

- Ekspertutvalgets sluttrapport april 2015[3]
- Stortingsmelding nr. 33: Nav i en ny tid – for arbeid og aktivitet[4]
- Nav prosessen Myndige og løsningsdyktige Nav kontor
- Nav prosessen framtidig regional struktur i nav
- Kommunereformprosessen[5]

[2] Indeks Nordland 2018
[3] https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ekspertgruppens-forslag-til-et-bedre-nav/id2404844/
[4] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-33-20152016/id2501017/?q=NAV i Ny tid
[5] https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/kommunereform/id2548377/

- Økonomiske rammebetingelser i Nordland, geografi og demografi.

I kommunereformen ble det besluttet at den Nye Narvik Kommune som består Narvik, Ballangen og Tysfjord Østside skal være operativ fra og med 1 januar 2020. Den nye kommunestrukturen fører til at NAV-kontorene i de samme kommunene må slås sammen til ett NAV-kontor.

Den 20 september 2017 ble det, i partnerskapet for Ofoten, besluttet å etablere en arbeidsgruppe som har i oppdrag å utarbeide planer for sammenslåing av NAV-kontorene i Narvik, Ballangen og Tysfjord Øst til ett NAV-kontor.

1.6 Piloten

I forbindelse med sammenslåing av NAV-kontor er det naturlig at prosjektet ser de nærliggende kommunene som en arbeidsmarkedsregion. I prosjektarbeidet er det derfor lagt opp til at NAV-kontorene også ser på mulighetene for å etablere interkommunalt samarbeid med nærliggende kommuner. Et samarbeid med nærliggende kommuner vil ta utgangspunkt i at det finnes en naturlig felles bo- og arbeidsmarkedsregion.

Ferdigstilling Hålogalandsbrua høsten 2018 forsterker dette ytterligere ved at avstander til kommuner i bla Sør-Troms blir kortere. Dette gir muligheter til å vurdere hele Hålogalandsregionen under ett, noe som kan føre til;

- En utdanningsregion
- Ett ungdomsmiljø på tvers av kommunegrenser
- En tiltaksregion (statlige virkemidler)
- Behov for spesialisering og økt spisskompetanse i NAV-kontorene, fordi brukerbehov og brukersamhandling endres

Arbeidsgruppen har startet piloten i Ofoten og prosjektet har lokalisert to parallelle løp:

1. Innfasing av Nav i Nye Narvik kommune
2. Interkommunalt samarbeid om kommunale tjenester i Nav som omfatter kommunene Nye Narvik og Gratangen. Evenes kommune er også en naturlig kommune å samarbeide med. Kommunestyret i Evenes besluttet den 22 februar 2018 at NAV-kontoret skal samarbeide med Nye Skånland, men gjorde 23.4.18 nytt vedtak om å utrede samarbeid mot Nye Narvik.

Gjennom pilot Nye Narvik og større kompetansemiljø vil dette kunne ha effekt på følgende 6 områder:

1. Marked og tiltaksarbeid
2. Ungdomsarbeid
3. Flere fremmedspråklige ut i arbeid
4. Etablering av felles brukerkurs og kommunale lavterskeltilbud
5. Ansattes kompetanse
6. Ledelse og styring

1.7 Prosjektmål

Hovedmål

Det skal utredes grunnlag for, og forslag til tjenesteproduksjon og organisering av NAV i Ofotregionen. Dette innebærer følgende:

1. Prosjektet skal utarbeide en modell for organisering av det myndige og løsningsdyktige Nav kontoret.

2. Prosjektet skal beskrive tjenesteinnholdet som belyser hvilke tjenester som skal leveres, hvordan de skal leveres og hvilken kompetanse som kreves. Både statlige og kommunale tjenester skal leveres helhetlig.

Prosjektet legger til grunn en likeverdighet i partnerskapet mellom stat og kommune, og lanserer følgende hypotese:

> *Det er mulig å få til bedre tjenester og mer effektiv organisering av tjenesteleveransen i NAV gjennom samarbeid mellom de berørte kommunene ut fra rammene gitt i kommuneloven og i NAV-loven. Utredningen skal vise fordeler og ulemper med samarbeid gjennom alternativ organisering i regionen.*

Delmål/mål for samarbeidet:

- Enhetlige NAV-tjenester i regionen for brukere, arbeidsgivere og samarbeidsparter
- Øke kvaliteten på tjenesteproduksjon (faglighet, spesialisering, organisering, ansattkompetanse, ledelse etc.)
- Felles bedriftskultur for ansatte
- Reduksjon av sårbarhet (tilstedeværelse - planlagt og ikke planlagt fravær, kompetanse og kompetansemiljø, økt økonomisk frihet, ledelse)
- Økt måloppnåelse for NAV sin overordnede målsetting (flere i arbeid og aktivitet og færre på passive ytelser)
- Frigjøring av ressurser som kan rettes mot brukere med behov for tettere dialog gjennom bedre ressursutnyttelse
- Bedre utnyttelse og videreutvikling av tilgjengelige virkemidler /tiltak (stat/kommune)

1.8 Rammer

Prosjektet har lagt til grunn;

- Gjeldende kommunestruktur
- Beslutning om sammenslåing av kommunene Narvik, Ballangen og Østre Tysfjord.
- Økt digitalisering av tjenester og selvbetjeningsmuligheter
- Nye politiske signaler for NAV – jfr. også ekspertutvalgets rapport mars 2015
- Organisatoriske endringer besluttet av kommunene eller NAV Nordland i prosjektperioden
- Rammebetingelser for ressurstildeling for både stat og kommunene

1.9 ORGANISERING

1.9.1 Styringsgruppe

Består av: Partnerskapet for de kommunene i TO-Ofoten som er med i prosjektet utgjør styringsgruppen. Ved et eventuelt interkommunalt samarbeid med Gratangen- og Evenes kommune må det vurderes om styringsgruppen skal utvides.

1.9.2 Prosjektledelse

Prosjektgruppa bestående av:

- Knut Erik Dahlmo (Nav Nordland)
- Kolbjørn Karlsen (Nav leder Narvik)
- Inger-Johanne Amundsen (Nav leder Ballangen)
- Kristian Løvslett (konstituert Nav leder Tysfjord)
- Steinar Sørensen (Rådmannsutvalget Ofoten) Går ut 1 mars 2018
- Linda Hegge (Markedskoordinator).
- Lene Fjelldal (tillitsvalgtrepresentant)
- Per Kvaale Caspersen tiltrer medio februar 2018 fra Gratangen kommune
- Viggo Dale Prosjektleder for NYE Narvik. Deltar ved behov

Kontaktperson Narvik kommune IKT er Tim Skau

1.10 Arbeidsgrupper

Fremdrift i prosjektet vil bli organisert i arbeidsgrupper som får som hovedoppgave å kartlegge samt foreslå hvordan det fremtidige NAV-kontoret skal fungere. Arbeidsgruppene kan organiseres med fokus innen følgende hovedområder:

1. Modellgruppe som ser på modellen for organisering av det myndige og løsningsdyktige Nav kontoret.

2. Tjenesteinnholdet som beskriver hvilke tjenester som skal leveres, hvordan de skal leveres og hvilken kompetanse som kreves. Både statlige og kommunale tjenester skal leveres helhetlig.

2 Fordeler og ulemper samt mulige effekter av ny organisering

Med utgangspunkt i felles bo og arbeidsmarkedsregion[6] vil Nav i Nye Narvik kommune og interkommunalt samarbeid kunne gi ett bedre og mer enhetlig tjenestetilbud til arbeidssøkere og arbeidsgivere i regionen.

2.1 Fordeler, ulemper og mulige effekter for ansatte og for brukere.

Det er foretatt en vurdering fra det enkelte kontor på hvilke mulige effekter man kan forvente av at flere kontor slås sammen til ett kontor med flere kontorsteder.

Generelle tilbakemeldinger på fordeler og ulemper ved å jobbe sammen:

Fordeler	Ulemper
Større fagmiljøer med mer enhetlig praksis	Tar tid å bygge en ny «kultur» og relasjoner til nye kolleger
Mindre sårbarhet ved fravær/sykdom/ferie	Ensomhet i teamet
Ressursallokering ut fra behov	Fysisk avstand til resten av teamet
Større tilhørighet til ett kontor	Digitale utfordringer
Større utviklingsmuligheter for den enkelte	Økte kompetanseoverføringskostnader Færre generalister.
Stordriftsfordeler og løsningsroller på både merkantile tjenester og i brukeroppfølging	Kulturforskjeller innad i kontorene kan gi utfordringer.
Styrke fokuset på arbeid og prioriterte grupper	Habilitetsutfordringer blir mer krevende i et stort geografisk område.
Større mulighetsrom ift. Prosjektarbeid	
Få vurdert faglige betraktninger i nye team med nye synspunkter	
Kvalifisert avstand til beslutningsprosess	

[6] Funksjonelle bo- og arbeidsmarkedsregioner danner geografiske områder med begrensede interne reiseavstander, der avgrensningen er knyttet til forholdet mellom bosted og arbeidssted.

Mulige effekter for brukere og ansatte:

Brukere	Ansatte
Mindre sårbart ift. å få bistand.	Felles faglig, kulturelle og teknologisk likhet
Enhetlig og lik praksis, større rettssikkerhet da man i større grad kan skille mellom rollen som veileder og «sambygding».	Ett mer begrenset faglig kontrollspenn, mindre generalist.
Fullstendig tjenestetilbud og spesialistkompetanse på flere fagområder	Mer definerte fagansvarlige som kan «fordype» seg mer og bidra som ressurs
Kan bli «stort».	Attraktive og robuste fagmiljøer
Lengre reisetid, og opplevelse av at «lokalkunnskapen» uteblir.	Større mestringsfølelse hos ansatte ettersom kompetansen på hele fagområdet finnes i ett større kontor.
Vil kunne få ett mer helhetlig arbeidsrettet tilbud/vurderinger idet de ansatte får større kunnskap om arbeidsmarked i en samlet region.	Noe mer utfordrende ift. pendling, reise m.v.
- Ulike satser for økonomisk stønad i kommunene. - Lengre geografisk avstand for brukerne ved evt. omstruktureringer - Økt distanse til lokalmiljøet og – kunnskapen - Økte kostnader ved reising til NAV	IKT-utfordringer
+ Økt distanse til lokalmiljøet og – kunnskapen	Større utviklings- og tilretteleggingsmuligheter
Mer likhet for loven/omforent praksis	Utvikle spesialisering
	Avgrenset arbeidsområde
	- Pendling ved evt. omstrukturering - Tidsbruk på «pendling» i arbeidstiden (møter, etc.) ved evt. omstrukturering - Økt distanse til lokalmiljøet og - kunnskapen
	+ lettere å følge de omforente rutinebeskrivelsene. Felles praksis innad i regionen.

2.2 Vurderinger av ledelse og styring

Etableringen av ett nytt NAV-kontor vil forenkle beslutningsstrukturen og gjøre den nye enheten mer autonom og frigjøre administrative ressurser.

Interkommunalt vertskommunesamarbeid fordrer samarbeidsavtale mellom samarbeidende kommuner.

Fellesnemda for Nye Narvik kommune har det overordnede ansvaret for kommunalt innhold i sammenslutningen mellom Nav i Narvik, Ballangen og Tysfjord Øst, og NAV Nordland har det overordnede ansvar for statlig innhold det nye kontoret.

Ved overføring av ansatte til vertskommunen må det inngås avtale om virksomhetsoverdragelse, jfr.kommunelovens § 28.

2.3 Styringssignaler/rapporter

Føringer fra direktoratet om omstillingsprosesser tilsier færre og større enheter også i fylker som ikke blir slått sammen, for å sikre lokalt handlingsrom. For Nordlands vedkommende er det antydet 34 kontor som et riktig antall enheter ut fra ny beregningsmodell. Etableringen av det nye kontoret (evt. supplert med ett eller flere interkommunale samarbeid), er i tråd med disse signalene, og gir potensiale for mer effektiv og rasjonell drift.

Mulige effekter ved ny organisering i Nye Nav Narvik kan være:

- Større og mere robuste NAV kontor med kontorsted flere steder..
- Delegering av ansvar til NAV kontor.

3 Kommunalt tjenesteinnhold

Det legges opp til at det etableres arbeidsgrupper som skal kartlegge omfanget, samt foreslå organisering av eventuelle tilleggstjenester ut over minimumsløsningen i NAV.

I utgangspunktet legges det opp til at det nye NAV-kontoret starter opp med minimumsløsningen. Dette innebærer at eventuelle tjenester som NAV-kontorene har påtatt seg i den gamle kommunen, og som ikke vil være en naturlig del av et større NAV-kontor, vil bli forsøkt overført til den enheten i den nye kommunen hvor denne tjenesten hører naturlig hjemme.

I det videre prosjektarbeidet vil arbeidsgruppene kartlegge omfanget av eventuelle tilleggstjenester, samt foreslå tjenester ut over minimumsløsningen i NAV.

Det er foretatt noen foreløpige vurderinger av tilleggstjenester som det kan være naturlig å ta stilling til før arbeidsgruppene starter sitt arbeide.

3.1 Foreløpig vurdering av hvilke tjenester som bør inngå i NAV kontoret.

3.1.1 Rusoppfølging.

Det er vurdert om rusoppfølging bør inn i NAV-kontoret. En foreløpig vurdering er at rusoppfølging ikke skal utføres av det nye Nav-kontoret, fordi Nav-kontoret skal ha sitt hovedfokus på den arbeidsrettede oppfølgingen.

Rusoppfølging bør gjøres av annet fagmiljø/fagkompetanse, men Nav må gjennom samarbeid og ansvarsgrupper ivareta ansvaret opp mot livsoppholdsytelser, bolig og arbeidsrettede tiltak.

3.1.2 Husbankens bostøtte.

Husbankens bostøtteordning bør ikke inngå i det nye NAV kontoret. Dette fordi en slik ordning bør forvaltes av ett eget boligkontor/boligtjeneste som også samhandler med Nav kontoret ift. Økonomi.

Husbankens startlån og tilskuddsordninger bør heller ikke legges til NAV-kontoret.

3.1.3 Introduksjonsprogram og Bosetting og oppfølging av flyktninger.

I Narvik kommune ble det, i forbindelse med budsjettarbeidet for 2017, besluttet at Introduksjonsavdelingen i NAV Narvik skulle flyttes ut fra Nav og slås sammen med voksenopplæringen. Det forventes at den nye enheten i kommunen vil kunne oppnå bedre resultater i den nye enheten.

Flyktningetjenesten i Ballangen og Tysfjord ligger utenfor NAV. Det samme gjelder for Gratangen kommune som har gjort vedtak om å kun bosette mindreårige flyktninger.

Nav kontoret bør derfor ikke ha ansvaret for administrasjon og gjennomføring av bosetting/oppfølging og vedtak om introduksjonsprogram. Derimot må rundskriv Q27 ligge til grunn for samhandlingen og aktiv deltakelse fra Nav opp mot tidlig avklaring og oppfølging i forhold til arbeidsrettet tiltak.

3.1.4 Gjeldrådgiving.

Nav-kontorene i Ofoten har et godt interkommunalt samarbeid om gjeldsrådgivning. Tjenesten utføres pr utgangen av 2017 av NAV Narvik i samarbeid med de andre kontorene.

Brukernes økonomi er ofte kompleks og sammensatt og for de fleste brukergrupper i Nav vil gjeldsrådgivningstjenesten være sentral i forhold til å kunne komme videre opp mot arbeidsrettede tiltak.

Det Nye Nav kontoret vil legge til rette for at denne tjenesten videreføres.

3.2 Forslag til tjenester i NAV ved ny organisering

Det nye kontoret etableres med utgangspunkt i tjenestene som finnes i det enkelte kontor før sammenslåingen. Kontoret legger opp til tjenester som naturlig hører inn under NAV sine oppgaver og som er regulert i lov.

- Rusoppfølging som følger av NAV loven, Folketrygdloven og sosialtjenesteloven, men ikke den kommunale helse og omsorgstjenesteloven
- Kvalifisering av flyktninger til arbeid etter endt introduksjonsprogram, men med tett og strukturert samarbeid med kommunens flyktningetjeneste også under introduksjonsperioden. Rundskrivet G27 vil være førende for samarbeidet i ny kommune.

Hva som blir oppgaveløsningen i en ny organisasjon vil avhenge av drøftingene og prosessene som da vil iverksettes i den enkelte kommune.

4 Samarbeid – internt i NAV, kommunale tjenester og eksterne samarbeidsparter

Det nye kontoret vil fortsette samarbeidet med interne og eksterne samarbeidspartnere.

De viktigste interne samarbeidspartene er;

- NAV Nordland:
  Etableringen av et større NAV-kontor i Ofoten vil medføre større kompetansemiljø, og dermed øke forutsetningene for å opptre som et myndig og løsningsorientert kontor og bedre ivareta samfunnsaktørrollen. En mer autonom posisjon vil dermed redusere behovet for bistandstjenester fra NAV Nordland.

- NAV Arbeidslivssenter Nordland
  NAV Arbeidslivssenter Nordland er allerede lokalisert i NAV Narviks lokaler, med 3 årsverk. Nedslagsfeltet for Arbeidslivssenterets lokasjon i Narvik er i Ofoten, samt kommunene Hamarøy og Tysfjord. Med en enklere NAV-kontorstruktur i regionen, bedrer dette forutsetningene for samskaping og synergieffekt av enhetenes arbeid.

- NAV Arbeidsrådgivning Nordland
  Samme vurdering som foregående punkt.

- NAV Hjelpemiddelsentral Nordland
  Samme vurdering som foregående punkt.

- NAV Arbeid og Ytelser
  Når tre kontor blir ett, legges det til rette for mer enhetlig forvaltningspraksis og grensesnitt mot NAV Arbeid og ytelser.

- NAV Kontaktsenter
  Se foregående vurdering. Grenseflaten og tilgjengeligheten overfor Kontaktsenteret blir mer ensartet.

NAV-kontorene har flere eksterne samarbeidspartnere. Nedenfor er det viktigste eksterne samarbeidspartene listet opp;

- Leger/sykemeldere
- Nordland fylkeskommune
- Fylkesmann
- OT og karrieresentrene
- Tiltaksleverandørene
- Kommunale tjenester som psykiatri, tildelingsenhet, barnevern og flyktningetjeneste er viktige samarbeidsparter. Gode samarbeidsrelasjoner og samarbeidsrutiner vil ha stor betydning.

Ved et interkommunalt samarbeid med Gratangen, må det avklares hvilket fylkesmannsembete som skal være klageinstans for sosiale tjenester. Arbeids- og velferdsdirektoratet avklarer dette.

4.1 Muligheter og antatte effekter

Større muligheter til å treffe kvalifiserte samarbeidspartnere, flere spesialister. Lettere å stille riktig krav i forhold til bla aktivitetsplikt, både statlig og kommunal.

Det kan bli lettere for brukere og samarbeidspartnere i forhold til å finne treffpunkter for møter og samarbeid, fordi det i noen tilfeller blir mindre geografisk avstand.

5 Ansattes kompetanse

Kompetanse består av kunnskap, ferdigheter, evner og holdninger. Ved kartlegging av ansattes kompetanse har vi kun tatt utgangspunkt i formell kompetanse.

Følgende utdanningsretninger er representert i de 3 kontorene:

1. Narvik: Økonomisk/administrative fag både på høgskole og masternivå. Barnevernspedagoger, Sosionomer, Pedagoger, Sykepleierfaglig, øvrig fagkompetanse på ulike videregående nivå av praktisk art,
2. Ballangen Sosionom, Barnevernspedagog, Ergoterapeut, Jurist, Vernepleier. Fagkompetanse på ulike VG-nivå. Arbeidsrett, forvaltningsrett, økonomiske og administrative fag på høyskolenivå og Rus/Psykiatri
3. Tysfjord: Vernepleier, Sykepleier, Førskolelærer, Samfunn, Økonomi, Data og samiskspråklig kompetanse.
4. Gratangen: Barnevernspedagog, forvaltningsrett, øk/adm,, Nav-kurs og lang saksbehandlererfaring.
5. Evenes. Frem til 31.12.2018 inngår Evenes i et interkommunalt samarbeid mellom Evenes og Tjeldsund. I utgangspunktet er det lagt opp til at personalet i NAV-kontoer overføres til NAV-kontoret for Tjeldsund og Skånland. Ved et interkommunalt samarbeid med Narvik må det vurderes om noen av personalet fra dagens løsning skal overføres i en virksomhetsoverdragelse, eller om det skal ansettes nye medarbeidere.

For regionen vil kompetanse innen arbeidsmarked, veiledning, juss, organisasjon, ledelse, inkludering, økonomi, jobbspesialist og coaching være interessante i tiden fremover.

6 Forslag til organisering av NAV i regionen

Nye NAV Narvik vil være en sammenslåing av NAV Narvik, NAV Ballangen, NAV Tysfjord Øst. I tillegg åpnes det for interkommunalt samarbeid med vertskommune. Dette kan være aktuelt for Gratangen kommune, og Evenes kommune. Begge kommunene skal innen utgangen av juni 2018 avgjøre om det er aktuelt å inngå et samarbeid med Nye NAV Narvik.

6.1.1 Administrativt vertskommunesamarbeid

Gratangen kommune er representert i prosjektgruppa og Evenes kommune inngår fra før i TO Ofoten og er en del av partnerskapet i Ofoten. Evenes kommune har meldt sin interesse for et mulig interkommunalt samarbeid i slutten av april 2018 og er derfor ikke med i prosjektgruppen.

En samarbeidsavtale må inngås på bakgrunn av rammene for administrativt vertskommunesamarbeid, som er hjemlet i kommuneloven (kommunelovens § 28-1 b[7] og bestemmelser i lovens kap. 5 A.

Administrativt vertskommunesamarbeid medfører at en kommune overlater utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegerer myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune.

Delegering av myndighetsutøvelse og oppgaver skjer ved at kommunestyret gir instruks til egen rådmann om å delegere sine fullmakter til rådmann i vertskommunen. Samarbeidskommunen kan gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndighet i saker som alene gjelder samarbeidskommunen eller berørte innbyggere. Innenfor dette aktuelle tjenesteområdet kan det f.eks. være nivå på veiledende satser for økonomisk sosialhjelp.

Folkevalgte organer i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet på beslutninger som vertskommunen utøver overfor tjenester eller innbyggere i samarbeidskommunen.

Der en samarbeidskommune har overlatt utførelsen av lovpålagte oppgaver til en vertskommune, skal statlige tilsynsetater rette pålegg eller andre sanksjoner til vertskommunen. Vertskommunen er ansvarlig for at pålegg eller andre sanksjoner etterkommes.

Der en oppgave er delegert til vertskommunen, har statlige tilsynsetater rett til innsyn i vertskommunens saksdokumenter, og kan kreve at vertskommunens organer, folkevalgte og ansatte uten hinder av taushetsplikt gir de opplysninger og meldinger som er nødvendige for at tilsynsorganet kan utføre tilsyn. Tilsynet kan også kreve adgang til alle vertskommunens institusjoner, lokaler og anlegg som er nødvendige for at tilsynet kan utføre tilsyn.

Oppsummert utøves fullmakter etter delegasjon, noe som innebærer at samarbeidskommunen fortsatt har *ansvar* for tjenesten mens fullmakter til utøvelsen av myndighet og tjeneste er delegert til vertskommunen.

[7] https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107/KAPITTEL_6#§28-1b
*Stortingsmelding 33/2016

Interkommunalt samarbeid etter vertskommunemodellen forutsetter samarbeidsavtale som vedtas av kommunestyret selv. Samarbeidsavtalen skal som minimum inneholde:

a) angivelse av deltakerne og hvilken av disse som er vertskommunen,
b) hvilke oppgaver og hvilken avgjørelsesmyndighet som skal legges til vertskommunen,
c) tidspunkt for overføring av oppgaver og avgjørelsesmyndighet,
d) underretning til deltakerne om vedtak som treffes i vertskommunen,
e) det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen,
f) nærmere regler for uttreden og avvikling av samarbeidet,
g) annet som etter lov krever avtale.

6.1.2 Nærmere om vertskommunemodell

Etablering av vertskommunemodell er er regulert av kommunelovens kap. 5A - §28-1 a) [8], sitat:

«En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegere myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune etter §§ 28-1 b og 28-1 c hvis den aktuelle lov ikke er til hinder for det»

- §28-1 b) Administrativt vertskommunesamarbeid
- §28-1 c) Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd

6.1.3 Interkommunalt NAV

NAV er som kjent et likeverdig partnerskap mellom stat og kommune, og samarbeidet og vilkårene skal hjemle i egen partnerskapsavtale.

Ved et interkommunalt NAV-kontor må det i tillegg utarbeides en avtale mellom kommunene som regulerer samarbeidet og vilkår for utøvelse av kommunale tjenester i NAV. I Nordland er det slike avtaler for samarbeidet mellom Evenes og Tjeldsund, og i Trøndelag mellom kommunene i den såkalte Værnes-modellen i Trøndelag.

Prosjektgruppen legger til grunn at det er hjemmel for at partnerskapsavtalen mellom stat og kommune inngås med vertskommunen. Ettersom samarbeidskommunene fortsatt har ansvar for tjenesten (men har delegert utøvelsen), anbefaler prosjektgruppen at samtlige kommuner deltar i partnerskapsmøtene.

[8] Begrenses av Forvaltningslovens §2 første ledd bokstav a): Vedtak, en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter) §35 – Omgjøring av vedtak uten klage. Et forvaltningsorgan kan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget dersom

- a) endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser eller
- b) underretning om vedtaket ikke er kommet fram til vedkommende og vedtaket heller ikke er offentlig kunngjort, eller
- c) vedtaket må anses ugyldig.

Foreligger vilkårene etter første ledd, kan vedtaket omgjøres også av klageinstansen eller av annet overordnet organ.

I tillegg til samarbeidsavtalen må kommunene ha en avtale om virksomhetsoverdragelse i de tilfeller ansatte skal overføres til vertskommunen.

6.1.4 Interkommunalt – og interregionalt NAV

Hvis man velger et interkommunalt samarbeid over fylkesgrensene (såkalt inter-regionalt samarbeid), er det ikke noe til hinder for det. Et eksempel i Nordland er for pilot Ofoten, hvor Gratangen kommune orienterer seg mot «nye» NAV Narvik. I tråd med utviklingen av infrastruktur og ny teknologi, blir fylkesgrenser mindre relevante som kriterium for tjenesteutvikling, og IKT-messig er slike løsninger ingen hindring.

Avtalemessige relasjoner mellom NAV på fylkesnivå kan være nødvendige å sette på dagsorden, f.eks ved flg. problemstillinger:

- Er det rimelig at ansvarlig fylk1esledd blir det fylket hvor vertskommunen ligger, og at det skjer et økonomisk oppgjør mellom fylkene?
- Er det rimelig at det er Fylkesmannen for vertskommunen som både har ansvar for tilsyn og klagebehandling?

6.2 Aktuelle kommuner – og tjenester

Omfang av kommunale tjenester i NAV-kontorene, aktuelle tjenestesteder/lokasjoner og spørsmålet om kommunale fagsystemer, m.m. kan være nødvendig å bringe inn for fellesnemnda for kommunesammenslåing, som har det overordnede ansvaret for sammenslutningen av kommuner. Anbefalingene fra ulike omstillingsprosesser i NAV, er tydelige på at det kommunale tjenesteinnholdet i NAV-kontorene bør tilsvare minimumsløsningen[9]

6.3 Innhold, oppgaveløsning og innfasing av ansatte i teamene.

Arbeidet med innfasing av ny organisasjon skal følge reglement for medbestemmelse i både den statlige og kommunale styringslinja.

Det er også viktig at den nye organisasjonen raskt etablerer et brukerråd for regionen og et felles medbestemmelsesutvalg for regionen.

6.4 Mulige effekter av alternativ organisering

Mulige effekter på marked og tiltaksarbeid:

- Større kompetanse i markedsarbeid og større forståelse av handlingsrommet i bruken av tiltak og tiltaksarbeid, fordi vi jobber mer effektivt i team opp mot bransjer og etablerer enn større kompetansearena internt.

- Mulighet til å inngå flere og mer helhetlige rekrutteringsavtaler på de fleste områder, fordi vi har dedikerte ressurser til oppsøkende og oppfølgende markedsarbeid. Vi får også en mer enhetlig kunnskap om bedriftenes etterspørsel, og Nordlansmodellen vil også bidra til at vi i større grad får bedre matcher mellom behov og tilgjengelig arbeidskraft.

[9] Prosjektrapporter for Værnes-prosjektet og Lillehammer/Gausdal

- «Utvidede næringsområder», eks. havbruk- og fiskerinæring i større omfang. Dette fordi den nye kommunen vil bestå av relativt store havbruksaktører der vi kan inngå samarbeid.

Mulige effekter på oppfølging av ungdom

- Større fokus på ungdom under 30 år. Utvikle samarbeid med samarbeidspartnere som jobber opp mot ungdom i dag. Organisasjoner og det offentlige. Nordlandsmodellen og videreutvikling av eksisterende tiltak som arbeid først, ungdomsteam m.v. vil bidra til mer enhetlig praksis og utnyttelse av bla. tiltaksporteføljе.

Mulig effekt å få flere fremmedspråklige ut i arbeid

- Større fokus på fremmedspråklige og deres behov for tilrettelegging for å komme ut i ordinært arbeid gjennom. Dette kan man blant annet oppnå sammen med samarbeidspartnere som jobber opp mot fremmedspråklige i dag.

Etablering av felles brukerkurs og kommunale lavterskeltilbud:

- Viderefører erfaringer med bl.a «fra minus til pluss», samarbeid med skolesektor ift. felles infomøter, kommunalt ressursteam m.v.

Ansattes kompetanse

- Utvikle dagens breddekompetanse til mere dybdekompetanse og spesialisering.

Mulige effekter på ledelse og styring

- Mindre styring og mere ledelse.
- Mere målrettet ressursbruk ut fra der det er behov til enhver tid.

Sikkerhet

- Større NAV kontor gir større sikkerhet for ansatte ved økte muligheter for omdisponering av personellressurser. Teamarbeid.

7 IKT. Risikovurdering og anbefaling ved ulike kommunale fagsystemer

Tysfjord, Narvik, Evenes og Gratangen bruker Velferd som kommunalt fagsystem. Ballangen Socio. Hvilke fagsystem som skal benyttes må avklares og tilpasses mot felles løsning i Nye NAV Narvik.

For «Nye Narvik Kommune» er det utarbeidet en digitaliseringsstrategi som er vedtatt av fellesnemda for kommunene som skal slås sammen.

IT-systemene for den kommunale delen av NAV vil bli berørt av denne strategien. Det er derfor lagt opp til et tett samarbeid med IKT-avdelingen i Narvik kommune for å sikre en mest mulig «sømløs» overgang mellom de forskjellige NAV-kontorene, det nye NAV-kontoret og den nye kommunen.

Samhandlingen her er blant annet sikret ved at Narvik Kommune har utpekt en egen kontaktperson som har i oppdrag å ivareta at alle IT-tekniske forhold mellom det nye NAV-kontoret og den nye kommunen.

Gratangen kommune benytter også velferd, og samarbeider med Lavangen og Salangen om IKT-drift i det interkommunale Astafjord IKT.. Ved en interkommunal løsning må det knyttes kontakt mellom IKT i Gratangen/Astafjord IKT, NAV Narvik og IKT i Narvik Kommune.

8 Økonomiske konsekvenser.

Det er tatt utgangspunktet i at det før sammenslåingen er tre kontor som er satt opp for å betjene alle tjenester og administrative oppgaver. Å drifte tre kontor fører også til at alle kontorene betjener egne kostnader som kontoret har ansvar for.

8.1 Forutsetninger

Ved etablering av det nye kontoret vil det bli lagt vekt på å utnytte synergieffekter som oppstår ved sammenslåingen. Dette kan være at tjenester som utføres på de forskjellige kontorene samordnes og effektiviseres. Dette gjelder alle områder innen tjenesteyting og drift av kontorene.

Etter at kontoret er etablert, kan man se for seg at det blir frigjort kapasitet gjennom å samle deler av tjenesteproduksjon og administrative tjenester til de kontorstedene hvor arbeidet kan utføres mest effektivt. Dette innebærer at det kan bli endring i arbeidsoppgavene til deler av personalet på alle kontorene. De fleste arbeidsoppgavene kan utføres uavhengig av hvor den enkelte ansatte har sin daglige arbeidsplass.

En slik endring vil føre til at man kan sikre at brukerne på alle kontorstedene får den tjenesten som de har krav på til enhver tid og man blir mindre sårbar når ansatte slutter eller er syk.

8.2 Driftsøkonomi/kontordrift/Eiendomskostnader

Nedenfor er det satt opp en oversikt over fordelingsnøkler mellom stat og kommune, samt personell tilknyttet det enkelte kontor.

Prosjektet tar sikte på å etablere arbeidsgrupper innenfor de forskjellige fagområdene som får som mandat å foreslå hvordan kontoret skal organisere arbeidet.

- Dagens bemanning og kostnadsdeling:

Grunnlag kostnadsdeling:

Enhet	Stat	Kommune	Totalt	Fordelingsnøkkel stat/kommune
NAV Tysfjord	2	1,5	3,5	57,1 % refusjon fra kommune.
Nav Narvik	24,4? (+6 årsverk AlS, Forvaltning og KRIM)	26,5	56,9	46,4% refusjon fra kommune
Nav Ballangen	4	2	6	50%? Fordelingsnøkkel. I tillegg til 50% refusjon fra kommune på 2 statlige stillinger
Nav Gratangen	2	1	3	50% av husleieutgiftene og felles driftskostnader

NAV Evenes				Inngår i samarbeidet Evenes/Tjeldsund, og har pr i dag ingen egne ansatte eller lokaler.
Sum				

Eiendomskostnader:

- NAV Tysfjord leier ca 220 m2 fra Tysfjord kommune til kontorer og arkiv.
- NAV Ballangen leier ca 388 m^2 fra BalEiendom til kontorer/arkiv/fellesareal (netto 283,4 m^2)
- NAV Narvik leier ca 2.968 m^2 inkludert fellesarealer, fordelt over 4 etasjer i Sentrumsgården i Narvik. Arealene benyttes av NAV Narvik, Arbeidslivssenteret og NAV Forvaltning.
  Det pågår et arbeid med arealeffektivisering hvor målet er å frigjøre arealer for tilbakelevering til byggeier. Det er utredet muligheter til å redusere arealbruken til det fremtidige NAV-kontoret inkludert arbeidslivsenteret og NAV Forvaltning, slik at man tilpasser arealbruken til arealkonseptet som er utarbeidet av NAV.
- NAV Gratangen er lokalisert i kommunehuset på Årstein. NAV Troms er leietaker. Leieavtalen utløper 1.7.2019
- NAV Evenes inngår i samarbeidet NAV Evenes/Tjeldsund og har ikke eget kontor. Ved et interkommunalt samarbeid må det avklares omfanget av tilstedeværelse i Evenes, og hvilke lokaler som kan benyttes. Fordeling av kostnader og leieforhold vil være en del av en fremtidig avtale mellom Narvik Kommune og Evenes Kommune, og Evenes Kommune og NAV Nordland.

Mulige effekter på det statlige tiltaksbudsjettet og det kommunale sosialbudsjettet vil bli gjennomgått i prosjektperioden.

8.3 Ny organisering – konsekvenser/effekter

Beslutningen om å slå sammen NAV-kontorene i regionen følger beslutningen om sammenslåing av kommunene. Arbeidet med de økonomiske konsekvenser for personale, eiendom, driftsbudsjetter etc vil bli en del av analysen i forbindelse med sammenslåing av kontorene.

9 Hovedpunkter i milepælsplan

Det er utviklet en foreløpig milepælsplan som danner grunnlaget for det videre arbeidet som tar for seg de områdene som prosjektet har lokalisert som de viktigste for å komme videre i sammenslåingsprosessen.

De fleste områdene vil bli utviklet videre etter hvert som gjennomføringen av prosessen med å slå sammen kontorene pågår.

9.1 Milepælsplan

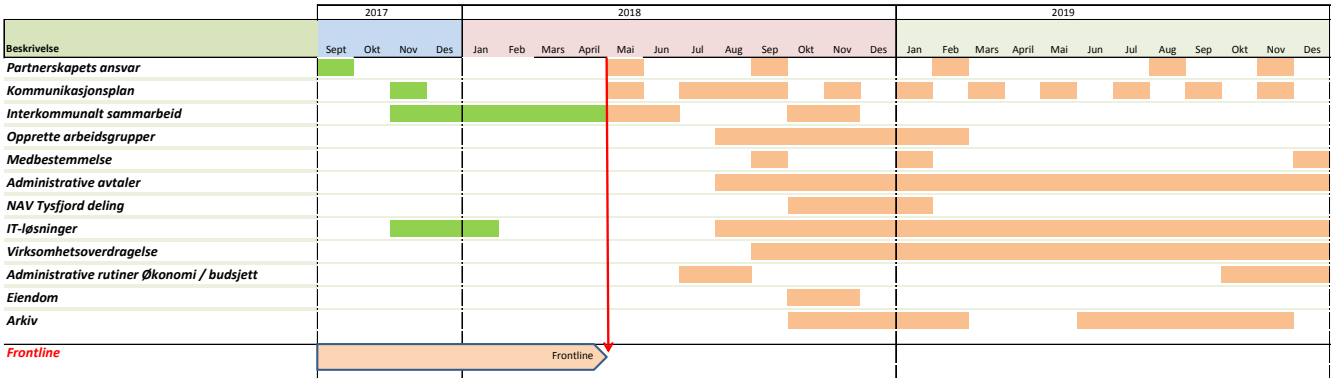

Partnerskapets har ansvar for å utpeke styringsgruppe, godkjenne planer og avklare rammer og fullmakter til prosjektet.

Det er utarbeidet en kommunikasjonsstrategi som tar sikte på at det vil bli gjennomført internt- og eksternt orienteringer gjennom hele prosjektperiode.

Prosjektet planlegger for interkommunalt samarbeid med Gratangen og Evenes. Kommunene har frist til utgangen av Juni med å avgjøre om de skal være med i NYE Nav Narvik.

Høsten 2018 vil det bli opprettet arbeidsgrupper som vil ha i oppdrag å kartlegge, samt foreslå organisering av arbeidet i det sammenslåtte kontoret.

Arbeidet med å kartlegge alle administrative avtaler, samt foreslå endringer og reforhandlinger starter høsten 2018.

Det er ikke klart hvordan NAV-kontoret i Tysfjord skal deles. Arbeidet med et forslag til deling starter i slutten av 2018.

Det er etablert kontakt med IT-avdelingen i Narvik Kommune og NAV IT for å sikre at alle prosesser rundt IT-løsningene blir handtert.

Planlegging av virksomhetsoverdragelse til NYE NAV Narvik starter høsten 2018, mens overføringen vil bli gjennomført i slutten av 2019.

Det er søkt om midler til å utvikle sosial tjenester i det nye NAV-kontoret. Det planlegges også å engasjere ekstra prosjektressurs som vil få som hovedoppgave å gjennomføre sammenslåingen.

Alle lokasjonene har egne arkiv. Arbeidet med å dokumentere omfanget, samt etablere felles arkiv er beregnet å starte høsten 2018.

10 Oppsummering og anbefaling

Prosjektet har som utgangspunkt vurdert alle områdene som de forskjellige NAV-kontor har ansvaret for. Det er blant annet lagt til grunn drift- og tjenestetilbud ved det enkelte kontor, og det er kartlagt hvilke kontorfasiliteter som disponeres i dag, de ansatte og deres kompetanse.

Man har vurdert hvilke kritiske milepæler som må på plass for å lykkes med sammenslåing av kontorene, samtidig som man er åpen for at noen prosesser vil fortsette etter at kontorene er sammenslått.

Prosjektet legger til grunn at kontorene i Narvik, Ballangen og østre Tysfjord skal slås sammen til ett kontor med flere kontorsteder. Prosjektet har også vurdert at samfunnet rundt NAV-kontorene vil være best tjent med å vurdere hele Ofotregionen som et bo- og arbeidsmarked.

Den nye NAV-kontoret har legger derfor til grunn at det skal arbeides for å få til et tett samarbeid med omkringliggende kommuner gjennom interkommunale samarbeidsformer. Det er derfor åpnet opp for å inngå samarbeid med Gratangen Kommune, og etter hvert Evenes kommune.

10.1 Oppsummering og anbefaling knyttet til hovedmål og delmål for prosjektet

Målene for arbeidet er beskrevet i kapittel 2, og prosjektet har som viktigste oppgave å utrede grunnlag for, og forslag til tjenesteproduksjon og organisering av NAV i Ofotregionen.

Dette innebærer følgende:

1. Prosjektet har sett på en modell for hvordan man fremover kan organisere NAV-kontoret slik at man oppnår målsetningen i å utvikle «det myndige og løsningsdyktige Nav kontoret».

2. Prosjektet har beskrevet tjenesteinnholdet som belyser hvilke tjenester som skal leveres, hvordan de skal leveres og hvilken kompetanse som er i kontorene.

3. Det legges opp til at både statlige- og kommunale tjenester skal leveres helhetlig.

4. Det legges også opp til at nye NAV Narvik skal lever NAV-tjenester til kommunene som inngår interkommunalt samarbeid med Narvik Kommune.

Prosjektet arbeider etter følgende hypotese;

> *Det er mulig å få til bedre tjenester og mer effektiv organisering av tjenesteleveransen i NAV gjennom samarbeid mellom de berørte kommunene ut fra rammene gitt i kommuneloven og i NAV-loven. Utredningen skal vise fordeler og ulemper med samarbeid gjennom alternativ organisering i regionen.*

10.2 Veien videre

Partnerskapsmøtet 16.mai 2018 vil være sentralt ift. beslutninger om videre prosess. Prosjektgruppa har utarbeidet en prosjektplan og en milepælsplan for Nye Nav Narvik som må vedtas av partnerskapet i alle involverte kommuner.

I tillegg har prosjektgruppen hatt en mindre arbeidsgruppe som har utarbeidet et strateginotat. Notatet beskriver de overordnede forhold som må være besluttet/avklart for at det skal være mulig å opptre som ett kontor allerede fra høsten 2018. I tillegg gis det innspill til organisering og omfang av nødvendige arbeidsgrupper for å utarbeide medarbeiderdrevet eierskap til videre prosess.

For å kunne koordinere og bidra til nødvendig framdrift opp mot milepæler er det ut fra prosjektgruppas vurdering helt nødvendig å ansette en egen prosjektressurs. Denne vil ha sitt hovedoppdrag opp mot dokumentasjon og prosjektoppfølging iht. vedtatt milepælsplan. Tett oppfølging av fremdrift og avstemning mot vedtak/fullmakter gitt av partnerskapet vil være nødvendig, og det må også settes opp flere partnerskapsmøtet sommer/høst 2018.

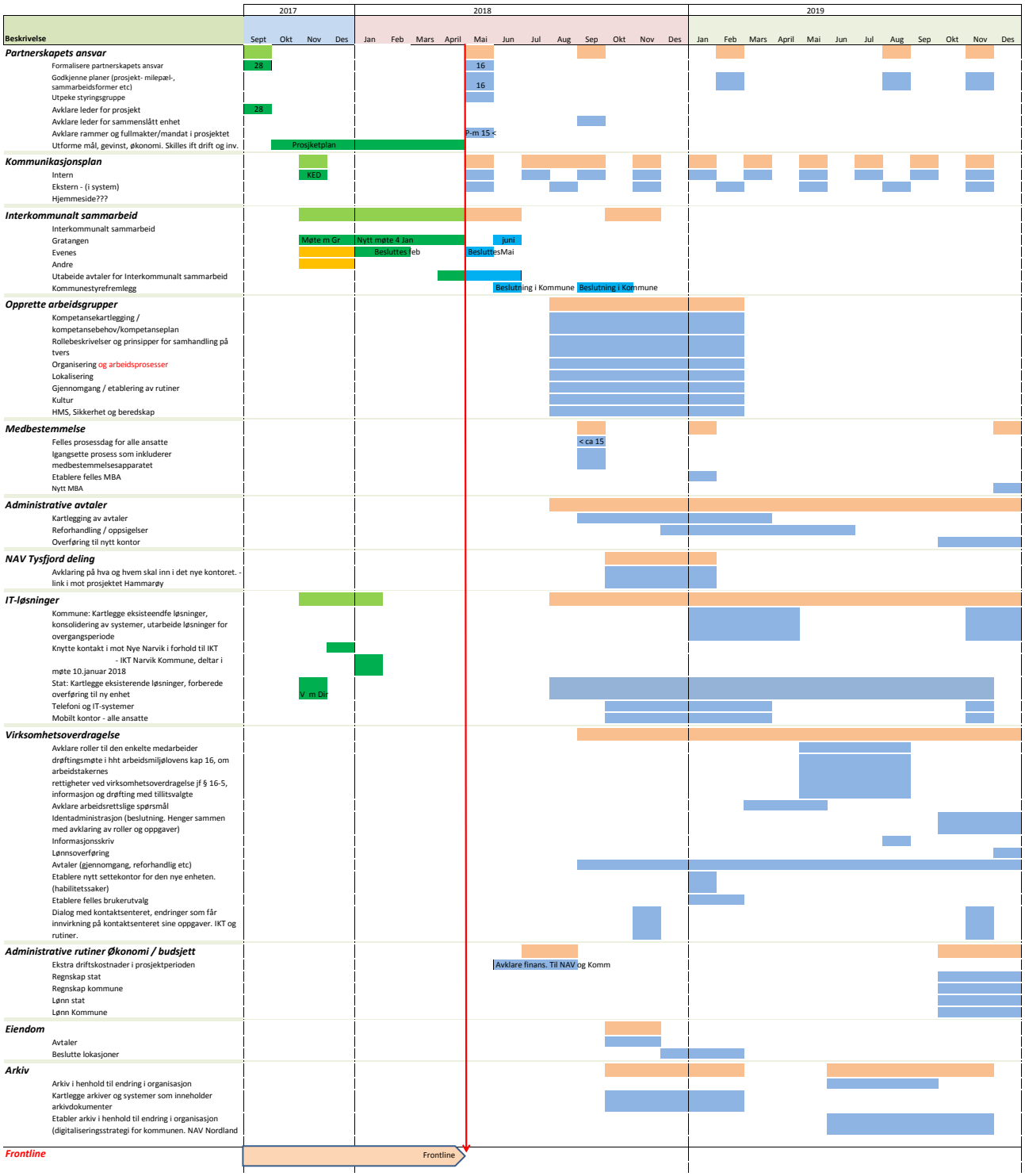
2017
2018
2019
Beskrivelse
Sept Okt Nov Des Jan Feb Mars April Mai Jun Jul Aug Sep Okt Nov Des Jan Feb Mars April Mai Jun Jul Aug Sep Okt Nov Des
Partnerskapets ansvar
Formalisere partnerskapets ansvar
28
16
Godkjenne planer (prosjekt- milepæl-, sammarbeidsformer etc)
16
Utpeke styringsgruppe
Avklare leder for prosjekt
28
Avklare leder for sammenslått enhet
Avklare rammer og fullmakter/mandat i prosjektet
P-m 15 -
Utforme mål, gevinst, økonomi. Skilles ift drift og inv.
Prosjketplan
Kommunikasjonsplan
Intern
KED
Ekstern - (i system)
Hjemmeside???
Interkommunalt sammarbeid
Interkommunalt sammarbeid
Gratangen
Møte m Gr
Nytt møte 4 Jan
juni
Evenes
Besluttes Feb
BeslutterMai
Andre
Utabeide avtaler for Interkommunalt sammarbeid
Kommunestyrefremlegg
Beslutning i Kommune
Beslutning i Kommune
Opprette arbeidsgrupper
Kompetansekartlegging / kompetansebehov/kompetanseplan
Rollebeskrivelser og prinsipper for samhandling på tvers
Organisering og arbeidsprosesser
Lokalisering
Gjennomgang / etablering av rutiner
Kultur
HMS, Sikkerhet og beredskap
Medbestemmelse
Felles prosessdag for alle ansatte
< ca 15
Igangsette prosess som inkluderer medbestemmelsesapparatet
Etablere felles MBA
Nytt MBA
Administrative avtaler
Kartlegging av avtaler
Reforhandling / oppsigelser
Overføring til nytt kontor
NAV Tysfjord deling
Avklaring på hva og hvem skal inn i det nye kontoret. - link i mot prosjektet Hammarøy
IT-løsninger
Kommune: Kartlegge eksisteondfe løsninger, konsolidering av systemer, utarbeide løsninger for overgangsperiode
Knytte kontakt i mot Nye Narvik i forhold til IKT
- IKT Narvik Kommune, deltar i møte 10.januar 2018
Stat: Kartlegge eksisterende løsninger, forberede overføring til ny enhet
V m Dir
Telefoni og IT-systemer
Mobilt kontor - alle ansatte
Virksomhetsoverdragelse
Avklare roller til den enkelte medarbeider
drøftingsmøte i hht arbeidsmiljølovens kap 16, om arbeidstakernes
rettigheter ved virksomhetsoverdragelse jf § 16-5, informasjon og drøfting med tillitsvalgte
Avklare arbeidsrettslige spørsmål
Identadministrasjon (beslutning. Henger sammen med avklaring av roller og oppgaver)
Informasjonsskriv
Lønnsoverføring
Avtaler (gjennomgang, reforhandlig etc)
Etablere nytt settekontor for den nye enheten. (habilitetssaker)
Etablere felles brukerutvalg
Dialog med kontaktsenteret, endringer som får innvirkning på kontaktsenteret sine oppgaver. IKT og rutiner.
Administrative rutiner Økonomi / budsjett
Ekstra driftskostnader i prosjektperioden
Avklare finans. Til NAV og Komm
Regnskap stat
Regnskap kommune
Lønn stat
Lønn Kommune
Eiendom
Avtaler
Beslutte lokasjoner
Arkiv
Arkiv i henhold til endring i organisasjon
Kartlegge arkiver og systemer som inneholder arkivdokumenter
Etabler arkiv i henhold til endring i organisasjon (digitaliseringsstrategi for kommunen. NAV Nordland
Frontline
Frontline

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00511
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	37/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Veivalg for framtidig samarbeidsløsning for NAV Gratangen

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 37/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Gratangen kommune vedtar å inngå samarbeid med Narvik kommune om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor. Avtale om vertskommunesamarbeid behandles som egen sak dette kommunestyremøtet.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00511-5
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

NARVIK KOMMUNE - VERTSKOMMUNEAVTALE OM KOMMUNAL SOSIALFAGLIGE TJENESTER I ET FELLES NAV-KONTOR

Innstilling:
Kommunestyret vedtar den framlagte avtalen som grunnlag for vertskommune-samarbeidet med Narvik kommune m.fl. om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor.

Vedlegg:
Utkast til Vertskommuneavtale av 07.06.2018

Saksframstilling:

Det er lagt fram sak om veivalg i forbindelse med valg av samarbeidsløsning for NAV-tjenester for Gratangen med to alternativer - Indre Sør-Troms og Narvik. Dersom kommunestyret går inn for å samarbeide felles NAV-tjeneste for Indre Sør-Troms, er denne saken ikke aktuell.

Sak om vertskommunesamarbeid med Narvik kommune m.fl. om kommunale sosialfaglige tjenester er aktuell for Evenes kommune fordi deres samarbeidsavtale med Tjeldsund/-Skånland opphører 31.12.2019. De vil da ikke ha noen tjeneste.

For Gratangen kommune er situasjonen den at dersom kommunen inngår samarbeid om felles NAV-tjeneste med kommuner i annet fylke må NAV overføre de tilhørende ressursene til det nye fylket. Det kan bare skje ved årsskiftet. For oss bør denne overgangen også skje den 01.01.2019.

På grunn av de knappe tidsrammene er det allerede utformet et utkast til vertskommuneavtale med Narvik der Evenes og Gratangen kommuner har vært inkludert i prosessen. Vertskommuneavtalen er utformet over tilnærmet samme lest som vertskommuneavtalene i K4 – altså administrativt verskommunesamarbeid etter kl § 28. Hovedtrekkene i avtalen er at

- avtalen gjelder de kommunale sosialfaglige tjenestene som skal inngå i et felles NAV-kontor for kommunene.
- den åpner for at Ballangen og Tysfjord kommer inn som deltakerkommuner dersom de ønsker det
- den fastslår tilstedeværelse to dager i uken hos samarbeidskommunene
- utgiftene (driftsutgifter og andel av fellesutgifter) fordeles etter folketallet
- personell overføres til NAV Nordland og Narvik kommune etter prinsippet om virksomhetsoverdragelse.
- vertskommunen er avtalepart forhold partnerskapsavtalen med NAV Nordland

Folketall og fordeling

Folketallet pr 01.01.2018 framgår av tabellen nedenfor hvor vi ser en indikasjon aktuell fordelingsnøkkel:

Kommune	Folketall	Fordeling
Narvik	18638	88,2 %
Evenes	1387	6,6 %
Gratangen	1117	5,3 %
Sum	**21142**	**100,0 %**

Hensynet til ansatte

Omleggingen av kontorstrukturen har status som virksomhetsoverdragelse. De ansatte ved NAV Gratangen vil bli berørt av endringene i den forstand at de vil få endret arbeidssted. Det legges likevel opptil fleksible ordninger der de som er bosatt i kommunen dekker de dagene det er forutsatt tilstedeværelse i kommunen. Det er p.t. to statlig fast ansatte (én i permisjon til mars 2019), én fast kommunalt ansatt og én kommunalt midlertidig ansatt (til mars 2019).

Gratangen kommunes ansvar gjelder kommunalt ansatte, mens NAV har ansvar for de statlig ansatte. I samarbeidet med Nye Narvik er det lagt opp til tilstedeværelse i Gratangen to dager i uka i utkast til vertskommuneavtale. Uavhengig av valg av samarbeidsløsning skal de ansattes rettigheter i omstillingsperioden ivaretas.

Økonomi

Økonomien i samarbeidsprosjektet drøftes nå i disse dager og vil være klart til formannskapets møte. Foreløpige betraktninger mht. økonomien tilsier at våre driftsutgifter i 2019 går ned i forhold til 2017.

Vurdering:

Rådmannen mener dette er en god avtale for kommunen. Fordeling fullt ut etter folketallet gir bedre vilkår for de små kommunene enn konseptet i K4-avtalene der en del av driftsutgiftene fordeles likt.
Alle de lovmessige kravene til en slik avtale anses å være oppfylt. Avtalen følger samme lest som K4 avtalene som vi jo for det meste har gode erfaringer med.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at avtalen vedtas og legges til for utviklingen av vertskommunesamarbeidet med Narvik kommune m.fl.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00511
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	38/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Narvik kommune - vertskommuneavtale om kommunal sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor

---

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 38/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret vedtar den framlagte avtalen som grunnlag for vertskommune-samarbeidet med Narvik kommune m.fl. om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor.

SAMARBEIDSAVTALE
OM FELLES SOSIALFAGLIGE TJENESTER I NAV-KONTOR

Mellom Evenes, Gratangen og Narvik kommuner er det inngått avtale om administrativt vertskommunesamarbeid om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor for nevnte 3 kommuner. Samarbeidsordningen er hjemlet i kommunelovens kapittel 5.

1 Allmenne bestemmelser

1.1 Navn og deltakerkommuner

Avtalen gjelder vertskommunesamarbeid om kommunale sosialfaglige tjenester som skal inngå i et felles NAV-kontor for Evenes, Gratangen og Narvik. Dette vertskommunesamarbeidet skal være avtalepart i partnerskapsavtale med NAV Nordland.

1.2 Vertskommune og samarbeidskommune

Vertskommuneansvaret for samarbeidsordningen:

- **Narvik kommune** er vertskommune for kommunale sosiale tjenester.

I tilfelle sammenslutning av kommunene Narvik, Ballangen og del av Tysfjord kommune, tiltrer nye Narvik kommune samarbeidsavtalen uten ny behandling i deltakerkommunene. Det forutsettes positiv behandling av fellesnemnda for kommunesammenslutning. I tilfelle det ikke iverksettes kommunesammenslutning, er samarbeidskommunene positive til at kommunene Ballangen og Tysfjord innarbeides i gjeldende avtale.

Vertskommunen har bestemte oppgaver i forbindelse med administrasjon av ordningen. Vertskommunen skal ellers levere støttefunksjoner og andre tjenester som bidrar til kostnadseffektiv drift.

Samarbeidskommuner er:

- **Evenes kommune**
- **Gratangen kommune**

1.3 Formål

Formålet med samarbeidet er å skape en gode og likeverdige tjenester til alle innbyggerne i deltakerkommunene. Samarbeidet vil gi et større og mer robust fagmiljø som vil bidra til en åpen og tilgjengelig tjeneste for brukere og samarbeidspartnere, og gi:

- Bedre tjenester for brukerne i kommunene
- Flere i arbeid og færre på stønad
- Økt habilitet og rettssikkerhet i saksbehandlingen
- Sikre enhetlig forvaltningspraksis
- Effektiv og stabil drift
- Oppnå en bedre kostnadseffektivitet for kommunene og samfunnet for øvrig

1.4 Rettsgrunnlag

Samarbeidsløsningen er opprettet og organisert med hjemmel i kommuneloven § 28-1 bokstav b), jmf. også arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 siste ledd og sosialtjenesteloven § 3 siste ledd.

1.5 Tjenestens oppgaver

Det ansvar og de oppgaver som til en hver tid er gitt kommunene etter lov om sosiale tjenester i arbeids og velferdsforvaltningen, denne avtalen, kommunestyrenes vedtak og av vedtak i ansvarlige organ i kommunene.

De sosialfaglige tjenester som ytes i vertskommunen skal også være tilgjengelig for innbyggerne i samarbeidskommunene.

1.6 Kontorsted

Tjenesten har hovedkontor i vertskommunen. Tjenesten skal være tilgjengelig i deltakerkommunene.

NAVs tjenester inklusive statlige tjenester skal være tilstede minst to ukedager i Evenes og Gratangen, men med mulighet for å bruke kontoret hele uken. Evenes og Gratangen kommuner stiller møblert kontor med tilstrekkelig datakapasitet og møterom vederlagsfritt til disposisjon, og er også ansvarlig for sikkerhet etter til enhver tids gjeldende retningslinjer.

Evenes og Gratangen kommuner stiller også nødvendig ekspedisjonskapasitet til disposisjon for innbyggere som oppsøker NAV-kontoret uten avtale.

2 Administrasjon

2.1 Arbeidsgiverforhold

Vertskommunen er arbeidsgiver for kommunalt tilsatte i tjenesten. Som arbeidsgiver skal vertskommunen ivareta partenes rettigheter og plikter i henhold til lov- og avtaleverk.

2.2 Organisering av tjenesten

Leder av NAV-tjenesten er også administrativ leder for tjenesten, og er organisert etter vertskommunens organisasjonsstruktur og i henhold til partnerskapsavtale med NAV Nordland.

2.3 Prinsipper for tilsetting

Tilsetting av ledere og medarbeidere skjer etter retningslinjer som gjelder for vertskommunen, og i henhold til partnerskapsavtale med NAV Nordland.

3 Delegasjon og kontroll

3.1 Delegering av myndighet

Rådmannen i samarbeidskommunene delegerer til rådmannen i vertskommunen å løse samarbeidskommunens oppgaver på sine vegne. Det forutsettes at rådmann i

vertskommunen videredelegerer i overensstemmelse med vertskommunens organisasjonsstruktur og reglement.

Delegeringen omfatter myndighet som til enhver tid er delegert fra politisk nivå til administrasjon i samarbeidskommunene.

Vertskommunen forutsettes å utføre oppgaver på samarbeidskommunens vegne etter de retningslinjer som gjelder for samarbeidskommunen.

Saker som etter samarbeidskommunens delegeringsreglement og organisasjonsstruktur forutsetter politisk behandling utredes av vertskommunen for beslutning i samarbeidskommunen.

3.2 Internt tilsyn og kontroll

Bestemmelsene i kommuneloven, arkivloven, forvaltningsloven og offentlighetsloven gjelder med den presisering at vertskommunes kontrollutvalg er kontrollutvalg for tjenesten.

3.3 Klagesaksbehandling

Klagesaksbehandling skjer i.ht. bestemmelsene i forvaltningsloven og kommunelovens § 28 f (*Klage ved administrativt vertskommunesamarbeid*). Vertskommunen forestår saksbehandlingen.

3.4 Samarbeid

Tjenesten skal holde god kontakt med deltagerkommunene og tilgrensende fagorganer. Tiltak som blir iverksatt i den enkelte kommune, skal så langt det er formålstjenlig samordnes med kommunens øvrige tjenesteproduksjon og ressursinnsats.

Det etableres tjenlige møteplasser for strategisk ledelse og tilstøtende fagmiljøer for å drøfte tjenesteutvikling og medvirke til god intern samhandling.

4 Økonomi

4.1 Budsjett

Vertskommunen utarbeider årlige driftsbudsjett for tjenesten.

Deltakerkommunene vedtar tjenestens budsjett. Budsjett og økonomiplan er gyldig når deltakerkommunene har vedtatt dette.

4.2 Regnskap

Vertskommunen fører regnskap for tjenestens drift. Regnskapet følger bestemmelsene som gjelder for interkommunalt samarbeid og føres i vertskommunens driftsregnskap.

Utgifter som gjelder tiltak og ytelser rettet mot samarbeidskommunenes innbyggere føres direkte i vedkommende kommunes regnskap ved bruk av relevant dataverktøy

4.3 Fordeling av utgifter

Driftsutgiftene til fellesløsningen fordeles slik mellom deltakerkommunene, se også nedenfor om fullmakt gitt til formannskapene:

Kostnader for drift av kommunale sosialfaglige tjenester, med de oppgaver/tiltak i tillegg som deltakerkommunene blir enige om, fordeles etter folketall per 1. januar i regnskapsåret. Oppgaver ut over «minimumsløsningen» ved avtaleinngåelse er gjeldsrådgivning og ungdomstiltaket «Arbeid først».

Vertskommunens husleieutgifter holdes utenfor fordelingen, jf. også avtalens pkt. 1.6 annet ledd.

Deltakerkommunene er enige om en økonomisk kompensasjon for vertskommunens administrative kostnader utenom NAV-kontorets kostnader, og vil fastsette disse senest 1. august 2019.

Vertskommunen fakturerer kvartalsvis akonto med utgangspunkt i vedtatt budsjett, mens endelig avregning skjer ved fakturering for 4. kvartal.

Det kan etter en evaluering utvikles andre fordelingsnøkler som gjenspeiler den enkeltes kommunes bruk av fellesordningen.

4.4 Ansvar

Den enkelte kommunene står rettslig og økonomisk ansvarlig overfor egne innbyggere (eller tidligere bosatte) for de vedtak som treffes i fellesordningen.

5 Informasjon, rapportering og evaluering

5.1 Rapportering

Tjenesten skal rapportere til deltagerkommunene om ressursbruk, tilstand og prioriteringer i forbindelse med kommunens budsjettbehandling og gjennom de årlige regnskaper og årsmeldinger. Øvrig rapportering skjer etter deltakerkommunenes retningslinjer.

Vertskommunen har ansvar for innrapportering av all statistikk, brukerdata og andre opplysninger knyttet til tjenesten til statlige myndigheter og SSB.

5.2 Informasjon

Tjenesten har ansvaret for å gjøre tjenesten kjent overfor brukerne i deltakerkommunene og andre relevante instanser.

Det tilligger vertskommunen å gi melding til fylkesmennene i Troms og Nordland om opprettelsen av vertskommunesamarbeidet, og herunder arbeide for at ett av fylkesmannsembetene har tilsynsansvaret.

5.3 Evaluering og samarbeid

Vertskommunen sørger for at det årlig avholdes et samarbeidsmøte mellom deltakerkommunene. I dette møtet tas det blant annet stilling til behov for evaluering og omfang av dette.

6 Endringer og oppløsning av samarbeidet

6.1 Uttreden av samarbeidet

Kommunene kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i vertskommunesamarbeidet og kreve seg utløst. Ved oppløsing gjelder kommunelovens bestemmelser.

6.2 Endring av avtalen

Denne avtalen kan endres dersom krav om dette fremsettes av en av kommunene i samarbeidet. Eventuelle endringer krever godkjenning av deltakerkommunenes kommunestyrer.

6.3 Utvidelse

Utvidelse av samarbeidet med flere deltakerkommuner krever godkjenning i deltakerkommunenes kommunestyrer. Vertskommunen forestår forhandlingene med eventuelle nye kommuner om betingelsene for inntreden i samarbeidet.

6.4 Ikrafttredelse

Avtalen er gyldig i det øyeblikk kommunestyrene har godkjent avtalen.

Avtalen trer i kraft 1.1.2019 eller så snart det er praktisk mulig.

Evenes, Dato	Gratangen, Dato	Narvik, Dato
Svein Erik Kristiansen Ordfører	Eva Ottesen Ordfører	Rune Edvardsen Ordfører

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00511
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	38/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Narvik kommune - vertskommuneavtale om kommunal sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor

---

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 38/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret vedtar den framlagte avtalen som grunnlag for vertskommune-samarbeidet med Narvik kommune m.fl. om kommunale sosialfaglige tjenester i et felles NAV-kontor.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00496-2
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

PROSJEKT JUNKER JU52 VIDERE UTVIKLING

Innstilling:

1. Kommunestyret godkjenner at kommunen frasier seg deponiansvaret for Junkers JU 52.
2. Kommunestyret anbefaler at Midt-Troms Museum overtar deponiansvaret for Junkers JU 52 med det ansvar som følger med dette.
3. Prosjekt Junkers JU52 i Gratangen avsluttes når flyet er tilstrekkelig sikret innenfor prosjektets ramme.

Vedlegg:

Forprosjektrapport Junker JU 52 i Gratangen
Økonomisk status i prosjektet

Saksframstilling:

Formålet med prosjektet Junkers JU52 i Gratangen er å løfte fram den nordnorske krigshistorien både nasjonalt og internasjonalt, og synliggjøre okkupasjonsmaktens første nederlag under 2. verdenskrig.

Gratangen kommune ønsker å sette fokus på regionens rolle og plass i historien om den innledende fasen av 2. verdenskrig med utgangspunkt i Junkers 52 #6791 som er et av 11 som landet på Hartvikvannet den 13. april 1940. Flyet er et sterkt symbol på de utfordringene okkupasjonsmakten møtte i Nord-Norge i aprildagene 1940. Med rett tilrettelegging kan det skapes et monument som hedrer alle de som kjempet mot okkupasjonsmakten, både norske og allierte styrker, og ikke minst lokalbefolkningen

Gratangen kommune etablerte et prosjekt rundt dette konseptet i 2015 og fikk det finansiert med støtte fra Troms fylkeskommune, fra eget næringsfond og eget arbeid. Spire hadde ansvar for å etablere prosjektet og etter en anbudsprosess ble Sessan Consult AS engasjert som prosjektleder.

Prosjektet ble startet opp i desember 2015, prosjektorganisasjon ble etablert og nettverksarbeid ble påbegynt. Prosjektleder ble imidlertid i februar 2016 kalt til andre oppgaver som vil være kjent for formannskap og kommunestyre. Arbeidet med prosjektet stoppet derfor opp i påvente av en avklaring av tilsetting av ny rådmann.

Dette ble avklart i september 2016 og oktober startet leitingen etter noen som kunne føre prosjektet videre. Valget falt på Nine Grib, Gratangen Geology Services AS. Det ble gjennomført en del kontakt- og ideskapende aktiviteter i prosjektet. Av ulike årsaker ble imidlertid ble prosjektet ikke sluttført.

Vedlagt følger en rapport om arbeidet så langt i prosjektet. På grunn av manglende kapasitet og fokus har prosjektet blitt liggende en tid uten oppfølging. I mai kom det imidlertid en henvendelse fra Midt-Troms museum om at de kunne tenke seg å overta flyet med depotansvar. Dette ble bekreftet i et møte rådmannen hadde med direktør Lisa Gay Bostwick, Kristian Moldenæs og Alvi Jensvold den 02.05.2018.

MTMU ga uttrykk for at de ønsket å overta ansvaret for flyet herunder deponiansvar. De hadde også løsning for sikring av flyet ved lagring inne i Elveneslagrene i Salangen. De hadde ikke resurser for oppstart av et restaureringsarbeid nå, men mente at dette måtte ses i et langsiktig perspektiv.

MTMU har ikke ressurser til å bekoste en flytting av flyet. Dette er en spesialtransport som tidligere har vært utført av et transportfirma i området. Kostnadene til sikring av flyet var planlagt dekket innenfor prosjektet.

Vurdering:

Rådmannen følger langt på vei rapportens konklusjon der det heter at prosjektet uten tvil har potensiale, men at det må bygges opp en organisasjon som kan jobbe med prosjektet om det skal videreføres. Kommunen har per i dag ikke ressurser til å drive et prosjekt som dette.

Rådmannen mener flyet at bør holdes i regionen dersom det er mulig og at man bør starte med restaurering av flyet slik som beskrevet rapporten. Det er et relativt mindre prosjekt både praktisk og økonomisk, dessuten vil prosessen i seg selv ville kunne bli en attraksjon. Gjennom denne fasen av prosjektet vil det også være mulig å knytte kontakter til mulige kilder til informasjon og ikke minst finansiering.

Dersom deponiansvaret flyttes over til MTMU og lagres i Elveneslagrene i Salangen må MTMU også overta det økonomiske ansvaret for flyet herunder evt. leie av lagerplass. Vårt prosjekt Junkers JU 52 i Gratangen avsluttes dermed.

Et hovedanliggende som hittil ikke er løst i prosjektet er å sikre mot vær og vind og mot interesserte suvenirjegere. Tilbudet fra MTMU innebærer at flyet sikres på Elveneslagrene. Dette er et viktig moment, men forutsetter at flyet lagres at Gratangen kommune er økonomisk involvert.

Konklusjon:

Det anbefales at MTMU overtar deponiansvaret for Junkers JU 52 med det ansvar følger med dette.
Vårt prosjekt avsluttes når flyet er transportert til lager på Elvenes i Salangen.
Dette bør ikke utelukke at kommunen på et senere tidspunkt kan involvere seg i et bredere anlagt prosjekt rundt flyet.

FORPROSJEKT
JUNKERS 52 I GRATANGEN

JUNKERS 52 I GRATANGEN

Den eksakte designasjon for flyet er Ju *52/3m g4e 6791* (vil i rapporten bli omtalt som Junkers 52). Den er et av seks Junkers 52 fly som ble hevet fra Hartvikvannet på 80 tallet. Tre av flyene er total restaurert, et er utstillet på Gardermoen de to andre i Tyskland (se bilder nedenfor). To fly ble brukt som dele fly for å kunne restaurere de øvrige og flyet i Gratangen er det siste. Det stod først lagret en del år på Gardermoen før det kom til Narvik og senere til Bjerkvik. I 2013 kom det til Gratangen.

Heving av et av Junkersflyene fra Hartvikvannet

Ju 52 fra Hartvikvannet på Flieghorstes Wunstorf og Technik Museum "Hugo Junkers", Dessau

HISTORIEN OM JUNKERS 52 PÅ HARTVIKVANNET

Den 13. april 1940 lettet 13 Junkers fly fra Tyskland med utrustning til troppene som kjempet i Narvik. Troppene som skulle okkupere Bardufoss flyplass var blitt slått tilbake av norske styrker ved Lapphaugen i Lavangen kommune og Gratangsbotn. Dermed måtte man finne en alternativ landingsplass og nye strategier. Valget falt på Hartvikvannet nær Bjerkvik. General Dietl skriver i sin dagbok den 13 april «Henimot 15.00 kom Førerens radiotale: Forsvar Narvik mot angrep. Ved gunstig vær hjelper Luftwaffe. Beskytt Hartvikvann som landingsplass. ……. Adolf Hitler.».

To av flyene fløy seg bort i tåken, mens de resterende 11 flyene landet på Hartvikvannet kvelden den 13 april. Men det lå 70 cm snø på isen og under dette var det vann. Flyene klarte å lande, men flere kjørte seg fast og skadet understellet, eller gikk på nesen. Tyskerne klarte å redde utrustningen som kom med flyene, men flyene stod lett synlig ute på isen. «På grunn av plutselig mildvær er isen på vannet blitt så oppbløtt og fullt av vann at maskinene ikke kan starte igjen. Tre maskiner ble skadet under landingen på isen.» (General Dietl's dagbok 14/4-1940).

Norske og Engelske fly bombet de strandede flyene flere ganger og gjorde etter hvert stor skade på flyene som tyskerne jobbet med å berge. Til slutt var bare to fly flygedyktig, og tyskerne innså at de jobbet mot tiden. Norske krigsfanger trampet opp flystripe på vannet. Tyskerne klarte imidlertid bare å få et fly i luften igjen. De øvrige ble stående på vannet og når våren kom sank de.

Hendelsene i og omkring Narvik våren 1940 påvirket ikke bare Norge, men hele Europa. Styrker fra Polen, Frankrike, England, og Norge deltok i kampene i Norge mot tyske og østeriske styrker. Det var første gang et land klarte å stå imot tysk okkupasjon og selv om Norge til slutt måtte gi tapt ble hendelsene i Narvik et bevis på at Hitler og Tyskland ikke var uslåelig.

OM FLYETS KONSTRUKSJON

Junkers 52 består hovedsakelig av aluminium, flykroppen er dekket av aluminiumsplater de fleste av disse er korrugert. Dette gav flykroppen stabilitet på tross av at det blev brukt veldig tynne materialer. Golvet i flyet var av tre og er ikke bevart.

Motorene til flyet eksisterer men er i dårlig forfatning, det står dog tre replika motorer uten innhold i Bodø som kan monteres på flyet inntil de originale motorer er restaurert.

Deler av interiøret fra cockpitten eksisterer men ikke uansett restaureres Interiør i flyet ofte først etter eksteriøret. Det vil være en mulighet å ha en 3D modell av interiøret fra et av de restaurerte flyene tilgjengelig.

DIMENSJONER

Vingespenn	29,25 m
Vingeareal	110,50 m²
Lengde	18,80 m
Høyde	4,50 m
Nettovekt	6 560 kg

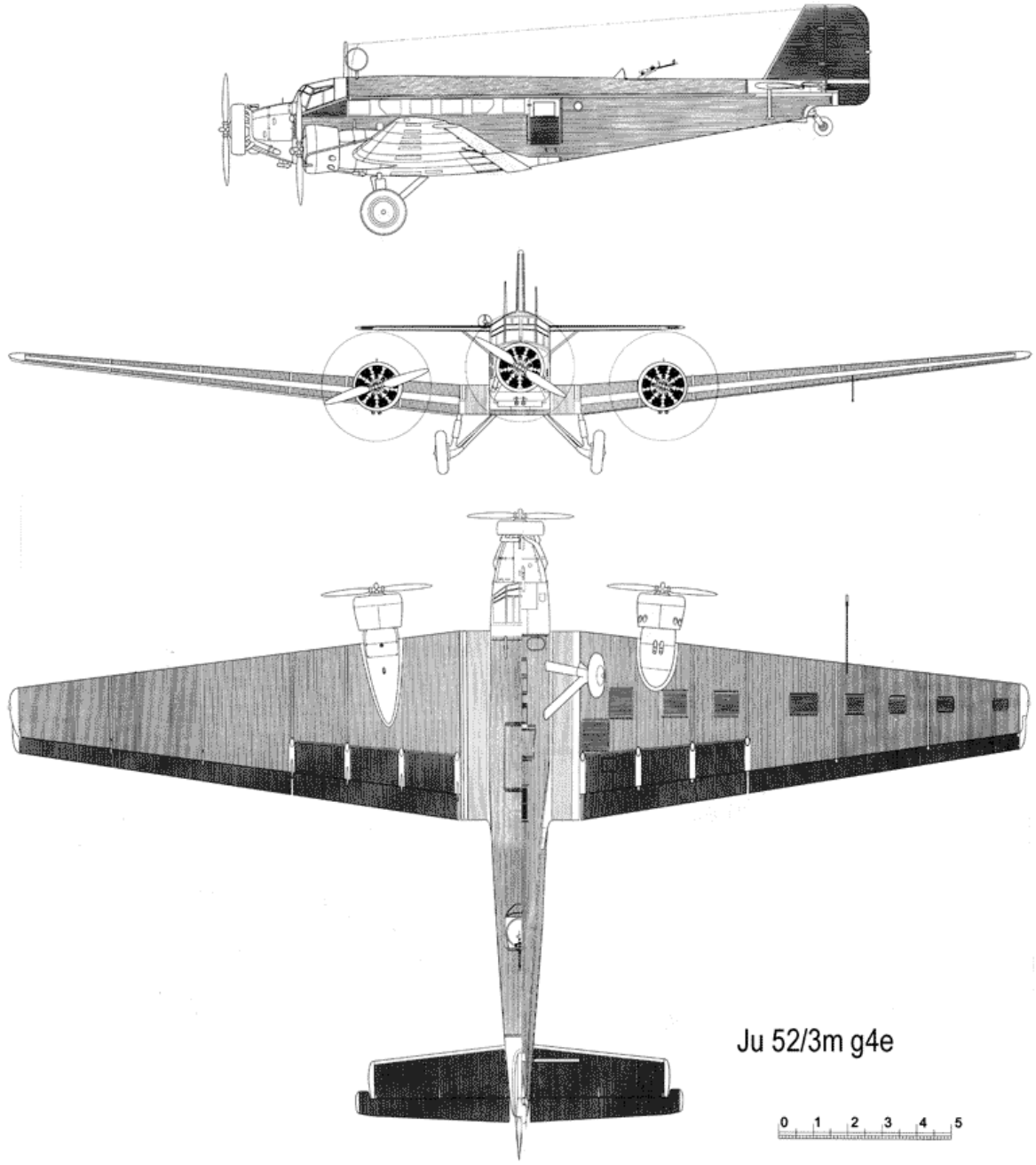

Tegning av Junkers 52 fra http://www.airpages.ru/eng/draw/ju52_1.shtml

POTENSIALET FOR Å SYNLIGJØRE OKKUPASJONSMAKTENS FØRSTE NEDERLAG

Flyet er et sterkt symbol på krigshandlingene i Ofoten i 1940. Landingen på nesen på vannet kan ses som et symbol på okkupasjonsmaktens nederlag i møtet med nordnorsk natur og pågangsmot. Men flyet har også mange andre historier å fortelle.

- Simulering av innflygingen til Hartvikvannet
- Historien på Hartvikvannet
- Kampene i fjellene

Junkers 52 i krigen i Norge: Junkers 52 spiller relativt liten rolle i krigshandlingene i Ofoten men mange andre flytyper var i bruk, andre verdenskrig var den første hvor flyet spilte en så stor rolle . Junkers var også mye brukt av tyskerne under okkupasjonen.

- Betydningen av fly i krigen i Nord-Norge både under angrepet i 1940 og videre under okkupasjonen
- Junkers – arbeidshesten av flyvemaskiner

Junkers 52 som passasjerfly: Junkers fly var i drift som passagerfly i Norge både før og etter andre verdenskrig.

- Historien om passasjerflygning i Nord-Norge med utgangspunkt i Junkers

Junkers 52 – maskina: teknologien i flyet er en egen historie som kan gi en ekstra dimensjon til hendelsene i 1940 og hvordan teknologien har utviklet seg siden.

- Hvordan kan det egentlig fly
- Hvorfor gikk JU 52 på nesen når det landet
- Teknologien i flyet –
- Hvorfor er flyet bygget som det er

Leke med flyet: Å fly har inspirert menneskene siden de gamle grekere, det finnes uendelig mange muligheter for å skape aktiviteter for barn både i grupper og enkeltvis.

- Bygge modellfly (papirfly, Lego, skjære ut i tynn finer mm.)
- Flysimulator
- Utstilling av Lego Junkers modeller (en søkning på google viser at det er bygget mange)

Det er siden prosjektet startet bygget et nytt krigsminnemuseum i Narvik. Dette forteller historien om kampene i 1940 og resten av krigen men det er fortsatt mange historier å fortelle. Samtidig åpner det også for større oppmerksomhet om krigshistorien i området og en utstilling bygget opp rundt Junkers i Gratangen med fokus på kampene i fjellet vil kunne være et viktig supplement i historiefortellingen.

Det er firma i Gratangen som jobber med å utvikle turisme basert på krigshistorien i området. Junkers 52 anlegget kunne eventuelt plasseres så det kunne fungere som base for vandringer i soldatenes fotspor.

KONKLUSJON

Det er mange historier som kan fortelles med utgangspunkt i Junkers 52. og med moderne teknologi kan både flyet og historien gjøres levende og nærværende. Men om en attraksjon skal bygges opp

omkring Junkers 52 må det tenkes utenfor boksen – gruppen av fly interesserte er for liten til at de kan bære en sådan attraksjon. Men om man klarer å bygge en attraksjon med et innhold som kan fenge andre grupper er det fult mulig å skape et lokalt og regionalt besøksmål.

FORANKRING AV PROSJEKTET LOKALT

Det har i prosjekt perioden vært gjennomført et informasjons møte på biblioteket i Gratangsbotn og en mini konferanse med inviterte deltakere hvor også lokalbefolkningen var velkommen.

GRATANGEN

Møtet på biblioteket var velbesøkt og det er ingen tvil om at det er lokal interesse for flyet. Det ble diskutert å starte en venneforening allerede under forprosjekt perioden, men det viste seg dessverre å være vanskelig å få folk til å engasjere seg før det var bestemt hva som var målet med prosjektet.

REGIONALT

Krigsmuseet i Narvik har vært engasjert i Junkers 52 i mange år. I møte med museet ble det diskutert hvordan museet eventuelt har mulighet for å bistå. Det finnes ingen mulighet for finansiell bistand per i dag men museet er velvillig til et samarbeide om utvikling av innhold og formidling av dette.

Mitt Troms Museum har også vist interesse for flyet. Troms Forsvarsmuseum på Setermoen er en del av museet og de ser klare muligheter for synergieffekter. Om man velger å gjennomføre prosjektet som et museum kunne en konsolidering være aktuell.

Miljøet som har jobbet med flyet i Bjerkvik og Narvik er fortsatt interessert i å jobbe med flyet når restaureringen kommer i gang igjen. De sitter på mye verdifull erfaring siden mange av dem har jobbet med fly i mange år.

LOKALISERING

Lokalisering av en attraksjon er en viktig suksess faktor. Om det blir for vanskelig tilgjengelig vil det begrense besøkstallet. Lokasjonene som har vært diskutert for Junkers 52 er alle langs E6 eller i Gratangsbotn bare noen km fra E6.

MULIGE PLASSERINGER SO HAR VÆRT DISKUTERT

«LANGS E6»

Å fange turistene når de kjører forbi kan være utfordrende og det er ikke sikkert at en lokalisering langs E6 vil være bedre enn en lokalisering nede i Gratangen. Nærhet til områdene hvor det ble kjempet i 1940 og mulighet for turer og andre aktiviteter i disse områdene kan tale for lokalisering her. Det har da vært diskutert tre områder som mest relevant.

1. Langmyrra/Kvernmo krysset
2. Øse i forbindelse med Øse Camping
3. Lapphaugen i forbindelse med Lapphaugen Turiststasjon

De to siste har den fordel at det drives cafe virksomhet på sommeren og det vil være mulig at det vil skape mere trafikk på et allerede etablert tilbud. Det er dog vanskelig å vurdere om dette vil være tilfellet. Lapphaugen forteller at de ser mange som stopper på krigshistorisk landskap nedenfor hovedbygget men det er få av disse som kommer inn i cafeen.

Ved Nordnorsk Båtmuseum og Minnelunden

Nordnorsk Båtmuseum eies av stiftelsen Nordnorsk Båtmuseum og fartøyvernsenter. Det er åpent 2-3 måneder på sommeren med cafe virksomhet og visninger i utstillingene. Ved siden av museet ligger minnelunden med bautaer fra andre verdenskrig. Museet har de seneste 10-15 årene har sviktende besøksgrunnlag det vil kunne bety et oppsving for et eksisterende tilbud å få en ny attraksjon i umiddelbar nærhet. Igjen er nærhet til eksisterende cafe tilbud en fordel. Museet har verksteds fasiliteter som muligvis kunne brukes til en del av restaureringsarbeidet og det er kontorlokaler tilgjengelig.

Det er også en mulighet å lokalisere flyet der under renoveringen og la selve arbeidet være en attraksjon. Om flyet senere flyttes til en annen permanent plassering vil det fortsatt skape en forbindelse mellom de to attraksjoner. Stiftelsen er villig til å la prosjektet sette opp telt for arbeidet med flyet i umiddelbar nærhet til museet.

Et problem med denne lokasjon er risikoen for oversvømmelser fra fjorden og elven. Ved høyt tidevann og storm kan vannet stå helt opp til fundamentet av museumsbygget.

Ved Jensen farm på Moan i Gratangsbotn

Jensen farm er pub og konsertscene på Moan i Gratangsbotn. Det ligger midt i sentrum for kampene mellom norske og Tyske soldater. Dessuten er lokaliteten synlig fra E6, det krever dog at man vet at det er noe man skal se etter. Eierne jobber med å bygge ut anlegget med mulighet for camping og andre aktiviteter og er villig til å avstå grunn til et eventuelt bygg for flyet.

Konklusjon

Alle de foreslåtte lokasjoner er gode plasseringer de bør dog undersøkes nærmere med hensyn til grunnforhold og mulige plasseringer av et så stort bygg som det her er tale om.

KOSTNADER OG FINANSIERINGSMULIGHETER

Kostnadene i prosjektet er hovedsakelig restaurering av flyet og et bygg så flyet kan utstilles. I tillegg vil komme utgifter til eventuelt annet innhold.

RESTAURERING AV FLYET

Tilstand i dag

Da flyet ble hevet fra Hartvikvannet var det i rimelig god stand. Dessverre falt taket fra en hangar hvor flyet var oppbevart på Gardemoen på flyet og skadet noen plater på flykroppen, disse plater er fjernet og det er mulig at de må erstattes, det er dog også en mulighet at la flyet stå åpent så man kan se inn i det, eventuelt kan åpningen dekkes med pleksiglass eller lignende. Ifølge luftfartsmuseum i Bodø vil det være vanskelig å skaffe nye plater i rett korrugering.

I forbindelse med tidligere restaurering av flyet har man slipt store deler av flykroppen for å fjerne maling og korrosjon. Siden det ikke har vært påført noen beskyttende maling etter dette har aluminium overflaten igjen korrodert. Denne korrosjonen må fjernes før eventuell beskyttende overflatebehandling kan gjennomføres.

Restaurering/konservering av flyet

Tidligere har de fleste fly samlinger vært drevet av frivillige som hovedsakelig hadde bakgrunn som flymekanikere og flygere. De restaurert helst flyene tilbake til sin opprinnelige «fabrikkny» tilstand. Dette er et enorm tids og resurskrevende arbeide. Dette er også det som er gjort med de andre fly

som er hevet fra Hartvikvannet. De siste årene er flere fly samlinger begynt å se flyene som et historisk objekt fremfor en teknisk gjenstand. Det har medført at man nå vurdere nøye om man skal restaurere tilbake til «fabrikkny» stand eller om man skal fryse nedbrytningen av flyet i tid så skader etc. kan fortelle flyets historie.

Restaureringen av Junkers 52 er allerede påbegynt i den gamle skolen. Siden hovedparten av fuselagen allerede er slipt ned vil det ikke være mulig å gjenskape den tilstand det var i når det ble hevet fra Hartvikvannet selv om dette hadde vært ønskelig. Dermed må man vurdere om man vil stille flyet tilbake til den stand det var i når det fløy til Hartvikvannet eller om man vil prøve å gjøre noe annet. Et alternativ som kom opp på «Submerged Aircraft Conferance» var at male flyet hvitt og bruke prosjektorer til å belyse flyet med ulike design. Dette ville gjøre det mulig å presentere flyet både som militært og sivilt. Vingene er dog ikke slipt og det vil måtte avgjøres om dette skal gjøres eller om man skal bibeholde dem i den stand de er i. Om man ønsker et fly i den stand det var i når det blev hevet er eneste alternativ å gå tilbake og se om et av de resterende flyene i Hartvikvannet er i bra nok stand til at heves.

Før flyet eventuelt restaureres må det også gjennomføres en grundig vurdering av nedbrytningen av flyets konstruksjon. Det må avgjøres om fuselagen fortsatt kan bære vekten av vingene.

Pensjonert konservator fra Norsk luftfartsmuseum Birger Larsen har sagt seg villig til å være rådgiver ved restaurerings prosessen, prosjektleder har dessuten hatt dialog med Konservator Michael Lofthus ved museet.

Fasiliteter til restaurering

Flyet trenger ikke å være montert under restaureringsprosessen men det vil fortsatt kreve en del plass under arbeidet. Arealet av vingene er 110m2 og i tillegg til dette kommer flykroppen. Alternativt kan vingene stå på siden, Hver vinge er ca. 6 x 13 m det vil derfor kreve et lokale med 7 m til taket. I tillegg bør det være tilgang til et oppvarmet verkstedbygg.

Kostnadskalkyle restaurering

De store kostnadene ved restaureringen vil være lokaler og arbeidstimer. Men ingen av kostnadene kan beregnes med noen form for sikkerhet før det er bestemt hvordan flyet skal restaureres.

Lokaler se nedenfor «overslag kostnader bygg»

Arbeidstimer: De fleste arbeidstimer vil være dugnadstimer det vil dog måtte beregnes at det skal betales for noe eksperthjelp.

Materialer og verktøy: Kostnadene kan ikke vurderes før det er bestemt hvordan flyet skal restaureres.

BYGG TIL JUNKERS 52

Flyet må stå under tak om det skal bevares. Flyet er 20 x 30 meter om det monteres med begge vingene på. Å utstille det fullt montert vil derfor kreve et bygg på minst 600 m^2. Det er et alternativ å montere bare ene vingen det vil i så fall være ca. 20 x 18 meter og kreve et bygg på ca. 400m^2. I tilleg vil komme eventuelle publikum fasiliteter I Narvik var det også diskutert å utstille bare cockpiten dette må i så fall deles fra selve flykroppen men det skal være relativt enkelt.

En annen faktor er om bygget skal kunne oppvarmes. Flykroppen trenger ikke dette så det vil være for å gjøre det mere bekvemt for publikum. Det vanligste på flymuseer verden over er at byggene som flyene står i er uoppvarmede hangarer og at eventuelle utstillingslokaler er oppvarmede.

Det er undersøkt flere mulige former for bygg til restaurering og videre utstilling/oppbevaring av flyet. En plasthall kan være en mulighet i restaureringsfasen men er ikke ideelt på lang sikt. Det billigste alternativ er et stålbygg med korrugerte plater som vegger og tak. Dette kan være en mulighet både for restaureringsfasen og som utstillingshall. Med et større budsjett vil det være mulig å bygge et bygg spesielt designet til flyet som for eksempel det som er utarbeidet av Alvin Jensvoll og Pirri (se illustrasjon nedenfor).

I forbindelse med minikonferansen utarbeidet Stein Storsul et kostnadsoverslag for et komplett museumsanlegg med 600m2 hall til flyet, 500 m2 publikumsareal (entre, utstilling, kafe) og 100 m2 til verksted og administrasjon. Med kall all til flyet blir totalen 43,25 millioner. Dette er dog et mye større prosjekt en det som man har sett for seg lokalt. Estimatet for bare den kalle fly-hallen var 9 millioner det fremkommer dog ikke hvilken type bygg det er regnet på.

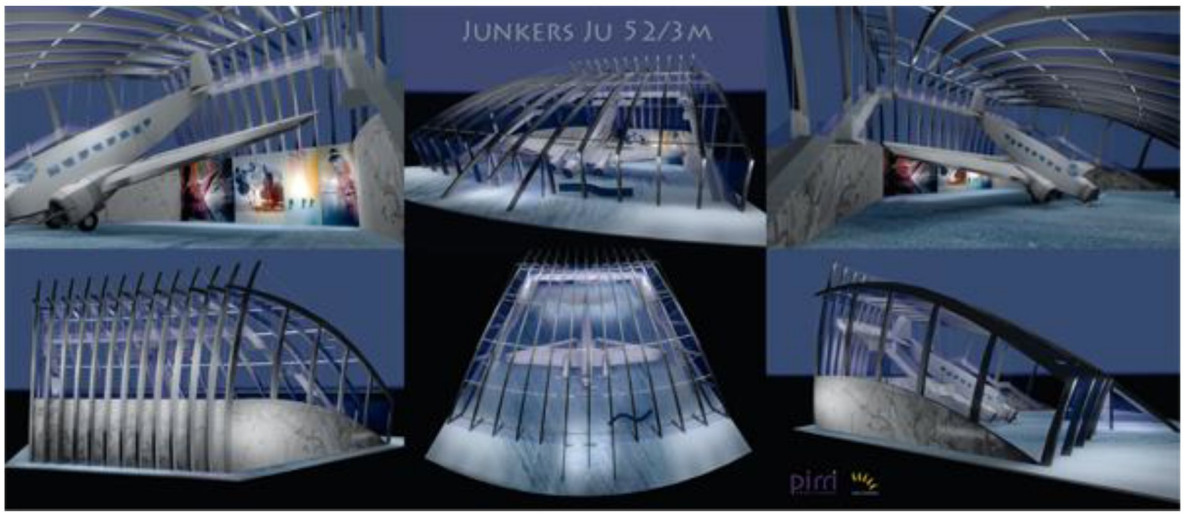

OVERSLAG KOSTNADER BYGG

Grunnarbeider: Uansett hvilken type bygg det velges vil det måtte gjøres noen grunnarbeider. Kostnader til grunnarbeider er vanskelig å vurdere før tomta er valgt men om det er nødvendig å med støpning av betong fundament vil kostnaden for dette ligge på 1000 – 1500 kr per m^2.

Plasthall: Pris for plasthall ligger fra 70.000 for en plasthall på 12 x 25 meter med buede vegger/tak til 200.000 – 400.000 eller mere for de større hallene. Det kan være mulig å kjøpe brukt alternativt å leie. I tillegg kommer eventuelle grunnarbeider og gulv. Alternativt kan det leies plasthall, prisene ligger fra 4000 kr om måneden men det vil fortsatt skulle gjøres grunnarbeider.

Stålbygg: per m2 ligger fra 1200 og oppover et grovt overslag viser at dette vil koste 600.000 til 1.5 millioner eksklusiv grunnarbeider og gulv (laveste pris for et bygg på 500 m^2 hvo flyet ikke kan monteres med begge vinger på).

Pirri/Gulo design: Det er ikke gjort kalkulasjoner på designet som er foreslått, det er dog mulig at det kan sammenlignes med byggingen av glasshuset over MS Polstjerna i Tromsø – Det har ifølge kilder kostet 12 millioner. Det har ikke vært mulig å få dette tallet bekreftet.

Verksted: Det må være tilgang til et oppvarmet verksted, det kan være aktuelt å utføre restaureringen i nærheten av et eksisterende verksted for eksempel i Hellarbogen eller ved Nordnorsk båtmuseum eller det kan være et verksted som bygges opp i containere eller skurvogner.

KOMMERSIELT POTENSIALE

Det er nasjonalt og internasjonalt stor interesse for krigshandlingene i regionen.

Gjennomreisende turister er ikke nok til å bære en attraksjon de lokale og regionale innbyggere må også komme og de må komme tilbake. For at de skal komme må det jobbes med innholdet i attraksjonen og det må skapes aktiviteter rundt den.

En mulighet er å se på et ubemannet utstillings anlegg. Dette er et konsept som allerede er i bruk blant annet i Danmark. Et ubemannet utstilling vil ha vesentlig lavere driftskostnader enn en bemannet utstilling. Det vil fortsatt være mulig å ha guidede besøk og dermed skape arbeidsplasser og bemanning på sommeren hvor besøksaktiviteten er størst vil være en mulighet.

ORGANISASJONSFORM

Museum: Om flyet skal stå i et museum vil det sannsynligvis måtte gjennomføres som en del av et konsolidert museum. Gratangen kommune er per i dag ikke medlem i et konsolidert museum, det har vært dialog med Midt Troms museum både om dette prosjektet og i andre sammenhenger og det er en mulighet at bli en del av den organisasjonen. Alternativt kan museet stå alene men det vil i så fall være lite sannsynlig at det kan få statsstøtte.

Kommersiell bedrift: Det anses som lite sannsynlig at en attraksjon basert på Junkers 52 vil dra tilstrekkelig med interesse for å kunne drives uten en eller annen form for statsstøtte.

Stiftelse eller forening: Restaureringen av flyet vil eventuelt kunne utføres av en stiftelse eller forening som det ble gjort med MS Polarstjerna i Tromsø. Der stod en forening for gjennomføringen av prosjektet og deretter ble det overdraget til Tromsø Museum som driver det i dag. Det kan være enklere å få tilgang til midler til et prosjekt som dette som stiftelse men det krever et stort engasjement av enkeltpersoner

FINANSIERING

Det er flere mulige kilder til finansiering av et prosjekt som dette, hvilke som vil være aktuelle avhenger av hvilken form man velger at prosjektet skal ha.

Statlige midler: Det kan være aktuelt å få midler fra fylket eller innovasjon Norge, dette avhenger dog i så høy grad av prosjektets form at det ikke er undersøkt i detaljer.

Museumsstøtte: Om prosjektet gjennomføres som et museum og blir konsolidert inn i et eksisterende museum vil det være mulig å få museumsstøtte.

Sponsor midler fra næringslivet: Lokalt og regionalt næringsliv som ser verdien av å skape lokale attraksjoner.

Støtte fra fond og stiftelser: Mange museer og attraksjoner i Europa bygges i dag med støtte fra ulike fond og stiftelser. Siden historien har et bredt publikum i Europa bør det undersøkes om dette vil være en mulig kilde til finansiering.

Dugnad: En stor del av kostnaden ved renovering av flyet vil være arbeidstimer. Denne delen ville måtte «finansieres» med frivillig arbeide. Man bør se på om det kan være aktuelt å få frivillige fly entusiaster fra resten av landet og eventuelt Tyskland og England involvert. For eksempel gjennom å tilby rimelig overnatting og kursing i ulike restaureringsteknikker.

KONKLUSJON

Prosjektet har uten tvil potensiale men det må bygges opp en organisasjon som kan jobbe med prosjektet om det skal videreføres. Kommunen har per i dag ikke ressurser til å drive et prosjekt som dette.

Prosjektleder mener at man bør starte med restaurering av flyet, det er et relativt mindre prosjekt både praktisk og økonomisk, dessuten vil prosessen i seg selv ville kunne bli en attraksjon. Gjennom denne fasen av prosjektet vil det også være mulig å knytte kontakter til mulige kilder til informasjon og ikke minst finansiering. Arbeidet kan utføres i et telt hvor flyet er sikret og med plass til å jobbe. Det vil være mange fordeler ved å plassere dette ved Nordnorsk båtmuseum i Gratagsbotn hvor det er tilgang til verksted samt cafe for de besøkende. Det vil også være mulig at ha prosjektkontor på museet som har ledige lokaler.

Budsjettoppfølging - Junker Ju 52 i Gratangen

Kostnader

Beskrivelse (Beløp i kr)	Oppr. budsjett	Direkte kostnader	Indirekte kostnader	Revidert budsjett	Regnskap
Eksterne ressurser	100 000	90 000		90 000	94 380,00
Flytting/sikring av fly	100 000	30 000	45 000	75 000	0,00
Kommunikasjon/markedsføring	30 000	30 000	65 000	95 000	41 850,00
Prosjektledelse	190 000	190 000		190 000	89 639,90
Reiser-/møtekostnad	50 000	35 000		35 000	2 675,16
Diverse og uforutsett	60 000	30 000	15 000	45 000	7 650,00
Sum	**530 000**	**405 000**	**125 000**	**530 000**	**236 195,06**

Finansiering

Beskrivelse (Beløp i kr)	Oppr. budsjett			Revidert budsjett	Regnskap
Egeninnsats	115 000			125 000	49 500,00
Egne midler	115 000			140 000	68 597,53
Troms fylkeskommune	300 000			265 000	118 097,53
Sum finansiering	***530 000***			***530 000***	***236 195,06***

OKS, 05.06.2018

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00496
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	29/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Prosjekt Junker JU52 videre utvikling

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 29/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
1. Kommunestyret godkjenner at kommunen frasier seg deponiansvaret for Junkers JU 52.
2. Kommunestyret anbefaler at Midt-Troms Museum overtar deponiansvaret for Junkers JU 52 med det ansvar som følger med dette.
3. Prosjekt Junkers JU52 i Gratangen avsluttes når flyet er tilstrekkelig sikret innenfor prosjektets ramme.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00496
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	29/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Prosjekt Junker JU52 videre utvikling

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 29/18

Møtebehandling
Ingen andre forslag, det ble votert over innstillingen

Votering
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak
1. Kommunestyret godkjenner at kommunen frasier seg deponiansvaret for Junkers JU 52.
2. Kommunestyret anbefaler at Midt-Troms Museum overtar deponiansvaret for Junkers JU 52 med det ansvar som følger med dette.
3. Prosjekt Junkers JU52 i Gratangen avsluttes når flyet er tilstrekkelig sikret innenfor prosjektets ramme.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00413-4
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	21.06.2018

FORLIKSRÅDET - SUPPLERINGSVALG OG VALG AV LEDER

Innstilling:

1. Kommunestyret velger _____ som nytt medlem av forliksrådet.
2. Kommunestyret velger _____ som leder av forliksrådet.

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

Kommunestyre fattet i møte den 22.09.2016, saksnr 76/16 vedtak om oppnevning av medlemmer til Forliksrådet:

Gratangen kommune velger følgende forliksrådsmedlemmer med vara for 2017– 2020;

1. Karl Erik Karlsen (leder)
2. Torill Hansen
3. Steen Linde

Vara;

1. Agnar Eilifsen
2. Liv Kari Johansen
3. Roger Markussen

1. Kommunestyret velger de 6 nye repr. til forliksråder i peroioden 2017-2020.

2. Ved sammenslåing av forliksrådet mellom kommunene Gratangen, Salangen og Lavangen tilhørende felles sekretariat blir de 2 første på lista av de faste forliksrådsmedlemmene, medlemmer av felles forliksråd mellom kommunene.

Det er foreløpig ikke etablert felles forliksråd.

I domstollovens **§ 27 heter det at:**

I hver kommune skal det være et forliksråd.

Forliksrådet skal ha tre medlemmer og like mange varamedlemmer. Blant medlemmene og blant varamedlemmene skal det være både kvinner og menn. Varamedlemmene tilkalles i den rekkefølge oppnevnelsen viser.

Kommunestyret velger et av medlemmene til formann. Har denne forfall, trer den av de andre som er nevnt først i oppnevnelsen og som kan gjøre tjeneste, i dennes sted.

.....

I lensmannsdistrikter er lensmannen sekretariat for forliksrådet. I namsfogddistrikter er namsfogden sekretariat. I politistasjonsdistrikter med sivile rettspleieoppgaver er politistasjonen sekretariat.

Kongen kan ved forskrift gi regler om forholdet mellom forliksrådet og sekretariatet.

Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet og dessuten ligger i samme domssogn, kan med tilslutning av minst 2/3 av hver av kommunestyrenes medlemmer beslutte å ha felles forliksråd dersom kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at det blant både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn. Felles forliksråd kan opprettes uavhengig av funksjonsperioden etter § 57.

Endret ved lover 17 des 1982 nr. 86, 27 juni 1986 nr. 48, 25 juni 2004 nr. 53 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 19 aug 2005 nr. 901) som endret ved lov 17 juni 2005 nr. 84.

Vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem

Forliksrådsmedlemmer er dommere, og domstolloven § 53 gjelder derfor også for dem: forliksrådsmedlemmer må være norske statsborgere – menn eller kvinner – som er vederheftige og som ikke er fradømt stemmerett i offentlige anliggender.

I.hht. til Domstollovens § 56 skal forliksrådsmedlemmer ha fylt 25 år. Vedkommende må være under 70 år ved valgperiodens start. Som forliksrådsmedlemmer skal bare velges

personer som anses som særlig egnet til oppgaven, og som behersker norsk skriftlig og muntlig godt. Den som ikke bor i kommunen kan nekte å ta imot valg.

Etter domstolloven § 56 første ledd annet punktum gjelder domstolloven § 71 til § 74 tilsvarende for forliksrådsmedlemmer.

Domstollovens § 71 til § 74:
§ 71. *Utelukket fra valg på grunn av stilling er:*
1.Stortingets representanter og vararepresentanter,
2.statsrådets medlemmer, statssekretærer, statsrådenes personlige politiske rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor,
3.fylkesmenn og assisterende fylkesmenn,
4.utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene,
5.ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet og kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet,
6.ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre,
7.ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fengselsskolen,
8.praktiserende advokater og advokatfullmektiger,
9.kommunens administrasjonssjef (medlemmene av kommunerådet i kommuner med et parlamentarisk styringssystem) og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget.
Endret ved lover 14 juni 1985 nr. 71, 23 juni 1995 nr. 34, 14 des 2001 nr. 98 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 14 des 2001 nr. 1416), 15 juni 2007 nr. 38 (ikr. 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 654), 25 juni 2010 nr. 47.
§ 72. *Utelukket fra valg på grunn av vandel er:*
1.den som er idømt ubetinget fengselsstraff i mer enn ett år,
2.den som er idømt forvaring eller særreaksjoner etter straffeloven §§ 39 – 39 c,
3.den som er idømt ubetinget fengselsstraff i ett år eller mindre, og det ved valgperiodens start er mindre enn 15 år siden dommen var rettskraftig,
4.den som er idømt betinget fengselsstraff, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig,
5.den som er idømt eller har vedtatt bøtestraff for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig eller vedtakelsen,
6.den som har fått betinget påtaleunnlatelse eller domsutsettelse for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden avgjørelsen var rettskraftig.
Dom på samfunnsstraff medfører utelukkelse etter første ledd nr. 1 eller 3, avhengig av lengden av den subsidiære fengselsstraffen. Ved delvis betinget fengselsstraff vurderes hver del for seg etter første ledd.
Endret ved lover 17 juli 1925 nr. 6, 21 juni 1963 nr. 5, 14 juni 1985 nr. 71, 6 des 1991 nr. 80, 23 juni 1995 nr. 34, 15 juni 2001 nr. 62 (ikr. 1 nov 2002 iflg. res. 7 mai 2002 nr. 421), 15 juni 2007 nr. 38 (ikr. 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 654). Endres ved lov 20 mai 2005 nr. 28 (ikr. fra den tid som fastsettes ved lov) som endret ved lov 19 juni 2009 nr. 74.
§ 73. *Kommunen skal kontrollere at ingen velges i strid med §§ 70-72.*
Endret ved lover 14 juni 1985 nr. 71, 23 juni 1995 nr. 34, 15 juni 2007 nr. 38 (ikr. 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 654).
§ 74. *En person kan kreve seg fritatt fra valg dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av et utvalg av lagrettemedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere.*
Avgjørelse om fritak treffes av kommunen.

Endret ved lover 22 mai 1981 nr. 27, 1 mars 1985 nr. 3, 14 juni 1985 nr. 71, 27 juni 1986 nr. 48, 23 juni 1995 nr. 34, 14 des 2001 nr. 98 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 14 des 2001 nr. 1416), 15 juni 2007 nr. 38 (ikr. 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 654).

Valget skal innberettes til fylkesmannen. Finner han valget lovlig utferdiger han oppnevnelsen for de valgte etter den rekkefølgen som er fastsatt ved valget. I vedlagte skriv fra departementet understrekes det at valg av forliksråd ikke er et valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos dem som blir valgt. Videre er det viktig å bevare kontinuiteten i forliksrådet.

Kommunestyret bør være tilbakeholden med å skifte ut hele forliksrådet på en gang.

Om felles forliksråd
I Domstolloven § 27 heter det at "… *Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet og dessuten ligger i samme domssogn, kan med tilslutning av minst 2/3 av hver av kommunestyrenes medlemmer beslutte å ha felles forliksråd dersom kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at det blant både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn. Felles forliksråd kan opprettes uavhengig av funksjonsperioden etter § 57…"*
Det vil antagelig være noe mer krevende å etablere og oppnevne enn å fortsette med tre forliksråd. På den annen side vil det være en forenkling for sekretariatet å kunne forholde seg til ett forliksråd. Det vil også bidra til færre habilitetsutfordringer.
Rådmannen anbefaler at dette sporet forfølges i forhold til Lavangen og Salangen. Selv om vi nå oppnevner våre medlemmer til vårt forliksråd, kan vi når som helst senere gå over til felles forliksråd.

Vurdering:

Konklusjon:

Denne behandlingen '34/18 Plan for økonomisk vekst og utvikling i Sør-Troms' har ingen saksframlegg.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00488-3
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	21.06.2018

VEKSTHUSET GRATANGEN AS - OPPNEVNING AV STYREMEDLEM

Innstilling:

Kommunestyret oppnevner _____ som Gratangen kommunes representant i styret for Veksthuset Gratangen AS.

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

Kommunen er gjennom kopi av e-post av 27.02.2018 fra Terje Flaaten-Stokken til Veksthuset Gratangen AS blitt orientert om følgende:

Egenfratredelse som styremedlem i Veksthuset Gratangen AS.

Jeg kan ikke se at jeg har mottatt informasjon om driften av selskapet eller innkalling til styremøter fra jeg tiltrådte som styremedlem til dd. Dette er uakseptabelt og jeg meddeler med dette min fratredelse som styremedlem i Veksthuset Gratangen AS. Kopi av denne epost er sendt til ordfører Eva Ottesen slik at hun kan finne annet styremedlem for å representere Gratangen kommune som aksjonær.

Ihht. Brønnøysundregistrene har selskapets styre slik sammensetning:

Styrets leder:	John Kenneth Overgård
Styremedlem:	Jens-Arvid Bratsberg
	Terje Flaaten-Stokkan, Fratrådt
Varamedlem:	Agnar Nikolai Eilifsen

Vurdering:

Konklusjon:

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 18/00618-1
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	12.06.2018
Kommunestyret	21.06.2018

KONTROLLUTVALGET

Innstilling:
Saken legges fram uten innstilling.

Vedlegg:
Ingen vedlegg.

Saksframstilling:

Framstillingen nedenfor er hentet fra saksforelegget ved oppnevning av Kontrollutvalget i 2015

Det vises til vedlegg fra FKT (Forum for kontroll og tilsyn) vedr. valg av kontrollutvalg. I nevnte skriv fremkommer følgende i punktet "Anbefalinger/oppsummering":

1. *Husk at kontrollutvalget skal velges på konstituerende møte som første utvalg etter formannskapet/fylkesutvalget.*
2. *Sats på kontrollutvalg med minst 5 medlemmer.*
3. *Husk at minst ett av medlemmene i kontrollutvalget skal velges blant kommunestyre-medlemmene.*
4. *Kommunens egne ansatte (uavhengig av stillingsbrøk) er ikke valgbare til kontroll-utvalget, dette gjelder også som varamedlem.*
5. *Unngå å velge kontrollutvalget sine medlemmer inn i styret i revisjonsselskap.*
6. *Unngå å velge ledere eller styremedlemmer i selskap der kommunen har eierdeler inn i kontrollutvalget.*
7. *Vurder å innføre varaordning i rekkefølge.*

Vurdering:

Det må vurderes tiltak for få til et bedre frammøte i kontrollutvalget.

Konklusjon:

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00618
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	36/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Kontrollutvalget

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 36/18

Møtebehandling
Saken oversendes kommunestyret med henstilling om å foreta suppleringsvalg av to faste representanter og nye vararepresentanter.

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Saken oversendes kommunestyret med henstilling om å foreta suppleringsvalg av to faste representanter og nye vararepresentanter.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 18/00618
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	12.06.2018	36/18
2 Kommunestyret	21.06.2018	

Kontrollutvalget

Formannskap har behandlet saken i møte 12.06.2018 sak 36/18

Møtebehandling
Saken oversendes kommunestyret med henstilling om å foreta suppleringsvalg av to faste representanter og nye vararepresentanter.

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Saken oversendes kommunestyret med henstilling om å foreta suppleringsvalg av to faste representanter og nye vararepresentanter.